1452 AKRAMI, Musa. Ibn Sīnā's two-partite versus nine-partite logicography. *The road to universal logic. Festschrift for 50th birthday of Jean-Yves Béziau. Volume I.* Arnold Koslow, Arthur Buchsbaum, eds. Cham: Birkhäuser, 2015, pp. 1-12.

ibn Sina 090637

1604 STROBINO, Riccardo. What if that (is) why? Avicenna's taxonomy of scientific inquiries. *Aristotle and the Arabic tradition.* Ed. Ahmed Alwishah, Josh Hayes. New York: Cambridge University Press, 2015, pp. 50-75. On Aristotle's ideas re-elaborated by Avicenna.

ibn Sina 090637

1406 BERTOLACCI, Amos. The reception of Avicenna in Latin medieval culture. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 242-269.

ibn Sina 090637

1643 McGINNIS, Jon. Avicenna's natural philosophy. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 71-90.

ibn Sina 090637

1640 DHANANI, Alnoor. The impact of Ibn Sīnā's critique of atomism on subsequent *kalām* discussions. *Arabic Sciences and Philosophy,* 25 i (2015) pp. 79-104. Abstract(s): French.

ibn Sina 090637

761 WISNOVSKY, Robert. Avicenna's Islamic reception. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 190-213.

ibn Sina 090637

04 Aralık 2016
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1480 FREUDENTHAL, Gad & ZONTA, Mauro. The reception of Avicenna in Jewish cultures, East and West. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 214-241. An extended version of this paper ("Avicenna among medieval Jews: the reception of Avicenna's philosophical, scientific and medical writings in Jewish cultures, East and West") appeared in *Arabic Sciences and Philosophy* 22 ii (2012): 217-287. For critical notes on this essay see S. Harvey, "Some notes on 'Avicenna among medieval Jews'", *Arabic Sciences and Philosophy* 25 ii (2015), pp. 249-277.

İbn Sina 090637

1516 McGINNIS, Jon. Avicenna's natural philosophy. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 71-90.

İbn Sina 090637

1517 MENN, Stephen. Avicenna's metaphysics. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 143-169.

İbn Sina 090637

1439 SHIHADEH, Ayman. *Doubts on Avicenna: a study and edition of Sharaf al-Dīn al-Mas'ūdī's commentary on the Ishārāt.* Leiden: Brill, 2016 (Islamic Philosophy, Theology and Science, 95). 286 pp. Incl. Arabic text of al-Mas'ūdī's *Kitāb al-Mabāḥith wa-'l-shukūk 'alā l-Ishārāt*, pp. 193-288.

04 Aralık 2016
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

1550 THOM, Paul. The division of the categories according to Avicenna. *Aristotle and the Arabic tradition.* Ed. Ahmed Alwishah, Josh Hayes. New York: Cambridge University Press, 2015, pp. 30-49.

İbn Sina 090637

1545 STREET, Tony. Avicenna on the syllogism. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 48-70.

İbn Sina 090637

1546 STROBINO, Riccardo. Time and necessity in Avicenna's theory of demonstration. *Oriens*, 43 iii-iv (2015) pp. 338-367.

İbn Sina 090637

1557 WISNOVSKY, Robert. Avicenna's Islamic reception. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 190-213.

İbn Sina 090637

1494 HOUSER, R.E. The friar and the vizier on the range of the theoretical sciences. *Anuario Filosófico*, 48 i (2015) pp. 19-54. On Avicenna's teaching on the "subjects" & its influence on Aquinas's commentary on Boethius's *De trinitate*. Abstract(s): Spanish.

İbn Sina 090637

1692 PORMANN, Peter E. Avicenna on medical practice, epistemology, and the physiology of the inner senses. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 91-108.

İbn Sina 090637

1586 TAHIRI, Hassan. *Mathematics and the mind: an introduction into Ibn Sīnā's theory of knowledge.* Cham: Springer, 2016. 76 pp. "How epistemology

İbn Sina 012256

1333 KEISMAN, David C. The life and times of Avicenna: patronage and learning in medieval Islam. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 7-27.

ibn Sina 090637

1410 HARVEY, Steven. Some notes on "Avicenna among medieval Jews". *Arabic Sciences and Philosophy,* 25 ii (2015) pp. 249-227. Response article to "Avicenna among medieval Jews. The reception of Avicenna's philosophical scientific and medical writings in Jewish cultures, East and West" by G.Freudenthal & M.Zonta, in *Arabic Sciences and Philosophy,* 22 ii (2012), pp.217-287. Abstract(s): French.

ibn Sina 090637

1486 GONZÁLEZ GINOCCHIO, David. Avicenna's philosophy of the animal soul in context. *Animals and otherness in the Middle Ages: perspectives across disciplines.* Ed. Francisco de Asis Garcia Garcia, Mónica Ann Walker Vadillo, Maria Victoria Chico Picaza. Oxford: Archaeopress, 2013, (BAR International Series, 2500), pp. 63-73.

ibn Sina 090637

1460 BÄCK, Allan. Avicenna's theory of supposition. *Vivarium,* 51 i-iv (2013) pp. 81-115.

ibn Sina 090637

1427 ALBERT, Edoardo. *Ibn Sina: a concise life.* Markfield: Kube Publishing, 2013. 94 pp.

ibn Sina 090637

04 Aralık 2016
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

1489 GUTAS, Dimitri. Avicenna's philosophical project. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 28-47. This is an abridged version of the concluding chapter in the revised edition of the author's *Avicenna and the Aristotelian Tradition* (Leiden: Brill, 2014), pp. 359-386.

ibn Sina 090637

1491 HASSE, Dag Nikolaus. Avicenna's epistemological optimism. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 109-119.

ibn Sina 090637

1436 RAHIM, Ahmed H.al-. *The creation of philosophical tradition: biography and the reception of Avicenna's philosophy from the eleventh to the fourteenth centuries C.E.* Wiesbaden: Harrassowitz, 2015 (Diskurse der Arabistik, 21). 250 pp.

ibn Sina 090637

1444 *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013. 300 pp.

ibn Sina 090637

11 Aralık 2016

1600 LAMMER, Andreas. Defining nature: from Aristotle to Philoponus to Avicenna. *Aristotle and the Arabic tradition*. Ed. Ahmed Alwishah, Josh Hayes. New York: Cambridge University Press, 2015, pp. 121-142.

Aristo 011899
Eflatun 050580
ibn Sina 080637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1684 LAKHTAKIA, Ritu. A trio of exemplars of medieval Islamic medicine: Al-Razi, Avicenna and Ibn Al-Nafis. *Sultan Qaboos University Medical Journal*, 14 iv (2014) pp. 455-459.

Razi: Ebu Bekir
170135
Ibn Sina
090637
Ibnü'n-Nefis
090973

11 Aralık 2015

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Rüşd
090606
Ibn Sina
090637

1467 BERTOLACCI, Amos. Averroes against Avicenna on human spontaneous generation: the starting-point of a lasting debate. *Renaissance Averroism and its aftermath: Arabic philosophy in early modern Europe* / Anna Akasoy, Guido Giglioni, eds. Dordrecht: Springer, 2013, (Archives Internationales d'Histoire des Idées / International Archives for the History of Ideas, 211), pp. 37-54.

11 Aralık 2016

MADDE YAYIMLANDIKTAN
ONRA GELEN DOKÜMAN

757 SERRANO RUANO, Delfina. La diffusion de l'*aš'arisme* et la réforme du credo malikite à l'époque almoravide: Ibn Rušd al-Ǧadd, Abū Bakr ibn al-'Arabī et le Qāḍī 'Iyāḍ. *Dynamiques religieuses et territoires du sacré au Maghreb médieval: éléments d'enquête* / Cyrille Aillet, Bulle Tuil Leonetti (eds.). Madrid: CSIC, 2015, (Estudios Arabes e Islámicos: Monografias, 20), pp. 79-102.

Eşlariyye
051076
İbn Rüşd
090606
İbn Sina
090637
~~Kadi Iyaz~~
110081

11 Aralık 2016

ADDE YAYIMLANDIKTAN
ONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637

1431 ELGRABLY-BERZIN, Gabriella. *Avicenna in medieval Hebrew translation: Todros Todrosi's translation of Kitāb al-Najāt, on psychology and metaphysics.* Leiden: Brill, 2014 (Islamic Philosophy, Theology and Science, 91). 223 pp.

11 Aralık 2016

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637
Aristo
011899

1458 ALWISHAH, Ahmed. Avicenna on self-cognition and self-awareness. *Aristotle and the Arabic tradition.* Ed. Ahmed Alwishah, Josh Hayes. New York: Cambridge University Press, 2015, pp. 143-163. "How Avicenna['s concept of self-awareness] departs from Aristotle's theory of self-knowledge."

11 Aralık 2016

11 Aralık 2016

Ibn Sina
030637

1468 BLACK, Deborah L. Certitude, justification, and the principles of knowledge in Avicenna's epistemology. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 120-142.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1501 KARIMULLAH, Kamran I. Unusual syllogisms: Avicenna and Najm al-Dīn al-Kātibī on *per impossibile* syllogisms and implication (*luzūm*). *Oriens*, 43 i-ii (2015) pp. 223-271.

ibn Sina
090637
Katibi alib ömer
110534

11 Aralık 2016

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
030637
Aristo
011059

1432 GUTAS, Dimitri. *Avicenna and the Aristotelian tradition: introduction to reading Avicenna's philosophical works.* 2nd, rev. and enl. ed. Leiden: Brill, 2014 (Islamic Philosophy, Theology and Science, 89). 617 pp.

1433 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Commentaire sur le livre lambda de la "Métaphysique" d'Aristote: chapitres 6-10* / par Ibn Sīnā; éd. critique, tr. et notes par Marc Geoffroy, Jules Janssens et Meryem Sebti. Paris: Vrin, 2014. 118 pp.

11 Aralık 2016

MORE MODOQUE

Die Wurzeln der europäischen Kultur
und deren Rezeption im Orient und Okzident

Festschrift für
MIKLÓS MARÓTH
zum siebzigsten Geburtstag

herausgegeben von
Pál Fodor, Gyula Mayer, Martina Monostori,
Kornél Szovák und László Takács

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 246506
Tas. No: 950-72 MOR-M

12 Nisan 2017

Forschungszentrum für Humanwissenschaften
der Ungarischen Akademie der Wissenschaften
Budapest 2013

Ibn Sina (090637) eş-Şifa (180752)

JULES JANSSENS

Ibn Sīnā on Substance in Chapter Two of the Maqūlāt (Categories) of the *Shifā'*

Although Ibn Sīnā presents a major discussion on substance in the second book of the *Ilāhiyyāt* (*Metaphysics*) of his major encyclopaedia *al-Shifā'*, he also largely deals with it in the latter's *Maqūlāt*, namely in book III, chapters 1–3. As far as I can see, no serious attention has been paid to these chapters. This might be due to the fact that Ibn Sīnā qualifies the book as of little utility, while sometimes even dealing with things that fall outside its proper scope.[1] More fundamentally, the knowledge of the categories is not required in order to move from the simple terms to the core of logic, propositions and syllogisms, and the doctrine of the categories is, properly speaking, metaphysical rather than logical.[2] And indeed in many of his works Ibn Sīnā does not discuss the categories within the logical section. Hence, it is in line with was usual in the philosophical tradition before him that he seems to have written the *Maqūlāt* of the *Shifā'*. But does this mean that he is just reproducing Aristotle's text? This would be very surprising given his critical mind: he was always trying to bring to the fore new insights, and this in almost all domains, included logic.[3] In what follows, I will concentrate on the detailed presentation he gives of substance according to its being primary, secondary or tertiary, which forms the central issue of chapter two.

Ibn Sīnā starts his exposé by affirming: "Certainly the first substances are the individuals (*shakhṣiyyāt*)" (95, 15). This affirmation is as such not present

[1] Ibn Sīnā: *al-Shifā'*, *al-Maqūlāt*. Eds. G.C. ANAWATI, A.F. EL-EHWANY, M.M. EL-KHODEYRI, S. ZAYED. Cairo 1959, 8, 10–15 (All references in what follows will be to this edition). The text is referred to as well by BÄCK, A.: Avicenna the Commentator. In *Medieval Commentaries on Aristotle's* Categories. Ed. L.A. NEWTON. Leiden–Boston 2008, 40. See also MADKOUR, I.: *L'organon d'Aristote dans le monde arabe. Ses traductions, son étude et ses applications*. Paris 1934, 79–83.

[2] See GUTAS, D.: *Avicenna and the Aristotelian Tradition. Introduction to Reading Avicenna's Philosophical Works*. Leiden 1988, 265–67; BERTOLACCI, A.: The Ontologization of Logic. Metaphysical Themes in Avicenna's Reworking of the *Organon*. In *Methods and Methodologies. Aristotelian Logic East and West, 500–1500*. Eds. M. CAMERON–J. MARENBON. Leiden–Boston 2011, 27–51 and BERTOLACCI, A.: *The Reception of Aristotle's* Metaphysics *in Avicenna's* Kitāb al-Šifā'. A Milestone of Western Metaphysical Thought. Leiden–Boston 2006, 272–79.

[3] See e.g. MARÓTH, M.: *Ibn Sīnā und die peripatetische „Aussagenlogik"*. Leiden 1989, *passim*.

353-359

MORE MODOQUE

Die Wurzeln der europäischen Kultur
und deren Rezeption im Orient und Okzident

Festschrift für
MIKLÓS MARÓTH
zum siebzigsten Geburtstag

herausgegeben von
Pál Fodor, Gyula Mayer, Martina Monostori,
Kornél Szovák und László Takács

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 246506
Tas. No: 950-72
MOR-M

MÜKERRER DAMGALANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

12 Nisan 2017

Forschungszentrum für Humanwissenschaften
der Ungarischen Akademie der Wissenschaften
Budapest 2013

Ibn Sina (090637)

ISTVÁN LÁNCZKY

Avicenna on the Afterlife

An Attempt to Resolve the Problem of the Bodily Dispositions

In the last years some scholars pointed out, that the individuation of the human souls raises some questions in Avicenna's philosophy,[1] related to the period of the afterlife in particular. Avicenna himself was well aware of the fact, that this question is not clear enough, so to say, in his *Kitāb al-Ta'līqāt* he declared, that we simply do not know the individuation of human souls after the separation from the body.[2] Avicenna however, tries to describe the afterlife as strictly as possible. In examining his solution, his understanding of metempsychosis provides us an interesting viewpoint. He apparently refuted, but accepted it in a metaphorical sense, and used it as an allegory to his own teaching. We believe that this paralell, as well as the questions that may arise from it, pave the way to our better understanding of some aspects of his eschatology. Bearing in mind this paralell, it can contribute to our survey in determining the principles used in this complicated matter. Scientific proofs have their own limits. In this paper we will argue that Avicenna moved strictly within his scientifical framework. In the following we are trying to underline Avicenna's problems and solutions regarding the afterlife of the human soul. We will examine one question, the problem of the abolition of the wicked dispositions of the rati'onal soul, one the most problematic issues. In other words, our question is: is there any possibility to the remission of "sins" in the afterlife in Avicenna's system?

[1] DRUART, Th.-A.: The Human Soul's Individuation and it's Survival after the Body's Death: Avicenna on the Causal Relation Between Body and Soul. *Arabic Sciences and Philosophy* 10 (2000) 259–73; MARMURA, M. E.: Some Questions Regarding Avicenna's Theory of the Temporal Origination of the Human Rational Soul. *Arabic Sciences and Philosophy* 18 (2008) 121–38; ADAMSON, P.: Correcting Plotinus: Soul's Relationship to Body in Avicenna's Commentary on the Theology of Aristotle. In *Philosophy, Science and Exegesis in Greek. Arabic and Latin Commentaries I–II*. Eds. ADAMSON, P.–BALTUSSEN, H.–STONE, M.W.F. London 2004, 59–75.

[2] Vö. Ibn Sīnā: *Kitāb al-Šifā', fī al-nafs*. Qom 1417 (AH), 308; Ibn Sīnā: *Al-ta'līqāt*. Ed. BADAWĪ, 'A. Qom 1404 (AH), 110.

361-376

A History of Jewish-Muslim relations: from the origins to the present day, edit. Abdelwahab Meddeb, Benjamin Stora, trans. Jane Marie Todd, Michael B. Smith, Princeton: Princeton University Press 2013. İSAM DN. 249160.

33. Chittick, *Self-Disclosure*, xxi–xxii; *The Sufi Path of Knowledge: Ibn al-Arabi's Metaphysics of Imagination* (Albany: State University of New York Press, 1989), 68–76; and *Imaginal Worlds: Ibn al-'Arabi and the Problem of Religious Diversity* (Albany: State University of New York Press, 1994), 23–29. See also Nicholson, *Studies in Islamic Mysticism*, 140; Ronald L. Nettler, *Sufi Metaphysics and Qur'anic Prophets: Ibn 'Arabi's Thought and Method in "Fusus al-Hikam"* (Cambridge, UK: Islamic Texts Society, 2003), 7–11, 18–22, 80–88, 116–22.
34. Ibn al-'Arabi, *The Bezels of Wisdom*, trans. and intro. Ralph W. J. Austin, preface by Titus Burckhardt (New York: Paulist Press, 1980), 74–75.
35. Schimmel, *Mystical Dimensions*, 268. On the narrowing of the ontic gap between God, world, and soul in Sufi mysticism, see the wealth of material translated and analyzed by Helmut Ritter, *The Ocean of the Soul: Men, the World and God in the Stories of Farid al-Din 'Attar*, trans. John O'Kane with editorial assistance of Bernd Radtke (Leiden: Brill, 2003), 615–36.
36. Chittick, *Sufi Path of Knowledge*, 364. For a more detailed discussion of this theme, see the elaborate treatment of Fritz Meier, "The Problem of Nature in the Esoteric Monism of Islam," in *Spirit and Nature: Papers from the Eranos Yearbooks* (New York: Pantheon Books, 1954), 149–203.
37. Anton M. Heinen, *Islamic Cosmology: A Study of as-Suyuti's Al-Hay'a as-Saniya Fi L-Hay'a as-Sunniya, with Critical Edition, Translation, and Commentary* (Wiesbaden: Franz Steiner Verlag, 1982), 133.
38. Chittick, *Self-Disclosure*, 110; and "The Paradox of the Veil in Sufism," in *Rending the Veil: Concealment and Secrecy in the History of Religions*, ed. Elliot R. Wolfson (New York: Seven Bridges Press, 1999), 74.
39. Chittick, *Self-Disclosure*, 129; and "Paradox of the Veil," 81–82.
40. Chittick, *Self-Disclosure*, 156; and "Paradox of the Veil," 74–75.
41. Chittick, *Self-Disclosure*, 105, 107–8, 113, 115, 156.
42. *Zohar* 2:98b. For a fuller discussion of this passage, see Elliot R. Wolfson, *Luminal Darkness: Imaginal Gleanings from Zoharic Literature* (Oxford: Oneworld Publications, 2007), 73–74.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina (090637)
Hay b. Yakzan (080983)

12 Nisan 2017

Parallelism between Avicenna's *Hayy ibn Yaqzan* and Ibn Ezra's *Hay ben Meqitz*

Ibn Ezra (1089–1164) wrote his Hebrew-language *Hay ben Meqitz* with the primary intention of competing with Avicenna's (980–1037) more famous Arabic *Hayy ibn Yaqzan*. Since Islamicate Jews spoke and wrote Arabic, it is important to understand that what Ibn Ezra effectively offered his audience was the exact same allegorical account of ascent and vision found in Avicenna's text, but one that was now firmly embedded within the familiar language and categories of the Bible and later Jewish texts from late antiquity. Both texts are predicated on a celestial ascent, the recounting of divine topographies, and an ultimate cosmic initiation, all of which were the mythic bedrock from which both Judaism and Islam were formed. Both Avicenna and Ibn Ezra do this, however, by framing it in the language and categories of Neoplatonism. Avicenna, for example, used the familiar Islamic trope of Muhammad's Night Journey (*mi'raj*) to introduce non-Islamic philosophical ideas in Islam. Ibn Ezra, by contrast, used Avicenna's narrative to create what he considered to be a better Hebrew version.

Avicenna's *Hayy ibn Yaqzan* recounts the soul's journey through a structured and hierarchical cosmos with the help of a celestial guide called Hayy ibn Yaqzan (lit., "Living, son of Awake"). As the two begin their ascent, they encounter a number of individuals whom Hayy describes as pernicious to the journey that will follow. These "individuals" are actually allegorical personifications of the various faculties (e.g., the irascible faculty, the imaginative faculty) that get in the way of philosophical speculation. As the two proceed on their journey, they reach a threshold at which the unnamed protagonist must undergo a ritual initiation that will enable him to progress into the next level. This occurs as Hayy and the initiate approach "a flowing spring near the tranquil spring of life." After the initiate immerses himself in the spring, drinking its healing waters, he is ritually purified and able to continue on his journey. The successful initiation, as Hayy tells him, enables him to cross vast deserts, walk on water, and ascend sacred mountains.

Following these ordeals, the unnamed protagonist enters into two regions. The first is referred to as the "West," and is associated with matter. Following an understanding of this matter, which is essentially tantamount to Aristotelian physics, Hayy introduces the initiate into each of the eight celestial spheres that occupy the rest of the Western part of the universe on a vertical hierarchy. Following this, Hayy ibn Yaqzan turns toward the so-called Eastern part of the cosmos, the region associated with form. Hayy leads the initiate toward the region that occupies the space above both East and West. Finally, the unnamed protagonist reaches the end of his ascension, whereupon he encounters the king, an allegorical figure for the Necessary Existent, that is, that whose existence is necessary for the sustenance of the universe and all that it encompasses.

Abraham ibn Ezra translated many Arabic texts into Hebrew, thus functioning as an important conduit between the two traditions. His *Hay ben Meqitz* is a text that works on multiple levels. On one level it is a pastiche of biblical phrases that enabled twelfth-century Jews to embrace and legitimate the intellectual and aesthetic ideals of Neoplatonism, in much the same manner that Avicenna did before him. On another level, *Hay ben Meqitz* "Judaizes" the basic narrative found in Avicenna's *Hayy* and, in so doing, tries to lay claim to it.

Although Ibn Ezra borrows the basic plot, structure, and characters from Avicenna's text, he does so in such a manner that the new creation derives its

İBN SÎNÂ

Pereira, Rosalie Helena de Souza
A concepção de profecia em Avicena (Ibn Sina) .-- Perspectiva, São Paulo, 2007 : O Islã clássico: itinerários de uma cultura. Rosalie Helena de Souza Pereira (org.) , pp. 329-377,

Ceylan, Yasin; Avicenna; Ibn Sina
A critical approach to the Avicennian distinction of essence and existence .-- 1993 ISSN: 0578-8072 : Islamic Studies, vol. 32 iii pp. 329-337, (1993)

Philosophy | Theology

Burney, Syed Hasan
A critical survey of the anecdotes relating to Ibn Sina in the Chahar Maqalah .-- 1956 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 9 ii pp. 32-44, (1956)

; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Hall, R. E.
A decisive example of the influence of psychological doctrines in Islamic science and culture: some relationships between Ibn Sina's psychology, other branches of his thought, and Islamic teachings .-- 1979 : Journal of the History of Arab Science, vol. 3 i pp. 46-84, (1979)

; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Turker, Habip
A discussion of the aesthetic views of Ibn Sina and Aristotle on the basis of aesthetic value .-- : Classic issues in Islamic philosophy and theology today
Edit. Anna-Teresa Tymieniecka and Nazif Muhtaroglu , pp. 151-170,
; Ibn Sīnā; Avicenna; Aristotelēs

Storck, Alfredo Carlos
A divisão das ciências segundo Avicena: texto e notas .-- Paulus, Sao Paulo, 2007 : Busca do conhecimento: ensaios de filosofia medieval no Islã. Rosalie Helena de Souza Pereira (org.) , pp. 265-288,

Ibn Sina; Avicenna

Abdullah, Faruq; Avicenna; Ibn Sina
A fourth ontological argument in Ibn Sina's metaphysics .-- 1984 ISSN: 0250-7196 : Hamdard Islamicus, vol. 7 iv pp. 3-16, (1984)

Philosophy | Ethics; Avicenna; Ibn Sina

Petrov, B.
A great humanitarian .-- 1952-53 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 6 iii pp. 44-45, (1952-53)

Ibn Sina / Avicenna

Haddad, Farid Sami; Ibn al-Sina; Avicenna
A hitherto unknown eighth-century commentary on Avicenna's Kulliyyat .-- 1980 : Journal of the History of Arab Science, vol. 4 pp. 253-258, (1980)

Philosophy

Pourjavady, Reza; Schmidtke, Sabine
A Jewish philosopher of Baghdad: 'Izz al-Dawla Ibn Kammūna (d. 683 / 1284) and his writings .-- Brill, Leiden, 2006 :

Philosophy | Iraq | Judaism & Jews; Ibn Kammūna, Sa'd; Ibn Sīnā / Avicenna

Ceylan, Yasin; Kant, Immanuel
A Kantian approach to the Avicennian doctrine of abstraction .-- 1992 ISSN: 0578-8072 : Islamic Studies, vol. 31 i pp. 71-82, (1992)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Sarı, Nil
A look at the topic 'ziyn' in the Canon of Ibn Sina .-- 1989 : Tıp Tarihi Araştırmaları / History of Medicine Studies, vol. 3 pp. 45-55, (1989)

Ibn Sīnā / Avicenna

Michot, Yahya
A Mamlūk theologian's commentary on Avicenna's Risāla Adhawiyya: being a translation of a part of the Dar' al-ta'ārud of Ibn Taymiyya with introduction, annotation, and appendices, part 2 .-- 2003 ISSN: 0955-2340 DOI: 10. 1093/jis/14. 3. 309 ISSN: 09552340 e-ISSN: 14716917 : Journal of Islamic Studies, vol. 14 iii pp. 309-363, (2003)

Avicenna; Ibn Sīnā; Ibn Taymīya, Taqī al-Dīn Ahmad

Maula, E.
A mediator between three worlds (Ibn Sina) .-- 1980 : Cultures, vol. 7 iv pp. 181-185, (1980)

Philosophy

McGinnis, Jon
A medieval Arabic analysis of motion at an instant: the Avicennan sources to the forma fluens / fluxus formae debate .-- 2006 ISSN: 0007-0874 : British Journal for the History of Science, vol. 39 ii pp. 189-205, (2006)

; Ibn Sīnā / Avicenna; Albertus Magnus

Reisman, David C.
A new standard for Avicenna studies .-- 2002 ISSN: 0003-0279 DOI: 10. 2307/3087524 ISSN: 00030279 : Journal of the American Oriental Society, vol. 122 iii pp. 562-577, (2002)

Philosophy | Libraries | Manuscripts ; Avicenna; Ibn Sina

Rosheger, J. P.
A note on Avicenna and the divine attributes .-- 2000 ISSN: 0026-8402 : Modern Schoolman, vol. 77 ii pp. 169-177, (2000)

Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **03.05.2017**

Janssens, Jules
Avicenna and the Qur'ān. A survey of his Qur'ānic commentaries .-- 2004 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 25-26 pp. 177-192, (2004)

Qur'ān & Quranic studies / Koran / Kuran / Qoran / Coran; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **03.05.2017**

Smet, Daniel de Sebti, Meryem
Avicenna's philosophical approach to the Qur'an in the light of his tafsīr Sūrat al-Ikhlās .-- 2009 ISSN: 1465-3591 : Journal of Qur'anic Studies, vol. 11 ii pp. 134-148, (2009)

Qur'ān & Quranic studies / Koran / Kuran / Qoran / Coran | Philosophy

Smet, Daniel de; Ibn Sina / Avicenna; Ibn al-Walid, Ali b. Muhammad, dai mutlaq ; Ali b. Muhammad b. al-Walid, dai mutlaq
Avicenne et l'ismaélisme post-fatimide, selon la Risala al-Mufida fi idah mulgaz al-Qasida de Ali b. Muhammad b. al-Walid (ob. 1215) .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999, Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 1-20,

Ismailism & Ismailis | Shiism & Shiis/Shiah | Cosmology | Fatimids; Ibn Sina / Avicenna; Ibn al-Walid

Hughes, Aaron
A case of twelfth-century plagiarism Abraham Ibn Ezra's "Hay Ben Meqitz" and Avicenna's "Hay Ibn Yaqzan" .-- 2004 ISSN: 0022-2097 : Journal of Jewish Studies, vol. 55 ii pp. 306-331, (2004)

Iran - 21st century | Painting - canvasses, boards, etc. | Art - modern

Nasr, Seyyed Hossein; Ibn Sina; Avicenna; Aristoteles
A comparative study of the cosmologies of Aristotle and Ibn Sina and their place in the Islamic tradition .-- 1960 : Pakistan Philosophical Journal, vol. 3 iii pp. 13-28, (1960)

Philosophy | Persian literature: classical

MORE MODOQUE

Die Wurzeln der europäischen Kultur
und deren Rezeption im Orient und Okzident

Festschrift für
MIKLÓS MARÓTH
zum siebzigsten Geburtstag

herausgegeben von
Pál Fodor, Gyula Mayer, Martina Monostori,
Kornél Szovák und László Takács

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 246506
Tas. No: 950-72
MOR-M

28 Mart 2017
SONRA GELEN DOKÜMAN

Forschungszentrum für Humanwissenschaften
der Ungarischen Akademie der Wissenschaften
Budapest 2013

Ibn Sina (090637)
Kadi Abdülcebbar 110074

ABDESSAMAD BELHAJ

Crossroads of Reflection

Avicenna and ʻAbd al-Jabbār on the Widely-transmitted Propositions

Introduction

In his autobiography, Avicenna (d. 1037) reports that whenever he was unable to discern a medium term in a syllogism, he went to the mosque to pray until he solved the matter at hand.[1] This anecdote captures the essence of Avicenna's intellectual life that was engaged with harmonizing science and spirituality. It invites us to take the role faith plays in his thought more seriously. For neglecting his belief in and engagement with Islamic traditions would lead only to a partial reception of his legacy. Brought up in Ismāʻīlī, Ḥanafī-Māturīdī and Muʻtazilī areas of influence, Avicenna is expected to have a solid theological education. It is only by considering this comprehensive religious instruction that we may esteem his scholarship in religious subjects such as legal hermeneutics, Sufism and Qurʾānic studies. For example, in his *Mysteries of prayer*, *Asrār al-ṣalāt*, Avicenna displays a sophisticated piece of religious thought; he crafts a synthesis of theology, Sufism and jurisprudence to reinterpret the meaning of prayer. For Avicenna, going to the mosque is not only an act of faith or a mere ritual, but a quest for knowledge.

Yet, for a long time, Islamic intellectual historians overlooked the influence of *kalām* on Avicenna. Despite the accomplished works of Louis Gardet[2] and A. J. Arberry[3] shedding light on Avicenna's religious philosophy, their contributions were not fully appreciated. It seemed as if the influence of *kalām* on Avicenna's thought was pointless. However, an increasing number of scholars showed that several elements of theology shaped some important aspects of Avicenna's philosophy.[4] It became evident that *kalām* brings the study of Avicenna's works into line with his agreement of science and spirituality.

[1] See Avicenna's autobiography in: ARBERRY, A. J.: *Avicenna on Theology*. London 1951, 11.
[2] GARDET, L.: *La pensée religieuse d'Avicenne*. Paris 1951.
[3] ARBERRY (n. 1).
[4] See: AFNAN, S. M.: *Avicenna: His Life and Works*. London 1956; JOLIVET, J.: Aux origines de l'ontologie d'Ibn Sīnā. In *Etudes sur Avicenne*. Ed. J. JOLIVET and R. RASHED. Paris 1984, 11–28; WISNOVSKY, R.: Notes on Avicenna's Concept of Thingness (*šay'iyya*). *Arabic Sciences and Philosophy* 10 (2000) 181–221; ALPER, Ö. M.: Avicenna's Argument

285-292

28 Mayıs 2017
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

جامعة القاهرة

مجلة كلية دار العلوم

العدد ٩٣

شوال ١٤٣٧ هـ - يوليو ٢٠١٦ م

الوثنيّـــةُ في فلسفـــةِ ابن سينـــا
النبوة أنموذجاً

Ibn Sina
050637
Putperestlik
160130

د. خالد علي عباس القط (*)

ملخص البحث :

حينما يُلقّب ابن سينا – أحد الفلاسفة المنتسبين إلى الإسلام !!– بالشيخ الرئيس والصاحب الأجل الحكيم ، وحكيم عصره، وعالم زمانه، وأفضل المتأخرين، وحجة الحق، وأرسطو الإسلام، وفيلسوف الدهر ، وقائد المبدعين، وأحد الجهابذة العظام ، فإنها دلالات واضحة على اعتقاداته الصحيحة ، ولكن حينما يكشف اللثام عن وثنيات هذه العقائد وأصولها، ونجدها تخالف عقائد الإسلام الحنيف ، حينئذ يصبح ابن سينا واحداً من ملاحدة الفكر الباطني الذين لا يعتد بعقائدهم .

وذلك من خلال بيان عقيدة ابن سينا حول : مفهوم الوحي والنبوة والمعجزة والرسالة ، وحقيقة العقل الفعّـــال الملائكي ، وأثره في إكساب النبوة الدينية لمن اتصفت نفسه بصفات خاصة ، أو لمن وصل عقله لمرتبة العقل المستفاد ، واتهامه للأنبياء تقصيرهم وكذبهم في تبليغ الوحي الإلهي الحقيقي عامة ، وكذبهم في تبليغ غيبيات اليوم الآخر خاصة !!، وموقف أهل السنة والجماعة من هذه العقائد الوثنية .

الكلمات المفتاحية :

ابن سينا ، السلف الصالح ، الأصول الوثنية ، النبوة ، المعجزة ، تبليغ الوحي ، الرسالة ، العقل المستفاد ، نظرية الصدور ، فلاسفة اليونان .

(*) أستاذ الأديان والفرق والمذاهب المعاصرة المشارك جامعة طيبة – المدينة المنورة .

Finally, I will address some methodological problems with the book. First, although Raudvere says on several occasions (without providing sufficient evidence to support her position) that early Islamic sources for the life of the Prophet are not reliable (e.g., pp. 36–8), she goes on to assume the reliability of these sources even on such matters as the exact year in which the *qibla* was changed from Jerusalem to Makka (p. 49). On a related note, while Raudvere duly recognizes the slow crystallization of Shiʿism (p. 175), she seems to assume an early/traditional date for such things as the acceptance of the Sunni theory of the four rightly-guided caliphs (*rāshidūn*) and the origins of the four main schools of classical Sunni law (e.g., pp. 50-51 and 90-91; for contrast, cf., e.g., Christopher Melchert, *Ahmad Ibn Hanbal*, 2006, pp. 94–8 and *The Formation of the Sunni Schools of Law: 9th–10th Centuries C.E.*, 1997, though note Ahmed El Shamsy, *The Canonization of Islamic Law: a Social and Intellectual History*, 2013). Third, and lastly, as with various other introductory books on Islam, such as Carol Hillenbrand's *Introduction to Islam*, Raudvere seems to sympathize with liberal, progressive interpretations of Islam over traditional, conservative ones; and, while it is fine for a scholar to hold such opinions on the subject, it seems to me that an introductory book should be neutral on these issues. On various occasions, Raudvere seems critical of conservative Sunnis who denounce Sufis and progressives (e.g., pp. 89, 130, 152–3); on others, she seems to approve of the attempts of progressive Muslims to liberalize Islam while failing to clarify the complexity of the legal issues involved (e.g., pp. 102–3). Such tendentiousness might not bother some, but I would prefer it be left out of textbooks.

In closing, Raudvere's book has some notable strengths, but it is marred by extensive stylistic and content problems. Many of these problems should have been rectified by a decent editor before the book went to press, which is disappointing; Raudvere has a keen analytical mind, especially where sociological issues are concerned, and I would have dearly liked to have read a well-edited version of the book. If Raudvere should choose to revise the book and publish a second edition, I think that the result could be very strong indeed.

Leslie F. Wolf
Religious Studies College of DuPage
E-mail: wolfl214@cod.edu
doi:10.1093/jis/etw026
Published online 5 May 2016

Ibn Sina
090637
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
30 Mayıs

Avicenna in Medieval Hebrew Translation: Ṭodros Ṭodrosi's Translation of Kitāb al-Najāt, on Psychology and Metaphysics

By GABRIELLA ELGRABLY-BERZIN (Leiden and Boston, MA: Brill, 2015. Islamic Philosophy, Theology and Science: Texts and Studies, 91), xi+223 pp. Price HB €90.00. EAN 978-9004277489.

Rev. Y. Tzvi Langermann

Avicenna made a late entry into medieval Hebrew philosophy; the Andalusian roots and Averroan orientation of most Jewish thinkers did not make for a

sympathetic audience. Small portions of the Avicennan corpus were rendered into Hebrew by Samuel Ibn Tibbon and Shem Tov Falaquera. A good deal of Avicennan thought was accessible by way of citations in Averroes. In the beginning of the fourteenth century, Todros Todrosi decided to produce Hebrew translations of the sections on psychology and metaphysics from *al-Najāt*. His translations are the subject of the book under review by Gabriella Elgrably-Berzin.

Hers is a study of the translation of philosophical texts, not one in the history of philosophy. There is an introductory survey of the Hebrew translation movement, and additional probes into the historical and philological circumstances of these translations. I call attention in particular to the fine essay on 'The Hebrew Tradition of Literalism', outlining the efforts made to produce translations that are as close as possible to the Arabic, beginning with Judah Ibn Tibbon, who had the advantage of growing up in an arabophone culture. The translations carried on with Judah's descendants and their followers, who, however well they may have learned the Arabic language, were increasingly removed from an Arabic speaking environment and more likely to be led to inaccuracies. The bulk of the book, however, is taken up by critical editions of Todrosi's translations and its philological analysis. The latter still relies a good deal, as it must, on the pioneering work of Moshe Goshen-Gottstein. Berzin amasses a veritable thesaurus of Arabic words, especially those considered to be 'technical terms', and their Hebrew equivalents. To her great credit, she includes Hebrew texts by Levi Gersonides, who though not a translator, was a brilliant philosopher and scientist, and someone who had closely examined Avicenna's opinions.

Berzin's philological prowess notwithstanding, the book does have its weaker side. Even a preliminary study of Hebrew translations cannot avoid tackling the meaning of terms in the particular context in which they are employed. Though I must fault Berzin for some errors, the brunt of my critique is directed at the obsession with 'terminology' that has taken hold among a good deal of scholarship in the history of medieval philosophy, and which, unfortunately, does not always move beyond cataloguing words and their mates in other languages. However, philosophy is not terms strung together in sentences; philosophy is an attempt to raise questions and suggest answers concerning humans, their world, and the world beyond. In doing this, the philosopher will find it convenient to have at his disposal some terms that denote specific concepts. Still, one can never divorce the study of philosophical terminology from the ideas and concepts that the terms are intended to convey in a particular statement; and 'study' of the latter demands more than finding a suitable English term and a footnote with parallel sources and bibliography. I believe that shortcomings that I am about to point out could have been avoided had the elucidation of meaning been viewed as no less weighty a task than matching the Hebrew terms to their Arabic partners.

Berzin knows all of this; she remarks (p. 127) that 'different words could have similar meanings'. When arguing persuasively for the superiority of some of Todrosi's choices over those of Falaquera (pp. 150–1) she perforce addresses the

Journal of Islamic Studies, 28/2, 2017 Oxford

Peter Adamson, Philosophy in the Islamic World: a History of Philosophy Without any Gaps, c. III, Oxford: Oxford University Pres 2016. İSAM DN. 253998.

actions we did not choose freely, then that doesn't really matter. It won't be unjust for God to punish us for things we couldn't help doing, because whatever God does will be just by definition—justice is nothing more nor less than conformity to His will. It may be inscrutable to us why He should determine that some people sin while others are righteous, but we're in no position to stand in judgment over God's decrees.

On this point, the Ashʿarites are exploiting another idea of their opponents, the Muʿtazilites, in holding that God transcends human understanding. But they stop short of the Muʿtazilite position when it came to divine attributes. For the Ashʿarites, it is no solution to deny the divine attributes entirely, or to reduce attributes like God's knowledge and justice to the essence of God Himself, as some Muʿtazilites proposed. Yet the Ashʿarites were also unhappy with traditionalist theologians who accepted, for example, that God literally has hands, because of passages in the Koran which speak of God reaching out with both hands (38:75). Like the Muʿtazilites, the Ashʿarites proposed a figurative reading of such texts, in this case suggesting that the "hands" refer to God's power.[14] But unlike the Muʿtazilites, they recognized that the power in question has a reality of its own. As to the question of how the attributes relate to God, this is a case where human comprehension fails. When we say that God has power, we should add the expression *bi-lā kayf*, meaning "without saying how." This phrase is often taken to express a willfully obtuse or anti-rationalist position. And certainly, the Ashʿarites are here trying to demarcate the limits of our understanding. But adding *bi-lā kayf* is better understood as a caution against assuming that the familiar way—the "how," or *kayf*, with which attributes belong to created things—is appropriate to the divine case.

Thanks to al-Ashʿarī and his first generations of disciples, there was a permanent change in Islamic theology. Muʿtazilism certainly did not die out, but Ashʿarism would become the dominant school in centuries to come, a development with enormous consequences also for the history of philosophy. As I hope this chapter has shown, the Ashʿarites put forward numerous arguments of great philosophical interest. They did defend their system by quoting the Koran and the sayings of the Prophet, but the core of their method was rational argument, usually aimed dialectically against opponents. Still, they did not consider themselves to be *falāsifa*, or "philosophers." That name was reserved for thinkers adopting methods and concepts drawn from the Greek texts that had been rendered into Arabic. And yet, when the Ashʿarite theologian al-Ghazālī wrote a work attacking the *falāsifa*, he did not direct his critique at Aristotle, Plato, or Plotinus. His target was instead the greatest, and most influential, thinker of the Islamic world: Avicenna.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637

03 Ağustos 2017

16

THE SELF-MADE MAN
AVICENNA'S LIFE AND WORKS

"My father was a man of Balkh." That's the first sentence of Avicenna's autobiography.[1] As opening lines go, it isn't exactly a classic—no "Call me Ishmael," or "I sing of arms and a man." But it's a significant line nonetheless. It places us directly into the context in which Avicenna lived his life, which was not the Baghdad of al-Kindī and al-Fārābī, but the eastern reaches of the Islamic empire. He was born in a small town near the city of Bukhārā, in what is now Uzbekistan—in Avicenna's day it belonged to the vast area known as Khurāsān. This eastern realm had once been a power base for the revolution that saw the ʿAbbāsids overthrow the Umayyads to become the second caliphate of Islamic history. But by Avicenna's day, the ʿAbbāsids no longer exercised any authority over the east, or for that matter over any part of the Islamic empire. With real political authority being held by the Būyids in Iraq and Iran, and the Sāmānids in the east, the power of the caliphs was nominal. This has direct relevance for Avicenna's life story, because his father worked for the Sāmānids as the governor of a village near Bukhārā.

The eastern setting is important for understanding Avicenna's further career. For one thing, it means that he had a Persian cultural background. Though he almost always wrote in Arabic, which had already been established as the dominant language of literature in the Islamic empire, he spoke Persian natively and did use it to write philosophy. As we saw in Chapter 14, the eastern lands of the Muslim empire had seen an influx of Hellenic philosophy and science in the ninth and tenth centuries. We even mentioned two associates of al-Kindī from Balkh, the hometown of Avicenna's father. Because of this, and because of the wealth of the local Sāmānid rulers, the eastern Islamic lands were fertile ground for a budding genius like Avicenna. He mentions in his *Autobiography* that, in his capacity as a physician, he was invited to attend the Sāmānid ruler Nūḥ ibn Manṣūr when he was ill. This gave him the opportunity to visit the ruler's library in Bukhārā, where Avicenna could see books he had never come across before, and would never find again.

That the young Avicenna was indeed a budding genius is a point made crystal clear in the *Autobiography*. His contemporaries would not necessarily have expected

BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
MIDDLE EASTERN TEXTS INITIATIVE

EDITOR-IN-CHIEF
Daniel C. Peterson

EDITOR
D. Morgan Davis

ASSOCIATE EDITOR
Muḥammad Eissa

ACADEMIC BOARD
Charles E. Butterworth
William C. Chittick
Farhad Daftary
Majid F. Fakhry
Michael E. Marmura
Ismail K. Poonawala
John Walbridge
Hossein Ziai

CO-FOUNDING EDITOR
Parviz Morewedge

This publication was funded through the support of the Kuwait Foundation for the Advancement of Sciences

254070

Ibn Sina (090637)

03 Ağustos 2017

Avicenna

The Physics of *The Healing*

الشفاء: السّماع الطبيعي

Books I & II

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

A parallel English-Arabic text
translated, introduced, and annotated by

Jon McGinnis

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi

Dem. No:	254070
Tas. No:	181.2 SİN-Ş

Brigham Young University Press ◆ Provo, Utah ◆ 2009

090637		DİA

İBN SÎNÂ

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **21.08.2017**

Robinson, James T.
Al-Farabi, Avicenna, & Averroes in Hebrew: remarks on the indirect transmission of Arabic-Islamic philosophy in medieval Judaism .-- Marquette University Press, Milwaukee, 2012 : The Judeo-Christian-Islamic heritage: philosophical & theological perspectives, Edit. Richard C. Taylor, Irfan A. Omar , pp. 59-87,

Hebrew | Philosophy | Translation, translating & interpreting | Textual bibliography & criticism | Bibliography ; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **21.08.2017**

Griffel, Frank
Al-Ghazālī's appropriation of Ibn Sīnā's views on causality and the development of the science in Islam .-- Peeters, Leuven, 2007 : Uluslararasi İbn Sînâ Sempozyumu. Bildiriler: 22-24 mayıs 2008, İstanbul, II. International Ibn Sina Symposium. Papers: May 22-24, 2008, Istanbul, II. Editörler: Mehmet Mazak, Nevzat Özkaya , pp. 105-115,
Trans. Terkan, Fehrullah

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **21.08.2017**

Kennedy-Day, Kiki
An 11th century Islamic perspective on the afterlife: Ibn Sina's thoughts on the maad (return) .-- 2007 ISSN: 0021-1842 : Islamic Quarterly, vol. 51 iii pp. 191-201, (2007)

Philosophy | Eschatology | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **21.08.2017**

Nasr, Seyyed Hossein
An introduction to Islamic cosmological doctrines: conceptions of nature and methods used for its study by the Ikhwān al-Safā, al-Bīrūnī, and Ibn Sīnā. Rev. ed. .-- State University of New York Press, Albany, 1993 :

; Bīrūnī, Abū 'l-Rayhān Muhammad al-; Ibn Sīnā / Avicenna

ZZL Elektronik ZZL

969 JANSSENS, Jules. Ibn Sīnā: a philosophical mysticism or a philosophy of mysticism? *Mediterranea*, 1 (2016) pp. 37-54.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

22 Ekim 2017

605 MAYER, Toby. "Mimetic rivalry" with Avicennism in Shahrastānī's esoteric hermeneutics. *L'ésotérisme shi'ite: ses racines et ses prolongements / Shi'i esotericism: its roots and developments.* Sous la dir. de Mohammad Ali Amir-Moezzi, éd. avec Maria De Cillis, Daniel De Smet, Orkhan Mir-Kasimov. Turnhout: Brepols, 2016, pp. 613-641. On "the importance of Avicennism in coming to any real understanding of the ambitious hermeneutical projects enshrined in [al-Shahrastānī's] *Mafātīḥ al-asrār*.

ibn Sina
090637
Şehristani
181710

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

906 GRIFFEL, Frank. Ismā'īlite critique of Ibn Sīnā: al-Shahrastānī's (d. 1153) *Wrestling match with the philosophers. The Oxford handbook of Islamic philosophy.* Ed. Khaled El-Rouayheb and Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 210-232. On al-Shahrastānī's *Muṣāra'at al-falāsifa.*

ismailiyye
091854
ibn Sina
090637
Şehristani
181710

21 Ekim 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

512 BENEVICH, Fedor. Die 'göttliche Existenz': Zum ontologischen Status der Essenz qua Essenz bei Avicenna. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 26 (2015) pp. 103-127. On that according to Avicenna 'divine existence' (*al-wuǰūd al-ilāhī*) "is the existence of the essence *qua* essence, which enters into a compound individual or universal." Divine creation means that God renders essences qua essences existent in individuals.

İbn Sina
080637
Vücud
210255

26 Kasım 2017
YAYIMLANDIKTAN
SONRA DOKÜMAN

Felsefe
060187
Farabi
060050
İbn Sina
090637
Gazzali
070151

1644 GRIFFEL, Frank. Philosophy and prophecy. *The Routledge companion to Islamic philosophy.* Ed. Richard C. Taylor and Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016, pp. 385-398. Discusses the views of al-Fārābī, Ibn Sīnā, and al-Ghazālī.

1645

2 6 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

8 BORGO, Marta. Between Avicenna and Averroes: considerations on the early Aquinas' Aristotle. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 26 (2015) pp. 211-240. Case study of the early Aquinas' reading of Aristotle's *libri naturales* under the guidance of the Latin Avicenna and Averroes.

Ibn Sina
090637
Ibn Rüşd
090606

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

26 Kasım 2017

1704 SHIHADEH, Ayman. Al-Rāzī's (d. 1210) commentary on Avicenna's *Pointers*: the confluence of exegesis and aporetics. *The Oxford handbook of Islamic philosophy*. Ed. Khaled El-Rouayheb and Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 296-325. On Fakhr al-Dīn al-Rāzī's *Sharḥ al-Ishārāt*.

Fahreddin er-Razi
060018
İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

2 6 Kasım 2017

Amidi Seyfeddin
011650
İbn Sina
050637

1314 ARIF, Syamsuddin. Al-Āmidī's reception of Ibn Sīnā: reading *al-Nūr al-bāhir fī al-ḥikam al-zawāhir*. *Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy*. Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009, (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 205-218.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2 6 Kasım 2017

Şehristanî
181710
İbn Sînâ
090637
Nasîreddîn-i Tûsî
131038

1340 MAYER, Toby. The absurdities of infinite time: Shahrastānī's critique of Ibn Sīnā and Ṭūsī's defence. *Medieval Arabic thought. Essays in honour of Fritz Zimmermann. Ed. Rotraud Hansberger, M. Afifi al-Akiti and Charles Burnett.* Turin: Aragno; London: Warburg Institute, 2012, pp. 105-134.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637
el-Kanun fi't-Tıb
110322

1832 GHEHI, Hasan Bolkhari. Terminology of Canon in Avicenna's "The canon of medicine". *Journal of the International Society for the History of Islamic Medicine*, 14-15 / 27-28-29-30 (2015-16) pp. 178-183.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

2 6 Kasım 2017

96 ADAMSON, Peter. Eternity in medieval philosophy. *Eternity: a history*. Ed. Yitzhaq Y. Melamed. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 75-116.
Al-Kindī and his circle, Saadia Gaon, Abū Bakr al-Rāzī, Miskawayh, Ibn Sīnā, al-Ghazālī, Maimonides, and Thomas Aquinas.

Razi Ebu Bekir
170105
Farabi
060050
İbn Sina
090627
Kindi Yakub
111105

2 6 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İsmailiyye
091854
İbn Sina
090637
Şehristani
181710

1643 GRIFFEL, Frank. Ismā'īlite critique of Ibn Sīnā: al-Shahrastānī's (d. 1153) *Wrestling match with the philosophers.* *The Oxford handbook of Islamic philosophy.* Ed. Khaled El-Rouayheb and Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 210-232. On al-Shahrastānī's *Muṣāra'at al-falāsifa.*

2 6 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

1697 SALEH, Kholoud S.O. al-. The psycholinguistics thought of Ibn Sīnā (Avicenna). *Journal of Arabic Linguistics Tradition*, 12 (2014) pp. 44-66. Title as printed.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

STROBINO, Riccardo. Per se, inseparability, containment and implication. Bridging the gap between Avicenna's theory of demonstration and logic of the predicables. *Oriens*, 44 iii-iv (2016) pp. 181-266. "This paper has two aims: (i) to examine for the first time Avicenna's ... account of per se (*ḏāti*) in the context of his theory of demonstration, especially in the *Kitāb al-Burhān*, and more generally in what I shall call the *Posterior Analytics* complex, i.e., a larger set of relevant texts from Avicenna's logical works that deal with *An. Post.*, and (ii) to connect it with his theory of predicables as formulated in the *Kitāb al-Madḫal*, and more generally in what I shall call, by analogy, the *Isagoge* complex."

Ibn Sina
090637

21 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1584 'ALĪ B. MUḤAMMAD B. AL-WALĪD, *dā'ī muṭlaq*. *Avicenna's allegory on the soul: an Ismaili interpretation. An Arabic edition and English translation of 'Alī b. Muḥammad b. al-Walīd's al-Risāla al-mufīda.* Arabic ed. by Wilferd Madelung; transl. and introd. by Toby Mayer. London: Tauris, 2016 (Ismaili Texts and Translations Series, 22). 168 pp. Published in association with The Institute of Ismaili Studies.

Daī
040035
İbn Sina
030637

2 6 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MAYER, Toby. "Mimetic rivalry" with Avicennism in Shahrastānī's esoteric hermeneutics. *L'ésotérisme shi'ite: ses racines et ses prolongements / Shi'i esotericism: its roots and developments.* Sous la dir. de Mohammad Ali Amir-Moezzi, éd. avec Maria De Cillis, Daniel De Smet, Orkhan Mir-Kasimov. Turnhout: Brepols, 2016, pp. 613-641. On "the importance of Avicennism in coming to any real understanding of the ambitious hermeneutical projects enshrined in [al-Shahrastānī's] *Mafātīḥ al-asrār*.

İbn Sina
090637
Şehristani
181710

26 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1599 AHMED, Asad Q. The reception of Avicenna's theory of motion in the twelfth century. *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 ii (2016) pp. 215-243.
On some 12th century critiques of Avicenna's theory of motion: Sharaf al-Dīn al-Mas'ūdī, Abū l-Barakāt al-Baghdādī and Fakhr al-Dīn al-Rāzī.

ibn Sina
090637
Ebü'l-Berakat el-Bağdadi
050387
Fahreddin er-Razi
060018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

2 6 Kasım 2017

1698 SCHOECK, Cornelia. The criterion of completeness in Avicenna's reorganization of the predicables into a system of notions resulting in concept formation. *Oriens*, 44 iii-iv (2016) pp. 386-416. Argues that Avicenna's reorganization of the division of the predicables into a system of notions (*ma'ānī*) resulting in concept formation is the product of his attempt to integrate Aristotle's different approaches to definition in a consistent system.

Ibn Sina
050637
Meani
130478

YAYIMLANDIKTAN
GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

ibn Sina
030637
ibn Rüşd
030606

1530 BORGO, Marta. Between Avicenna and Averroes: considerations on the early Aquinas' Aristotle. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 26 (2015) pp. 211-240. Case study of the early Aquinas' reading of Aristotle's *libri naturales* under the guidance of the Latin Avicenna and Averroes.

2 6 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2 1 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
030637

1855 RAFEEQ, Shireen. Avicenna, the prince of physicians. *Hektoen International: a Journal of Medical Humanities*, 7 i (2015) Unpaginated online periodical.

1737 LAHKIM, Azelarabe. Être et essence chez Avicenne: lecture de Driss Mansouri. -*Pratiquer les sciences sociales au Maghreb: textes pour Driss Mansouri avec un choix de ses articles.* Sous la dir. de Mohamed Almoubaker et François Pouillon. Casablanca: Fondation du Roi Abdul-Aziz, 2014, pp. 573-582.

Ibn Sina
190637

21 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

52 HOUSER, Rollen E. Essence and existence in Ibn Sīnā. *The Routledge companion to Islamic philosophy.* Ed. Richard C. Taylor and Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016, pp. 212-224.

İbn Sina 030637

1670 LAHKIM, Azelarabe. Être et essence chez Avicenne: lecture de Driss Mansouri. *Pratiquer les sciences sociales au Maghreb: textes pour Driss Mansouri avec un choix de ses articles.* Sous la dir. de Mohamed Almoubaker et François Pouillon. Casablanca: Fondation du Roi Abdul-Aziz, 2014, pp. 573-582.

İbn Sina 030637

1630 DI VINCENZO, Silvia. Avicenna against Porphyry's definition of *differentia specifica*. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 26 (2015) pp. 129-183.

İbn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

ADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637

1603 ALPINA, Tommaso. Intellectual knowledge, Active Intellect and intellectual memory in Avicenna's *Kitāb al-nafs* and its Aristotelian background. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 25 (2014) pp. 131-183. An interpretation of Avicenna's theory of human intellection.

1604 ALWISHAH, Ahmed. Avicenna on animal self-awareness, cognition and identity. *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 i (2016) pp. 73-96.

5 BERTOLACCI, Amos. Ibn Sīnā (d. 428/1037): *Metaphysics of the Shifā'*. *The Oxford handbook of Islamic philosophy*. Ed. Khaled El-Rouayheb and Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 143-168.

ibn Sina
090637

21 Kasım 2017

JANSSENS, Jules. Foi et raison chez Avicenne. *Orient-Occident: racines spirituelles de l'Europe: enjeux et implications de la translatio studiorum dans le judaïsme, le christianisme et l'islam de l'Antiquité à la Renaissance. Actes du colloque scientifique international, 16-19 novembre 2009.* Sous la dir. de Mariano Delgado, Charles Méla, Frédéric Möri. Paris: Cerf, 2014, pp. 513-527.

JANSSENS, Jules. Ibn Sīnā: a philosophical mysticism or a philosophy of mysticism? *Mediterranea,* 1 (2016) pp. 37-54.

JANSSENS, Jules. La philosophie d'Avicenne: éléments d'influence de penseurs alexandrins. *Alexandrie la divine.* Sous la dir. de Charles Méla, Frédéric Möri, en collaboration avec Sydney H. Aufrère, Gilles Dorival, Alain Le Boulluec. Geneva: Baconnière, 2014, pp. 870-875.

JANSSENS, Jules. Metaphysics of God. *The Routledge companion to Islamic philosophy.* Ed. Richard C. Taylor and Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016, pp. 236-247. On Avicenna's onto-theological metaphysics.

KAUKUA, Jari. The problem of intentionality in Avicenna. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale,* 25 (2014) pp. 215-242. On how Avicenna explains that our mental states can both refer and *fail* to refer veridically to the world.

21 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

FREUDENTHAL, Gad & ZONTA, Mauro. Notes on "Some notes on 'Avicenna among medieval Jews'" by Professor Steven Harvey. *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 ii (2016) pp. 309-311. Continuation of a scholarly polemic (published in previous issues of this journal) on the reception of Ibn Sīnā among medieval Jewish thinkers.

ibn Sina 030637

1764 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna on the nature of mathematical objects. *Dialogue: Canadian Philosophical Review / Revue Canadienne de Philosophie*, 55 iii (2016) pp. 511-536. Abstract(s): French.

ibn Sina 030637

1625 CHATTI, Saloua. Existential import in Avicenna's modal logic. *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 i (2016) pp. 45-71.

ibn Sina 030637

DE YAYIMLANDIKTAN
GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

0 WISNOVSKY, Robert. Avicenna's Islamic reception. *Interpreting Avicenna: critical essays*. Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 190-213.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

1585 INATI, Shams C. *Ibn Sina's Remarks and admonitions: physics and metaphysics. An analysis and annotated translation.* New York: Columbia University Press, 2014. 218 pp. Annotated translation of *al-Ishārāt wa 'l-tanbīhāt*, 2nd and 3rd part.

Ibn Sina
030637

1833 GONZÁLEZ DOMÍNGUEZ, José & ESPINAR MORENO, Manuel. El agua en los escritos y opiniones de Avicena. *Estudios sobre Patrimonio, Cultura y Ciencias Medievales*, 18 ii (2016) pp. 551-600. Abstract(s): English.

Ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

1567 JOUANNEAU, Anne-Sophie. La naissance tolédane de la «philosophie arabe». Sur les intentions des traducteurs du *Liber de anima* de l'Avicenne latin. *Revue Académique Les Cahiers de L'Islam*, 1 / 2014 (2014) pp. 39-64. On the meaning of "Arabic philosophy" for the 12th century Toledan translators of Avicenna's philosophical works into Latin.

İbn Sina
090637

1563 HAGHIGHI, Seyed Reza Rokoee. Avicenna and Husserl: comparative aspects. *Islamic philosophy and occidental phenomenology in dialogue: the logos of life and cultural interlacing*. Ed. Anna-Teresa Tymieniecka, Nazif Muhtaroglu and Detlev Quintern. Dordrecht: Springer, 2014, (Islamic Philosophy and Occidental Phenomenology in Dialogue, 7), pp. 143-159.

İbn Sina
090637

21 Kasım 2017

DE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

İbn Sina
030637

1647 GUTAS, Dimitri. Avicenna: biography. *Orientations of Avicenna's philosophy: essays on his life, method, heritage.* [Collected studies by Dimitri Gutas]. Farnham: Ashgate, 2014, pp. 1-11 (text I). Repr. from *Encyclopaedia Iranica*, vol. 3 (London: Routledge, 1989), pp. 67-70.

1648 GUTAS, Dimitri. Avicenna: mysticism and the question of his "Oriental" philosophy. *Orientations of Avicenna's philosophy: essays on his life, method, heritage.* [Collected studies by Dimitri Gutas]. Farnham: Ashgate, 2014, pp. 10 pages (text XIII). Repr. from *Encyclopaedia Iranica*, vol. 3 (London: Routledge, 1989), pp. 79-83.

BLACK, Deborah L. Sensing bodies, sensing ourselves: Avicenna on the nature of sensation. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 25 (2014) pp. 185-214.

İbn Sina
030637

97 ADAMSON, Peter & KEY, Alexander. Philosophy of language in the medieval Arabic tradition. *Linguistic content: new essays on the history of philosophy of language.* Ed. Margaret Cameron and Robert J. Stainton. Oxford: Oxford University Press, 2015, pp. 74-99. On the debate over the relative merits of logic and grammar between Abū Bishr Mattā and Abū Sa'īd al-Sīrāfī, and concepts of linguistic meaning in al-Fārābī, Ibn Sīnā and in the disciplines of rhetoric (*'ilm al-balāghah*) and legal methodology (*uṣūl al-fiqh*).

Kasım 2017

Sirafi Ebu S.
181125
Farabi
061050
İbn Sina.
050637
Belagat
020576
Usul-i Fiqh
200157

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

The Oxford Handbook of Islamic Theology, edit: Sabine Schmidtke, Oxford: Oxford University Press 2016. **İSAM DN. 257890.**

12 Ocak 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GERİ İADE EDİLMEMİŞTİR

CHAPTER 25

THEOLOGY ENGAGES WITH AVICENNAN PHILOSOPHY

al-Ghazālī's Tahāfut al-falāsifa *and Ibn al-Malāḥimī's* Tuḥfat al-mutakallimīn fī l-radd ʿalā l-falāsifa

FRANK GRIFFEL

İbn Sina
Gazzali
Tahafut-ul-Tekfir

DURING the fifth/eleventh century, the philosophical system of Ibn Sīnā (Avicenna, d. 428/1037) became the most potent challenge to the various theological schools of Islam that had developed in the centuries earlier. Coping with the views of Ibn Sīnā and his followers was a long process that continued for many centuries. A significant part of theological literature in Islam in its post-classical period after the fifth/eleventh century was devoted to discussing the merits and the errors of the Avicennan system. Ibn Sīnā found defenders among Muslim theologians as well as critics. Learning the system of the 'philosophers' (*falāsifa*)—a word that became to mean Ibn Sīnā and his followers—was part of almost every advanced *madrasa* education up until the thirteenth/nineteenth century. What is more, right from the beginning of the discussion about Ibn Sīnā among Muslim theologians, we see that some of his teachings have a very significant influence even among those theologians who rejected his general direction of thought and who argued against it. Ibn Sīnā's explanation of prophecy, divination, and the quicker insight of some humans compared to others, for instance, were soon adapted by Muslim theologians. In this adapted and slightly changed form they had an enormous influence on how Muslims thought about prophecy and the superior insights of Sufi saints (*awliyāʾ*) or the Shīʿite Imams (Griffel 2010).

This chapter looks at a crucial stage in the early engagement of Muslim theologians with the Avicennan system that began with al-Ghazālī (b. *c.*447/1056, d. 505/1111). Recent studies have shown that the process of engaging with Avicennism and integrating it into Islamic theology had already begun before al-Ghazālī, arguably already during Ibn Sīnā's lifetime (Wisnovsky 2004). This earliest stage, however, is not well researched and as of yet it is still unclear how much Ibn Sīnā took from Muslim theologians—mostly

435-455

4.2.5.1: Extending the cosmic axis to infinity: one side of the line would be distinct from the other.

4.2.5.2: A man standing on the north pole of the cosmos will distinguish between what is in front of him and what is behind him.

4.2.5.3: A point on the outermost surface of the sphere will move from one location to another as the heavens turn.

ad 4.2.5: Someone might say this judgment is a product of estimation and imagination. But it is not, for three reasons:

ad 4.2.5.1: This judgment is as convincing as any other immediately evident premise, and we need such premises to argue at all.

ad 4.2.5.2: To throw immediately evident things into doubt is to undermine the very distinction between intellect and estimation.

ad 4.2.5.3: The judgment involved in 4.2.5.1 is a good example of immediate, primary knowledge.

Yahya b. Adi (220030)
İbn Sina (090637)
D515
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi
12 Ocak 2018
MADDE YAYINLANDIKTAN

Arabic Sciences and Philosophy, vol. 27 (2017) pp. 237–267
doi:10.1017/S0957423917000030 © 2017 Cambridge University Press

FIRE AND HEAT: YAḤYĀ B. ʿADĪ AND AVICENNA ON THE ESSENTIALITY OF BEING SUBSTANCE OR ACCIDENT

FEDOR BENEVICH
Munich School of Ancient Philosophy, LMU Lehrstuhl für Philosophie VI, Geschwister-Scholl-Platz 1, 80539 München, Germany
Email: benevich@lrz.uni-muenchen.de

Abstract. Avicenna's analysis of the definition of substance and accident repeatedly emphasizes two points: one and the same essence cannot be substance in one instance and accident in another; whether *x* is extrinsic or intrinsic for an underlying subject, *y* does not tell us anything as to whether *x* is substance or not. Both points are development in an argument against certain unnamed people who claimed the opposite. In this article I will show that Avicenna's opponents are to be identified with the mainstream Baghdad Peripatetic School (Ibn Suwār, Ibn al-Ṭayyib) which based itself on the Late Antique rule that "parts of substances are substances". As for Avicenna's own position, it was developed on the basis of the heterodox position of Yaḥyā b. ʿAdī, who anticipated Avicenna's first point. This is a further piece of evidence for something that has only recently begun to be appreciated: the influence of Ibn ʿAdī on Avicenna.

Résumé. L'analyse d'Avicenne portant sur les définitions de la substance et de l'accident met en exergue les deux propositions suivantes: 1) la même essence ne peut être à la fois une substance dans un cas et un accident dans un autre; 2) le fait que *x* soit extrinsèque ou intrinsèque à un *y* sous-jacent ne nous permet pas de conclure que *x* est une substance. Ces deux propositions sont articulées dans un débat avec d'autres personnes ayant un point de vue opposé dont on ne connaît pas l'identité. Dans cet article, nous verrons que ces adversaires font partie de l'école péripatétique de Bagdad (Ibn Suwār, Ibn al-Ṭayyib), qui elle-même s'appuie sur une proposition datant de l'Antiquité tardive et selon laquelle les parties de substances sont elles-mêmes des substances. La position d'Avicenne fut développée à partir de celle de Yaḥyā b. ʿAdī (qui anticipa la proposition 1 d'Avicenne). Cet article apporte ainsi un argument nouveau qui met en évidence l'influence, remarquée seulement depuis peu, d'Ibn ʿAdī sur Avicenne.

In the introductory chapter I, 1 of his *Kitāb al-Šifāʾ*, *al-Ṭabīʿiyyāt VI: Kitāb al-Nafs*, Avicenna discusses the definition of soul. He examines the traditional Peripatetic approaches to defining the soul as a "power" (*quwwa*), "form" (*ṣūra*) or "perfection" (*kamāl*, *i.e. entelecheia*) of a body and concludes that "perfection" is the best of these.[1]

[1] Avicenna, *Kitāb al-Šifāʾ*, *Al-Ṭabīʿiyyāt*, *al-Nafs*, ed. Fazlur Rahman, *Avicenna's De Anima, Being the Psychological Part of Kitāb al-Shifāʾ* (Oxford 1959), p. 7, 8–10. In the next passage Avicenna will argue that perfection is a better notion for the soul than "power".

3047 LAKHTAKIA, Ritu. A trio of exemplars of medieval Islamic medicine: Al-Razi, Avicenna and Ibn Al-Nafis: *Sultan Qaboos University Medical Journal*, 14 iv (2014) pp. 455-459.

Razi Ebu Bekir
170125
İbn Sina
090637
İbnü'n-Nefis
090373

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

30 Nisan 2019

2898 LAMMER, Andreas. Defining nature: from Aristotle to Philoponus to Avicenna. *Aristotle and the Arabic tradition*. Ed. Ahmed Alwishah, Josh Hayes. New York: Cambridge University Press, 2015, pp. 121-142.

E flatun
050580
ibn sina
030637
Aristo
011855

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Molla Sadra
131533
Ibn Sina
050637

2652 BURRELL, David B. Existence deriving from 'the existent': Mulla Ṣadra with Ibn Sīnā and al-Suhrawardī. *Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy.* Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009, (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 249-255.

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

LIM, Kevin. God's knowledge of particulars: Avicenna, Maimonides, and Gersonides. *Journal of Islamic Philosophy*, 5 (2009) pp. 75-98.

ibn Sina
930637
ibn Maymun
030546

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3 0 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2594 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Commentaire sur le livre lambda de la "Métaphysique" d'Aristote: chapitres 6-10* / par Ibn Sīnā; éd. critique, tr. et notes par Marc Geoffroy, Jules Janssens et Meryem Sebti. Paris: Vrin, 2014. 118 pp.

Arist.
011833
Ibn Sina
030637

2781 RAHIM, Ahmed H. al-. Avicenna's immediate disciples: their lives and works. *Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy.* Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009, (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 1-25. Bahmanyar ibn Marzuban, Juzjani, Ibn Zaylah, Ma'sumi, Lawkari, Ilaqi.

ibn Sina 090637

2804 THOM, Paul. The division of the categories according to Avicenna. *Aristotle and the Arabic tradition.* Ed. Ahmed Alwishah, Josh Hayes. New York: Cambridge University Press, 2015, pp. 30-49.

ibn Sina 090637

2979 McGINNIS, Jon. Avicenna's natural philosophy. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 71-90.

ibn Sina 090637

WISNOVSKY, Robert. Avicenna's Islamic reception. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 190-213.

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIK
NR. GELEN DOKÜ
30 Nisan 2018

2798 STREET, Tony. Avicenna on the syllogism. *Interpreting Avicenna: critical essays*. Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 48-70.

ibn Sina 090637

2799 STROBINO, Riccardo. Time and necessity in Avicenna's theory of demonstration. *Oriens*, 43 iii-iv (2015) pp. 338-367.

4 STROBINO, Riccardo. What if that (is) why? Avicenna's taxonomy of scientific inquiries. *Aristotle and the Arabic tradition*. Ed. Ahmed Alwishah, Josh Hayes. New York: Cambridge University Press, 2015, pp. 50-75. On Aristotle's ideas re-elaborated by Avicenna.

ibn Sina 090637

30 Nisan 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

3056 PORMANN, Peter E. Avicenna on medical practice, epistemology, and the physiology of the inner senses. *Interpreting Avicenna: critical essays*. Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 91-108.

ibn Sina 090637

30 Nisan 2018

2751 MAYER, Toby. The absurdities of infinite time: Shahrastānī's critique of Ibn Sīnā and Ṭūsī's defence. *Medieval Arabic thought. Essays in honour of Fritz Zimmermann. Ed. Rotraud Hansberger, M. Afifi al-Akiti and Charles Burnett.* Turin: Aragno; London: Warburg Institute, 2012, pp. 105-134.

Şehristani: 181710
İbn Sina 090637
Tusi Nasir Eddin 191058

DDE YAYIMLANDIKTAN
GELEN DOKÜMAN

IBN SĪNĀ / AVICENNA. Avicenna: On the divisions of the rational sciences. Tr. Mahdi, Muhsin. *Medieval political philosophy: a sourcebook.* Ed. Joseph C. Macfarland, Joshua Parens. Ithaca (NY) & London: Cornell University Press, 2011, (Agora), pp. 74-76. English translation of two short sections of Ibn Sīnā's *Risālah fī aqsām al-'ulūm al-'aqlīyah*, corresponding to ed. Cairo 1908, pp. 105, 107-8.

FREUDENTHAL, Gad & ZONTA, Mauro. The reception of Avicenna in Jewish cultures, East and West. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 214-241. An extended version of this paper ("Avicenna among medieval Jews: the reception of Avicenna's philosophical, scientific and medical writings in Jewish cultures, East and West") appeared in *Arabic Sciences and Philosophy* 22 ii (2012): 217-287. For critical notes on this essay see S. Harvey, "Some notes on 'Avicenna among medieval Jews'", *Arabic Sciences and Philosophy* 25 ii (2015), pp. 249-277.

REISMAN, David C. The life and times of Avicenna: patronage and learning in medieval Islam. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 7-27.

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
30 Nisan 2018

1850 HARVEY, Steven. Avicenna's influence on Jewish thought: some reflections. *Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy.* Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009, (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 327-340.

ibn Sina
090637
30 Nisan 2018

2752 McGINNIS, Jon. Avicenna's natural philosophy. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 71-90.

ibn Sina
090637

2754 MENN, Stephen. Avicenna's metaphysics. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 143-169.

ibn Sina
090637

2710 HOUSER, R.E. The friar and the vizier on the range of the theoretical sciences. *Anuario Filosófico,* 48 i (2015) pp. 19-54. On Avicenna's teaching on the "subjects" & its influence on Aquinas's commentary on Boethius's *De trinitate.* Abstract(s): Spanish.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Şehristanî
181710
İbn Sina
090637

1112 MAYER, Toby. "Mimetic rivalry" with Avicennism in Shahrastānī's esoteric hermeneutics. *L'ésotérisme shi'ite: ses racines et ses prolongements / Shi'i esotericism: its roots and developments.* Sous la dir. de Mohammad Ali Amir-Moezzi, éd. avec Maria De Cillis, Daniel De Smet, Orkhan Mir-Kasimov. Turnhout: Brepols, 2016, pp. 613-641. On "the importance of Avicennism in coming to any real understanding of the ambitious hermeneutical projects enshrined in [al-Shahrastānī's] *Mafātīḥ al-asrār*.

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

RAHIM, Ahmed H. al-. *The creation of philosophical tradition: biography and the reception of Avicenna's philosophy from the eleventh to the fourteenth centuries C.E.* Wiesbaden: Harrassowitz, 2016 (Diskurse der Arabistik, 21). 250 pp.

GUTAS, Dimitri. *Orientations of Avicenna's philosophy: essays on his life, method, heritage.* Farnham: Ashgate, 2014 (Collected Studies, 1050). various pagings pp. Reprint of previously published articles.

OLSZEWSKI, Mikolaj. Giles's of Rome criticism of Avicenna's conception of the unity of agent intellect. *Rocznik Orientalistyczny,* 64 i (2011) pp. 195-203. Ibn Sina 090632

BERTOLACCI, Amos. The reception of Avicenna in Latin medieval culture. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 242-269.

KAUKUA, Jari. *Self-awareness in Islamic philosophy: Avicenna and beyond.* Cambridge: Cambridge University Press, 2015. 257 pp.

5 BÄCK, Allan. Avicenna's theory of supposition. *Vivarium,* 51 i-iv (2013) pp. 81-115.

30 Nisan 2018
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

58 ROKOEE, Reza. *L'attitude phénoménologique comparée: de Husserl à Avicenne.* Paris: L'Harmattan, 2015. 231 pp.

HARVEY, Steven. Some notes on "Avicenna among medieval Jews". *Arabic Sciences and Philosophy,* 25 ii (2015) pp. 249-227. Response article to "Avicenna among medieval Jews. The reception of Avicenna's philosophical scientific and medical writings in Jewish cultures, East and West" by G.Freudenthal & M.Zonta, in *Arabic Sciences and Philosophy,* 22 ii (2012), pp.217-287. Abstract(s): French.

Ibn Sina 090637

GUTAS, Dimitri. Avicenna's philosophical project. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 28-47. This is an abridged version of the concluding chapter in the revised edition of the author's *Avicenna and the Aristotelian Tradition* (Leiden: Brill, 2014), pp. 359-386.

ELGRABLY-BERZIN, Gabriella. *Avicenna in medieval Hebrew translation: Ṭodros Ṭodrosi's translation of Kitāb al-Najāt, on psychology and metaphysics.* Leiden: Brill, 2014 (Islamic Philosophy, Theology and Science, 91). 223 pp. Highlights the extremely literal character of the translation to the point that some Hebrew sentences are simply meaningless.

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

HARVEY, Steven. Avicenna's influence on Jewish thought: some reflections. *Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy.* Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009, (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 327-340. Ibn Sina 090637

HASSE, Dag Nikolaus. Avicenna's epistemological optimism. *Interpreting Avicenna: critical essays.* Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 109-119.

Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy. Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009 (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8). 381 pp.

Interpreting Avicenna: critical essays. Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013. 300 pp.

AKRAMI, Musa. Ibn Sīnā's two-partite versus nine-partite logicography. *The road to universal logic. Festschrift for 50th birthday of Jean-Yves Béziau. Volume I.* Arnold Koslow, Arthur Buchsbaum, eds. Cham: Birkhäuser, 2015, pp. 1-12.

ACAR, Rahim. Creation: Avicenna's metaphysical account. *Creation and the God of Abraham.* Ed. David B. Burrell ... [et al.]. Cambridge: Cambridge University Press, 2010, pp. 77-90.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN BOKÜMAN
30 Nisan 2019

GONZÁLEZ GINOCCHIO, David. Avicenna's philosophy of the animal soul in context. *Animals and otherness in the Middle Ages: perspectives across disciplines*. Ed. Francisco de Asís García García, Mónica Ann Walker Vadillo, María Victoria Chico Picaza. Oxford: Archaeopress, 2013, (BAR International Series, 2500), pp. 63-73.

ALWISHAH, Ahmed. Avicenna on self-cognition and self-awareness. *Aristotle and the Arabic tradition*. Ed. Ahmed Alwishah, Josh Hayes. New York: Cambridge University Press, 2015, pp. 143-163. "How Avicenna['s concept of self-awareness] departs from Aristotle's theory of self-knowledge." Ibn Sina 090637

BERTOLACCI, Amos. The 'ontologization' of logic. Metaphysical themes in Avicenna's reworking of the Organon. *Methods and methodologies: Aristotelian logic East and West, 500-1500*. Ed. Margaret Cameron and John Marenbon. Leiden: Brill, 2011, (Investigating Medieval Philosophy, 2), pp. 25-52.

BLACK, Deborah L. Certitude, justification, and the principles of knowledge in Avicenna's epistemology. *Interpreting Avicenna: critical essays*. Ed. Peter Adamson. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2013, pp. 120-142.

83 ALBERT, Edoardo. *Ibn Sina: a concise life*. Markfield: Kube Publishing, 2013. 94 pp.

30 Nisan 2018 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA CELEN BÖKÜMAN

30 Nisan 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2591 GUTAS, Dimitri. *Avicenna and the Aristotelian tradition: introduction to reading Avicenna's philosophical works.* 2nd, rev. and enl. ed. Leiden: Brill, 2014 (Islamic Philosophy, Theology and Science, 89). 617 pp.

İbn Sina
090637
Aristo
011855

30 Nisan 2018

2644 BERTOLACCI, Amos. Averroes against Avicenna on human spontaneous generation: the starting-point of a lasting debate. *Renaissance Averroism and its aftermath: Arabic philosophy in early modern Europe* / Anna Akasoy, Guido Giglioni, eds. Dordrecht: Springer, 2013, (Archives Internationales d'Histoire des Idées / International Archives for the History of Ideas, 211), pp. 37-54.

Ibn Rüşd 090606
Ibn Sina 050637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2942 MORRISON, Robert G. *Falsafa* and astronomy after Avicenna: an evolving relationship. *Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy.* Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009, (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 307-326.

ibn Sâna
090637
Felsefe
090787
ilm-i felek
092166

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

30 Nisan 2018

E YAYIMLANDIKTAN
GELEN DOKÜMAN

HARVEY, Steven. Avicenna and Maimonides on prayer and intellectual worship. *Exchange and transmission across cultural boundaries: philosophy, mysticism and science in the Mediterranean world* / ed. Haggai Ben-Shammai, Shaul Shaked, Sarah Stroumsa. Jerusalem: Israel Academy of Sciences and Humanities, 2013, pp. 82-105. A comparison of Maimonides's *Guide for the perplexed* (*Dalālat al-ḥā'irīn*) III:51 with Avicenna's *Treatise on the quiddity of prayer* (*Risālah fī māhīyat al-ṣalāt wa-kayfīyati-hā*).

İbn Sina
090637
İbn Meymun
090546
Dalat ü Sebem
180332

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

30 Nisan 2018

GRIFFEL, Frank. Ismā'īlite critique of Ibn Sīnā: al-Shahrastānī's (d. 1153) *Wrestling match with the philosophers*. *The Oxford handbook of Islamic philosophy*. Ed. Khaled El-Rouayheb and Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 210-232. On al-Shahrastānī's *Muṣāra'at al-falāsifa*.

İbn Sina
090037
Şehristani
181710

ÖDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

30 Nisan 2018

ibn Sina
050637
Amidi Seyf.
011650

2634 ARIF, Syamsuddin. Al-Āmidī's reception of Ibn Sīnā: reading *al-Nūr al-bāhir fī al-ḥikam al-zawāhir*. *Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy*. Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009, (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 205-218.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2767 NUSSEIBEH, Sari. Avicenna: providence and God's knowledge of particulars. *Avicenna and his legacy: a golden age of science and philosophy.* Ed. Y. Tzvi Langermann. Turnhout: Brepols, 2009, (Cultural Encounters in Late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 275-288.

ibn Sina
090637
Allah
011567

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMA

2714 IBN SĪNĀ / AVICENNA. Avicenna: Healing - Metaphysics 10. Tr. Marmura, Michael E. *Medieval political philosophy: a sourcebook.* Ed. Joseph C. Macfarland, Joshua Parens. Ithaca (NY) & London: Cornell University Press, 2011, (Agora), pp. 77-88. English translation of Book 10 of the *Ilāhīyāt* (Metaphysics) of Ibn Sīnā's *Kitāb al-shifā'*, corresponding to ed. Anawati, Cairo 1960, vol. 2, pp. 433-455.

ibn Sina
090637
es-Sifa
180752

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637
Atomculuk
012211

2974 DHANANI, Alnoor. The impact of Ibn Sīnā's critique of atomism on subsequent *kalām* discussions. *Arabic Sciences and Philosophy*, 25 i (2015) pp. 79-104. Abstract(s): French.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

30 Nisan 2018

ibn Sina
050637
Gazzali
670151

1475 GRIFFEL, Frank. Theology engages with Avicennan philosophy: al-Ghazālī's *Tahāfut al-falāsifa* and Ibn al-Malāḥimī's *Tuḥfat al-mutakallimīn fī l-radd 'alā l-falāsifa*. *The Oxford handbook of Islamic theology*. Ed. Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 435-455.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

30 Nisan 2018

ibn Sina
050637
Gazali
670151

1475 GRIFFEL, Frank. Theology engages with Avicennan philosophy: al-Ghazālī's *Tahāfut al-falāsifa* and Ibn al-Malāḥimī's *Tuḥfat al-mutakallimīn fī l-radd 'alā l-falāsifa*. *The Oxford handbook of Islamic theology*. Ed. Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 435-455.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

30 Nisan 2018

Ibn Sina 1750
090637

JANSSENS, Jules. Ibn Sīnā: a philosophical mysticism or a philosophy of mysticism? *Mediterranea,* 1 (2016) pp. 37-54.

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2812 WATT, John W. Aristotle's Rhetoric and political thought in the Christian Orient and in al-Fārābī, Avicenna, and Averroes. *Well begun is only half done: tracing Aristotle's political ideas in medieval Arabic, Syriac, Byzantine, and Jewish sources.* Ed. Vasileios Syros. Tempe (AZ): ACMRS (Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies), 2011, (Medieval & Renaissance Texts and Studies, 388), pp. 17-47.

Aristo 011855
Farabi 060050
İbn Sina 090637
İbn Rüşd 090606

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

30 Nisan 2018

.822 AKASOY, Anna. Ibn Sīnā and the Arab West: the testimony of an Andalusian Sufi. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010) pp. 287-312. The reception of Ibn Sīnā in al-Andalus and the rest of the Iberian Peninsula with a particular focus on Ibn Sab'īn.

ibn Sina
090637

30 Nisan 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

555-556
ibn sina
(090637)

باقر بن محمد حسین بن محمد باقر یزدی، نیز شرحی بر آن دارد به نام *کفایة الالباب* که آن را برای شاه سلطان حسین صفوی(ره) نوشته و مرحوم جلال الدین همائی در حاشیهٔ *التفهیم* بیرونی مکرراً از آن نقل می‌کند.

در نسخهٔ خطی «مِشکاة» در دیباچه چنین آمده: «... الرّاجي فَضْلَ رَبِّهِ الْاَبَدِيَّ: محمّد باقرُ بن زَينِ العابِدينَ الْيَزدِيُّ... فَاَرادَ اَن يُنَظِّمَ تِلْكَ الفَرائِدَ ... فَفَعَلَ مُتَوَكِّلاً عَلَى اللّهِ الْواحِدِ الْوَهّابِ وَ سَمّاهُ بِعُيُونِ *الحِسابِ* وَ رَتَّبَه عَلىٰ مُقَدِّمَةٍ وَ سَبْعَةِ اَبْوابٍ...» چنان که در شماره‌گذاری ابواب آن مشاهده می‌شود ــ که ششمین باب از این نسخه (مشکاة) «استخراج مجهولات به حساب خطائین» است. و نقل کرده در آن، حل مسأله‌ای مشکله از حساب خطائین را از رسالهٔ ابوالقاسم بن علی بن محمد کاشانی، به فرمولی نوین (در آن زمان).

منابع: *الذریعه*، آقا بزرگ تهرانی، ۳۷۸/۱۵؛ *التفهیم* ابوریحان بیرونی، مصحح: جلال الدین همائی، حواشی صفحات ۱۷ به بعد.

سید احمد سجادی

عیون الحکمة، اثر ابو علی حسین بن عبدالله بن سینا معروف به ابن سینا (۳۷۰ــ۴۲۸ ق). برخی این کتاب را به اشتباه عیون الخُطَب نامیده‌اند (*زندگی و کار و اندیشه در روزگار ابن سینا*، ۲۰). بعضی نسخ خطی آن را به نام موجز هم خوانده‌اند. این کتاب در علوم منطق، طبیعیات و الهیات تألیف شده است و به صورت مختصر به حکمت مَشّاء پرداخته و مباحث را به صورت کلی مطرح کرده و در جزئیات به طور مفصل وارد نشده است، اما اهمیت آن به پای کتابهای *شفا* و *اشارات* نمی‌رسد و کمتر مورد اقبال شارحین و مُحشّین قرار گرفته است.

زمان تألیف این کتاب دقیقاً مشخص نیست اما از قوّت محتوا و اختصار بیان شیخ چنین برمی‌آید که در ده سال آخر عمرش نوشته است. بخش منطق شامل یک مقدمه و نُه فصل است که عناوین آنها منطبق بر عناوین کتابهای نُه‌گانهٔ ارسطو است. قسمت طبیعیات شامل شانزده فصل است که فصل اول به بحث از تقسیم علوم و فصل دوم به مبادی علم طبیعی می‌پردازد و در فصول باقیمانده بحث را از تناهی ابعاد جسم شروع می‌نماید و در نهایت به مباحثی در مُورد نفوس نباتی، حیوانی و نفس ناطقهٔ انسانی ختم می‌نماید. بخش الهیّات کتاب، نُه فصل را دربرمی‌گیرد که هفت فصل از آن در امور عامه، فصل هشتم در اِلٰهیّاتِ بِالمَعنَی الاَخَصّ و فصل نهم در موضوع معاد است.

تنها شرح شناخته شدهٔ این کتاب توسط فخر الدین محمد بن عمر رازی معروف به امام فخر رازی (۵۴۴ــ۶۰۶ ق) نوشته شده است. فخر رازی در مقدمهٔ شرح خود می‌نویسد که این شرح را به پیشنهاد محمد بن رضوان بن منوچهر ملک شروان که ظاهراً از شاگردان او است نگاشته است. او سه انگیزه برای نوشتن این شرح در مقدمه بیان می‌نماید که عبارتند از:

۱) تا به حال به طور جدی به این کتاب پرداخته نشده است،

۲) فخر رازی مخالف این کتاب بوده است و آن را گمراه کننده می‌دانسته و لذا به شرحی نقدگونه از آن پرداخته است،

۳) او می‌خواسته اصل کتاب را حفظ کند و آن را از حواشی‌ای که برآن نوشته‌می‌شده‌است، منفک نماید تا آن حواشی به عنوان متن قلمداد نشوند.

فخر رازی در این شرح با عبارت «قال الشیخ» گفتهٔ شیخ را می‌آورد و با عبارت «قال المفسر» یا «التفسیر» شرح خود را بر عبارات شیخ آورده است. فخر رازی در پایان مقدمهٔ شرح خود بیان می‌کند که برخی از مواضع کتاب را که به نظرش درست آمده، تقدیر و تأیید نموده و دسته‌ای دیگر را که در نظرش ناصواب جلوه کرده است رد نموده است.

این کتاب توسط ابن العِبْری به زبان سُریانی ترجمه شده است. و نیز در قالب پایان نامهٔ کارشناسی ارشد دردانشکدهٔ الهیات دانشگاه تهران توسط فتحعلی اکبری در ۱۳۵۲ش به فارسی برگردانده شده است (*مأخذ شناسی علوم عقلی*، ۱۴۱/۱). چاپهایی که تا کنون از این کتاب صورت گرفته است عبارتند از: ۱) قسمت طبیعیات آن در کتاب *تسع رسائل فی الحکمة* ۲ــ۳۵ در قاهره ۱۳۲۶ چاپ شده است، ۲) به اهتمام خلمی ضیاء اولکن در آنکارا در سال ۱۹۵۳م به چاپ رسیده است (جنیدی، ۱۳۶۰، ص ۱۵۹)، ۳) تحقیق و مقدمه، عبدالرحمن بدوی، در ۱۹۵۴م در قاهره، ۴) به اهتمام، مجتبی مینَوی توسط انتشارات دانشگاه تهران، در سال ۱۳۳۳ش چاپ شده است، ۵) ضمن مجلهٔ *التّراث العربی*، سال دوم، ملحق ۵ و ۶ در ۱۹۱۱م، ۵ــ۵۰ به چاپ رسیده است؛ ۶) ضمن کتاب *رسایل الشیخ الرئیس*، ۱ تا ۷۴، توسط انتشارات بیدار در ۱۴۰۰ق در قم.

منابع: *مأخذ شناسی علوم عقلی*، کدیور و نوری، ۱۳۷۸ش؛ *زندگی و کار و اندیشه در روزگار بوسینا*، سعید نفیسی؛ *جشن نامهٔ ابن سینا*، ج ۱، سرگذشت و تألیفات و اشعار و آراء ابن سینا، ذبیح الله صفا؛ *کارنامهٔ ابن سینا*، جنیدی؛ *شرح عیون الحکمة*، امام فخر رازی؛ *عیون الحکمة*،

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
29 Haziran 2018

İSAM DN. 257995

Peter Adamson

02 Temmuz 2018

Studies on Early Arabic Philosophy

XII Avicenna and his commentators on human and divine self-intellection 97–122
The Arabic, Hebrew and Latin Reception of Avicenna's Metaphysics, eds D.N. Hasse and A. Bertolacci. Berlin: Walter de Gruyter, 2011

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 252560
Tas. No: 199.563 ADA-S

Survey 2015

ASHGATE
VARIORUM

XII

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina (090637)

Avicenna and his Commentators on Human and Divine Self-Intellection*

It is a notorious feature of Avicenna's metaphysics that he begins from the notion of existence, rather than progressing smoothly from natural philosophy to divine science. Avicenna was duly criticised by Averroes for this departure from the Aristotelian tradition.[1] And certainly it is true that Avicenna proves the existence of God without premises drawn from natural philosophy, in his famous demonstration of the Necessary Existent. This strategy in turn bears on Avicenna's view of the subject of metaphysics, since it is well-established Aristotelian doctrine that no science proves the existence of its own subject-matter. These familiar points are in danger of obscuring a noteworthy aspect of Avicenna's metaphysics which is rather in tension with the idea that metaphysics is autonomous from physics. When Avicenna is concerned to say not merely that God exists, but what He is like, he does in fact make use of premises established in natural philosophy. In particular, his discussions of God in both the *Healing (al-Šifāʾ)* and *Pointers and Reminders (al-Išārāt wa-l-tanbīhāt)* depend on points established in the psychological sections of those works (psychology, of course, being a part of natural philosophy both in the previous tradition and in the rubrics of the various sections of the *Healing* itself).

The dependence of Avicenna's metaphysical theology on his psychology did not escape the notice of his two most famous commentators, Faḫr al-Dīn al-Rāzī (d. 606/1210) and Naṣīr al-Dīn al-Ṭūsī (d. 672/1274). Both of them say more or less the same thing about a crucial *tanbīh* in the *Pointers*,[2] which reads as follows:

* This paper has benefited greatly (though, no doubt, not enough) from the input of numerous colleagues. My thanks to audiences at the Villa Vigoni and in Freiburg in July 2008, and to those who kindly read and commented on earlier versions: Amos Bertolacci, Dag Nikolaus Hasse, Heidrun Eichner, MM McCabe, and David C. Reisman.

1 See Bertolacci, Avicenna and Averroes.

2 Avicenna, *al-Išārāt*, cited as *Pointers* followed by section number, with volume and page number from Dunyā's edition in brackets. All citations are to part two of the *Pointers*, so I will not bother to indicate this. There is no English translation of the relevant parts of the *Pointers*, but for a French translation see Avicenna, *Livre des directives et remarques*.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina (090637)

01 Temmuz 2018

488-494

جامع التواریخ (تاریخ آل‌سلجوق)، به کوشش محمد روشن، تهران، ۱۳۸۶ ش؛ ظهیرالدین نیشابوری، *سلجوق‌نامه*، تهران، ۱۳۳۲ ش؛ مشکور، محمدجواد، مقدمه بر *اخبار سلاجقهٔ روم* ابن‌بی‌بی، به کوشش همو، تهران، ۱۳۵۰ ش؛ منجم‌باشی، احمد دده، *صحائف الاخیار*، ترجمهٔ احمد ندیم، استانبول، ۱۲۸۵ ق/ ۱۸۶۸ م؛ نیز:

Barthold, W., *İslâm medeniyeti tarihi*, tr. and notes M. F. Köprülü, Ankara, 1973; Demirkent, I., *Urfa Haçli kontluğu tarihi*, Ankara, 1990; Köprülü, M. F., notes on *İslâm medeniyeti tarihi* (vide: Barthold); Levend, A. S., *Türk edebiyatı tarihi*, Ankara, 2008; Runciman, S., *A History of the Crusades*, Cambridge, 1951; Sevim, A. and Y. Yücel, *Türkiye tarihi*, Ankara, 1989; Togan, A. Z. V., *Umumî Türk tarihine giriş*, Istanbul, 1981; Turan, O., *Selçuklular tarihi ve Türk-İslâm medeniyeti*, Ankara, 1965; id., *Selçuklular ve İslâmiyet*, Istanbul, 1980; *Türkiye diyanet vakfı İslâm ansiklopedisi*, Istanbul, 1988, vol. XVIII, 1993, vol. VIII; *Urfalı Mateos Vekayi-Nâmesi*, tr. H. D. Andreasyan, ed. M. H. Yinanç, Ankara, 2000; Uzunçarşılı, İ. H., *Anadolu beylikleri*, Ankara, 1984; id., *Osmanlı tarihi*, Ankara, 1982; Yinanç, M. H., «Dânişmendliler», IA, vol. III.

علی‌اکبر دیانت

دانِشْنامهٔ عَلائی، اثری به زبان فارسی در فلسفه و شاخه‌های آن، تألیف ابن‌سینا پیش از ۴۲۸ ق/۱۰۳۷ م. این کتاب ازلحاظ زبان، نثر، درون‌مایهٔ علمی، جایگاه آن در تفکر ابن‌سینا و تأثیر در آثار بعدی، اهمیت ویژه‌ای دارد و ازاین‌رو از جنبه‌های گوناگون قابل بحث و بررسی است:

۱. قطعیت انتساب کتاب به ابن‌سینا: بااینکه نگاشته‌شدن این کتاب به دست ابن‌سینا با توجه به مقدمهٔ شیخ بر آن و توضیح ابوعبید جوزجانی و دیگر شواهد تاریخی (مثلاً نک: شهرزوری، ۴۵۰؛ شهمردان، ۲۲) نزد تقریباً همهٔ محققان مسلم است، برخی از پژوهشگران تردیدی را ــ دست‌کم دربارهٔ متن باقی‌مانده از آن ــ مطرح کرده‌اند. محمدتقی بهار که درواقع نخستین دانشمندی است که به‌طور جدی و با نگاه تحقیقی به *دانشنامهٔ علائی* پرداخته است، ضمن تحقیقات خود در یک جا از انتساب قطعی کتاب به ابن‌سینا با لحنی غیر استوار و تردیدآمیز سخن می‌گوید (نک: ۳۵/۲-۳۶). علت تردید بهار اشتباهات و یا دستبردهایی است که به دست ناسخان در نسخه‌های بعدی کتاب وارد شده، و مشخصات نثر زمان ناسخ را به کتاب انتقال داده است. بهار با دقت بسیار با مقایسهٔ دو نسخهٔ متعلق به دو زمان گوناگون، نظر خود را بیان کرده است (۲۹۴/۱-۲۹۶)؛ اما امروزه محققان بر آن‌اند که *دانشنامه* یگانه تصنیف فارسی شیخ است که در انتساب آن به او تردیدی نیست (نک: مهدوی، ۱۰۱).

۲. تألیف و تکمیل *دانشنامه*: ابن‌سینا تألیف *دانشنامه* را در اصفهان به فرمان امیر ابوجعفر علاءالدوله محمد بن دشمن‌زیار کاکویه آغاز کرد (*دانشنامه*، منطق ... ، ۱-۲). چنان‌که ابوعبید جوزجانی شاگرد نزدیک ابن‌سینا در مقدمهٔ بخش هندسهٔ کتاب نوشته است، *دانشنامه* آن‌گونه که ابن‌سینا خود طرح آن را ریخته بود، نوشته شد، اما به‌جز منطق، علم برین (مابعدالطبیعه) و علم زیرین (طبیعیات) آن باقی نماند و بخش ریاضیات آن، شامل هیئت و موسیقی، از میان رفت؛ ازاین‌رو، ابوعبید جوزجانی از رساله‌های پراکنده‌ای که از شیخ در دست داشته، ۳ رسالهٔ کوتاه در هندسه، رصد و موسیقی را برگزیده است و همراه تلخیصی از بخش حساب (ارثماطیقی[1]) کتاب *شفا*، به کتاب *نجات* ابن‌سینا، که بخشهای ریاضیات آن نیز از میان رفته بود، الحاق کرده، سپس همانها را به فارسی دری ترجمه، و به *دانشنامه* افزوده است (نک: مهدوی، ۲۲۶؛ ابن‌سینا، همانجا؛ ماسه و آشنا، 92-91).

۳. طرح کتاب و سنت ارسطویی: جزء اول عنوان کتاب، *دانشنامه*، و تصریح خود نویسنده به «اصلها و نکته‌های ۵ علم از علمهای حکمت» به‌عنوان موضوع کتاب، مبین نظر ابن‌سینا دربارهٔ دانشهای نظری، یعنی منطق، طبیعیات، هیئت، موسیقی و علم برین است. ابن‌سینا آنگاه پس از ذکر این ترتیب ارسطویی، علم برین را پس از منطق قرار می‌دهد و علوم دیگر را نسبت به آن زیرین می‌خواند. این تغییر و نام‌گذاری، که درواقع تغییر جایگاه فلسفه (متافیزیک) در طبقه‌بندی ارسطویی است، هرچند صوری و ساده به نظر آید، نشان‌دهندهٔ رویکرد تازهٔ ابن‌سینا در *دانشنامه* نسبت به طرح طبقه‌بندی این دانشها در کتاب *شفا* ست (*دانشنامه*، منطق، ۲، ۶۹؛ قس: وسل، ۱۸) و می‌تواند مرحله‌ای از تکامل یا دست‌کم تحول سنت ارسطویی در تفکر ابن‌سینایی به شمار آید.

۴. اهمیت علمی کتاب: مهم‌ترین ویژگی *دانشنامه* آن است که نخستین کتاب جامع در فلسفه به زبان فارسی پس از سلطهٔ عرب بر ایران است و به نظر پژوهشگران کتابی با این ویژگی پیش از آن نوشته نشده، یا اگر نوشته شده، اثری از آن باقی نمانده است (نک: نصر، ۲۶؛ افنان، 71). به‌سبب همین جامعیت، آن را نخستین دائرةالمعارف علوم و فلسفه در زبان فارسی خوانده‌اند (آربری، 24؛ وسل، ۱۷-۱۸).

انگیزهٔ فارسی‌نویسی: ابن‌سینا دربارهٔ انگیزه‌اش در تدوین کتابی در فلسفه به زبان فارسی، می‌نویسد که امیر علاءالدوله به او فرمان داده بود که «باید مر خادمان این مجلس بزرگ را کتابی تصنیف کنم به پارسی دری ... » (همان، ۲). از این نوشته چنین برمی‌آید که کسانی از اهل علم در دربار امیر عربی نمی‌دانسته، و به دانستن فلسفه و شاخه‌های آن علاقه نشان می‌داده‌اند. از سوی دیگر به نوشتهٔ صاحب *نزهت‌نامهٔ علائی*، خود امیر به «علوم اوایل» علاقه داشت و فرمان نوشتن آن را به فارسی به ابن‌سینا داد، درحالی‌که پس از پایان کتاب، چیزی از آن نمی‌توانست فهمید (شهمردان، ۲۲). با فرض درست‌بودن هر دو مورد، بازدانستن انگیزهٔ واقعی و درونی ابن‌سینا از نوشتن کتابی با واژه‌های اصیل و برساخته‌های فارسی در برابر معادلهای عربی آنها دشوار است (افنان، 81)، زیرا او می‌توانست از واژه‌ها و اصطلاحات فلسفی

1. Arithmatic

tr. W. H. S. Jones, Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1966;

G. Sarton, *Introduction to the history of science*, Malabar & Florida, repr. 1975;

John Scarborough, "Early Byzantine pharmacology", in *Symposium on Byzantine medicine*, ed. John Scarborough, Washington D.C.: Dumbarton Oaks Research Library and Collection, 1985;

Fuat Sezgin, *Geschichte des arabischen Schrifttums*, Leiden: E. J. Brill, 1967- ;

Jerry Stannard, "P. A. Mattioli: sixteenth century commentator on Dioscorides", in bibliographical contributions 1., Lawrence, 1969, repr. in ibid, *Herbs and herbalism in the middle ages and renaissance*, ed. by Katherine E. Stannard and Richard Key, Great Britain, Hampshire, Ashgate variorum, 1999.

تأثیر علوم ریاضی در تقویت نفس و تقویم و تعدیل فکر

علم به قوانین حسابی و قواعد مسائل عددی در تقویت نفس انسانی از اعظم وسائل است. به‌خصوص علم هندسه که در تعدیل و تقویم ذهن و فکر و قلم و بیان تأثیری به‌سزا دارد. حکما و فلاسفهٔ بزرگ گفته‌اند: برای رسیدن به معرفت حقایق اشیاء، فکر را باید به علوم ریاضی ورزش داد.

آری علوم ریاضی برای حکیم به مثابت مسطره برای خطاط است. همچنان که مسطره مشاق را از کجی و بی‌نظمی در کتابت حروف و انحراف سطوح حافظ است، علوم ریاضی نیز فکر را از خطا و اعوجاج و انحراف باز می‌دارند و به آن استقامت و اعتدال می‌دهند؛ زیرا که مسائل آن مبتنی بر قواعد خلل ناپذیر است و هیچ مسامحه و سهل‌انگاری در آن‌ها راه ندارد و با تخمین و تقریب درست نمی‌شود. اگر اندک اشتباه و غفلت در اعمال قوانین آن به محاسب روی آورد، از نتیجه فرسنگ‌ها دور می‌شود و از رسیدن به مقصود بازمی‌ماند. لذا گفته‌اند که عدد برای محاسب مانند دندانه‌های کلید است که اگر زائد یا ناقص باشد فتح باب نمی‌شود و هرگز درب مطلوب به روی او باز نمی‌گردد.

لذا انسان‌های ورزیده در علوم ریاضی صاحب رأیی صائب و نظری ثاقب و کم‌گوی و گزیده‌گوی و دیرگوی و نکوگوی می‌شوند. عبارات و الفاظ آنان نوعاً حساب شده است. قلم آنان بسیار رصین و متین است. می‌بینیم که عبارات خواجهٔ طوسی در شرح اشارات شیخ رئیس و تحریر اصول اقلیدس و تحریر مجسطی بطلمیوس و دیگر مصنفاتش به فارسی و عربی چنان سخت استوار است که گویی به جای مرکب، سرب مذاب به کار برده است. [آیت‌الله حسن‌زادهٔ آملی، یازده رساله، تهران، ۱۳۶۳، ص ۵۹۸]

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
02 Temmuz 2018
D 4248
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
Ibn Sina
090637

گزارش ابن‌سینا از ابرنواختر ۱۰۰۶ میلادی*

ر. نویهویزر[۱]، ک. اریگ- اگرت[۲]، پ. کونیچ[۳]
ترجمهٔ پویان رضوانی[۴]

در اینجا گزارش ابن‌سینا (۹۸۰م/۳۷۰ق ـ ۱۰۳۷ م/ ۴۲۸ ق)، دانشمند معروف ایرانی، از ابرنواختر ۱۰۰۶ م/ ۳۹۶ ق، را می‌آوریم که تاکنون در منابع نجوم بررسی نشده است.

این گزارشِ رصدیِ کوتاه دربارهٔ ستاره‌ای جدید، بخشی از کتاب ابن‌سینا با عنوان شفا است که آن را در موضوع فلسفه، شامل فیزیک (طبیعیات)، نجوم و آثار علوی نوشته است. در ادامه، متن عربی و ترجمهٔ فارسی[۵] [گزارش] را می‌آوریم، و پس از بحث مفصلی دربارهٔ تاریخ‌گذاری رصد، نشان می‌دهیم که این جرم آسمانی، ناپایدار، ساکن و/یا بدون دنباله ([به تعبیر ابن‌سینا:] «ستاره‌ای بین ستارگان دیگر») بوده، نزدیک سه ماه در آسمان بوده و کم‌نور و کم‌نورتر می‌شده تا آنکه ناپدید شده، بارقه‌هایی به اطراف پرتاب می‌کرده، یعنی جرقه‌زننده و بسیار پر نور بوده، و رنگ آن با زمان تغییر می‌کرده است. اطلاعات [این گزارش] با گزارش‌های عربی و غیر عربی دیگری مستدل شده است. با این حال، کاملاً روشن است که آنچه ابن‌سینا در گزارش خود بدان پرداخته، ابرنواختر ۱۰۰۶ م/ ۳۹۶ ق است؛ یعنی نمونه‌ای از یک جرم آسمانی ناپایدار که در آثار علوی ارسطو دربارهٔ آن بحث شده است. با توجه به شیوهٔ بیان و توصیف [ابن‌سینا]، مثلاً تغییر رنگ [ابرنواختر]، این گزارش از دیگر گزارش‌های شناخته شده[در این موضوع]، مستقل است.

---

* این مقاله ترجمه‌ای است از:

R. Neuhäuser C. Ehrig-Eggert ,and P. Kunitzsch, "An Arabic report about supernova SN 1006 by Ibn Sīnā (Avicenna), *Astronomische Nachrichten*, 2011, no. 88, 789-795.

۱. مؤسسهٔ اخترفیزیک و رصدخانهٔ دانشگاه فردریش شیلر (ینا)، آلمان، rne@astro.uni-jena.de
۲. مؤسسهٔ تاریخ علوم عربی ـ اسلامی فرانکفورت، آلمان (بازنشسته) liberte2010@gmx.net
۳. دانشگاه لودویگ ماکسیمیلیان مونیخ، آلمان (بازنشسته)
۴. عضو هیئت علمی گروه تاریخ علم بنیاد دایرةالمعارف اسلامی و دانشجوی دکتری تاریخ علم دانشگاه اوترخت (هلند)، pnrezvani@gmail.com

۵. در متن اصلی مقاله، ترجمهٔ انگلیسی گزارش آمده است ـ م.

35-47

EDINBURGH STUDIES IN ISLAMIC APOCALYPTICISM AND ESCHATOLOGY

This series features studies devoted to end-time expectations in Islam and the intellectual, social and political contexts in which they occur and become virulent, from the beginning of Islam until the twenty-first century. Concerning the apocalyptic aspect, the series is dedicated to investigating apocalypticism in Muslim thought and history: notions of the catalytic events ushering in the end of history, mahdism and other forms of (political and non-political) millenarianism. Eschatologically, studies in this series will examine traditions of imagining and reasoning about the hereafter: judgment, salvation, and reward and punishment in paradise and hell.

Series Editors
Professor David Cook (Rice University) and Professor Christian Lange (Utrecht University)

Editorial Advisory Board
Professor Abbas Amanat, Professor Fred Donner, Professor Jean-Pierre Filiu, Professor Yohanan Friedman, Professor Mercedes García-Arenal, Professor Mohammed Khalil, Professor Daniel De Smet and Professor Roberto Tottoli

Titles in the series

"The Book of Tribulations: The Syrian Musli Apocalyptic Tradition", An Annotated Translation by Nu'aym b. Hammad al-Marwazi
Edited and translated by David Cook

Eschatology in Classical Islamic Mysticism: From the Ninth to the Twelfth Centuries
Michael Ebstein

The World of Image in Islamic Philosophy: Ibn Sīnā, Suhrawardī, Shahrazūrī, and Beyond
L. W. C. van Lit

An Apocalyptic History of the Early Fatimid Empire
Jamel A. Velji

www.edinburghuniversitypress.com/series/esiae

The World of Image in Islamic Philosophy

Ibn Sīnā, Suhrawardī, Shahrazūrī, and Beyond

L. W. C. van Lit

İbn Sina (090637)
Suhrevardi, Şuhabeddin (181376)
Şehrezuri, Muh. Mah. (181707)

02 Temmuz 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 257911
Tas. No: 181.2 LIT.W

EDINBURGH
University Press
2017

-DDE YAYIMLANDIKT-
RA GELEN DOKÜ
02 Temmuz 2018

Fahreddin er-Razi (060018)
İbn Sina (090637)

Islam and Globalisation: Historical and Contemporary Perspectives [Proceedings of the 25th Congress of l'Union Europeenne des Arabisants et Islamisants], edit. Agostino Cilardo, Leuven - Paris: Uitgeverij Peeters en Departement Oosterse Studies, 2013. **İSAM DN. 248403.**

THE ELABORATION OF ANCIENT THEORIES ON EARTHQUAKES. AVICENNA AND FAḪR AL-DĪN AL-RĀZĪ IN RELATION TO THEIR GREEK AND ARABIC SOURCES

Carmela BAFFIONI

Introduction

Avicenna, known in Arabic as Ibn Sīnā (980-1037) and one of the most famous Muslim philosophers, was a celebrated physician and scientist. Faḫr al-Dīn al-Rāzī (1149-1209) was an anti-mu'tazilite, or orthodox (*sunnī*) theologian, who was deeply familiar with the work of Avicenna and who criticized him sharply on many occasions. This paper discusses the explanations in Avicenna and in Faḫr al-Dīn al-Rāzī for the causes and features of earthquakes.[1] Faḫr al-Dīn al-Rāzī's statements can be often considered as elaborations of Avicenna's ideas, or even replies to his discussions. The aim of this paper is to check with reference to Faḫr al-Dīn al-Rāzī the well-known hypothesis according to which Muslim theologians, who were generally less influenced by Aristotle, sometimes set out doctrines that were much more innovative from a scientific point of view than those of philosophers strictly linked to Aristotle.

As Aristotle was a major source for theories about earthquakes, we must first recall the extent to which his views were known to the Arabs: Aristotle dealt with earthquakes in Book II of his *Meteorologica* (henceforth *M*). In chapter 7 he confutes the positions of Anaxagoras of Clazomenes, Democritus of Abdera and Anaximenes of Miletus, and in chapter 8 he expounds his own ideas.

M was known in the Arab world through the work by Yaḥyā (Yuḥannā) ibn al-Biṭrīq,[2] a Syriac translator of Mālikī persuasion (d. 830). A summary (*jāmi'*) by Ḥunayn ibn Isḥāq (d. 873), one of the most famous Arabic translators and father of the great Isḥāq ibn Ḥunayn (d. 910), was also available.[3]

[1] It expands the results presented in my article "The causes and theories of earthquakes in Avicenna and Faḫr al-Dīn al-Rāzī", *European Review*, 19/3 (2011), pp. 355-366.

[2] Two editions of this work are available: Aristotelis *de Cœlo et Meteorologica*, Edidit et adnotatione critica auxit 'Abdurraḥmân Badawi, Cahire, Maktabat al-nahḍa al-miṣriyya 1961 (= B), and C. Petraitis, *The Arabic Version of Aristotle's Meteorology. A Critical Edition with an Introduction and Greek-Arabic Glossaries*, Beyrouth, Dar el-Machreq 1967 (= P).

[3] *Jawāmi' Ḥunayn ibn Isḥāq fī'l-āṯār al-'ulwiyya li-Arisṭū*, taqdīm wa-taḥqīq al-Duktūr Yūsuf Ḥabbī wa-Ḥikmat Najīb, Baġdād, Majma' al-luġa al-sūryāniyya 1976.

D3318

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

02 Kasım 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

BRILL

INTELLECTUAL HISTORY OF THE ISLAMICATE WORLD 6 (2018) 1–26

Intellectual History of the Islamicate World

brill.com/ihiw

The Two Ibn Sīnās: Negotiating Literature

M.A. Mujeeb Khan
University of Tokyo
mujeeb.khan@mail.u-tokyo.ac.jp

ibn Sinas
030637

Abstract

This article investigates developments in medical literature through Ibn Sīnā's *Poem on Medicine* (*al-Urjūza fī al-ṭibb*) to demonstrate how the *Poem*'s unique organization represents a different, practicable work. While Ibn Sīnā's *Canon of Medicine* (*K. al-Qānūn fī al-ṭibb*) has traditionally been used to understand his approach to medicine, this article argues for a different Ibn Sīnā as seen through his *Poem* to show that the *Poem* should not be subordinated to the *Canon*. As the first comprehensive treatment of the *Poem*, it contextualizes the *Poem* in the medical literary tradition of the Islamic world followed by an analysis of the *Poem*'s structure. Finally, through a study of how this structure compares with other works, it establishes how the *Poem* is different from these other works to present a different Ibn Sīnā. In doing so, it hopes to draw interest to the role of textual agency in the conceptualization of medical literature.

Keywords

Poem on Medicine – medical poetry – Ibn Sīnā – *urjūza* – literature

Introduction

Abū ʿAlī al-Ḥusayn b. ʿAbd Allāh b. Sīnā (d. 1035), commonly known as Ibn Sīnā (Lat. Avicenna), was an eleventh-century polymath, accomplished in both philosophy and medicine. Even so, his *Poem on Medicine* (*al-Urjūza fī al-ṭibb*), one of his most widely read works, has remained understudied in the history of medicine. The *Canon of Medicine* (*al-Qānūn fī al-ṭibb*) has and continues to represent the medical thought of Ibn Sīnā. This is an incontrovertible fact, but the *Poem*'s history and its relationship with the *Canon* or the physician

© KONINKLIJKE BRILL NV, LEIDEN, 2018 | DOI: 10.1163/2212943X-00601005

Reiss, Timothy J., *Mirages of the Selfe: Patterns of Personhood in Ancient and Early Modern Europe*, Stanford: Stanford University Press, 2003.

al-Samarqandī, Niẓāmī al-ʿArūḍī, *Revised Translation of Chahár Maqála*, trans. Edward Browne, London: Gibb Trust, 1921.

Sangustin, Floréal, "La Chirurgie dans le Canon de la Médecine (Al-Qânûn fî-t-tibb) d'Avicenne (Ibn Sînâ)," *Arabica* 33.1 (1986), pp. 84–122.

Savage-Smith, Emilie, "The Practice of Surgery in Islamic Lands: Myth and Reality," *Social History of Medicine* 13 (2000), pp. 307–321.

Temkin, Owsei, "Avicenna: Poème de la medicine," *Bulletin of the History of Medicine* 31 (1957): 380–381.

Ullmann, Manfred, *Die Medizin im Islam*, Leiden: Brill, 1970.

Vásquez de Benito, M.C., "La Urŷūza fi-l-ṭibb de Ibn al-Jaṭīb," *Boletín de la Asociación Español de Año* 1982, pp. 147–160.

Ventura, Iolanda, "*Quaestions* and Encyclopedias: Some Aspects of the Late Medieval Reception of Pseudo-Aristotelian *Problemata* in Encyclopedic and Scientific Culture," *Schooling and Society: The Ordering and Reordering of Knowledge in the Western Middle Ages*, eds. Alasdair A. MacDonald and Michael W. Twomey, Leuven: Peeters, 2004, pp. 23–42.

02 Kasim 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

BRILL

INTELLECTUAL HISTORY OF THE ISLAMICATE WORLD 6 (2018) 27–54

Intellectual History of the Islamicate World

brill.com/ihiw

Medical Crises and Critical Days in Avicenna and After: Insights from the Commentary Tradition

Glen M. Cooper
Pitzer College
glenmcooper@gmail.com

İbn Sînâ
030637
İbnü'n-Nefîs
090973
03518
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

Abstract

Conceptualized as a relationship between the patient, his illness, its resolution, the celestial bodies, and the doctor, and expressed through metaphors, such as divine judgment, or effects of the stars, crises and critical days were important elements of Galenic therapy. While the early Arabic physicians maintained Galenic imagery, Ibn Sīnā (d. 1037 CE) and his followers introduced new imagery that omitted supernatural influences, and emphasized physical agents. The crisis was now described as a separation instead of a verdict, and the critical days were caused by the lunar phases alone. The "body politic" metaphor was introduced to describe medical crises. By closely examining the writings of Ibn al-Nafīs (d. 1288 CE) on the *Canon* of Ibn Sīnā and the *Aphorisms* of Hippocrates, these shifts in imagery are analysed in detail, and their implications for our understanding of a period that has been dismissed as "post-decline" and devoid of innovation.

Keywords

Galenic medicine – body politic metaphor – Ibn Sīnā – Ibn al-Nafīs – medical astrology – critical days – medical crises – Arabic medical commentaries

© KONINKLIJKE BRILL NV, LEIDEN, 2018 | DOI: 10.1163/2212943X-00601006

Pico della Mirandola, Giovanni, *Disputationes adversus astrologiam divinatricem*, 2 vols., ed. Eugenio Garin, Florence: Vallecchi, 1946–1952.

Pormann, Peter E., "Avicenna on Medical Practice, Epistemology, and the Physiology of the Inner Senses," *Interpreting Avicenna: Critical Essays*, ed. Peter Adamson, Cambridge: Cambridge University Press, 2013, pp. 91–108.

Sabiq, Shaykh Sayyid, *Fiqh al-Sunna*, 5 vols., Beirut: Dār al-Fikr, 1998.

Saliba, George, "Arabic Planetary Theories after the Eleventh Century AD," *Encyclopedia of the History of Arabic Science*, ed. Roshdi Rashed, London: Routledge, 1996, pp. 58–127.

Weisser, Ursula, "Mondphasen und Krisen nach al-Kindi," *Sudhoffs Archiv für Geschichte der Medizin und der Naturwissenschaften* 66, (1982), pp. 390–395.

02 Kasım 2013

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

BRILL

INTELLECTUAL HISTORY OF THE ISLAMICATE WORLD 6 (2018) 55–81

Intellectual History of the Islamicate World

brill.com/ihiw

Post-Avicennan Physics in the Medical Commentaries of the Mamluk Period

İbn Sina
090637
D3318
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

*Nahyan Fancy**
DePauw University
nahyanfancy@depauw.edu

Abstract

Recent work has shown that Islamicate philosophers engaged meaningfully with Ibn Sīnā's transformation of Aristotelian physics, particularly his new understanding of motion at an instant and his new category of positional motion. Although Ibn Sīnā considered medicine a derivative science of physics, little work has been done to determine the impact of the new Avicennan physics on medicine. In this paper, I shall examine the discussions on motion contained in the sections on pulse within seven medical commentaries produced between 1200 and 1520 CE. The examination will reveal that Ibn al-Nafīs's novel, non-Galenic application of the Avicennan category of positional motion to pulse generated an invigorating debate amongst later commentators. Consequently, the paper shows that: a) Ibn al-Nafīs's transformations of Galenic/Avicennan medical theory were widely discussed in subsequent commentaries; and b) Mamluk-era medical writers continued to engage in philosophical discussions despite Ibn Sīnā's epistemological arguments against doing so.

Keywords

Motion – natural science – Ibn Sīnā – Ibn al-Nafīs – commentaries – *Canon of Medicine* – Fakhr al-Dīn al-Rāzī – Islamic medicine – Islamic philosophy

* I would like to thank Asad Ahmed, Sonja Brentjes and the editors for their helpful comments and suggestions. The research for this project was supported by the Fulton Family Faculty Fellowship from DePauw University.

© KONINKLIJKE BRILL NV, LEIDEN, 2018 | DOI: 10.1163/2212943X-00601007

Tarih-i İlm ve San'at ve Ebzâr-ı İlmi der İran: (ez Karn-i Çeharum ta Sizdehum hk): Mecmua-i Makalat-ı Devvumin Hemayiş-i Beyne'l-Mileli Tarih-i İlm der İran (17-19 Hardad 1377)

ibn Sina
030637

SCIENCES, TECHNIQUES ET INSTRUMENTS DANS LE MONDE IRANIEN (X^e - XIXe SIÈCLE)

Études réunies et présentées
par
N. POURJAVADY et Ž. VESEL

Actes du colloque tenu à
l'Université de Téhéran
(7-9 juin 1998)

02 Kasım 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

PRESSES UNIVERSITAIRES D'IRAN

INSTITUT FRANÇAIS DE RECHERCHE EN IRAN

TÉHÉRAN 2004

F. Jamil RAGEP and Sally P. RAGEP[1]

THE ASTRONOMICAL AND COSMOLOGICAL WORKS OF IBN SĪNĀ: SOME PRELIMINARY REMARKS

INTRODUCTION

Abū 'Alī Ibn Sīnā is, of course, best known for his work in medicine and philosophy. However, he also showed great interest in the mathematical sciences throughout his career, and his writings on astronomy are not insubstantial. Though he did not achieve any major breakthroughs in astronomy, his work exhibits a keen insight into a number of problems related to astronomy and cosmology, and the manner in which he conceptualized them was to have a profound influence on later astronomical work both in Islamic regions and in Europe.

In this paper, we will report on some of our preliminary findings, which are part of our ongoing project to survey works on theoretical astronomy and cosmology (*hay'a*) in Islam.

IBN SĪNĀ'S AUTHENTIC ASTRONOMICAL AND COSMOLOGICAL WORKS

One of the problems with providing a verified list of Ibn Sīnā's works is that a number of them have gone under different titles and there are many false attributions. One of the reasons for this goes back to Ibn Sīnā himself and his erratic lifestyle.[2] His student and longtime companion, al-Jūzjānī, refers to this in his introduction to the mathematical appendix to the *Najāt* (the abridgement of his great encyclopedic work, the *Šifā'*):

> The Šayḫ al-Ḥakīm Abū 'Ubayd 'Abd al-Wāḥid b. Muḥammad al-Jūzjānī states: When in the employ of the Grand Master Abū 'Alī al-Ḥusayn b. 'Abdallāh b. Sīnā, may God's mercy and favour be upon him, I was in charge of collecting his writings and obtaining his books and treatises since it was his habit to give away what he had written to those who asked for them and not to keep a copy of them for himself. Among his great works in philosophy after the *Šifā'* was

3-16

1. We wish to thank Dr. David C. Reisman for his helpful suggestions. He is of course absolved of any shortcomings that remain.
2. The best place to get a flavor for this is Ibn Sīnā's own autobiography and its continuation written by his student, al-Jūzjānī, after the master's death. An Arabic edition and English translation is in Gohlman [1974].

٣٨. همع الهوامع في شرح جمع الجوامع: للإمام جلال لدين السيوطي، الجزء الأول، تحقيق وشرح أ.عبدالسلام محمد هارون و د. عبدالعال سالم مكرّم، دار البحوث العلمية- الكويت.

Mecelletü'l-Mecma'i'l-Lugati'l-Arabiyyeti'l-Ürdünü, sene: 40, aded: 91, 1438/2016 Amman, s. 89-200.

D79

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

02 Kasım 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
030637

عينية ابن سينا

أثرها ومعارضاتها في الشعر العربي

الدكتور عبدالحميد بدران

كلية اللغة العربية بالمنصورة، جامعة الأزهر

مقدمة:

أما بعد فلا شكّ أن حضور النص التراثي في الشعر يعد إضاءة للنص التراثي والنص الحديث في آن معاً، ذلك أن تراث كل أمة يكون أساساً من أسس حياتها، إذ يمثل أغلى ما يمتلكه أبناؤها من اعتزاز بهذا التراث وحمايته بوعي أو بغير وعي، ومن ثم يكون لجوء الشاعر إلى هذا التراث تحت أي صورة لوناً من إثبات ولائه وانتمائه إلى هذا التراث الذي يضمن له أصالة الرؤية وحسن التميز.

على أن لجوء الشاعر إلى معارضة نص تراثي كان يرجع — فيما يرجع إليه — إلى دوافع عدّة ، يأتي الإعجاب على رأسها، سواء أسر ذلك الشاعر أم جهر به، إذ غالباً ما يكون الشاعر في المعارضة مدفوعاً بموسيقى القصيدة أو طرافة فكرتها أو الأمرين معاً، لأن القول باشتراط اجتماع الشكل والموضوع في القصيدة المعارضة يهدر كثيراً من القصائد التي تنطق بمحاكاة القصيدة الأساس دون أن تلتزم الشكل أو ترتبط بالموضوع، ومن دون هذا وذاك تقف الصورة الفنية عاملاً من عوامل التجديد في طبيعة المعارضة، وأهم أداة تسهم في الحفاظ على أصالتها وحيويتها.

The Muslim World, vol. 108, no. 1, 2018 Hartford, s. 124–153.

Ibn Taymiyya as Avicennan? Fourteenth-Century Cosmological Controversies in Damascus

Ibn Teymiyye Tab. D319
090676
İbn Sina
090637
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslâm Araştırmaları Merkezi
02 Kasım 2018
MADDE YAYIMLANMAKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN!

Rodrigo Adem
Harvard University

In recent years, Jon Hoover has played a pioneering role in elucidating the role of Avicennan conceptual models for the theology of Ibn Taymiyya.[1] Yet despite the relatively muted reception of this discovery in Western academia, the notion of Ibn Taymiyya being influenced by Peripatetic philosophy is a topic long familiar to his modern critics in the Muslim world, from Muḥammad Zāhid al-Kawtharī (d. 1951)[2] to Saʿīd Ramaḍān al-Būṭī (d. 2013).[3] Spirited debates on this topic are plentiful on the internet for those who seek them, with a variety of positions taken, both critical and positive.[4] They center on Ibn Taymiyya's bold but generally underappreciated contention that God is eternally active as Creator, eternally undertaking a process of discrete creative acts with no beginning or end. This view he had justified on the premise of the possibility of infinite temporal regress (*ḥawādith lā awwal lahā*) which had been conceptually buttressed by Ibn Sīnā as a legitimate form of actual infinity[5] and ran contrary to what was

[1] The first intimations at an affinity with Peripatetic thought regarding divine creation began with J. Hoover, "Perpetual Creativity in the Perfection of God: Ibn Taymiyya's Hadith Commentary on God's Creation of This World," *Journal of Islamic Studies* 15/3 (2004), 287–329. An explicit dependency on Avicennan thought was subsequently made explicit in idem, "Ibn Taymiyya as an Avicennian Theologian: A Muslim Approach to God's Self-Sufficiency," *Theological Review* 27/1 (2006), 34–46, and, *Ibn Taymiyya's Theodicy of Perpetual Optimism* (Leiden-Boston: Brill, 2007).

[2] In his commentary on Taqī al-Dīn al-Subkī's *al-Sayf al-Ṣaqīl* (discussed below) and Ibn Taymiyya's commentary on Ibn Ḥazm's *Marātib al-Ijmāʿ*. For the precise references, see footnote 4.

[3] Muḥammad Saʿīd Ramaḍān al-Būṭī, *al-Salafiyya Marḥala Zamaniyya Mubāraka lā Madhhab Islāmī*, 4th ed. (Damascus: Dār al-Fikr, 2010), 163 ff.

[4] These can be found with reference to Muslim scholars both Salafī and Ashʿarī. It is beyond the scope of this article, however, to address the details of the modern reception of the idea. For a cursory presentation of 20th century discussions, including by al-Kawtharī, see *Qidam al-ʿālam wa-tasalsul al-ḥawādith, Kāmila al-Kawthārī* (ʿAmmān: Dār Usāma, 2001), 162–183.

[5] See J. McGinnis, "Avicennan Infinity: A Select History of the Infinite through Avicenna," *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010), 199–222.

© 2018 Hartford Seminary.
DOI: 10.1111/muwo.12231

by then part of the standard *kalām* proof for creation *ex nihilo*.[6] Between Ashʿarīs and Salafīs in the modern Muslim world, the question is posed as to whether or not Ibn Taymiyya (like al-Ghazālī according to some accounts) had become so "entangled" in the philosophy of his opponents such as Ibn Sīnā that he had become "tainted" by those whom he had initially set out to refute.[7]

As this article will demonstrate, these seemingly obscure contemporary discussions in fact find their precedent in fourteenth century debates which took place in the ensuing decades following Ibn Taymiyya's death, suggesting that the notion of Ibn Taymiyya as an "Avicennan theologian" is not an entirely novel one, but was present even in the earliest reception of his thought. Our sources for these debates, some of which will be presented here for the first time, will be discussed with special attention to the rhetorical strategies they employ, even if a more detailed conceptual analysis of the philosophical topic in question remains an important desideratum.

As will be seen, the critique and defense of Ibn Taymiyya's Avicennism appealed to varying sources of authority dependent on the orientation of the author and his intended audience. At times recourse was made to scriptural or traditional authority; in other circumstances, philosophical argumentation was foregrounded. These disparate and seemingly contradictory approaches speak to enduring conceptual and social commitments underlying the representation of philosophical theology in Muslim religious discourse over the longue durée. Analyzed within their specific context, they afford us an invaluable source for appreciating the historically contingent manner by which Ibn Taymiyya's theological project has been self-conceived by its advocates or taxonomized by its opponents over time and in different arenas.

Part One: Taqī al-Dīn al-Subkī and the Seeds of Controversy

Although the contentious nature of Ibn Taymiyya's scholarly activity is well known, accusations of philosophical proclivity are not included in the standard narratives provided by the biographical dictionaries which inform the main contours of modern historiography on his profile. The extant sources at our disposal which shed light on the first instance of this point of controversy are theological texts which find as their initial locus the personage of Taqī al-Dīn al-Subkī (d. 756/1355), chief Shāfiʿī judge of Damascus and a prominent

[6] As established in the generation of al-Juwaynī; see H. Davidson, *Proofs for Eternity, Creation and the Existence of God in Medieval Islamic and Jewish Philosophy* (New York: Oxford University Press, 1987), 145–146.

[7] This view has even been ironically advocated by A. von Kügelgen, "The Poison of Philosophy: Ibn Taymiyya's Struggle For and Against Reason," *Islamic Theology, Philosophy and Law: Debating Ibn Taymiyya and Ibn Qayyim al-Jawziyya*, eds. B. Krawietz and G. Tamer (Boston: De Gruyter, 2013), 253–328.

© 2018 Hartford Seminary.

Arabic Sciences and Philosophy, 28 (2018) : 167–185
doi:10.1017/S0957423918000012 © 2018 Cambridge University Press

ibn Sina
090637

D515

Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

02 Kasım 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

CHOSE, *ITEM* ET DISTINCTION : L'« HOMME VOLANT » D'AVICENNE AVEC ET CONTRE ABŪ HĀŠIM AL-ĞUBBĀ'Ī

MARWAN RASHED
Université de Paris Sorbonne,
Centre de recherches sur la pensée antique,
1 Rue Victor Cousin,
75230 Paris Cedex 05, France
Email : marwanrshd@gmail.com

Abstract. This article explores the intimate connection between Avicenna's "flying man" argument and the theory of modes in the school of Abū Hāšim al-Ğubbā'ī (d. 933). It shows that Avicenna borrows arguments developed originally by Abū Hāšim in order to demonstrate that a definite mode belongs to the living being as a whole (*ğumla*). He argues for the incorporeality of soul on the basis of this departure from Aristotelian and Neoplatonic psychology and modal ontology. Here one sees Avicenna's subtle engagement with a thinker to whose writings he reacted critically, yet whom he very likely saw as one of the greatest metaphysicians to write in Arabic.

Résumé. Cet article se propose de mettre au jour les relations profondes qui existent entre l'argument de l'« homme volant » d'Avicenne et des considérations modales de l'école d'Abū Hāšim al-Ğubbā'ī (m. 933). Il montre qu'Avicenne réemploie des arguments développés originellement par Abū Hāšim pour démontrer la présence d'un mode de la totalité (*ğumla*) dans le cas du vivant – argument lui-même opposé à la psychologie aristotélicienne et néoplatonicienne – pour établir, contre l'ontologie modale de ce dernier, la nature incorporelle de l'âme. On voit ainsi se dessiner le jeu subtil d'Avicenne par rapport à celui qu'il avait très probablement identifié, fût-ce à son corps défendant, comme l'un des plus grands métaphysiciens de langue arabe.

L'argument de l'homme volant met en jeu l'âme à deux niveaux : celle qui prend la connaissance en charge et celle qui est connue. Pour que l'argument fonctionne, il faut que l'âme de premier niveau soit certaine de ce qu'elle appréhende. Elle est certaine de se connaître ; non pas de se connaître se connaissant, mais de se connaître tout court, dans la multiplicité unifiée de ses opérations. L'argument apparaît à deux endroits du traité *De l'âme* du *Šifā'* d'Avicenne, en I 1 et en V 7[1]. Dans le premier passage, il s'agit de démontrer que l'âme est d'essence incorporelle. Dans le second, qu'elle est une instance à la fois unique

[1] La bibliographie est longue. Pour une traduction du texte de I 1, voir Pauline Koetschet, *La Philosophie Arabe IXe-XIVe siècle : textes choisis et présentés*, Paris, 2011, p. 103–106. Le texte de V 7, qu'on traduira plus bas, a été traduit en anglais dans J. McGinnis et D. C. Reisman, *Classical Arabic Philosophy, An Anthology of Sources*, Indianapolis / Cambridge, 2007, p. 205–209 et en français par P. Koetschet, *ibid.*, p. 100–102. Pour l'analyse de ce texte, voir

آینهٔ میراث، دورهٔ جدید، سال چهارم، شمارهٔ اوّل، ۱۳۸۵ تهران. ص ۲۷۷ - ۲۹۲

İbn Sina
030637

رساله‌ای در احوال و آثار شیخ بوعلی سینا

مؤلّف: پیرمحمّد بن شیخ جلال قنوجی؟ (م ۱۰۸۰ یا ۱۰۸۵ هـ. ق)

به کوشش: دکتر عارف نوشاهی،* دکتر معین نظامی**

D3685

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

02 Kasım 2013

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

چکیده

این رساله بنا به تصریح مؤلّف، در سال ۱۰۴۱ هـ. ق تألیف شده است. نام مؤلّف در دو نسخهٔ خطّی مورد استفاده، ذکر نگردیده و احتمالاً نوشتهٔ پیر محمّد بن شیخ جلال قنوجی (درگذشتهٔ ۱۰۸۰ یا ۱۰۸۵ هـ. ق) است. نظام الدین احمد گیلانی (۹۹۳ـ زندهٔ ۱۰۷۱ هـ. ق) نیز رساله‌ای در شرح احوال ابوعلی سینا نگاشته که در کتاب شجرهٔ دانش او قرار گرفته است. برای تعیین مؤلّف حقیقی رساله، سنجش متن آن با نسخهٔ خطّی شجرهٔ دانش نیز ضروری است.

مؤلّف رساله، وقایع زندگانی ابوعلی سینا را از تولّد او آغاز کرده و به ترتیب زمانی تا وفات او ـ به نوشتهٔ مؤلّف در ۴۲۳ هـ. ق ـ به پایان برده است. مؤلّف در خلال مطالب، نبوغ ابوعلی سینا در حکمت، و عادات و اطوار و مزاج او را نمایانده است. در پایان رساله، عنوان پانزده اثر ابوعلی سینا ذکر شده است.

---

*. مدیر گروه فارسی، دانشکدهٔ دولتی گوردن، راولپندی.

**. استاد گروه فارسی، دانشکدهٔ خاورشناسی دانشگاه پنجاب، لاهور.

اختلاف منظر المجرّة، لما حدّد مواضع الكواكب التي ترى فيها ولكان يذكر اختلاف منظرها، كما ذكر اختلاف منظر القمر وشرّحه وفصّله.

فقد تبين من جميع ما ذكرناه أن المجرّة ليس لها اختلاف منظر. وإذا لم يكن لها اختلاف منظر، فليست في الهواء ولا في موضع قريب من سطح الأرض، وإنها فوق فلك القمر وفي موضع متفاوت البعد عن سطح الأرض. وذلك [ل–٨٩و] ما أردنا أن نبين من حال المجرة.

D515
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
02 Kasım 2018
M... ...KTAN
... ...KÜMAN

١ حدّد: حرّر [س،ل]، حدّ و [ت] ٣ لها: أثبتها في الهامش مع "صح" [ت] ٤ قريب: قرب [ت] ٦ أن نبين: كتب بعدها: "ولله الحمد والمنة" [ل]، "تم ولواهب العقل الحمد بلا نهاية" [ت] ٦ من حال المجرة: ناقصة [ل،ت]، وكتب ناسخ [س] بعدها "والله أعلم منا الصواب"

İbn Sina
030637
Fahreddin er-Ra
060018

Arabic Sciences and Philosophy, vol. 28 (2018) pp. 31–66
doi: 10.1017/S095742391700008X © 2018 Cambridge University Press

EARLY EXEGETICAL PRACTICE ON AVICENNA'S *ŠIFĀ'*: FAḪR AL-DĪN AL-RĀZĪ'S *MARGINALIA* TO LOGIC

SILVIA DI VINCENZO

Scuola Normale Superiore (SNS) of Pisa, Piazza dei Cavalieri 7 – 56125 Pisa, Italy
École Pratique des Hautes Études (EPHE) of Paris,
Les Patios Saint-Jacques, 4–14 Rue Ferrus, 75014 Paris, France
Email: silvia.divincenzo@sns.it

Abstract. Nine manuscripts preserving Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* share a set of identical marginal glosses to the section of *Logic*. One of these manuscripts reports, at the end of each of the glosses, a certificate of transmission ascribing them to the theologian and philosopher Faḫr al-Dīn al-Rāzī (d. 606H/1210), which provides some material evidence of the existence of a flourishing exegetical activity on the *Kitāb al-Šifā'* during the twelfth-thirteenth century, in spite of the apparent lack of commentaries on the text in that period. The present paper provides an edition of the so far unknown *ḥāšiyāt* to Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* by al-Rāzī, with an attempt at reconstructing their tradition and contextualizing them within al-Rāzī's exegetical and teaching activity.

Résumé. Neuf manuscrits qui préservent le *Kitāb al-Šifā'* d'Avicenne partagent le même groupe de notes marginales à la section de *Logique*. Au bout de chacune de ces gloses, un des manuscrits préserve aussi un certificat de transmission qui les attribue au théologien et philosophe Faḫr al-Dīn al-Rāzī (m. 606H/1210), ce qui nous fourni une évidence matérielle de l'existence d'une florissante activité exégétique sur le *Kitāb al-Šifā'* entre le XIIe et XIIIe siècle, malgré le manque apparent de commentaires sur le texte dans cette période-là. Cet article offre une édition des *ḥāšiyāt* d'al-Rāzī au *Kitāb al-Šifā'* d'Avicenne, dont l'existence était ignorée jusqu'à présent, en essayant au même temps de fournir une reconstruction de leur tradition et de les contextualiser dans le cadre de l'activité exégétique et didactique d'al-Rāzī.

INTRODUCTION

The production of commentaries on Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* recorded between the eleventh and the sixteenth century is quite scarce, especially if compared with that concerning Avicenna's *Kitāb al-Išārāt*.[1] Of course, we are

[1] Only two partial commentaries on the *Šifā'* produced before the 16th century are attested, namely that of Ibn Zayla (d. 439H/1048) and that of *'allāma* al-Ḥillī (d. 726H/1325). See

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
30 Kasım 2018

CHAPTER 10

ISMĀʿĪLITE CRITIQUE OF IBN SĪNĀ

Al-Shahrastānī's (d. 1153) *Wrestling Match with the Philosophers*

FRANK GRIFFEL

İsmailiyye
031854
İbn Sina
090637
Şehristani
181710

AL-GHAZĀLĪ'S *Incoherence of the Philosophers* (*Tahāfut al-falāsifa*), a book that was completed in Muḥarram 488 / January 1095, is usually regarded as the beginning of a serious engagement of Muslim theologians with the philosophical system of Ibn Sīnā (Avicenna, d. 428/1037). Earlier theologians of Islam already discussed teachings of him and respond to them in their works. None, however, wrote a book such as al-Ghazālī's, devoted entirely to the refutation of a select number of teachings by Ibn Sīnā. Al-Ghazālī's book and the arguments in it soon became widely influential, and for the next decades, if not centuries, every scholar who was doing philosophy in the Muslim world positioned himself vis-à-vis the two poles of Ibn Sīnā's original philosophical system and al-Ghazālī's objections against it.

In Ẓahīr al-Din al-Bayhaqī's (d. 565/1169–70) *Continuation to the Treasure Trove of Wisdom* (*Tatimmat Ṣiwān al-ḥikma*) we have a book of biographies that documents the coming together and the exchanges of those scholars who had studied philosophy from the students of Ibn Sīnā and those who came from Islamic theology and became interested and often fascinated by Ibn Sīnā's philosophical system. Al-Bayhaqī was himself a philosopher who wrote philosophical commentaries that unfortunately have been lost. He moved in the circles of philosophy and wrote his biographical dictionary around 555/1160 in Khurāsān in northeastern Iran. His book is particularly informative on the period after Ibn Sīnā, who was generally regarded as the "best of the later philosophers" (*afḍal al-muta'akhkhirīn*). The dichotomy of the "ancient philosophers" (*al-mutaqaddimūn*), meaning the Greeks, and the "later ones" (*al-muta'akhkhirūn*), meaning those writing in Arabic, emerged some time in the second half of the fifth/eleventh century. One very early appearance is in an epistle by the Avicennan philosopher

210-232

and Persian poet ʿUmar al-Khayyām (d. 517/1123–24) that is dated to 473/1080–81 (al-Khayyām, *Jawāb*, 170). Although this distinction is not used by al-Ghazālī in his major works (but in one of his less well-known ones; see Griffel 2006, 17), it becomes the defining perspective for philosophical scholars at the beginning of the sixth/twelfth century. The history of philosophy is divided in two major periods, that of the Greeks and that of the Arabs; and while Aristotle was the dominant figure in the first period, Ibn Sīnā came to dominate the latter. Al-Bayhaqī's *Continuation* informs us about the networks of philosophical scholars that emerged during the early part of the sixth/twelfth century; philosophers write each other letters and meet for disputations. The most significant difference to earlier periods of the history of philosophy in Islam is the emergence of the madrasa as a meeting place. Since the middle of the fifth/eleventh century, the major cities of the Saljuq Empire, such as Baghdad, Nishapur, Marw, and Herat, had state-sponsored institutions of higher learning, the so-called Niẓāmiyya madrasas. Following al-Ghazālī's turn toward studying the works of the *falāsifa*, the madrasas became hotbeds of philosophical studies (Endress 2006). Al-Bayhaqī tells us that these were the places where the prominent philosophers of the sixth/twelfth century worked and met. In those meetings it seemed to have mattered little whether the philosophers were close followers of Ibn Sīnā, who may have learned philosophy from one of his students or a student of a student, or whether they had come to philosophy via the critique of al-Ghazālī, which they may have shared. Several philosophical scholars of the early sixth/twelfth century, such as Asʿad al-Mayhanī (d. 523/1130 or 527/1132–33), who taught at the Niẓāmiyya madrasa in Baghdad, have a dual pedigree of a formal philosophical education by a teacher closely connected to Ibn Sīnā and a personal or intellectual affinity to al-Ghazālī (Griffel 2009, 71–74).

During this time, philosophers were increasingly identified by the word *ḥukamā'*, which initially meant "sages," rather than *falāsifa*. Following the critique of al-Ghazālī, it became clear that the word *falsafa*, which had previously been used to refer to the philosophical tradition in Islam, was now reserved for the philosophy of Ibn Sīnā. The *falāsifa* were those who followed Ibn Sīnā in his view of God as a creator who does not choose between alternatives and whose creative activity unfolds in a single action from past eternity. This was the main issue of dispute between al-Ghazālī and Ibn Sīnā. Yet in the early sixth/twelfth century, a new kind of philosopher emerged, one who—like al-Ghazālī—would be engaged in philosophy but criticize Ibn Sīnā's view of God as too far removed from the God of the Qur'ān. "*Falāsifa*" was no longer the right name for them, and we see in al-Bayhaqī's book and others of this time the usage of the word *ḥukamā'* to describe a philosopher in its most general meaning. A *faylasūf* (pl. *falāsifa*) was an Avicennist, a *ḥakīm*—or rather "one of the *ḥukamā'*" (because the word is hardly ever used in this meaning as a grammatical singular) can be either an Avicennist or a Ghazalian, or even someone who sways between the two major camps of philosophy in the sixth/twelfth century.

One of these latter scholars was Tāj al-Dīn Abū l-Fatḥ Muḥammad b. ʿAbd al-Karīm al-Shahrastānī. Several exchanges of letters between him and contemporary

The Oxford Handbook of Islamic Philosophy, Khaled El-Rouayheb, Sabine Schmidtke, New York: Oxford University Press, 2017. **İSAM DN. 269699**

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
30 Kasım 2013

CHAPTER 14

AL-RĀZĪ'S (D. 1210) COMMENTARY ON AVICENNA'S *POINTERS*

The Confluence of Exegesis and Aporetics

AYMAN SHIHADEH

Fahreddin er-Razi
060018
İbn Sina
030637

THE terms of the prevalent interpretation of al-Rāzī's *Sharḥ al-Ishārāt* (*Commentary on* [Avicenna's] *Pointers*) have largely been dictated by an entrenched grand narrative on the broader history of medieval Islamic thought, within which the *Sharḥ* is read, often explicitly, in the shadow of other "classics." The book tends to be juxtaposed with al-Ghazālī's criticism of Avicennan philosophy in his *Tahāfut al-falāsifa*, and contrasted to al-Ṭūsī's defense of Avicennan philosophy in *Ḥall mushkilāt al-Ishārāt*, the supercommentary in which he responds to al-Rāzī.[1] It is assumed that al-Rāzī's work was effectively a sequel to the *Tahāfut*, and as such a second instalment in a sustained attack on Avicenna's teachings in defense of Ash'arī orthodoxy, and that thanks in large part to al-Ṭūsī's efforts, his predecessors' attack did not result in a complete rout of philosophy, which consequently managed to survive in some form or other. This assumption is self-fulfilling, hence the often selective coverage of available studies (with notable recent exceptions), reinforcing the portrayal of al-Rāzī merely as the Ash'arī critic of Avicenna. The flaws and dangers of this account are gradually becoming apparent. For starters, it is a decidedly reductionist straitjacket, which offers a distorted, at best partial, perspective.[2]

[1] For instance: "Al-Rāzī, writing as an Ash'arite theologian, devoted a large portion of his commentary to criticising Ibn Sīnā's philosophical doctrines in much the same manner as al-Ghazālī . . . had done previously in his *Tahāfut al-Falāsifah*. Al-Ṭūsī, writing as a philosopher some years after al-Rāzī, felt obliged to devote much of his own commentary to answering al-Rāzī's criticisms and to defending the doctrines of Ibn Sīnā" (Heer 1992, 111). Similar views are echoed in more recent studies. However, see now Wisnovsky 2013, which came to my attention after writing the present chapter. Wisnovsky's paper and this chapter intersect at some points, but offer significantly different perspectives on the subject.

[2] Although this grand narrative is partly a modern construct, portraying al-Rāzī simply as a refuter has medieval roots. For instance, the overworn designation "the chief doubter" (*imām al-mushakkikīn*), popularized by Hossein Nasr, originates in Safavid polemics.

296-325

So, avowedly, I have an ax to grind. In what follows, I propose a somewhat iconoclastic reading, one that steers clear of the grand narrative and interprets the *Sharḥ*, not in the light (and shadow) of any traditional canon of classics, but in the proper, chronologically narrower intellectual context of the text's genesis, and by its own yardstick. For this purpose, our attention must shift toward some less-known "local" sources originating in al-Rāzī's milieu, which have recently come to light and are of the essence for a sound understanding of the text. A further desideratum is both to identify the generic genealogy of the *Sharḥ* and to situate the work in its author's own broader intellectual project.

The present study will follow a simple procedure, which is the gradual narrowing down of scope. We shall begin by contextualizing the *Sharḥ* against the background just delineated, and then focus on the book's overall organization, then on individual sectional commentaries, before turning to two specific discussions. These are not only of philosophical interest in themselves, but should also serve to exemplify our broader characterization of the work. The first discussion centers on Avicenna's proof of prime matter and theory of corporeal form, and the second on aspects of his theory of efficient causality.

14.1. CONTEXT I: AL-RĀZĪ'S CAREER AND MILIEU

Fakhr al-Dīn Muḥammad al-Rāzī was born in 544/1149 to Ḍiyā' al-Dīn 'Umar al-Makkī (d. 559/1163–64), a prominent Ash'arī and Shāfi'ī in Rayy, who became Fakhr al-Dīn's first teacher in theology and law (Shihadeh 2013b). A student of Abū l-Qāsim al-Anṣārī (d. 504/1110), who in turn studied with al-Juwaynī (d. 478/1085), al-Makkī represents the later, Juwaynian phase of classical Ash'arī theology, as the recently discovered part of his major summa *Nihāyat al-marām* reveals. This was the theological tradition into which the young Fakhr al-Dīn was initiated, a point confirmed, for instance, by the style of theology encountered in the lengthy summa probably titled *Uṣūl al-dīn*, which I believe to be the earliest extant theological work written by him (Shihadeh 2016b), and by a report that he closely studied al-Juwaynī's *Shāmil* at a young age (al-Ṣafadī, *Wāfī*, 4, 249). After his father's death, al-Rāzī went on to study with other teachers, most notably Majd al-Dīn al-Jīlī, a minor philosopher about whom we know extremely little. In this second phase of his education, he studied philosophy, particularly the works of Avicenna and Abū l-Barakāt al-Baghdādī (d. ca. 560/1165), initially with teachers, but later independently. Having completed his studies, he traveled east to Khurāsān and Transoxania primarily to seek patronage and probably to acquaint himself with their relatively vibrant philosophical scene, and around 585/1189–595/1199 he eventually succeeded in winning major patronage from both the Khwārazm-shāhs and the Ghūrids. He died in Herat in 606/1210 (for his biography, see Griffel 2007;

The Oxford Handbook of Islamic Philosophy, Khaled El-Rouayheb, Sabine Schmidtke, New York: Oxford University Press, 2017. **İSAM DN. 269699**

Walzer, R. 1960. "Akhlāḳ." In *Encyclopedia of Islam*. 2nd ed. Leiden: Brill, 1:328.
Wisnovsky, R. 2012. "New Philosophical Texts of Yaḥyā ibn ʿAdī: A Supplement to Endress' Analytical Inventory." In *Islamic Philosophy, Science, Culture and Religion: Studies in Honor of Dimitri Gutas*, ed. D. Reisman and F. Opwis. Leiden: Brill, 307–26.
Yaḥyā b. ʿAdī. (*Reformation*) 2002. *The Reformation of Morals*. Ed. S. Khalil Samir. Trans. S. H. Griffith. Provo, UT: Brigham Young University Press.
Yaḥyā b. ʿAdī. (*Traité*) 1981. *Traité sur la continence*. Ed. V. Mistrih. Cairo: Éditions du Centre Franciscain d'Études Orientales Chrétiennes.
Yamamoto, Y. 2012. "Yaḥyā ibn ʿAdī on Reason and Faith: A Structural Analysis of *The Reformation of Morals*." *Parole de l'Orient* 37: 453–74.
Zurayk, C. K., ed. 1966. *Tahdhīb al-akhlāq li Abī ʿAlī Aḥmad ibn Muḥammad Miskawayh*. Beirut: American University of Beirut.
Zurayk, C. K., trans. 1968. *Miskawayh, The Refinement of Character*. Beirut: American University of Beirut.

30 Kasım 2013
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA DOKÜMAN

CHAPTER 7

IBN SĪNĀ (D. 428/1037)

Metaphysics of the Shifāʾ

AMOS BERTOLACCI

Ibn Sina
230657
eş-Şifa
180752

7.1. Date of Composition, and Overview of Ibn Sīnā's Life and Works

Ibn Sīnā—also known as Avicenna, according to the Latinized form of his name—composed the *Kitāb al-Shifāʾ* (*Book of the Cure, or: of the Healing*) in the culminant phase of his life and at the climax of his philosophical production. The bulk of the work came to light approximately between 410/1020 and 417/1027, namely about ten years before the author's death and in the phase of composition of his major works, whereas the prologue was written some time later, around 419/1029 (Gutas 1988, 101–12). According to the disciple, secretary, and biographer of Avicenna, Abū ʿUbayd ʿAbd al-Wāḥid b. Muḥammad al-Jūzjānī—who reportedly fostered the composition of the work, prompted the master to concentrate on it against the recurrent external odds, and wrote an explanatory introduction to it—the four parts of this extensive summa (logic, natural philosophy, mathematics, and metaphysics) were not written by Avicenna in the order in which they were meant to appear in the actual work, and were not even all concluded in distinct periods of time: Avicenna rather wavered from natural philosophy to logic, and from logic to mathematics, before finishing each of these parts, the part on metaphysics being the only portion of the work to be written without interruption and, as we are reported by al-Jūzjānī, in one breath. This discontinuous and intermingled order of composition of the *Shifāʾ* is related—and in part also causally connected—with Avicenna's personal vicissitudes during the composition of this summa: Avicenna's life was particularly chaotic

143–168

The Oxford Handbook of Islamic Philosophy, Khaled El-Rouayheb, Sabine Schmidtke, New York: Oxford University Press, 2017. **İSAM DN. 269699**

MADDE YAYIMLANDIKTAN
S[illegible] CELE[illegible] DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

İbn Sinâ
030637
Şehristânî
181710
İsmailiyye
091854

3164 GRIFFEL, Frank. Ismāʿīlite critique of Ibn Sīnā: al-Shahrastānī's (d. 1153) *Wrestling match with the philosophers*. *The Oxford handbook of Islamic philosophy*. Ed. Khaled El-Rouayheb and Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 210-232. On al-Shahrastānī's *Muṣāraʿat al-falāsifa*.

02 Temmuz 2018 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Al-Maqūlāt: commentary on Aristotle's Categories* / Avicenna/Ibn Sīnā; translated and introduced by Allan Bäck. Munich: Philosophia, 2016. 390 pp. Annotated English translation of Avicenna's commentary on Aristotle's *Categories* (*al-Maqūlāt*), i.e. part 1, vol. 2 of *K. al-Shifā'*

ibn Sina 030637
Aristo 011833

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

İbn Sina
030637
Vücud
210235

3102 BENEVICH, Fedor. Die 'göttliche Existenz': Zum ontologischen Status der Essenz qua Essenz bei Avicenna. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 26 (2015) pp. 103-127. On that according to Avicenna 'divine existence' (*al-wujūd al-ilāhī*) "is the existence of the essence *qua* essence, which enters into a compound individual or universal." Divine creation means that God renders essences qua essences existent in individuals.

25 Temmuz 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637
ibn Meymun
090546

3179 HARVEY, Steven. Avicenna and Maimonides on prayer and intellectual worship. *Exchange and transmission across cultural boundaries: philosophy, mysticism and science in the Mediterranean world* / ed. Haggai Ben-Shammai, Shaul Shaked, Sarah Stroumsa. Jerusalem: Israel Academy of Sciences and Humanities, 2013, pp. 82-105. A comparison of Maimonides's *Guide for the perplexed* (*Dalālat al-ḥā'irīn*) III:51 with Avicenna's *Treatise on the quiddity of prayer* (*Risālah fī māhīyat al-ṣalāt wa-kayfīyati-hā*).

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

ALWISHAH, Ahmed. Avicenna on animal self-awareness, cognition and identity. *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 i (2016) pp. 73-96.

ibn sina
030637
Hayvan
030580

02 Temmuz 2018 MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA CELENDOKÜMAN

MAYER, Toby. "Mimetic rivalry" with Avicennism in Shahrastānī's esoteric hermeneutics. *L'ésotérisme shi'ite: ses racines et ses prolongements / Shi'i esotericism: its roots and developments.* Sous la dir. de Mohammad Ali Amir-Moezzi, éd. avec Maria De Cillis, Daniel De Smet, Orkhan Mir-Kasimov. Turnhout: Brepols, 2016, pp. 613-641. On "the importance of Avicennism in coming to any real understanding of the ambitious hermeneutical projects enshrined in [al-Shahrastānī's] *Mafātīḥ al-asrār*.

İbn Sina
030637
Şehristani
181770

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
25 Temmuz 2018

IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Al-'Ibāra: commentary on Aristotle's De Interpretatione part one and part two/* Avicenna/Ibn Sīnā; translated and introduced by Allan Bäck. Munich: Philosophia, 2013. 164 pp. Annotated English translation of Avicenna's commentary on Aristotle's *De Interpretatione* (*al-'Ibārah*) from *K. al-Shifā'*

ibn Sina
030637
Aristo
011899

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

ibn Sina
030637
Fahreddine Razi
060018

3200 JANSSENS, Jules. Ibn Sīnā's impact on Faḫr ad-Dīn ar-Rāzī's *Mabāḥiṯ al-mašriqiyya*, with particular regard to the section entitled *al-Ilāhiyyāt al-maḥḍa*: an essay of critical evaluation. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010) pp. 259-285. 3

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

TAHMASBI, Mohammad Reza. Comparative study of self-awareness in Suhrawardi's and Avicenna's philosophy. *Transcendent Philosophy: an International Journal for Comparative Philosophy and Mysticism,* 17 (2016) pp. 135-161.

Sühreverdi felsefesi
181376
İbn Sina felsefesi
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

3075 ADAMSON, Peter. *Porphyrius Arabus* on nature and art: 463F Smith in context. *Studies on Porphyry*. Ed. George Karamanolis and Anne Sheppard. London: Institute of Classical Studies, 2007, pp. 141-163. Comprises a short overview of Porphyrian and pseudo-Porphyrian material in Arabic and an analysis of a fragment from Porphyry's commentary on Aristotle's *Physics* and its place in the Peripatetic school of 10th century Baghdad. With an appendix on the reception of Porphyry's theory of intellect in Yaḥyā ibn 'Adī and Avicenna and his commentary on the *Physics* in Miskawayh's *al-Fawz al-asghar*.

Aristo
011833
ibn Sina
030637
ibn Miskeveyh
090551
Yahya b. Adi
220030

02 Temmuz 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637
Farabi
060050

3243 NACAFOV, Rahil. The problem of revelation in the Islamic philosophy: comparative analysis between Avicenna and Fārābī. *Journal of Islamic Philosophy*, 10 (2016) pp. 115-132.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
S[illegible] GELEN DOKÜMAN

0022 Temmuz 2018

TAHIRI, Hassan. *Mathematics and the mind: an introduction into Ibn Sīnā's theory of knowledge.* Cham: Springer, 2016. 76 pp. "How epistemology was reinvented by Ibn Sīnā."

Matematik
130421
İbn Sina
090050

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

Farabi
060050
ibn Sina
090637

3140 EICHNER, Heidrun. Al-Fārābī and Ibn Sīnā on 'universal science' and the system of sciences: evidence of the Arabic tradition of the *Posterior Analytics*. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010) pp. 71-95.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
S[illegible]DOKÜMAN 02 Temmuz 2018

SHIHADEH, Ayman. Al-Rāzī's (d. 1210) commentary on Avicenna's *Pointers*: the confluence of exegesis and aporetics. *The Oxford handbook of Islamic philosophy.* Ed. Khaled El-Rouayheb and Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 296-325. On Fakhr al-Dīn al-Rāzī's *Sharḥ al-Ishārāt*.

Fahreddin er-Razi
060018
İbn Sina
020637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
030637

3496 SZILÁGYI, Krisztina. A fragment of a book of Physics from the David Kaufmann *Genizah* Collection (Budapest) and the identity of Ibn Daud with Avendauth. *Aleph: Historical Studies in Science & Judaism,* 16 i (2016) pp. 11-31. Describes ms. BUD GEN 210+, fol. 2r, a Judeo-Arabic Genizah fragment containing Abraham ibn Daud's commentary (?) on Aristotle's *Physics*; it confirms the identity of Ibn Daud with Avendauth, the twelfth-century Toledan Jewish translator of Ibn Sīnā from Arabic into Latin.

01 Ocak 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOK

3569 GONZÁLEZ DOMÍNGUEZ, José & ESPINAR MORENO, Manuel. El agua en los escritos y opiniones de Avicena. *Estudios sobre Patrimonio, Cultura y Ciencias Medievales*, 18 ii (2016) pp. 551-600. Abstract(s): English.

İbn Sina
090637

01 Ocak 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3606 RAFEEQ, Shireen. Avicenna, the prince of physicians. *Hektoen International: a Journal of Medical Humanities*, 7 i (2015) Unpaginated online periodical.

İbn Sina
030637

01 Ocak 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
030637
Kanun
110320

3568 GHEHI, Hasan Bolkhari. Terminology of Canon in Avicenna's "The canon of medicine". *Journal of the International Society for the History of Islamic Medicine,* 14-15 / 27-28-29-30 (2015-16) pp. 178-183.

01 Ocak 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
030637

3620 VEIT, Raphaela. Greek roots, Arab authoring, Latin overlay: reflections on the sources for Avicenna's *Canon*. *Vehicles of transmission, translation, and transformation in medieval textual culture.* Ed. Robert Wisnovsky ... [et al.]. Turnhout: Brepols, 2011, (Cursor Mundi, 4), pp. 353-369. About the sources used by Ibn Sīnā for his *Canon of Medicine*.

01 Ocak 2019

01 Ocak 2019

3489 DI MARTINO, Carla. I «Meteorologica» di Avicenna. *Cosmogonie e cosmologie nel medioevo: atti del Convegno della Società Italiana per lo Studio del Pensiero Medievale (S.I.S.P.M.), Catania, 22-24 settembre 2006.* A cura di Concetto Martello, Chiara Militello e Andrea Vella. Louvain-la-Neuve: Fédération Internationale des Instituts d'Études Médiévales, 2008, (Textes et Études du Moyen Âge, 46), pp. 35-46. On his treaty on earth sciences *Risālat al-ma'ādin wa-'l-āthār al-'ulīyah*, in *K. al-Shifā'*.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2019

3655 KHAN, Faroque Ahmad. Approaching modern technological challenges through the traditions of Ibn Sīnā (980-1036). *Journal of the Islamic Medical Association of North America,* 40 i (2008) pp. 15-22.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637

3555 BIRTALAN, Győző. Avicenna „Kánon"-ja és az európai orvostudomány. *Ponticulus Hungaricus,* 17 x (2013) Online, unpaginated.

01 Ocak 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
030637

3572 IBNOU-ZAHIR, Ilham. Philosophical regimen and problematic identity in the healer: Hippocrates to Avicenna. *The alchemy of medicine and print: the Edward Worth Library, Dublin.* Danielle Westerhof, ed. Dublin: Four Courts Press, 2010, pp. 179-192.

01 Ocak 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
030637

3481 YALDIR, Hulya. Ibn Sīnā and Descartes on the origins and structure of the universe: cosmology and cosmogony. *Journal of Islamic Philosophy*, 5 (2009) pp. 3-57.

01 Ocak 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN 02 Temmuz 2018
S. GELEN DOKÜMAN

Allah
011567
İbn Sina
030637

3202 JANSSENS, Jules. Metaphysics of God. *The Routledge companion to Islamic philosophy.* Ed. Richard C. Taylor and Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016, pp. 236-247. On Avicenna's onto-theological metaphysics.

3

MADDE YAYIMLANDIKTAN 02 Temmuz 2018
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637
es-Şifa
180752

3302 STROBINO, Riccardo. Avicenna on the indemonstrability of definition. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale,* 21 (2010) pp. 113-163. On a section in *Kitāb al-Burhān* of Ibn Sīnā's *Kitāb al-Shifā'*.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

3080 AHMED, Asad Q. Interpreting Avicenna: Urmawī/Taḥtānī and the later logical tradition on propositions. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010) pp. 313-342.

İbn Sina
030637
Safiyüddin el-Urmevi
180177
Razi Kutbeddin
170193

MALZEME YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKUMAN

25 Temmuz 2018

GRIFFEL, Frank. Philosophy and prophecy. *The Routledge companion to Islamic philosophy.* Ed. Richard C. Taylor and Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016, pp. 385-398.
Discusses the views of al-Fārābī, Ibn Sīnā, and al-Ghazālī.

Farabi
060050
Ibn Sina
050637
Gazzali
070151

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

AHMED, Asad Q. The reception of Avicenna's theory of motion in the twelfth century. *Arabic Sciences and Philosophy,* 26 ii (2016) pp. 215-243.
On some 12th century critiques of Avicenna's theory of motion: Sharaf al-Dīn al-Mas'ūdī, Abū l-Barakāt al-Baghdādī and Fakhr al-Dīn al-Rāzī.

İbn Sînâ
090637
Fahreddin er-Râzî
060018
Ebü'l-Berekât el-Bağdâdî
050367

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 02 Temmuz 2018

Sirafi Ebu Said
181129
Farabi
060050
Ibn Sina
030637

3074 ADAMSON, Peter & KEY, Alexander. Philosophy of language in the medieval Arabic tradition. *Linguistic content: new essays on the history of philosophy of language.* Ed. Margaret Cameron and Robert J. Stainton. Oxford: Oxford University Press, 2015, pp. 74-99. On the debate over the relative merits of logic and grammar between Abū Bishr Mattā and Abū Sa'īd al-Sīrāfī, and concepts of linguistic meaning in al-Fārābī, Ibn Sīnā and in the disciplines of rhetoric (*'ilm al-balāghah*) and legal methodology (*uṣūl al-fiqh*).

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

BORGO, Marta. Between Avicenna and Averroes: considerations on the early Aquinas' Aristotle. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 26 (2015) pp. 211-240. Case study of the early Aquinas' reading of Aristotle's *libri naturales* under the guidance of the Latin Avicenna and Averroes.

İbn Sina
030637
İbn Rüşd
030606
Aquinas Tho
G.013250

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN 25 Temmuz 2018

2923 HARVEY, Warren Zev. Hasdai Crescas's Aristotle: transmission, translation, transformation. *Vehicles of transmission, translation, and transformation in medieval textual culture.* Ed. Robert Wisnovsky ... [et al.]. Turnhout: Brepols, 2011, (Cursor Mundi, 4), pp. 249-258. About Crescas's re-interpretation of Aristotelian physics and metaphysics and his critic of Avicenna, Averroes and Maimonides.

ibn Sina
ibn Rüşd
ibn Meymun

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA CELEN DOKÜMAN
02 Temmuz 2018

Farabi
060050
ibn Sina
090637
ibn Rüşd
090606

3122 CERAMI, Cristina. The eternity of the world. *The Routledge companion to Islamic philosophy.* Ed. Richard C. Taylor and Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016, pp. 141-155. Summarises the positions of al-Fārābī, Ibn Sīnā and Ibn Rushd.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

Three Arabic treatises on Aristotle's Rhetoric: the commentaries of al-Fārābī, Avicenna, and Averroes. Translated, with introduction and notes by Lahcen Elyazghi Ezzaher. Carbondale: Southern Illinois University Press, 2015. 200 pp.

Farabi
060010
İbn Sina
030637
İbn Rüşd
030606

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

GRIFFEL, Frank. Theology engages with Avicennan philosophy: al-Ghazālī's *Tahāfut al-falāsifa* and Ibn al-Malāḥimī's *Tuḥfat al-mutakallimīn fī l-radd 'alā l-falāsifa*. *The Oxford handbook of Islamic theology*. Ed. Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016, pp. 435-455.

ibn Sina
030637
Gazzali
070151
Tehafüt
030571

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

İbn Sina
030637
Felsefe
060187

3182 HASNAWI, Ahmad & HODGES, Wilfrid. Arabic logic up to Avicenna. *The Cambridge companion to medieval logic*. Ed. Catarina Dutilh Novaes and Stephen Read. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2016, pp. 45-66.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

2943 POLLONI, Nicola. Gundissalinus on necessary being: textual and doctrinal alterations in the exposition of Avicenna's *Metaphysica*. *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 i (2016) pp. 129-160.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
25 Temmuz 2018

İbn Sina
030637

3027 'ALĪ B. MUḤAMMAD B. AL-WALĪD, *dā'ī muṭlaq. Avicenna's allegory on the soul: an Ismaili interpretation. An Arabic edition and English translation of 'Alī b. Muḥammad b. al-Walīd's al-Risāla al-mufīda.* Arabic ed. by Wilferd Madelung; transl. and introd. by Toby Mayer. London: Tauris, 2016 (Ismaili Texts and Translations Series, 22). 168 pp. Published in association with The Institute of Ismaili Studies.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

ibn Sina
090637

2951 TOIVANEN, Juhana. The fate of the flying man: medieval reception of Avicenna's thought experiment. *Oxford Studies in Medieval Philosophy*, 3 (2015) pp. 64-98. Discusses all known Latin versions of the flying man by Dominicus Gundissalinus, William of Auvergne, Peter of Spain, John of la Rochelle, Matthew of Aquasparta, and Vital du Four.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 02 Temmuz 2018

3257 PESSIN, Sarah. Forms of hylomorphism. *The Routledge companion to Islamic philosophy.* Ed. Richard C. Taylor and Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016, pp. 197-211. On Ps. Empedoclean and Avicennan hylomorphism as two "very different sets of overarching philosophical and theological intuitions" and their reception in later Islamic philosophy.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

AKASOY, Anna. Ibn Sīnā and the Arab West: the testimony of an Andalusian Sufi. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010) pp. 287-312. The reception of Ibn Sīnā in al-Andalus and the rest of the Iberian Peninsula with a particular focus on Ibn Sab'īn.

Ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

McGINNIS, Jon. Old complexes and new possibilities: Ibn Sīnā's modal metaphysics in context. *Journal of Islamic Philosophy*, 7 (2011) pp. 3-33.

İbn Sina
030637

02 Temmuz 2018
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
030637

3142 EICHNER, Heidrun. Psychologie und Noetik bei Avicenna: einige entwicklungsgeschichtliche Aspekte. *Islamische Philosophie im Mittelalter: ein Handbuch.* Hrsg. Heidrun Eichner, Matthias Perkams, Christian Schäfer. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2013, pp. 275-288. With a focus on diachronic and evolutionary aspects in Ibn Sīnā's philosophical works.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
02 Temmuz 2018

3201 JANSSENS, Jules. La philosophie d'Avicenne: éléments d'influence de penseurs alexandrins. *Alexandrie la divine.* Sous la dir. de Charles Méla, Frédéric Möri, en collaboration avec Sydney H. Aufrère, Gilles Dorival, Alain Le Boulluec. Geneva: Baconnière, 2014, pp. 870-875.

ibn Sina
030637

02 Temmuz 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

LAHKIM, Azelarabe. Être et essence chez Avicenne: lecture de Driss Mansouri. *Pratiquer les sciences sociales au Maghreb: textes pour Driss Mansouri avec un choix de ses articles.* Sous la dir. de Mohamed Almoubaker et François Pouillon. Casablanca: Fondation du Roi Abdul-Aziz, 2014, pp. 573-582.

ibn Sina
030637

02 Temmuz 2018 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
030637

3175 HAAN, Daniel D. de. Where does Avicenna demonstrate the existence of God? *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 i (2016) pp. 97-128. "The only argument for God's existence in the Metaphysics of the *Healing* is found in VIII.1-3

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

ibn Sina
020637

3299 STREET, Tony. Avicenna's *Twenty questions on logic*: preliminary notes for further work. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010) pp. 97-111.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

İbn Sina
090637

3303 STROBINO, Riccardo. Per se, inseparability, containment and implication. Bridging the gap between Avicenna's theory of demonstration and logic of the predicables. *Oriens*, 44 iii-iv (2016) pp. 181-266. "This paper has two aims: (i) to examine for the first time Avicenna's ... account of per se (*ḏātī*) in the context of his theory of demonstration, especially in the *Kitāb al-Burhān*, and more generally in what I shall call the *Posterior Analytics* complex, i.e., a larger set of relevant texts from Avicenna's logical works that deal with *An. Post.*, and (ii) to connect it with his theory of predicables as formulated in the *Kitāb al-Madḫal*, and more generally in what I shall call, by analogy, the *Isagoge* complex."

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

ibnSina
030637

3265 REISMAN, David C. The Ps.-Avicenna corpus II: the Şūfistic turn. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale,* 21 (2010) pp. 243-258.

3282 SCHOECK, Cornelia. The criterion of completeness in Avicenna's reorganization of the predicables into a system of notions resulting in concept formation. *Oriens*, 44 iii-iv (2016) pp. 386-416. Argues that Avicenna's reorganization of the division of the predicables into a system of notions (*ma'ānī*) resulting in concept formation is the product of his attempt to integrate Aristotle's different approaches to definition in a consistent system.

ibn Sina
020637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

25 Temmuz 2018

ibn sina
020637

3279 SALEH, Kholoud S.O. al-. The psycholinguistics thought of Ibn Sīnā (Avicenna). *Journal of Arabic Linguistics Tradition*, 12 (2014) pp. 44-66. Title as printed.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

ALPINA, Tommaso. Intellectual knowledge, Active Intellect and intellectual memory in Avicenna's *Kitāb al-nafs* and its Aristotelian background. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 25 (2014) pp. 131-183. An interpretation of Avicenna's theory of human intellection.

İbn Sina
030637

02 Temmuz 2018 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

3124 CHATTI, Saloua. Existential import in Avicenna's modal logic. *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 i (2016) pp. 45-71.

02 Temmuz 2018 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

BERTOLACCI, Amos. Ibn Sīnā (d. 428/1037): *Metaphysics of the Shifā'*. *The Oxford handbook of Islamic philosophy*. Ed. Khaled El-Rouayheb and Sabine Schmidtke. Oxford: Oxford University Press, 2016. pp. 143-168.

ibn Sina 090637

07 Temmuz 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Yeni Sina 090637

BLACK, Deborah L. Avicenna's 'vague individual' and its impact on medieval Latin philosophy. *Vehicles of transmission, translation, and transformation in medieval textual culture.* Ed. Robert Wisnovsky ... [et al.]. Turnhout: Brepols, 2011, (Cursor Mundi, 4), pp. 259-292. About Avicenna's analysis of propositions containing indeterminate and vague expressions such as "some *x* is ..." and its reception in the Latin world.

02 Temmuz 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ALWISHAH, Ahmed. Ibn Sīnā on Floating Man Arguments. *Journal of Islamic Philosophy*, 9 (2013) pp. 32-53.

Ibn Sina
090637

02 Temmuz 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
090657

3198 JANSSENS, Jules. Foi et raison chez Avicenne. *Orient-Occident: racines spirituelles de l'Europe: enjeux et implications de la translatio studiorum dans le judaïsme, le christianisme et l'islam de l'Antiquité à la Renaissance. Actes du colloque scientifique international, 16-19 novembre 2009.* Sous la dir. de Mariano Delgado, Charles Méla, Frédéric Möri. Paris: Cerf, 2014, pp. 513-527.

3199 JANSSENS, Jules. Ibn Sīnā: a philosophical mysticism or a philosophy of mysticism? *Mediterranea,* 1 (2016) pp. 37-54.

MADDE YAYIMLANMA
SONRA GELEN DOK

02 Temmuz 2018

ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna on the nature of mathematical objects. *Dialogue: Canadian Philosophical Review / Revue Canadienne de Philosophie,* 55 iii (2016) pp. 511-536. Abstract(s): French.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 25 Temmuz 2018

INATI, Shams C. *Ibn Sina's Remarks and admonitions: physics and metaphysics. An analysis and annotated translation.* New York: Columbia University Press, 2014. 218 pp. Annotated translation of *al-Ishārāt wa 'l-tanbīhāt*, 2nd and 3rd part.

İbn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 02 Temmuz 2018

İbn Sina
090637

2990 HAGHIGHI, Seyed Reza Rokoee. Avicenna and Husserl: comparative aspects. *Islamic philosophy and occidental phenomenology in dialogue: the logos of life and cultural interlacing.* Ed. Anna-Teresa Tymieniecka, Nazif Muhtaroglu and Detlev Quintern. Dordrecht: Springer, 2014, (Islamic Philosophy and Occidental Phenomenology in Dialogue, 7), pp. 143-159.

02 Temmuz 2018
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

YALDIR, Hulya. Ibn Sīnā and Descartes on the origins and structure of the universe: cosmology and cosmogony. *Journal of Islamic Philosophy*, 5 (2009) pp. 3-57.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

İbn Sina
D50637

TREIGER, Alexander. Avicenna's notion of transcendental modulation of existence (*taškīk al-wuǧūd, analogia entis*) and its Greek and Arabic sources. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010) pp. 165-198.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

3141 EICHNER, Heidrun. Die Avicenna-Rezeption. Das Phänomen der enzyklopädischen Darstellungen. *Islamische Philosophie im Mittelalter: ein Handbuch.* Hrsg. Heidrun Eichner, Matthias Perkams, Christian Schäfer. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2013, pp. 50-66.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

3223 LIZZINI, Olga. L'âme chez Avicenne: quelques remarques autour de son statut épistémologique et de son fondement métaphysique. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 21 (2010) pp. 223-242. Abstract(s): English.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

ibn &nq
030637

3157 GERMANN, Nadja. Avicenna and afterwards. *The Oxford handbook of medieval philosophy.* Ed. John Marenbon. Oxford: Oxford University Press, 2012, pp. 83-105.

3158 GERMANN, Nadja. Avicennas Metaphysik. *Islamische Philosophie im Mittelalter: ein Handbuch.* Hrsg. Heidrun Eichner, Matthias Perkams, Christian Schäfer. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2013, pp. 253-274.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

FREUDENTHAL, Gad & ZONTA, Mauro. Notes on "Some notes on 'Avicenna among medieval Jews'" by Professor Steven Harvey. *Arabic Sciences and Philosophy*, 26 ii (2016) pp. 309-311. Continuation of a scholarly polemic (published in previous issues of this journal) on the reception of Ibn Sīnā among medieval Jewish thinkers.

Ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

İbn Sina
090637

3218 LAHKIM, Azelarabe. Être et essence chez Avicenne: lecture de Driss Mansouri. *Pratiquer les sciences sociales au Maghreb: textes pour Driss Mansouri avec un choix de ses articles*. Sous la dir. de Mohamed Almoubaker et François Pouillon. Casablanca: Fondation du Roi Abdul-Aziz, 2014, pp. 573-582.

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜM
02 Temmuz 2018

TEMPLETON, Kirk. Avicenna, Aquinas, and the active intellect. *Journal of Islamic Philosophy*, 3 (2008) pp. 40-67.

İbn Sina
090637

THOM, Paul. Necessity in Avicenna and the Arabic tradition. *Logical modalities from Aristotle to Carnap: the story of necessity*. Ed. Max Cresswell, Edwin Mares, Adriane Rini. Cambridge: Cambridge University Press, 2016, pp. 91-112.

GUTAS, Dimitri. Avicenna: biography. *Orientations of Avicenna's philosophy: essays on his life, method, heritage.* [Collected studies by Dimitri Gutas]. Farnham: Ashgate, 2014, pp. 1-11 (text I). Repr. from *Encyclopaedia Iranica*, vol. 3 (London: Routledge, 1989), pp. 67-70.

GUTAS, Dimitri. Avicenna: mysticism and the question of his "Oriental" philosophy. *Orientations of Avicenna's philosophy: essays on his life, method, heritage.* [Collected studies by Dimitri Gutas]. Farnham: Ashgate, 2014, pp. 10 pages (text XIII). Repr. from *Encyclopaedia Iranica*, vol. 3 (London: Routledge, 1989), pp. 79-83.

GUTAS, Dimitri. Avicennas Erbe: das 'Goldene Zeitalter' der arabischen Philosophie (1000-ca. 1350). Tr. Eichner, Heidrun, Schäfer, Christian & Waha, Matthias. *Islamische Philosophie im Mittelalter: ein Handbuch.* Hrsg. Heidrun Eichner, Matthias Perkams, Christian Schäfer. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2013, pp. 96-112. "Der vorliegende Text ist eine überarbeitete Version eines ... Vortrags".

GUTAS, Dimitri. The study of Avicenna: *status quaestionis atque agenda. Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale,* 21 (2010) pp. 45-69.

BLACK, Deborah L. Avicenna's 'vague individual' and its impact on medieval Latin philosophy. *Vehicles of transmission, translation, and transformation in medieval textual culture.* Ed. Robert Wisnovsky ... [et al.]. Turnhout: Brepols, 2011, (Cursor Mundi, 4), pp. 259-292. About Avicenna's analysis of propositions containing indeterminate and vague expressions such as "some *x* is ..." and its reception in the Latin world.

BORGO, Marta. Between Avicenna and Averroes: considerations on the early Aquinas' Aristotle. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale,* 26 (2015) pp. 211-240. Case study of the early Aquinas' reading of Aristotle's *libri naturales* under the guidance of the Latin Avicenna and Averroes.

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 OCAK 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 02 Temmuz 2018

HERTOGH, C. P. Ibn Sīnā's Flying Man: logical analyses of a (religious) thought experiment. *Journal of Islamic Philosophy*, 9 (2013) pp. 54-74.

HOUSER, Rollen E. Essence and existence in Ibn Sīnā. *The Routledge companion to Islamic philosophy*. Ed. Richard C. Taylor and Luis Xavier López-Farjeat. New York: Routledge, 2016, pp. 212-224.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 02 Temmuz 2018

ROUAYHEB, Khaled el-. Arabic logic after Avicenna. *The Cambridge companion to medieval logic*. Ed. Catarina Dutilh Novaes and Stephen Read. Cambridge & New York: Cambridge University Press, 2016, pp. 67-93.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
MADDE YAYIMLANDIKTAN
02 Temmuz 2018

BLACK, Deborah L. Sensing bodies, sensing ourselves: Avicenna on the nature of sensation. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 25 (2014) pp. 185-214.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 Temmuz 2018

KAUKUA, Jari. The problem of intentionality in Avicenna. *Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale*, 25 (2014) pp. 215-242. On how Avicenna explains that our mental states can both refer and *fail* to refer veridically to the world.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina (090637)
03 Mart 2013

وأحوال العارفین: ۶۷، الباب الثامن: فی منازل الواصلین من أهل التمکین: ۸۴، الباب التاسع: فی ذکر العشق علی الإجمال وما یتصل بذلك من الأحوال: ۹۶، الباب العاشر: فی الفضائل التی تکتسبها النفس بطریق المحبة: ۱۰۵، فصل فی خاتمة الکتاب: ۱۲۳، فهرس الشعر: ۱۲۹، فهرس الأشخاص: ۱۳۵، فهرس الأماکن: ۱۳۸.

ابن‌سینا، حسین‌بن‌عبدالله (۳۷۰ـ۴۲۸ق)

۱۲. رساله تحفه و رساله ترغیب بر دعا، ترجمه ضیاءالدین درّی، تهران: [بی‌نا]، [بی‌تا]، ۵۳ص، رقعی.

ـ دو رساله کوتاه فلسفی ـ عرفانی درباره سعادت و شقاوت انسان است.

● فهرست

معنی سعادت در نظر شیخ الرئیس: ۱، دلائل بر تجرد و جوهریت نفس ناطقه انسانی: ۸، در بیان آن‌که نفس قبول فساد نمی‌کند: ۲۹، استمداد نفس است از فیض الهی: ۳۰، اجرام علوی صاحب نفس ناطقه‌اند: ۳۲، حالات نفس ناطقه پس از مفارقت از بدن: ۳۷، آن راهی که انسان را می‌رساند به سعادت: ۴۵، معنی عدالت به عقیده حکماء: ۴۶، ضمیمه: ۵۱.

ابن‌سینا، حسین‌بن‌عبدالله (۳۷۰ـ۴۲۸ق)

۱۳. رسالة الطیر، ترجمه اثیرالدین اخسیکتی، شرح عمر بن سهلان ساوی، تصحیح محمدحسین اکبری، تهران: الزهراء، ۱۳۷۰، ۱۱۰ص، رقعی.

ـ شرحی بر رسالهٔ رمزآمیز و نمادین رسالة‌الطیر دربارهٔ سیر و سلوک عقلانی و معنوی است.

● فهرست

متن عربی رسالة الطیر: ۱، ترجمه فارسی رسالة الطیر: ۷.

شرح رسالة‌الطیر: ۱۵، اختلاف انسان‌ها و امت‌ها: ۱۸، اختلاف اجزاء و کواکب: ۱۸، اختلاف مزاج‌ها و غذاها: ۱۹، اختلاف در خُلق و خوی‌ها: ۲۰، اخلاق بد و نیک: ۲۱، دوری از صاحبان اخلاق بد: ۲۲، دوست حقیقی: ۲۴، قوّه عامله و قوّه عاقله: ۲۵، کم و کیف علوم: ۲۶، آشکار یا نهان کردن اسرار: ۲۸، ظاهر و باطن: ۳۰، ظاهر و باطن را یکی کردن: ۳۲، مقهور داشتن قوت‌های شهوانی و غضبی: ۳۵، عبرت گرفتن از مخلوقات به منظور اصلاح نفس: ۳۸، رسیدن به مرتبه فرشتگان: ۴۲، اعتدال مزاج: ۵۰، بیان احوال نفوس در سعادت و شقاوت: ۵۰.

شرح رسالة‌الطیر: ۶۵.

● نمایه

برادران حقیقت: ۷، اندوه: ۷، سرّ: ۷، حجاب: ۷، اسرار درونی: ۷، طمع: ۸، سخره شهوت: ۸، نور عقل: ۸، حمله شهوت: ۸، سوگند: ۱۰، کدورت: ۱۰، شک: ۱۰، درمان: ۱۰، آسایش: ۱۰، احتیاط: ۱۰، حضرت ملک: ۱۱، حجره: ۱۲، عقل: ۱۲، استعانت: ۱۳، رموز: ۱۵، اشارات: ۱۵، مساعدت: ۱۶، حُسن ظن: ۱۶، سماحت: ۱۶، صفا: ۱۷، مودت: ۱۷، اغراض فاسده: ۱۷، زیارت: ۱۷، عرفان الهی: ۱۷، الفت: ۱۷، اخلاق بد: ۱۷، شناخت: ۱۸، کمالات: ۲۰، افعال خوب: ۲۰، خلق نیکو: ۲۰، عطا و هبت: ۲۰، فضائل خلقی: ۲۰، فضائل عملی: ۲۰، افعال جمیله: ۲۰، معاشرت: ۲۰، تبدیل اخلاق: ۲۰، حُسن: ۲۱، اختلاف اخلاق: ۲۱، ادراک: ۲۱، لذت: ۲۱، افتخار: ۲۱، تظاهر: ۲۱، دوستی: ۲۴، موافقت: ۲۴، مسافر: ۲۴، منزل و مقصد: ۲۴، عقول: ۲۴، مطالعت: ۲۴، دوست حقیقی: ۲۵، نفس ناطقه آدمی: ۲۵، سعادت دو جهانی: ۲۷، علوم و صناعات: ۲۷، تعلّم: ۲۸، گرسنگی: ۳۰، قالب نفس: ۳۰، قوای ظاهر بدنی: ۳۰، قوت حیوانی: ۳۰، بصیرت باطن: ۳۰، قوت عامله نفس: ۳۱، قالب آدمی: ۳۲، ولایت: ۳۲، علاقه نفس و بدن: ۳۲، مرگ: ۳۵، مفارقت: ۳۵، قوت علیله نفس: ۳۶، انقطاع علایق: ۳۶، کمال نفس: ۳۶، تعلیم: ۳۶، قوت حسّی: ۳۶، قصد: ۳۷، شیخ: ۳۸، قوت شهوانی: ۳۸، قوت غضبی: ۳۸، جود و سخا: ۴۶، حسنه و ملکه: ۶۸، ملکه فاضله: ۶۸، قابل لطف: ۶۸، حصول اخلاق: ۶۹.

ابن‌سینا، حسین‌بن‌عبدالله (۳۷۰ـ۴۲۸ق)

۱۴. قصه حیّ‌بن‌یقظان و سلامان و ابسال به روایت ابوعلی سینا و...، به کوشش سیدضیاءالدین سجادی، تهران: سروش، ۱۳۷۴، ۲۷۲ ص، وزیری.

ـ مجموعه روایت‌های مختلف از قصه حیّ‌بن‌یقظان و سلامان و ابسال است.

فرهنگ آثار عرفان اسلامی: راهنمای موضوعات و مضامین، گردآوری سیدرضا باقریان موحد، با همکاری احمد شاکرنژاد، حسین مرادی: قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۵.
İSAM DN. 260931

ibn Sina
090637
ibnu-n-Nefis
090973

منشورات جامعة حلب
معهد التراث العلمي العربي

أبحاث

المؤتمر السنوي الثامن عشر لتاريخ العلوم عند العرب

المنعقد في حلب ١٠-١٢ تشرين الأول ١٩٩٥

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 267687
Tas. No: 509.563
EBH.M

إعداد

الأستاذ الدكتور مصطفى موالدي
المهندسة ياسمين شويش

03 Mart 2013

١٤٢٩هـ /٢٠٠٨م

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMA

دراسة مقارنة لطب الحلق عند ابن سينا وابن النفيس

د. فيصل دبسي و أ. خديجة منلا حسن
جامعة حلب حلب

مقدمة:

عمد أغلب الباحثين في تاريخ العلوم الطبية العربية إلى إجراء الدراسات الواسعة الشاملة ولوفرة تلك الدراسات نرى ضرورة إغناء التراث بأبحاث لاختصاصيين تسبر عمق هذه العلوم، مقارنة إياها بالعلوم العصرية. ولسنا بهذا نفضل الدراسة العميقة على الدراسات الشاملة، وإنما نرى أنها تكملها، ولذلك فقد اخترنا هذا البحث الذي يهدف إلى التعمق في دراسة طب الحلق كما فهمه ابن سينا ثم من بعده علاء الدين ابن النفيس والمقارنة بينهما ثم مقارنة كليهما بالعلوم العصرية، ورغم أن ابن سينا قد عاش قبل ابن النفيس بما يزيد عن قرنين، إلا أن المقارنة بين علومهما تبقى ذات قيمة علمية نظراً لأهمية ابن سينا وابن النفيس العربية والعالمية.

يقصد بالحلق في الطب القديم شراع الحنك (الحفّاف) الذي يحوي اللوزتين الحنكيتين واللهاة والتجويف الذي يقع خلفه ممتداً للأسفل حتى الحبلين الصوتيين (المزمار)، حيث يشمل جزء البلعوم الفموي والبلعوم الحنجري، ودهليز الحنجرة بما فيه لسان المزمار (الفلكه) المتبارز في تجويف البلعوم الحنجري، والحبلان الكاذبان والبطين الحنجري الذي يقع أسفلهما.

أما وظيفة هذا الجزء من البدن فهو طريق لهواء التنفس وللطعام في آن واحد كما يساهم في إعطاء الصوت لحنه، ويتصالب فيه الطريق الهضمي بطريق التنفس.

لذلك فإن أمراض هذا الجزء هي عسرات البلع وصعوبة التنفس أيضاً، دُرست أمراض الحلق ومعالجاتها الدوائية والجراحية في كتاب **القانون** لابن سينا وفي كتاب **بغية الطالبين وحجة المتطببين** لعلاء الدين ابن النفيس.

الرئيس ابن سينا:

الحسين بن عبد الله بن سينا، أبو علي، شرف المُلك. أهله من بلخ، ومولده في إحدى قرى بخارى. نشأ وتعلم في بخارى، وطاف البلاد، وناظر العلماء، واتسعت شهرته، وتقلد الوزارة في همذان، وثار عليه عسكرها ونهبوا بيته، فتوارى. ثم صار إلى أصفهان. وصنّف بها أكثر كتبه. وعاد في أواخر أيامه إلى همذان، فمرض في الطريق ومات بها

منشورات جامعة حلب
معهد التراث العلمي العربي

أبحاث
المؤتمر السنوي الثامن والعشرين
لتاريخ العلوم عند العرب

المنعقد في جامعة حلب
٢٥ – ٢٧ حزيران ٢٠٠٧م

03 Mart 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

تحرير وإعداد
الأستاذ الدكتور مصطفى موالدي
عميد معهد التراث العلمي العربي

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 267684
Tas. No: 509, 563
ERH. M

١٤٣٠هـ / ٢٠٠٩م

معاصرو المجريطي
ابن سينا نموذجاً

Merit
130564
İbn Sina
080637

أ.د. ماهر عبد القادر محمد
مصر

مقدمة:

لم يكن العرب مجرد ناقلين للعلوم اليونانية، أو حلقة وصل بين الحكمة اليونانية والنهضة الأوروبية، وإنما كان لهم دورهم الأصيل والفعال في التراث العلمي إبان العصور الوسطى، وخير دليل على ذلك أن الابستمولوجيا الإسلامية العربية لم تكن تابعًا للابستمولوجيا اليونانية؛ على الرغم من أن المفكرين العرب نقلوا وترجموا عن العلوم اليونانية في فترة التأسيس والازدهار العلمي الذي شهدته الدولة الإسلامية. لم تكن المسألة بالنسبة للعلماء العرب نابعة من مجرد إحساس بمخالفة أرسطو وآرائه ونظرياته التي استمرت لقرون طويلة تشكل التيار الأساسي للفكر الحضاري للأمم والشعوب الأخرى، وإنما تشكل الفعل الحضاري والزمني لدى العلماء المسلمين، الذين شكلوا رافدًا جديداً ومهماً للعلوم التي أدت إلى تقدم البشرية، تشكل هذا الفعل الحضاري من رغبة أكيدة في وضع الأسس المتينة للعلوم بناءً على دراسة واقعية جاءت نتيجة لمعاناة الخبرة والاعتبار والمعرفة والفهم بكل درجاته. وقد ترتب على هذا التصور أن تكاملت النظرة إلى العلوم النظرية والتطبيقية معاً، وهو ما برهنت عليه البحوث والدراسات الفلسفية والعلمية العربية بصورة متواصلة ابتداءً من حركة الترجمة التي انطلقت بفاعلية كبيرة في ربوع العالم الإسلامي في القرن الثاني للهجرة. أضف إلى ذلك ما أدركه العلماء العرب من ضرورة مراجعة الكتابات اليونانية التي ترجمت إلى اللغة العربية. فقد اكتشف العلماء الجدد الذين عملوا بتشجيع من الدولة وهم في أوج العمل العلمي في بيت الحكمة، أن الكتابات اليونانية احتملت الشكوك نظراً لما انطوت عليه في بعض الأحيان من تناقض. وقد بدا لهم هذا الجانب السلبي في كتابات بطلميوس وأقليدس وجالينوس، وهي الكتابات التي شكلت العقل العلمي لكثير من المفكرين والعلماء لقرون طويلة. أقول: جاء هذا الفهم والإدراك في فترة مبكرة من تاريخ مسيرة العلم والترجمة في الدولة الإسلامية، ومن ثم دونت كتب الشكوك، وقد وصلت هذه الحركة العلمية إلى ذروتها عند الحسن بن الهيثم في القرن الخامس الهجري، من خلال نقده لبطلميوس في كتابه الصغير الحجم، العظيم القيمة

منشورات جامعة حلب
معهد التراث العلمي العربي

أبحاث المؤتمر السنوي الرابع عشر لتاريخ العلوم عند العرب

المنعقد في إدلب

٨ ـ ١٠ أيار ١٩٩٠م

إشراف

الأستاذ الدكتور علاء الدين لولح

مدير معهد التراث العلمي العربي

إعداد

الدكتور مصطفى موالدي

الأستاذ مصطفى شيخ حمزة

١٤٢٦هـ / ٢٠٠٥م

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 267688
Tas. No: 509.563 ERH.M

03 Mart 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

لغة الطبيب الكاتب بين ابن سينا والأنطاكي

Davud-i Antaki
040182
Ibn Sina
030637

أ. محمد شحادة كرزون
سورية

يقصد بالطبيب الكاتب في هذا البحث الطبيب الذي تعاطى الطب مهنة، فخلف آثاراً مكتوبة من مقالات ورسائل، وكتب بالعربية، تتناول فنون طبه ونشاطه العلمي والعملي والعلوم التي تلوذ بالطب، مما تعاطاه، وكتب فيه، قليلاً كان أو كثيراً، نثراً أم شعراً موجزاً أم مفصلاً.

والأطباء الكتاب الذين نتناول لغتهم بالدراسة هم الشيوخ الذين ظهروا بعد الأطباء النقلة؛ فمن المعلوم أن ظهور الطبيب الكاتب جاء موالياً لحركة الترجمة النشطة التي بدأت أوائل العصر العباسي الأول، وربما تكون قد تداخلت معها، بل إنه قد يجتمع في شخص واحد من الأعلام من هذه الحقبة شخصُ المترجم والكاتب معاً.

نحن– في هذا البحث – نبدأ مع الطبيب الكاتب، في فترة كانت قد شرعت بالتكون هذه اللغةُ– لغةُ الطبيب الكاتب – أعني، وأخذت تبرز متميزةً شيئاً فشيئاً عن سائر الأداءِ النثري (الأدبي والعلمي) متخصصة بهذا اللون من الكتاب، الذي يشمل العلوم الطبية، بعد أن فرغ العرب من مرحلة النقل والتدوين الضخمة.

يكاد يكون عصر ابن سينا (٣٧٥ – ٤٢٨ هـ) عصراً صادق التمثيل لبدء تمايز هذه اللغة في مدونات الأطباء الكتاب ومبدعاتهم، وبدءِ بروز لغة الطبيب الكاتب التخصصية المستقلة.

كما أن الشيخ الرئيس يمثل الطبيب الكاتب أصدق تمثيل في نشاطه الجم وفي جملة هذا الأدب الطبي الغزير؛ مُعَلِّمٌ بارزٌ له تلاميذهُ الذين يقرؤون عليه، وله المرضى الكثيرون الذين يتفقدُهم ويتعهدهم بأنواع المعالجات، وله الفوائد الكثيرة من أبواب معالجاته وتدريسه وتجاربه، خلال نشاطه النهاري المتصل وله – إذا ما قدم الليلُ نشاطٌ مكمل من القراءة والكتابة والدرس والتدريس، يقول عن نفسه " ما نمتُ ليلةً واحدةً بطولها ... وكنت أرجع بالليل إلى داري وأضع السراجَ بين يدي واشتغل بالقراءة والكتابة " [1].

---

[1] ابن أبي أصيبعة، عيون المؤلفات، دار الحياة، بيروت، ١٩٦٥ – ص ٤٣٨.

İSAM DN. 268565 دانشنامه جهان اسلام، جلد ۱۹، ۱۳۹۳ / ۲۰۱۴ تهران

İbn Sina (090637)

708-716

دیگری دانسته‌است. حسینی‌اشکوری (ج ۲، ص ۴۴) نیز این متن را خلاصهٔ *رسالة‌الحقوق* منسوب به امام‌سجاد معرفی کرده‌است (نیز ← زیدبن علی، همان مقدمه، ص ۲۳۵). این دو رساله با یکدیگر قرابت دارند، اما تفاوتهایی در دسته‌بندی و محتوای آنها دیده می‌شود. از جملهٔ این تفاوتها کمتر بودن استشهاد به آیات قرآن و احادیث در رسالهٔ امام‌سجاد است. همچنین در *رسالة‌الحقوق* امام‌سجاد علیه‌السلام پنجاه حق ذکر شده اما در رسالهٔ زید ۲۳ حق و نیز رسالهٔ امام‌سجاد از هفت اصل متفرّع شده درحالی‌که رسالهٔ زید فقط مبتنی بر دو اصل است (برای بررسی شباهتها و تفاوتهای دو متن ← همان، ص ۲۳۵ـ۲۴۱).

منابع: آقابزرگ طهرانی؛ ابن‌بابویه، *الامالی*، قم ۱۴۱۷؛ همو، *کتاب‌الخصال*، چاپ علی‌اکبر غفاری، قم ۱۳۶۲ ش؛ همو، *کتاب من لایحضُره الفقیه*، چاپ علی‌اکبر غفاری، قم ۱۴۱۴؛ ابن‌شعبه، *تحف العقول عن آل الرسول صلی‌الله‌علیهم*، چاپ علی‌اکبر غفاری، قم ۱۳۶۳ ش؛ ابن‌طاووس، *فلاح‌السائل و نجاح‌المسائل فی عمل‌الیوم و اللیلة*، چاپ غلامحسین مجیدی، قم ۱۳۷۷ ش؛ امین؛ اسماعیل بغدادی، *ایضاح‌المکنون*، ج ۱، در حاجی‌خلیفه، ج ۳؛ همو، *هدیة‌العارفین*، ج ۱، در حاجی‌خلیفه، ج ۵؛ حرّعاملی؛ احمد حسینی‌اشکوری، *مؤلفات‌الزیدیة*، قم ۱۴۱۳؛ محمدرضا حسینی‌جلالی، *جهادالامام‌السجاد زین‌العابدین علی‌بن الحسین‌بن علی‌بن ابی‌طالب علیهم‌السلام*، [قم] ۱۴۱۸؛ یحیی‌بن سعید حلّی، *الجامع للشرائع*، قم ۱۴۰۵؛ مصطفی درایتی، *فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)*، تهران ۱۳۹۰ ش ـ ؛ عبدالجبار رفاعی، *معجم ماکتب عن‌الرسول و اهل‌البیت صلوات‌الله علیهم*، تهران ۱۳۷۱ ش؛ زیدبن علی (ع)، *الحقوق*، چاپ محمدرضا حسینی‌جلالی، در *علوم‌الحدیث*، سال ۳، ش ۶ (رجب ـ ذیحجه ۱۴۲۰)؛ محمد سپهری، *ترجمه و شرح رسالة‌الحقوق امام سجاد (ع)*، قم ۱۳۷۲ ش؛ عبدالحسین شرف‌الدین، *المراجعات*، چاپ حسین راضی، بیروت ۱۹۸۲/۱۴۰۲؛ زین‌الدین‌بن علی شهیدثانی، *منیة‌المرید فی ادب‌المفید و المستفید*، چاپ رضا مختاری، قم ۱۳۶۸ ش؛ جعفر شهیدی، *زندگانی علی‌بن الحسین (ع)*، تهران ۱۳۶۵ ش؛ عبدالعزیز طباطبائی، «فهرس مخطوطات مکتبة امیرالمؤمنین العامة النجف الاشرف»، *تراثنا*، سال ۱۶، ش ۱ (محرّم ـ ربیع‌الاول ۱۴۲۱)؛ حسن‌بن فضل طبرسی، *مکارم الاخلاق*، چاپ محمدحسین اعلمی، بیروت ۱۳۹۲/ ۱۹۷۲؛ علی‌بن ابی‌طالب (ع)، امام اول، *نهج‌البلاغة*، چاپ صبحی صالح، بیروت ۱۹۶۷/۱۳۸۷، چاپ افست قم [بی‌تا.]؛ علی‌بن حسین (ع)، امام چهارم، *رسالة‌الحقوق*، در محمدرضا حسینی جلالی، همان منبع؛ مجلسی؛ محمود مدنی بجستانی، *فرهنگ کتب حدیثی شیعه*، تهران ۱۳۸۵ ش؛ عباس علی موسوی، *رسالة‌الحقوق للامام زین‌العابدین علیه‌السلام*، بیروت ۱۴۱۲/ ۱۹۹۳؛ نجاشی؛ حسین‌بن محمدتقی نوری، *مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل*، قم ۱۴۰۷ـ۱۴۰۸؛

03 Mart 2013

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Hossein Modarressi Tabātabā'i, *Tradition and survival: a bibliographical survey of early Shī'ite literature*, vol.1, Oxford 2003.

/ سیدمحمدرضا حسینی‌جلالی /

الرسالة‌الشرفیة فی النسب التألیفیة ← شرفیه

رسالة‌الطیر، عنوان رساله‌ای عرفانی ـ فلسفی از ابن‌سینا. این رساله در قالب تمثیلِ رمزی به عربی و دربارهٔ عروج نفس ناطقهٔ انسانی از مرتبهٔ تعلقات جسمانی به مراتب عالی کمال روحانی تا مرتبهٔ اتصال به عقل فعال است. پیش از ابن‌سینا، تمثیل پرنده برای بیان مضامین خاصی به‌کار می‌رفته‌است. پس از وی نیز از این قالب، در رساله‌هایی همنام و مشابه، برای بیان مقاصدی استفاده شده و در این باب رسالهٔ ابن‌سینا از جهاتی تأثیرگذار بوده‌است.

۱) ***رسالة‌الطیر* ابن‌سینا.** جوزجانی، شاگرد ابن‌سینا، از این رساله با عنوان *کتاب الشبکة و الطیر* نام برده، اما به زمان تألیف آن اشاره نکرده‌است (← قفطی، ص ۴۱۸). به گفتهٔ پورنامداریان (ص ۳۵۳)، ابن‌سینا این داستان را نیز مانند *حیّ‌بن یَقظان* حدود ۴۱۲ در قلعهٔ فردجان نوشته‌است، اما کوربن[1] (ص ۱۸۴) این تاریخ را نه ممکن می‌داند نه محتمل. بنابر مقدمهٔ رساله، ابن‌سینا آن را با انگیزه‌ای شخصی و نه به درخواست کسی نگاشته‌است. حکایت داستان از زبان اول شخص و برای مخاطبانی است که او آنها را برادران حقیقت می‌نامد.

الف) **ساختار و مضمون رساله.** *رسالة‌الطیر* مشتمل است بر مقدمه، چند توصیه برای برادران حقیقت و سپس حکایت اصلی رساله. ابن‌سینا در ابتدا مفهوم دوست را تعریف و آن را به دوست حقیقی و دروغین تقسیم کرده و آنگاه وجه تمایز و مصادیق بیرونی و درونی آنها را شناسانده‌است. سپس، به برادران حقیقت توصیه کرده‌است، سفر کنند و در جهان پراکنده شوند تا بیاموزند و به کمال برسند. این سفارش نشانهٔ اهمیتی است که ابن‌سینا برای سفر به‌منظور دستیابی به حقایق و درک آنها قائل است، چنان‌که در رسالهٔ *حیّ‌بن یقظان* نیز به آن اشاره کرده‌است. وی در ادامه با زبان رمز، برادران را به رعایت چند نکته و پیمودن نُه مرحله در سلوک توصیه کرده‌است (← ۱۳۷۰ ش، ص ۱ـ۲؛ نیز برای رمزگشایی نمادهای دیگر ← همان، شرح ابن‌سهلان ساوی، ص ۲۹ـ۴۱؛ تقی، ص ۹۱ـ۱۰۸).

حکایت اصلی رساله دربارهٔ مرغانی است که از صیاد فریب خورده و در دام او گرفتار شده‌اند. در این میان، مرغی که داستان

1. Corbin

Proverbio, D.V., "In margine alla versione osmanli dei Vangeli veicolata dal Ms. Vat. Turco 59", *Miscellanea Bibliothecae Apostolicae Vaticanae*, 2007, vol. 14, pp. 411-430.

Rabbāṭ, A. (éd.), *Riḥlat awwal sā'iḥ šarqī ilā Amrīkā (1668-1683)*, Beyrouth: Imprimerie catholique, 1906.

Raphael, P., *Le rôle du Collège maronite romain dans l'orientalisme aux XVIIème et XVIIIème siécles*, Beyrouth: Université Saint Joseph, 1950.

Wehr, H., *A Dictionary of Modern Written Arabic*, Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1979[2].

D.179
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

03 Mart 2019

DESIDERIO DI SAPERE, PIACERE DELL'INTELLETTO ED ELITARISMO: INTORNO ALL'ESCATOLOGIA DI AVICENNA

OLGA LUCIA LIZZINI

(VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM)

ibn Sina
090637

> [...] si deve sapere che il "ritorno" [è in due modi]: o è quel che è trasmesso dalla Legge religiosa – e non v'è allora modo per stabilirne l'esistenza se non la stessa via della Legge religiosa e l'assenso a ciò che ci dice la profezia: questo è quello che riguarda il corpo al momento della resurrezione, e i beni e i mali del corpo, essendo noti, non si ha bisogno di conoscerli; la vera Legge religiosa, quella che ci ha dato il nostro profeta e signore e maestro, Muḥammad – che Dio lo benedica e benedica con lui la sua famiglia – ha del resto ben mostrato lo stato della felicità e della miseria che si danno in relazione al corpo. Oppure [il ritorno] è qualcosa che si coglie con l'intelletto e con il sillogismo dimostrativo [...] e che certo la profezia conferma. Esso consiste nella felicità e nella miseria che si stabiliscono con il sillogismo e che riguardano le anime; [e ciò] benché le immagini che possiamo trarne a partire da noi stessi siano adesso insufficienti a darne una rappresentazione, per via delle cause che spiegheremo. I "filosofi divini" (*al-ḥukamā' al-ilāhiyyūn*) bramano raggiungere questa felicità più di quanto non desiderino raggiungere la felicità corporea; anzi, è come se essi a quest'ultima non rivolgessero affatto l'attenzione, foss'anche loro concessa; è come se non le accordassero una grande importanza rispetto a quest'altra felicità che consiste nell'essere prossimi alla Prima Realtà [...].[1]

Avicenna distingue una narrazione dell'aldilà cui provvede la Legge e una "narrazione" della filosofia. La prima riguarda il corpo (o la relazione con esso) e si serve delle immagini potenti e concrete del linguaggio profetico;[2] la seconda

1 *Ilāhiyyāt*: Ibn Sīnā, *K. al-Šifā'. Al-Ilāhiyyāt (Al-Shifā'. La Métaphysique)*, t. I, traités I-V, éd. par G.C. Anawati / S. Zayed, révision et introduction par I. Madkour. t. II, traités VI-X, texte établi et édité par M.Y. Mousa / S. Dunya / S. Zayed, revu et précédé d'une introduction par le dr. I. Madkour, à l'occasion du millénaire d'Avicenne, Le Caire: Ministère de la Culture et de l'Orientation, 1960 [Iranian reprint, 1404 h./1984-85, d'ora in poi *Ilāh.*], IX, 7, p. 423, 4-12; per le varianti di lettura, v. Avicenna. *Metafisica. La scienza delle cose divine dal Libro della guarigione (Kitāb al-Šifā')*. Testo arabo a fronte, testo latino in nota. Traduzione dall'arabo, introduzioni, note e apparati di O. Lizzini. Prefazione e cura editoriale di P. Porro, Milano: Bompiani, 2006[2] (I ed. 2002); Avicenna. *Libro della guarigione. Le cose divine*, a cura di A. Bertolacci, Torino: Utet, 2007, *ad locum*.

2 *Ilāh.* X, 2, p. 442, 10-13; *Epistola sulla vita futura* (v. infra), pp. 90-93 nonché i capitoli VI e VII. Il linguaggio simbolico è talvolta degli stessi filosofi, v. per es. *ivi*, pp. 38-39 e pp. 206-207, dove Avicenna spiega la metempsicosi, e pp. 224-225 a proposito di Ṯābit b. Qurra.

QSA n.s. 11 (2016), pp. 75-92 . (Quaderni di Studi Arabi).
© Istituto per l'Oriente C.A. Nallino, Roma

435
267334

بمناسبة اختيار حلب – عاصمة للثقافة الإسلامية- لعام ١٤٢٧هـ

منشورات جامعة حلب
معهد التراث العلمي العربي

أبحـــــاث
المؤتمر السنوي الخامس عشر
لتاريخ العلوم عند العرب

المنعقد في الرقة

١٧-١٩ أيلول ١٩٩١م

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 267334
Tas. No: 509,563
EBH.M

إعـــداد
الدكتور مصطفى موالدي
المهندسة ياسمين شويش

إشراف
الأستاذ الدكتور علاء الدين لولح
مدير معهد التراث العلمي العربي

١٤٢٧هـ / ٢٠٠٦م

03 Mart 2019
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
090637

ابن سينا مؤسس البسيكوسوماتيك

د. محمد عبد الرحمن مرحبا
د. محمد أحمد النابلسي
لبنان

مقدمة:

إن التفات الذات العربية إلى تراثها يعبر عن نكوص هذه الذات إلى جذورها. وهذا النكوص هو واحد من أهم أساليب تعويض عدم كفاية التنظيم الراهن لهذه الذات. والنكوص يتم عادة نتيجة لرفض الحاضر. إذ يدفع رفض الواقع الراهن بالذات للنكوص إلى الماضي وتحديداً إلى فترة معينة من الماضي يكون لها مغذاها الخاص. وهذا ما يسمى بالنكوص- التثبيت (Regression – Fixation) ولكن هذا النكوص يمكنه أن يؤدي إلى تهيج اللاوعي الجماعي منها بحيث يدفعه نحو ارتباطات غير مؤمنة الأمر الذي ينعكس في زيادة اضطراب التنظيم الراهن للذات. وهكذا فان هذا الالتفات للذات هو انعكاس لرفض الذات العربية لوضعها الراهن ولمحاولتها العمل على إعادة تنظيم نفسها راهناً بطريقة أكثر تعقيلاً. ولكن احتمال قيام الروابط غير المؤمنة، مع ما يستتبعه من احتمال الإساءة إلى حاضر هذه الذات، يجعلنا ننظر إلى التراث كأنه حقل مليء بالألغام التي قد تؤثر على الذات العربية وتزيد من سوء تنظيمها. لذلك فإننا ندعو لاقتصار البحث التراثي على أولئك الذين يملكون خبرة الخوض في هذه الألغام.

وتحديداً فإننا نطرح المبادئ التالية:

١- **حسن انتقاء المحطات التراثية.** فبعض هذه المحطات من شأنه أن يفجر عدداً من الصراعات اللاواعية وتحويلها من مكبوتة إلى راهنة. ويبدو أن البعض يصر على انتقاء هذه المحطات السيئة في محاولة لنسف أية إمكانية للتنظيم لدى الذات العربية.

٢- **يلجأ البعض إلى محاولات يسمونها بتحديث التراث.** وهذا التحديث هو برأينا نوع من أنواع التزوير. إذ أن الموضوعية تقتضي منا ترك التراث على حاله والنظر إليه على ضوء المعارف الحديثة المتوافرة. هذا إذا أردنا عقلنته وفتح إمكانيات التطور أمامه. أما إذا عمدنا

منشورات جامعة حلب
معهد التراث العلمي العربي

أبحاث
المؤتمر السنوي الثامن والعشرين
لتاريخ العلوم عند العرب

المنعقد في جامعة حلب
٢٥ – ٢٧ حزيران ٢٠٠٧م

تحرير وإعداد
الأستاذ الدكتور مصطفى موالدي
عميد معهد التراث العلمي العربي

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 267684
Tas. No: 509.563
ERH. M

١٤٣٠هـ/٢٠٠٩م

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

03 Mart 2019

داء السكري عند أربعة من أطباء العرب
ابن سينا وعبد اللطيف البغدادي وداود الأنطاكي
وابن سلوم الحلبي

Ibn Sina
030637
Abdullatif el-Bağdadi
010475
Davud el-Antaki
040182
Salih b. Nasrullah
180365

د. علاء الدين الصغير
سورية

تمهيد:

تتناول ورقة العمل هذه مقارنة فيما ذكر عن الداء لدى أربعة أطباء عرب ينتمون إلى ثلاثة عصور مختلفة: العباسي والأيوبي والعثماني ؛ وهؤلاء الأطباء هم :

١- الشيخ الرئيس ابن سينا (٣٧٠-٤٢٨هـ/٩٨٠-١٠٣٦م).
٢- عبد اللطيف البغدادي (٥٥٧-٦٢٩هـ/ ١١٦٢- ١٢٣١م).
٣- داود الأنطاكي (توفي سنة ١٠٠٨ هـ / ١٥٩٩ م).
٤- صالح نصر الله بن سلوم الحلبي (١٠٠٩-١٠٨١ هـ/١٦٠٠-١٦٧٠ م).

كتب صدرت للمؤلف حتى منتصف عام ٢٠٠٧:

ألف تسعة كتب في علم الغدد الصم والسكري والطب العام والصحة العامة والتغذية.

الأول: عام ١٩٩٦: **فرط نشاط الدرق**- للأطباء.
الثاني: عام ١٩٩٨: **الغدة النخامية**- للأطباء.
الثالث: عام ١٩٩٩: **دليل الممارس في الطب الباطني والعام** -للأطباء.
الرابع: عام ٢٠٠١: **العقم والشعرانية عند المرأة** -للأطباء.
الخامس: عام ٢٠٠٣: **العنانة والعقم عند الرجل**- للأطباء.
السادس: عام ٢٠٠٣: **الجنس حياة** -للمثقفين.
السابع: عام ٢٠٠٥: **هل أنت آمن في منزلك**- مخاطر البيئة المنزلية والأغذية المسرطنة- للمثقفين.
الثامن: عام ٢٠٠٧: **حرب الحميات في علاج البدانة والسكري والكولسترول**- للمثقفين.
التاسع: داء السكري - علاجه واختلاطاته- للأطباء والمختصين.

Striking Beauty: A Philosophical Look at the Asian Martial Arts, by Barry Allen
Reviewed by Johnathan Flowers 304

Classical Indian Thought and the English Language: Perspectives and Problems, edited by Mohini Mullick and Madhuri Santanam Sondhi Reviewed by Alessandro Graheli 306

Philosophical Perspectives on Modern Qur'anic Exegesis: Key Paradigms and Concepts, by Massimo Campanini Reviewed by Oliver Leaman 312

The Spirit of Contradiction in Christianity and Buddhism, by Hugh Nicholson
Reviewed by Reid B. Locklin 314

Doing Philosophy Comparatively, by Tim Connolly Reviewed by Shirong Luo 316

Returning to Zhu Xi: Emerging Patterns within the Supreme Polarity, edited by David Jones and Jinli He Reviewed by On-cho Ng 321

Theories of Truth in Chinese Philosophy: A Comparative Approach, by Alexus McLeod
Reviewed by Frank Saunders Jr. 324

BOOKS RECEIVED 328

ONLINE BOOK REVIEWS

The following book reviews are available at www.muse.jhu.edu/journal/156.
Individual or institutional subscription to the online journal required.

The Analects of Dasan, Volume 1: A Korean Syncretic Reading, by Jeong Yak-yong (Dasan)
Reviewed by Dobin Choi

Tragic Beauty in Whitehead and Japanese Aesthetics, by Steve Odin Reviewed by Itsuki Hayashi

Confucius: The Man and the Way of Gongfu, by Peimin Ni Reviewed by Andrew Lambert

Studies in Buddhist Philosophy, by Mark Siderits Reviewed by Roy W. Perrett

Religion for a Secular Age: Max Müller, Swami Vivekananda and Vedānta, by Thomas J. Green Reviewed by Daniel Soars

Philosophy East & West's Early Release Platform can now be viewed at www.muse.jhu.edu/journal/156.

Created in conjunction with Project MUSE, this webpage provides readers with the earliest possible access to our papers. Manuscripts appearing on this page have been accepted for publication in an upcoming issue of the journal. They have undergone our rigorous peer review process, however have not yet been copyedited.

Ibn Sina (090637)
03 Mart 2019
D 3421

"STRIKING SIMILARITIES": IBN SĪNĀ'S *TAKHYĪL* AND KANT'S AESTHETIC JUDGMENT

Balqis al-Karaki
Faculty of Arts, University of Jordan
b.alkaraki@ju.edu.jo

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

I. Introduction

It might not be striking that writers expressing the same idea, or a similar reaction to an idea, would use a similar set of words if they were writing in the same language.

In the examples to follow, I remain unsure as to whether I should be struck by the similarity or not; it was a nice coincidence at first, a mere "interesting observation" rather than a "striking similarity," from which I could begin an article comparing the poetics of Ibn Sīnā with the aesthetics of Kant. The observation was that three different writers, in reacting to a similarity they observed between Ibn Sīnā and other thinkers in domains related to poetics and/or imagination, used the two words "striking" and "similarity," or at least their siblings or first cousins. The first is Deborah Black in a passage I had previously quoted in another article, provoked by the two words: "a careful consideration of Avicenna's syllogistic construal of metaphor clearly shows that these operations [likening, comparison, substitution] merely provide the foundation for a more complex transfer of meaning, one that is *strikingly akin* to the interaction theory proposed by Max Black. . . ."[1] The second is in an article on imagination in Ibn Sīnā and Kant by Allan Bäck: "In comparing the views of Avicenna and Kant on the imagination, we find a *striking congruence* of doctrine."[2] The third is in Margaret Larkin's book on al-Jurjānī, about whom, although he was much closer historically and culturally to Ibn Sīnā than Kant or Max Black, Larkin comments—as she compares a quote by Ibn Sīnā on poetic premises and syllogisms with another by al-Jurjānī on a premise *(muqaddima)* being granted without proof: "Indeed, we are *struck by the similarity* between this quote by Ibn Sīnā and the one by al-Jurjānī."[3]

My observation led to an excitement that led to a shameless Google search of the three words "Avicenna," "striking," and "similarity." The search yielded striking results. Whether an argument in Ibn Sīnā philosophy is compared to one by a Western thinker (Augustine, Descartes, Leibniz, Spinoza, Locke) or a thinker from within the Arabic-Islamic tradition (Ibn al-Haytham, al-Bāqillānī), the similarity is striking for most scholars. Here are some examples:

> The proof is central for Leibniz and his followers who—although the historical filiation is unclear—reveal *striking similarities* with Avicenna.[4]

> The psychological framework within which Alhacen explains visual perception bears some *striking similarities* to Avicenna's internal senses model.[5]

Philosophy East & West Volume 68, Number 1 January 2018 1–22
© 2018 by University of Hawai'i Press

F. E. Peters, Aristotle and the Arabs: The Aristotelian Tradition in Islam, New York: New York Uni. Press, 1968

ENCYCLOPEDIAS

İSAM DN - 269075

Encyclopedism, and particularly Arab encyclopedism, is frequently cited as a hallmark of cultural decadence. But such a symptom is at best relative. No one will fail to hear the death rattle in the glosses-upon-glosses that bloom in such profusion in the second volume of Brockelmann's *Geschichte der arabischen Literatur*; what, however, is to be said of a discipline that is all but born in encyclopedism? Surely a distinction is in order.

The encyclopedias with which we are here concerned have their roots in two distinct traditions, one of which is clearly a cultural borrowing from Alexandrian Hellenism, while the other is composite in nature.[25]

The first of these traditions is that of the classificatory lists connected with the *eisagoge* complex and treated in Chapter V above. In addition to a simple listing of Aristotelian titles, represented in Islam by the so-called Ptolemy *pinax*,[26] there was the far more speculative breakdown of the *corpus* under the section entitled "On Philosophy in General." And within the larger divisions of the *schema*, the distribution of the *akroamatica* into *theoretika and pratika* represents a division, according to its subject and its method, of the entire field of systematized knowledge itself (*episteme*, the Arabic *'ilm*). The other category, the *poietika*, was largely ignored in the schools, and logic was assigned its traditional role as an *organon*. The student, then, was presented with a *schema* that was not only an instrument for subdividing a bibliography, but also a classification of all the "sciences" and that, as such, had its encyclopedic implications.

Something has already been said of the first generation descendants of this *schema*, the "division-of-the-sciences" type works.[27]

25. There is no study of the encyclopedia as a genre. The most detailed coverage is to be found in M. Plessner, *Der OIKONOMIKOS des Neupythagoreers* "Bryson" (Heidelberg, 1928), which is not, however, interested in the material *qua* encyclopedia; there is a rapid survey by H. A. R. Gibb, art. "Arabiyya," *EI*², I, 594–95. For the encyclopedia as a cultural symptom see C. Pellat, "Les Etapes de la Décadence Culturelle dans les Pays Arabes d'Orient," in *Classicisme et Déclin Culturel dans l'Histoire de l'Islam* (Paris, 1957), p. 89.
26. See p. 83 above.
27. See pp. 84–85 above.

The next direct descendant is the philosophical encyclopedia, a literary sub-genus cultivated by both the Syriac- and Arabic-speaking communities in Islam and whose finest, and earliest, example is the *Kitab al-shifā'* of Ibn Sīnā (d. A.D. 1037).

The *Shifā'*, though the most elaborate and complete, is but one of a series of encyclopedic treatments that Ibn Sīnā devoted to Aristotelianism. They proceed from the extremely brief *al-Ḥikmah al-'arūdīyah*, done at the beginning of his career and covering only the first part of the Aristoelitan *corpus*,[28] to the monumental *Kitāb al-shifā*,[29] the *Liber sufficientiae* of the medieval West,[30] which anticipates the same periphrastic, expository method (*per modum expositionis*) made familiar to the Latin Scholastics by the *Summa de creaturis* of Albert the Great (A.D. 1206–1280).[31]

ibn Sina
090637

IBN SĪNĀ, *KITĀB AL-SHIFĀ'*

03 Mart 2019

I. *Logica*
(Part 1: *Eisagoge* to Part 9: *Poetica*, following the structure of the *Organon*)

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

28. Anawati, *Mu'allafāt*, # 10; see M. Anawati, "La *Hikma arudiyya* d'Ibn Sina," *Proceedings of the XXII International Congress of Orientalists* (Leyden, 1957), pp. 171–76.
29. A critical edition is underway. The first volume covering the *Eisagoge* appeared in Cairo, 1950. The section dealing with the *Analytica posteriora* was published independently by A. Badawi (Cairo, 1954).
30. The Latin versions of the *Shifā'* have been dealt with by M. T. d'Alverny, "Notes sur les traductions médiévales d'Avicenne," *AHDL*, XXVII (1952), 337–58, and by M. Alonso, "Traducciones del Arabe al Latin por Juan Hispano (Ibn Dāwūd)," *al-Andalus*, XVII (1952), 142–47, 149–51; *idem*, "Traducciones del Arcadiano Domingo Gundisalvo," *al-Andalus*, XII (1944), 333–36. For the spurious *De coelo* inserted in the Latin versions of the *Shifā*, see M. Alonso, *al-Andalus*, XVI (1951), 37–47.
31. Albert's manifesto at the beginning of *Physica* I, *tract.* 1, *cap.* 1 of the same work might serve equally well to illustrate the *intentio Avicennae:*

> *Erit autem modus noster in hoc opere Aristotelis ordinem et sententiam sequi et dicere ad explanationem ejus quaecumquae necessaria esse videbantur; ita tamen quod textus ejus nulla fiat mentio. Et praeter hoc digressiones faciemus declarantes dubia subeuntia, et supplentes quaecumque minus dicta in sententia philosophi obscuritatem quibusdam attulerunt.*

Ibn Sina
090637

IBN SĪNĀ'S SOLUTION TO KANT'S CHALLENGING VIEW OF EXISTENCE

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
03 Mart 2019
03421
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

Mirsaeid Mousavi Karimi
Department of Philosophy, Mofid University
msmkarimi@mofidu.ac.ir and mmkarimi@sharif.edu

Preface

Kant has explained his view on modality and modal concepts in general in different sections of the *Critique of Pure Reason* (Kant [1929] 2003) such as the "Metaphysical Deduction" (B100–102), "Schematism" (B184/A145), and the "Postulates" (A218–235/B265–287). However, he discusses the issue of existence in particular mainly under the topic of "The Impossibility of an Ontological Proof of the Existence of God." The proof—known as the "ontological argument"—was first presented by St. Anselm and later revised by Descartes, Leibniz, and contemporary philosophers like Norman Malcolm (1960) and Alvin Plantinga (1965). Kant's view on existence, however, seems to lead to some problems. In the present essay two of these problems are discussed—the problems that I call "the problem of contradiction" and "the problem of insignificance." The former shows that Kant's view of existence implies that existential propositions are analytic, while Kant asserted that they are synthetic. According to the latter, Kant's view implies that, in the act of predicating, either the subjects do not have and cannot capture their exact extensions and/or no predicate could be a "real" predicate.

To remove these problems, many philosophers have tried to interpret Kant on the basis of what Jonathan Bennett (1974, p. 228) calls "the Kant-Frege view of existence," according to which "exists" is merely a second-level predicate that can be ascribed only to concepts and not to individuals. Although I believe that this way of solving the problems is unsuccessful, I do not intend to discuss it here. In effect, I do not believe that the two above-mentioned "problems" are genuine problems that could not be resolved through Kant's own resources. As a matter of fact, my aim is to show that the charges of "contradiction" and "insignificance" are not genuine threats in Kant's view of existence and could be addressed while remaining within Kant's own text.[1]

However, this goal is reachable provided that Kant's view on existence is understood and interpreted on the basis of the opinions of his preceding philosophers—like Descartes, Gassendi, Aquinas, and, before them, Ibn Sīnā (Avicenna). In other words, my main thesis is to show that the solution to the "problems" lies in reading Kant on the basis of the views of such previous great figures, and not on the basis of the post-Fregean interpretation of Kant.[2] It is demonstrated that this approach is not a superficial interpretation of Kant, a view that has somehow been imposed on him.

Philosophy East & West Volume 68, Number 1 January 2018 112–139
© 2018 by University of Hawai'i Press

Rather, by quoting from Kant's own works, Kant's basic agreement with this approach is shown.

I start by formulating the two problems of "contradiction" and "insignificance." Then I will very briefly look at different modern approaches to the problems. After explaining the views of some great philosophers before Kant (in particular, Ibn Sīnā) concerning essence, existence, and their relations, it will be shown how the problems can find satisfactory solutions on the basis of these views.

I

The Problem of Contradiction

One of Kant's challenges to the ontological argument for the existence of God is based on making a distinction between "real" (which Kant also calls "determining") and non-real predicates. Kant believes that "[a]nything we please can be made to serve as a logical predicate; the subject can even be predicated of itself; for logic abstracts from all content" (A598/B626). Kant, of course, does not specify what a logical predicate is, although it seems that he uses "logical" in the sense of "grammatical." The real predicates, however, are logical predicates that, according to Kant, have some discriminative specifications:

> [A] determining [i.e., a real] predicate is a predicate which is [i] added to the concept of the subject and [ii] enlarges it. Consequently, [iii] it must not be already contained in the concept. (Kant A598/B626; brackets added)

"Being" or "existence," according to Kant, does not satisfy these conditions. So,

> [iv] "Being" is obviously not a real predicate; that is, it is not a concept of something which could be added to the concept of a thing. (A598/B626; brackets added)

On the other hand, Kant believes that

> [v] analytic propositions add "nothing through the predicate to the concept of the subject, but merely [break] it up into those constituent concepts that have all along been thought in it, although confusedly"; whereas synthetic propositions "add to the concept of the subject a predicate which has not been in any wise thought in it." (Kant, B11)

Combining [iv] and [v] has this result:

> [vi] Existential propositions, in which the predicate is "being" or "exists" are analytic.

Kant, however, makes a claim that is in clear contradiction to this:

> [viii] [W]e admit, as every reasonable person must, that all existential propositions are synthetic.[3] (A597/B625)

Regarding this problem, Jerome Shaffer (1962, p. 310) sees it as astonishing that Kant's argument against the ontological argument "has stood up for so long and is still commended by philosophers."

İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Haziran 2019

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
D1265

Melanges de l'Université Saint-Joseph, c. 67, 2017-2018 Beyrouth, s. 187-236.

Le commentaire du *Poème de l'âme* (*al-Qaṣīda al-ʿayniyya*) d'Avicenne par l'astronome ottoman ʿAbd al-Wāǧid (m. 838/1434)

Édition critique et traduction commentée

Nadjet ZOUGGAR

Le présent travail est une édition critique suivie de la traduction d'un commentaire rédigé par un auteur ottoman d'origine persane du nom de ʿAbd al-Wāǧid ibn Muhammad al-Kūtāhyāwī (m. 838/1434) sur *Le Poème de l'âme* (*al-Qasīda al-ʿayniyya* ou *Qaṣīdat al-nafs*) attribué à Avicenne (m. 427/1037).

Composé d'une vingtaine de vers, ce poème décrit l'odyssée de l'âme humaine, depuis sa venue à l'être jusqu'à sa séparation de la matière corporelle. Représentée par une colombe, l'âme y suit un cheminement ponctué par des étapes importantes : la chute, l'attachement au corps et la séparation. Des sentiments contrastés tels l'amour, la tristesse et la nostalgie sont prêtés à la colombe durant ce parcours[1]. Cet écrit aborde un ensemble de questions essentielles dans l'enseignement des *falāsifa*. Notamment celles de l'origine de l'âme, de sa nature, de sa relation au corps, de la finalité de sa venue au monde et, en somme, de la destinée de l'Homme. Ce poème a suscité de nombreux commentaires, en particulier durant la période ottomane, par conséquent, il est considéré comme un marqueur de la postérité d'Avicenne dans le monde musulman[2].

Les différentes études qui ont abordé ce poème ont soulevé le problème de l'incompatibilité entre certains aspects qui ressortent explicitement de ce poème et la doctrine avicennienne[3]. À tel point que quelques auteurs ont remis en question son attribution à Avicenne. Toutefois, une grande majorité de spécialistes de la pensée Avicennienne l'attribue de manière certaine au *Šayḫ al-Raʾīs*[4].

---

[1] Peter Heath établit des liens entre ce poème et plusieurs œuvres d'Avicenne, notamment *Ḥayy b. Yaqẓān* ; *Risālat al-Ṭayr* (*l'Oiseau*) ; *Salamān wa-Absāl* et le Livre IX des *Išārāt*. Selon lui, l'ensemble de ces œuvres décrit le parcours complet de l'âme conçu par Avicenne. Chaque œuvre contiendrait ainsi une étape de ce parcours et le poème de l'âme correspondrait à l'étape de la descente et de la réminiscence. HEATH Peter (1994), « Ibn Sīnā's Journey of the Soul », *Journal of Turkish Studies* 18, p. 95.

[2] DE SMET Daniel (2002), « Avicenne et l'ismaélisme post-fatimide, selon la *risāla al-Mufīda fī īḍāḥ malġaz al-qaṣīda* de ʿAlī b. Muḥammad b. al-Walīd (ob. 1215) », in JANSSENS Jules et DE SMET Daniel (éds.), *Avicenna and his Heritage*, Peeters, Louvain, p. 1-20.

[3] ḪULAYF Fatḥ Allah (1974), *Ibn Sīnā wa-maḏhabuhu fī al-nafs*, Ǧāmiʿat Bayrūt al-ʿarabiyya, Beyrouth.

[4] DE SMET, « Avicenne et l'ismaélisme », p. 6 n. 25.

Dans les deux mondes mais sa déchirure ne fut pas rapiécée.
C'est elle dont le temps a abrégé le parcours
Au point qu'elle disparaisse sans réapparaître.
Elle est comme l'éclair qui a brillé dans le havre
Puis s'est replié comme s'il n'avait jamais lui
Daignerez-vous donner une réponse à ce que j'examine ?
Car la flamme de la connaissance rayonne.

Kemalpaşazade
110794
Devvani
040433
İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Haziran 2019

D1263

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

Mélanges de l'Université Saint-Joseph 67 (2017-2018) Beyrouth, s. 237-264.

Ibn Kemal, Dawānī and the Avicennan Lineage*

Rosabel P. ANSARI

The connection of the Ottoman Ibn Kemal (Šams al-Dīn Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl Pāšā) (d. 1534) to the writings of the Persian theologian and philosopher Ǧalāl al-Dīn al-Dawānī (d. 1502) helps us establish the nature of the relationship between Istanbul and Shiraz and the Ottoman appropriation of Sunnī learning in Persia. Moreover, in Ibn Kemal we find an example of an Ottoman scholar who engages and develops the thought of Dawānī and the Aš'arī-Avicennan synthesis of which Dawānī is a culmination. Living in Shiraz on the eve of the Safavid conquests, Dawānī was a pivotal link in the chain connecting later thinkers to the Aš'arī-Avicennan synthesis of post-classical theology and philosophy that had developed in Persia during the previous centuries. The question of how the Ottomans became familiar with his texts and the ways they developed the thought of the Shirazi polymath is crucial to painting a full picture of philosophy in the Ottoman world. In order to explore these questions this study will look at the partial, and incomplete, commentary on Dawānī's *al-Risāla al-Qadīma fī iṯbāt al-wāǧib* (The Old Treatise on Establishing the Necessary, hence forth: *Establishing the Necessary*) attributed to Ibn Kemal as well as an independent treatise of his entitled *Risāla fī Taḥqīq wuǧūb al-wāǧib* (Treatise on Verifying the Necessity of the Necessary, hence forth: *Verifying the Necessity*) in which he takes up the opinions of Avicenna, Dawānī and the late Aš'arī school regarding the nature of necessity in the divine essence.

In his engagement with Dawānī's writings Ibn Kemal participated in the legacy of Avicennan metaphysics that permeated Dawānī's textual output and the Aš'arī school of Islamic dialectic theology, *kalām*.[1] Dawānī had been at the centre of a great philosophical feud with the Shī'ī philosopher Ṣadr al-Dīn Daštakī (d. 1498)

* I would like to thank Sait Özervarlı for initially getting me started on this project, and for his continued support and enthusiasm. Equally, I owe much gratitude to Emma Gannagé for reading drafts of this work and for her careful instruction and mentorship.

[1] It is true that as a theologian and philosopher Dawānī's intellectual output resists narrow categorisation and includes works within the Aš'arī, Illuminationist and Akbarian schools of thought. However, we will limit ourselves to the former here.

ailleurs: trésors à découvrir et circuits de diffusion (PhASIF) et *Philosophy in Context: Arabic and Syriac manuscripts in the Mediterranean* (PhiC), six contributions are published this year in the series of short notes initiated in 2016. Such notes summarize the in-depth studies of manuscripts included in the ABJAD database. The six contributions gathered in this issue, concern manuscripts preserved in Paris, Istanbul and Beirut in order to share identification and discoveries of new texts and rare copies. They also bring to light new elements stemming from the study of these manuscripts and related to the dissemination, the sources and the history of the texts they contain. These short notes deal with the works of the following authors: Faḫr al-Dīn al-Rāzī (Bou Akl); Avicenna, al-Rāzī and al-Muṭahhar al-Ḥillī (Di Vincenzo); al-Rašīd Abū al-Ḫayr Ibn al-Ṭayyib (Jabbour); Hocazade (Kaya), Athanase Dabbās (Di Pietrantonio), and Buṭrus al-Tulāwī and Aḥmad Fāris al-Šidyāq (Morel).

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

D1263

Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

Mélanges de l'Université Saint-Joseph 67 (2017-2018) Beyrouth, s. 21-126

01 Haziran 2019

İbn Sina
090637

Commentaries on Avicenna's *Qaṣīdat al-nafs*: An Inventory[1]

Cécile BONMARIAGE

INTRODUCTION

The many commentaries on the *Poem on the soul* attributed to Ibn Sīnā, while listed in modern bibliographies of Avicenna's works by Anawati and Mahdavi, are still virtually unexplored, save for one or two exceptions.[2] Their importance, due among other things to the fact that they are mainly the work of non-philosophers and reflect thus the pervasiveness of Avicenna's œuvre in a wider audience, has been highlighted by De Smet and Madelung, both writing on an Ismaili commentary by Ibn al-Walīd (d. 612/1215).[3] Our aim in this paper is to provide a comprehensive inventory of existing commentaries, update the data provided in previous works and clarify some confusions (while undoubtedly leaving others). But first a quick word on how and why the *Qaṣīda* met such a success, and on our method in establishing this inventory.

[1] This research was made possible by a grant from the FRS/FNRS (Belgium; Crédit aux chercheurs 1.5182.12F "Réception d'Avicenne en Orient: Commentaires du Poème de l'âme"), and is part of the broader project "Avicenna East & West." Pauline Froissart and Dr Nadjet Zouggar contributed to this inventory at various stages of its elaboration.

[2] See ANAWATI Georges C. (1950), *Essai de bibliographie avicennienne*, Dar al-Maaref, Cairo, n° 93, and MAHDAVĪ Yaḥyā (1333/1954), *Fihrist-i nuskhah'hā-yi muṣannafāt-i Ibn-i Sīnā (Bibliographie d'Ibn Sina)*, Dānishgāh-i Tihrān, Tehran, p. 195-196, n° 99. A more recent attempt at listing the commentaries can be found in AYDIN Fatih (2006), *İbn Sina'nin ruh ile ilgili kasidesi ve yorumları*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Istanbul, p. 72-76. The commentary which has drawn the most attention so far is that by the Ismaili Ibn al-Walīd (see references in the inventory under Ibn al-Walīd, n° 9). The text of a commentary attributed to Jurjānī was recently edited by M. Çıfçı (see inventory n° 20, under Samarqandī), as well as Anṭākī's commentary (see inventory n° 4) and that of 'Abd al-Wājid (see inventory n° 1). Carra de Vaux edited and translated a commentary found in the BnF (Paris) as early as 1899 (see n° 20, under Samarqandī).

[3] DE SMET Daniel (2002), "Avicenne et l'ismaélisme post-fatimide, selon la *Risāla al-mufīda fī īḍāḥ mulġaz al-qaṣīda* de 'Alī b. Muhammad b. al-Walīd (ob. 1215)," in JANSSENS Jules and DE SMET Daniel (eds.), *Avicenna and his Heritage*. Acts of the international colloquium, Leuven/Louvain-la-Neuve, Sept. 8-11, 1999, Leuven University Press, Leuven, p. 8-9 (art. p. 1-20); MADELUNG Wilferd (2005), "An Ismaili Interpretation of Ibn Sīnā's *Qaṣīdat al-Nafs*," in LAWSON Todd (ed.), *Reason and Inspiration in Islam. Theology, Philosophy and Mysticism in Muslim Thought. Essays in Honour of H. Landolt*, I.B. Tauris Publishers and The Institute of Ismaili Studies, New York and London, p. 157-168.

01 Haziran 2019

example of how Aš'arīs, beginning at a certain point, perhaps with or after Dawānī, began to attempt bridging the gap between their own metaphysical school and that of Ibn 'Arabī. Nevertheless, this was not without forgoing or down playing some of the Akbarian ontological positions. The role played by Ibn Kemal and other Aš'arīs during this time as synthesisers of Avicennan and also Akbarian metaphysics would be a worthwhile avenue for research.

III. Conclusion

In Ibn Kemal's partial commentary on *Establishing the Necessary* and in his treatise on *Verifying the Necessity* we have seen examples of his development of Avicennan metaphysics mediated through Dawānī. In the commentary on *Establishing the Necessary* we find a proof that moves away from the traditional Rāzīan model for Avicenna's proof for the Necessary of Existence. On the other hand, in *Verifying the Necessity* we find him attempting to synthesise between the Rāzīan and Avicennan concepts of the divine essence, and in doing so making the points of contention, and in particular the thought of Dawānī, appear simpler than they perhaps are. With further research we will need to reveal in more detail the scholastic scaffolding involved in the discussions that took place between Avicenna and Ibn Kemal. In addition to Dawānī, Ibn Kemal has many other sources that will need to be excavated. As the field of post-classical Islamic philosophy continues to open up it is hoped that this piece can serve as a stepping stone for more work.

From the perspective of intellectual history and the movement of scholars, Ibn Kemal's engagement with Dawānī, both through his commentary on Dawānī's *Establishing the Necessary* and through his references to Dawānī's *Natures*, shows us how quickly knowledge from Shiraz reached Istanbul and how interconnected the scholarship was. Establishing how and when the Ottomans appropriated Dawānī is significant due to Dawānī's central role in the textual canon across the Sunnī world. Furthermore, not only will this help us paint a better picture of early Ottoman intellectual life, it will deepen our appreciation of some of the mechanisms for philosophical discussion in post-classical Islamic societies.

D1263
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

es-Sifa (180752)
İbn Sina (090637)

Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* (Book of the Cure/Healing)

The Manuscripts Preserved in Turkey and Their Significance*

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Amos Bertolacci

In the present paper, I deal with Avicenna's (Ibn Sīnā, d. 428/1037) philosophical masterpiece, the *Kitāb al-Šifā'* (Book of the Cure/ Healing), which represents the largest, most detailed, and most impactful contribution of the author to philosophy.[1] It is important to stress from the very beginning, in the light of the following considerations, that the *Šifā'* has a widest extent and a clear-cut articulation: it constitutes a massive *summa* of philosophy, divided in four main parts (Logic, Natural Philosophy, Mathematics, and Metaphysics), each of which is further articulated into a variable number of sections, in order to mirror the structure of the Aristotelian *corpus* —enlarged to embrace pseudo-Aristotelian or non-Aristotelian elements— transmitted to the Arabic-speaker *falāsifa* and fully developed at the time of Avicenna. In its full range, the *Šifā'* consists of twenty-two independent, though mutually interrelated,

* This article gathers the provisional results of the research conducted in the framework of the Advanced Project "Philosophy on the Border of Civilizations and Intellectual Endeavours: Towards a Critical Edition of the Metaphysics (*Ilāhiyyāt* of *Kitāb al-Šifā'*) of Avicenna (Ibn Sīnā)" (Acronym "PhiBor", 2014-2019), financed by the European Research Council (www.avicennaproject.eu). I am very grateful to the cooperators of the PhiBor project, and in particular to Gholamreza Dadkhah, for the insightful remarks on a first draft of the present contribution. In the process of inventory of the relevant Turkish codices and the acquisition of their digital copies (as well as of other manuscripts of the Mediterranean area), invaluable help has been received by the ERC project "Philosophy in Context: Arabic and Syriac Manuscript Transmission in the Mediterranean World (PhiC)": for the competent and generous assistance received, I wish to thank warmly Maroun Aouad, the Principal Investigator of PhiC, and his cooperators, Teymour Morel, Jawdath Jabbour, Marc Geoffroy, Cuneyt Kaya, and Hamidé Fadlallah among others. A draft of this paper was presented at the Inaugural Workshop of the International Associated Laboratory (LIA), directed by M. Aouad and M.S. Özervarlı : *The Reception of the Arabic Philosophy in the Ottoman World*, organized by J. Jabbour in Istanbul in November 2015. My gratitude goes to the organizers for the consideration and to all the participants for their useful feedback. I am indebted to Jawdath Jabbour for the precious observations on the content and style of the printed version. The data provided in the present article should be taken as indicative of the manuscript research conducted in the PhiBor project until May 2017 and not be regarded as definitive.

[1] On Avicenna, his works and his philosophical profile, see Gutas Dimitri (2014), *Avicenna and the Aristotelian Tradition. Introduction to Reading Avicenna's Philosophical Works*, Second Revised and Enlarged Edition, Including an Inventory of Avicenna's Authentic Works, Brill, Leiden/ Boston.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sinâ
090637
01 Haziran 2019

ابن سینا ۱۰۹۴ - 1107

ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۳۷۰-۴۲۸ ق)، ملقب به «حجةالحق»، «شیخ‌الرئیس»، «شرف‌الملک» و «امام‌الحکما»، فیلسوف مشایی، پزشک، ریاضی‌دان، منجم و مشهورترین دانشمند جهان اسلام است.

او در افشنهٔ بخارا، که زادگاه مادرش بود، در سال ۳۷۰ق / ۹۸۰م یا، به روایت دیگر، در سال ۳۷۵ق متولد شد، اما اغلب تذکره‌نویسان سال تولد او را ۳۷۳ق ذکر کرده‌اند. حال، با توجه به این‌که ابن سینا تصریح کرده به معالجهٔ نوح بن منصور سامانی اقدام کرده و از سوی دیگر، این امیر سامانی در ۳۸۷ق درگذشته، در این صورت هنگام معالجه او سیزده‌ساله بوده که بعید می‌نماید. علی بن زید بیهقی و ابن خلکان تاریخ تولد او را ۳۷۰ق ذکر کرده‌اند که با آن‌چه ابن سینا در شرح احوال خود نوشته سازگارتر است (گوهرین، ص ۵۶۳-۵۶۴؛ نیز ولایتی، ص ۲۷).

پدرش عبدالله، از اهالی بلخ بود و در دوران فرمانروایی نوح بن منصور سامانی از دیوانیان دستگاه سامانیان به‌شمار می‌آمد. او از اسماعیلیه بود و ابن سینا از پدرش و نیز از اسماعیلیان که در خانه پدرش جمع می‌شدند آرای بسیاری دربارهٔ نفس و عقل شنید، اما خودش سخنان آنان را نپذیرفت (ولایتی، ص ۲۸). عبدالله در تعلیم و تربیت پسر خود بسیار کوشید و تا زنده بود او را در سایهٔ حمایت خویش گرفت و شکی نیست که در طی مدارج علمی ابوعلی، این پدر سهم فراوانی داشته است (گوهرین، ص ۵۶۲؛ نیز ولایتی، ص ۲۹).

ابن سینا در کودکی مدتی به تعلّم قرآن و علوم ادب و فقه و حساب هندی مشغول شد. چنان‌که در ده‌سالگی قرآن را فرا گرفت. در این هنگام، دانشمندی به نام عبدالله ناتِلی، از مشاهیر و رجال قرن چهارم، که مدعی فلسفه‌دانی بود به بخارا آمد. پدر ابن سینا وی را در خانهٔ خود جای داد و بدین ترتیب، ابن سینا نزد او به آموختن فلسفه پرداخت. ابن سینا پس از مدتی به درجه‌ای رسید که نکات تازه‌ای کشف می‌کرد و مشکلات منطق را برای استادش می‌گشود. او، در کنار آموختن بخش‌های ساده منطق نزد ناتلی به خواندن کتاب‌های منطق ارسطو و مطالعهٔ شرح‌های دیگران بر آنها پرداخت تا جایی که در این دانش خبره شد. ابن سینا نزد ناتلی کتاب‌های بسیاری خواند، از جمله مدخل منطق ارسطو، اثر پُرفوریوس فیلسوف نوافلاطونی؛ عناصر یا اصول هندسه اثر اقلیدس، ریاضی‌دان مشهور یونانی؛ المجسطی اثر بطلمیوس، ستاره‌شناس بزرگ یونانی (دائرةالمعارف بزرگ، ذیل مدخل).

در این هنگام، ناتلی بخارا را به قصد خوارزم و رسیدن به دربار ابوعلی مأمون بن محمد خوارزمشاه، ترک کرد. پس ابن سینا تحقیق و مطالعه در علم الهی و طبیعی و طب و ریاضی را آغاز کرد. آنگاه به دانش پزشکی گرایش یافت و به خواندن کتاب‌هایی در این زمینه پرداخت. گفته‌اند که ابن سینا پزشکی را دانشی می‌دانست که دشوار نیست و می‌توان در اندک زمانی به آن چیره شد چنان‌که می‌توانست به درمان بیماران بپردازد. آوازهٔ او در همه‌جا پیچید و پزشکان برای تعلّم به سویش آمدند، در حالی‌که شانزده سال بیشتر نداشت (ولایتی، ص ۲۹). او تا هجده سالگی در کتابخانهٔ بزرگ نوح بن منصور به مطالعهٔ کتب گوناگون در علوم فلسفه و منطق و طبیعیات و ریاضیات پرداخت. این کتابخانه در ذی‌القعدهٔ ۳۸۹ق / اکتبر ۹۹۹م آتش گرفت و همهٔ کتاب‌ها سوخت. پس از این تاریخ ابن سینا به الهیات روی آورد و متافیزیک ارسطو

علی اکبر ولایتی ve dğr.; ,تقویم تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران ,(جلد اول ,بخش دوم) ,تهران :نتشارات امیر کبیر ,۱۳۹۲.
İSAM DN. 260934

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Haziran 2019

by the phrase: "I have found in a manuscript that has been read in front of the author something whose form is as follows: 'Praise be to God etc.'." In this case, the year is fully legible as 422.

The presence of substantially the same collation note both in Damad 822 and in the London ms. (= Or. 11190) can be explained as follows: (b1) The collation note in Or. 11190 derives —directly or indirectly— from the same exemplar of the note in Damad 822. (b2) The collation note in Or. 11190 derives from the collation note in Damad 822. (b3) The collation note in Damad 822 derives from the collation note in Or. 11190 (this case looks less likely, because of the introductory formula —"I have found in a manuscript etc."— present in Or. 11190 and absent in Damad 822).

If the hand of the two notes in Damad 822 and Or. 11190 should prove to be the same, the scribe of the two notes would have had at his disposal: given (a1), the two mss. and the exemplar of the note, or a ms. deriving from this exemplar; given (a2)-(a3), the two mss. and the exemplar of the text incorporating the note.

This type of collation and reading statement is one of the very few examples, if not the only one, of this kind supposedly issued from Avicenna's pen.[90] It is therefore difficult to evaluate the historical plausibility of elements like the Coranic quotation at the beginning, and the expression *al-šahīru bi-Ibn Sīnā* ("known as Ibn Sīnā") in the third line, as a gloss of the name of Avicenna (*Abū 'Alī Ḥusayn*) in the previous line. If the historical plausibility of the note is maintained, these elements could represent scribal additions accrued in the original core of the note during its process of transmission. However, the hypothesis of a forgery of the note in its entirety —possibly prompted by the very early date of copying expressed in the Colophon— remains viable. Other possible forgeries regarding Avicenna are his alleged ex libris in ms. Paris, Bibliothèque nationale de France, Arabe 2859, fol. 1r (Galen, *Firaq al-ṭibb*), and the ownership statement and attestation of his writing in ms. Istanbul, Ayasofya 4832, fol. 1r (works of Kindī and Ṯābit Ibn Qurra).[91]

D.1263
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

[90] Since the production of *iǧāzāt* apparently started in the 5th/11th c. (see Gacek, *Vademecum*, p. 52-3), the two notes considered here would be one of the very first known instances of this practice.

[91] On both, see Rashed Roshdi and Jolivet Jean (eds.) (1998), *Œuvres philosophiques et scientifiques d'Al-Kindī*, vol. II: *Métaphysique et Cosmologie*, Brill, Leiden/ Boston/ Köln, p. x; on the former, see also Gacek, *Vademecum*, p. 109, s.v. "Forgeries").

Mélanges de l'Université Saint-Joseph 67 (2017-2018) Beyrouth, s. 305-326.

es-Şifa (180752)
İbn Sina (090637)

The Manuscript Istanbul, Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya 2442: A Thirteenth Century Copy of the *Kitāb al-Šifā'* with Syriac and Greek Marginalia*

Gaia Celli

Ms. Istanbul, Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya 2442 is a rather ancient witness of Avicenna's *K. al-Šifā'*. It goes back to a time, the thirteenth century, in which interest in Avicenna's main summa was still quite widespread, and in which the choice of copying together all its four sections, logic, physics, mathematical and metaphysical, was quite common, as is the case with our codex. Therefore, it is worth the reader's interest not so much on account of its content choice, but rather of the amount of information about its production and fruition that is available to us through its many marginal annotations. Chronologically, they lead us back to the context of thirteenth century Anatolia, its mixture of linguistic and scholarly tradition, and its sustained interest for scientific subjects, while geographically they range from the Īlḫānid Mongol kingdom in Azerbaijan, to the Sultanate of Rūm, the Seljuq state which pre-existed Ottoman power in Anatolia.

The first part of this article, that is to say section I, focuses on the data that we have about the production and early employment of the codex, while the following part, i.e. section II, is devoted to its very interesting set of notes in Syriac and Greek, a phenomenon that is common enough to be of general interest, but also fresh enough to provide us with new insights. Section III briefly discusses the other known owners of ms. Istanbul, Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya 2442, while appendixes A and B discuss its likely relationship with a younger manuscript containing the *Ilāhiyyāt*

* By the completion of this paper, many thanks are due to many people: firstly to J. Jabbour, for organizing the conference in which this contribution was originally presented, for improving its final text by careful reading, and for providing much useful information about the history of Istanbul manuscript funds. I am not less indebted to A. Bertolacci, G. Dadkhah, S. Di Vincenzo, N. Camminada, and to the *Philosophy on the Border of Civilizations* project, which is the context in which the study of the ms. Istanbul, Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya 2442 began. I also owe to M. Menchelli, P.G. Borbone, and A. Gacek many clarifying observations on Greek, Syriac, and Arabic paleographic questions. Finally, I am very much indebted to M. Farina for helping me to explain all the questions raised by the Ayasofya codex that are in any way related to Syriac culture and language. She is the source of much of the interest that can be raised by this text, while I remain of course responsible for its shortcomings.

272172

Abdelkader Al Ghouz (ed.)

Islamic Philosophy from the 12th to the 14th Century

01 Temmuz 2019

With 17 figures

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOK

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 272172
Tas. No: 181.2
15L.P

V&R unipress

Bonn University Press

Ibn Sina
090637

Dimitri Gutas

Avicenna and After: The Development of Paraphilosophy. A History of Science Approach*

Mais que foutait Dieu avant la création?
Samuel Beckett[1]

Introduction: The Terms of the Discussion

With Avicenna now demonstrably situated at the center of the philosophical tradition in the Islamic world, it has become apparent that philosophy after him was mostly in reaction to his philosophy. What at first started as a working hypothesis, that the different reactions to Avicenna's philosophy in the three centuries after him (1050–1350) as either supporting, or rejecting, or reforming his theories constituted a "golden age of Arabic philosophy," has opened up a very fruitful period of research on the post-Avicenna developments which partly substantiates the hypothesis: this period did witness an unprecedented and committed engagement with Avicenna's philosophy at various levels of sophistication and participation.[2] But what this engagement consisted in, and what its essence, motivation, and function were – or "what philosophy was all about" after

* This is a revised and expanded version of the keynote speech delivered at the conference on February 24th, 2016. The relatively informal tone of the lecture has been retained, as was the sketchy format, given the broad spectrum covered, which also necessitated that the added annotation, with a certain well-meaning didactic edge to it, be kept to the essential minimum. I wish to thank Peter Adamson, Asad Ahmed, Dag Hasse, Matthew Melvin-Koushki, and Ayman Shihadeh for their very helpful comments and suggestions on earlier drafts, while I assume responsibility for all interpretation of the historical record and for errors that may remain.

1 *Molloy*, Paris: Editions de Minuit, 1951, 227. Beckett's own English translation, in collaboration with Patrick Bowles, has a different twist, and inexplicably (to me) leaves out the crucial objection in *mais:* "What was God doing with himself before the creation?" (*Three Novels by Samuel Beckett. Molloy. Malone Dies. The Unnamable*, New York: Grove Press, 1965, 167). The irreverence – if irreverence it is – is twentieth century, but the question itself with its sea of implications, and the exasperation in the tone, are dead serious, and old (Augustine put it as follows: *Quid faciebat deus, antequam faceret caelum et terram? Confessiones* XI,10); they are also the subject of paraphilosophy in Islam after Avicenna.

2 Gutas, "The Heritage of Avicenna," which the present essay re-focuses by providing the historical and ideological context.

19-72

272172

Abdelkader Al Ghouz (ed.)

İbn Sina
090637
Fahreddin er-Razi
060018
Tusi, Nasiruddin
191098

Islamic Philosophy from the 12th to the 14th Century

01 Temmuz 2019

With 17 figures

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 272172
Tas. No: 181.2 ISL.P

V&R unipress

Bonn University Press

Davlat Dadikhuda

Not That Simple: Avicenna, Rāzī, and Ṭūsī on the Incorruptibility of the Human Soul at *Ishārāt* VII.6*

There is no doubt that Avicenna's influence on the post-classical 12th century philosophical tradition was ubiquitous and received in sophisticated and critically diverse ways. One area in which this is especially the case is *'ilm al-nafs* (the study of the soul) – a discipline the *shaykh al-rā'īs* developed in systematic and novel ways. To get a sense of the critical manner in which 12th century philosophers dealt with the Avicennian heritage in this area, I look here at one particular issue which is the subject of the sixth chapter of the seventh *namaṭ* of the shaykh's *Kitāb al-Ishārāt*. I look at that issue as it was engaged with by the two most important commentators on that work, namely, Fakhr al-Dīn Rāzī (d. 606/1210) and Naṣīr al-Dīn Ṭūsī (d. 672/1274).[1] *Ishārāt* VII.6 has to do with the post-mortem subsistence of the human soul; the shaykh will argue there for the following thesis:

No human soul can cease to be

On Avicennian principles, this conclusion is based on two properties of the human soul; first, that it is simple, and two, that it is self-subsistent. Below, section (II), we will consider how exactly these properties function in the argument that is supposed to establish the thesis above.

Fakhr al-Dīn will reject, if not the thesis, than at least the Avicennian argument for it, raising two main difficulties for the shaykh. The first objection has to do with the possibility of the soul's being composed in such a way that only one part of it persists, from which it would then follow that the soul as a whole can cease to

* My thanks to Peter Adamson and Amirhossein Zadyousefi for helpful discussion about the content of this paper.

1 In what follows, I will be using the following editions: Avicenna, *al-Ishārāt wa'l-Tanbīhāt*, ed. Mojtabā Zāre'ī, (Qom: 1387). From here on out, I refer to this work as *Ishārāt*, followed by *namaṭ*, chapter, and page numbers); Fakhr al-Dīn Rāzī, *Sharḥ al-Ishārāt*, ed. Najafzāde (Tehrān: 1375, vol. 2–3). From here on out, I refer to this work as *Sharḥ al-Ishārāt*, followed by *namaṭ*, chapter, and page number. Naṣīr al-Dīn Ṭūsī, *Sharḥ al-Ishārāt*, ed. Hasanzāde Amolī (Qom: 1391, vol. 2–3). From here on out, I refer to this work as *Ḥall Mushkilāt*, followed by *namaṭ*, chapter, and page numbers. All translations are mine.

279-306

272172

Abdelkader Al Ghouz (ed.)

Islamic Philosophy from the 12th to the 14th Century

01 Temmuz 2019

With 17 figures

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 272172
Tas. No: 181.2 ISL.P

V&R unipress

Bonn University Press

İbn Teymiyye, Takiyyüddin 090676
İbn Sina 090637

Yahya M. Michot

Ibn Taymiyya's Commentary on Avicenna's *Ishārāt, namaṭ* X*

Introduction

In the two last parts *(namaṭ)* of his famous *Ishārāt – The Stations of the Knowers (maqāmāt al-ʿārifīn)* and *The Secrets of the Signs (asrār al-āyāt)* –, Avicenna approaches prophethood and the prophetic miracles through the lens of the spiritual journey of ecstatics, from asceticism to gnosis, and their psychic capacities. This philosophical reading of mysticism can legitimately be seen as one more manifestation of the widespread effort to normalize Sufism that followed the execution of al-Ḥallāj in 309/922 and gave birth to the great classical doctrinal treatises on the subject, from the *Kitāb al-lumaʿ fī l-taṣawwuf* of Abū Naṣr al-Sarrāj (d. 378/988) to the *Iḥyāʾ ʿulūm al-dīn* of al-Ghazālī (d. 505/1111). Another type of religious literature with regard to which it is worth situating the last parts of the *Ishārāt* consists of several relatively contemporaneous works concerning prophethood and its signs, i.e., most often, miracles: *Kitāb al-bayān ʿan al-farq bayn al-muʿjizāt wa l-karamāt wa l-ḥiyal wa l-kiḥāna wa l-ṣihr wa l-nāranjāt – The Book Showing the Difference between Miracles, Prodigies, Trickery, Divination, Magic, and Illusionism* of Abū Bakr al-Bāqillānī (d. 403/1013), *Tathbīt dalāʾil al-nubuwwa – The Establishment of the Proofs of Prophethood* of Qāḍī ʿAbd al-Jabbār al-Hamadhānī (d. 415/1025), *Dalāʾil al-nubuwwa – The Proofs of Prophethood* of Abū Nuʿaym al-Iṣfahānī (d. 430/1038), *Aʿlām al-nubuwwa – The Tokens of Prophethood* of ʿAlī al-Māwardī (d. 450/1058), *Dalāʾil al-nubuwwa wa maʿrifat aḥwāl ṣāḥib al-sharīʿa – The Proofs of Prophethood and the Knowledge of the States of the Author of the Law* of Abū Bakr al-Bayhaqī (d. 458/1066)...[1] Avicenna's explanation of the prophetic miracles by the mere powers, or forces, of human souls effectively meant two things: (a) the Prophets are not so different from other humans; (b) every human can, with the adequate training, hope to

* I am greatly indebted to Jamil Qureshi for editing the English of the present article.

1 See A. B. al-Bāqillānī, *Bayān*; ʿA. al-J. al-Hamadhānī, *Tathbīt*; A. N. al-Iṣfahānī, *Dalāʾil*; ʿA. al-Māwardī, *Aʿlām*; A. B. al-Bayhaqī, *Dalāʾil*.

119-210

manuscrit de Bursa, traduction de l'arabe, introduction, notes et lexique, Beirut/Paris: Al-Bouraq, 2000.

Michot, Yahya (Jean R.), *La destinée de l'homme selon Avicenne: Le retour à Dieu (maʿād) et l'imagination*, Leuven: Peeters, 1986.

Sourdel, Dominique, "Ibn Muḳla," *The Encyclopaedia of Islam, Second Edition*, Vol. 3 (H–IRAM), eds P. Bearman et al., Leiden: E.J. Brill, 1986, pp. 886–887.

Wright, William, *Arabic Grammar*, 3rd Revised Edition, Mineola: Dover Publications, Inc., 2005 [1896–1898].

İbn Sina
090637
Fahreddin er-Razi
060018
DIŞLI
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
01 Temmuz 2019
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

INTELLECTUAL HISTORY OF THE ISLAMICATE WORLD 7 (2019) 61–84
BRILL
Intellectual History of the Islamicate World
brill.com/ihiw

Avicenna's Theodicy and al-Rāzī's Anti-Theodicy

Ayman Shihadeh
SOAS University of London
a.shihadeh@soas.ac.uk

Abstract

Avicenna's Neoplatonic account of divine providence and theodicy was hugely influential on later philosophical and religious thought in the Islamic world. However, it was severely criticised by one of his earlier commentators, the theologian-philosopher Faḫr al-Dīn al-Rāzī (d. 606/1210). While Avicenna champions an optimist theodicean thesis of a plenitude of good to support the theory of providence integrated into his cosmogony, his commentator counters by arguing for a plenitude of evil and an overall pessimist anti-theodicy. Rejecting Avicenna's ontological-cum-cosmological account of evil, al-Rāzī argues that a theodicy must be strictly subject-centred and is ultimately a futile exercise. This article includes a study and translation of the relevant section in his commentary on Avicenna's *al-Išārāt wa-l-tanbīhāt* (*Pointers and Reminders*).

Keywords

Faḫr al-Dīn al-Rāzī – Avicenna (Ibn Sīnā) – *Šarḥ al-Išārāt wa-l-tanbīhāt* (*Commentary on the Pointers and Reminders*) – Neoplatonism – theodicy – anti-theodicy – providence – problem of evil – pessimism – pain

Despite the appeal that the Neoplatonic account of divine providence and theodicy propounded by Avicenna exercised in later philosophical and religious thought, one of his earlier commentators was singularly unimpressed.[1] In his commentary on Avicenna's *al-Išārāt wa-l-tanbīhāt* (*Pointers and Remind-*

1 This theory of providence, of course, dominated the later philosophical tradition of Neoplatonised Aristotelianism. Beyond this tradition, it had a profound impact most notably on the theology of Avicenna's critic al-Ġazālī (d. 505/1111) (Ormsby, *Theodicy in Islamic Thought*; Frank, *Creation and the Cosmic System*). However, most sixth/twelfth-century theologians

© AYMAN SHIHADEH, 2018 | DOI:10.1163/2212943X-00701004
This is an open access article distributed under the terms of the prevailing CC-BY-NC license at the time of publication.

İbn Sina
090637

D3913

Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

01 Temmuz 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

BRILL

INTELLECTUAL HISTORY
OF THE ISLAMICATE WORLD 7 (2019) 7–34

Intellectual History of the Islamicate World
brill.com/ihiw

Matter and Nature

On the Foundations of Avicenna's Theory of Providence: an Overview

Olga L. Lizzini
Vrije Universiteit, Amsterdam
o.l.lizzini@vu.nl

Abstract

The fundamental principle—ruling both Avicenna's metaphysics and his ethics—that the action of superior causes cannot be explained in virtue of the existence of inferior effects—seems to deny any possibility of a consistent idea of providence in Avicenna's system. Despite this fact, Avicenna recurs to the term (*ʿināya*; *tadbīr*) as well as to the idea of providence in various contexts in his *oeuvre*. More precisely, providence is equated to the flow of being that originates and explains the world; and this not only in respect to the fundamental, existential, positive and "good" properties that belong to it—the world itself is good, the flow is the principle of good and the First Principle is the cause of the world in so far as the order of good is concerned—but also as regards the marginal, negative, non-existential and "bad" properties that can affect its individuals and that are necessarily consequents of the good itself: evil is something the First Principle "wants", although in an accidental way, and it is therefore implicit in and contained by divine causality. In this paper I shall outline the fundamental structure that explains the existence of individuals in the sublunary world. I do not claim to be exhaustive (some questions require further investigation); my aim is to provide an overview of the topic, with a main question in mind: on what principles does Avicenna base his idea of providence?

Keywords

Avicenna (Ibn Sīnā) – providence – philosophy of nature – physics – Aristotle – Neoplatonism – hylemorphism – emanation

The fundamental principle—ruling both Avicenna's metaphysics and his ethics—that the action of superior causes cannot be explained in virtue of the

© KONINKLIJKE BRILL NV, LEIDEN, 2018 | DOI:10.1163/2212943X-00701002

272890

The Occult Sciences in Pre-modern Islamic Cultures

Edited by

Nader El-Bizri and Eva Orthmann

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Temmuz 2019

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi
Dem. No: 272890
Tas. No: 133.4 occ.S

BEIRUT 2018

ERGON VERLAG WÜRZBURG
IN KOMMISSION

İbn Sina (090637)

Between Medicine and Natural Philosophy

Avicenna on Properties (*khawāṣṣ*) and Qualities (*kayfiyyāt*)

Emma Gannagé

In the introduction to his *Kitāb Khawāṣṣ al-ashyā'*, the physician Abū Bakr al-Rāzī noted that, though we cannot always understand nature, it would be dangerous to deny the existence of phenomena we do not understand because then we run the risk of losing their benefits.[1] With this recommendation he acknowledged two things: first the limit of our knowledge; second the pre-eminence of practice, and in this case of experience, in the exercise of medicine – that is repeatedly observing the beneficial effect of a natural phenomenon without being able to determine its cause. The remark draws the contours of a medical and pharmacological epistemology as much as it bears upon the, still debatable, relationship between theory and practice in medieval Arabic medicine. It concerns in the first place the *khawāṣṣ* (pl. of *khāṣṣiyya* or *khāṣṣa*), or the specific properties of minerals, plants and animals, that have been described as "the unaccountable, esoteric forces in animate and inanimate Nature".[2] The important word here is "unaccountable" which stresses "renouncing a rational explanation of phenomena".[3] In short, a specific property or *khāṣṣa* would be the observable physical manifestation of a specific power proper to a mineral, an animal or a plant, whose cause remains unknown, as is evident, for example, in the mysterious forces of attraction the magnet exercises on iron only. The science of properties (*'ilm al-khawāṣṣ*) deals thus with the relationship between all natural things through sympathy and antipathy – and with the use of such properties or powers in different fields, ranging from magic to pharmacology and medicine, passing by alchemy.[4]

A huge literature on the *khawāṣṣ* flourished during the Arabic Middle Ages. It has often been confined to the domain of the occult. It is undeniable that there is a Greco-Roman tradition of the *phusikai dunameis* (natural powers) which is re-

41-66.

1 See M. Ullmann, *Die Natur - und Geheimwissenschaften im Islam*, Leiden: Brill, 1972 407, quoted by H. Paavilainen, *Medieval Pharmacotherapy, Continuity and Change. Case Studies from Ibn Sīnā and Some of his Late Medieval Commentators*, Leiden: Brill, 2009, 56. Ullmann provides the title listed by the bio-bibliographers, particularly Ibn al-Nadim's *Fihrist* and Ibn Abī Uṣaybi'a (ref. *ad loc*). Compare with Kraus (below n. 6) and C. Brockelmann, *Geschichte der arabischen Litteratur*, Leiden: Brill, 1937, Suppl. 1, 420: both refer to the same book as *K. al-Khawāṣṣ*.

2 According to the definition provided by M. Ullmann, "*Khāṣṣa*", in: *Encyclopaedia of Islam*, 2nd ed. vol. 4, Leiden: Brill, 1978, 1097-98.

3 Ullmann, "*Khāṣṣa*", 1097.

4 See P. Kraus, *Jābir b. Ḥayyān, Contribution à l'histoire des idées scientifiques dans l'Islam. Jābir et la science grecque, réed.*, Paris: Belles-Lettres, 1986, chap. II, "La science des propriétés", 61-95.

İbn Sina
090637

01 Temmuz 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

D515

Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

Arabic Sciences and Philosophy, 29 (2019): 109-131
doi:10.1017/S0957423918000115 © 2019 Cambridge University Press

THE LOGIC OF AVICENNA BETWEEN *AL-QIYĀS* AND *MANṬIQ AL-MAŠRIQIYYĪN*

SALOUA CHATTI
University of Tunis
Email: salouachatti11@gmail.com

Abstract. Avicenna's logic is presented in many treatises, of which the most important is *Al-Qiyās* (*Prior analytics*), which is included in his encyclopaedic book *Al-Šifā'*. But the treatise entitled *Manṭiq al-mašriqiyyīn* is said to express Avicenna's own logic by some commentators. One can thus ask: is this treatise in conflict with *Al-Qiyās* and the other logical writings? In this paper, we will answer this question by comparing Avicenna's analyses of the absolute – *i. e.* non modal – propositions. We will show that there is no radical difference between both treatises in this respect, since most conditions added to the absolute propositions in *Al-Qiyās* can be found in *Manṭiq al-mašriqiyyīn*. These conditions are: (1) "as long as S exists", (2) "as long as it is S", (3) "as long as it is P", (4) "at some times", (5) "at one determined time", (6) "sometimes but not permanently". In *Manṭiq al-mašriqiyyīn*, the *ḍarūrīya* contains (1), the *lāzima* contains (2), the *muntašira* contains (4), the *mafrūḍa* contains (5), the *wujūdiyya* contains (6), but (3) is abandoned. The *waqtiyya* was evoked in *Al-Qiyās*, although not classified. So the temporal analysis initiated in *Al-Qiyās* is pursued and developed in *Manṭiq al-mašriqiyyīn*, even if in the latter it is sometimes confused.

Résumé. La logique d'Avicenne est présentée dans plusieurs traités, dont le plus important est *Al-Qiyās* (*Premiers analytiques*), qui est inclus dans son livre encyclopédique *Al-Šifā'*. Mais le traité intitulé *Manṭiq al-mašriqiyyīn* est celui qui, selon certains commentateurs, exprime la véritable logique d'Avicenne. On peut donc poser la question suivante : ce traité est-il en conflit avec *Al-Qiyās* et les autres écrits d'Avicenne ? Dans cet article, nous répondrons à cette question en comparant les analyses d'Avicenne des propositions absolues, *i. e.* non modales. Nous montrerons qu'il n'y a pas de différence radicale entre les deux traités sur ce sujet puisque la plupart des conditions ajoutées aux propositions absolues dans *Al-Qiyās* peuvent être trouvées dans *Manṭiq al-mašriqiyyīn*. Ces conditions sont les suivantes : (1) "tant que S existe", (2) "tant qu'il est S", (3) "tant qu'il est P", (4) "parfois", (5) "à un moment déterminé", (6) "parfois mais pas en permanence". Dans *Manṭiq al-mašriqiyyīn*, la *ḍarūrīya* contient (1), la *lāzima* contient (2), la *muntašira* contient (4), la *mafrūḍa* contient (5), la *wujūdiyya* contient (6), mais (3) est abandonnée. La *waqtiyya* était évoquée dans *Al-Qiyās* mais sans être classifiée. L'analyse temporelle initiée dans *Al-Qiyās* est donc poursuivie et développée dans *Manṭiq al-mašriqiyyīn*, même si dans ce dernier elle est parfois confuse.

1 6 Ekim 2016

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

D515

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

Arabic Sciences and Philosophy, vol. 26 (2016) pp. 97–128
doi:10.1017/S0957423915000132 © 2016 Cambridge University Press

WHERE DOES AVICENNA DEMONSTRATE THE EXISTENCE OF GOD?

İbn Sina
050637

DANIEL D. DE HAAN
Faculty of Divinity, Cambridge University, West Road Cambridge CB3 9BS, UK Email: dd461@cam.ac.uk

Abstract. This study examines a number of different answers to the question: where does Avicenna demonstrate the existence of God within the *Metaphysics of the Healing*? Many interpreters have contended that there is an argument for God's existence in *Metaphysics of the Healing* I.6–7. In this study I show that such views are incorrect and that the only argument for God's existence in the *Metaphysics of the Healing* is found in VIII.1–3. My own interpretation relies upon a careful consideration of the scientific order and first principles of the *Metaphysics of the Healing*, paying attention to Avicenna's own explicit statements concerning the goals and intentions of different books and chapters, and a close analysis of the structure of the different arguments found in the relevant texts of the *Metaphysics of the Healing*. I conclude that Avicenna's explicit goal in I.6–7 is to establish the properties that belong to necessary existence and possible existence, which consists, not in a demonstration of God's existence, but in a dialectical treatment of the first principles of metaphysics.

Résumé. Cette étude examine une série de réponses à la question de savoir où Avicenne démontre l'existence de Dieu dans la *Métaphysique* du *Shifāʾ*. Bien des interprètes ont prétendu que la *Métaphysique* du *Shifāʾ* I,6–7 offre un argument en faveur de l'existence de Dieu; je montre ici que cette vue est erronée et que l'unique argument en faveur de l'existence de Dieu dans cet ouvrage se lit en *Métaphysique* du *Shifāʾ* VIII,1–3. Mon interprétation se fonde sur une analyse attentive de l'ordre scientifique et des premiers principes de la *Métaphysique* du *Shifāʾ* (une analyse qui tient compte des affirmations explicites de l'auteur concernant l'objectif et le contenu des différents livres et chapitres de l'ouvrage), ainsi que sur un examen détaillé de la structure des divers arguments qu'on trouve dans les textes concernés. J'en conclus que l'objectif explicite d'Avicenne en I,6–7 est d'établir les propriétés appartenant à l'existence nécessaire et l'existence possible – un procédé qui revient non pas à démontrer l'existence de Dieu, mais à traiter les principes premiers de la métaphysique dialectiquement.

My aim in this study is to establish where Avicenna (Ibn Sīnā, 980–1037) presents a formal demonstration for the existence of God within the *Metaphysics of the Healing* (*al-Shifāʾ, al-Ilāhiyyāt*).[1] I shall argue

[1] Avicenna, *The Metaphysics of The Healing: A Parallel English-Arabic Text*, ed. and trans. Michael E. Marmura (Provo, Utah, 2005) (henceforth: *Ilāhiyyāt*). Avicenna, *Al-Shifāʾ: Al-Ilāhiyyāt*, 2 vols., ed. George Anawati, Mohammad Y. Moussa, Solayman Dunya, Saʿid

1 6 Ekim 2016

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Arabic Sciences and Philosophy, vol. 26 (2016) pp. 73–96
doi:10.1017/S0957423915000120 © 2016 Cambridge University Press

D515
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslâm Araştırmaları Merkezi

AVICENNA ON ANIMAL SELF-AWARENESS, COGNITION AND IDENTITY

İbn Sina
230637

AHMED ALWISHAH
Pitzer College, 1050 N Mills Avenue, Claremont, CA 91711, USA
Email: Ahmed_Alwishah@pitzer.edu

Abstract. The purpose of this paper is to present a comprehensive and systematic study of Avicenna's account of animal self-awareness and cognition. In the first part, I explain how, for Avicenna, in contrast to human self-awareness, animal self-awareness is taken to be indirect, mixed-up (*makhlūṭ*), and an intermittent awareness. In his view, animal self-awareness is provided by the faculty of estimation (*wahm*); hence, in the second part, I explore the cognitive role of the faculty of estimation in animals, and how that relates to self-awareness. The faculty of estimation, according to Avicenna, serves to distinguish one's body and its parts from external objects, and plays a role in connecting the self to its perceptual activities. It follows that animal self-awareness, unlike human self-awareness, is essentially connected to the body. In the third part of the paper, I show that, while Avicenna denies animals awareness of their self-awareness, he explicitly affirms that animals can grasp their individual identity, but, unlike humans, do so incidentally, as part of their perceptual awareness.

Résumé. L'objectif de cet article est de produire une étude complète et systématique de la doctrine avicennienne de la conscience de soi et de la connaissance chez les animaux. Dans la première partie, j'explique comment, selon Avicenne, la conscience de soi chez l'animal, contrairement à la conscience de soi chez l'homme, est considérée comme indirecte, mélangée (*makhlūṭ*) et intermittente – la conscience animale étant, dans sa vision, issue de la faculté estimative (*wahm*). Aussi la seconde partie porte-t-elle sur la fonction cognitive de la faculté estimative chez les animaux et sur la manière dont cette fonction se rapporte à la conscience de soi. Pour Avicenne, la faculté estimative sert à distinguer notre corps et ses parties des objets extérieurs, et a pour rôle de connecter le soi à ses activités perceptives. Il s'ensuit que la conscience de soi chez l'animal, contrairement à la conscience de soi chez l'homme, est essentiellement connectée au corps. Dans la troisième partie de l'article, je montre qu'Avicenne, tout en refusant aux animaux la conscience de leur conscience de soi, affirme expressément qu'ils sont capables de percevoir leur identité individuelle mais que, contrairement aux êtres humains, ils le font de façon accidentelle, cette conscience étant une partie de leur conscience perceptive.

Avicenna holds that humans have essential, direct, and continuous self-awareness. He also holds that humans and non-human animals (henceforth, just "animals") have many of the same internal faculties and perceptual capacities. This naturally leads him to investigate two questions: do animals also have self-awareness? If so, how does it

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
16 Ekim 2016

Arabic Sciences and Philosophy, vol. 26 (2016) pp. 45–71
doi:10.1017/S0957423915000119 © 2016 Cambridge University Press

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslâm Araştırmaları Merkezi
İbn Sina
990637

EXISTENTIAL IMPORT IN AVICENNA'S MODAL LOGIC

SALOUA CHATTI
Faculté des Sciences Humaines et Sociales de Tunis, 94 Boulevard du 9 avril 1938, Tunis 1007, Tunisia
Email: salouachatti@yahoo.fr

Abstract. In this paper, I raise the following problem: what propositions have an import in Avicenna's modal logic? Which ones do not? Starting from the assumption that the singular and quantified propositions have an import if they require the existence of their subject's referent(s) to be true, I first discuss the import of the absolute propositions then I analyze the import of the modal propositions by considering Avicenna's definitions and the relations between these propositions. This leads to the following results: Avicenna's general opinion is that the affirmatives, be they assertoric or modal, have an import while the negatives do not. The possible affirmative propositions are given an import both in the externalist and the internalist post-Avicennan readings, provided that the subject is not impossible. However, the theory is not always clear, for the propositions containing 'sometimes not' are given an import, together with the negative necessaries containing 'as long as it is P', despite their negative character; the necessary affirmative propositions containing 'as long as it is P' are given an import, although they do not require it. In addition, Avicenna's analysis of the special assertorics **E** and **O** (containing the *internal* conditions 'at some times but not always') and their contradictories is erroneous, which does not help determine their import. But when correctly analyzed, these special **E** and **O** do not have an import, while their contradictories – **I** and **A** special assertorics respectively – have an import.

Résumé. Dans cet article, je pose le problème suivant: quelles propositions ont un import dans la logique modale d'Avicenne? Lesquelles n'en ont pas? Partant de l'assomption que les propositions singulières et quantifiées ont un import si elles requièrent l'existence de leur sujet pour être vraies, j'analyse d'abord l'import des propositions absolues, ensuite celui des propositions modales en tenant compte des définitions d'Avicenne et des relations entre ces propositions. Cette analyse conduit aux résultats suivants: Avicenne défend l'opinion générale selon laquelle les affirmatives, qu'elles soient modales ou assertoriques, ont un import alors que les négatives n'en ont pas. Il attribue un import aux propositions possibles affirmatives aussi bien dans l'interprétation externaliste que dans l'interprétation internaliste des logiciens post-Avicenniens, pourvu que le sujet ne soit pas impossible. Toutefois, la théorie n'est pas toujours claire, car Avicenne attribue un import aux propositions contenant 'parfois non' et aux nécessaires négatives contenant 'tant qu'il est P' malgré leur caractère négatif; les propositions nécessaires affirmatives contenant 'tant qu'il est P' sont considérées comme ayant un import alors qu'elles ne l'exigent pas. De plus, l'analyse qu'il donne des assertoriques spéciales **E** et **O** (contenant les conditions *internes* 'parfois mais pas toujours') et de leurs contradictoires est erronée, ce qui

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
16 Ekim 2016
D515

Arabic Sciences and Philosophy, vol. 26 (2016) pp. 215–243
doi:10.1017/S0957423916000023 © 2016 Cambridge University Press

THE RECEPTION OF AVICENNA'S THEORY OF MOTION IN THE TWELFTH CENTURY

ibn Sina
030637

ASAD Q. AHMED
Department of Near Eastern Studies, University of California, Berkeley 250 Barrows Hall, Berkeley, CA 94720, USA
Email: asad.ahmed@berkeley.edu

Abstract. This article explores the reception of Avicenna's theories of motion in the sixth/twelfth century. Avicenna had devised innovative ways of understanding motion in response to various challenges and conditions that the preceding philosophical tradition and his own internal critique had posed. Motion for him was either the state of being between two *termini* or the traversal of an interval, where the former of these was the extramentally real type and the latter a product of the imagination. In the sixth/twelfth century, the implicit critique of some leading scholars led to the adoption of the thesis in some circles that motion by traversal is extramentally real. This position was accepted as viable both by those who endorsed the atomic and the continuous theory of bodies.

Résumé. Cet article se penche sur la réception des théories avicenniennes du mouvement au VIe/XIIe siècle. Avicenne a conçu des façons innovantes de comprendre le mouvement, répondant à la fois aux défis et conditions établis par la tradition philosophique antérieure et à ceux qui naissent de sa critique interne. Le mouvement est pour lui soit le mode d'être entre deux termes, soit le passage ou l'intervalle, le premier étant le type de mouvement extra-mentalement réel, tandis que le second est un produit de l'imagination. Au VIe/XIIe siècle, la critique implicite conduite par certains savants prééminents aboutit, dans certains cercles, à l'adoption de la thèse selon laquelle le mouvement-passage est extra-mentalement réel. Cette position était jugée viable aussi bien par les tenants de l'atomisme que par ceux de la théorie de la continuité des corps.

INTRODUCTION[1]

In an erudite study published in 2001, Ahmad Hasnawi provided an outline of the theory of motion[2] developed in the *Shifāʾ* of Avicenna (d. 1037 CE). Here he also supplied the historical data from the Greek

[1] I would like to thank Ahmad Hasnawi, Peter Adamson, Jon McGinnis, and the anonymous reviewer for helpful and thought-provoking comments on this paper. The errors that remain are mine.

[2] Throughout this article, by motion I mean change in the category of place, quality, and quantity (*i.e., kinēsis*), though most of the examples the sources consider are limited to change in the category of place.

1 6 EKİM 2016
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

D515
Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslâm Araştırmaları Merkezi

Arabic Sciences and Philosophy, vol. 26 (2016) pp. 129–160
doi:10.1017/S0957423915000144 © 2016 Cambridge University Press

GUNDISSALINUS ON NECESSARY BEING: TEXTUAL AND DOCTRINAL ALTERATIONS IN THE EXPOSITION OF AVICENNA'S *METAPHYSICA*

İbn Sina
050637

NICOLA POLLONI
Università di Pavia, piazza Botta, 6–27100 Pavia, Italy
Email: nicola.polloni@unipv.it

Abstract. This article examines the textual alteration strategy carried out by Dominicus Gundissalinus in his original works. One of the most striking examples of this approach can be detected in the large quotation of Ibn Sīnā's *Metaphysica* I, 6–7 in Gundissalinus' cosmological treatise *De processione mundi*, in which the Spanish philosopher variously modifies the text he translated a few years before. After a short presentation of Gundissalinus' double role as translator and philosopher, the study moves on to the analysis of Ibn Sīnā's doctrine of necessary and possible being, and the five demonstrations of the unrelated uniqueness of necessary being offered by Ibn Sīnā. These arguments are directly quoted by Gundissalinus: nevertheless, the author modifies the text in many passages, here examined through the analysis of some representative excerpts. The results of this enquiry suggest that Gundissalinus is following an effective alteration strategy, envisaging at least two main purposes: the clarification of Ibn Sīnā's line of reasoning, and the doctrinal assimilation of *Metaphysica*'s theories in his original philosophical system. In appendix to this article the whole text of the two versions of *Metaphysica* I, 6–7 is presented.

Résumé. Cet article envisage la stratégie d'altération textuelle réalisée par Dominique Gundisalvi dans ses œuvres originales. Un des exemples les plus significatifs de cette stratégie peut être reconnu dans la longue citation de *Metaphysica* I, 6–7 d'Ibn Sīnā dans le traité cosmologique de Gundisalvi, le *De processione mundi*, où le philosophe espagnol modifie différemment le texte qu'il a traduit quelques années auparavant. Après une brève présentation du double rôle de Gundisalvi comme traducteur et philosophe, on analyse la doctrine de l'être nécessaire et de l'être possible d'Ibn Sīnā, et les cinq démonstrations de l'unicité sans relation de l'être nécessaire offertes par Ibn Sīnā. Ces arguments sont cités directement par Gundisalvi: l'auteur cependant modifie le texte en plusieurs passages qui sont examinés à travers l'analyse des cas les plus exemplaires. Les résultats de cette enquête nous suggèrent que Gundisalvi suit une véritable stratégie d'altération, ayant en vue deux finalités principales: la clarification de la ligne de raisonnement d'Ibn Sīnā et l'assimilation de ses théories dans le système doctrinal de Gundisalvi. En appendice à cet article on présente en entier le texte des deux variantes de *Metaphysica* I, 6–7.

Dominicus Gundissalinus (*c.* 1115 – post 1190) is the author of over twenty translations from Arabic into Latin, which are of considerable

MANTAS-ESPAÑA, Pedro. Avicena y Anselmo de Canterbury. En torno al argumento ontológico. *Collectanea Christiana Orientalia*, 18 (2021) pp. 155-176. On the similarities between the ontological argument of Anselm of Canterbury and the arguments that Avicenna used in his demonstration for the existence of God. Abstract(s): English.

ŞAMAN, E. Burak. Affirmation and negation: reading Avicenna's *al-'Ibāra* alongside Hellenistic commentators. *Nazariyat*, 8 i (2022) pp. 1-24.

LAMMER, Andreas. Doxography and philosophical method: Avicenna's treatment of presocratic opinions. *Received opinions: doxography in Antiquity and the Islamic world.* Ed. Andreas Lammer, Mareike Jas. Leiden & Boston: Brill, 2022, (Philosophia Antiqua, 160), pp. 302-332.

LIZZINI, Olga Lucia. Ontology and logic in Avicenna's concept of truth: a commentary on *Ilāhiyyāt* 1.8. *Contextualizing premodern philosophy: explorations of the Greek, Hebrew, Arabic, and Latin traditions.* Ed. Katja Krause, Luis Xavier López-Farjeat and Nicholas A. Oschman. Abingdon & New York: Routledge, 2023, pp. 246-275.

MOUSAVIAN, Seyed N. Avicenna on talking about nothing. *Forms of representation in the Aristotelian tradition. Volume three: Concept formation.* Ed. Christina Thomsen Thörnqvist, Juhana Toivanen. Leiden & Boston: Brill, 2022, (Philosophia Antiqua, 163), pp. 141-177.

MOUSAVIAN, Seyed N. Avicenna on the semantics of *ma'nā*. *Forms of representation in the Aristotelian tradition. Volume three: Concept formation.* Ed. Christina Thomsen Thörnqvist, Juhana Toivanen. Leiden & Boston: Brill, 2022, (Philosophia Antiqua, 163), pp. 95–140.

NOBLE, Michael. The entanglement of philosophy, politics and the occult: the hidden secret of early post-Avicennan thought in the Islamic east. *Entangled Religions*, 14 iii (2023) Online article without page- numbering. By the thirteenth century, philosophy, politics and occult science had become deeply entangled in the Persianate Islamic world. Two of the greatest luminaries in this intellectual milieu were Fakhr al-Dīn al-Rāzī (d. 1210) and Shihāb al-Dīn Yaḥyā Ibn Ḥabash Ibn Amīrak al-Suhrawardī (d. 1191/2).

PETERS, Catherine. Ibn Sīnā on nature as matter and form: an exposition of the *Physics of the healing* I, 6 and I, 9. *Journal of Islamic Philosophy*, 13 (2022) pp. 50-82.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

23.05.2024

Ibn Sīna and Mulla Sadra - on the rediscovery of Aristotle and the school of Isfahan. Reza Hajatpour und Maha el Kaisy-Friemuth (ed.). Freiburg i. Br.: Alber, 2021 (Falsafa, 3). 200 pp. Proceedings of the international conference "Tradition and innovation - Ibn Sīnā and Mullā Ṣadrā in dialogue", November 2014, Friedrich-Alexander-University Erlangen-Nürnberg.

ABADI, Seyed Ali Taheri Khorram. Avicenna's metaphysics of universals. *Transcendent Philosophy: an International Journal for Comparative Philosophy and Mysticism*, 23 (2022) pp. 55-73.

ALPINA, Tommaso. Exercising impartiality to favor Aristotle: Avicenna and "the accomplished anatomists" (*aṣḥāb al-tašrīḥ al-muḥaṣṣilūna*). *Arabic Sciences and Philosophy*, 32 ii (2022) pp. 137-178. Analyses Avicenna's *Ḥayawān* III, 1, which deals with the well- known disagreement between physicians and philosophers on the origination of blood vessels (arteries and veins) and nerves with a view to reconstructing the psycho-medical context, i.e. the soul's oneness and the consequent conditions for body ensoulment (i. e. the soul's need for a primary, unitary attachment to the body through the heart and the cardiac pneuma).

BENEVICH, Fedor. Avicennian essentialism. *British Journal for the History of Philosophy*, 30 iii (2022) pp. 410-433.

BENNETT, David. Avicenna's dreaming in context. *Forms of representation in the Aristotelian tradition. Volume two: Dreaming.* Ed. Christina Thomsen Thörnqvist, Juhana Toivanen. Leiden & Boston: Brill, 2022, (Philosophia Antiqua, 162), pp. 88-109. "... we will examine several Arabic sources in order to establish the content and context of Avicenna's discussions of dreaming; we wish to establish that dreams are organically accounted for in his epistemology, that he naturalises prophecy thereby, and that his approach is the culmination of an overall trend in earlier Arabic philosophy."

BERTOLACCI, Amos. "Incepit quasi a se:" Averroes on Avicenna's philosophy in the *Long commentary on the De anima*. *Contextualizing premodern philosophy: explorations of the Greek, Hebrew, Arabic, and Latin traditions.* Ed. Katja Krause, Luis Xavier López-Farjeat and Nicholas A. Oschman. Abingdon & New York: Routledge, 2023, pp. 408-435.

BERTOLACCI, Amos & DADKHAH, Gholamreza. Avicenna's *Šifā'* from Safavid Iran to the Mughal Empire: on Ms. Rampur Raza Library 3476. *Entangled Religions*, 13 v (2022) Online article without page- numbering. Provides a comprehensive description of the manuscript Rampur, Rampur Raza Library 3476 (*ḥikma* 112), which contains three of the four main parts of Avicenna's *Kitāb al-Shifā'*. This manuscript documents important developments in the history of Arabic-Islamic philosophy at the turn of the ninth/fifteenth and tenth/sixteenth centuries and offers a concrete and insightful specimen of the intellectual exchanges between the Safavid (1502–1736) and the Mughal (1530–1707) empires in the seminal and formative phase of cultural life in Iran and India in the tenth/sixteenth century.

GÖKGÖZ, Zehra. On otherness: an analysis in the context of Ibn Sīnā's theory of relation. *Nazariyat*, 7 ii (2021) pp. 91-120. Otherness (*mughāyarah*) is a general predicate that is inherent in and coextensive with pure relation (*iḍāfah*); in this way, otherness is included in the most general class of concepts that explain the order in the existence of all existents including the categorical relative.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

23.05.2024

O'REILLY, Francisco. La definición y el objeto de la metafísica en la *Philosophia Prima* del Avicena latino. *Anales del Seminario de Historia de la Filosofía*, 38 iii (2021) pp. 441-451. Abstract(s): English.

DI VINCENZO, Silvia. *Avicenna, the healing, logic: Isagoge. A new edition, English translation and commentary of the Kitāb al-Madḫal of Avicenna's Kitāb al-Šifā'*. Berlin & Boston: De Gruyter, 2021 (Scientia Graeco-Arabica, 31). clxxviii; 420 pp.

WOERTHER, Frédérique & CELLI, Gaia. Les fragments d'Avicenne dans la traduction arabo-latine de la *Rhétorique* d'Aristote par Hermann l'Allemand. *Oriens*, 50 iii-iv (2022) pp. 321-375.

MATTILA, Janne. *The Eudaimonist ethics of al-Fārābī and Avicenna*. Leiden: Brill, 2022 (Islamic Philosophy, Theology and Science: Texts and Studies, 116). 247 pp.

ALPINA, Tommaso. *Subject, definition, activity: framing Avicenna's science of the soul*. Berlin & Boston: De Gruyter, 2021 (Scientia Graeco-Arabica, 28). 266 pp. Offers for the first time a comprehensive study of the reception and reworking of the Peripatetic theory of the soul in the *Kitāb al-Nafs* by Avicenna

RAPOPORT, Michael A. *Science of the soul in Ibn Sīnā's Pointers and reminders: a philological study*. Leiden: Brill, 2023 (Islamic Philosophy, Theology and Science: Texts and Studies, 122). 329 pp.

BOULINGUI MOUSSAVOU, Alain. *Ibn Sina ou la voie du retour. Traité de philosophie arabo-musulmane*. Paris: L'Harmattan, 2022. 198 pp.

STROBINO, Riccardo. *Avicenna's theory of science: logic, metaphysics, epistemology*. Oakland (CA): University of California Press, 2021 (Berkeley Series in Postclassical Islamic Scholarship, 4). 428 pp.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

23.05.2024

ALPINA, Tommaso. Exercising impartiality to favor Aristotle: Avicenna and "the accomplished anatomists" (*aṣḥāb al-tašrīḥ al-muḫaṣṣilūna*). *Arabic Sciences and Philosophy*, 32 ii (2022) pp. 137-178. Analyses Avicenna's *Ḥayawān* III, 1, which deals with the well- known disagreement between physicians and philosophers on the origination of blood vessels (arteries and veins) and nerves with a view to reconstructing the psycho-medical context, i.e. the soul's oneness and the consequent conditions for body ensoulment (i. e. the soul's need for a primary, unitary attachment to the body through the heart and the cardiac pneuma).

ALWISHAH, Ahmed. Avicenna on perception, cognition, and mental disorders: the case of hallucination. *Forms of representation in the Aristotelian tradition. Volume one: Sense perception.* Ed. Juhana Toivanen. Leiden & Boston: Brill, 2022, (Philosophia Antiqua, 161), pp. 124-147.

MUSAMETOV, Bakhadir. Attempts by Avicenna and Ibn al-Nafīs to expand the field of the transference of demonstration in the context of the relationship between geometry and medicine. *Nazariyat*, 7 i (2021) pp. 37-71.

KEY, Alexander. What are Neoplatonic poetics? Allegory; figure; genre. *Faces of the infinite: Neoplatonism and poetry at the confluence of Africa, Asia and Europe.* Ed. Stefan Sperl and Yorgos Dedes. Oxford: Oxford University Press, 2022, pp. 131-147. Explores "the space between Greek Neoplatonism and Arabic Neoplatonism to ask what Neoplatonism is and how Neoplatonism appears in literary criticism" to examine Arabic and Greek taxonomical (Menander Rhetor and al-Marghīnānī's rhetorical figures) and hermeneutical (al-Rāghib and Avicenna's exegeses) scholarship, and suggests "that poetics itself can be looked at with three categories in mind: allegory, figure, and genre."

BERTOLACCI, Amos. "Cose che nessun occhio ha mai visto né orecchio ha mai udito". L'escatologia di Avicenna secondo alcuni autori latini del XIII secolo. *Studi sull'Aristotelismo Medievale (Secoli VI-XVI)*, 2 (2022) pp. 79-112.

CORY, Therese Scarpelli. How light makes color visible: the reception of some Greco Arabic theories (Aristotle, Avicenna, Averroes) in medieval Paris, 1240s–50s. *Contextualizing premodern philosophy: explorations of the Greek, Hebrew, Arabic, and Latin traditions.* Ed. Katja Krause, Luis Xavier López-Farjeat and Nicholas A. Oschman. Abingdon & New York: Routledge, 2023, pp. 181-224.

GRBAVAC, Branka & DUGAC, Željko. Srednjovjekovni rukopisni primjerak Avicenina medicinskog djela *Cantica canticorum cum commento Averrois* iz Metropolitanske knjižnice u Zagrebu. *Radovi: Zavod za Hrvatsku Povijest*, 53 iii (2021) pp. 29-66. Translated title: Medieval manuscript copy of Avicenna's medical work "Cantica canticorum cum commento Averrois" from the Metropolitan Library in Zagreb Abstract(s): English

MOULIN, Isabelle. Institution and causality in Albert the Great's sacramental theology. *Contextualizing premodern philosophy: explorations of the Greek, Hebrew, Arabic, and Latin traditions.* Ed. Katja Krause, Luis Xavier López-Farjeat and Nicholas A. Oschman. Abingdon & New York: Routledge, 2023, pp. 308-325. "Point[s] to the role played by Avicenna's notion of causality in Albert's theory of sacramental grace."

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

23.05.2024

SCHMITT, Jens Ole. Preferring formal language over the face? Avicenna on the physiognomical syllogism. Some observations. *Methodos: Savoirs et Textes*, 22 (2022) Unpaginated online article. Looks into the physiognomical syllogism as occurring in Avicenna's different *summae* and explores possible reasons for its select occurrence in some of them and not others. Also considers evidence for Avicenna's usage of the ps.-Aristotelian *Physiognomics*.

SEBTI, Meryem. Le mal moral chez Avicenne: perspectives éthiques et politiques. *Oriens*, 49 iii-iv (2021) pp. 216-243. Abstract(s): English.

SOMMA, Bethany. Avicenna on animal goods. *Journal of Islamic Ethics*, 6 i (2022) pp. 19-52. Abstract(s): Arabic.

TAYLOR, Nathaniel B. Substances in subjects: instantiation and existence in Avicenna. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 96 iii (2022) pp. 453-471.

VARLIK, Selami. L'image est-elle traduisible en concept ? Discours poétique et plaisir intellectuel chez Avicenne. *Philosophical hermeneutics and Islamic thought*. Ed. Sylvain Camilleri, Selami Varlik. Cham: Springer, 2022, pp. 19-36.

VINCENZO, Silvia Di. The missing logic: traces of a lost book on hypothetical syllogistic in Avicenna's *Risāla mūğaza fī uṣūl al-manṭiq*. *Arabic Sciences and Philosophy*, 33 i (2023) pp. 55-81. Includes an edition and English translation of the relevant chapter.

STROBINO, Riccardo. *Avicenna's theory of science: logic, metaphysics, epistemology*. Oakland (CA): University of California Press, 2021 (Berkeley Series in Postclassical Islamic Scholarship, 4). 428 pp.

MUSAMETOV, Bakhadir. Attempts by Avicenna and Ibn al-Nafīs to expand the field of the transference of demonstration in the context of the relationship between geometry and medicine. *Nazariyat*, 7 i (2021) pp. 37-71.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

23.05.2024

HENNIG, Boris. Avicenna on human self-intellection. *Arabic Sciences and Philosophy,* 32 ii (2022) pp. 179-199. In contrast to the self-awareness that Avicenna showcases in his "floating human" thought experiment, human self-intellection is shown to be a rare achievement which differs from the more perfect self-intellection of the divine intellect.

JANOS, Damien. Avicenna on equivocity and modulation: a reconsideration of the *asmāʾ mushakkika* (and *tashkīk al-wujūd*). *Oriens,* 50 i-ii (2022) pp. 1-62.

ANTALYA
ÜNİVERSİTE HAFTASI
1954

05 Haziran 2024
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

İbni Sinâ'dan Alacağımız Dersler

Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver
Tıp Tarihi Enstitüsü Müdürü

İSMAİL AKGÜN MATBAASI
İSTANBUL - 1956

İbn Sina
090637

D515

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

...ADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

26 Ekim 2023

Arabic Sciences and Philosophy, 33 (2023): 55-81 doi:10.1017/S0957423922000091

© The Author(s), 2023. Published by Cambridge University Press.

THE MISSING LOGIC

TRACES OF A LOST BOOK ON HYPOTHETICAL SYLLOGISTIC IN AVICENNA'S *RISĀLA MŪĞAZA FĪ UṢŪL AL-MANṬIQ*

SILVIA DI VINCENZO
IMT School for Advanced Studies, Piazza S. Ponziano 5
55100 Lucca, Italy
Email: divincenzo.sil@gmail.com

Abstract. Do Avicenna's extant works preserve any trace of his now-lost early philosophical production? This paper considers a hitherto neglected text, namely the chapter "On Hypothetical Propositions" from Avicenna's "Concise Treatise on the Principles of Logic" (*Risāla mūğaza fī uṣūl al-manṭiq*, henceforth: *RM*). The new evidence offered by the *RM* chapter in question will lead to a different reading of another well-known passage of Avicenna's reworking of Aristotle's *Prior Analytics* (*Qiyās*) from the "Book of Healing" (*Kitāb al-šifāʾ*). The clues gathered from an analysis of these two works will finally lead us to ponder the possibility that Avicenna may in fact have composed a (now lost) work on hypothetical propositions and syllogisms. Since Avicenna's *RM* is to date unedited, an edition, as well as an English translation of the relevant chapter, is also provided in the Appendix of this paper.

Résumé. Les œuvres existantes d'Avicenne préservent-elles une trace de sa première production philosophique, aujourd'hui perdue? Cet article examine un texte jusqu'ici négligé, à savoir le chapitre «Sur les propositions hypothétiques» du «Traité concis sur les principes de la logique d'Avicenne» (*Risāla mūğaza fī uṣūl al-manṭiq*, ci-après *RM*). Les nouveaux éléments offerts par le chapitre du *RM* en question conduiront à une lecture différente d'un autre passage bien connu de la réélaboration avicennienne des *Analytiques premiers* (*Qiyās*) d'Aristote dans le «Livre de la guérison» (*Kitāb al-šifāʾ*). Les indices recueillis à partir de l'analyse de ces deux ouvrages nous amèneront finalement à réfléchir à la possibilité qu'Avicenne ait en fait composé un ouvrage (désormais perdu) sur les propositions et les syllogismes hypothétiques. Le *RM* d'Avicenne n'étant à ce jour pas édité, une édition, ainsi qu'une traduction anglaise du chapitre concerné, sont également fournies en annexe de cet article.

Puig, Josep, "Materials on Averroes's Circle," *Journal of Near Eastern Studies* 51/4 (1992), pp. 241–260

Pourjavady, Reza and Sabine Schmidtke, "An Eastern Renaissance? Greek Philosophy under the Safavids (16th–18th centuries AD)," *Intellectual History of the Islamicate World* 3 (2015), pp. 248–290.

Renan, Ernest, *Averroès et l'averroïsme-Essai historique*, Paris: Calmann Lévy, 1882.

Rizvi, Sajjad, "A Sufi Theology Fit for a Shīʿī King: The Gawhar-i Murad of ʿAbd al-Razzāq Lāhījī (d. 1072/1661–2)," *Sufism and Theology*, ed. Ayman Shihadeh, Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007, pp. 83–98.

Rizvi, Sajjad, "Qāżi Saʿid Qomi," *Encyclopædia Iranica*, online edition, 2005, <http://www.iranicaonline.org/articles/qazi-said-qomi>, accessed 20 September 2016.

Stroumsa, Sarah, "Between 'Canon' and Library: On the Medieval Jewish Philosophical Tradition," *Intellectual History of the Islamicate World* 5/1 (2017), pp. 28–54.

Stroumsa, Sarah, *Maimonides in His World: Portrait of a Mediterranean Thinker*, Princeton: Princeton University Press, 2009.

al-Subḥānī, Āyat al-Lāh Jaʿfar, "Taqdīm," in al-Lāhījī, *Shawāriq al-ilhām fī sharḥ Tajrīd al-kalām*, ed. Akbar Asad ʿAli Zadeh, vol. 1, Qom: Muʾassasat al-Imām al-Ṣādiq, 2004.

al-Tādilī, Ibn Haydūr, *Tuḥfat al-ṭullāb wa-umniyyat al-ḥussāb fī sharḥ mā ashkal min rafʿ al-ḥijāb*, ed. Aḥmad Muṣliḥ, *al-Riyāḍiyāt fī Maghrib al-qarn al-rābiʿ ʿashar: Tuḥfat al-ṭullāb li-bn Hadūr al-Tādilī (d. 816/1413)*, Rabat: Dār Nashr al-Maʿrifa, 2018.

Waḥīd Qazwīnī, Muḥammad Ṭāhir Sharīf, *Ḥāshiyat Talkhīṣ maqālāt Arisṭūṭālīs*, MS Tehran, Majlis, 10062.

el-Kanun fi't-Tıb (110322)
Kutbüddin Şirazi (111454)
İbn Sina (030637)

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

05 Haziran 2024

BRILL

INTELLECTUAL HISTORY
OF THE ISLAMICATE WORLD 11 (2023) 331–388

History of the Islamicate World
brill.com/ihiw

Quṭb al-Dīn al-Shīrāzī's Commentary on Ibn Sīnā's *Qānūn* in Historical Context: Edition and Translation of the Preface

Fateme Savadi | ORCID: 0000-0001-6719-5242
McGill University, Montreal, Quebec, Canada
fateme.savadi@mail.mcgill.ca

Osama Eshera | ORCID: 0000-0002-9978-9640
University of Maryland, College Park, Maryland, USA
oeshera@umd.edu

D3919
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

Received 14 November 2022 | Accepted 29 September 2023 | Published online 21 December 2023

Abstract

Ibn Sīnā's *al-Qānūn fī l-ṭibb*, especially its first book, *al-Kulliyyāt*, elicited dozens of commentaries from the 6th/12th century through the 8th/14th century. Among them, Quṭb al-Dīn al-Shīrāzī's commentary, entitled *al-Tuḥfa al-saʿdiyya*, is distinguished in that in it he analyzed and synthesized almost all commentaries written before his death in 710/1311. This article shows how Shīrāzī bridged some of the political boundaries that divided the Islamic world after the Mongol invasion to gather his predecessors' commentaries, as well as other sources for composing *al-Tuḥfa al-saʿdiyya*. Shīrāzī's extensive travels and proximity to patronage allowed him to acquire, and later disseminate, medical and scientific texts that were otherwise unavailable in Anatolia and the eastern territories of the Islamic world.

Keywords

History of medicine – *Canon of Medicine* – *al-Tuḥfa al-saʿdiyya* – post-classical commentary – autobiography

Published with license by Koninklijke Brill NV | DOI:10.1163/2212943X-BJA10008
© FATEME SAVADI AND OSAMA ESHERA, 2023 | ISSN: 2212-9421 (print) 2212-943X (online)

TRANSLITERATIONS

ʾ		ء
ā	Long vowel	ا
th		ث
ḥ		ح
kh		خ
dh		ذ
sh		ش
ṣ		ص
ḍ		ض
ṭ		ط
ẓ		ظ
ʿ		ع
gh		غ
ī	Long vowel	ي
ū	Long vowel	و

D.554
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
05 Haziran 2024
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜM

(090637)

God's will from Ibn Sīnā's Point of View

Bahador Mehraki*

Abstract

Muslim theologians and philosophers generally accept the attribute of will for God, but they disagree about its meaning and quality. Ibn Sīnā views God's will as an essential entity and define it as active knowledge and providence regarding the good and the better in the system of existence. In addition, he considers God's agency as one through providence. According to him, the goal of obligatory actions is His essence itself, and it does not come from outside of His essence. One of the results of the discussion is that if Ibn Sīnā's general philosophical system is considered, his point of view will be a reasonable and defensible one, and the criticisms expressed by critics are not justifiable.

Keywords: *Human Will, God's Will, Providence, Agent by Foreknowledge, Purpose of life, Islamic Theology.*

Introduction

The subject of God's names and attributes is one of the age-old and important topics concerning divine religions. There is a consensus among Muslim theologians and sages that God has the attributes of being all-knowing, all-powerful, and has the power of life, will, etc. However, they disagree about how to describe God with these attributes. Among the topics related to God's attributes, the topic of the attribute of will is a difficult and challenging topic. Most theologians and sages believe that God possesses the power of will, however, they disagree about its meaning. Some have considered it to be a matter of nature and eternity (Baghdadi, 1981: 90), while some consider it as the knowledge of the good and the better system (Ibn Sīnā, 2000: 14) and some consider it as the knowledge of what is better which is hidden in action (Taftāzānī, 1989: Vol.2/338).

*Assistant Professor of Islamic Education Department, School of Medicine, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.

Mecelletü'l-Mecma' el-Lugati'l-Arabiyye, sy. 147, 1443/2021 Kahire, s. 27-36.

D244
Ibn Sina
090637
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
05 Haziran 2024
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

الدلالات والمقاصد من ترجمة كتاب *الحيوان* لابن سينا من اللغة العربية إلى الروسية وغايته العلمية من تأليفه(١)

للأستاذ الدكتور سيد رحمن سليمانوف
عضو المجمع المراسل من جمهورية طاجيكستان(*)

الترجمة

هي أحد أهم الأعمال الثقافية الإنسانية التي لعبت دورًا مهمًّا في حياة البشر الحضارية، وأصبحت جسرًا مهمًّا بين الشعوب الإنسانية المختلفة، فهي عامل من عوامل التواصل والتفاعل بينها، سواء أكان هذا التفاعل اقتصاديًّا أم ثقافيًّا أم اجتماعيًّا.

ولا أحد ينكر ما للترجمة من أهمية في نقل التراث الفكري بين الأمم، وما لها من أثر في نمو المعرفة الإنسانية عبر التاريخ. والترجمة عملية فكرية وذهنية ولغوية معقدة تتطلب إبداعًا مضاعفًا ممن يقوم بها.

فالدور الذي لعبته الترجمة في إحياء الحياة العلمية والاجتماعية والثقافية لدى الأمم الأخرى هو أمر لا يمكن إنكاره أو تجاهله؛ فقد لعبت الترجمة دورًا حضاريًّا وثقافيًّا وفكريًّا بدأ منذ بزوغ فجر التاريخ البشري، ولا تزال تقوم بدورها حتى وقتنا هذا، وستستمر في أدائه ما دام للبشر حياة على وجه الأرض.

إن الترجمة هي البَوَّابة السِّحرية لِفَهم الآخر، ومعرفة ثقافته ومنجزاته الفكرية والأدبية والعلمية، كما أنها الأداة التي يمكننا بها مواكبة الحركة الفكرية والثقافية في العالم. والمترجمون هم عماد نقل هذه الثقافات، ولا تَقِلُّ أهمية المترجم عن أهمية المؤلف والمصنف؛ فكل منهما يكمل الآخر، ويسهم في نقل العلوم المختلفة لشعوب العالم، وقد قال الكاتب الروسي الشهير "بوشكين" بهذا الصدد: "المترجمون هم الخيول البريدية للتنوير"(٢)؛ ومن هذا المنطلق فإن الترجمة عملية أساسية في إشاعة المعرفة العلمية ونقل التكنولوجيا وتوطيدها، وغيرها من العمليات الضرورية للاستفادة من العلوم الأخرى وتقنياتها في تحقيق التنمية الهادفة إلى الترقي بحياة الإنسان.

في الوقت الراهن ومع انتشار العولمة التي سيطرت على الثقافات المحلية، وخاصة الحضارة الإسلامية، علينا أن نعتمد على جذورنا وثقافتنا الإسلامية لكي نتمكَّن من مقاومة هيمنة العولمة العالمية، وحفظ الأركان الأساسية لهذه الحضارة الكريمة.

إن الخطوات الأولى في هذا المجال هي ترجمة آثار المفكرين الإسلاميين القدامى من اللغة العربية إلى اللغات الأجنبية، ومن

(*) ألقيت هذه المحاضرة في الجلسة (١٥) من مؤتمر الدورة (٨٥) يوم الثلاثاء ٢ من أبريل سنة ٢٠١٩م.

İbn Sina (090637)

D515

...ve Diyanet Vakfı
...üphanesi
...alan Merkezi

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

05 Haziran 2024

Arabic Sciences and Philosophy, 33 (2023): 163-213 doi:10.1017/S0957423923000024

© The Author(s), 2023. Published by Cambridge University Press.

AVICENNA ON THE IMPOSSIBILIA
THE LETTER ON THE SOUL REVISITED

SEYED N. MOUSAVIAN
Department of Philosophy, Loyola University Chicago
Email: smousavian@luc.edu

Abstract. The Letter on the Soul is interesting and significant; it attempts to tackle fundamental problems that fall on the borderlines of psychology, epistemology, metaphysics, philosophy of mind, and logic. The consensus among Avicenna scholars is that The Letter is Avicenna's. In this paper, I will argue against this consensus. I will examine the philosophical and logical content of The Letter, as well as Avicenna's view on the impossible forms in his authentic works, and construct a content-based argument against the authenticity of The Letter. This study, I hope, sheds some light on Avicenna's view on the *impossibilia*, what they are, and how they can be apprehended.

Résumé. La «Lettre sur l'âme» est intéressante et significative; elle tente de résoudre des problèmes fondamentaux qui relèvent des frontières de la psychologie, de l'épistémologie, de la métaphysique, de la philosophie de l'esprit et de la logique. Le consensus parmi les spécialistes d'Avicenne est que la «Lettre» est de sa plume. Dans cet article, je vais contester ce consensus. J'examinerai le contenu philosophique et logique de la «Lettre», ainsi que la vision d'Avicenne sur les formes impossibles dans ses œuvres authentiques, et je construirai un argument basé sur le contenu contre l'authenticité de la «Lettre». J'espère que cette étude éclairera la vision d'Avicenne sur les *impossibilia*, ce qu'ils sont et comment ils peuvent être appréhendés.

İbn Sina (090637)

D515

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

05 Haziran 2024

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Arabic Sciences and Philosophy, 33 (2023): 215-236 doi:10.1017/S0957423923000036

© The Author(s), 2023. Published by Cambridge University Press.

CROSS-REFERENCE BETWEEN LOGIC AND PSYCHOLOGY IN IBN SĪNĀ'S THEORY OF EXPERIENCE (*TAĞRIBA*)

YU HOKI
Kyoto University
Email: hoki.yu.32e@st.kyoto-u.ac.jp

Résumé. Cet article démontre que la théorie de l'expérience (*tağriba*) d'Ibn Sīnā nécessite une référence croisée entre la logique et la psychologie. Suivant la tradition linguistique basrane, il paraphrase les noms dérivés (*ism muštaqq*) dans la formule *li-x y* («*y* appartient à *x*») : par exemple, *ᶜālim* («savoir») est paraphrasé en *lahu ᶜilm* («un acte de savoir lui appartient»). Sa théorie de l'expérience emploie cette formule pour arranger les phénomènes observés dans une certaine forme de syllogisme et décrire les fonctions des sens internes du cerveau. Ibn Sīnā arrange les phénomènes observés dans la formule *li-x y* ou la proposition dont un prédicat est un nom dérivé de *y*. En même temps, il soutient que le sens du souvenir est impliqué dans le processus de l'expérience. Le souvenir est un sens interne du cerveau, qui préserve *maᶜnā* perçue par le sens de l'estimation. L'estimation consiste à percevoir *maᶜnā* (*y*) qui est inhérente à un sujet (*x*), et à porter un jugement sur *x* en fonction de *y*. Ainsi, dans ce processus, l'analyse des noms dérivés range les phénomènes observés dans un ordre rationnel, et le sens interne établit la causalité entre l'appréhension et l'affirmation logique. L'article se termine par une discussion sur la relation de cette philosophie avec la médecine.

Abstract. This article demonstrates that Ibn Sīnā's theory of experience (*tağriba*) requires a cross-reference between logic and psychology. Following the Basran linguistic tradition, he paraphrases derived names (*ism muštaqq*) into the *li-x y* formula: for example, *ᶜālim* ("knowing") is paraphrased into *lahu ᶜilm* ("an act of knowing belongs to him"). His theory of experience employs this formula for arranging observed phenomena into a certain form of a syllogism and describing functions of the brain's inner senses. Ibn Sīnā arranges observed phenomenon into the *li-x y* formula or the proposition of which a predicate is a derived name of *y*. Meanwhile, he holds that the sense of recollection is involved in the process of experience. Recollection is an inner sense of the brain, which preserves *maᶜnā* perceived by the sense of estimation. Estimation means to perceive *maᶜnā* (*y*) that inheres in a subject (*x*), and to make a judgment about *x* based on *y*. Thus, in this process, the analysis of derived names arranges observed phenomena into a rational order, and the inner sense establishes the causation between apprehension and logical assertion. The article concludes by discussing the relation of this philosophy to medicine.

Elexandre M. Roberts, "Thinking about Chemestry in Byzantium and the Islamic World", Journal of the History of Ideas, c. 84, sy. 4, 2023 Pennsylvania, s. 595-620. **D. 1627.**

each individual what it is (e.g., the attribute that makes gold gold rather than silver or lead) and accidental attributes. Though al-Fārābī does not elaborate, his understanding of "essential accidents" probably included perceptible properties such as density, malleability, color, and perhaps how a metal responded to assays.

The second premise that al-Fārābī ascribes to Aristotle requires less explanation. It is the claim that substances of the same species can be changed into each other, with difficulty if they differ by essential accidents, easily otherwise.[31] Most of the fusible substances differ from each other by essential accidents, asserts al-Fārābī; transmutation is therefore possible but difficult.[32]

Ibn Sina
090637

II. IBN SĪNĀ

The philosopher Ibn Sīnā (a.k.a. Avicenna; b. 980 Afshana, near Bukhārā; d. 1037 Hamadān), born thirty years after al-Fārābī's death and an avowed admirer of al-Fārābī's exposition of Aristotelian philosophy,[33] addressed just the sort of rational argument that al-Fārābī had proposed. In particular, Ibn Sīnā argued in his philosophical summa, the *Healing* (*al-Shifā'*), that metals each belong to a different species and that human beings are not able to make these metals cross the species barrier.[34] This passage was included at the end of a Latin translation of Ibn Sīnā's discussion of minerals that en-

[31] Sayılı, "Fârâbî'nin," 79_{2-4}.

[32] Sayılı, "Fârâbî'nin," 79_{4-6}.

[33] See most vividly Ibn Sīnā's report that when he read Aristotle's *Metaphysics*, he "did not understand what it contained and was confused about the author's purpose" even after reading it forty times; only when he got ahold of a copy of al-Fārābī's *On the Purposes of the Metaphysics* did he finally understand the book's purpose. See Ibn Sīnā, *Autobiography*, §9, trans. Dimitri Gutas, *Avicenna and the Aristotelian Tradition: Introduction to Reading Avicenna's Philosophical Works*, 2nd ed. (Leiden: Brill, 2014; orig. pub. 1998), 17–18 (= 1st ed., p. 28); and Gutas, *Avicenna*², ch. 6.1, esp. pp. 269–275 (= 1st ed., pp. 237–42).

[34] Ibn Sīnā, *Shifā'*, Physics 5.1.5, ¶7–9, ed. 'Abd al-Ḥalīm Muntaṣir, Sa'īd Zāyid, and 'Abd Allāh Ismā'īl, in Ibn Sīnā, *al-Shifā'*, ed. Ibrāhīm Madkūr, 28 vols. (Cairo, 1952–83), Physics $5{:}22_{16}$–23_{17}. This passage had previously been published with an English translation as *Avicennae de congelatione et conglutinatione lapidum: Being Sections of the Kitâb al-Shifâ'. The Latin and Arabic Texts*, ed. and trans. E. J. Holmyard and D. C. Mandeville (Paris: P. Geuthner, 1927), 69–86, at 85–86 (Arabic), 17–42, at 41–42 (English). For French translation, see Georges C. Anawati, "Avicenne et l'alchimie," in *Convegno internazionale, 9–15 aprile 1969. Tema: Oriente e Occidente nel Medioevo: Filosofia e scienze* (Rome: Accademia Nazionale dei Lincei, 1971), 295–96; and Sébastien Moreau (as cited below in note 37).

joyed wide circulation in medieval and early modern western Europe as an appendix to a Latin translation of Aristotle's *Meteorology*, often presented as Aristotle's own conclusion to Book 4.[35] Accordingly, it has long attracted the interest of Europeanists. The passage has typically been adduced as evidence that Ibn Sīnā was "against alchemy"[36] and that he considered the artificial synthesis of silver and gold to be impossible in practice *and* untenable in theory.[37]

Ibn Sīnā's position is, however, subtler and more cautious than this interpretation would suggest. The passage appears in the part of the *Healing* on physics (natural phenomena), under the subject heading (*fann*) of meteorology (on sublunar phenomena), at the end of a section on "the generation of minerals" (*takwīn al-ma'diniyyāt*).[38] That same section of the *Healing* begins by offering a taxonomy of minerals and a detailed account of the causes of their various properties.[39] Ibn Sīnā then observes that "mercury or something similar seems to be the elemental building-block [*'unṣur*] of all the fusibles" (the class of minerals embracing gold, silver, and so on

[35] See Holmyard and Mandeville, introduction to *Avicennae de congelatione*, 1–14, and their edition of the Latin, 45–55, at 54–55. Latin critically edited by Elisa Rubino, "Il *De mineralibus* di Avicenna tradotto da Alfredo di Shareshill," with an appendix by Samuela Pagani, *Bulletin de Philosophie Médiévale* 58 (2016): 23–87, at 35–44 (I owe this reference to an anonymous reviewer); in what follows I will also cite the edition of part of the Latin text by William R. Newman, ed. and trans., in *The Summa perfectionis of Pseudo-Geber: A Critical Edition, Translation and Study* (Leiden: Brill, 1991), 48–51.

[36] Ullmann, *NGWI*, 251 ("Gegen die Alchemie"); Newman, *Promethean Ambitions*, 37 ("Avicenna's attack on alchemy"). Cf. also Lawrence M. Principe, *The Secrets of Alchemy* (Chicago: University of Chicago Press, 2012), 48 ("attack on chrysopoeia").

[37] Anawati, "Avicenne et l'alchimie," 209–300: "pratiquement impossible et insoutenable du point de vue scientifico-philosophique." For a more cautious statement see Andrée Colinet, ed. and trans., *L'Anonyme de Zuretti, ou: L'art sacré et divin de la chrysopée par un anonyme* (Paris: Les Belles Lettres, 2000), XVII. See now also Sébastien Moureau, ed. and trans., *Le* De anima *alchimique du pseudo-Avicenne*, 2 vols. (Florence: SISMEL, Edizioni del Galluzzo, 2016), 1:11–18, with a side-by-side comparison of the Arabic (with readings from Holmyard and Mandeville, and the Cairo edition, but not from the latter's apparatus), a literal French translation, and the Latin translation (reproducing Newman's edition), as described at 14n22. Moureau acknowledges that this passage is "complex and ambiguous" on the question of Ibn Sīnā's "position vis-à-vis alchemy" (17). Nevertheless, by the end of his discussion, Moureau concludes that Ibn Sīnā, to judge from this passage, "was categorically opposed to the idea of the transmutation of species" (18), such that this position can be used as a clear criterion for assessing the authenticity of other texts ascribed to Ibn Sīnā.

[38] Ibn Sīnā, *Shifā'*, Physics 5.1.5 title, ed. Muntaṣir et al., 20.

[39] Ibn Sīnā, *Shifā'*, Physics 5.1.5, ¶1–6 (beginning), ed. Muntaṣir et al., 20–21_{14}; trans. Holmyard and Mandeville, 33–38.

05 Haziran 2024

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

BRILL

MEDIEVAL ENCOUNTERS 29 (2023) 196–221

Medieval Encounters
brill.com/me

Materia Medica in a Multilingual Context: Avicenna's *Canon of Medicine* and Its Latin Translation of Book II

Raphaela Veit | ORCID: 0000-0003-2601-960X
Senior Research Fellow, Thomas-Institut,
University of Cologne, Köln, Germany
raphaela.veit@uni-koeln.de

D1438
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
İbn Sina
090637

Abstract

For centuries, Avicenna's Canon of Medicine was a crucial text used in medical studies across the Islamicate area as well as in Latin Europe. It was first translated from Arabic into Latin by Gerard of Cremona (d. 1187) and his students in Toledo. This article focuses on the second book of the Canon which is dedicated to the description of simple drugs. It is in this part of the Canon that we find many references not only to borrowings from Ancient Greek but also from Eastern material. A careful comparison of the Arabic text and the Latin translation demonstrates that the Latin translation was often imprecise, and while it eliminated some but not all obvious Muslim religious references, it did not try to adapt the material to the Latin readership in other ways.

Keywords

Avicenna – Canon of Medicine – *Materia medica* – Gerard of Cremona – Andrea Alpago – Peter Kirsten

26 Ekim 2023
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

1 Introduction

The Canon of Medicine (*Kitāb al-qānūn fī l-ṭibb*) is a medical encyclopedia which was used as a standard medical textbook in the Islamicate world and

Published with license by Koninklijke Brill NV | DOI:10.1163/15700674-12340162
© RAPHAELA VEIT, 2023 | ISSN: 1380-7854 (print) 1570-0674 (online)

Latin West until well into the early modern period.[1] Its author, the famous philosopher and physician Ibn Sīnā (latinized as Avicenna), was born in 980 near Bukhara (today Uzbekistan) and died 1037 in Hamadan (Iran). He made a living primarily as court physician for various Persian princes and rulers. The Canon of Medicine is regarded as one of the most influential books in the history of medicine. Its content is largely based on Ancient Greek medical texts while its argument is characterized by the author's attempts to harmonize the medical teaching of Galen with Aristotle's natural philosophy, mostly in favor of the latter. The Canon is structured in five books. These cover the general principles of theoretical and practical medicine (Book I), the presentation of simple medicines (Book II), illnesses and diseases according to the Ancient Greek head-to-toe-order (Book III), general pathology (Book IV) and finally compound medicines (Book V).[2] This work played a crucial role in the reception of Ancient Greek texts in Islamicate sciences and later on in the further reception of the Greek-Arabic scientific tradition in Latin Europe.

The following article will focus on Book II of the Canon which deals with simple drugs. It is in this part of the Canon that we find the most numerous references not only to Ancient Greek sources but also to knowledge of Oriental aspects such as information about the flora of these regions, more generally about the availability of these substances, and also about local market conditions. The substances of the *Materia medica* belong to the three groups, namely plant, animal, and mineral; used as drugs they were employed for the preparation of medicines. In Avicenna's Canon of Medicine, there are around eight hundred descriptions of drugs – the exact number varies depending on the respective editions or manuscripts. When compiling his text on the *Materia medica* for the second book of the Canon, Avicenna did not simply rely on the works of his predecessors in the field but, and it is important to stress this, also enriched the discussion by adding significant amounts of information on substances and remedies that were common and available in his Persian homeland. Therefore, examining the medieval Latin translation of Canon II

1 Joël Chandelier, *Avicenne et la médecine en Italie: Le Canon dans les universités* (1200–1350) (Paris: Honoré Champion, 2017); Danielle Jacquart and Françoise Micheau, *La médecine arabe et l'occident médiéval* (Paris: Maisonneuve et Larose, 1990), 167–203; Nancy G. Siraisi, *Avicenna in Renaissance Italy: The 'Canon' and Medical Teaching in Italian Universities After 1500* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1987); Max Meyerhof, "Science and Medicine," in *The Legacy of Islam*, ed. Thomas Arnold and Alfred Guillaume (Oxford: Clarendon Press, 1931), 311–355 (353).

2 Basim Musallam, "Avicenna x. Biology and Medicine," in *Encyclopaedia Iranica*, 16 vols, ed. Ehsan Yarshater (London: Routledge and Kegan Paul, 1985–), 3: 94–99 (available online at http://www.iranicaonline.org/articles/avicenna-x – originally published: December 15, 1987, last updated: August 18, 2011, accessed: January 15, 2023).

Conclusion

Majlis taklim have played a profound role in strengthening Muslim discourse on women's issues. Everyday Islamic practices are the primary concern of the teachers and participants. The scope of women's sermons is not restricted to womanness and domestic affairs. They may cover broader themes such as education, children, families, fashion, entrepreneurship, and social concerns. Traditional Islamic views on women's obedience to their husbands are always present in the discussions. Such compliance is considered a part of women's spirituality and social piety. Public engagement and public policies are rarely discussed in *majlis taklim*, such as the participation of women in politics and gender-biased policies. When male preachers control *majlis taklim*, women's topics are not covered; however, these preachers usually discuss general topics that can serve women's spiritual needs. More diverse issues are covered when women preachers control *majlis taklim*. The wider range of topics functions not only to meet women's spiritual needs but also as a medium for them to learn new Islamic knowledge concerning fashion, cosmetics, entrepreneurship, and economic empowerment, among others. Therefore, these women preachers can function as spiritual and social agents at the same time.

The various discourse models that have evolved in *majlis taklim* indicate that two religious orientations have characterized Islamization's trajectory in Indonesia. On the one hand, efforts to give women more opportunities to be active in public life by becoming businesswomen or entrepreneurs remain an essential topic in *majlis taklim*. These organizations show that Islam can meet women's needs in modern times by providing spaces where women's interests and talents in the social, educational, and economic spheres can be articulated. On the other hand, *majlis taklim* can be places where Islamic gender-biased etiquette and control of conduct and norms are profoundly formulated.

2 6 2023
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMA
2 6 Ekim 2023

© 2023 Hartford International University.

The Muslim World, c. 112, sy. 4, 2022 Hartford, s. 473–491

Tutoring Bahmanyār "from behind a veil": the *Ishārāt* in Avicenna's professional career

D 315
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
İbn Sîna
090637

Yahya M. Michot
Hartford International University

The sufi master Shihāb al-Dīn Abū Ḥafṣ 'Umar al-Suhrawardī (d. 632/1234), author of *'Awārif al-ma'ārif* and *Rashf al-naṣā'iḥ al-īmāniyya*, brags in this latter work to have destroyed with his own hands ten volumes of Avicenna's famous philosophical *summa*, *Kitāb al-shifā'*.[1] Somehow, one would be tempted to tell him: "Who cares?" For at least two reasons. Firstly, by the beginning of the 7th/13th century, the fundamental ideas developped in the *Shifā'* had become the philosophical standard among Muslims, due notably to the adoption and spreading of many of them by al-Ghazālī, Yaḥyā al-Suhrawardī and others. Ibn Taymiyya confirms it nicely about the Ḥujjat al-Islām: "There are many useful things in the *Iḥyā'* but there are also, therein, blameworthy things. There are indeed, therein, corrupt matters: words of the philosophers relating to the divine oneness *(tawḥīd)*, prophethood and the hereafter *(ma'ād)*. When [al-Ghazālī] mentions the knowledges of the Sufis, he is the equivalent of someone taking an enemy of the Muslims and dressing him with the cloths of the Muslims. The imāms of the religion have hold that against Abū Ḥāmid in his books. "His disease," they said, "was *The Healing (al-shifā')*, i.e. the *Shifā'* of Avicenna concerning philosophy."[2] Secondly, in the matter of spirituality, Avicenna's *Ishārāt* was already far more important than his *Shifā'*. It was so pivotal that, again according to Ibn Taymiyya, it had become "the Qur'ân *(muṣḥaf)* of these philosophers."[3] The three last *namaṭs* of the *Ishārāt* are

[1] See A. HARTMANN, "Sur l'édition d'un texte arabe médiéval: le *Rašf an-naṣā'iḥ al-īmānīya wa-kašf al-faḍā'iḥ al-yunānīya* de 'Umar as-Suhrawardī, composé à Baġdād en 621/1224," in *Der Islam* LXII/1 (1985), pp. 71-97, p. 81.

[2] IBN TAYMIYYA, *Majmū'al-fatāwā*, XXXVII vols, ed. 'A. R. b. M. IBN QĀSIM, Rabat 1401/1981, vol. X, pp. 551-552.

[3] IBN TAYMIYYA, *Dar' ta'āruḍ al-'aql wa l-naql aw muwāfaqa ṣaḥīḥ al-manqūl li-ṣarīḥ al-ma'qūl*, XI vols, ed. M.R. SĀLIM, Riyadh [1399/1979], vol. IX, p. 254. See also Y. MICHOT, "Textes spirituels d'Ibn Taymiyya (Nouvelle série). XIV. Au-delà de la mystique d'Avicenne," on www.muslimphilosophy.com (October 2012), pp. 1-6, p. 2, n. 5.

© 2022 Hartford International University.
DOI: 10.1111/muwo.12430

Ibn Sina
090637

Arabic sciences and philosophy, 31 (2021): 95-126
doi:10.1017/S0957423920000090
© The Author(s), 2021. Published by Cambridge University Press. This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution licence (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

AVICENNA ON GRASPING MATHEMATICAL CONCEPTS

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

MOHAMMAD SALEH ZAREPOUR
Department of Philosophy
University of Birmingham
Email: m.s.zarepour@bham.ac.uk

26 Ekim 2023

Abstract. According to Avicenna, some of the objects of mathematics exist and some do not. Every existing mathematical object is a non-sensible connotational attribute of a physical object and can be perceived by the faculty of estimation. Non-existing mathematical objects can be represented and perceived by the faculty of imagination through separating and combining parts of the images of existing mathematical objects that are previously perceived by estimation. In any case, even non-existing mathematical objects should be considered as properties of material entities. They can never be grasped as fully immaterial entities. Avicenna believes that we cannot grasp any mathematical concepts unless we first have some specific perceptual experiences. It is only through the ineliminable and irreplaceable operation of the faculties of estimation and imagination upon some sensible data that we can grasp mathematical concepts. This shows that Avicenna endorses some sort of concept empiricism about mathematics.

Résumé. Selon Avicenne, certains objets des mathématiques existent et d'autres non. Chaque objet mathématique existant est un attribut connotationnel non sensible d'un objet physique et peut être perçu par la faculté d'estimation. Les objets mathématiques non existants peuvent être représentés et perçus par la faculté d'imagination en séparant et en combinant des parties d'images d'objets mathématiques existants qui sont précédemment perçues par estimation. Dans tous les cas, même les objets mathématiques non existants doivent être considérés comme des propriétés d'entités matérielles. Ils ne peuvent jamais être saisis comme des entités totalement immatérielles. Avicenne pense que nous ne pouvons saisir aucun concept mathématique à moins d'avoir au préalable des expériences perceptives spécifiques. Ce n'est que par l'opération non éliminable et irremplaçable des facultés d'estimation et d'imagination sur certaines données sensibles que nous pouvons saisir les concepts mathématiques. Cela montre qu'Avicenne approuve une sorte d'empirisme conceptuel sur les mathématiques.

1. INTRODUCTION

The philosophy of mathematics, in general, aims to answer two fundamental questions. The *ontological* question concerns the nature of

the things studied by mathematics. The ontology of mathematics investigates the metaphysical status of mathematical objects (e. g., numbers and geometrical shapes). The *epistemological* question, on the other hand, is about how we can grasp mathematical knowledge. The epistemology of mathematics explores how – by which cognitive faculties, for example – we can know mathematical objects, their properties, and their relations. It examines the role of sense perception in the formation of our mathematical knowledge and determines the extent to which our knowledge of mathematics is *a priori*, certain, or necessary. In this paper, I discuss part of Avicenna's answer to the epistemological question about mathematics[1].

Compared to Avicenna's general theory of knowledge and his epistemology of what we call today *experimental sciences* (e. g., medicine), which have been widely discussed in modern scholarship, his epistemology of mathematics has been neglected except by a few scholars[2]. This negligence is surely not due to the absence of discussion of mathematical knowledge in Avicenna's oeuvre. Quite the contrary, his epistemological

[1] What I refer to by "mathematics" is restricted to pure mathematics (i. e., arithmetic and geometry) and does not include any applied mathematical sciences (e. g., astronomy and music).

[2] For studies on Avicenna's general epistemology see, among others, Sari Nuseibeh, "Al-ᶜaql al-qudsi: Avicenna's subjective theory of knowledge," *Studia Islamica*, vol. 69 (1989), p. 39-54; Jon McGinnis, "Avicenna's naturalized epistemology and scientific method," in Shahid Rahman, Tony Street, and Hassan Tahiri (eds.), *The unity of science in the Arabic tradition* (Dordrecht, 2008), p. 129-52; Dimitri Gutas, "The empiricism of Avicenna," *Oriens*, vol. 40, no. 2 (2012), p. 391-436; Deborah L. Black, "Certitude, justification, and the principles of knowledge in Avicenna's epistemology," in Peter Adamson (ed.), *Interpreting Avicenna: Critical essays* (Cambridge, 2013), p. 120-42; and Ricardo Strobino, "Principles of scientific knowledge and the psychology of (their) intellection in Avicenna's *Kitāb al-burhān*," in Joël Biard (ed.), *Raison et démonstration: Les commentaires médiévaux sur les* Seconds analytiques (Turnhout, 2015), p. 31-45. For studies on his epistemology of experimental sciences, and of medical sciences in particular, see Sari Nuseibeh, "Avicenna: Medicine and scepticism," *Koroth*, vol. 8, no. 1-2 (1981), p. 9-20; Dimitri Gutas, "Medical theory and scientific method in the age of Avicenna," in David C. Reisman and Ahmed H. Al-Rahim (eds.), *Before and after Avicenna: Proceedings of the first conference of the Avicenna Study Group* (Leiden, 2003), p. 145-62; and Peter E. Pormann, "Avicenna on medical practice, epistemology, and the physiology of the inner senses," in Peter Adamson (ed.), *Interpreting Avicenna: Critical essays* (Cambridge, 2013), p. 91-108. Two exceptions to the wide negligence of Avicennā's epistemology of mathematics in the secondary literature are provided by Dimitri Gutas, "Intuition and thinking: The evolving structure of Avicenna's epistemology," in Robert Wisnovsky (ed.), *Aspects of Avicenna* (Princeton, 2001), p. 1-38, and Mohammad Ardeshir, "Ibn Sinā's philosophy of mathematics," in Shahid Rahman, Tony Street, and Hassan Tahiri (eds.), *The unity of science in the Arabic tradition* (Dordrecht: 2008), p. 43-62.

Arabic Sciences and Philosophy, 30 (2020): 1-26
doi:10.1017/S0957423919000109
© The Author, 2020. Published by Cambridge University Press.

RELATION AS KEY TO GOD'S KNOWLEDGE OF PARTICULARS IN THE *TAHĀFUT AL-TAHĀFUT* AND THE *ḌAMĪMA*: A CROSS-TALK BETWEEN AVERROES, AL-ĠAZĀLĪ AND AVICENNA

JEAN-BAPTISTE BRENET
University of Paris 1 Panthéon-Sorbonne
Email: jean-baptiste.brenet@univ-paris1.fr

Abstract. This article deals with the divine knowledge of particulars in Averroes' *Tahāfut al-tahāfut* and *Ḍamīma*. It examines how the concept of relation, generally neglected, is at the heart of the dispute between Avicenna, al-Ġazālī, and the Commentator. In al-Ġazālī's eyes, Avicenna's misconception of divine knowledge "in a universal way" is based on a misuse of relation in the case of God's knowledge. If particulars change and God does not, his knowledge of particulars, insofar as it undergoes change, can be considered a pure relation without ontological consequences. Averroes contests both al-Ġazālī's criticism and his proposal, despite the fact that, for different reasons involving the coming-to-be of human knowledge, he too employs the notion of pure relation in his *Long Commentary on the Physics*.

Résumé. L'article porte sur la science divine des singuliers dans le *Tahāfut al-tahāfut* et la *Ḍamīma* d'Averroès. Il examine comment le concept de relation, généralement négligé, intervient au cœur de la dispute entre Avicenne, al-Ġazālī et le Cordouan. Aux yeux d'al-Ġazālī, Avicenne tire sa conception fautive d'une connaissance divine « par mode universel » d'un mauvais usage de la relation dans le cas de la science de Dieu. Si le singulier change et que Dieu, lui, ne change pas, l'idée serait d'envisager sa connaissance du singulier, en tant qu'il change, comme une relation pure, sans conséquence ontologique. Averroès conteste à la fois la critique d'al-Ġazālī et sa proposition, même si, d'un autre point de vue (le surgissement de la connaissance dans l'intellect humain), il recourt lui aussi à la relation pure dans son commentaire de la *Physique*.

Averroes' discussion thirteen of the *Tahāfut al-tahāfut* deals with God's knowledge of particulars, and, more precisely, with the idea that, according to the philosophers, God doesn't know particulars that

https://doi.org/10.1017/S0957423919000109 Published online by Cambridge University Press

İbn Sina (090637)

...MODE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

26 Ekim 2023

are conditioned by time. The title of al-Ġazālī's chapter, to which Averroes responds, is the following: "On refuting their statement that God [...] does not know the particulars divisible in terms of temporal division into what is, what was, and what will be [1]". The issue is obviously important, and it has received a lot of scholarly attention [2]. We can sum up the three main arguments very briefly: a) Avicenna first says that God knows particulars, but in a universal manner; b) al-Ġazālī criticizes him, pointing out that this argument does not make sense because it does not allow God to know terrestrial individuals as particulars, and so the argument is heretical; c) Averroes, lastly, responds to al-Ġazālī and rejects the accusation of infidelity made against the philosophers, without actually going back to Avicenna's argument. God, he says, knows particulars, but not in a universal or particular way. His knowledge defies description and has nothing in common with human knowledge produced by the realities it knows [3].

[1] See al-Ghazālī, *The Incoherence of the philosophers, Tahāfut al-falāsifa: A parallel English-Arabic text translated, introduced, and annotated by Michael E. Marmura*, Provo (Utah), 2nd ed., 2000, p. 134-135.

[2] See recently M. Di Giovanni, "Philosophy Incarnate: Ibn Rushd's 'Almohadism' and the problem of God's omniscience", in A. Bertolacci, A. Paravicini Bagliani, M. Bertagna (ed.), *La Filosofia Medievale tra antichità ed età moderna: Saggi in memoria di Francesco Del Punta*, Firenze, Edizioni del Galluzzo, 2017, p. 139-162.

[3] See Averroes, *Tahafut al-tahafut (The Incoherence of the incoherence)*, transl. from the Arabic with introd. and notes by S. Van den Bergh, Cambridge University Press, 4th ed., 1987, p. 279-281 (cf. *Tahafot at-tahafot, L'Incohérence de l'incohérence*, ed. Maurice Bouyges, Beirut, Dar el-Machreq, 3rd ed., 1992, p. 460-463); cf. Averroes, *Decisive treatise & Epistle Dedicatory*, transl. Ch. E. Butterworth, Provo (Utah), Brigham Young University Press, 2001, p. 13-14; *Faith and Reason in Islam: Averroes' exposition of religious arguments*, transl. I. Y. Najjar, Oxford, Oneworld, 2001, p. 45-46 (cf. *Al-Kašf ʿan manāhiǧ al-adilla fī ʿaqāʾid al-milla*, ed. M. ʿĀ. al-Jābirī, Beirut, Markaz dirāsāt al-waḥda al-ʿarabiyya, 1998, p. 129-130); *Ibn Rushd's Metaphysics: A translation with introduction of Ibn Rushd's Commentary on Aristotle's Metaphysics, book Lām*, by Ch. Genequand, Leiden, 1984, ch. 51, p. 197-198 (cf. *Tafsīr mā baʿd al-ṭabīʿat, "Grand Commentaire" de la Métaphysique*, ed. M. Bouyges, 2nd ed., Beirut 1973, p. 1707-1709).

https://doi.org/10.1017/S0957423919000109 Published online by Cambridge University Press

İbn Sina (050637)

Arabic sciences and philosophy, 31 (2021): 183-223
doi:10.1017/S0957423921000060
© The Author(s), 2021. Published by Cambridge University Press.

THE SCIENCES OF THE ANCIENTS AND THEIR DIVISIONS *AQSĀM ᶜULŪM AL-AWĀᵓIL*

A TEXT ATTRIBUTED TO AVICENNA, AN EDITION WITH A BRIEF INTRODUCTION

...MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

26 Ekim 2023

MOHAMMAD JAVAD ESMAEILI
Iranian Institute of Philosophy, Tehran
Email: esmaeili.mj@gmail.com, esmaeili@irip.ac.ir

Abstract. The famous philosopher and scientist Abū ᶜAlī b. Sīnā (d. 428/1037) had an exceptional command of all the subjects on which he wrote. He is especially known for his many writings in logic, philosophy, and medicine. His influence was such that even in Europe, his works on physics, metaphysics and medicine in particular, were widely studied until the beginning of modern times. A keen mind, he had a full understanding of the inner structure of the Islamo-Hellenistic tradition that he perpetuated and in places helped to develop and reshape. This is not only borne out by his many writings, but in some instances also by his explicit accounts of the sciences and their divisions. This article contains an edition of one such account, of which only two copies have been identified so far. It will be argued (against Biesterfeldt) that the text in question is likely to have been written in Bukhārā when Avicenna was still in his early twenties. Moreover, it will be shown that it could very well be that the text was actually copied from his famous *Al-ḥāṣil wal-maḥṣūl* (Harvest reapings), a philosophical encyclopaedia in twenty volumes long since lost. The absence of algebra and a philosophical rather than a religious foundation of the sciences finally, are important clues to Avicenna's perspective on the rational sciences early in his career.

Résumé. Le célèbre savant Abū ᶜAlī b. Sīnā (m. 428/1037) montrait une maîtrise exceptionnelle de tous les sujets qu'il traitait. Il est surtout connu pour ses nombreux travaux en logique, en philosophie et en médecine. Son influence est telle que même en Europe ses travaux (en particulier en physique, métaphysique et médecine) ont été étudiés jusqu'à l'époque moderne. Il comprenait parfaitement la structure interne de la tradition gréco-arabe ; il l'a transmise et a aidé son développement et sa transformation. En témoignent ses nombreux travaux, mais aussi plusieurs exposés explicites quant aux sciences et à leurs divisions. Cet article contient l'édition d'un tel exposé, dont deux copies seulement ont été identifiées à ce jour. On expliquera (contre Biesterfeldt) que le texte en question a probablement été écrit a Boukhara quand Avicenne était encore jeune. De plus, on montrera que le texte peut très bien dériver de son célèbre *Al-ḥāṣil wal-maḥṣūl*, une encyclopédie philosophique en vingt volumes, perdue depuis longtemps. L'absence de l'algèbre, et un fondement des sciences plus philosophique que religieux, sont des indices importants révélant le point

https://doi.org/10.1017/S0957423921000060 Published online by Cambridge University Press

de vue d'Avicenne sur les sciences rationnelles à une période précoce de son activité.

1. PRELIMINARIES

Abū ᶜAlī al-Ḥusayn b. ᶜAbdallāh b. Sīnā (d. 428/1037), better known as Avicenna, is arguably the most prolific philosopher and scientist in medieval Islam.[1] His literary output ranges from philosophy and logic through mathematics, mysticism, music and other subjects all the way to medicine.[2] Some of his works, notably his monumental philosophical encyclopaedia the *Kitāb al-shifāᵓ* (The cure) and his equally voluminous medical encyclopaedia *Al-qānūn fi 'l-ṭibb* (The canon of medicine),[3] had a large impact in the Latin West, roughly from the late twelfth century almost until the beginning of modern times.[4]

Being the scholar that he was, Avicenna had a keen understanding of the relationship between the different sciences that he practised and taught. General outlines of the philosophical sciences (*ḥikma*, *falsafa*)

[1] In view of the enormous amount of literature on Avicenna, I just refer to D. Gutas, *Avicenna and the Aristotelian tradition. Introduction to reading Avicenna's philosophical works*, 2nd ed. (Leiden: Brill, 2014), which includes extensive references to primary and secondary literature.

[2] In addition to Gutas, op. cit., see also J. Janssens, *An annotated bibliography on Ibn Sīnā, (1970-1989), including Arabic and Persian publications and Turkish and Russian references* (Leuven University Press, 1991); idem, *An annotated bibliography on Ibn Sīnā*, "First supplement (1990-1994)" (Louvain-La-Neuve: Fédération Internationale des Instituts d'Études Médiévales, 1999); idem, *An annotated bibliography on Ibn Sīnā*, "Second supplement (1995-2009)" (Temple, AZ: Arizona Center For Medieval Studies, 2017); Y. Mahdavī, *Fihrist-i nuskhahā-yi muṣannafāt-i Ibn-i Sīnā* (Tehran: Intishārāt-i Dānishgāh-i Tahrān, 1333 AHS); G. C. Anawati, *Essai de bibliographie avicennienne* (Cairo: Dār al-maᶜārif, 1950); O. Ergin, *İbni Sina bibliografyası* (Istanbul: Osman Yalçın Matbaası, 1956, an upgraded version of the same in *Büyük Türk filozof ve tıp üstadı İbn-i Sinâ*, Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler [Istanbul: Ahmet İhsan Matbaası et al., 1937], which is a chapter in a large commemorative volume, with separate pagination). From among these latter three works Mahdavī is the most dependable, listing 131 items on philosophy, logic, medicine, and other subjects.

[3] On these two works, including references to editions, translations and studies, see Gutas, op. cit., 103-15, 420-22, 512-14.

[4] For the impact of his philosophy, see for instance J. Janssens, "Ibn Sīnā, Latin translations of", in H. Lagerlund (ed.), *Encyclopedia of medieval philosophy*, vol. 1, "Philosophy between 500 and 1500" (Dordrecht: Springer, 2011), 522a-527b; for the lasting impact of his Canon, see for instance Nancy G. Siraisi, *Avicenna in Renaissance Italy. The Canon and medical teaching in Italian universities after 1500* (Princeton University Press, 1987).

https://doi.org/10.1017/S0957423921000060 Published online by Cambridge University Press

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Gara, Nizar
Die Methode der Untersuchung der Seele bei Ibn Sīnā , Platonismus im Orient und Okzident: neuplatonische Denkstrukturen im Judentum, Christentum und Islam.
Hrsg. Raif Georges Khoury, Jens Halfwassen , pp. 119-139,
-- Winter, Heidelberg, 2005

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Tabatabai, Mohammad Mohit
Die Sprache Ebn Sinâs , Spektrum Iran, vol. 1 iii pp. 51-58, (1988)

-- 1988 ISSN: 0934-358X

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Heath, Peter; Avicenna; Ibn Sīnā
Disorientation and reorientation in Ibn Sina's Epistle of the bird: a reading , Intellectual studies on Islam: essays written in honor of Martin B. Dickson, Professor of Persian Studies, Princeton University
Edit. Michel M. Mazzaoui and Vera B. Moreen , pp. 163-183,
-- Crete University Press, [for] Institute for Mediterranean Studies, Rethymnon, 1993

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Van Riet, S.
Données biographiques pour l'histoire du Shifa' d'Avicenne , Académie Royale de Belgique: Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences Morales et Politiques, vol. 66 pp. 314-329, (1980)

-- 1980

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Pranti, Carl;
Einfluss der Araber , Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, I.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 230-326,
-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Wiedemann, E.
Einleitung zu dem astronomischen Teil des Kitâb al Schifâ (Werk der Genesung) von Ibn Sînâ , Sitzungsberichte der Physikalisch-Medizinischen Sozietät in Erlangen, vol. 58-59 pp. 225-227, (1926-27)

-- 1926-27

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Beltrán, Miquel; Torvá, Cesc
El Dios secreto de Ibn Sina , Cuadernos Salmantinos de Filosofía, vol. 27 pp. 5-12, (2000)

-- 2000 ISSN: 0210-4857

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Gardet, L.
En l'honneur du millenaire d'Avicenne , Revue Thomiste, vol. 59 pp. 333-345, (1951)

-- 1951

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Gardet, Louis
En l'honneur du millénaire d'Avicenne. L'importance d'un texte nouvellement traduit: les gloses d'Avicenne sur la pseudo Théologie d'Aristote , Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 91-103,
-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Amid, Moussa
Essai sur al psychologie d'Avicenne. Thèse présentée a la faculté des lettres de l'université de Genève pour obtenir le grade de docteur en philosophie , Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, II
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 147-313
-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Rahman, Fazlur
Essence and existence in Ibn Sina: the muth and the reality , Hamdard Islamicus, vol. 4 i pp. 3-14, (1981)

-- 1981 ISSN: 0250-7196

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Campanini, M.
Essenza ed esistenza di Dio in Ibn Sînâ , Islàm: Storia e Civiltà, vol. 3 pp. 173-179, (1984)

-- 1984 ISSN: 0393-246X

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Furlani, Giuseppe
Estratti del Libro della causa delle cause in un manoscritto siriaco vaticano , Rivista degli Studi Orientali, vol. 23 pp. 37-45, (1948)

-- 1948 ISSN: 0392-4866

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Gara, Nizar
Die Methode der Untersuchung der Seele bei Ibn Sina , Im Dialog bleiben: Sprache und Denken in den Kulturen des Vorderen Orients. Festchrift für Raif Georges Khoury. Hrsg. Frederek Musall und Abdulbary al-Mudarris , pp. 67-83,

-- Harrassowitz, Wiesbaden, 2011

090637 DİA MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SÎNÂ 12.06.2023

Mehren, A. F.
Études sur la philosophie d'Averrhoës concernant son rapport avec celle d'Avicenne et Gazzali , Abu l-Walīd Muhammad ibn Rushd (d. 595/1198): texts and studies, I. Tahāfut at-Tahāfut and general topics. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 237-268,

-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999

---

817 Adamson, Peter. "The Simplicity of Self-Knowledge After Avicenna." *Arab. Sci. Phil.* 28, no. 2 (2018): 257–277. CBB502442734.

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

662 Rashed, Roshdi. "IBN AL-HAYTHAM, IBN SĪNĀ, AL-TŪSĪ : ÉGALITÉ OU CONGRUENCE." *Arab. Sci. Phil.* 29, no. 2 (2019): 157–170. CBB521388295.

ibn al-Haytham 090882 ibn Sina 090637 Tusi-Nas-191098

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1507 ATALIĆ, Bruno. Avicenin muzej u njegovoj rodnoj Afshoni. *Acta Medico-Historica Adriatica*, 19 i (2021) pp. 9-18. Translated title: Avicenna's museum in his native Afshona Abstract(s): English

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

802 Janssens, Jules L. (Ed.) *An Annotated Bibliography on Ibn Sina: Second Supplement*. ACMRS, 2017. ISBN: 9780866984874. CBB781573817.

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

653 Hasnawi, Ahmad. "L'âge de la démonstration: logique, science et histoire: al-Fārābī, Avicenne, Avempace, Averroès." In *Circolazione dei saperi nel Mediterraneo: filosofia e scienze (secoli IX-XVII)/Circulation des savoirs autour de la Méditerranée: philosophie et sciences (IXe-XVIIe siècle)* [ref. 620], edited by Federici Vescovini, Graziella; Hasnawi, Ahmad. Edizioni Cadmo (2012), 257–282. CBB332357446.

Farabi 060050 ibn Bacce 080189 ibn Rüşd 090606 ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

210-161. COMMUNICATION AND COMPUTER TECHNOLOGY

896 Vincenzo, Silvia Di. "Early Exegetical Practice on Avicenna's *Šifā'*: Faḫr al-Dīn al-Rāzī's *Marginalia* to Logic." *Arab. Sci. Phil.* 28, no. 1 (2018): 31–66. CBB533386643.

ibn Sina 090637 eş-Şifa 180752 Fahreddin er-Razi 060018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

678 Lammer, Andreas. *The Elements of Avicenna's Physics*. de Gruyter, 2018. ISBN: 9783110543582. CBB464469064.
Reviews: [R664]

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

878 Cooper, Glen M. "Medical Crises and Critical Days in Avicenna and After: Insights from the Commentary Tradition." *Intel. Hist. Islam. World* 6, no. 1-2 (2018): 27–54. CBB552833337.

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

210–153. PHARMACY

687 Yavuz, Mustafa. "A Comparative Study of Epiphytic Lichens Mentioned by Ibn Sina and Ibn Al-Baytar." *Med. secoli* 30, no. 2 (2018): 617–640. CBB460772687.

ibn Sina 090637 ibnül-Baytar 090772

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1624 LAHDHIRI, Aicha. Nature humaine et les relations entre individus: à travers l'*Épître sur l'amour* d'Avicenne (*Risālh fy māhyt āl 'šq*) [*sic*]. *Homo, natura, mundus: human beings and their relationships. Proceedings of the XIV International Congress of the Société internationale pour l'étude de la philosophie médiévale. Ed. Roberto Hofmeister Pich, Alfredo Carlos Storck, and Alfredo Santiago Culleton.* Turnhout: Brepols, 2020, (Rencontres de Philosophie Médiévale, 22), pp. 535-545.

Ibn Sina 030637 Mahiyet 130088

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1788 SADEGHI, Sajjad & others. Galen's place in Avicenna's *The Canon of Medicine*: respect, confirmation and criticism. *Journal of Integrative Medicine*, 18 i (2020) pp. 21-25.

Calinus 030064 Ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

524 VEIT, Raphaela. "Greek Roots, Arab Authoring, Latin Overlay: Reflections on the Sources for Avicenna's *Canon*." In *Vehicles of Transmission, Translation, and Transformation in Medieval Textual Culture*, edited by WISNOVSKY et al. (2011) [ref. 835], 353–369. CBB432688861.

Ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1599 ERDOĞAN, Ömer Faruk. Why was Avicenna declared an infidel? An analysis within the frame of al-Ghazzāli's Tahāfut al-Falāsifah. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 83-100.

Ibn Sina 030637 Tehafütü'l Felsefe 190520

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

793 ERDEM, Engin. Ibn Sīnā's critique of deism: a debate on God's creation and sustaining. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 101-118.

Ibn Sina 030637 Deizm 010270

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

996 HASSE, Dag Nikolaus; BERTOLACCI, Amos. *The Arabic, Hebrew, and Latin Reception of Avicenna's Physics and Cosmology.* de Gruyter, 2018. ISBN: 9781614517740. CBB464758264.

Ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1576 BAYRAKDAR, Mehmet. Half understanding of Ibn Sīnā's two concepts: al-wâjib al-wujûd and wâjib al-wujûd. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 53-62.

Ibn Sina 030637 Vücud 010235

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1776 KAHYA, Esin. Two distinguished physicians, Ibn Sina and Galen. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 207-214.

Ibn Sina 030637 Calinus 030064

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

309 *Philosophie in der islamischen Welt, Band 2/1. 11. und 12. Jahrhundert: Zentrale und östliche Gebiete.* Hrsg. von Ulrich Rudolph unter Mitarbeit von Renate Würsch. Basel: Schwabe, 2021 (Philosophie in der islamischen Welt, 2/1). 600 pp. Im Fokus des ersten Halbbandes steht Ibn Sīnā (Avicenna), sowie Denker, die sich mit Ibn Sīnā kritisch auseinandersetzten, u. a. al-Ghazālī, al-Suhrawardī und Fakhr al-Dīn al-Rāzī. Abschnitte über weniger bekannte islamische Autoren, die bislang kaum erforscht wurden, und ein Kapitel über die philosophische Tradition der syrischen Christen runden die Darstellung ab.

Ibn Sina 030637 Gazali 010151 Suhrevardi 181375 Fahreddin er-Razi 060018

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1706 ESMAEILI, Mohammad Javad. The sciences of the ancients and their divisions - *aqsām 'ulūm al-awā'il*: a text attributed to Avicenna, an edition with a brief introduction. *Arabic Sciences and Philosophy*, 31 ii (2021) pp. 183-223. Argues against Biesterfeldt that the text introduced and edited in this article is likely to have been written in Bukhārā when Avicenna was still in his early twenties, possibly copied from his lost *al-Ḥāṣil wal-maḥṣūl*, a philosophical encyclopaedia in twenty volumes. Abstract(s): French.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1757 BARAN, Dana. Ibn Sina – Avicenna, a medico-historical paradigm. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage*. Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 63-82.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1792 SHABANINEZHAD, Esmaeil & others. Management of cataract in Avicenna's *Canon of Medicine*. *Journal of Research on History of Medicine*, 9 iv (2020) pp. 291-298.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1703 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna on grasping mathematical concepts. *Arabic Sciences and Philosophy*, 31 i (2021) pp. 95-126. About the perception of non-existing mathematical objects which should be considered as properties of material entities and can never be grasped as fully immaterial entities. Abstract(s): French.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1736 STARR, Peter. Alchemical texts ascribed to Ibn Sīnā and the role of alchemy in science. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage*. Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 241-260.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1777 KESKINBORA, Kadircan H. Ibn Sīnā's contributions to ophthalmology. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage*. Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 299-332.

ibn Sina 030637

1778 KESKINBORA, Kadircan H. Medicine in the medieval era and early Renaissance: a most influential teacher, Ibn Sīnā (Avicenna). *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage*. Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 15-52.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1665 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna on grasping mathematical concepts. *Arabic Sciences and Philosophy*, 31 i (2021) pp. 95-126. About the perception of non-existing mathematical objects which should be considered as properties of material entities and can never be grasped as fully immaterial entities. Abstract(s): French.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1722 UNAT, Yavuz. The versatile scientist of the 11th century: Ibn Sīnā (Avicenna), his astronomy studies and its effects. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage*. Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 129-142.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1763 COOPER, Glen M. Avicenna and the contest of healing: medical crises and the body politic metaphor in the *Canon of Medicine*. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage*. Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 119-128.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1594 DI VINCENZO, Silvia. The Avicennian tradition in the making: a correspondence on the role of expressions and meanings in logic in context. *Studia Graeco-Arabica*, 11 ii (2021) pp. 27-40.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1585 CHATTI, Saloua. On some ambiguities in Ibn Sīnā's analysis of the quantified hypothetical propositions. *Arabic Sciences and Philosophy*, 32 i (2022) pp. 67-107.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1578 BERTOLACCI, Amos. "The excellent among the earlier scholars". Alexander of Aphrodisias in Avicenna's Metaphysics. *Alexander of Aphrodisias in the Middle Ages and the Renaissance*. Ed. Pietro B. Rossi, Matteo Di Giovanni, and Andrea Aldo Robiglio. Turnhout: Brepols, 2021, (Studia Artistarum, 45), pp. 33-58.

1579 BERTOLACCI, Amos. The metaphysical proof of prophecy in Avicenna. *Prophecy and prophets in the Middle Ages*. A cura di Alessandro Palazzo e Anna Rodolfi. Florence: SISMEL - Edizioni del Galluzzo, 2020, (Micrologus' Library, 103), pp. 39-76.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1615 KAUKUA, Jari. On common sense, estimation, and the soul's unity in Avicenna. *Philosophical problems in sense perception: Testing the limits of Aristotelianism*. Ed. David Bennett and Juhana Toivanen. Cham: Springer, 2020, (Studies in the History of Philosophy of Mind, 26), pp. 151-160.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1611 JANSSENS, Jules. Avicenna, *Fī al-'umūr al-kulliyya min 'ilm al-ṭibb*, ed. Najafgholi Habibi (Hamadan, 2018). *Arabic Sciences and Philosophy*, 31 ii (2021) pp. 269-275. Review essay of a new edition of the first section of Ibn Sīnā's *Canon of medicine*. "Even if it is obvious that it does not yet present a "critical edition" in the full sense of the word, it has important merits." Abstract(s): French.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1606 HARRIS, Joshua Lee. Ontological pluralism and divine naming: insights from Avicenna. *Res Philosophica*, 98 ii (2021) pp. 205-231.

1607 HARVEY, Steven & HOREZKY, Oded. From translator to commentator: Ṭodros Ṭodrosi's presentation of Aristotle's *Organon*. *Studia Graeco-Arabica*, 11 ii (2021) pp. 141-156. "The paper analyzes Ṭodros's use of Averroes' *Long commentary* on the *Posterior analytics* in order to explain Averroes' *Middle commentary* on the *Posterior analytics*, and it illustrates Ṭodros's use of al-Fārābī's *Long commentary* on the *Topics* in order to explain Averroes' *Middle commentary* on that book."

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1649 SOUSA, Meline Costa. Intellect and internal senses in Avicenna's *Kitāb al-Nafs* V. *Homo, natura, mundus: human beings and their relationships. Proceedings of the XIV International Congress of the Société internationale pour l'étude de la philosophie médiévale. Ed. Roberto Hofmeister Pich, Alfredo Carlos Storck, and Alfredo Santiago Culleton*. Turnhout: Brepols, 2020, (Rencontres de Philosophie Médiévale, 22), pp. 273-282.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1639 OKTAY, Roida Rzayeva. Ibn Sina and his philosophical legacy. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage*. Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 199-206.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1617 KHALILOV, Salahaddin. Avicenna and modern theories of self-knowledge. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage*. Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 261-270.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1553 SEBTI, Meryem. *Avicenne: prophétie et gouvernement du monde.* Paris: Cerf, 2021. 312 pp.

Ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1573 AREZAEI, Hamed. The idea of the suspended man in space; from thought experiment to actual realization. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 271-298. "The idea of 'the man suspended in space' is regarded as one of the original contributions of Ibn Sina on self-consciousness."

Ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

Ibn Sina 090637

1528 KESKINBORA, Kadircan H. Ibn Sīnā (Avicenna)'s *Canon* and its influence on medical teaching in European universities. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 155-198.

1529 KESKINBORA, Kadircan H. Medicine in the medieval era and early Renaissance: a most influential teacher, Ibn Sīnā (Avicenna). *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 15-52.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1571 ALPINA, Tommaso. Retaining, remembering, recollecting: Avicenna's account of memory and its sources. *Memory and recollection in the Aristotelian tradition: essays on the reception of Aristotle's 'De memoria et reminiscentia'.* Ed. Véronique Decaix, Christina Thomsen Thörnqvist. Turnhout: Brepols, 2021, (Studia Artistarum, 47), pp. 67-92.

Ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

1510 SUCH, Michael. Anthology of selected writings of Ibn Sina. *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021, pp. 215-230.

Ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

Ibn Sina 090637

1563 *Revisiting Ibn Sina's (Avicenna) heritage.* Ed. Kadircan Hidir Keskinbora. Berlin: Lang, 2021. 354 pp.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
12.05.2023

Aristo (011899)

İbn Sina (090637)

D51.5

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

02 Mart 2023

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Arabic sciences and philosophy, 32 (2022): 137-178 doi:10.1017/S0957423922000017 Cambridge

© The Author(s), 2022. Published by Cambridge University Press. This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution licence (https://creativecommons.org/licences/by/4.0/), which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

EXERCISING IMPARTIALITY TO FAVOR ARISTOTLE

AVICENNA AND "THE ACCOMPLISHED ANATOMISTS" (*AṢḤĀB AL-TAŠRĪḤ AL-MUḤAṢṢILŪNA*)

TOMMASO ALPINA
LMU – Munich
Email: tommaso.alpina@gmail.com

Abstract. This article analyses Avicenna's *Ḥayawān* III, 1, which deals with the well-known disagreement between physicians and philosophers on the origination of blood vessels (arteries and veins) and nerves. However, the proposed analysis is not limited to this chapter and its main topic. The more general purpose of this article is to reconstruct the psycho-medical context in which Avicenna's exposition lies, that is, the soul's oneness and the consequent conditions for body ensoulment (i. e. the soul's need for a primary, unitary attachment to the body through the heart and the cardiac pneuma). The article then outlines the strategy through which Avicenna presents medical positions (heart, brain, and liver are all on an equal footing) that challenge his (and Aristotle's) anatomical model, which is coherent with his theory of the soul. In this connection, firstly, the article shows how Avicenna takes physicians' arguments apart in a philosophical context (he usually points at their logical shortcomings). Then, it clarifies the contribution of anatomy to determine the conditions of body ensoulment and, ultimately, how to reconcile medical practice with philosophical truths, if need be.

Résumé. Cet article analyse *Ḥayawān* III, 1 d'Avicenne, qui traite du désaccord bien connu entre médecins et philosophes sur l'origine des vaisseaux sanguins (artères et veines) et des nerfs. Cependant, l'analyse proposée ne se limite pas à ce chapitre et à son sujet principal. L'objectif plus général de cet article est de reconstruire le contexte psycho-médical dans lequel s'inscrit l'exposé d'Avicenne, c'est-à-dire l'unicité de l'âme et les conditions qui en découlent pour l'animation du corps (c'est-à-dire le besoin de l'âme d'un attachement primaire et unitaire au corps à travers le cœur et le pneuma cardiaque). L'article expose ensuite la stratégie par laquelle Avicenne présente des positions médicales (le cœur, le cerveau, et le foie sont tous aussi cruciaux) qui remettent en cause son modèle anatomique (et celui d'Aristote), lequel est cohérent avec sa théorie de l'âme. À cet égard, l'article montre tout d'abord comment Avicenne démonte les arguments des médecins dans un contexte philosophique (il souligne généralement leurs lacunes logiques). Ensuite, il clarifie l'apport de l'anatomie pour déterminer les conditions de l'animation du corps et, finalement, comment concilier la pratique médicale avec les vérités philosophiques, le cas échéant.

sis of which firmer conclusions can be drawn. These principles, however, are given to the physician by the philosopher, and this is Avicenna's insuperable bias. In the end, the concept of a medical discipline subordinated to higher (philosophical) principles inevitably ends up favoring the philosophical perspective (in other words, that of Aristotle). The topics that set philosophers against physicians are not (and cannot be) equally tackled by both groups because, ultimately, these are issues that are incumbent upon the philosopher to investigate with his own principles and theoretical tools. In the case of the origination of blood vessels and nerves, the philosophical principle at the basis of the investigation is the soul's oneness, in turn necessitating a single bodily organ to which it is firstly attached, that is, the heart. The formative faculty of the soul in the semen shapes the cardiac matter of the embryo, in which the principle of life primarily inheres. Then, all the other bodily organs are shaped by the formative faculty together with the vital faculty in the heart. Ultimately, all organs depend on the heart and derive from it, although it would be hazardous to speak of physical origination.

Philosophical principles thus guide the anatomist's hand, who cannot but corroborate the philosophical assumptions from which his activity has begun.

Acknowledgements. This article has been written under the aegis of the project "Animals in Philosophy of the Islamic World," which has received funding from the European Research Council (ERC) under the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme (grant agreement No. 786762). I would like to thank Peter Adamson, Alexander Lamprakis, and Marwan Rashed for their comments and remarks on the first draft of this paper, which saved me from many mistakes and inaccuracies. All remaining flaws are solely my responsibility. Unless otherwise indicated, translations from Arabic are mine.

0515
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
İbn Sina
090637 02 Mart 2023
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Arabic sciences and philosophy, 32 (2022): 179-199 doi:10.1017/S0957423922000029 Cambridge

© The Author(s), 2022. Published by Cambridge University Press. This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution licence (https://creativecommons.org/licences/by/4.0/), which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

AVICENNA ON HUMAN SELF-INTELLECTION

BORIS HENNIG
Ryerson University, Toronto
Email: hennig@ryerson.ca

Abstract. I argue that Avicenna allows for at least one case where we can intellectually grasp a particular individual as such: Each human intellect can intellect itself as numerically this one intellect without relying on any general notion or concept. This is because humans can retain their individuality when separated from their bodies. I discuss passages in which Avicenna appears to affirm and deny that humans can intellect themselves. I conclude that in contrast to the self-awareness that Avicenna showcases in his "floating human" thought experiment, human self-intellection is a rare achievement, and I explain how it differs from the more perfect self-intellection of the divine intellect.

Résumé. Je soutiens qu'Avicenne admet au moins un cas où il est possible pour notre intellect de saisir un individu particulier en soi : chaque intellect humain peut s'appréhender comme étant numériquement lui-même sans avoir recours à une notion ou un concept général. Car l'être humain préserve son identité lorsqu'il est séparé de son corps. Nous discutons des textes où Avicenne semble affirmer et nier qu'un être humain peut s'appréhender lui-même. Nous concluons que, contrairement à la conscience de soi qu'invoque Avicenne dans l'expérience de pensée de «l'homme volant», l'auto-intellection humaine est une réalisation rare et nous expliquons ce qui la distingue de l'auto-intellection plus complète de l'intellect divin.

1. INTRODUCTION

According to Avicenna and many other Aristotelians, we grasp general concepts by means of our intellect, and we connect to particular individuals by means of our senses.[1] How clear cut is this division? Can we also intellect individuals in their individuality? That is, can we intellectually connect to numerically one individual, without identifying it exclusively in general terms? Would we be able to intellectually grasp the difference between two exactly similar individuals? I will argue that Avicenna allows for at least one such case: Each human intellect can intellect itself as numerically one and distinct, and when it does so, it does not rely on any general notion or concept.[2]

[1] Dimitri Gutas, *Avicenna and the Aristotelian Tradition* (Brill, 2014), p. 344.

1670 IVANOV, Sergey. It's raining calves: history and sources of a spurious citation from Avicenna in Albert the Great's *Meteorology*. *Mediterranea*, 5 (2020) pp. 1-49.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN BORÜ

01 Eylül 2022

GUTAS, Dimitri. Avicenna and after: the development of paraphilosophy. A history of science approach. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century.* Ed. Abdelkader Al Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 19-72. Contends that "once we stop using the (for us) fuzzy word 'philosophy' we can acquire a better tool with which to gauge what Avicenna as well as his predecessors and successors were doing." "For thinkers from late antiquity onward ..., philosophy was something quite concrete: it meant all the rational sciences, so basically what we broadly term science nowadays."

Ibn Sina
090637

01 Eylül 2022

3300 HODGES, Wilfrid. Proofs as cognitive or computational: Ibn Sīnā's innovations. *Philosophy & Technology,* 31 (2018) pp. 131-153. On the advances made by Avicenna away from a purely cognitive view of proofs and towards a more computational view, and the kinds of consideration that led him to these advances.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

3482 CABALLERO-NAVAS, Carmen. Del árabe al hebreo. El nacimiento de la ginecología hebrea medieval y el *Canon de la medicina* de Ibn Sīnā. *Sefarad*, 79 i (2019) pp. 89-122. "The aim of this essay is to show that the *Zikhron ha-ḥolayim ha-hovim be-klei ha-herayon* ... –a short Hebrew treatise on the conditions of male and female sexual organs, written in Castile at the turn of the 12th century– is an epitome of funūn 20 and 21 of Book III from Ibn Sīnā's *Canon of Medicine*, drawn directly from Arabic some decades prior to the first known Hebrew translation." Abstract(s): English.

ibn Sina 030637
01 Eylül 2022

3095 LIZZINI, Olga Lucia. Matter and nature: on the foundations of Avicenna's theory of providence: an overview. *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 7-34.

ibn Sina 030637

2940 NUSSEIBEH, Sari. *Avicenna's Al-Shifā': oriental philosophy.* London & New York: Routledge, 2018. 388 pp.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜ

2889 O'REILLY, Francisco. La causa *essendi* como verdadera causa metafisica en el *Avicenna Latinus*. *Patristica et Mediaevalia*, 32 (2011) pp. 87-98. Abstract(s): English.

İbn Sina 090637

2975 ARIF, Syamsuddin. Divine emanation as cosmic origin: Ibn Sînâ and his critics. *Tsaqafah*, 8 ii (2012) pp. 331-346. Abstract(s): Indonesian.

İbn Sina 090637

2998 BUCAN, Daniel. Avicenna i problem bitka Kako je viđen u islamu i arapskom jeziku. *Filozofska Istraživanja*, 32 i (2012) pp. 49-61. Translated title: Avicenna und das Problem des Seins. Einwirkungen des Islam und der arabischen Sprache Abstract(s): German.

İbn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜM... 01 Eylül 2022

ibn Sina
030637

2954 *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne /* Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019. 410 pp. L'ouvrage, dédié à la mémoire de Marc Geoffroy, "révèle la grande diversité des courants doctrinaux [relatifs à la noétique] en terre d'Islam et ... permet d'entrevoir l'évolution des doctrines et de la terminologie." Les études doctrinales sont suivies par un choix de textes et un lexique.

SOLEYMANI CHAHARFARSAKHI, Masoumeh. Avicenna and Ficino on divine prophets. *Accademia: Revue de la Société Marsile Ficin,* 14 (2012) pp. 23-43.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 EYLÜL 2022

2038 HARVEY, Elon. Avicenna's influence on Maimonides' "Epistle on astrology". *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 ii (2019) pp. 171-183. Shows that Maimonides significantly relied on Avicenna's "Refutation of astrology" (*al-Iṣāra ilā fasād 'ilm aḥkām al-nujūm*) when composing his own refutation, the "Epistle on astrology" (*'al Gezērat ha-kōḳavīm*). Maimonides consulted a copy of Avicenna's *Refutation*, partially using its structure as a model for his *Epistle*, and adapting some of its arguments.

ibn Sina
090657
ibn Süleyman
090546

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Eylül 2022

MAHROUZADEH, Tayebeh. The soul's self-knowledge: the views of Ibn Sīnā and Ibn Ḥazm. *Journal of Shi'a Islamic Studies*, 10 ii (2017) pp. 183-205.

İbn Sina
090637
İbn Hazm
090435

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2022

3159 SAATI, Alireza. The concept of being; where there is no pertinence between Avicenna and Aristotle's live dog better than dead king. *Philosophy Study*, 5 ii (2015) pp. 86-92. "Aristotle's equivalence between the question of 'what substance is' rendered to the question of 'what being is' in addition to spelling out the implications of this observation done by Avicenna - basing on his own metaphysics - constitutes the body of my paper."

Ibn Sina
090637
Aristo
011899

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

ЕФРЕМОВА, Н. В. Об авиценновской реформе «Метафизики» Аристотеля: базисные ориентиры. *Orientalistica*, 2 iii (2019) pp. 615-633. Translated title: On Avicennian reform of Aristotle's Metaphysics: basic attitudes

ЕФРЕМОВА, Н. В. Об авиценновской реформе «Метафизики» Аристотеля: что такое метафизика? *Orientalistica*, 2 iv (2019) pp. 927-953. Translated title: On Avicennian reform of Aristotle's Metaphysics: what is metaphysics?

ibn Sina
030637
011899

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Eylül 2022

Ibn Sina
090637
Molla Sadra
131533

1561 RIZVI, Sajjad H. An Avicennian engagement with and appropriation of Mullā Ṣadrā Šīrāzī (d. 1045/1636): the case of Mahdī Narāqī (d. 1209/1795). *Oriens*, 48 i-ii (2020) pp. 219-249.

01 Eylü 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN BORÇ...

KILIÇ, M. Fatih. The emergence of the distinction between complete and incomplete causes from Avicenna to al-Abharī. *Nazariyat*, 4 i (2017) pp. 63-85.

ibn Sina
050637
Ebhari Esirud
050022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

(090637) Ibn Sina

(200155) Usul-i Fikih

2505 KALBARCZYK, Nora. In the footsteps of Ibn Sīnā? The uṣūlī debate on the *argumentum e contrario*. *Philosophy and jurisprudence in the Islamic world*. Ed. Peter Adamson. Berlin: De Gruyter, 2019, (Philosophy in the Islamic World in Context, 1), pp. 53-66.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

İbn Sina
050637

1477 JANOS, Damien. *Avicenna on the ontology of pure quiddity.* Berlin: De Gruyter, 2020 (Scientia Graeco-Arabica, 26). 762 pp. Delves into Avicenna's theory of quiddity or essence.

01 EKİM 2022
HADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Logica (Logique du Šifā).* Texte latin, édition critique de la traduction médiévale par F. Hudry, introduction doctrinale par A. de Libera. Paris: Vrin, 2018 (Sic et Non). 272 pp. "La *Logica Avicennae* est la traduction latine médiévale de la première partie (*al-Madkhal*) du *Kitāb al-Šifā* qui traite de la logique et s'ouvre, selon l'usage, par un commentaire de l'*Isagoge* de Porphyre (234-305). Elle a été traduite d'arabe en latin par Abraham ibn Daud dit Avendauth (m. 1180)."

İbn Sina
050637
es-Şifa
180752

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

1475 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Al-Madkhal: Avicenna on the Isagoge of Porphyry.* Translated and introduced by Allan Bäck. Munich: Philosophia, 2019. 157 pp.

Ibn Sina
050637

01 Eylül 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

HULLMEINE, Paul. Al-Bīrūnī and Avicenna on the existence of void and the plurality of worlds. *Oriens*, 47 i-ii (2019) pp. 114-144.

Biruni 020343
İbn Sina 050637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylü. 2022

Farabi
060050
Ibn Sina
030637
Ibn Rüşd
030606

3056 HODGES, Wilfrid. Remarks on al-Fārābī's missing modal logic and its effect on Ibn Sīnā. *Eshare: An Iranian Journal of Philosophy*, 1 iii (2019), pp. 39-73. Reconstructs the missing section of al-Fārābī's *Long Commentary on the Prior Analytics* containing the treatment of modal logic based on quotations in the works of Ibn Sīnā, Ibn Rushd and Maimonides. Argues that al-Fārābī's treatment of the *dictum de omni* had a decisive effect on the development and presentation of Ibn Sīnā's modal logic. Also presents additional evidence that the *Harmonisation of the opinions of Plato and Aristotle* was not written by al-Fārābī.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Eylül 2022

HODGES, Wilfrid. Two early Arabic applications of model-theoretic consequence. *Logica Universalis*, 12 i-ii (2018) pp. 37-54. Traces two logical ideas - one usually credited to Venn, Leibniz, and Euler, the other to Tarski - back to Abū 'l-Barakāt al-Baghdādī: 1) The idea of using diagrams to prove that certain logical premises do (not) have certain logical consequences; 2) the idea that in formal logic, P logically entails Q if and only if every model of P is a model of Q. Abū 'l-Barakāt's work follows on from related but inchoate research of Ibn Sīnā, while the notion of model-theoretical consequence can be traced back through Paul the Persian (sixth century) and in some form back to Aristotle.

Ibn Sina
030637
Aristo
011559
Ebü'l-Berekat el-Bağdadi
050387

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

HAAN, Daniel D. de. A mereological construal of the primary notions: *being* and *thing* in Avicenna and Aquinas. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 335-360.

Ibn Sina
530637
Aquinas Thom.
Gol 3250

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜM

01 Eylül 2022

1516 GRANOT, Roni & SHAIR, Nabil. The origin and power of music according to the 11th-century Islamic philosopher Ibn Sīnā. *Journal of the Royal Asiatic Society*, 29 iv (2019) pp. 585-598.

Ibn Sina
090637

ADDE YAYIMLANDIKTAN
İRİ GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

ibn Sina
090637

1519 GUTAS, Dimitri. Avicenna's *al-ḥikma al-muta'āliya*. Initial Begriffsgeschichte. *Studia Graeco-Arabica*, 10 (2020) pp. 245-259. "Avicenna uses the phrase *al-ḥikma al-muta'āliya* once only, in the *Išārāt* ... It has been variously interpreted, both in the Islamic tradition and in modern scholarship. In this paper I analyze its meaning in context and trace its reception among the early commentators, following the suggestion of Rüdiger Arnzen that a *Begriffsgeschichte* is required for its proper understanding." Abstract(s): English.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
[illegible]
01 Eylül 2022

Sirafi
181129
İL, Sina
030637

9145 GIOLFO, Manuela E. B. & HODGES, Wilfrid. Conditionality: syntax and meaning in al-Sīrāfī and Ibn Sīnā. *The foundations of Arabic linguistics IV. The evolution of theory.* Ed. Manuela E. B. Giolfo and Kees Versteegh. Leiden: Brill, 2019, (Studies in Semitic Languages and Linguistics, 97), pp. 157-181.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Farabi
060070
Ibn Sina
030637

3027 FALLAHI, Asadollah. Fārābī and Avicenna on contraposition. *History and Philosophy of Logic*, 40 i (2019) pp. 22-41.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 [illegible] 2022

3023 DUBÉ, Jonathan. Ḥayy ibn Yaqẓān's parable of the two generous men in Avicenna's *Decree and determination* (*R. fī l-qaḍā' wa-l-qadar*). *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 35-60.

Hay b. Yakzan
080 983
Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
RA GELEN DOKÜM N

01 Eylül 2022

İbn Sina 1503
090637

DAŞDEMIR, Yusuf. The influence of the Avicennan theory of science on philosophical Sufism: the concept of the divine science in Qūnawī and Fanārī. *Oriens*, 48 i-ii (2020) pp. 156-187.

01 EKİM 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Tabiat
190056
İbn Sina
030637

3010 DADIKHUDA, Davlat. "Not so ridiculous": Avicenna on the existence of nature (*ṭabīʿa*) contra Aristotle and the Ashʿarites. *Oxford Studies in Medieval Philosophy*, 7 (2019) pp. 1-43. Discusses a distinctive argument that Avicenna offers for the existence of nature (*ṭabīʿah*) as a causal power (*qūwwah*) in bodies (*ajsām*).

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 EKİM 2022

3011 DADIKHUDA, Davlat. Not that simple: Avicenna, Rāzī, and Ṭūsī on the incorruptibility of the human soul at *Ishārāt* VII.6. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century*. Ed. Abdelkader Al Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 279-306.

Ibn Sina
030637
Razi Ebu Bekr
170195
Tusi Nasireddin
191098

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

BLACK, Deborah L. Constructing Averroes epistemology. *Interpreting Averroes: critical essays*. Ed. Peter Adamson and Mattèo Di Giovanni. Cambridge: Cambridge University Press, 2019, pp. 96-115. With a focus on Averroes' rejection of the Avicennian theory of intuition (*hads*) and intuitive knowledge.

İbn Rüşd
090606
İbn Sina
090637

IADDE YAYIMLANDIKTAN
RA GELEN DOKÜM N

01 Ekim 2022

BLACK, Deborah L. *Cognoscere per impressionem*: Aquinas and the Avicennian account of knowing separate substances. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 213-236.

ibn Sina
090637
Aquinas Thomas
G013250

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

765 BIRGŪL, Mehmet. On the "psychological dialectic" of al-Ghazālī regarding philosophers, or did Ibn Sīnā drink wine? *Ilahiyat Studies: a Journal on Islamic and Religious Studies*, 10 i (2019) pp. 47-97.

Gazzali
070151
ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOK

01 EKİ 2022

1692 BIN MUHAMMAD YUSOFF, Muhammad Fawwaz & AB RAZAK, Nur Izah. Medieval theoretical principles of medicine in Ibn Sīnā's *al-Qānūn fī al-ṭibb* and al-Dhahabī's *al-Ṭibb al-nabawī*. *Afkār: Jurnal Akidah dan Pemikiran Islam. Journal of 'Aqīdah and Islamic Thought*, 22 ii (2020) pp. 119-154. Abstract(s): Malay.

Ibn Sina
090637
el-Kanun fi-Tib
110322

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA SELEN DOKÜ

01 Eylül 2022

1621 BIESTERFELDT, Hans Hinrich. Eine arabische Klassifikation der Wissenschaften aus dem 4./5. Jahrhundert H. *Studia Graeco-Arabica,* 10 (2020) pp. 261-270. "The library of the Academy of the Sciences in Lisbon houses an Arabic manuscript containing a collection of philosophical and medical texts (V. 293), beginning with a number of treatises by, or ascribed to, Avicenna. This article examines their first one, called *Risāla fī Ǧamī' aqsām 'ulūm al-awā'il wa-mā lladī yaštamil 'alayhi kull qism minhā wa-fī ayy al-kutub tūǧad ...*". Abstract(s): English.

Ibn Sina
090637

01 Eylül 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA SELÇUK DOKÜ

BENEVICH, Fedor. The priority of natures against the identity of indiscernibles: Alexander of Aphrodisias, Yaḥyā b. ʿAdī, and Avicenna on genus as matter. *Journal of the History of Philosophy*, 57 ii (2019) pp. 205-234.

Yahya b. Ad.
220-30
Ibn Sina
09-637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 EYLÜL 2022

1493 BENEVICH, Fedor. The necessary existent (*wājib al-wujūd*): from Avicenna to Fakhr al-Dīn al-Rāzī. *Philosophical theology in Islam: later Ash'arism East and West*. Ed. Ayman Shihadeh and Jan Thiele. Leiden: Brill, 2020, (Islamicate Intellectual History, 5), pp. 123-155.

Ibn Sina
050637
Fahreddin er-Razi
060018
Vücud
210293

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜ
01 Ekim 2022

1492 BENEVICH, Fedor. Perceiving things in themselves: Abū l-Barakāt al-Baġdādī's critique of representationalism. *Arabic Sciences and Philosophy*, 30 ii (2020) pp. 229-264. Arguing against the traditional Aristotelian-Avicennian epistemological dualism, which distinguishes between the sense-perception of material particulars and the conception of immaterial universals, Abū l-Barakāt al-Baġdādī (d. 1164/65) holds that all epistemic acts have the unified structure of direct relation between one and the same perceiver (immaterial soul) and the objects themselves. "This new approach may have also determined the epistemological theories of two of the most important post-Avicennian Islamic philosophers: Faḫr al-Dīn al-Rāzī (d. 1210) and Šihāb al-Dīn al-Suhrawardī (d. 1191)." Abstract(s): English & French.

Ebü'l-Berekat el-Bağdadi
050367
Fahreddin er-Razi
060018
İbn Sina
050637

MADDE YAYIN AŞAMASI
SONRA GELEN DOKÜM
01 Ekim 2022

1488 AMIN, Wahid M. "From the One, only one proceeds": the post-classical reception of a key principle of Avicenna's metaphysics. *Oriens*, 48 i-ii (2020) pp. 123-155.

1489 ARIF, Syamsuddin. Neither created nor destructible: Ibn Sīnā on the eternity of the universe. *Al-Shajarah*, 25 i (2020) pp. 85-106.

Ibn Sina
030637
01 Eylül 2022
MADDE YAYIMI ANDIKTAN
SONRA SİLİNİ DOĞUTUN

1470 AZADPUR, Mohammad. *Analytic philosophy and Avicenna: knowing the unknown.* London & New York: Routledge, 2020. 120 pp.

1471 BLOCH, Ernst. *Avicenna and the Aristotelian left.* Tr. Goldman, Loren & Thompson, Peter. New York: Columbia University Press, 2019. 109 pp.

1472 EYDI, Akbar. *Душата во делото на Ибн Сина* / Акбар Ејди. [Превод Хамза Халитовиќ]. Tetovo: Фондација за Наука и Култура Гноса, 2019. 129 pp. Macedonian transl. of *Učenje o duši u djelu Ibn Sine* (Sarajevo 2010), being a Bosnian transl. by Amar Imamović of the Persian original. Translated title: The soul in the work of Ibn Sina

1473 HAAN, Daniel D. de. *Necessary existence and the doctrine of being in Avicenna's Metaphysics of the Healing.* Leiden: Brill, 2020 (Investigating Medieval Philosophy, 15). 426 pp.

Ibn Sina
090637
01 EYLÜL 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

1634 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna against mathematical Platonism. *Oriens*, 47 iii-iv (2019) pp. 197-243.

ibn Sina 090637

1635 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna on mathematical infinity. *Archiv für Geschichte der Philosophie*, 102 iii (2020) pp. 445-468.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

3207 ZAKARIA, Idris. Ibn Sīnā on the benefits of worship to the masses. *Afkār: Jurnal Akidah dan Pemikiran Islam. Journal of 'Aqīdah and Islamic Thought*, 15 (2014) pp. 115-134. Abstract(s): Malay.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Ibn Sina
030637
Fitrat
060371

1579 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna's notion of *fiṭrīyāt*: a comment on Dimitri Gutas' interpretation. *Philosophy East & West*, 70 iii (2020) pp. 819-833. With reference to Gutas' article *The empiricism of Avicenna*, published in *Oriens*, 40 ii (2012), pp. 391-436. Response by Gutas and rejoinder by Zarepour in pp. 833-848.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 EKİM 2022

ÜÇER, İbrahim Halil. Aristotle's dunamis transformed: on Avicenna's conception of natural *isti'dād* and *tahayyu'*. *Nazariyat*, 2 iii (2015) pp. 37-76. Focuses on "the Avicennan transformation of the Aristotelian theory of potentiality (*dūnamis*) in respect to substantial generation."

Aristo
011899
İbn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

İbn Dina
050637
Çalışma
Arist
011899

2861 STROHMAIER, Gotthard. Avicenna between Galen and Aristotle. *Brill's companion to the reception of Galen.* Ed. Petros Bouras-Vallianatos and Barbara Zipser. Leiden: Brill, 2019, pp. 215-226.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2022

SHIHADEH, Ayman. Avicenna's theodicy and al-Rāzī's anti-theodicy. *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 61-84.

Razi Ebu Bekir
170195
ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
[illegible] DOKÜMAN

01 Eylül 2022

3161 SAEMI, Amir. The morally difficult notion of heaven: a critique of the faith-based ethics of Avicenna and Aquinas. *American Catholic Philosophical Quarterly,* 92 iii (2018) pp. 429-444. Argues "that Avicenna's and Aquinas's faith-based virtue ethics are crucially different from Aristotle's virtue ethics, in that their ethics hinges on the theological notion of heaven, which is constitutively independent of the ethical life of the agent."

ibn Sina
090637
Aquinas Th.
6013250

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

RASHED, Roshdi. Ibn al-Haytham, Ibn Sīnā, al-Ṭūsī : égalité ou congruence. *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 ii (2019) pp. 157-170. About the concept of equality and the concept of congruence of geometric magnitudes.

Ibn al-Heysem
090882
Ibn Sina
090637
Tusi Nasiruddin
171095

...ANDIKTAN
...A GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

ikhwan al-Safa
091357
Kindi
111105
Cahiz
080037
Farabi
060050
Ibn Sina
090637

1557 PUIG MONTADA, Josep. La filosofía islámica y la aceptación de las otras religiones. *Revista del Instituto Egipcio de Estudios Islámicos en Madrid*, 47 (2019) pp. 21-42. Examines the attitudes to this issue adopted by Muslim thinkers of the medieval period, namely al-Kindi, al-Jahiz, al-Farabi, the Ikhwan al-Safa, Ibn Sina & Ibn Rushd. Abstract(s): English.

ADDE YAYIMLANDIKT

01 EKİ 2022

981 NOBLE, Michael-Sebastian. *Philosophising the occult: Avicennan psychology and 'The Hidden Secret' of Fakhr al-Dīn al-Rāzī.* Berlin: De Gruyter, 2020 (Studies in the History and Culture of the Middle East, 35). 360 pp. Detailed study of Fakhr al-Dīn al-Rāzī's *al-Sirr al-maktūm fī mukhāṭabat al-nujūm* and its theory of astral magic, "which synthesized the naturalistic account of prophethood constructed by Avicenna (d. 1037), with the perfect nature doctrine as conceived by Abū 'l-Barakāt al-Baghdādī (d. 1165)."

Fahreddin er-Razî
060018
İbn Sînâ
090637
Ebü'l-Berekat el-Bağdâdî
050387

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

NAKANISHI, Yuki. Post-Avicennian controversy over the problem of universals: Sa'daddīn at-Taftāzānī (d. 1389/90) and Šamsaddīn al-Fanārī (d. 1431) on the reality of existence. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century.* Ed. Abdelkader Al Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 357-374.

İbn Sina
030637
Teftazani
190563

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

MIRZA, Mahan H. Believing is seeing: the universe in the eyes of al-Bīrūnī and Ibn Sīnā. *Light upon light: essays in Islamic thought and history in honor of Gerhard Böwering.* Ed. Jamal J. Elias, Bilal Orfali. Leiden: Brill, 2019, (Islamic History and Civilization, 164), pp. 366-382.

Bīrūnī
020343
Ibn Sīnā
030637

MADDE YAYIMLANDIKT
SONRA GELEN DOKÜ

01 Eylül 2022

İbn Teymiyye
090676
İbn Sina
030637

1512 MICHOT, Yahya. Ibn Taymiyya's commentary on Avicenna's *Ishārāt, namaṭ* X. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century*. Ed. Abdelkader A Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 119-210. On the last *namaṭ* of Avicenna's *Ishārāt* entitled *asrār al āyāt* ('The secret of the signs') relating to prophethood (esp. philosophical prophetology) and prophetic miracles

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

3115 McGINNIS, Jon. Making something of nothing: privation, possibility, and potentiality in Avicenna and Aquinas. *The Thomist: A Speculative Quarterly Review*, 76 iv (2012) pp. 551-575.

Ibn Sina
09063
Aquinas Thomas
6013250

3116

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

MANOVA, Iva. «From Aristotole, through Ibn Sīnā and Ibn Rushd to dialectical materialism»: Soviet approaches towards the history of medieval philosophy in the 1950s and 1960s. *Rivista di Storia della Filosofia*, 73 ii (2018) pp. 295-310.

Ibn Sina
090637
Ibn Rüşd
090606

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GE
01 Eylül 2022

McGINNIS, Jon. The eternity of the world: proofs and problems in Aristotle, Avicenna, and Aquinas. *American Catholic Philosophical Quarterly,* 88 ii (2014) pp. 271-288.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

MARCH, Andrew F. Falsafa and law. *The Oxford handbook of Islamic law.* Ed. Anver M. Emon, Rumee Ahmed. Oxford: Oxford University Press, 2018, pp. 149-175. On works of political philosophy by Fārābī, Ibn Sīnā, Ibn Bājjah, Ibn Ṭufayl.

farabi
060050
ibn Sina
030637
ibn Bacca
090189
ibn Tufeyl
050681

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜM

01 Eylul 2022

LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. El conocimiento animal en Aristóteles y Avicena. *Acta Philosophica*, 19 i (2010) pp. 125-144. Abstract(s): English.

Arista 011899
İlmdina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. Cosmología, biología y origen del alma en Al-Fārābī y Avicenna. *Ideas y Valores*, 68 / 169 (2019) pp. 13-32.
Abstract(s): English.

Farabi 060070
ibn Sina 050637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Ibn Sina
090637
Aquinas Th.
6013250

3099 LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. Avicenna and Thomas Aquinas on natural prophecy. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 309-333.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Ibn Sina
030637
Farabi
060050

1540 LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. The 'language' of non-human animals in al-Fārābī and Avicena. *The origin and nature of language and logic perspectives in medieval Islamic, Jewish, and Christian thought: acts of the XX International colloquium of the Société internationale pour l'étude de la philosophie médiévale, Freiburg im Breisgau, 20-22 August 2014.* Ed. Nadja Germann and Steven Harvey. Turnhout: Brepols, 2020, (Rencontres de Philosophie Médiévale, 20), pp. 173-191.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜ
01 EKİM 2022

Ibn Sīnā
030037
Aquinas Th-
6013250

3094 LIZZINI, Olga Lucia. "A mysterious order of possibles": some remarks on essentialism and on Beatrice Zedler's interpretation of Avicenna and Aquinas on creation (al-ilāhiyyāt, the *Quaestiones de Potentia*). *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 237-270.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Ibn Sina
030637

1699 RAPOPORT, Michael A. Sufi vocabulary, but Avicennan philosophy: the Sufi terminology in chapters VIII-X of Ibn Sīnā's *al-Išārāt wa-l-tanbīhāt*. *Oriens*, 47 i-ii (2019) pp. 145-196.

Ibn Sina
030637

3006 CHATTI, Saloua. The logic of Avicenna between *al-Qiyās* and *Manṭiq al-mašriqiyyīn*. *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 i (2019) pp. 109-131. Abstract(s): French.

WISHAH, Ghassan. Ibn Sina's role in scientific discoveries. *Asian Journal of Humanities and Social Studies*, 6 vi (2018) pp. 187-192.

Ibn Sina
030637

01 Ekim 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

GUTAS, Dimitri. Avicenna and after: the development of paraphilosophy. A history of science approach. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century.* Ed. Abdelkader Al Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 19-72. Contends that "once we stop using the (for us) fuzzy word 'philosophy' we can acquire a better tool with which to gauge what Avicenna as well as his predecessors and successors were doing." "For thinkers from late antiquity onward ..., philosophy was something quite concrete: it meant all the rational sciences, so basically what we broadly term science nowadays."

Ibn Sina
090637

01 Eylül 2022

3300 HODGES, Wilfrid. Proofs as cognitive or computational: Ibn Sīnā's innovations. *Philosophy & Technology,* 31 (2018) pp. 131-153. On the advances made by Avicenna away from a purely cognitive view of proofs and towards a more computational view, and the kinds of consideration that led him to these advances.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

3482 CABALLERO-NAVAS, Carmen. Del árabe al hebreo. El nacimiento de la ginecología hebrea medieval y el *Canon de la medicina* de Ibn Sīnā. *Sefarad*, 79 i (2019) pp. 89-122. "The aim of this essay is to show that the *Zikhron ha-ḥolayim ha-hovim be-klei ha-herayon* ... –a short Hebrew treatise on the conditions of male and female sexual organs, written in Castile at the turn of the 12th century– is an epitome of funūn 20 and 21 of Book III from Ibn Sīnā's *Canon of Medicine*, drawn directly from Arabic some decades prior to the first known Hebrew translation." Abstract(s): English.

ibn Sina 030637
01 Eylül 2022

3095 LIZZINI, Olga Lucia. Matter and nature: on the foundations of Avicenna's theory of providence: an overview. *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 7-34.

ibn Sina 030637

2940 NUSSEIBEH, Sari. *Avicenna's Al-Shifā': oriental philosophy.* London & New York: Routledge, 2018. 388 pp.

ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜ

2889 O'REILLY, Francisco. La causa *essendi* como verdadera causa metafisica en el *Avicenna Latinus*. *Patristica et Mediaevalia*, 32 (2011) pp. 87-98. Abstract(s): English.

İbn Sina 090637

2975 ARIF, Syamsuddin. Divine emanation as cosmic origin: Ibn Sînâ and his critics. *Tsaqafah*, 8 ii (2012) pp. 331-346. Abstract(s): Indonesian.

İbn Sina 090637

2998 BUCAN, Daniel. Avicenna i problem bitka Kako je viđen u islamu i arapskom jeziku. *Filozofska Istraživanja*, 32 i (2012) pp. 49-61. Translated title: Avicenna und das Problem des Seins. Einwirkungen des Islam und der arabischen Sprache Abstract(s): German.

İbn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜM... 01 Eylül 2022

ibn Sina
030637

2954 *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne /* Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019. 410 pp. L'ouvrage, dédié à la mémoire de Marc Geoffroy, "révèle la grande diversité des courants doctrinaux [relatifs à la noétique] en terre d'Islam et ... permet d'entrevoir l'évolution des doctrines et de la terminologie." Les études doctrinales sont suivies par un choix de textes et un lexique.

SOLEYMANI CHAHARFARSAKHI, Masoumeh. Avicenna and Ficino on divine prophets. *Accademia: Revue de la Société Marsile Ficin,* 14 (2012) pp. 23-43.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 EYLÜL 2022

2038 HARVEY, Elon. Avicenna's influence on Maimonides' "Epistle on astrology". *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 ii (2019) pp. 171-183. Shows that Maimonides significantly relied on Avicenna's "Refutation of astrology" (*al-Iṣāra ilā fasād 'ilm aḥkām al-nujūm*) when composing his own refutation, the "Epistle on astrology" (*'al Gezērat ha-kōḳavīm*). Maimonides consulted a copy of Avicenna's *Refutation*, partially using its structure as a model for his *Epistle*, and adapting some of its arguments.

ibn Sina
090657
ibn Süleyman
090546

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Eylül 2022

MAHROUZADEH, Tayebeh. The soul's self-knowledge: the views of Ibn Sīnā and Ibn Ḥazm. *Journal of Shi'a Islamic Studies*, 10 ii (2017) pp. 183-205.

İbn Sina
090637
İbn Hazm
090435

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2022

3159 SAATI, Alireza. The concept of being; where there is no pertinence between Avicenna and Aristotle's live dog better than dead king. *Philosophy Study*, 5 ii (2015) pp. 86-92. "Aristotle's equivalence between the question of 'what substance is' rendered to the question of 'what being is' in addition to spelling out the implications of this observation done by Avicenna - basing on his own metaphysics - constitutes the body of my paper."

Ibn Sina
090637
Aristo
011899

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

ЕФРЕМОВА, Н. В. Об авиценновской реформе «Метафизики» Аристотеля: базисные ориентиры. *Orientalistica*, 2 iii (2019) pp. 615-633. Translated title: On Avicennian reform of Aristotle's Metaphysics: basic attitudes

ЕФРЕМОВА, Н. В. Об авиценновской реформе «Метафизики» Аристотеля: что такое метафизика? *Orientalistica*, 2 iv (2019) pp. 927-953. Translated title: On Avicennian reform of Aristotle's Metaphysics: what is metaphysics?

ibn Sina
030637
011899

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Eylül 2022

Ibn Sina
090637
Molla Sadra
131533

1561 RIZVI, Sajjad H. An Avicennian engagement with and appropriation of Mullā Ṣadrā Šīrāzī (d. 1045/1636): the case of Mahdī Narāqī (d. 1209/1795). *Oriens*, 48 i-ii (2020) pp. 219-249.

01 Eylü 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN BORÇ...

KILIÇ, M. Fatih. The emergence of the distinction between complete and incomplete causes from Avicenna to al-Abharī. *Nazariyat*, 4 i (2017) pp. 63-85.

ibn Sina
050637
Ebhari Esirud
050022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

(090637) Ibn Sina

(200155) Usul-i Fikih

2505 KALBARCZYK, Nora. In the footsteps of Ibn Sīnā? The uṣūlī debate on the *argumentum e contrario*. *Philosophy and jurisprudence in the Islamic world*. Ed. Peter Adamson. Berlin: De Gruyter, 2019, (Philosophy in the Islamic World in Context, 1), pp. 53-66.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

İbn Sina
050637

1477 JANOS, Damien. *Avicenna on the ontology of pure quiddity.* Berlin: De Gruyter, 2020 (Scientia Graeco-Arabica, 26). 762 pp. Delves into Avicenna's theory of quiddity or essence.

01 EKİM 2022
HADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Logica (Logique du Šifā).* Texte latin, édition critique de la traduction médiévale par F. Hudry, introduction doctrinale par A. de Libera. Paris: Vrin, 2018 (Sic et Non). 272 pp. "La *Logica Avicennae* est la traduction latine médiévale de la première partie (*al-Madkhal*) du *Kitāb al-Šifā* qui traite de la logique et s'ouvre, selon l'usage, par un commentaire de l'*Isagoge* de Porphyre (234-305). Elle a été traduite d'arabe en latin par Abraham ibn Daud dit Avendauth (m. 1180)."

İbn Sina
050637
es-Şifa
180752

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

1475 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Al-Madkhal: Avicenna on the Isagoge of Porphyry.* Translated and introduced by Allan Bäck. Munich: Philosophia, 2019. 157 pp.

Ibn Sina
050637

01 Eylül 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

HULLMEINE, Paul. Al-Bīrūnī and Avicenna on the existence of void and the plurality of worlds. *Oriens*, 47 i-ii (2019) pp. 114-144.

Biruni 020343
İbn Sina 050637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylü. 2022

Farabi
060050
Ibn Sina
030637
Ibn Rüşd
030606

3056 HODGES, Wilfrid. Remarks on al-Fārābī's missing modal logic and its effect on Ibn Sīnā. *Eshare: An Iranian Journal of Philosophy*, 1 iii (2019), pp. 39-73. Reconstructs the missing section of al-Fārābī's *Long Commentary on the Prior Analytics* containing the treatment of modal logic based on quotations in the works of Ibn Sīnā, Ibn Rushd and Maimonides. Argues that al-Fārābī's treatment of the *dictum de omni* had a decisive effect on the development and presentation of Ibn Sīnā's modal logic. Also presents additional evidence that the *Harmonisation of the opinions of Plato and Aristotle* was not written by al-Fārābī.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Eylül 2022

HODGES, Wilfrid. Two early Arabic applications of model-theoretic consequence. *Logica Universalis*, 12 i-ii (2018) pp. 37-54. Traces two logical ideas - one usually credited to Venn, Leibniz, and Euler, the other to Tarski - back to Abū 'l-Barakāt al-Baghdādī: 1) The idea of using diagrams to prove that certain logical premises do (not) have certain logical consequences; 2) the idea that in formal logic, P logically entails Q if and only if every model of P is a model of Q. Abū 'l-Barakāt's work follows on from related but inchoate research of Ibn Sīnā, while the notion of model-theoretical consequence can be traced back through Paul the Persian (sixth century) and in some form back to Aristotle.

Ibn Sina
030637
Aristo
011559
Ebü'l-Berekat el-Bağdadi
050387

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

HAAN, Daniel D. de. A mereological construal of the primary notions: *being* and *thing* in Avicenna and Aquinas. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 335-360.

Ibn Sina
530637
Aquinas Thom.
Gol 3250

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜM

01 Eylül 2022

1516 GRANOT, Roni & SHAIR, Nabil. The origin and power of music according to the 11th-century Islamic philosopher Ibn Sīnā. *Journal of the Royal Asiatic Society*, 29 iv (2019) pp. 585-598.

Ibn Sina
090637

ADDE YAYIMLANDIKTAN
İRİ GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

ibn Sina
090637

1519 GUTAS, Dimitri. Avicenna's *al-ḥikma al-muta'āliya*. Initial Begriffsgeschichte. *Studia Graeco-Arabica*, 10 (2020) pp. 245-259. "Avicenna uses the phrase *al-ḥikma al-muta'āliya* once only, in the *Išārāt* ... It has been variously interpreted, both in the Islamic tradition and in modern scholarship. In this paper I analyze its meaning in context and trace its reception among the early commentators, following the suggestion of Rüdiger Arnzen that a *Begriffsgeschichte* is required for its proper understanding." Abstract(s): English.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
[illegible]
01 Eylül 2022

Sirafi
181129
İL, Sina
030637

9145 GIOLFO, Manuela E. B. & HODGES, Wilfrid. Conditionality: syntax and meaning in al-Sīrāfī and Ibn Sīnā. *The foundations of Arabic linguistics IV. The evolution of theory.* Ed. Manuela E. B. Giolfo and Kees Versteegh. Leiden: Brill, 2019, (Studies in Semitic Languages and Linguistics, 97), pp. 157-181.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Farabi
060070
Ibn Sina
030637

3027 FALLAHI, Asadollah. Fārābī and Avicenna on contraposition. *History and Philosophy of Logic*, 40 i (2019) pp. 22-41.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 [illegible] 2022

3023 DUBÉ, Jonathan. Ḥayy ibn Yaqẓān's parable of the two generous men in Avicenna's *Decree and determination* (*R. fī l-qaḍā' wa-l-qadar*). *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 35-60.

Hay b. Yakzan
080 983
Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
RA GELEN DOKÜM N

01 Eylül 2022

İbn Sina 1503
090637

DAŞDEMIR, Yusuf. The influence of the Avicennan theory of science on philosophical Sufism: the concept of the divine science in Qūnawī and Fanārī. *Oriens*, 48 i-ii (2020) pp. 156-187.

01 EKİM 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Tabiat
190056
İbn Sina
030637

3010 DADIKHUDA, Davlat. "Not so ridiculous": Avicenna on the existence of nature (*ṭabīʿa*) contra Aristotle and the Ashʿarites. *Oxford Studies in Medieval Philosophy*, 7 (2019) pp. 1-43. Discusses a distinctive argument that Avicenna offers for the existence of nature (*ṭabīʿah*) as a causal power (*qūwwah*) in bodies (*ajsām*).

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 EKİM 2022

3011 DADIKHUDA, Davlat. Not that simple: Avicenna, Rāzī, and Ṭūsī on the incorruptibility of the human soul at *Ishārāt* VII.6. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century*. Ed. Abdelkader Al Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 279-306.

Ibn Sina
030637
Razi Ebu Bekr
170195
Tusi Nasireddin
191098

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

BLACK, Deborah L. Constructing Averroes epistemology. *Interpreting Averroes: critical essays*. Ed. Peter Adamson and Mattèo Di Giovanni. Cambridge: Cambridge University Press, 2019, pp. 96-115. With a focus on Averroes' rejection of the Avicennian theory of intuition (*hads*) and intuitive knowledge.

İbn Rüşd
090606
İbn Sina
090637

IADDE YAYIMLANDIKTAN
RA GELEN DOKÜM N

01 Ekim 2022

BLACK, Deborah L. *Cognoscere per impressionem*: Aquinas and the Avicennian account of knowing separate substances. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 213-236.

ibn Sina
090637
Aquinas Thomas
G013250

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

765 BIRGŪL, Mehmet. On the "psychological dialectic" of al-Ghazālī regarding philosophers, or did Ibn Sīnā drink wine? *Ilahiyat Studies: a Journal on Islamic and Religious Studies*, 10 i (2019) pp. 47-97.

Gazzali
070151
ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOK

01 EKİ 2022

1692 BIN MUHAMMAD YUSOFF, Muhammad Fawwaz & AB RAZAK, Nur Izah. Medieval theoretical principles of medicine in Ibn Sīnā's *al-Qānūn fī al-ṭibb* and al-Dhahabī's *al-Ṭibb al-nabawī*. *Afkār: Jurnal Akidah dan Pemikiran Islam. Journal of 'Aqīdah and Islamic Thought*, 22 ii (2020) pp. 119-154. Abstract(s): Malay.

Ibn Sina
090637
el-Kanun fi-Tib
110322

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA SELEN DOKÜ

01 Eylül 2022

1621 BIESTERFELDT, Hans Hinrich. Eine arabische Klassifikation der Wissenschaften aus dem 4./5. Jahrhundert H. *Studia Graeco-Arabica,* 10 (2020) pp. 261-270. "The library of the Academy of the Sciences in Lisbon houses an Arabic manuscript containing a collection of philosophical and medical texts (V. 293), beginning with a number of treatises by, or ascribed to, Avicenna. This article examines their first one, called *Risāla fī Ǧamī' aqsām 'ulūm al-awā'il wa-mā lladī yaštamil 'alayhi kull qism minhā wa-fī ayy al-kutub tūǧad ...*". Abstract(s): English.

Ibn Sina
090637

01 Eylül 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA SELÇUK DOKÜ

BENEVICH, Fedor. The priority of natures against the identity of indiscernibles: Alexander of Aphrodisias, Yaḥyā b. ʿAdī, and Avicenna on genus as matter. *Journal of the History of Philosophy*, 57 ii (2019) pp. 205-234.

Yahya b. Ad.
220-30
Ibn Sina
09-637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 EYLÜL 2022

1493 BENEVICH, Fedor. The necessary existent (*wājib al-wujūd*): from Avicenna to Fakhr al-Dīn al-Rāzī. *Philosophical theology in Islam: later Ash'arism East and West*. Ed. Ayman Shihadeh and Jan Thiele. Leiden: Brill, 2020, (Islamicate Intellectual History, 5), pp. 123-155.

Ibn Sina
050637
Fahreddin er-Razi
060018
Vücud
210293

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜ
01 Ekim 2022

1492 BENEVICH, Fedor. Perceiving things in themselves: Abū l-Barakāt al-Baġdādī's critique of representationalism. *Arabic Sciences and Philosophy*, 30 ii (2020) pp. 229-264. Arguing against the traditional Aristotelian-Avicennian epistemological dualism, which distinguishes between the sense-perception of material particulars and the conception of immaterial universals, Abū l-Barakāt al-Baġdādī (d. 1164/65) holds that all epistemic acts have the unified structure of direct relation between one and the same perceiver (immaterial soul) and the objects themselves. "This new approach may have also determined the epistemological theories of two of the most important post-Avicennian Islamic philosophers: Faḫr al-Dīn al-Rāzī (d. 1210) and Šihāb al-Dīn al-Suhrawardī (d. 1191)." Abstract(s): English & French.

Ebü'l-Berekat el-Bağdadi
050367
Fahreddin er-Razi
060018
İbn Sina
050637

MADDE YAYIN AŞAMASI
SONRA GELEN DOKÜM
01 Ekim 2022

1488 AMIN, Wahid M. "From the One, only one proceeds": the post-classical reception of a key principle of Avicenna's metaphysics. *Oriens*, 48 i-ii (2020) pp. 123-155.

Ibn Sina
030637

01 Eylül 2022

1489 ARIF, Syamsuddin. Neither created nor destructible: Ibn Sīnā on the eternity of the universe. *Al-Shajarah*, 25 i (2020) pp. 85-106.

MADDE YAYIMI ANDIKTAN
SONRA SİLİNİ DOKÜMAN

1470 AZADPUR, Mohammad. *Analytic philosophy and Avicenna: knowing the unknown.* London & New York: Routledge, 2020. 120 pp.

1471 BLOCH, Ernst. *Avicenna and the Aristotelian left.* Tr. Goldman, Loren & Thompson, Peter. New York: Columbia University Press, 2019. 109 pp.

1472 EYDI, Akbar. *Душата во делото на Ибн Сина* / Акбар Ејди. [Превод Хамза Халитовиќ]. Tetovo: Фондација за Наука и Култура Гноса, 2019. 129 pp. Macedonian transl. of *Učenje o duši u djelu Ibn Sine* (Sarajevo 2010), being a Bosnian transl. by Amar Imamović of the Persian original. Translated title: The soul in the work of Ibn Sina

1473 HAAN, Daniel D. de. *Necessary existence and the doctrine of being in Avicenna's Metaphysics of the Healing.* Leiden: Brill, 2020 (Investigating Medieval Philosophy, 15). 426 pp.

Ibn Sina
090637
01 FEB 2022

1634 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna against mathematical Platonism. *Oriens*, 47 iii-iv (2019) pp. 197-243.

ibn Sina 090637

1635 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna on mathematical infinity. *Archiv für Geschichte der Philosophie*, 102 iii (2020) pp. 445-468.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

3207 ZAKARIA, Idris. Ibn Sīnā on the benefits of worship to the masses. *Afkār: Jurnal Akidah dan Pemikiran Islam. Journal of 'Aqīdah and Islamic Thought*, 15 (2014) pp. 115-134. Abstract(s): Malay.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Ibn Sina
030637
Fitrat
060371

1579 ZAREPOUR, Mohammad Saleh. Avicenna's notion of *fiṭrīyāt*: a comment on Dimitri Gutas' interpretation. *Philosophy East & West*, 70 iii (2020) pp. 819-833. With reference to Gutas' article *The empiricism of Avicenna*, published in *Oriens*, 40 ii (2012), pp. 391-436. Response by Gutas and rejoinder by Zarepour in pp. 833-848.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 EKİM 2022

ÜÇER, İbrahim Halil. Aristotle's dunamis transformed: on Avicenna's conception of natural *isti'dād* and *tahayyu'*. *Nazariyat*, 2 iii (2015) pp. 37-76. Focuses on "the Avicennan transformation of the Aristotelian theory of potentiality (*dūnamis*) in respect to substantial generation."

Aristo
011899
İbn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

İbn Dina
050637
Çalışma
Arist
011899

2861 STROHMAIER, Gotthard. Avicenna between Galen and Aristotle. *Brill's companion to the reception of Galen.* Ed. Petros Bouras-Vallianatos and Barbara Zipser. Leiden: Brill, 2019, pp. 215-226.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2022

SHIHADEH, Ayman. Avicenna's theodicy and al-Rāzī's anti-theodicy. *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 61-84.

Razi Ebu Bekir
170195
ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
[illegible] DOKÜMAN

01 Eylül 2022

3161 SAEMI, Amir. The morally difficult notion of heaven: a critique of the faith-based ethics of Avicenna and Aquinas. *American Catholic Philosophical Quarterly,* 92 iii (2018) pp. 429-444. Argues "that Avicenna's and Aquinas's faith-based virtue ethics are crucially different from Aristotle's virtue ethics, in that their ethics hinges on the theological notion of heaven, which is constitutively independent of the ethical life of the agent."

ibn Sina
090637
Aquinas Th.
6013250

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

RASHED, Roshdi. Ibn al-Haytham, Ibn Sīnā, al-Ṭūsī : égalité ou congruence. *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 ii (2019) pp. 157-170. About the concept of equality and the concept of congruence of geometric magnitudes.

ANDIKTAN
GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

ikhwan al-Safa
091357
Kindi
111105
Cahiz
080037
Farabi
060050
Ibn Sina
090637

1557 PUIG MONTADA, Josep. La filosofía islámica y la aceptación de las otras religiones. *Revista del Instituto Egipcio de Estudios Islámicos en Madrid*, 47 (2019) pp. 21-42. Examines the attitudes to this issue adopted by Muslim thinkers of the medieval period, namely al-Kindi, al-Jahiz, al-Farabi, the Ikhwan al-Safa, Ibn Sina & Ibn Rushd. Abstract(s): English.

ADDE YAYIMLANDIKT

01 EKİ 2022

981 NOBLE, Michael-Sebastian. *Philosophising the occult: Avicennan psychology and 'The Hidden Secret' of Fakhr al-Dīn al-Rāzī.* Berlin: De Gruyter, 2020 (Studies in the History and Culture of the Middle East, 35). 360 pp. Detailed study of Fakhr al-Dīn al-Rāzī's *al-Sirr al-maktūm fī mukhāṭabat al-nujūm* and its theory of astral magic, "which synthesized the naturalistic account of prophethood constructed by Avicenna (d. 1037), with the perfect nature doctrine as conceived by Abū 'l-Barakāt al-Baghdādī (d. 1165)."

Fahreddin er-Razî
060018
İbn Sînâ
090637
Ebü'l-Berekat el-Bağdâdî
050387

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

NAKANISHI, Yuki. Post-Avicennian controversy over the problem of universals: Sa'daddīn at-Taftāzānī (d. 1389/90) and Šamsaddīn al-Fanārī (d. 1431) on the reality of existence. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century.* Ed. Abdelkader Al Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 357-374.

İbn Sina
030637
Teftazani
190563

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

MIRZA, Mahan H. Believing is seeing: the universe in the eyes of al-Bīrūnī and Ibn Sīnā. *Light upon light: essays in Islamic thought and history in honor of Gerhard Böwering.* Ed. Jamal J. Elias, Bilal Orfali. Leiden: Brill, 2019, (Islamic History and Civilization, 164), pp. 366-382.

Bīrūnī
020343
Ibn Sīnā
030637

MADDE YAYIMLANDIKT
SONRA GELEN DOKÜ

01 Eylül 2022

İbn Teymiyye
090676
İbn Sina
030637

1512 MICHOT, Yahya. Ibn Taymiyya's commentary on Avicenna's *Ishārāt, namaṭ* X. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century*. Ed. Abdelkader A Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 119-210. On the last *namaṭ* of Avicenna's *Ishārāt* entitled *asrār al āyāt* ('The secret of the signs') relating to prophethood (esp. philosophical prophetology) and prophetic miracles

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

3115 McGINNIS, Jon. Making something of nothing: privation, possibility, and potentiality in Avicenna and Aquinas. *The Thomist: A Speculative Quarterly Review*, 76 iv (2012) pp. 551-575.

Ibn Sina
09063
Aquinas Thomas
6013250

3116

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

MANOVA, Iva. «From Aristotole, through Ibn Sīnā and Ibn Rushd to dialectical materialism»: Soviet approaches towards the history of medieval philosophy in the 1950s and 1960s. *Rivista di Storia della Filosofia*, 73 ii (2018) pp. 295-310.

Ibn Sina
090637
Ibn Rüşd
090606

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GE
01 Eylül 2022

McGINNIS, Jon. The eternity of the world: proofs and problems in Aristotle, Avicenna, and Aquinas. *American Catholic Philosophical Quarterly,* 88 ii (2014) pp. 271-288.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

MARCH, Andrew F. Falsafa and law. *The Oxford handbook of Islamic law.* Ed. Anver M. Emon, Rumee Ahmed. Oxford: Oxford University Press, 2018, pp. 149-175. On works of political philosophy by Fārābī, Ibn Sīnā, Ibn Bājjah, Ibn Ṭufayl.

farabi
060050
ibn Sina
030637
ibn Bacca
090189
ibn Tufeyl
050681

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜM

01 Eylul 2022

LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. El conocimiento animal en Aristóteles y Avicena. *Acta Philosophica*, 19 i (2010) pp. 125-144. Abstract(s): English.

Arista 011899
İlmdina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. Cosmología, biología y origen del alma en Al-Fārābī y Avicenna. *Ideas y Valores*, 68 / 169 (2019) pp. 13-32.
Abstract(s): English.

Farabi 060070
ibn Sina 050637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Ibn Sina
090637
Aquinas Th.
6013250

3099 LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. Avicenna and Thomas Aquinas on natural prophecy. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 309-333.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Ibn Sina
030637
Farabi
060050

1540 LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. The 'language' of non-human animals in al-Fārābī and Avicena. *The origin and nature of language and logic perspectives in medieval Islamic, Jewish, and Christian thought: acts of the XX International colloquium of the Société internationale pour l'étude de la philosophie médiévale, Freiburg im Breisgau, 20-22 August 2014.* Ed. Nadja Germann and Steven Harvey. Turnhout: Brepols, 2020, (Rencontres de Philosophie Médiévale, 20), pp. 173-191.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜ
01 EKİM 2022

Ibn Sīnā
030037
Aquinas Th-
6013250

3094 LIZZINI, Olga Lucia. "A mysterious order of possibles": some remarks on essentialism and on Beatrice Zedler's interpretation of Avicenna and Aquinas on creation (al-ilāhiyyāt, the *Quaestiones de Potentia*). *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 237-270.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Eylül 2022

Ibn Sina
030637

1699 RAPOPORT, Michael A. Sufi vocabulary, but Avicennan philosophy: the Sufi terminology in chapters VIII-X of Ibn Sīnā's *al-Išārāt wa-l-tanbīhāt*. *Oriens*, 47 i-ii (2019) pp. 145-196.

Ibn Sina
030637

3006 CHATTI, Saloua. The logic of Avicenna between *al-Qiyās* and *Manṭiq al-mašriqiyyīn*. *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 i (2019) pp. 109-131. Abstract(s): French.

WISHAH, Ghassan. Ibn Sina's role in scientific discoveries. *Asian Journal of Humanities and Social Studies*, 6 vi (2018) pp. 187-192.

Ibn Sina
030637

01 Ekim 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

D515

Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

15 Eylül 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Arabic sciences and philosophy, 32 (2022): 67-107
doi:10.1017/S0957423921000126
© The Author(s), 2022. Published by Cambridge University Press.

ON SOME AMBIGUITIES IN IBN SĪNĀ'S ANALYSIS OF THE QUANTIFIED HYPOTHETICAL PROPOSITIONS

SALOUA CHATTI
Retired from the University of Tunis
Email: salouachatti11@gmail.com

Abstract. In his analysis of the hypothetical (*šarṭīyya*) connected (*muttaṣila*) and disjunctive (*munfaṣila*) propositions (*Al-qiyās*, section V), Ibn Sīnā suggests that they can be quantified and presents in section VI a hypothetical system containing the conditional ones, which is exactly parallel to categorical syllogistic and makes use of the same conversion rules and the same proofs. In section VII, he provides four lists of hypothetical quantified propositions whose clauses are themselves quantified and says that the relations of the Aristotelian square of opposition hold for them. In addition, he says that some conditional universal affirmative propositions are equivalent to some universal negative ones with opposed consequents, and to some quantified disjunctive ones. The problem is that these claims are incompatible with each other, since they require two different readings of the universal affirmative conditional proposition, which Ibn Sīnā does not distinguish clearly. In this paper we solve the problem by distinguishing *explicitly* between these two readings and showing that the first one satisfies the conversion rule of the universal affirmative and the relations of the logical square, and validates all the admitted moods, while the second one satisfies the contraposition rule and the equivalences stated by Ibn Sīnā. This accounts for all Ibn Sīnā's claims and makes the system coherent.

Résumé. Dans son analyse des propositions hypothétiques (*šarṭīyya*), conditionnelles (*muttaṣila*) et disjonctives (*munfaṣila*) (*Al-qiyās*, section V), Ibn Sīnā suggère que ces propositions peuvent être quantifiées et présente dans la section VI de son traité un système hypothétique contenant les propositions conditionnelles, qui est exactement parallèle à la syllogistique des propositions catégoriques et utilise les mêmes règles de conversion et les mêmes démonstrations. Dans la section VII, il présente quatre listes de propositions hypothétiques quantifiées dont les composants sont eux-mêmes quantifiés et affirme que les relations du carré aristotélicien des oppositions valent pour ces propositions. Par ailleurs, il affirme que certaines propositions conditionnelles universelles affirmatives sont équivalentes à certaines universelles négatives dont les conséquents sont opposés, et également à certaines propositions disjonctives. Le problème est que ces thèses sont incompatibles entre elles, car elles requièrent deux lectures différentes de la proposition conditionnelle universelle affirmative, qu'Ibn Sīnā ne distingue pas clairement. Dans le présent article nous résolvons le problème en distinguant explicitement entre ces deux interprétations et en montrant que la première valide la conversion de l'universelle

090637		DİA

İBN SÎNÂ

MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN **14.06.2022**

Zajaczkowski, Ananiasz
Czterowiersze Awicenny (Z dziejów literatury iránskiej w Azji Srodkowej) .-- 1952 ISSN: 0033-2283 :
Przeglad Orientalistyczny, vol. 4 pp. 34-55, (1952)

MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN **14.06.2022**

Koutzarova, Tiana
Das Transzendentale bei Ibn Sīnā: zur Metaphysik als Wissenschaft erster Begriffs- und Urteilsprinzipien .-- Brill, Leiden, 2009 :

MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN **14.06.2022**

Gardet, Louis
De la terminologie à la problématique. (Quelques exemples à propos de l'Avicenne latin.) .--
Nacional, Madrid, 1979 : Actas del V Congreso Internacional de Filosofía Medieval. I, pp. 155-162,

MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN **14.06.2022**

Sinoué, G. ; De Haan, F.
De weg naar Isfahan .-- Vassallucci Amsterdam, Amsterdam, 1997 :

MADDE YAYINLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN **14.06.2022**

Haschmi, Mohamed Yahia
Die geologischen und mineralogischen Kenntnisse bei Ibn Sina .-- 1966 ISSN: 0341-0137 : Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, vol. 116 pp. 44-59, (1966)

3209 ZARKASYI, Hamid Fahmy. Ibn Sina's concept of wājib al-wujūd. *Tsaqafah*, 7 ii (2011) pp. 375-388. Abstract(s): Indonesian.

3210 ZOLGHADR, Behnam. Avicenna on the law of non-contradiction. *History and Philosophy of Logic*, 40 ii (2019) pp. 105-115.

GRANOT, Roni & SHAIR, Nabil. The origin and power of music according to the 11th-century Islamic philosopher Ibn Sīnā. *Journal of the Royal Asiatic Society*, 29 iv (2019) pp. 585-598.

3204 YAZDĪ, Aqdas & SHAFĪ'Ī, Rāḍiyyih. Dualism of the soul and the body in the philosophical system of Ibn Sīnā and Descartes. *Journal of Contemporary Islamic Studies*, 1 ii (2019) pp. 311-326.

ИБРАГИМ, Т. К. & ЕФРЕМОВА, Н. В. О любви как фундаментальном атрибуте Бога в теологии Ибн-Сины. *Minbar. Islamic Studies / Минбар. Исламские исследования*, 11 ii (2018) pp. 283-295. Translated title: On the concept of love as a fundamental attribute of God in Avicenna's theology Abstract(s): English.

RAPOPORT, Michael A. Sufi vocabulary, but Avicennan philosophy: the Sufi terminology in chapters VIII-X of Ibn Sīnā's *al-Išārāt wa-l-tanbīhāt*. *Oriens*, 47 i-ii (2019) pp. 145-196.

ÜÇER, İbrahim Halil. From identity to representation: Ibn Sīnā on the identity of knower and known in the human rational soul. *Nazariyat*, 4 ii (2018) pp. 1-55.

RICHARDSON, Kara. Avicenna and the principle of sufficient reason. *Review of Metaphysics: a Philosophical Quarterly*, 67 iv (2014) pp. 743-768.

3162 ŞAHIN, Eyüp. Does existence precede essence? Existentialism and Avicenna. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 54 i (2014) pp. 41-60. Abstract(s): Turkish.

3167 SEBTI, Meryem. Le gouvernement selon Avicenne: Providence divine et statut de la politique dans la *Métaphysique du Šifā'*. *Archives de Philosophie*, 82 iv (2019) pp. 719-728. Examines the implications of Avicenna's doctrine of divine providence and prophecy through the study of the last book of the *The Metaphysics* of Avicenna's *Kitāb al-Shifā'*, his most complete text on the ordering of the city, its laws, and the nature of the legislator. Abstract(s): English.

3158 RUFFUS, Anthony & McGINNIS, Jon. Willful understanding: Avicenna's philosophy of action and theory of the will. *Archiv für Geschichte der Philosophie*, 97 ii (2015) pp. 160-195. Examines "to what extent, if at all, Avicenna's deity can be said to act freely [and ...] to what extent, if at all, humans within [his] philosophical system can be said to act freely."

3074 KARAKI, Balqis al-. "Striking similarities": Ibn Sīnā's *taklīd* and Kant's aesthetic judgment. *Philosophy East & West*, 68 i (2018) pp. 1-22.

ROMERO CARRASQUILLO, Francisco. An abstractionist correction of Avicenna's theory of intentionality in the early Averroes. *Acta Philosophica*, 20 ii (2011) pp. 405-420.

2980 BÄCK, Allan. Existence and modality in Avicenna's syllogistic. *The aftermath of syllogism: Aristotelian logical argument from Avicenna to Hegel*. Ed. Marco Sgarbi and Matteo Cosci. New York & London: Bloomsbury Academic, 2018, pp. 11-34.

3071 JANSSENS, Jules. A survey of Thomas's explicit quotations of Avicenna in the *Summa contra Gentiles*. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 289-308.

3123 MOUSAVI KARIMI, Mirsaeid. Ibn Sīnā's solution to Kant's challenging view of existence. *Philosophy East & West*, 68 i (2018) pp. 112-139.

3164 SEBTI, Meryem. Avicenne. *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne* / Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019, pp. 267-309.

3025 EICHNER, Heidrun. The *Categories* in Avicenna: material for developing a developmental account? *Aristotle's Categories in the Byzantine, Arabic and Latin traditions*. Ed. Sten Ebbesen, John Marenbon, Paul Thom. Copenhagen: Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, 2013, (Scientia Danica. Series H, Humanistica, 5), pp. 59-86.

3026 ERLWEIN, Hannah C. Ibn Sīnā's moral ontology and theory of law. *Philosophy and jurisprudence in the Islamic world*. Ed. Peter Adamson. Berlin: De Gruyter, 2019, (Philosophy in the Islamic World in Context, 1), pp. 29-52.

GUTAS, Dimitri. Avicenna and after: the development of paraphilosophy. A history of science approach. *Islamic philosophy from the 12th to the 14th century*. Ed. Abdelkader Al Ghouz. Göttingen: V&R Unipress, 2018, (Mamluk Studies, 20), pp. 19-72. Contends that "once we stop using the (for us) fuzzy word 'philosophy' we can acquire a better tool with which to gauge what Avicenna as well as his predecessors and successors were doing." "For thinkers from late antiquity onward ..., philosophy was something quite concrete: it meant all the rational sciences, so basically what we broadly term science nowadays."

3022 DRUART, Thérèse-Anne. Avicennan troubles: the mysteries of the heptagonal house and of the phoenix. *Tópicos*, 42 (2012) pp. 51-73. "In the *Metaphysics of the Shifā*, Avicenna distinguishes three ways in which universals are said. The second sense is puzzling since Avicenna explains that universals are said of what it is permissible to say of many ..., and he illustrates this kind of universals with the 'heptagonal house'." Abstract(s): Spanish.

HAAN, Daniel D. de. Avicenna's *Healing* and the metaphysics of truth. *Journal of the History of Philosophy*, 56 i (2018) pp. 17-44.

HAAN, Daniel D. de. The doctrine of the analogy of being in Avicenna's *Metaphysics of the Healing*. *Review of Metaphysics: a Philosophical Quarterly*, 69 ii (2015) pp. 261-286.

HOUSER, R. E. Introducing the principles of Avicennian metaphysics into *Sacra Doctrina*: Thomas Aquinas, *Scriptum super Sententiarum*, Bk. 1, d. 8. *American Catholic Philosophical Quarterly*, 88 ii (2014) pp. 195-212.

EYDI, Akbar. *Učenje o duši u djelu Ibn Sine* / Akbar Eydi. Preveo s perzijskog Amar Imamović. Sarajevo: Fondacija "Mulla Sadra", 2010. 138 pp. Bosnian transl. from Persian.

EYDI, Akbar. *Душата во делото на Ибн Сина* / Акбар Ејди. [Превод Хамза Халитовиќ]. Tetovo: Фондација за Наука и Култура Гноса, 2019. 129 pp. Macedonian transl. of *Učenje o duši u djelu Ibn Sine* (Sarajevo 2010), being a Bosnian transl. by Amar Imamović of the Persian original. Translated title: The soul in the work of Ibn Sīna

KUKKONEN, Taneli. Ibn Sīnā and the early history of thought experiments. *Journal of the History of Philosophy*, 52 iii (2014) pp. 433-459.

2932 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Përzgjedhje antologjike* / Avicenna; Shpëtim Doda (përzgj., shqip. dhe pajisi me shënime). Tirana: Fondacioni Rumi, 2015. 146 pp.

2933 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *The metaphysics of the Shifā'*. Facsimile edition of MS Malek Library (Tehran) 1085. Costa Mesa: Mazda, 2019. 36+380 pp. English and Persian introductions by Amos Bertolacci and Gholamreza Dadkhah.

3009 COSTA, Ricardo da & PEREIRA, Evandro Santana. O belo e o amor em Ibn Sīnā (980-1037). *Mirabilia Ars*, 2 (2015) pp. 184-199. In the *Risālah fī 'l-'ishq*. Translated title: The beauty and love in Ibn Sīnā (980-1037). El bello y el amor en Ibn Sīnā (980-1037) Abstract(s): Español; English

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

23 Haziran 2022

3066 IBN SĪNĀ / AVICENNA. «Указания и напоминания» [Раздел по метафизике]. Часть третья / Ибн-Сина (Авиценна); перевод с арабского, предисловие и комментарии Т. Ибрагима, Н. В. Ефремовой. *Orientalistica*, 2 i (2019) pp. 79-116. "The present chapter deals with the origination of the world from the One / Necessary Existent. Divine creation is described as an act of intellection." Translated title: Al-Isharat wa-t-tanbihat [on metaphysics]. Part three

3067 IBN SĪNĀ / AVICENNA. «Указания и напоминания» [Раздел по метафизике]. Часть четвертая / Ибн-Сина (Авиценна); перевод с арабского, предисловие и комментарии Т. Ибрагима, Н. В. Ефремовой. *Orientalistica*, 2 ii (2019) pp. 337-374. Russian translation of the text. "Chapters 7 and 8 are closely related and comprise a discussion regarding God's knowledge of particulars, providence and theodicy, the immortality of the soul and its otherworldly destiny." Translated title: Al-Isharat wa-t-tanbihat [on metaphysics]. Part four

3068 IBN SĪNĀ / AVICENNA. О любви (перевод с арабского, примечания и комментарии Т. К. Ибрагима, Н. В. Ефремовой) / Абу Али ибн Сина. *Minbar. Islamic Studies / Минбар. Исламские исследования*, 11 ii (2018) pp. 296-321. Translated title: On love (translation from Arabic, notes and comments by T. K. Ibragim, N. V. Efremova) Abstract(s): English.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
030637
el-Isarat wa-t-Tenbihat
032001

3066 IBN SĪNĀ / AVICENNA. «Указания и напоминания» [Раздел по метафизике]. Часть третья / Ибн-Сина (Авиценна); перевод с арабского, предисловие и комментарии Т. Ибрагима, Н. В. Ефремовой. *Orientalistica,* 2 i (2019) pp. 79-116. "The present chapter deals with the origination of the world from the One / Necessary Existent. Divine creation is described as an act of intellection." Translated title: Al-Isharat wa-t-tanbihat [on metaphysics]. Part three

3067 IBN SĪNĀ / AVICENNA. «Указания и напоминания» [Раздел по метафизике]. Часть четвертая / Ибн-Сина (Авиценна); перевод с арабского, предисловие и комментарии Т. Ибрагима, Н. В. Ефремовой. *Orientalistica,* 2 ii (2019) pp. 337-374. Russian translation of the text. "Chapters 7 and 8 are closely related and comprise a discussion regarding God's knowledge of particulars, providence and theodicy, the immortality of the soul and its otherworldly destiny." Translated title: Al-Isharat wa-t-tanbihat [on metaphysics]. Part four

3068 IBN SĪNĀ / AVICENNA. О любви (перевод с арабского, примечания и комментарии Т. К. Ибрагима, Н. В. Ефремовой) / Абу Али ибн Сина. *Minbar. Islamic Studies / Минбар. Исламские исследования,* 11 ii (2018) pp. 296-321. Translated title: On love (translation from Arabic, notes and comments by T. K. Ibragim, N. V. Efremova) Abstract(s): English.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
13 Ocak 2022

IBN SĪNĀ / AVICENNA. «Указания и напоминания» [Раздел по метафизике] / Ибн-Сина (Авиценна); перевод с арабского, предисловие и комментарии Т. Ибрагима, Н. В. Ефремовой. *Orientalistica*, 1 ii (2018) pp. 251-274. Russian translation of the first chapter of the section on metaphysics / theology of *Al-Ishārāt wa-l-tanbīhāt*.

ibn Sina
090637
el-İşarat ve't-Tenbihat
092001

IBN SĪNĀ / AVICENNA. «Указания и напоминания» [Раздел по метафизике]. Часть вторая / Ибн-Сина (Авиценна); перевод с арабского, предисловие и комментарии Т. Ибрагима, Н. В. Ефремовой. *Orientalistica*, 1 iii-iv (2018) pp. 461-486. Russian translation of chapter 5 of *al-Ishārāt wa-l-tanbīhāt*.

IBN SĪNĀ / AVICENNA. «Указания и напоминания» [Раздел по метафизике]. Часть пятая / Ибн-Сина (Авиценна); перевод с арабского, предисловие и комментарии Т. Ибрагима, Н. В. Ефремовой. *Orientalistica*, 2 iii (2019) pp. 634-676. Russian tr. of chapters 9 which "discusses the stages of the spiritual path for recognition of God – irfan ('gnosis')" and chapter 10 which "deals with miraculous signs and powers, which identify the 'arifs ('gnostics')." Translated title: Al-Isharat wa-t-tanbihat [on metaphysics]. Part five

23 Mazıran 2022
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İBN SİNA (980-1037)

030637

PROF. DR.
HAKAN POYRAZ*

01 Haziran 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,
hpoyraz1@gmail.com

Türk medeniyet çevresinin felsefesinde, en önemli oluşturucu/kurucu filozoflarından biri olan İbn Sina, Doğu (İslam) ve Batı (Avrupa) kültür ve uygarlık tarihinde de büyük bir değerdir. O, sadece tıp ve felsefe alanlarında değil, matematik, fizik, münhasıran mekanik ile optik, astronomi ve farmakoloji alanlarında felsefi ve bilimsel düşünceye yaptığı katkılarla hem zamanının hem de tüm zamanların tartışmasız otoritesidir.

Dehası, özellikle tıp sahasındaki başarısıyla çocuk denecek yaşlarda dikkat çeken İbn Sina'ya verilen *şeyh el-reis* unvanı, onun bilim, felsefe ve tıptaki rakipsizliğini dile getirir. Üstelik başların başı, bilginlerin başı anlamındaki şeyh el-reis, düşünce ve uygarlık tarihimizde sadece İbn Sina'yı imler. O aynı zamanda *hüccetü'l-hakk* (hakkın kanıtı), "hekimlerin kıralı, filozofların prensi"dir.

İbn Sina'nın tanınıp bilindiği ve zirve olduğu nokta, tıp ve felsefedir. Özellikle tıp konusundaki dehası ile kültür tarihinde doğu ve batının zirvesi, Arapçada gerçekleştirilen Yunan felsefesinin en meşhur ismidir. O, daha çok bu yönüyle bilinmekle birlikte bundan daha fazlasıdır. Sözgelimi, aynı zamanda matematikçi ve astronom olan ünlü şair Ömer Hayyam (ö.1131), ondan şiirdeki üstadım diye bahseder. İbn Sina, elli yedi yıllık hayatı içinde aynı zamanda siyasi bir figür olarak da aktüel siyasetin içinde yer almış; hapis, gözetim altı, kaçışlarla dolu serüven dolu bir hayat sürmüş; bu elli yedi yıllık hayata iki yüz yetmiş eser sığdırmıştır.

Yunanca kökenli *felsefe* (philosophia) sözcüğünün Türkçedeki çevirisi *bilgelik/hikmet sevgisi* demektir. Bu anlamda hem *hakîm/bilge*, hem de *hekim/tabip* olan İbn Sina, İslam dünyasında, Aristotelesçi felsefeyi ifade etmek için kullanılan *meşşai* (peripatosçu) felsefesinin en mükemmel formunu gerçekleştirmiştir. İslam dünyasında kelam disiplininden felsefi düşünüşe geçişi sağlayan el-Kindî (ö.873), bu felsefenin çatısını çatıp çerçevesini oluşturan Farabî (ö.950) ve bu çerçeveyi zenginleştirerek büyük bir külliyet halinde işleyip geliştiren de İbn Sina'dır.

Zaman bir ağızdır, İbn Sina da onun dili. Bu anlamda onun zamanına ve oluşturduğu felsefe ve bilim dilinin zeminine kısaca göz atalım: Filozof çağının bilinci, Hegelci bir ifade ile "çağının çocuğudur." Çağının birikiminden doğar, çağının özelliklerini taşır, çağını dile getirir ama çağı ile sınırlanamaz, onu aşar. Hekim, filozof ve bilim adamı İbn Sina'yı da bu çerçevede ve bu çerçevenin içinde "Zaman bir ağız, ben onun diliyim" şeklindeki kendi ifadesi ile değerlendirmek gerekir.

326-345

Cumhuriyetin 100. Yılında 100 Türk Büyüğü : Bilgeler ve Bilginler, haz. Vahit Türk, c. I, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022.
İSAM DN. 294748.

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Haziran 2022

حسين بن عبد الله «أبو علي سينا»[1]

(٣٧٠[2] - ٤٢٨هـ)

طبيب وفيلسوف مشهور، لقّب بـ«الشيخ الرئيس»، وعُرف بكتابه «القانون» في الطب. ولد بقرية حرم تبين (خرمشين)[3] التابعة لبخارى. عهد به والده إلى معلم القرآن والنحو والأدب في الخامسة من عمره حيث بدأ يظهر نبوغه وذكاؤه المفرط، ثمّ درس الفقه والأُصول قبل أن يبلغ الثانية عشرة وحينما بلغها كان يُفتي الناس في بخارى، كما درس الطب في المدينة نفسها، وعالج الأمير نوح بن منصور الساماني من مرض عضال فشفي على يديه وهو في السابعة عشرة، فأذن له الأمير المذكور بالدخول إلى مكتبته ودراسة كتبها. سافر إلى گرگان بعد سقوط الدولة السامانية ودخل في خدمة علي بن مأمون ومأمون بن محمد خوارزمشاه. ترك خوارزم بعد هجوم وسيطرة السلطان محمود الغزنوي واتجه إلى مدينة نساء وأبيورد وطوس فگرگان، ثمّ سافر إلى الري سنة (٤٠٤هـ) فقزوين فهمدان حيث اتصل بالوزير شمس الدولة الديلمي، وقضى بقية عمره في حماية علاء الدولة كاكويه في إصفهان. من أساتذته: محمود المساح البقال في الرياضيات، وإسماعيل زاهد في الفقه والأُصول، وحسين بن إبراهيم الطبري ناتلي في المنطق والفلسفة والنجوم، وأبو منصور الحسن بن نوح القمري وأبو سهل عيسى المسيحي الجرجاني في الطب. ومن تلامذته: بهمنيار بن مرزبان وعبد الواحد الجوزجاني وأبو عبد الله المعصومي وأبو سعيد الفضل اليمامي، توفي بهمدان[1] ودُفن فيها.

الآثار:

١ - الآلات الرصدية[2] (مقالة في الآلة الرصدية) (عربي / علم الفلك)

ألّفها في إصفهان.

● مخطوطاته: جامعة ليدن / هولندا (فهرست مصنفات ابن سينا: ١) [١٠٦١] - (٤٩ - ٦٢).

مجلس الشورى «١» / طهران ١ / ٧ [٩ / ١٤] - (ص ٧٢ - ٦١).

المركزية / جامعة طهران (ميكروفيلمها ١ / ٦٢٦) [٨ / ١٦٨٦] - ٥١٤هـ.

المركزية / جامعة طهران ٦ / ٢٤٢٣ [٥٣ / ١١٤٩] - (٢٢٧ظ - ٣٣٠أ).

٢ - ابدال ادويه (فارسي / طب)

● مخطوطاته: الگلپايگاني / قم: ٤١ [١٠٧/٣٤] - (٣و) - ٨٥٣هـ.

٣ - إبطال أحكام النجوم[3] (عربي / علم الفلك)

رد على المنجّمين وإبطال التنجيم والتنبؤ، كما اشتمل على أجوبة لأسئلة ابن زيله عن تناقضات كتاب «الشفاء» وجميعها في التعريف النظري والعملي.

● مخطوطاته: أحمد ثالث / إستنبول (فهرست مصنفات ابن سينا: ٢) [٢٤ / ٣٤٤٧].

أمير المؤمنين العامة / النجف (مجلة تراثنا، ع ٦٥، ص ١٨٦) [٥٩٧] - ق ١١هـ.

جامعة إستنبول / استنبول (فهرست مصنفات ابن سينا: ٢) [٢٧ / ١٤٥٨].

جامعة ليدن / هولندا (فهرست مصنفات ابن سينا: ٢) [١٣ / ١٤٦٤] - (٩١ - ٩٨).

الحميدية / إستنبول (فهرست مصنفات ابن سينا: ٢) [٤٣ / ١٤٤٨].

كلية الآداب / طهران ١ / ١٨٧ [١٥ج] - (٤٤أ - ٤٥أ).

كوبريلي / إستنبول (فهرست مصنفات ابن سينا: ٢) [٩ / ١٥٨٩].

---

(١) اختلفت الآراء في مذهب ابن سينا فنسب إلى الإسماعيلية وإلى أهل السنة، ولكن هناك كثير من الأمارات على تشيعه، منها:

١ - أن اسمه وأسماء آبائه لا تتفق أن يتسمى بها أبناء أُسرة واحدة دون أن يكون لهم اتجاه شيعي.

٢ - تصريحه بنفسه أنّه لم يقبل دعوة أبيه وأخيه إلى الانتماء لمذهبهما وهو الاسماعيلية، كما لم يصرح بأنّه قبله فيما بعد، ومؤلفاته خالية من أي إشارة إلى ذلك.

٣ - ملازمته لملوك الشيعة دون غيرهم كالسامانيين وبني مأمون والبويهيين وعلاء الدولة بن كاكويه الديلمي.

٤ - هروبه من السلطان محمود سبكتكين - وهو سني المذهب متعصب بشدّة على الشيعة - حينما طلبه ولوشاية أحدهم به ولجوئه إلى الأمير الشيعي شمس المعالي قابوس.

٥ - اشتمال مصنّفاته على تعابير وأفكار تتفق مع كثير من أفكار الشيعة وتعابيرهم، بل فيها مما يقول به الشيعة الإمامية كاشتراط الافضلية في خليفة رسول الله ﷺ والنص عليه من قبله وعصمته والقول بامتياز أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليه السلام على غيره من الصحابة.

يراجع فلاسفة الشيعة: حياتهم وآراؤهم: ٢٩٧ - ٣٠١، وأعيان الشيعة ٦ / ٧٢، وتاريخ تشيع در ايران ١ / ٣٣٨ - ٣٤١، وتاريخ العلماء عبر العصور المختلفة: ٢١٨ - ٢٢٣، وأذكياء الأطباء: ٢٠٤ - ٢٤٤.

(٢) في عيون الأنباء ٣ / ١٣: (٣٧٥هـ).

(٣) في وفيات الأعيان ٢ / ١٥٧ ولد في أفشنة أو خرميثنا.

(١) في تاريخ ابن الأثير ٩ / ٤٥٦: إصفهان.

(٢) طبع وتُرجم وشرح باللغة الألمانية.

(٣) لُخص باللغة الفرنسية.

موسوعة مؤلفي الامامية, الجزء الحدي عشر ,قم :مجمع الفكر الاسلامي ,١٤٢٩ ق =١٣٨٧
İSAM DN. 288839

İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ

- FELSEFE -

PROJE EDİTÖRÜ: MEHMET AZİMLİ

Kitap Editörü: Fatih Toktaş

İLİMYURDU YAYINCILIK: 183
İnceleme-Araştırma
İslam Medeniyetinde Bilim Öncüleri Serisi - 3

ISBN: 978-605-2339-48-0

Kitabın Adı
İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ / FELSEFE

Proje Editörü
Mehmet Azimli

Kitap Editörü
Fatih Toktaş

Haziran 2021

İç Düzen
İlimyurdu Yayıncılık

Kapak Tasarımı
Yunus Karaaslan

Baskı-Cilt
Enes Basın Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.
Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12/210 Topkapı/İstanbul
Tel: 0212 501 47 63 Sertifika No: 45822

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi F
Dem. No: 291769
Tas. No: 925

ilimyurdu
yayıncılık ve eğitim hizmetleri ltd. şti.
Molla Gürani Mh. Akkoyunlu Sk. No: 36 Fındıkzade- Fatih / İSTANBUL
Tel.: 0212 533 05 35 **Faks:** 0212 631 53 69
www.ilimyurdu.com info@ilimyurdu.com
Sertifika No: 45032

Bu eserin tüm yayın hakları İlimyurdu Yayıncılık ve Eğitim Hiz. Ltd. Şti.'ne aittir.
Eleştirel makale ve dergilerde yapılacak kısa alıntılar dışında, bu kitabın bir kısmı veya tamamı, yayıncının izni olmadan yayınlanamaz.

mana
YAYINLARI

01 Haziran 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

(090637)

İBN SÎNÂ (1037)

Muhammet Özdemir(*)

"İslam Düşünce Dünyasının En Gözde Filozoflarından ve Hekimlerinden"

Hayatı

Fars veya Türk asıllı İbn Sînâ, günümüzde Özbekistan topraklarında olan Buhara yakınlarındaki Efşene'de 980 yılında dünyaya gelmiş ve günümüzde İran'ın sınırları içinde bulunan Hemedan'da 1037 yılında vefat etmiştir. Ömrünün büyük bir bölümünü bugünkü İran, Özbekistan ve Pakistan topraklarına hükmeden dönemin önemli siyasi gücü Samaniler Devleti'nde saray hekimliği ve bürokrat görevleriyle geçirmiştir. Orta Çağ'ın en gözde teorik tabibi ve İslam uygarlığının en kapsamlı eserlerini kaleme almış iki sistem filozofundan biridir. Tıpta Galen ve Ebû Bekir er-Râzî'nin yolundan giderek bu ikisini kuramsal seviyede aşan *el-Kânûn fi't-Tıb* adlı kitabı kaleme almıştır. Bu kitap, Batı Avrupa'da 18. yüzyılın sonuna değin tıpta ana kaynak olmayı sürdürmüştür. Ünlü modern İngiliz tabip William Harvey, İbn Sînâ'yı izleyenler arasındadır. Felsefede Aristoteles, Plotinos ve Fârâbî'nin yolunu takip etmiş ve Peripatetik (Meşşâî) felsefeye İslam kelamını ekleyerek özellikle metafizik ve mantıkta kendinden önceki sistem filozoflarını aşan kapsamlı *Kitâbü'ş-Şifâ* adlı eserini kaleme almıştır. Gazâlî (1111), Fahreddin-i Râzî'nin (1210) ve Muhyiddin-i Arabî (1240)'nin yanı sıra ünlü modern Fransız filozof René Descartes (1650), metafiziğini temellendirirken onun etkisinde kalmıştır.

---

* Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi.

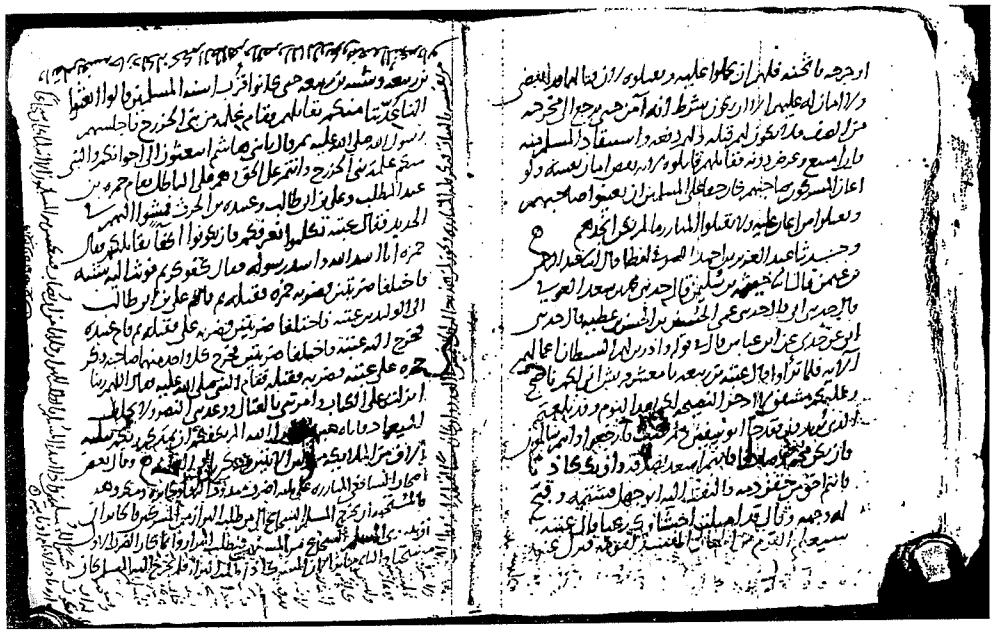

FIGURE 8 Al-Sulamī, *Kitāb al-Jihād*. Opening in Part 9. MS Damascus, al-Asad Library, ex-Ẓahiriyya Library 4511, ff. 16b–17a. Illustration of damage to the manuscript, including ink stains, and marginal text that has been worn away at the bottom and partially torn away at the left.

01 aralık 2021
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

JOURNAL OF ISLAMIC MANUSCRIPTS 12 (2021) 153–173
JOURNAL of ISLAMIC MANUSCRIPTS
BRILL
brill.com/jim

A New Source for the Study of Avicenna's Safavid Reception

MS Cambridge, University Library, Or. 658: A Philosophical Anthology from the School of Iṣfahān?

D3820
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
Ibn Sina
090637

Silvia Di Vincenzo | ORCID: 0000-0003-2430-7843
IMT School of Advanced Studies, Lucca, Italy
silvia.divincenzo@imtlucca.it

Abstract

MS Cambridge, University Library, Or. 658 is a collection of eleven texts transmitted in anonymous and untitled form whose precise content has to date remained obscure. On closer inspection, however, the manuscript turns out to be a so-far neglected witness of some authentic and pseudepigraph works of, among others, Avicenna (d. 427/1037) and Mullā Ṣadrā (d. 1050/1640–1641). This paper aims to provide an identification of all the works contained therein, along with a hypothetical reconstruction of the milieu in which the codex was produced.

Keywords

Avicenna – Mullā Ṣadrā – School of Iṣfahān – philosophical anthology – Sufism

Introduction[1,2]

MS Cambridge, University Library, Or. 658 is a composite volume comprising eleven different texts whose precise content has to date remained obscure. This

1 Submitted on November 9, 2020. Accepted for publication on December 5, 2020.
2 This study was conducted during a research stay in Cambridge as a Visiting Fellow of Trinity College in November 2019. My heartfelt thanks to Trinity College and the Hartwell Trust of the Faculty of Divinity for supporting my research. I would also like to thank the Department

© KONINKLIJKE BRILL NV, LEIDEN, 2021 | DOI:10.1163/1878464X-01202003

properties") Qattâli, *Guyesh-e Bandar Khamir*, p. 276. Note that it is this last one the type of gum most likely used in *zâr* ceremonies. See also Balochi *kundrik* "a strong smelling folk medicine, made from brine", J. Elfenbein, *An Anthology of Classical and Modern Balochi Literature* (Wiesbaden, 1990), 2 vols., ii (*Glossary*), p. 81; P. O. Skjærvø, 'Baškardi', in *Encyclopaedia Iranica*, (ed.) E. Yarshater (London and New York, 1988), iii/8, pp. 846–850, 850, on Bandarabbâsi *kondorūk* "turpentine", Persian *saqqez*; note Persian *kondor* "encens", Lazard, *Dictionnaire*, p. 342.

kotuk: small hut with tent structure, usually covered with palm leaves. On the diffusion of this word, see G. Barbera, 'Minâbi notes', in *The Persian Language in History*, (ed.) M. Maggi and P. Orsatti (Wiesbaden, 2011), pp. 309–329, 317.

mârsâz: large double-skin drum. This seems to be the same drum known in other parts of Hormozgân as *gap dohol*, Persian *dohol-e bozorg*. It has apparently the same function as the *mudendow* "large single-skin drum" (so Sâedi, *Ahl-e havâ*, p. 114) does have in this occasion in other areas of Hormozgân; see also Khosronejad, 'The people of the air', p. 153.

parvend: large and stout cord made of strands of palm fibres. The etymology and diffusion of this word have been discussed in detail in Barbera, 'Minâbi notes', pp. 321f.

sarkalomfar: cloves, Persian *mikhak*. Note Persian *qaranfol* "giroflée; œillet", Lazard, *Dictionnare*, p. 318.

tumpak: goblet drum. It indicates the same instrument as Persian *dombak* or *tompak*, as described in Lazard, *Dictionnaire*, p. 189 ("tambour en forme de calice").

zabon-e juja: "chicken's tongue" (a plant growing in the mountains). The definition (Persian *zabân-e juje*) of this plant dates back to Sâedi, *Ahl-e havâ*, p. 52, and has been recorded in the subsequent literature, but not in Sabâye Moqaddam, *Zâr dar Irân*, and *id.*, 'Negâh-i be e'teqadat va marâsem-e zâr'. In local lexicography, however, the word has apparently never been recorded.

zâr: as in almost every country in which the *zâr* cult is practiced, the word "zâr" is used in Iran similarly to denote a type of wind spirit, the sickness that such a spirit can cause by possessing humans, and the rituals necessary for their pacification. Interestingly, local lexicographers focus more often on the concept of sickness, with very little variation: Bandarabbâsi *zâr* "a kind of sickness of the spirit [*bimâri-e ruhi*] which affects those black people that are called 'people of the air' [*ahl-e havâ*]; *zâr* or winds have different names", Sâyebâni, *Vâzhenâme-ye bumi*, p. 112, "a kind of the well-known disease characterized by epileptic seizures [*qash*]", Jalâli, *Bandar Abbâs*, p. 145; Bandarkhamiri *zār* "a kind of mental disease [*bimâri-e ravâni*] with a *jinn* penetrating the sick person's body", Qattâli, *Guyesh-e Bandar Khamir*, p. 207. Although the *zâr* "mosaic" seems to be absent in contemporary Bushehr, as also reported, among others, by S. J. Hamidi, *Farhangnâme-ye Bushehr* (Tehran 1380/2001), p. 350, the word *zâr* is nevertheless considered to be of common use and described as meaning "a ceremony [*marâsem*] for people whose bodies have been penetrated by *jinns*; also, the *jinns* that penetrated the body; and a sickness similar to epilepsy [*sar*]" by F. Mirshekâr, *Farhang-e vâzhegân-e mahalli-e Bushehr* (Bushehr, 1389/2010), 5 vols., iii, p. 211, with an ad hoc dialectal utterance: *'i zār tu lār-eš-en beberin-eš jamb-e dey zār*, i.e. 'this zâr is inside his body, take him to the mother of the zâr".

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2021

(090637)
D440
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

*Ibn Sīnā's Remarks on a Khwarizmian Sound**

ADAM BENKATO

Abstract

In his study of Arabic phonetics, Asbāb ḥudūṯ al-ḥurūf *(The Causes of the Genesis of the Consonants), Ibn Sīnā briefly surveys some speech sounds found in languages other than Arabic, among them one particular to Khwarizmian, an Iranian language attested primarily in glosses to Arabic manuscripts of the 13th century. This study attempts to elucidate the sound Ibn Sīnā describes both through reference to his own system of phonetic terminology and through comparison with extant material in the Khwarizmian language.*

Keywords: Khwarizmian; Middle Iranian; Arabic; Avicenna; Al-Biruni

The Khwarizmian language, belonging to the Iranian branch of the Indo-European family and spoken in the fertile delta of the Amu Darya river south of the Aral Sea, was long known to have existed only through the reports of the famed polymath Abū Rayḥān al-Bīrūnī (d. 1050). In one of his most important extant works, *al-Aṯār al-bāqiya 'an al-qurūn al-khāliya* (Chronology), he discusses various calendrical terms, giving the names of the months, days, and lunar stations in Khwarizmian as he does for Arabic, Hebrew, Persian, Syriac, and Sogdian.[1] In the same work, al-Bīrūnī also laments the Arab conquest of Khwarizm which led to the destruction of older institutions, especially to a loss of the knowledge of writing in

*It is a pleasure to offer this study to François de Blois, with whom I studied Khwarizmian some years ago, in honour of his incomparable scholarship at the intersections of Arabic and Iranian philology. For drawing my attention to the remarks of Ibn Sīnā discussed herein and commenting helpfully on a draft of this paper, I thank Kevin Van Bladel.

[1]Sachau, Eduard, *The Chronology of Ancient Nations* (London, 1879), pp. 57–58 and 223–228. The name of the region and the language have been rendered variously in works in European languages: "Chorasmian" and "Choresmian" are based on Greek Χορασμία while "Khwarezmian" is based on Persian خوارزم and "Khwarazmian" seems to be based on the Old Persian form *(h)uvārazmiš*. The Arabic form occurring in the extant textual sources is *khuwārizm* خُوارِزْم. For consistency with the Arabic-language source material, I use Khwarizm/Khwarizmian throughout this piece. The name of the region itself is attested as Avestan as *x*ᵛāirizəm* (acc.sg.) in addition to Old Persian as *(h)uvārazmiš* <u-v-ā-r-z-m^{i}-i-š> (nom.sg.), which may be derived from *hwāra- "low" (as was already recognized by David MacKenzie ('Khwarazmian language and literature', in *The Cambridge History of Iran* Vol. III, Part 2 (1983), p. 1244) plus *zm- (zero-grade of *zam- "land") with a likely meaning of "low-lands"—not unreasonable given the low elevation of the marshy (in antiquity) region south of the Aral Sea.

JRAS, Series 3, 31, 3 (2021), pp. 433–445 doi:10.1017/S1356186320000735
© The Author(s), 2021. Published by Cambridge University Press on behalf of The Royal Asiatic Society. This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution licence (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

01 Aralık 2021
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
D1263
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

Mélanges de l'Université Saint-Joseph, c. 68, Beyrouth 2019-2020.

Le *Canon* d'Avicenne et son importance dans l'œuvre d'Andrea Alpago

Raphaela VEIT

En 1546, la traduction latine de six traités philosophiques d'Avicenne, inconnus en Europe, fut publiée à Venise par la maison Junta[1]. La traduction de l'arabe au latin fut effectuée par Andrea Alpago, qui – au tournant du XVe et XVIe siècle – a vécu environ trente ans en Syrie au service des Vénitiens. Officiellement, il occupa le poste de médecin à l'ambassade de Venise à Damas, mais au-delà de cette fonction il travailla en tant que commerçant et pratiqua l'espionnage non seulement pour la Serenissima mais aussi pour son propre compte. En ce qui concerne la vie et l'œuvre d'Alpago, de nombreuses questions restent à résoudre ; cependant il n'y a aucun doute sur son intérêt pour son environnement oriental et son enthousiasme pour les écrits médicaux et philosophiques d'Avicenne. Il est considéré comme l'un des derniers grands traducteurs de l'arabe au latin[2].

---

1 AVICENNE (1546), *Avicennae philosophi praeclarissimi ac medicorum principis. Compendium de anima, De mahad..., Aphorismi de anima, De diffinitionibus et quaesitis, De divisione scientiarum.* ... ab ANDREA ALPAGO BELLUNENSI ... ex arabico in latinum versa. Cum expositionibus eiusdem Andreae ..., éd. PAOLO ALPAGO, Junta, Venise (réimpr. 1969 : Gregg International Publishers Ltd, Westmead/Farnborough/Hants).

2 Sur l'origine et l'éducation d'Alpago, voir LUCCHETTA Francesca (1964), *Il medico e filosofo bellunese Andrea Alpago († 1522), traduttore di Avicenna, Profilo biografico*, Editrice Antenore, Padoue, p. 3-15. Voir aussi VEIT Raphaela (2006), « Der Arzt Andrea Alpago und sein medizinisches Umfeld im mamlukischen Syrien », in SPEER Andreas et WEGENER Lydia (éds.), *Wissen über Grenzen. Arabisches Wissen und lateinisches Mittelalter*, (Miscellanea Mediaevalia, 33) Walter de Gruyter, Berlin/NY, p. 305-316 ; *ead.* (2008-2), « Andrea Alpago », in *The Encyclopaedia of Islam Three*, éd. FLEET Kate, KRÄMER Gudrun, MATRINGE Denis *et al.*, Brill, Leiden/Boston, p. 82 *sq.* ; *ead.* (2020), « L'intérêt d'Andrea Alpago (m. 1521/22) pour le Shah Ismāʿīl Ier et les doctrines du chiisme duodécimain », *Mélanges de l'Institut Dominicain d'Études Orientales (MIDEO)* 35, p. 47-63. Sur les traités individuels dans l'œuvre d'Alpago, *cf.* LEVI DELLA VIDA Giorgio (1960), « Alpago Andrea », in *Dizionario biografico degli Italiani*, Istituto della Enciclopedia Italiana, Rome, vol. II, p. 524-527, et GRÉVIN Benoît (2015), « De Damas à Urbino. Les savoirs linguistiques arabes dans l'Italie renaissante (1370 – 1520) », *Annales Histoire Sciences Sociales* 70, n° 3, p. 607-635, p. 617. Voir également D'ALVERNY Marie-Thérèse (1960), « Andrea Alpago, interprète et commentateur d'Avicenne », in *Aristotelismo padovano e filosofia Aristotelica*, (Atti del XII congresso internazionale di Filosofia) G. C. Sansoni, Florence, p. 1-6, p. 1 *sqq* ; *ead.* (1959), « Anniyya-Anitas », in *Mélanges offerts à Etienne Gilson*, Pontifical Institute of Mediaeval Studies – Vrin, Toronto/Paris, p. 81-88 ; *ead.* (1955), « Avicenne et les médecins de Venise », in NARDI Bruno (éd.), *Medioevo e Rinascimento. Studi in onore di Bruno Nardi*, G. C. Sansoni, Florence, p. 177-198, p. 184-189 ; *ead.* (1954), « Avicenne, son traducteur Andrea Alpago, et l'histoire des religions », dans *Congrès des Orientalistes (XXIIIe)*, Brill, Leiden, p. 362-363.

59 – 68.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2021

de leur disponibilité et de leur prix sur les marchés orientaux, en particulier en Syrie. Ici, il convient de noter que nous sommes bien informés sur de nombreuses activités d'Alpago en tant que marchand[40].

Dans les commentaires aux traductions des petits textes philosophiques d'Avicenne, Alpago inclut le *Canon* comme d'autres ouvrages de référence, qu'ils soient d'Avicenne ou d'autres auteurs. Mais le *Canon* n'y joua pas un rôle de premier plan. Dans l'ensemble, les commentaires d'Alpago fournissent des informations supplémentaires et amples sur les textes d'Avicenne qui élargissent la perspective de l'argumentation avicénnienne et la placent dans un contexte plus ample mais sans apporter de contributions philosophiques vraiment indépendantes.

01263
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi
Ibn Sina
090637

[40] VEIT, « Der Arzt Andrea Alpago », p. 305 *sqq*.

Enjeux philosophiques de la traduction à la Renaissance : Alpago traducteur d'Avicenne

Lila LAMRANI

La *Risāla al-aḍḥawiyya fī al-ma'ād*[1], ou *Épître sur le Retour*, est un texte d'Avicenne qui porte sur la question du « Retour ». Ce concept focal, qui traduit l'arabe *ma'ād*, désigne le statut des hommes après la mort, lesquels sont supposés revenir à l'état dans lequel ils se trouvaient avant le début de leur vie terrestre.

C'est ce texte d'Avicenne qu'Andrea Alpago, médecin du Consulat de Venise à Damas de 1487 à 1507[2], traduit en latin sous le titre *De mahad id est de dispositione seu loco ad quem revertitur homo vel anima eius post mortem*[3], et qui est publié à Venise par Paolo, son neveu[4], en 1546, soit plus de vingt ans après sa mort.

La pensée humaniste de l'Italie renaissante pousse les intellectuels de l'époque à retourner aux textes antiques[5]. Certains, assez nombreux, choisissent aussi de faire le détour par les textes arabes médiévaux qui ont permis leur conservation, et de s'y arrêter. On constate en effet dès la fin du XVe siècle un regain d'intérêt pour les études arabes[6] – il est même question d'arabomanie[7] – qui ne visaient alors qu'à maintenir

[1] AVICENNE (1969), *Epistola sulla vita futura*, éd. et trad. LUCCHETTA Francesca, Antenore, Padoue. Notre traduction du texte arabe est systématiquement proposée lorsque ce texte est cité.

[2] D'ALVERNY Marie Thérèse (1993), « Andrea Alpago interprète et commentateur d'Avicenne », in *Avicenne en Occident*, Recueil d'articles de Marie-Thérèse d'Alverny réunis en hommage à l'auteur, avant-propos de JACQUART Danielle, Vrin, Paris, art. XIV, initialement publié dans les Actes du XIIe Congrès International de Philosophie, *Aristotelismo padovano e filosofia aristotelica*, Sansoni, Florence, 1960.

[3] AVICENNE (1546), *Avicennae philosophi praeclarissimi ac medicorum principis. Compendium de anima, De mahad id est de dispositione seu loco ad quem revertitur homo vel anima eius post mortem, Aphorismi de anima, De diffinitionibus et quaesitis, De divisione scientiarum* … ab Andrea ALPAGO BELLUNENSI … ex arabico in latinum versa. Cum expositionibus eiusdem Andreae …, éd. ALPAGO Paolo, Junta, Venise, (réimpression, Gregg International Publishers Ltd, Westmead/Farnborough/Hants, 1969), cc. 40-102.

[4] *Cf.* D'ALVERNY, « Andrea Alpago interprète et commentateur d'Avicenne ».

[5] Voir par exemple GARIN Eugenio (2005), *L'Humanisme italien*, Albin Michel, Paris, et DELUMEAU Jean (1999), *Une Histoire de la Renaissance*, Perrin, Paris.

[6] Voir HASSE Dag Nikolaus (2016), *Success and Suppression: Arabic Sciences and Philosophy in the Renaissance*, Harvard University Press, Cambridge MA/Londres.

[7] Voir GRÉVIN Benoît (2015), « De Damas à Urbino. Les savoirs linguistiques arabes dans l'Italie renaissante (1370-1520) », *Annales. Histoire Sciences Sociales* 70, n° 3, p. 607-635 ou encore *id.* (2016), « Langues d'islam à la Renaissance », *Encyclopédie pour une histoire nouvelle de l'Europe* [en ligne], ISSN 2677-6588, 2016 : https://ehne.fr/node/762.

a standard scheme in later *hayʾa* works. The Structure does not cover all topics of later *hayʾa*, like the natural philosophical or cosmological discussion found in subsequent works, but the title of the book, *Tarkīb al-aflāk*, clearly indicates that Siǧzī's major concern was the configuration of the celestial realm and not the sublunary universe. All these characteristics suggest that we can categorize the "Structure of the orbs" as an early form of *ʿilm al-hayʾa* compositions in the Islamicate astronomy and the earliest known work containing only topics in the genre.

Acknowledgements. I would like to express my sincere gratitude to Peter Barker (University of Oklahoma), for his generous support and enlightening comments throughout the process of revising the draft of this paper. I am grateful to Hanif Ghalandari (University of Tehran) who shared his ideas with me regarding the second part of the paper. I am also thankful to Brent Purkaple (University of Oklahoma), Sajjad Nikfahm-Khubravan (McGill University), and my other friends at the Written Heritage Institute (Tehran), who helped me with obtaining some manuscript copies I used in this research. My thanks go to the anonymous reviewers of this journal whose comments greatly improved the status of the paper. Finally, I cannot express enough thanks to my wife, Masoumeh Amirimoghaddam. Without her continuous support and encouragement, the completion of this research would not have been possible. Needless to say, all remaining shortcomings are mine.

01 nisan 2021

İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Arabic sciences and philosophy, 31 (2021): 95-126
doi:10.1017/S0957423920000090
© The Author(s), 2021. Published by Cambridge University Press.

AVICENNA ON GRASPING MATHEMATICAL CONCEPTS

MOHAMMAD SALEH ZAREPOUR
Department of Philosophy
University of Birmingham
Email: m.s.zarepour@bham.ac.uk

D515
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

Abstract. According to Avicenna, some of the objects of mathematics exist and some do not. Every existing mathematical object is a non-sensible connotational attribute of a physical object and can be perceived by the faculty of estimation. Non-existing mathematical objects can be represented and perceived by the faculty of imagination through separating and combining parts of the images of existing mathematical objects that are previously perceived by estimation. In any case, even non-existing mathematical objects should be considered as properties of material entities. They can never be grasped as fully immaterial entities. Avicenna believes that we cannot grasp any mathematical concepts unless we first have some specific perceptual experiences. It is only through the ineliminable and irreplaceable operation of the faculties of estimation and imagination upon some sensible data that we can grasp mathematical concepts. This shows that Avicenna endorses some sort of concept empiricism about mathematics.

Résumé. Selon Avicenne, certains objets des mathématiques existent et d'autres non. Chaque objet mathématique existant est un attribut connotationnel non sensible d'un objet physique et peut être perçu par la faculté d'estimation. Les objets mathématiques non existants peuvent être représentés et perçus par la faculté d'imagination en séparant et en combinant des parties d'images d'objets mathématiques existants qui sont précédemment perçues par estimation. Dans tous les cas, même les objets mathématiques non existants doivent être considérés comme des propriétés d'entités matérielles. Ils ne peuvent jamais être saisis comme des entités totalement immatérielles. Avicenne pense que nous ne pouvons saisir aucun concept mathématique à moins d'avoir au préalable des expériences perceptives spécifiques. Ce n'est que par l'opération non éliminable et irremplaçable des facultés d'estimation et d'imagination sur certaines données sensibles que nous pouvons saisir les concepts mathématiques. Cela montre qu'Avicenne approuve une sorte d'empirisme conceptuel sur les mathématiques.

1. INTRODUCTION

The philosophy of mathematics, in general, aims to answer two fundamental questions. The *ontological* question concerns the nature of

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

searching for hoard and hidden treasures went digging. At some point they found water, and were unable to contain it, so that it has been flowing ever since till this day.

[22] If you are impressed [by these phenomena], you will be as well for the place called Fīlawān, in the neighborhood of al-Mihrağān. This place is like a ledge dug out in the mountain, from the roof of which water is always percolating. When the air gets cold, the water freezes over it in long icicles. I have heard the people of al-Mihrağān claim that they hit the place with pickaxes, and that the spot which they hit became dry, while the [output of] water never increased, even though one would rationally think that it should at least remain the same, if it does not increase.

[23] What al-Jayhānī relates in his *Kitāb al-mamālik wa al-masālik* of the two columns in the grand mosque of Qayrawān, made of an unknown material, is even more wonderful. People claim that they sweat water on every Friday before sunrise. What is marvelous about it is this takes place only on Friday. If they said it may freely occur on any of the week, it could depend from the moon's reaching a certain place of the sun's orbit, or some similar reason. This, however, is not the case, since it must be Friday [for this phenomenon to occur.] They say that the Byzantine king offered to buy them. He said: "The Muslims would benefit more from their payment than from two stones in the mosque." But the people of Qayrawān refused the offer, saying: "We shall not bring them out from the house of God into that of the devil."

[24] The self-moving column which is in Alexandria is even more impressing than this: It inclines towards one of its sides. People put something underneath when it inclines, and when it gets upright again it cannot be taken away. When glass is put underneath, the sound of its breaking and crushing can be heard. This is no doubt that something has been manufactured, as also the place [where the column stands] points to that. Now we return to our original subject."

D 5 13
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

01 Aralık 2021
İbn Sina
090637

Arabic sciences and philosophy, 31 (2021): 183-223
doi:10.1017/S0957423921000060
© The Author(s), 2021. Published by Cambridge University Press.

THE SCIENCES OF THE ANCIENTS AND THEIR DIVISIONS *AQSĀM ᶜULŪM AL-AWĀᵓIL*

A TEXT ATTRIBUTED TO AVICENNA, AN EDITION WITH A BRIEF INTRODUCTION

MOHAMMAD JAVAD ESMAEILI
Iranian Institute of Philosophy, Tehran
Email: esmaeili.mj@gmail.com, esmaeili@irip.ac.ir

Abstract. The famous philosopher and scientist Abū ᶜAlī b. Sīnā (d. 428/1037) had an exceptional command of all the subjects on which he wrote. He is especially known for his many writings in logic, philosophy, and medicine. His influence was such that even in Europe, his works on physics, metaphysics and medicine in particular, were widely studied until the beginning of modern times. A keen mind, he had a full understanding of the inner structure of the Islamo-Hellenistic tradition that he perpetuated and in places helped to develop and reshape. This is not only borne out by his many writings, but in some instances also by his explicit accounts of the sciences and their divisions. This article contains an edition of one such account, of which only two copies have been identified so far. It will be argued (against Biesterfeldt) that the text in question is likely to have been written in Bukhārā when Avicenna was still in his early twenties. Moreover, it will be shown that it could very well be that the text was actually copied from his famous *Al-ḥāṣil wal-maḥṣūl* (Harvest reapings), a philosophical encyclopaedia in twenty volumes long since lost. The absence of algebra and a philosophical rather than a religious foundation of the sciences finally, are important clues to Avicenna's perspective on the rational sciences early in his career.

Résumé. Le célèbre savant Abū ᶜAlī b. Sīnā (m. 428/1037) montrait une maîtrise exceptionnelle de tous les sujets qu'il traitait. Il est surtout connu pour ses nombreux travaux en logique, en philosophie et en médecine. Son influence est telle que même en Europe ses travaux (en particulier en physique, métaphysique et médecine) ont été étudiés jusqu'à l'époque moderne. Il comprenait parfaitement la structure interne de la tradition gréco-arabe ; il l'a transmise et a aidé son développement et sa transformation. En témoignent ses nombreux travaux, mais aussi plusieurs exposés explicites quant aux sciences et à leurs divisions. Cet article contient l'édition d'un tel exposé, dont deux copies seulement ont été identifiées à ce jour. On expliquera (contre Biesterfeldt) que le texte en question a probablement été écrit a Boukhara quand Avicenne était encore jeune. De plus, on montrera que le texte peut très bien dériver de son célèbre *Al-ḥāṣil wal-maḥṣūl*, une encyclopédie philosophique en vingt volumes, perdue depuis longtemps. L'absence de l'algèbre, et un fondement des sciences plus philosophique que religieux, sont des indices importants révélant le point

Alexander Key, Language between God and the poets: Maʿna in the eleventh century, Oakland: University of California Press, 2018.
İSAM DN. 287754
01 Aralık 2021

and Louis Massignon. (Cf. Jan Thiele.)[44] Ibn Fūrak will instead appear in this book *qua* Ibn Fūrak, an experiment in reading him that permits his authorial voice to come through, both in the criticism of al-Ašʿarī detailed above and, more engagingly, in his remarks about the state of the eleventh-century field. Expressing sentiments familiar to an academic seeking to publish in any age, Ibn Fūrak wrote that a monograph on al-Ašʿarī's doctrine already existed, that it was full of errors and mistakes, and, most damaging, that it had already "spread throughout the lands!"[45] Comfortingly, perhaps, posterity was kind to Ibn Fūrak's work, which survives in print today while that of his rival, Muḥammad b. Muṭarraf aḍ-Ḍabbī al-Astarābāḏī, is lost.[46]

Ibn Sīnā

When we come to review the biography of our third scholar, Abū ʿAlī Ḥusayn Ibn Sīnā (d. 1037), the situation is completely different. Rather than trawling through the untranslated Arabic and Persian biographical and bibliographical archive, we are dealing with a philosopher whose Latinized name, Avicenna, is familiar to all students of European Scholasticism and Humanism, and whose cultural ubiquity is revealed by, inter alia, the appearance of his portrait in medical-facility waiting rooms across the Middle East. He was a successful politician in a turbulent period of history, a logician and philosopher whose work reshaping the Aristotelian and Neoplatonic traditions transformed the subsequent millennium of Arabic intellectual endeavor, and the doctor who took over from Galen as the standard reference in Europe until the seventeenth century. We are also in an entirely different situation when it comes to European-language scholarship. From his autobiography, and from the many accounts of his contemporaries, we know about his life and how he imagined it. In Dimitri Gutas's *Avicenna and the Aristotelian Tradition,* we have a primer and reference to this information and, more important, an analytical map of Ibn Sīnā's works and their engagement with the Arabic Aristotle of the eleventh century.[47] Much of Ibn Sīnā has been translated into English (long after it was translated into Latin), and monographs and collections on various aspects of his philosophy and legacy abound.[48] Less work has been done on Ibn Sīnā's philosophy of language, and it is here that I will focus my attention. Ibn Sīnā will

44. Gimaret (1988), (1990); Massignon (1982); Sabra (2006), (2009); Thiele (2016a, 229–30).

45. اعلمْ أنه قد انتشر هذا الكتاب في البلدان. Ibn Fūrak (1987, 323.14).

46. Gimaret (1985, 198–201).

47. Gutas (1988).

48. Good starting points: Adamson (2013), McGinnis and Reisman (2004), Reisman and al-Rahim (2003).

İbn Sina (039687) Abdülkahir el-Cürcani (010457)
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

also represent, for my purposes, the discipline of Arabic logic that was proving so attractive and productive in the eleventh century.

There is a famous and possibly apocryphal anecdote from the beginning of the thirteenth century that during a discussion of lexicography at the court of ʿAlāʾ ad-Dawlah Muḥammad, the ruler and patron/employer of Ibn Sīnā (r. ca. 1007–41 in Isfahan and beyond), the prominent lexicographer Abū Manṣūr al-Ǧabbān said to Ibn Sīnā that he did not care to compete with a logician: "We do not approve of your statements about the Arabic lexicon." Ibn Sīnā was reportedly embarrassed, and the criticism stung him into writing a series of epistles on lexical niceties (including a lexicon or glossary, *The Language of the Arabs*).[49] Sure enough, when ʿAlāʾ ad-Dawlah tested Abū Manṣūr on a later court occasion, Ibn Sīnā was prepared to jump in and demonstrate a command of Arabic lexical rarities and provenances that shamed his opponent and led to a prolonged apology.[50] Ibn Sīnā clearly represented the discipline of logic for his contemporaries. This anecdote shows us not only that in the Arabic eleventh century there were charged discussions about lexicography at court but also that the totemic status of the study of word meanings was such that a scholar whose power spanned academia and politics could be stung into writing a dictionary. Ibn Sīnā's eleventh-century desire to perform literary expertise in addition to medicine and philosophy would be reflected in the archive of subsequent centuries: the twenty-page biographical entry on Ibn Sīnā in Ibn Abī Uṣaybiʿah's (d. 1270) history of medicine includes eight solid pages of complex poetry composed by the logician on subjects including old age, the soul, and love ("It is as if I am magnetic, and she is iron.")[51]

Al-Ǧurǧānī

Al-Ǧurǧānī's reputation as the greatest theorist of Arabic poetics is a reputation cemented in the madrasa system, largely through the efforts of the great polymath Faḫr ad-Dīn ar-Rāzī (d. 1209), who wrote a systematized madrasa-ready version of al-Ǧurǧānī's theories.[52] Abū Bakr ʿAbd al-Qāhir b. ʿAbd ar-Raḥmān al-Ǧurǧānī died in 1078 or 1081 after a life spent writing and teaching in his native town of Gorgan at the southeastern tip of the Caspian Sea, in what is now Iran. This is about as much as we know of his biography; in stark contrast to Ibn Sīnā and Ibn Fūrak he maintained a stellar reputation unadorned by biographical (or indeed autobiographical) information. (See Lara Harb in 2016 and, from 1944,

49. Gutas (1988, 216, 442–44).

50. أنت منطقيٌّ ما نُعارضك وكلامُك في لغة العرب ما نَرضاه. Al-Qifṭī (2009, 4:176–77).

51. . . . فَكَأَنَّنِي | قَدْ صِرْتُ مَغْناطِيسَ وَهِيَ حَدِيدُ. Ibn Abī Uṣaybiʿah (1884, 2:16.7). But cf. Gutas (1988, 511).

52. Ar-Rāzī (1992).

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Islamic Philosophy, Theology and Science

TEXTS AND STUDIES

İbn Sina (090637)
Fahreddin er-Razi (060018)

Edited by

Hans Daiber
Anna Akasoy
Emilie Savage-Smith

VOLUME 103

01 Aralık 2021

Sprachphilosophie in der islamischen Rechtstheorie

Zur avicennischen Klassifikation der Bezeichnung bei Faḫr ad-dīn ar-Rāzī (gest. 1210)

von

Nora Kalbarczyk

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi

Dem. No:	287185
Tas. No:	297.501 KAL.S

BRILL

LEIDEN | BOSTON

2018

The titles published in this series are listed at *brill.com/ipts*

İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ

- TIP -

PROJE EDİTÖRÜ: MEHMET AZİMLİ

Kitap Editörü: Zehra Gençel Efe

İLİMYURDU YAYINCILIK: 189
İnceleme-Araştırma
İslam Medeniyetinde Bilim Öncüleri Serisi - 9

ISBN: 978-605-2339-53-4

Kitabın Adı
İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ / TIP

Proje Editörü
Mehmet Azimli

Kitap Editörü
Zehra Gençel Efe

Eylül 2021

İç Düzen
İlimyurdu Yayıncılık

Kapak Tasarımı
Yunus Karaaslan

Baskı-Cilt
Enes Basın Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.
Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12/210 Topkapı/İstanbul
Tel: 0212 501 47 63 Sertifika No: 45822

ilimyurdu
yayıncılık ve eğitim hizmetleri ltd. şti.
Molla Gürani Mh. Akkoyunlu Sk. No: 36 Fındıkzade- Fatih / İSTANBUL
Tel.: 0212 533 05 35 **Faks:** 0212 631 53 69
www.ilimyurdu.com info@ilimyurdu.com
Sertifika No: 45032

Bu eserin tüm yayın hakları İlimyurdu Yayıncılık ve Eğitim Hiz. Ltd. Şti.'ne aittir. Eleştirel makale ve dergilerde yapılacak kısa alıntılar dışında, bu kitabın bir kısmı veya tamamı, yayıncının izni olmadan yayınlanamaz.

mana
YAYINLARI
2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Aralık 2021

İBN SİNA (1037)

Talip Demir(*)

"Tıbbın Kanunu Kitabının Yazarı ve İnsanlık Tarihinin En Büyük Hekim-Filozoflarından"

Hayatı

Hakkında öğrencisi Cûzcânî'ye yazdırdığı hayat hikâyesi sayesinde diğer İslam bilginlerine kıyasla daha fazla bilgi yoktur. 370/980 yılında Buhara yakınlarındaki Efşene köyünde varlıklı bir babanın oğlu olarak dünyaya gelmiş, henüz çocukluk dönemlerinde iken deha belirtileri göstermiş, hocalarından aldığı eğitimle daha 16-17 yaşlarındayken döneminin hemen bütün bilimlerini öğrenmiştir. İslam dünyasında İbn Sina künyesiyle meşhur olurken, bilim ve felsefe alanındaki eşi görülmeyen bu konumunu ifade etmek amacıyla Orta Çağ düşünürleri tarafından kendisine verilen *eş-şeyhü'r-reîs* unvanı ile de bilinir. Batı'da yaygın adı *Avicenna'dır* ve *hekimlerin prensi* diye nitelendirilir.

Samani hükümdarını iyileştirmesi üzerine saraya alınmış, 18 yaşındayken saray hekimliği görevine getirilmiş ve sarayın zengin kütüphanesinden istifade etmiştir. Yirmi bir yaşına geldiğinde hükümdarın ve kendi babasının art arda ölmesiyle ve ülkede baş gösteren karışıklıklardan dolayı Buhara'dan ayrılmak zorunda kalmıştır. Buhara'yı terk ettikten sonra gittiği Harezm bölgesinde bir kasaba olan Gürgenç'te bulunan bir emirlikte vezirlik yapmış ve burada ünlü İslam âlimlerinden Birûni (1061?) ile tanışmıştır. Bu sırada Gazneli Mahmut (998-1030), yörenin emirine bir mektup göndererek meclisindeki âlimleri kendi sarayına göndermesini istemiş, Birûni daveti kabul ederken İbn Sina reddetmiş ve oradan ayrıl-

* Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, talipdemir83@gmail.com

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2021

İBN SÎNÂ (1037) (090637)

Fatma Gamze Apraş(*)

"11. Yüzyıl Mûsikî Anlayışının Günümüze Taşınmasında Öncü Bir İsim"

Hayatı

İbn Sînâ'nın tam adı, Ebû Ali b. Hüseyin Abdullah b. Sînâ'dır. Aslen Belhli olan babasının Buhara'ya gelmesiyle 980 yılında Buhara'nın Efşene köyünde doğdu. İbn Sînâ'nın, biyografisini öğrencisi Ebû Ubeyd el-Cûrcânî'ye yazdırması ve bu bilgilerin de nakledilmesi sayesinde onun hayatı hakkında diğer İslam filozoflarına nazaran daha fazla bilgi mevcuttur. Felsefedeki konumu itibariyle Ortaçağ âlimleri ona, *eş-Şeyhü'r-Reîs* unvanını verdi. Batı'da *Avicenne* ve *Filozofların Prensi* olarak anılmaktadır. İslam dünyasında ise İbn Sînâ adıyla bilinir.

Aydın bir insan olan ve İsmâilî görüşleri benimseyen babası Abdullah, İsmâilî daîlerle yakın ilişkiler kurdu. Bu sebeple evleri felsefe, geometri ve Hint matematiği konularının konuşulup tartışıldığı bir merkez haline geldi. İbn Sînâ'nın erken yaşta felsefeye yakınlık duyması, bu sohbetlerden kaynaklanmaktadır.

Zekâsı ile küçük yaşta dikkatleri üzerine çeken ve hocalarının takdirini kazanan İbn Sînâ, on yaşında Kur'an-ı Kerim'i hıfzetti. Mantık, matematik, dil, edebiyat, akâid, fıkıh, tefsir, hadis, kelam ve tasavvuf dersleri aldı. Abdullah b. Nahtilî'den felsefe ve astronomi, İsa b. Yahya'dan tıp ilmini öğrendi. Babasının isteğiyle Hint aritmetiği üzerine eğitim gördü. Hoca eşliğinde Porphyrion'un İsagoji adlı mantık kitabını, daha sonra Öklid'in

* YL Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Din Musikisi Tarihi Anabilim Dalı, gamzeapras@hotmail.com

İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ

- MÛSİKÎ -

PROJE EDİTÖRÜ: MEHMET AZİMLİ

Kitap Editörü: Sema Dinç

İLİMYURDU YAYINCILIK: 186
İnceleme-Araştırma
İslam Medeniyetinde Bilim Öncüleri Serisi - 6

ISBN: 978-605-2339-56-5

Kitabın Adı
İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ / MÛSİKÎ

Proje Editörü
Prof. Dr. Mehmet Azimli

Kitap Editörü
Sema Dinç

Eylül 2021

İç Düzen
İlimyurdu Yayıncılık

Kapak Tasarımı
Yunus Karaaslan

Baskı-Cilt
Enes Basın Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.
Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12/210 Topkapı/İstanbul
Tel: 0212 501 47 63 Sertifika No: 45822

ilimyurdu
yayıncılık ve eğitim hizmetleri ltd. şti.

Molla Gürani Mh. Akkoyunlu Sk. No: 36 Fındıkzade- Fatih / İSTANBUL
Tel.: 0212 533 05 35 **Faks:** 0212 631 53 69
www.ilimyurdu.com info@ilimyurdu.com
Sertifika No: 45032

Bu eserin tüm yayın hakları İlimyurdu Yayıncılık ve Eğitim Hiz. Ltd. Şti.'ne aittir. Eleştirel makale ve dergilerde yapılacak kısa alıntılar dışında, bu kitabın bir kısmı veya tamamı, yayıncının izni olmadan yayınlanamaz.

mana
YAYINLARI
2021

Ilon Sma
030637

3385 LAMMER, Andreas. *The elements of Avicenna's physics: Greek sources and Arabic innovations.* Berlin: De Gruyter, 2018 (Scientia Graeco-Arabica, 20). 594 pp. . Offers a comprehensive analysis of Avicenna's physical theory and assesses his contributions against the developments within the preceding Greek and Arabic intellectual milieus.

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA

01 Ocak 2021

1530 BADAKHCHANI, S. J. On divine providence: from Avicenna to Naṣīr al-Dīn al-Ṭūsī and Nizārī Ismailism. *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 108-121.

Tusi Nasiruddin
191098
Ibn Arna
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

İbn Meymun
030546
İbn Sina
030637

1311 HARVEY, Elon. Avicenna's influence on Maimonides' "Epistle on astrology". *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 ii (2019) pp. 171-183. Shows that Maimonides significantly relied on Avicenna's "Refutation of astrology" (*al-Iṣāra ilā fasād ʿilm aḥkām al-nujūm*) when composing his own refutation, the "Epistle on astrology" (*ʿal Gezērat ha-kōḵavīm*). Maimonides consulted a copy of Avicenna's *Refutation*, partially using its structure as a model for his *Epistle*, and adapting some of its arguments.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2021

2026 MIRZA, Mahan H. Believing is seeing: the universe in the eyes of al-Bīrūnī and Ibn Sīnā. *Light upon light: essays in Islamic thought and history in honor of Gerhard Böwering*. Ed. Jamal J. Elias, Bilal Orfali. Leiden: Brill, 2019, (Islamic History and Civilization, 164), pp. 366-382.

Bîrûnî
82.943
İbn Sînâ
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

01 Ocak 2021

es-Sifa
180752
Ibn Sina
090637

1797 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Logica (Logique du Šifā)*. Texte latin, édition critique de la traduction médiévale par F. Hudry, introduction doctrinale par A. de Libera. Paris: Vrin, 2018 (Sic et Non). 272 pp. "La *Logica Avicennae* est la traduction latine médiévale de la première partie (*al-Madkhal*) du *Kitāb al-Šifā* qui traite de la logique et s'ouvre, selon l'usage, par un commentaire de l'*Isagoge* de Porphyre (234-305). Elle a été traduite d'arabe en latin par Abraham ibn Daud dit Avendauth (m. 1180)."

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

2061 BLOIS, François de. Aristotle and Avicenna on the habitability of the Southern Hemisphere. *Near and Middle Eastern studies at the Institute for Advanced Study, Princeton: 1935-2018.* Ed. Sabine Schmidtke. Piscataway: Gorgias Press, 2018, pp. 188-193.

Aristo
011833
ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Birunî
020943
İbn Sînâ
090637

1930 MIRZA, Mahan H. Believing is seeing: the universe in the eyes of al-Bīrūnī and Ibn Sīnā. *Light upon light: essays in Islamic thought and history in honor of Gerhard Böwering*. Ed. Jamal J. Elias, Bilal Orfali. Leiden: Brill, 2019, (Islamic History and Civilization, 164), pp. 366-382.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3059 CHATTI, Saloua. *Syncategoremata* in Arabic logic, al-Fārābī and Avicenna. *History and Philosophy of Logic*, 35 ii (2014) pp. 167-197.

Farabi
P 60050
Ibadina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1485 SHAHEEN, Gulnaz. Critical review of Avicenna's theory of prophecy. *Al-Hikmat*, 30 (2010) pp. 29-36.

Nübüvvet
140613
İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3140 KARS, Aydogan. Two modes of unsaying in the early thirteenth century Islamic lands: theorizing apophasis through Maimonides and Ibn ʿArabī. *International Journal for Philosophy of Religion*, 74 iii (2013) pp. 261-278.

ibn Meymun 090546

ibn Ding 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Ibn Teymiyye
090676
Ibn Sina
030637

1503 ADEM, Rodrigo. Ibn Taymiyya as Avicennan? Fourteenth-century cosmological controversies in Damascus. *Muslim World*, 108 i (2018). pp. 124-153.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Katibi Ali bi Ömer
110534
İbn Sina
090637
Ebü'l-Berekat el-B
050387
Tusi Nasirüddin
131098
Ebhari Esirüddin
050022
Mella Sadra
131533

3468 McGINNIS, Jon. Mind the gap: the reception of Avicenna's new argument against actually infinite space. *Illuminationist texts and textual studies: essays in memory of Hossein Ziai.* Compiled by Ahmed Alwishah, Ali Gheissari, John Walbridge. Leiden: Brill, 2018, (Iran Studies, 16), pp. 272-305. Translates selected passages from works by Avicenna, Abū 'l-Barakāt al-Baghdādī, Naṣīr al-Dīn al-Ṭūsī, Athīr al-Dīn al-Abharī, Najm al-Dīn al-Kātibī, Mullā Ṣadrā and Faḍl-i Ḥaqq al-Khayrābādī.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3075 DI VINCENZO, Silvia. Early exegetical practice on Avicenna's *Šifāʾ*: Faḫr al-Dīn al-Rāzī's *marginalia* to logic. *Arabic Sciences and Philosophy*, 28 i (2018) pp. 31-66. "Nine manuscripts preserving Avicenna's *Kitāb al-Šifāʾ* share a set of identical marginal glosses to the section of Logic. One of these manuscripts reports, at the end of each of the glosses, a certificate of transmission ascribing them to the theologian and philosopher Faḫr al-Dīn al-Rāzī (d. 606H/1210), which provides some material evidence of the existence of a flourishing exegetical activity on the *Kitāb al-Šifāʾ* during the twelfth-thirteenth century. ... The present paper provides an edition of the so far unknown *ḥāšiyāt* to Avicenna's *Kitāb al-Šifāʾ* by al-Rāzī, with an attempt at reconstructing their tradition and contextualizing them within al-Rāzī's exegetical and teaching activity." Abstract(s): French.

eş-Şifa
180752
Fahreddin ar-Razi
060018
İbn Sina
090637

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1498 KEY, Alexander. *Language between God and the poets: ma'nā in the eleventh century.* Berkeley (CA): University of California Press, 2018 (Berkeley Series in Postclassical Islamic Scholarship). 322 pp. Explores and compares theories of language, mind, and reality by al-Rāghib al-Iṣfahānī, Ibn Fūrak, Ibn Sīnā, 'Abd al-Qāhir al-Jurjānī and other thinkers of the 11th century.

Ragib el-isf.
170234
ibn Fürek
090377
ibn Sina
050637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2021

Ibnü'l-Cezzar
050797
Zehravi
230110
İbn Sina
050637

2886 BOS, Gerrit. *Novel medical and general Hebrew terminology from the 13th century. Volume 4.* London: Brill, 2018. 244 pp. The primary sources are: (1) *Sefer Ṣedat ha-Derakhim* - Moses Ibn Tibbon's translation of Ibn al-Jazzār's *Zād al-musāfir*, bks. 1-2; (2) *Sefer ha-Shimmush* - Shem Tov Ben Isaac's Hebrew translation of al-Zahrāwī's *Kitāb al-taṣrīf*; (3) *Sefer ha-Qanun* - Nathan ha-Me'ati's Hebrew translation of the first book of Ibn Sīnā's *K. al-Qānūn*.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 20.1

Ibn al-Heysem
090882
Ibn Sina
090687
Tusi Nasiruddin
191098

2039 RASHED, Roshdi. Ibn al-Haytham, Ibn Sīnā, al-Ṭūsī : égalité ou congruence. *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 ii (2019) pp. 157-170. About the concept of equality and the concept of congruence of geometric magnitudes.

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜM

01 Ocak 2021

1523 ANSARI, Rosabel P. Ibn Kemal, Dawānī and the Avicennan lineage. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 237-264; 14. "In Ibn Kemal we find an example of an Ottoman scholar who engages and develops the thought of Dawānī and the Aš'arī-Avicennan synthesis of which Dawānī is a culmination." Abstract(s): French.

Devvani
040433
ibn Sina
090637
Kemalpaşazade
110794.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina 090637

1898 HANSBERGER, Rotraud. The Arabic *Parva Naturalia*. *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne* / Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019, pp. 45-75. *Kitāb al-ḥiss wa-l-maḥsūs* is "a rather liberal adaptation" of Aristotle's *Parva Naturalia* and "does not present us with a fully-fledged, coherent and complete epistemological theory."

1593 KALBARCZYK, Nora. In the footsteps of Ibn Sīnā? The uṣūlī debate on the *argumentum e contrario*. *Philosophy and jurisprudence in the Islamic world*. Ed. Peter Adamson. Berlin: De Gruyter, 2019, (Philosophy in the Islamic World in Context, 1), pp. 53-66.

İbn Sina 090637

01 Ocak 2021

911 DADIKHUDA, Davlat. "Not so ridiculous": Avicenna on the existence of nature (*ṭabīʿa*) contra Aristotle and the Ashʿarites. *Oxford Studies in Medieval Philosophy*, 7 (2019) pp. 1-43. Discusses a distinctive argument that Avicenna offers for the existence of nature (*ṭabīʿah*) as a causal power (*quwwah*) in bodies (*ajsām*).

İbn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKT.
SONRA GELEN DOKÜM...
01 Ocak 2021

1955 SEBTI, Meryem & SMET, Daniel de. Introduction [Noétique et théorie de la connaissance]. *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne* / Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019, pp. 7-13.

1956 SEBTI, Meryem. Le gouvernement selon Avicenne: Providence divine et statut de la politique dans la *Métaphysique du Šifā'*. *Archives de Philosophie*, 82 iv (2019) pp. 719-728. Examines the implications of Avicenna's doctrine of divine providence and prophecy through the study of the last book of the *The Metaphysics* of Avicenna's *Kitāb al-Shifā'*, his most complete text on the ordering of the city, its laws, and the nature of the legislator. Abstract(s): English.

ibn Sina
090637
01 Ocak 2021
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DÖKÜMAN

1955 SEBTI, Meryem & SMET, Daniel de. Introduction [Noétique et théorie de la connaissance]. *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne* / Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019, pp. 7-13.

1956 SEBTI, Meryem. Le gouvernement selon Avicenne: Providence divine et statut de la politique dans la *Métaphysique du Šifā'*. *Archives de Philosophie*, 82 iv (2019) pp. 719-728. Examines the implications of Avicenna's doctrine of divine providence and prophecy through the study of the last book of the *The Metaphysics* of Avicenna's *Kitāb al-Shifā'*, his most complete text on the ordering of the city, its laws, and the nature of the legislator. Abstract(s): English.

İbn Sina
030637
01 Ocak 2021
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1849 *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne* / Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019. 410 pp. L'ouvrage, dédié à la mémoire de Marc Geoffroy, "révèle la grande diversité des courants doctrinaux [relatifs à la noétique] en terre d'Islam et ... permet d'entrevoir l'évolution des doctrines et de la terminologie." Les études doctrinales sont suivies par un choix de textes et un lexique.

ibn Sina
090637

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRAK ELEN DOKÜMAN

2025 HODGES, Wilfrid. Proofs as cognitive or computational: Ibn Sīnā's innovations. *Philosophy & Technology*, 31 (2018) pp. 131-153. On the advances made by Avicenna away from a purely cognitive view of proofs and towards a more computational view, and the kinds of consideration that led him to these advances.

ibn Sina
090637

İbn Sina
030637

1931 MOUSAVI KARIMI, Mirsaeid. Ibn Sīnā's solution to Kant's challenging view of existence. *Philosophy East & West*, 68 i (2018) pp. 112-139.

1932 MOUSAVIAN, Seyed N. & ARDESHIR, Mohammad. Avicenna on the primary propositions. *History and Philosophy of Logic*, 39 iii (2018) pp. 201-231.

MADDE YAYIMLANDIKT•
SONRA GELEN DOKÜM.
01 Ocak 2021

1980 YARDLEY, Brett. Biblical inspiration & Islamic instrumental causality: Thomas Aquinas on prophecy and the two authors of Sacred Scripture. *Muslim World*, 109 iii (2019) pp. 431-449. Demonstrates that Thomas's formulation of instrumental causality incorporates Islamic influences through Arabic sources including: the Arabic *Liber de Causis*, Averroes's two sources of motion, and Avicenna's modes of efficient causation.

İbn Sina
090637

1982 ZOLGHADR, Behnam. Avicenna on the law of non-contradiction. *History and Philosophy of Logic*, 40 ii (2019) pp. 105-115.

İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜM...

01 Ocak 2021

1943 RAPOPORT, Michael A. Sufi vocabulary, but Avicennan philosophy: the Sufi terminology in chapters VIII-X of Ibn Sīnā's *al-Išārāt wa-l-tanbīhāt*. *Oriens*, 47 i-ii (2019) pp. 145-196.

Ibn Sina 030637

2049 WISHAH, Ghassan. Ibn Sina's role in scientific discoveries. *Asian Journal of Humanities and Social Studies*, 6 vi (2018) pp. 187-192.

Ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

...DE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

1927 McGINNIS, Jon. A place for thought experiments: John Philoponus and Avicenna and the use of thought experiments in determining a scientific account of place. *Avicenna - ein Universalgelehrter. Eine gegenwärtige Analyse des Prinzen der Philosophen Ibn Sīnā.* Hrsg. Merdan Güneş. Osnabrück: Vandenhoeck & Ruprecht, 2020, (Veröffentlichungen des Instituts für Islamische Theologie der Universität Osnabrück, 8), pp. 85-96.

İbn Sina
090637

1142 FERRE, Lola. Un manuscrito sefardí de medicina en Estambul, s. XVII: el *Canon* de Avicena y otros textos (Manuscrito Fr 3172 de la Biblioteca Nacional de Israel). *Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos (Sección Hebreo)*, 67 (2018) pp. 63-85. Contains a Judeo-Spanish translation of the *Canon* and additional sections by an anonymous Sephardic physician. Abstract(s): English.

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKT...
S - VRA GELEN DOKÜM...

1772 FORCADA, Miquel. The reception of Galen after Avicenna (eleventh–twelfth centuries). *Brill's companion to the reception of Galen.* Ed. Petros Bouras-Vallianatos and Barbara Zipser. Leiden: Brill, 2019, pp. 227-243. Points out a westward expansion of the "revival of Galen" from eleventh-century Egypt (with Ibn Ridwan) to al-Andalus, "where we find a renewed interest in Galen's works among the Aristotelising philosopher-physicians of the twelfth century, especially Ibn Bajja (d.1139) and Ibn Rushd (1126-98)."

İbn Sina
090637

01 Ocak 2021

1776 JANSSENS, Jules. Ibn Sīnā's Aristotle. *Mediterranea,* 3 (2018) pp. 129-144. On his reading and commentary of Aristole's philosophy.

İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA
01 Ocak 2021

İbn Sīnā
090637

1970 ÜÇER, İbrahim Halil. From identity to representation: Ibn Sīnā on the identity of knower and known in the human rational soul. *Nazariyat*, 4 ii (2018) pp. 1-55.

İbn Sīnā
090637

2100 McGINNIS, Jon. A place for thought experiments: John Philoponus and Avicenna and the use of thought experiments in determining a scientific account of place. *Avicenna - ein Universalgelehrter. Eine gegenwärtige Analyse des Prinzen der Philosophen Ibn Sīnā.* Hrsg. Merdan Güneş. Osnabrück: Vandenhoeck & Ruprecht, 2020, (Veröffentlichungen des Instituts für Islamische Theologie der Universität Osnabrück, 8), pp. 85-96.

İbn Sina
030637

1953 SEBTI, Meryem. Avicenne. *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne* / Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019, pp. 267-309.

1954 SEBTI, Meryem. Bahmanyār. *Noétique et théorie de la connaissance dans la philosophie arabe du ixe au xiie siècle: des traductions gréco-arabes aux disciples d'Avicenne* / Sous la direction de Meryem Sebti et Daniel De Smet. Paris: Vrin, 2019, pp. 339-359.

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA

01 Ocak 2021

İbn Sina
090637

1590 LIZZINI, Olga Lucia. Matter and nature: on the foundations of Avicenna's theory of providence: an overview. *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 7-34.

1591 MAGHSOUDLOU, Salimeh. The status of the spirit in al-Mustamlī al-Buḫārī's *Šarḥ al-ta'arruf*: case study of the interrelationships of Ḥanafite Sufism, Sunnī Kalām and Avicennism in the fifth/eleventh century Transoxiana. *Arabic Sciences and Philosophy*, 28 ii (2018) pp. 225-255. Presents al-Mustamlī al-Bukhārī and his voluminous commentary on al-Kalābādhī's compendium of Ṣūfī doctrines, *al-Ta'rruf li-madhhab al-taṣawwuf* which contains extensive discussions of *kalām* issues. In dealing with the nature of the spirit, however, al-Mustamlī goes beyond the physicalist anthropology of the *kalām* and presents an argument for the existence of the spirit that has some affinities with Avicenna's proof of the existence of human rational soul, as it appears in the context of his famous thought experiment, the "flying man". Abstract(s): French.

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA
01 Ocak 2021

Ibn Sina
090637

1594 MARÓTH, Miklós. Ibn Sīnā: *De Anima* I / 1, 3. *Promissa nec aspera curans: mélanges offerts à Madame le Professeur Marie-Thérèse Urvoy.* Sous la dir. de Georgio Rahal, Heinz-Otto Luthe. Toulouse: Institut Catholique de Toulouse, 2017, pp. 607-645. Analysis of this work.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

10067 BONMARIAGE, Cécile. Commentaries on Avicenna's *Qaṣīdat al-nafs*: an inventory. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 21-125; 11. Abstract(s): French.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1496 JANSSENS, Jules L. *An annotated bibliography on Ibn Sīnā: second supplement (1995-2009)*. Tempe (AZ): Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, 2017 (Medieval & Renaissance Texts & Studies, 439). 736 pp.

ibn Sina 090637

1522 ALPINA, Tommaso. The *soul of*, the soul *in itself*, and the *flying man* experiment. *Arabic Sciences and Philosophy*, 28 ii (2018) pp. 187-224. Examines the relation between two investigations in Avicenna's *K. al-Nafs* that run in parallel from its very beginning: (a) the investigation of the soul as a *relational* entity, always considered in connection with the body, and (b) that of the human soul *in itself*.

ibn Sina 090637

1638 ZOUGGAR, Nadjet. Le commentaire du *Poème de l'âme* (*al-Qaṣīda al-ʿayniyya*) d'Avicenne par l'astronome ottoman ʿAbd al-Wāǧid (m. 838/1434). Édition critique et traduction commentée. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 187-236; 13-14. Abstract(s): English.

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2021

1497 KALBARCZYK, Alexander. *Predication and ontology: studies and texts on Avicennian and post-Avicennian readings of Aristotle's 'Categories'.* Berlin: De Gruyter, 2018 (Scientia Graeco-Arabica, 22). 344 pp. Analyses Ibn Sīnā's reshuffling of the relationship between logic proper and ontology in *Kitāb al-Maqūlāt* of the *Shifā'* in light of "the question of whether and how the manner in which an expression is predicated relates to extra-linguistic reality"; assesses the philosophical impact of this realignment on the subsequent developments in Ibn Sīnā's other writings and in the emerging post-Avicennian tradition.

ibn Sina
030637

01 Ocak 2021
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

1588 LIZZINI, Olga. Representation and reality: on the definition of imaginative prophecy in Avicenna. *The Parva naturalia in Greek, Arabic and Latin Aristotelianism: supplementing the science of the soul.* Ed. Börje Bydén and Filip Rodovic. Cham: Springer, 2018, (Studies in the History of Philosophy of Mind, 17), pp. 133-154.

ibn Sina
030637

4642 BONMARIAGE, Cécile. Commentaries on Avicenna's *Qaṣīdat al-nafs*: an inventory. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 21-125; 11. Abstract(s): French.

ibn Sina
190637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

533 LIEBRENZ, Boris. An Arabic letter (ca. AH 6th/12th CE c.) concerning the production of a manuscript of Ibn Sīnā's *al-Šifā*. *Journal of Islamic Manuscripts*, 9 i (2018) pp. 32-38; 102. Among the unexplored documents at Columbia University's Butler Library is an Arabic letter sent by a copyist to his patron informing the latter about the progress of work on a copy of Ibn Sīnā's *al-Šifā*'. Abstract(s): French & Arabic.

İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2021

1133 HEATH, Peter. Ibn Sīnā's Qur'anic hermeneutics. *The spirit and the letter: approaches to the esoteric interpretation of the Qur'ān.* Ed. Annabel Keeler and Sajjad Rizvi. Oxford: Oxford University Press, in association with the Institute of Ismaili Studies, London, 2016, pp. 217-239.

ibn ma
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

649 JANSSENS, Jules L. *An annotated bibliography on Ibn Sīnā: second supplement (1995-2009).* Tempe (AZ): Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, 2017 (Medieval & Renaissance Texts & Studies, 439). 736 pp.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Ibn Sina
090637

3465 JANSSENS, Jules. Ibn Sīnā's Aristotle. *Mediterranea*, 3 (2018) pp. 129-144. On his reading and commentary of Aristole's philosophy.

Ibn Sina
090637

3425 KAPOOR, R. C. Did Ibn Sina observe the transit of Venus 1032 AD? *Indian Journal of History of Science*, 48 iii (2013) pp. 405-445.

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3212 PORRO, Pasquale. Antiplatonisme et néoplatonisme chez Avicenne (*Ilāhiyyāt*, livre VII). *Adorare caelestia, gubernare terrena: atti del colloquio internazionale in onore di Paolo Lucentini, Napoli, 6-7 novembre 2007.* A cura di Pasquale Arfé, Irene Caiazzo, Antonella Sannino. Turnhout: Brepols, 2011, pp. 113-146.

İbn Sina
030637

3190 NOBLE, Michael. The Avicennan *aestimatio (al-wahm)* in Fakhr al-Dīn al-Rāzī's theory of talismanic action at a distance. *Bulletin de Philosophie Médiévale,* 59 (2017) pp. 79-89.

İbn Sina
030546

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3185 MOUSAVIAN, Seyed N. & ARDESHIR, Mohammad. Avicenna on the primary propositions. *History and Philosophy of Logic*, 39 iii (2018) pp. 201-231.

ibn Sina 030637

3186 MÜLLER, Jörn. Memory as an internal sense: Avicenna and the reception of his psychology by Thomas Aquinas. *Quaestio*, 15 (2015) pp. 497-506.

ibn Sina 030637

3184 MOULIN, Isabelle. Les deux sources du bonheur humain: contemplation intellective et vision de Dieu. Avicenne, Albert le Grand. *Quaestio*, 15 (2015) pp. 433-445.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

ibn Sina
030637

3136 KAMAL, Muhammad. Individual essences in Avicenna's metaphysics. *Open Journal of Philosophy*, 4 i (2014) pp. 16-21. Argues that in Avicenna's perspective it is not the 'matter' which determines individuality but rather the principle of existence.

Ibn Sina
030637

3134 KAMAL, Muhammad. Avicenna's necessary being. *Open Journal of Philosophy*, 6 ii (2016). pp. 194-200.

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1415 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Épitre sur les prophéties.* Texte arabe, introduction par O. Lizzini, traduction et notes par J.-B. Brenet. Paris: Vrin, 2018. 200 pp. Arabic text and French translation of Ibn Sīnā's *Risālah fī ithbāt al-nubūwāt.*

Ibn Sina 030637

Ibn Sina 030637

1091 RAPOPORT, Michael A. Sufi vocabulary, but Avicennan philosophy: the Sufi terminology in chapters VIII-X of Ibn Sīnā's *al-Išārāt wa-l-tanbīhāt.* *Oriens,* 47 i-ii (2019) pp. 145-196.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3530 KHAN, M. A. Mujeeb. The two Ibn Sīnās: negotiating literature. *Intellectual History of the Islamicate World,* 6 i-ii (2018) pp. 1-26. "While Ibn Sīnā's *Canon of Medicine* (*K. al-Qānūn fī al-ṭibb*) has traditionally been used to understand his approach to medicine, this article argues for a different Ibn Sīnā as seen through his *Poem* [*Poem on Medicine / al-Urjūza fī al-ṭibb*)] to show that the *Poem* should not be subordinated to the *Canon.*"

ibn Sina
030637

3485 NEWMAN, William R. Mercury and sulphur among the high medieval alchemists: from Rāzī and Avicenna to Albertus Magnus and pseudo-Roger Bacon. *Ambix,* 61 iv (2014) pp. 327-344. Erratum in vol. 62 i (2015), p. 107.

ibn Sina
030637

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3012 AMARI, Yassine. Analysis of pleasure in Ibn Sīnā. *Quaestio*, 15 (2015) pp. 255-264.

ibn Sīnā
0 9 0 6 3 7

01 Ocak 2021
0 - Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
230637

3211 PONCELA GONZÁLEZ, Ángel. Objetividad y verdad: la interpretación posibilista del *ens commune* de Avicena realizada por Francisco Suárez. *El pensamiento político en la Edad Media.* Pedro Roche Arnas (coord.). Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, 2010, pp. 587-597.

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

0 - Ocak 2021

3170 MARÓTH, Miklós. Ibn Sīnā: *De Anima* I / 1, 3. *Promissa nec aspera curans: mélanges offerts à Madame le Professeur Marie-Thérèse Urvoy.* Sous la dir. de Georgio Rahal, Heinz-Otto Luthe. Toulouse: Institut Catholique de Toulouse, 2017, pp. 607-645. Analysis of this work.

ibn Sina
030637

0 - Ocak 2021
01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

3230 RICHARDSON, Kara. Avicenna's conception of the efficient cause. *British Journal for the History of Philosophy*, 21 ii (2013) pp. 220-239.

0 - Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
090637

3482 MOUREAU, Sébastien. *Elixir atque fermentum*: new investigations about the link between pseudo-Avicenna's alchemical *De anima* and Roger Bacon: alchemical and medical doctrines. *Traditio*, 68 (2013) pp. 277-325.

3483 MOUREAU, Sébastien. Physics in the twelfth century: the *Porta elementorum* of Pseudo-Avicenna's alchemical *De anima* and Marius' *De elementis*. *Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age*, 80 (2013) pp. 147-222. Abstract(s): French & Italian.

0 - Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
030637

3249 SMET, Daniel de. Les philosophes arabes et le vin. *Vin, bière et ivresse dans les civilisations orientales: entre plaisir et interdit. René Lebrun in honorem.* Volume éd. Christian Cannuyer, Agnès Degrève, et Raphaël Gérard. Leuven: Peeters, 2009, (Acta Orientalia Belgica, 22), pp. 102-110. Discussses Avicenna in particular.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3284 ZOUGGAR, Nadjet. Le commentaire du *Poème de l'âme* (*al-Qaṣīda al-ʿayniyya*) d'Avicenne par l'astronome ottoman ʿAbd al-Wāǧid (m. 838/1434). Édition critique et traduction commentée. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 187-236; 13-14. Abstract(s): English.

ibn Sina
09.08.17

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2970 JANSSENS, Jules L. *An annotated bibliography on Ibn Sīnā: second supplement (1995-2009).* Tempe (AZ): Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, 2017 (Medieval & Renaissance Texts & Studies, 439). 736 pp.

Ibn Sina 030637

2984 SULTONOV, Sokiboy. *Avicenne (Ibn Sina) chez les philosophes français: Avicenne en France.* Saarbrücken: Editions Universitaires Européennes, 2014. 108 pp.

Ibn Sina 030637

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2021

3039 BONMARIAGE, Cécile. Commentaries on Avicenna's *Qaṣīdat al-nafs*: an inventory. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 21-125; 11. Abstract(s): French.

ibn Sina
090637

ibn Sina
090637

2997 ABUSEHLY, Karam. Avicenna on matter: implications for Ernst Bloch's Marxist aesthetics. *ReOrient*, 3 i (2017) pp. 4-22.

2998 ADAMSON, Peter. The simplicity of self-knowledge after Avicenna. *Arabic Sciences and Philosophy*, 28 ii (2018) pp. 257-277. Examines reactions from the 12th-13th century Islamic East to Avicenna's idea that in actively conscious self-knowers the subject and object of thought are identical. Abstract(s): French.

Ibn Sina
030637

3027 BENEDETTO, Marienza. Alle origini della controversia medievale sulla pluralità delle forme sostanziali: il *Fons vitae* di Avicebron. *Appropriation, interpretation and criticism: philosophical and theological exchanges between the Arabic, Hebrew and Latin intellectual traditions.* Ed. Alexander Fidora and Nicola Polloni. Barcelona: Fédération Internationale des Instituts d'Études Médiévales, 2017, (Textes et Études du Moyen Âge, 88), pp. 137-184.

2987 YAHALOM, Joseph. *Avicena: la Carta de los pájaros en la versión hebrea.* Traductor de las macamas, Carlos del Valle Rodríguez. Madrid: Aben Ezra, 2014. 132 pp.

Ibn Sina
030637

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2021

Ibn Sina
090637

2979 RAHIM, Ahmed H. al-. *The creation of philosophical tradition: biography and the reception of Avicenna's philosophy from the eleventh to the fourteenth century A.D.* Wiesbaden: Harrassowitz, 2018 (Diskurse der Arabistik, 21). 218 pp.
"Section 1 investigates the genres of Arabo-Islamic biobibliographical and prosopographical writings as a source for the history of Arabic philosophy, delineating their literary topoi, the construction of philosophical authority, and the relationship of Sunnī and Twelver-Šīʿī Islam to Aristotelian logic and philosophy. Section 2 presents fourteen discrete biobibliographical studies with a critical inventory of the works, including those written in the neglected exegetical genres of commentary, supercommentary, gloss, and supergloss, of Avicenna's immediate disciples and the following generations of philosophers who created the Avicennan philosophical heritage in the Islamicate world."

2916 RUBINO, Elisa & PAGANI, Samuela. Il *De mineralibus* di Avicenna tradotto da Alfredo di Shareshill (*sic*). *Bulletin de Philosophie Médiévale*, 58 (2016) pp. 23-87. Critical edition of the Latin treatise *On mineralogy* (c.1200) translated from Arabic by Alfred of Sareshill.

ibn Sina 090637

3030 BENEDETTO, Marienza. Nuovi studi su Avicenna e la sua posterità. *Quaestio*, 10 (2010) pp. 335-348. Review article of five books.

ibn Sina 090637

2911 MÜLLER, Jörn. Memory as an internal sense: Avicenna and the reception of his psychology by Thomas Aquinas. *Quaestio*, 15 (2015) pp. 497-506.

ibn Sina 090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

2962 BENEVICH, Fedor. *Essentialität und Notwendigkeit: Avicenna und die aristotelische Tradition.* Leiden: Brill, 2018 (Islamic Philosophy, Theology and Science: Texts and Studies, 107). 468 pp. Diese Buch erschliesst ein für Avicennas philosophisches Denken grundlegendes metaphysisch-logisches Konzept, nämlich das der Essentialität.

ibn Sina 090637

2968 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Épitre sur les prophéties.* Texte arabe, introduction par O. Lizzini, traduction et notes par J.-B. Brenet. Paris: Vrin, 2018. 200 pp. Arabic text and French translation of Ibn Sīnā's *Risālah fī ithbāt al-nubūwāt.*

ibn Sina 090638

01 Ocak 2021

01 Ocak 2021 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina 030637

3001 AGHA, Shiraz Husain. A critical analysis of Avicenna's proofs of the impossibility of human reincarnation. *Kom: Časopis za Religijske Nauke*, 7 ii (2018) pp. 69-88.

Ibn Sina 030637

3028 BENEDETTO, Marienza. Avicenna e la risistemazione della Metafisica di Aristotele. *Quaestio*, 7 (2007) pp. 541-546. Review article of *The reception of Aristotle's Metaphysics in Avicenna's Kitāb al-Šifā': a milestone of Western metaphysical thought* by A. Bertolacci (Leiden 2006) and Avicenna's *Libro della guarigione. Le cose divine*, ed. A. Bertolacci (Turin 2007).

3119 HALILOVIĆ, Tehran. Razvoj nauke o duši u Ibn Sininoj filozofiji. *Kom: Časopis za Religijske Nauke,* 2 i (2013) pp. 59-76. Translated title: The development of the science of the soul in the philosophy of Ibn Sina Abstract(s): English.

ibn Sina 090637

3149 KUKKONEN, Taneli. Sources of the self in the Arabic tradition: remarks on the Avicennan turn. *Subjectivity and selfhood in medieval and early modern philosophy.* Ed. Jari Kaukua and Tomas Ekenberg. Cham: Springer, 2016, pp. 37-60.

ibn Sina 090657

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

3058 CHATTI, Saloua. Avicenna on possibility and necessity. *History and Philosophy of Logic*, 35 iv (2014) pp. 332-353.

İbn Sina
090630

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

0 - Ocak 2021

01 Ocak 2021

1845 *Avicenna - ein Universalgelehrter. Eine gegenwärtige Analyse des Prinzen der Philosophen Ibn Sīnā.* Hrsg. Merdan Güneş. Osnabrück: Vandenhoeck & Ruprecht, 2020 (Veröffentlichungen des Instituts für Islamische Theologie der Universität Osnabrück, 8): 200 pp.

ibn Sina
090637

1855 AGHA, Shiraz Husain. A critical analysis of Avicenna's proofs of the impossibility of human reincarnation. *Kom: Časopis za Religijske Nauke*, 7 ii (2018) pp. 69-88.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1865 BÄCK, Allan. Existence and modality in Avicenna's syllogistic. *The aftermath of syllogism: Aristotelian logical argument from Avicenna to Hegel.* Ed. Marco Sgarbi and Matteo Cosci. New York & London: Bloomsbury Academic, 2018, pp. 11-34.

İbn Sina 030637

1892 HAAN, Daniel D. de. Avicenna's *Healing* and the metaphysics of truth. *Journal of the History of Philosophy,* 56 i (2018) pp. 17-44.

İbn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

1534 BERTOLACCI, Amos. Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* (Book of the cure/healing): the manuscripts preserved in Turkey and their significance. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 265-304; 15. Abstract(s): French.

1535 BLACK, Deborah L. Constructing Averroes' epistemology. *Interpreting Averroes: critical essays*. Ed. Peter Adamson and Matteo Di Giovanni. Cambridge: Cambridge University Press, 2019, pp. 96-115. With a focus on Averroes' rejection of the Avicennian theory of intuition (*ḥads*) and intuitive knowledge.

1536 BONMARIAGE, Cécile. Commentaries on Avicenna's *Qaṣīdat al-nafs*: an inventory. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 21-125; 11. Abstract(s): French.

Ibn Sina
0906 7
01 Ocak 2021

1517 ADAMSON, Peter. The simplicity of self-knowledge after Avicenna. *Arabic Sciences and Philosophy*, 28 ii (2018) pp. 257-277. Examines reactions from the 12th-13th century Islamic East to Avicenna's idea that in actively conscious self-knowers the subject and object of thought are identical. Abstract(s): French.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1515 ABUSEHLY, Karam. Avicenna on matter: implications for Ernst Bloch's Marxist aesthetics. *ReOrient*, 3 i (2017) pp. 4-22.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1494 BENEVICH, Fedor. *Essentialität und Notwendigkeit: Avicenna und die aristotelische Tradition.* Leiden: Brill, 2018 (Islamic Philosophy, Theology and Science: Texts and Studies, 107). 468 pp. Diese Buch erschliesst ein für Avicennas philosophisches Denken grundlegendes metaphysisch-logisches Konzept, nämlich das der Essentialität.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2021

1601 ÖZAYKAL, Kayhan Ali. Deconstruction of Ibn Sīnā's essence-existence distinction and the essence of the necessary existent. *Darulfunun Ilahiyat*, 29 i (2018) pp. 25-48. Abstract(s): Turkish.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1907 KARAKI, Balqis al-. "Striking similarities": Ibn Sīnā's *takhyīl* and Kant's aesthetic judgment. *Philosophy East & West*, 68 i (2018) pp. 1-22.

Ibn Sina
090677

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2021

Farabi 060500
İbn Rüşd 090606
İbn Sina 090637

3172 MARTINI BONADEO, Cecilia. A reference to al-Fārūbī's *Kitāb al-ḥurūf* in Averroes' critique of Avicenna *(Tahāfut al-tahāfut*, 371,5-372,12 Bouyges). *Studi Maġrebini*, NS 12-13 i (2014-2015) pp. 433-451. Abstract(s): Italian & French.

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

1466 BOS, Gerrit. *Novel medical and general Hebrew terminology from the 13th century. Volume 4.* London: Brill, 2018. 244 pp. The primary sources are: (1) *Sefer Şedat ha-Derakhim* - Moses Ibn Tibbon's translation of Ibn al-Jazzār's *Zād al-musāfir*, bks. 1-2; (2) *Sefer ha-Shimmush* - Shem Tov Ben Isaac's Hebrew translation of al-Zahrāwī's *Kitāb al-taṣrīf*; (3) *Sefer ha-Qanun* - Nathan ha-Me'ati's Hebrew translation of the first book of Ibn Sīnā's *K. al-Qānūn*.

İbnü'l-Cezzar
090797
Zehravi
230110
İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKUMAN

01 Ocak 2021

Farabi
060050
Ibn Sina
090637
Ibn Rüşd
090606

1901 HODGES, Wilfrid. Remarks on al-Fārābī's missing modal logic and its effect on Ibn Sīnā. *Eshare: An Iranian Journal of Philosophy*, 1 iii (2019) pp. 39-73. Reconstructs the missing section of al-Fārābī's *Long Commentary on the Prior Analytics* containing the treatment of modal logic based on quotations in the works of Ibn Sīnā, Ibn Rushd and Maimonides. Argues that al-Fārābī's treatment of the *dictum de omni* had a decisive effect on the development and presentation of Ibn Sīnā's modal logic. Also presents additional evidence that the *Harmonisation of the opinions of Plato and Aristotle* was not written by al-Fārābī.

es-Sifa
180752
ibn Sina
090637

1834 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *Logica (Logique du Šifā).* Texte latin, édition critique de la traduction médiévale par F. Hudry, introduction doctrinale par A. de Libera. Paris: Vrin, 2018 (Sic et Non). 272 pp. "La *Logica Avicennae* est la traduction latine médiévale de la première partie (*al-Madkhal*) du *Kitāb al-Šifā* qui traite de la logique et s'ouvre, selon l'usage, par un commentaire de l'*Isagoge* de Porphyre (234-305). Elle a été traduite d'arabe en latin par Abraham ibn Daud dit Avendauth (m. 1180)."

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Allah
011567
İbn Sina
090637

3176 McGINNIS, Jon. The ultimate why question: Avicenna on why God is absolutely necessary. *The ultimate why question: why is there anything at all rather than nothing whatsoever?* Ed. John F. Wippel. Washington (DC): Catholic University of America Press, 2011, (Studies in Philosophy and the History of Philosophy, 54), pp. 65-83.

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1919 LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. Cosmología, biología y origen del alma en Al-Fārābī y Avicenna. *Ideas y Valores*, 68 / 169 (2019) pp. 13-32.
Abstract(s): English.

Farabi 060050
Ibadna 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Birunî
020943
Ibadina
090637

1903 HULLMEINE, Paul. Al-Bīrūnī and Avicenna on the existence of void and the plurality of worlds. *Oriens*, 47 i-ii (2019) pp. 114-144.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

758 ADEM, Rodrigo. Ibn Taymiyya as Avicennan? Fourteenth-century cosmological controversies in Damascus. *Muslim World*, 108 i (2018) pp. 124-153.

İbn Teymiyye
030676
İbn Sina
030637

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Tusi Nasreddin
131058
İbn Sina
090637

812 BADAKHCHANI, S. J. On divine providence: from Avicenna to Naṣīr al-Dīn al-Ṭūsī and Nizārī Ismailism. *Intellectual History of the Islamicate World*, 7 i (2019) pp. 108-121.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

594 ABU SHAREEA, Mohammad. On the edge of Bultmann's demythologisation: Muḥammad 'Abduh's hermeneutical Avicennism on the Qur'an as a source of scientific knowledge. *Australian Journal of Islamic Studies*, 4 i (2019) pp. 54-71. Explores 'Abduh's attitude towards interpreting the Qur'an as a source of scientific knowledge "through analysing the fruitful phase of his intellectual project in which he wrote a commentary on some chapters of the Qur'an."

Muhammed Abd-
131730
Ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA

01 Ocak 20[illegible]1

ibn Sina
030637
Felsf
060356

1884 ERLWEIN, Hannah C. Ibn Sīnā's moral ontology and theory of law. *Philosophy and jurisprudence in the Islamic world.* Ed. Peter Adamson. Berlin: De Gruyter, 2019, (Philosophy in the Islamic World in Context, 1), pp. 29-52.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

ibn Sina
030637
el-Kanun
110322

2133 CARPENTIERI, Nicola, FIDORA, Alexander & LAMPURLANES, Isaac. Avicena y Gerardo de Cremona sobre la frenitis: una comparación entre *al-Qānūn fī ṭ-ṭibb* y su traducción latina. *Al-Qanṭara: Revista de Estudios Árabes*, 39 ii (2018) pp. 293-320. Abstract(s): English.

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637
Kıyas
111059

1548. CHATTI, Saloua. The logic of Avicenna between *al-Qiyās* and *Manṭiq al-mašriqiyyīn*. *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 i (2019) pp. 109-131.
Abstract(s): French.

1549

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

İbn Sina
030637
İbn Meymun
030546

2075 HARVEY, Elon. Avicenna's influence on Maimonides' "Epistle on astrology". *Arabic Sciences and Philosophy*, 29 ii (2019) pp. 171-183. Shows that Maimonides significantly relied on Avicenna's "Refutation of astrology" (*al-Iśāra ilā fasād 'ilm aḥkām al-nujūm*) when composing his own refutation, the "Epistle on astrology" (*'al Gezērat ha-kōkavīm*). Maimonides consulted a copy of Avicenna's *Refutation*, partially using its structure as a model for his *Epistle*, and adapting some of its arguments.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3056 CELLI, Gaia. Avicenna and Aristotle's *Rhetoric*: lexical options. *Commenting on Aristotle's Rhetoric, from Antiquity to the present. Commenter la Rhétorique d'Aristotle, de l'Antiquité à la période contemporaine.* Ed. Frédérique Woerther. Leiden: Brill, 2018, (International Studies in the History of Rhetoric, 11), pp. 89-115. "I hope to sketch out some of Avicenna's lexical strategies when dealing with the difficulties posed by the Arabic translation of Aristotle's *Rhetoric* as it was available to him, that is, in a form very close to the text preserved by the manuscript *Parisinus Arabus 2346*, also known as the *Paris Organon*."

ibn Bing
090637
Aristo
011899

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3514 COOPER, Glen M. Medical crises and critical days in Avicenna and after: insights from the commentary tradition. *Intellectual History of the Islamicate World*, 6 i-ii (2018) pp. 27-54. Argues that Ibn Sīnā and his followers introduced new imagery to describe medical crises by omitting supernatural influences. This article analyses the writings of Ibn al-Nafīs on the *Canon* of Ibn Sīnā and the *Aphorisms* of Hippocrates.

Ibn Sina
090637
Ibnü'n-Nefis
090373

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Ibn Sina
030637
es-Sifa
180752

1835 IBN SĪNĀ / AVICENNA. *The metaphysics of the Shifā'*. Facsimile edition of MS Malek Library (Tehran) 1085. Costa Mesa: Mazda, 2019. 36+380 pp. English and Persian introductions by Amos Bertolacci and Gholamreza Dadkhah.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Ibn Sina
030637
Tusi Nasiruddin
191098

3152 LAGERLUND, Henrik. Avicenna and Ṭūsī on modal logic. *History and Philosophy of Logic*, 30 iii (2009) pp. 227-239.

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN

1555 DI VINCENZO, Silvia. Reading Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* in the Ottoman world: the circulation of the work within the school of As'ad al-Yānyawī. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 327-350; 16. Abstract(s): French.

ibn Sina
090637
Yanyalı E.Ef.
050969

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

9496 GIOLFO, Manuela E.B. & HODGES, Wilfrid. Syntax, semantics, and pragmatics in al-Sīrāfī and Ibn Sīnā. *The foundations of Arabic linguistics III. The development of a tradition: continuity and change.* Ed. Georgine Ayoub and Kees Versteegh. Leiden: Brill, 2018, (Studies in Semitic Languages and Linguistics, 94), pp. 115-145. "A study of interrelations between linguistics and logic in 10th and 11th century Arabic scholarship."

Ibn Sina
090637
Sirafi Ebubekir
81129

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3013 ANSARI, Rosabel P. Ibn Kemal, Dawānī and the Avicennan lineage. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 237-264; 14. "In Ibn Kemal we find an example of an Ottoman scholar who engages and develops the thought of Dawānī and the Aš'arī-Avicennan synthesis of which Dawānī is a culmination." Abstract(s): French.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2011

İbn Sina
090637
İlim
091461
yalün
220079

3251 STROBINO, Riccardo. Avicenna on knowledge (*'ilm*), certainty (*yaqīn*), cause (*'illa/sabab*) and the relative (*muḍāf*). *British Journal for the History of Philosophy*, 24 iii (2016) pp. 426-446.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

İbn Sina
030637
Galinus
030094
Aristo
011899

1785 STROHMAIER, Gotthard. Avicenna between Galen and Aristotle. *Brill's companion to the reception of Galen*. Ed. Petros Bouras-Vallianatos and Barbara Zipser. Leiden: Brill, 2019, pp. 215-226.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1885 FALLAHI, Asadollah. Fārābī and Avicenna on contraposition. *History and Philosophy of Logic*, 40 i (2019) pp. 22-41.

Ibn Sina
090637
Farabi
060050
ihtilaf
091329

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1554 DI VINCENZO, Silvia. Early exegetical practice on Avicenna's *Šifā'*: Faḫr al-Dīn al-Rāzī's *marginalia* to logic. *Arabic Sciences and Philosophy*, 28 i (2018) pp. 31-66. "Nine manuscripts preserving Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* share a set of identical marginal glosses to the section of Logic. One of these manuscripts reports, at the end of each of the glosses, a certificate of transmission ascribing them to the theologian and philosopher Faḫr al-Dīn al-Rāzī (d. 606H/1210), which provides some material evidence of the existence of a flourishing exegetical activity on the *Kitāb al-Šifā'* during the twelfth-thirteenth century. ... The present paper provides an edition of the so far unknown *ḥāšiyāt* to Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* by al-Rāzī, with an attempt at reconstructing their tradition and contextualizing them within al-Rāzī's exegetical and teaching activity." Abstract(s): French.

ibn Sina
090637
es-Şifa
180752
Razi Ebu B.
170195

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2021

3279 ZANDI, Davoud. Cognation between cause and effect from the perspective of Avicenna and Mullasadra. *Journal of Islamic Studies and Culture*, 3 ii (2015) pp. 143-146.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3516 FANCY, Nahyan. Post-Avicennan physics in the medical commentaries of the Mamluk period. *Intellectual History of the Islamicate World,* 6 i-ii (2018) pp. 55-81. Examines the discussions on motion contained in the sections on pulse within seven medical commentaries produced between 1200 and 1520. The examination will reveal that Ibn al-Nafīs's novel, non-Galenic application of the Avicennan category of positional motion to pulse generated an invigorating debate amongst later commentators.

ibn Sina
090637
ibnü'n-Nefis
090373

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3475 CARUSI, Paola. Al-Ṭuġrā'ī vs. Ibn Sīnā: la risposta di un alchimista allo *sciant artifices*. *Studi Maġrebini*, NS 12-13 i (2014-2015) pp. 123-151. With reference to Ibn Sīnā's *K. al-shifā'* and al-Ṭuġrā'ī's *Ḥaqā'iq al-istishhād*. Abstract(s): English & French.

Ibn Sina
030637
Tuğrai
191036

01 Ocak 2011

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637
Aristo
011899

1544 CELLI, Gaia. Avicenna and Aristotle's *Rhetoric*: lexical options. *Commenting on Aristotle's Rhetoric, from Antiquity to the present. Commenter la Rhétorique d'Aristotle, de l'Antiquité à la période contemporaine.* Ed. Frédérique Woerther. Leiden: Brill, 2018, (International Studies in the History of Rhetoric, 11), pp. 89-115. "I hope to sketch out some of Avicenna's lexical strategies when dealing with the difficulties posed by the Arabic translation of Aristotle's *Rhetoric* as it was available to him, that is, in a form very close to the text preserved by the manuscript *Parisinus Arabus 2346*, also known as the *Paris Organon*."

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3031 BENEDETTO, Marienza. Storie di ricezione: Tolomeo, Avicenna e Averroè nel Medioevo arabo, ebraico e latino. *Quaestio*, 13 (2013) pp. 323-336. "The recent (re-)publication of volumes about Avicenna allows us to rivisit his central position in the history of philosophy and his overwhelming influence in Arabic, Jewish and Latin cultures: even those who disagreed with Avicenna often developed their standpoint in confrontation with him." Abstract(s): English.

İbn Sina
090637
İbn Rüşd
090606

3032 BERTOLACCI, Amos. Avicenna's and Averroes's interpretations and their influence in Albertus Magnus. *A companion to the Latin medieval commentaries on Aristotle's Metaphysics*. Ed. Fabrizio Amerini and Gabriele Galluzzo. Leiden: Brill, 2014, (Brill's Companions to the Christian Tradition, 43), pp. 95-135.

01 Ocak 2021
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3033 BERTOLACCI, Amos. Avicenna's *Kitāb al-Šifāʾ* (Book of the cure/healing): the manuscripts preserved in Turkey and their significance. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 265-304; 15. Abstract(s): French.

İbn Sîna
090637
Şifa
180752

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2...

Ibn Sina
030637
Aristo
011899

2971 KALBARCZYK, Alexander. *Predication and ontology: studies and texts on Avicennian and post-Avicennian readings of Aristotle's 'Categories'*. Berlin: De Gruyter, 2018 (Scientia Graeco-Arabica, 22). 344 pp. Analyses Ibn Sīnā's reshuffling of the relationship between logic proper and ontology in *Kitāb al-Maqūlāt* of the *Shifā'* in light of "the question of whether and how the manner in which an expression is predicated relates to extra-linguistic reality"; assesses the philosophical impact of this realignment on the subsequent developments in Ibn Sīnā's other writings and in the emerging post-Avicennian tradition.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3076 DI VINCENZO, Silvia. Reading Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* in the Ottoman world: the circulation of the work within the school of As'ad al-Yānyawī. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 327-350; 16. Abstract(s): French.

Ibn Sina
090637
es-Şifa
182752

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

2895 CARPENTIERI, Nicola, FIDORA, Alexander & LAMPURLANÉS, Isaac. Avicena y Gerardo de Cremona sobre la frenitis: una comparación entre *al-Qānūn fī ṭ-ṭibb* y su traducción latina. *Al-Qanṭara: Revista de Estudios Árabes*, 39 ii (2018) pp. 293-320. Abstract(s): English.

ib. Sina 030637

el-Kanun fi t-t.b 110322

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

İbn Sina
030637
İbn Rüşd
030606

2891 BERTOLACCI, Amos. Avicenna's and Averroes's interpretations and their influence in Albertus Magnus. *A companion to the Latin medieval commentaries on Aristotle's Metaphysics*. Ed. Fabrizio Amerini and Gabriele Galluzzo. Leiden: Brill, 2014, (Brill's Companions to the Christian Tradition, 43), pp. 95-135.

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Ibn Sina
030677
Ariste
011899

1905 JANSSENS, Jules. Ibn Sīnā's Aristotle. *Mediterranea*, 3 (2018) pp. 129-144. On his reading and commentary of Aristole's philosophy.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1870 BENEVICH, Fedor. The priority of natures against the identity of indiscernibles: Alexander of Aphrodisias, Yaḥyā b. 'Adī, and Avicenna on genus as matter. *Journal of the History of Philosophy*, 57-ii (2019) pp. 205-234.

ibn Sina
030637
Yahyab Adi
220030

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

511 DI VINCENZO, Silvia. Traces of ʿAllāma al-Ḥillī's copy of Avicenna's *Šifāʾ* in ms. Beirut, Bibliothèque Orientale, 377. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 499-504.

ibn Sina
030637
cs:Sifa
180712

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1952 SAEMI, Amir. The morally difficult notion of heaven: a critique of the faith-based ethics of Avicenna and Aquinas. *American Catholic Philosophical Quarterly,* 92 iii (2018) pp. 429-444. Argues "that Avicenna's and Aquinas's faith-based virtue ethics are crucially different from Aristotle's virtue ethics, in that their ethics hinges on the theological notion of heaven, which is constitutively independent of the ethical life of the agent."

Ibn Sina
090637
Aquinas T.
Go 13250

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

1924 MANOVA, Iva. «From Aristotole, through Ibn Sīnā and Ibn Rushd to dialectical materialism»: Soviet approaches towards the history of medieval philosophy in the 1950s and 1960s. *Rivista di Storia della Filosofia*, 73 ii (2018) pp. 295-310.

Ibn Sina
990637
Ibn Rushd
990606

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

Ibn Sina
030637
Aristo
011899

1877 DADIKHUDA, Davlat. "Not so ridiculous": Avicenna on the existence of nature (*ṭabīʿa*) contra Aristotle and the Ashʿarites. *Oxford Studies in Medieval Philosophy*, 7 (2019) pp. 1-43. Discusses a distinctive argument that Avicenna offers for the existence of nature (*ṭabīʿah*) as a causal power (*quwwah*) in bodies (*ajsām*).

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1598 NOBLE, Michael. The Avicennan *aestimatio (al-wahm)* in Fakhr al-Dīn al-Rāzī's theory of talismanic action at a distance. *Bulletin de Philosophie Médiévale*, 59 (2017) pp. 79-89.

ibn Sina
090637
Fahreddin er-Razi
060018

01 Ocak 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

505 BERTOLACCI, Amos. Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* (Book of the cure/healing): the manuscripts preserved in Turkey and their significance. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 265-304; 15. Abstract(s): French.

Ibn Sina
030637
es-Şifa
180752

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2021

Ibn Sina
090637
as-Şifa
180752

616 DI VINCENZO, Silvia. Reading Avicenna's *Kitāb al-Šifā'* in the Ottoman world: the circulation of the work within the school of As'ad al-Yānyawī. *Mélanges de l'Université Saint Joseph*, 67 (2017-18) pp. 327-350; 16. Abstract(s): French.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3195 ÖZAYKAL, Kayhan Ali. Deconstruction of Ibn Sīnā's essence-existence distinction and the essence of the necessary existent. *Darulfunun Ilahiyat*, 29 i (2018) pp. 25-48. Abstract(s): Turkish.

Ibn Sina
030657

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

3225 RASHED, Marwan. Chose, item et distinction : l'"homme volant" d'Avicenne avec et contre Abū Hāšim al-Ǧubbā'ī. *Arabic Sciences and Philosophy*, 28 ii (2018) pp. 167-185. "Explores the intimate connection between Avicenna's "flying man" argument and the theory of modes in the school of Abū Hāšim al-Ǧubbā'ī (d. 933). It shows that Avicenna borrows arguments developed originally by Abū Hāšim in order to demonstrate that a definite mode belongs to the living being as a whole (*ǧumla*)." Abstract(s): English.

ibn Sina
090637
Ebu Hasim el-Cübb
050155

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2.1

3241 SALA, Beate Ulrike La. Ibn Sīnā's and al-Ghazālī's approach to Pythagoreanism. *Pythagorean knowledge from the ancient to the modern world: askesis, religion, science.* Ed. Almut-Barbara Renger and Alessandro Stavru. Wiesbaden: Harrassowitz, 2016, (Episteme in Bewegung. Beiträge zu einer transdisziplinären Wissensgeschichte, 4), pp. 423-436.

İbn Sina
090437
Gazzali
070177

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 201

360 JANSSENS, Jules L. *An annotated bibliography on Ibn Sīnā: second supplement (1995-2009)*. Tempe (AZ): Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, 2017 (Medieval & Renaissance Texts & Studies, 439). 736 pp.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

2130 CABALLERO-NAVAS, Carmen. Del árabe al hebreo. El nacimiento de la ginecología hebrea medieval y el *Canon de la medicina* de Ibn Sīnā. *Sefarad*, 79 i (2019) pp. 89-122. "The aim of this essay is to show that the *Zikhron ha-holayim ha-hovim be-klei ha-herayon* ... –a short Hebrew treatise on the conditions of male and female sexual organs, written in Castile at the turn of the 12th century– is an epitome of funūn 20 and 21 of Book III from Ibn Sīnā's *Canon of Medicine*, drawn directly from Arabic some decades prior to the first known Hebrew translation." Abstract(s): English.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2021

278649

Farabi (060050)
Ibn Sina (090637)
Ibn Rüşd (090606)

Dipartimento di Scienze dell'Educazione e dei Processi Culturali e Formativi
Facoltà di Scienze della Formazione, Università degli Studi di Firenze

Istituto e Museo di Storia della Scienza
Università degli Studi di Firenze

Centre d'Histoire des Sciences et des Philosophies Arabes et Médiévales
CNRS Paris

CIRCOLAZIONE DEI SAPERI NEL MEDITERRANEO

FILOSOFIA E SCIENZE (SECOLI IX-XVII)

CIRCULATION DES SAVOIRS AUTOUR DE LA MÉDITERRANÉE

PHILOSOPHIE ET SCIENCES (IXe-XVIIe SIÈCLE)

01 Temmuz 2021

Atti del VII Colloquio Internazionale
della Société Internationale d'Histoire des Sciences
et de la Philosophie Arabes et Islamiques

Firenze, 16-28 febbraio 2006

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

a cura di
Graziella Federici Vescovini e Ahmad Hasnawi

Edizioni Cadmo
2013

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 278649
Tas. No: 501
COL.1

Ahmad Hasnawi
CNRS, UMR 7219, Paris

L'ÂGE DE LA DÉMONSTRATION. LOGIQUE, SCIENCE ET HISTOIRE: AL-FĀRĀBĪ, AVICENNE, AVEMPACE, AVERROÈS

Selon les philosophes de l'Islam classique, on entre, avec Aristote, dans un âge d'achèvement des sciences, un âge où celles-ci auraient atteint un statut *démonstratif*. Al-Fārābī (m. 950), Avicenne (m. 1037), Avempace (m. 1139), Averroès (m. 1198) partagent tous la même vision de la genèse et du développement des savoirs, laquelle consiste à projeter sur cette évolution le schéma des types d'arguments, développé dans l'*Organon* systématisé des commentateurs. Dans ce schéma, les arguments démonstratifs occupent le sommet de l'échelle, suivis, selon un ordre épistémique décroissant, par les arguments dialectiques, puis sophistiques et enfin rhétoriques. Cette projection, qui inverse l'ordre épistémique, s'accompagne d'une vision totalisante: chaque stade, caractérisé par l'usage de tel type d'arguments, n'est pas marqué seulement comme un stade de l'évolution de la logique, entendue comme une discipline spéciale. Dans cette reconstruction historique telle qu'opérée par ces philosophes, le type d'arguments dont on use à un moment donné n'est pas une simple enveloppe extérieure dans laquelle viendraient se couler des contenus identiques; il fonctionne comme l'outil d'investigation dont disposent les hommes à ce stade de leur histoire, outil qui définit ainsi le type de vérités auquel ils ont accès. Les outils logiques dont on dispose formeraient pour ainsi dire l'horizon qui borne l'activité théorique et pratique des hommes. Je tâcherai d'abord d'établir que tous ces philosophes cités partagent cette vision; j'en explorerai ensuite brièvement quelques conséquences. Deux de ces conséquences ont un caractère historique: l'une est la manière dont cette grille de lecture de l'histoire du savoir a pu jouer un rôle de filtrage à l'égard de la tradition grecque, déterminant ainsi ce qui de celle-ci pouvait passer à l'aire nouvelle, ou plutôt la forme de viabilité qu'il pouvait y recevoir; l'autre est la manière dont cette grille a permis de circonscrire la validité et les limites des nouvelles disciplines "particulières" ou "positives" nées à l'ombre de la nouvelle religion révélée, en particulier de la discipline du *kalām* ou théologie spéculative. Je traiterai séparément de ces deux effets. Les deux autres conséquences que j'envisagerai sont de nature plus "épistémologique": l'une concerne la manière dont doit maintenant s'exposer une discipline "scientifique"; l'autre, qui lui est étroitement liée, concerne le rôle de la dialectique sous son aspect d'investigation des principes des disciplines scientifiques.

257-282

Mecelletu Mo'hadi'l-Mahtutati'l-Arabiyye, c.64, sy.1, 1441/2020 Kahire, s. 104-165

İbn Sina (090637)

تفسير سورة الأعْلَى
لابن سينا
مع دراسة منهجه في التفسير الفَلْسفي

A'lâ sureat
D76 0112 88

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

دراسة وتحقيق: **عبد الله الخطيب**
كلية الشريعة والدراسات الإسلامية
جامعة قَطَر

ملخَّص

يعدُّ (تفسير سورة الأعلىٰ) تفسيرًا فلسفيًّا، انعكس فيه فكرُ ابن سينا الفلسفيِّ من خلال دراسته لأمور ثلاثة، هي: الألوهيَّة، والنُّبوَّة، والمعاد. أمَّا في الألوهيَّة فقد أثبت ابن سينا الألوهيَّة وخلْق الله العليم الحكيم للكون، بدليل العناية والاختراع، واستخدم دليل الجواز للردِّ علىٰ الطبيعيين الذين ينكرون خلْق الله للكون وينسبونه للطبيعة. وأمَّا في النُّبوَّة فهو يؤكد جوهر النبي وطبيعته بأنها لا بدَّ أن تكون كاملةَ القوىٰ في الأمور العلمية والعملية، ليبلغ درجة الحكمة.

ركز ابن سينا علىٰ موقف المدعوين من النُّبوَّة؛ بين مؤمن ومنكِر، ليؤكد مذهبه الداعي للتركيز علىٰ التدليل علىٰ صحَّة النُّبوَّة بطريقة تأثيرها من خلال نصِّ الوَحْي، بدلًا من التركيز علىٰ المعجزات. وأمَّا في أمور المعاد فهو يؤكد مذهبه الداعي لحصول الحشْر والنعيم والعذاب الرُّوحاني بدلًا عن الحشْر والنعيم والعذاب الحسي.

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Temmuz 2021

الكلمات الدالَّة
[ابن سينا – التفسير الفلسفي – الألوهيَّة – المعاد – النُّبوَّة – سورة الأعلىٰ]

العلَّامة الشهير الفيلسوف الحسين بن عبد الله بن سينا، أبو علي البَلْخي ثم البخاري صاحب التصانيف في الطبِّ والفلسفة والمنطق[1]. من أشهر الحكماء والأطبَّاء

(١) لمزيد من المعلومات المفصلة عن حياته انظر المصادر التالية المتعلقة بترجمته وكذلك مقدمة بحثي: تفسير سورة الإخلاص للشيخ الرئيس أبي علي الحسين بن سينا، تحقيق ودراسة، مجلة الشريعة والدراسات الإسلامية، ص٢٥-٣٢، وانظر: سير أعلام النبلاء، ٥٣٢/١٧. ولمزيد من المعلومات انظر: شذرات الذهب في أخبار من ذهب، ٢٣٤/٣-٢٣٧؛ والأعلام، ٢٤١/٢؛ ودائرة المعارف، للبستاني، ٥٣٥/١-٥٣٩؛ وموجز دائرة المعارف الإسلامية، ١٩٦/١-٢٠٨؛ ومؤلَّفات ابن سينا، للقَنَواتي، ص١٥، حاشية رقم: ١؛ والفلسفة الطبيعية عند ابن سينا، ص٣١-٣٧، وخصوصًا حاشية رقم ١، ص٣١.

A.M. Goichon, art. "Ibn Sina", in *Encyclopeadia of Islam*, new ed., ed. B. Lewis, J. Schacht and others, Vol.111, (Leiden, 1986), pp.941-947.. See also George Hourani, "Avicenna, essay on the Secret of Destiny", in *Classics of Philosophy*, ed. Louis P. Pojman, (Oxford: Oxford University Press, 1998), pp. 429-431 and W. Montgomery Watt, *Islamic Philpsophy and Theology an Extended Survey*, Edinburgh: the University Press, 19950, 2nd. ed., pp. 69-74.

هناك مصادر عديدة مفصلة في ترجمة ابن سينا ألقت الضوء علىٰ حياته وأسفاره وكتبه، وشيوخه، وتلامذته. ومن أهم هذه المصادر:

١- ترجمة تلميذه أبي عبيد عبد الواحد الجوزجاني التي أخذها مباشرة عن ابن سينا وأكملها بما يعرفه من أحوال شيخه منذ أن لقيه وحتىٰ وفاته. وتعد هذه الترجمة مصدرًا لكل مَن ترجم لابن سينا.

٢- تاريخ حكماء الإسلام لظهير الدين أبي الحسن علي بن زيد البيهقي (ت٥٦٥هـ/١١٦٩م).

٣- أخبار العلماء بأخبار الحكماء، لأبي الحسين علي بن يوسف القفطي (ت٦٤٦هـ/١٢٤٨م).

٤- عيون الأنباء في طبقات الأطباء، لموفق الدين أحمد بن القاسم بن خليفة بن يونس السعدي الشهير بابن أبي أصيبعة (ت٦٦٨هـ/١٢٦٩م).

ونجد ترجمته في كتب التاريخ والتراجم العامة مثل: وفيات الأعيان لابن خلكان، والوافي بالوفيات لابن أيبك الصفدي، ومرآة الجنان لليافعي، والبداية والنهاية لابن كثير، ولا يكاد يخلو كتاب من كتب التراجم العامة أو الفلسفة أو الطب أو غيرها من ذكر ابن سينا، إلا أن ابن الجوزي أغفل في كتابه (المنتظم) ترجمته، وتأثر بذلك ابن الأثير فلم يذكره في (الكامل) إلا باختصار شديد مع الذم. وهناك مصادر لترجمته بالتركية وبالفارسية مثل ترجمة أحمد بن عمر بن علي المعروف بالنظامي العروضي السمرقندي في مصنفه المشهور: (جهار مقالة). أما الكتابات الحديثة فكثيرة جدًّا وبلغات مختلفة، فقد نشرت له ترجمة في دمشق باللغتين العربية والفرنسية عام ١٩٨٢، =

the alternation of triadic syllogisms is in the play, being in force the mutual permutation of the middle terms, both on a conceptual and an ontological level. For Hegel, the entire reality can be ideally explained through recurrent patterns of interchained and systematic syllogisms because, from his perspective, syllogistic interrelation and its respective mutual permutation of middle terms constitutes the logical framework of reality.

These, by and large, are the contents of this book. The editors' gratitude goes to all the authors who have synergically contributed to tell a great part of the history of the "aftermath of the syllogism," made by its retakes and vicissitudes, its critical dismissals and innovatory reworks, its posthumous restorations and also its openness to future reconsiderations. The collection has shown unexpected lines of continuity, leaving the impression that a large part of the evolution of the shapes that syllogism has assumed (or has not assumed) throughout the centuries still waits to be retravelled, and a lot still remains to be told. Nonetheless, this present collection provides an excellent and many-sided approach to this peculiar matter, that certainly can declare itself a safe basis for future and omni-comprehensive studies. Thus, with the conviction that the fortune of syllogism as a fundamental logical structure of human reasoning will last in the philosophical time to come in new forms and in unthought aspects, we present this book for the benefit of the benevolent reader.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Temmuz 2021

The Aftermath of Syllogism: Aristotelian Logical Argument from Avicenna to Hegel, edit. Marco Sgarbi; Matteo Cosci, London: Bloomsbury Academic, 2018, s. 11-34 ISBN 978-1-286283

2

Existence and Modality in Avicenna's Syllogistic

Allan Bäck
Kuztown University

Islamic philosophers like Avicenna inherited the logical theory of Aristotle along with the rest of his corpus. They commented on the texts and developed the theory. In particular, Avicenna wrote a comparatively original, enormous "commentary" on the *Prior Analytics*. He paid especial attention to the truth conditions for the categorical proposition and to the modal syllogistic. As we shall see, these developments have ties to his own metaphysics.

Avicenna did not receive the syllogistic of the Greeks in a passive way. To be sure, in his youth he did so when he wrote literal commentaries on most of Aristotle's works.[1] These were apparently lost. However, much later, in Hammadān around 1016, Avicenna's students asked for him to replace them:

> The hope of ever obtaining his lost works having dimmed, we asked him to write them and he said, "I have neither the time nor the inclination to occupy myself with close textual analysis and commentary. But if you would be content with whatever I have readily in mind [which I have thought] on my own, then I could write for you a comprehensive work arranged in the order which will occur to me."[2]

Here, in his mature work, Avicenna states clearly that he shall not be explicating Aristotle's thought. Rather, he shall be giving his own thoughts and theories on the topics and positions brought up by Aristotle.

So he considers his commentary to consist in reading the text and making comments on what he thinks the truth to be. Accordingly, Avicenna set out to comment upon a great portion of Aristotle's works, including the whole of the logic, much of the works on the natural sciences, and the *Metaphysics*. He completed this massive undertaking in but a few years, from 1016–27, if we are to believe the historical testimony—although it is likely that he used some earlier

Bloomsbury Studies in the Aristotelian Tradition

General Editor:
Marco Sgarbi, Università Ca' Foscari, Italy

Editorial Board
Klaus Corcilius *(University of California, Berkeley, USA)*; Daniel Garber *(Princeton University, USA)*; Oliver Leaman *(University of Kentucky, USA)*; Anna Marmodoro *(University of Oxford, UK)*; Craig Martin *(Oakland University, USA)*; Carlo Natali *(Università Ca' Foscari, Italy)*; Riccardo Pozzo *(Consiglio Nazionale delle Ricerche, Rome, Italy)*; Renée Raphael *(University of California, Irvine, USA)*; Victor M. Salas *(Sacred Heart Major Seminary, USA)*; Leen Spruit *(Radboud University Nijmegen, The Netherlands)*.

Aristotle's influence throughout the history of philosophical thought has been immense and in recent years the study of Aristotelian philosophy has enjoyed a revival. However, Aristotelianism remains an incredibly polysemous concept, encapsulating many, often conflicting, definitions. *Bloomsbury Studies in the Aristotelian Tradition* responds to this need to define Aristotelianism and give rise to a clear characterization.

Investigating the influence and reception of Aristotle's thought from classical antiquity to contemporary philosophy from a wide range of perspectives, this series aims to reconstruct how philosophers have become acquainted with the tradition. The books in this series go beyond simply ascertaining that there are Aristotelian doctrines within the works of various thinkers in the history of philosophy, but seek to understand how they have received and elaborated Aristotle's thought, developing concepts into ideas that have become independent of him.

Bloomsbury Studies in the Aristotelian Tradition promotes new approaches to Aristotelian philosophy and its history. Giving special attention to the use of interdisciplinary methods and insights, books in this series will appeal to scholars working in the fields of philosophy, history and cultural studies.

Available titles:
Elijah Del Medigo and Paduan Aristotelianism, Michael Engel
Phantasia in Aristotle's Ethics, edited by Jakob Leth Fink
Pontano's Virtues, Matthias Roick

286283

Ibn Sina
090637

The Aftermath of Syllogism

Aristotelian Logical Argument from Avicenna to Hegel

Edited by
Marco Sgarbi and Matteo Cosci

01 Temmuz 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 286283
Tas. No: 160
AFT.S

Bloomsbury Academic
An imprint of Bloomsbury Publishing Plc

B L O O M S B U R Y
LONDON • OXFORD • NEW YORK • NEW DELHI • SYDNEY

2018

İbn Sina (090637)
Fahreddin er-Razi (060018)

285484

Studies in the History and Culture of the Middle East

Edited by
Stefan Heidemann, Gottfried Hagen,
Andreas Kaplony, Rudi Matthee,
and Kristina L. Richardson

Volume 35

01 Temmuz 2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Michael-Sebastian Noble

Philosophising the Occult

Avicennan Psychology and 'The Hidden Secret' of Fakhr al-Dīn al-Rāzī

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 285484
Tas. No: 181.2 NOB.P

DE GRUYTER
Berlin
2021

İbn Sina
090637
Fahreddin er-Razi
060018

YAYIMLANDIKTAN
GELEN DOKÜMAN

01 Temmuz 2021

NAZARİYAT

Mantık-Metafizik İrtibatına Bir Örnek: İbn Sînâ ve Fahreddin Râzî'de Mahiyetin Bir Parçası Olarak Cins ve Fasıl*

Sacide Ataş**

D4045
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

Öz: İslami ilimler içerisinde mantık bir alet ilmi olmanın ötesinde, onu bir alet olarak kullanan âlimin metafizik ve ontolojik kabullerini yansıtan bir disiplindir. Mantığı bir alet ilmi olarak kullanan âlimlerin kabullerini en iyi yansıtan konulardan biri madde-suret ve cins-fasıl arasındaki paralelliktir. Cins ve fasıl, İbn Sînâcı madde-suret teorisinin epistemolojideki yansımasıdır. Bu makalede madde-suretçi bir ontolojiyi kabul eden İbn Sînâ'nın cins-fasıl ve madde-suret arasındaki ilişkiyi nasıl tesis ettiği ve bunun tam karşısında yer alarak atomcu bir ontolojiyi kabul eden Fahreddin Râzî'nin cins ve faslı, madde-suret teorisini kabul etmeksizin nasıl açıkladığı incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Cins, fasıl, madde, suret, mantık, ontoloji, metafizik.

Abstract: In the Islamic studies beyond being a tool science, logic is also a specific discipline that reflects the metaphysical and ontological assumptions of the scholars who used it as a tool. One of the features that best reflects the perceptions of the scholars who use logic as a tool science is the parallelism between the matter-form (*mādda-sūra*) and the genus-differentia (*jins-faṣl*). The genus-differentia are the reflections of the Avicennian matter-form theory in epistemology. In this article, I examined how Ibn Sīnā accepting the matter-form ontology, approached to the relationship between the genus-differentia and the matter-form. Moreover, I analyzed, how Fakhr al-dīn al-Rāzī, applying an atomic ontology, explained the genus differentia as on the contrary of the matter-form theory.

Keywords: Genus, differentia, matter, form, logic, ontology, metaphysics.

* Elinizdeki makale İSAM AYP akademik yazım atölyesi kapsamında hazırlanmıştır. Makalenin yazım süreci boyunca bana yol gösterip hatalarımı düzelten kıymetli hocam Doç. Dr. Berat Açıl'a sonsuz şükranlarımı sunarım. Ayrıca önemli tavsiyeleri ile makaleye son halini vermemi sağlayan değerli hocam Doç. Dr. Eşref Altaş'a teşekkürü bir borç bilirim. Son olarak yazım sürecinde gerek kaynaklara irşat ederek gerekse bu kaynaklara ulaşmamı sağlayarak bana yardımcı olan sevgili arkadaşım Selman Sucu'ya teşekkür ederim.

** İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İslam ve Türk Felsefesi Doktor Adayı. İletişim: sacide.adas@isam.org.tr.

DOI dx.doi.org/10.12658/Nazariyat.6.1.M0091
http://orcid.org/0000-0002-7834-9662
Makale Geliş Tarihi: 1 Şubat 2020 Makale Kabul Tarihi: 21 Şubat 2020
Atıf© Ataş, Sacide. "Mantık-Metafizik İrtibatına Bir Örnek: İbn Sînâ ve Fahreddin Râzî'de Mahiyetin Bir Parçası Olarak Cins ve Fasıl", *Nazariyat* 6/1 (Nisan 2020): 209-225.

İstanbul.

ZEITSCHRIFT FÜR GESCHICHTE
DER ARABISCH-ISLAMISCHEN
WISSENSCHAFTEN

gegründet von
Fuat Sezgin

herausgegeben von
Gerhard Endress u. Eckhard Neubauer

in Zusammenarbeit mit
Farid Benfeghoul, Carl Ehrig-Eggert
Norbert Löchter, Gesine Yıldız

Band 22

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

DISI
Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

01 Temmuz 2021

2020
Institut für Geschichte der Arabisch-Islamischen Wissenschaften
an der Johann Wolfgang Goethe-Universität
Frankfurt am Main

Ibn Sina
090637

AN ARISTOTELIAN CLASSIFICATION OF THE SCIENCES – BY AVICENNA?

HINRICH BIESTERFELDT* AND M. CÜNEYT KAYA**

The library of the Academia das Ciencias de Lisboa houses an Arabic collective manuscript that contains a *Risāla fī Ǧamīᶜ aqsām ᶜulūm al-awāʾil wa-mā llaḏī yaštamil ᶜalayhi kull qism minhā wa-fī ayy al-kutub tūǧad*, which is ascribed to Avicenna.[1] This sketch of the system and curriculum of the Aristotelian sciences, from *Logic* to *Metaphysics*, is a significant witness to the impact that the Greek commentators on Aristotle's works had on Arabic and Latin scholarship. Hans Daiber has pointed out that the *Ǧamīᶜ* is close to the outline and kind of bibliographical documentation of both Abū Sahl al-Masīḥī's (died 401/1010 or later) *Aṣnāf al-ᶜulūm al-ḥikmiyya* and Avicenna's early *Aqsām al-ᶜulūm al-ᶜaqliyya*, but not identical with either.[2] In a forthcoming article, Hinrich Biesterfeldt argues that the *Ǧamīᶜ* might represent a systematically and chronologically intermediate version between Abū Sahl's *Aṣnāf* and Avicenna's *Aqsām*.[3] Thus, it is obvious that the *Ǧamīᶜ* does not stand in empty space. The authors of this article are currently working on both the sources and its echoes of this

* Hinrich Biesterfeldt, Orientalistik, Ruhr-Universität Bochum, Email: hinrich.biesterfeldt@rub.de

** M. Cüneyt Kaya, History of Islamic Philosophy, Istanbul University, Email: mckaya@istanbul.edu.tr

[1] Cf. Adel Sidarus, "Un recueil de traités philosophiques et médicaux à Lisbonne", *Zeitschrift für Geschichte der Arabisch-Islamischen Wissenschaften* 6 (1990), 179-189, p. 186. Sidarus dates the manuscript (p. 180) at 764-5/1363-4, but see our edition whose *explicit* places our manuscript at 615/1218.

[2] "Microfilms and offprints from Arabic manuscripts in manuscript libraries, including some Persian and Syriac texts and two Latin manuscripts", which are in Daiber's possession, to be published as *Daiber Collection III* and *Daiber Collection IV* in his *From the Greeks to the Arabs and Beyond* as volumes V and VI in Leiden: Brill.

[3] *Studia Graeco-Arabica* 10.

s.1-22

İBN SÎNÂ

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Husain, S. A.
Abul-Fatah: a commentator of "Al-Qanoon" .-- 1996 ISSN: 0304-9558 : Bulletin of the Indian Institute of History of Medicine, vol. 26 i-ii pp. 65-67, (1996)

19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Avicenna; Ibn Sīnā
Al-Adwiyah al-qalbiyah: introduction and commentary .-- 1994 ISSN: 0304-9558 : Bulletin of the Indian Institute of History of Medicine, vol. 24 ii pp. 127-167, (1994)
Azmi, Khurshid Ahmad Shafqat; Hussain, Sikander;
19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Ibn Sīnā; Avicenna
Al-adwīyāt al-qalbīya: Ibn Sīnā's treatise on cardiac drugs. An introduction .-- 1980 ISSN: 0379-3915 : Studies in History of Medicine, vol. 4 pp. 29-38, (1980)
Durrany, K. S. ; Siddiqui, Tazim Uddin;
19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Remondon, Denise; Avicenna; Ibn Sīnā
Al-Ahlāq wa-l-infi'ālāt an-nafsāniyya .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, V.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 247-257,
19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Remondon, Denise; Avicenna; Ibn Sina
Al-Alaq wa-l-infialat an-nafsaniyya .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, V.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 247-257,
19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Kohzad, Ahmad Ali
Allocution prononcée a l'occasion du millénaire de la naissance d'Avicenne .-- 1952 : Afghanistan, vol. 7 iii pp. 51-64, (1952)

19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Rafiabadi, Hamid Naseem
Contribution of Ibn Sina to medical science .-- 2001 ISSN: 0021-1826 : Islam and the Modern Age, vol. 32 iv pp. 109-121, (2001)

19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Khan, Zahiruddin
Contribution of Muslim scientists in the field of reproductive physiology .-- Princeton University Press, Princeton & Oxford, 2013 : History and philosophy of science. Proceedings of the International Congress of the History and Philosophy of Science: Islamabad, 8-13 December, 1979
Edit. Hakim Mohammed Said , pp. 130-133 (III),
19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Wilczynski, J.
Contribution oubliée d'Ibn-Sina à la théorie des êtres vivants .-- 1954 ISSN: 0003-9810 : Archives Internationales d'Histoire des Sciences, vol. 33 pp. 35-45, (1954)

19.01.2021

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

Madkour, Ibrahim
Al-Biruni et Ibn Sina, representants d'une époque et d'une culture .-- 1974 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 12 pp. 195-201, (1974)

19.01.2021

Light upon light: essays in Islamic thought and history in honor of Gerhard Bowering, edit. Jamal J. Elias, Bilal Orfalı, Leiden: E. J Brill, 2020. **İSAM DN. 281829.**

MADDE TAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ekim 2020

CHAPTER 15

Believing Is Seeing

The Universe in the Eyes of al-Bīrūnī and Ibn Sīnā

Biruni 020943
İbn Sina 090637

Mahan Mirza

When the scientist Abū Rayḥān al-Bīrūnī (d. 440/1048) and the philosopher Abū ʿAlī b. Sīnā (d. 428/1037) gazed up at the night sky, each saw a different universe. Ibn Sīnā witnessed a perfect division of two realms: one, a realm of generation and corruption, growth and decay, between earth and moon (sublunary); the other, a perfect realm of the sun, planets, and stars, beyond the moon (supralunary). Al-Bīrūnī challenged this picture of the universe. According to perennial custom and courtesy, the two engaged in a scholarly exchange to iron out their differences. The correspondence, initiated by al-Bīrūnī, has been preserved for posterity in a series entitled *al-As'ila wa-l-ajwiba* ("Questions and Answers") by the younger and more prominent of the two interlocutors, Ibn Sīnā.[1] The historical foresight of the precocious philosopher indicates confidence; perhaps he surmised that he had bested his older contemporary. But history is not always kind to those who presume to have conquered it.

After dispensing with formal politeness, al-Bīrūnī begins by asking Ibn Sīnā a series of questions about Aristotelian cosmology in reference to Aristotle's book *On the Heavens*.[2] Al-Bīrūnī's very first question challenges fundamental beliefs that philosophers held about the physical nature of the cosmos. Do the elements that constitute the universe possess essential natures that compel them to move in certain directions? Are the supralunary and sublunary realms essentially different? Al-Bīrūnī is driven to this line of inquiry because he sees movements in the heavens that do not seem to be physically possible: he sees anomalies between empirical facts and philosophical explanations. The first question he asks revolves around one such anomaly concerning the irregular movements of planets. (This is, in fact, how planets got their name; the word comes from a Greek word that means "to wander," a planet being a "wanderer.") But in order to better understand this anomaly that troubles al-Bīrūnī, let us begin by unpacking the axioms of Aristotelian cosmology that Ibn Sīnā and the philosophers embraced.

According to Aristotle, the universe consists of five elements: earth, water, air, fire, and ether. The first four of these elements are found in the sublunary realm, while the fifth element—ether—is found in the supralunary realm. Each of these elements possesses an essential nature of motion: earth and water move naturally downward, air and fire move naturally upward, and the movement of ether is naturally circular. The circle represents a perfect geometric figure, without beginning or end. Movements along a circular path cannot, by definition, be contrary to each other *even if they are in opposite directions*, because the movement is always from the same point to the same point. In other words, all movements on a circle are always toward the same elusive end. Unlike circular motion, the end of linear motion depends on the direction of motion. Earthy substances, when moving naturally downward, travel away from things that remain above. The farther earthy substances go, the closer they come to the center of a stationary "earth" and the farther they get from the uncorrupted supralunary realm of ether.

Observers of the heavens see a sphere of fixed stars revolving around the earth in what appears to be circular motion. We now know that this sphere of fixed stars that is visible to the naked eye is in fairly close proximity to earth within our own galaxy. There are hundreds of billions of other stars in our galaxy beyond these that the ancients did not know existed, in a universe that consists of hundreds of billions of galaxies that are undetectable to observers unaided by powerful instruments. The apparent circular motion is the result of the rotation of the earth on its axis. Yet, it is impossible to detect anything but the circular motion of the sphere of fixed stars with the naked eye, which is a "fact" corroborated by the senses. Similarly, the earth, moon, and planets also appear to move in circles at various distances between the earth and outer sphere of fixed stars. The planets, however—particularly Mars, Jupiter, and Saturn—are different. They are observed to periodically stop, move backward for a brief period, and then continue again on their original path, as seen against the backdrop of the sphere of fixed stars rotating in the distance. This phenomenon of apparent reversal in the direction of movement is known as retrograde motion.

This anomaly of retrograde motion is the topic of al-Bīrūnī's very first question to Ibn Sīnā. After all, how is it possible for elements that move in a natural circular motion to suddenly stop and reverse direction for no apparent reason? If the only element in the supralunary realm is ether, what causes the reversal? If there is a force acting on the planets, then what is the nature and source of this force? Might it be that the circular motion is not essential, or that the

366-382

1 al-Bīrūnī and Ibn Sīnā, *As'ila*. The entire correspondence has been translated by Muzaffar Iqbal ("provisionally," according to him) serially in *Islamic Sciences* (formerly *Islam and Science*), 2003–2007.

2 Aristotle, *On the Heavens*; Latin: *De Caelo*; Arabic: *al-Samāʾ wa-l-ʿālam*.

© KONINKLIJKE BRILL NV, LEIDEN, 2020 | DOI:10.1163/9789004410121_016

01 Ekim 2020 SONRA GELEN DOKÜMAN

Musiki
132185
İbn Sina
090637

Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
Dokümantasyon Merkezi

The Origin and Power of Music According to the 11th-Century Islamic Philosopher Ibn Sīnā

RONI GRANOT AND NABIL SHAIR

Abstract

The question of the origin of music and its powers has always fascinated philosophers and scientists. Here we present a close reading of the view offered by the Persian Muslim philosopher and scientist Ibn Sīnā, also known as Avicenna (980–1037). We draw a parallel between Ibn Sīnā's account of the senses and mental capacities and his hierarchical, quasi-evolutionary view of the perception of sound in its various communicative roles. We show how Ibn Sīnā positions music at the top of the organisation of sound while drawing a connecting line between the sensory and cognitive, the natural and conventional, and the biological and aesthetic. Although mostly drawing on ideas previously expounded by Aristotle and al-Fārābī, he goes way beyond his predecessors in positioning music within the systems of communication and highlights music's special ability to create a flux of joy and sadness, tension and relaxation, based on the ephemeral character of sound that serves as a connecting thread through all levels of its communicative roles.

Introduction

The question of the origin of music has always fascinated philosophers and scientists. The very different approaches to this question throughout history attest not only to general changes in epistemology but also to the specific position of music within the changing world of knowledge. Within this framework, it is especially revealing to read the view of Ibn Sīnā (980–1037)—Avicenna in Latinate form—the eminent Persian Muslim philosopher and scientist who lived in the Islamic Golden Age (9th–12th centuries). His view is not only interesting because it represents an exemplar of the writings of one of the most important philosophers of this age and culture, but also because it is extremely original, diverging in many respects from other views of his time on the origin of music. As we demonstrate in this article, Ibn Sīnā establishes a logical and *continuous* thread that connects sound, communication, emotions and aesthetics, and through this holistic approach offers a view that extends beyond that of his Greek and Arab predecessors.

This view, which one could describe as quasi-evolutionary, is very different from the approach that asks "who was the first" to discover or receive music from some external

JRAS, Series 3, 29, 4 (2019), pp. 585–598
doi:10.1017/S1356186319000178
© The Royal Asiatic Society 2019

İbn Sina
090637
el-Kanun fi't-Tıb
110322

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020
0799
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslam Araştırmaları Merkezi

AL-QANṬARA
XXXIX 2, julio-diciembre 2018
pp. 293-320
ISSN 0211-3589
https://doi.org/10.3989/alqantara.2018.009

Avicena y Gerardo de Cremona sobre la frenitis: Una comparación entre *al Qānūn fī ṭ-Ṭibb* y su traducción latina

Avicenna and Gerard of Cremona on Phrenitis: Comparing the *Qānūn fī ṭ-Ṭibb* and the Latin Translation

Nicola Carpentieri
University of Connecticut
https://orcid.org/ 0000-0002-5935-0844
Alexander Fidora
ICREA – Universidad Autónoma de Lleida
https://orcid.org/ 0000-0001-5163-0369
Isaac Lampurlanés
Universidad Autónoma de Barcelona
https://orcid.org/ 0000-0002-7307-6167

Este artículo es un estudio piloto para una comparación sistemática entre el texto árabe y latino del *Qānūn fī aṭ-Ṭibb* de Avicena. Con este propósito, ofrecemos una edición preliminar de un pasaje del Tercer Libro de esta gran enciclopedia médica en la traducción latina preparada por Gerardo de Cremona en Toledo en la segunda mitad del siglo XII. El análisis de este fragmento nos permite describir con rigor aspectos clave de la técnica de traducción de Gerardo de Cremona, al mismo tiempo que pone de relieve problemas interpretativos vinculados a la difícil exégesis de las teorías médicas árabes sobre la enfermedad conocida como frenitis o frenesí.

Palabras clave: Avicena, Gerardo de Cremona, medicina árabe, traducciones del árabe al latín, frenitis

This article is a pilot study for a systematic comparison between the Arabic and the Latin text of Avicenna's *Qānūn fī aṭ-Ṭibb*. For this purpose, we offer a preliminary edition of a passage from the Third Book of this great medical encyclopedia according to its Latin translation prepared by Gerard of Cremona in Toledo in the second half of the twelfth century. The analysis of this fragment allows for a rigorous description of key aspects of Gerard's translation technique, while it highlights interpretative problems linked to the complex exegesis of Arabic medical doctrines about the disease known as phrenitis.

Key word: Avicenna, Gerard of Cremona, Arabic medicine, translations from Arabic into Latin, phrenitis

Copyright: © 2018 CSIC. Este es un artículo de acceso abierto distribuido bajo los términos de la licencia de uso y distribución Creative Commons Reconocimiento 4.0 Internacional (CC BY 4.0).

D 515

Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

İbn Rüşd : (ö. 1198)
090606
Tehafüto Tehafüti'l - Felasife
190571
Gazzali
070151
İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2020

Arabic Sciences and Philosophy, 30 (2020): 1-26
doi:10.1017/S0957423919000109
© The Author, 2020. Published by Cambridge University Press.

RELATION AS KEY TO GOD'S KNOWLEDGE OF PARTICULARS IN THE *TAHĀFUT AL-TAHĀFUT* AND THE *ḌAMĪMA*: A CROSS-TALK BETWEEN AVERROES, AL-ĠAZĀLĪ AND AVICENNA

JEAN-BAPTISTE BRENET
University of Paris 1 Panthéon-Sorbonne
Email: jean-baptiste.brenet@univ-paris1.fr

Abstract. This article deals with the divine knowledge of particulars in Averroes' *Tahāfut al-tahāfut* and *Ḍamīma*. It examines how the concept of relation, generally neglected, is at the heart of the dispute between Avicenna, al-Ġazālī, and the Commentator. In al-Ġazālī's eyes, Avicenna's misconception of divine knowledge "in a universal way" is based on a misuse of relation in the case of God's knowledge. If particulars change and God does not, his knowledge of particulars, insofar as it undergoes change, can be considered a pure relation without ontological consequences. Averroes contests both al-Ġazālī's criticism and his proposal, despite the fact that, for different reasons involving the coming-to-be of human knowledge, he too employs the notion of pure relation in his *Long Commentary on the Physics*.

Résumé. L'article porte sur la science divine des singuliers dans le *Tahāfut al-tahāfut* et la *Ḍamīma* d'Averroès. Il examine comment le concept de relation, généralement négligé, intervient au cœur de la dispute entre Avicenne, al-Ġazālī et le Cordouan. Aux yeux d'al-Ġazālī, Avicenne tire sa conception fautive d'une connaissance divine « par mode universel » d'un mauvais usage de la relation dans le cas de la science de Dieu. Si le singulier change et que Dieu, lui, ne change pas, l'idée serait d'envisager sa connaissance du singulier, en tant qu'il change, comme une relation pure, sans conséquence ontologique. Averroès conteste à la fois la critique d'al-Ġazālī et sa proposition, même si, d'un autre point de vue (le surgissement de la connaissance dans l'intellect humain), il recourt lui aussi à la relation pure dans son commentaire de la *Physique*.

Averroes' discussion thirteen of the *Tahāfut al-tahāfut* deals with God's knowledge of particulars, and, more precisely, with the idea that, according to the philosophers, God doesn't know particulars that

278829

Warburg Institute Colloquia
Edited by Charles Burnett, Jill Kraye and W. F. Ryan

11

01 Ekim 2020

İbn Sina
090637

Classical Arabic Philosophy: Sources and Reception

Edited by Peter Adamson

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi

Dem. No:	278829
Tas. No:	189.563 CLA.A

The Warburg Institute – Nino Aragno Editore
London – Turin 2007

Avoiding the Void: Avicenna on the Impossibility of Circular Motion in a Void*

Jon McGinnis

The topic of the void was of significant philosophical and scientific importance in the ancient and medieval worlds. Some, such as the atomists, maintained that the void was essential if one were to explain motion. Others, such as Aristotle, argued that the existence of the void would absolutely preclude the possibility of motion. Moreover, there were disputes concerning even how to characterize the void. Thus the atomists claimed that interstitial voids were dispersed throughout every body and existed alongside bodies in an infinite space. Others, such as the Stoics, held that all bodies were localized in a plenum that was itself situated in an extra-cosmic, infinite void. Still others, such as the Neoplatonist John Philoponus, thought that the void was finite, and although as a matter of fact it is never devoid of a body, it at least is capable of existing independent of any body.

The above roughly provides the gamut of positions concerning the void as it reached the medieval Arabic philosopher Avicenna (AH 370–428/AD 980–1037). In one form or another, Avicenna was aware of the various moves and counter-moves associated with the notion of the void. Like Aristotle, he maintained that the existence of the void would absolutely preclude the possibility of motion. His arguments in some cases simply rehearse those of Aristotle; in other places they expand on the thought of Aristotle in order to respond to new threats that arose after Aristotle's own time; and in certain situations Avicenna constructs new arguments against the void used neither by Aristotle nor, from what we can gather, Aristotle's later Greek commentators.

In what follows I do not pretend to present Avicenna's whole argument against the void; rather, I concentrate on one small subset within the broader complex of arguments associated with Avicenna's refutation of the void. This is his argument that circular motion would be impossible within an infinite, void space. This argument is significant in that it shows a marked departure from Aristotle and what we know of other Greek Aristotelians; for neither Aristotle nor apparently his Greek commentators ever specifically treat the impossibility of circular motion in a void. Their arguments instead focus on natural and violent motion, where it is argued that violent motion, or motion opposed to nature, presupposes natural motion. They in turn show that natural motion in a void is impossible, concentrating on natural motion in the category of place.

This study falls into two sections: one, Avicenna's argument and an analysis and assessment of it; and two, the historical and philosophical considerations motivating

* I would like to thank Peter Adamson, first for inviting me to participate in the conference, and second for his invaluable comments on an earlier version of this paper. I also want to acknowledge the generous support for this project made available by a National Endowment for the Humanities summer stipend and University of Missouri Research Board Award.

278829

Warburg Institute Colloquia
Edited by Charles Burnett, Jill Kraye and W. F. Ryan

11

01 Ekim 2020

İbn Sina
090637

Classical Arabic Philosophy: Sources and Reception

Edited by Peter Adamson

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 278829
Tas. No: 109.563 CLA.A

The Warburg Institute – Nino Aragno Editore
London – Turin 2007

Al-Nukat wa-l-fawā'id: An Important *Summa* of Avicennian *Falsafa*

Yahya Michot

The manuscript Feyzullah 1217 preserved in the Beyazit Library in Istanbul contains a text of 181 folios entitled *al-Nukat wa-l-fawā'id*, 'Important Points and Useful Remarks'.[1] After a brief prologue (fol. 1^{v}), this philosophical *summa* is divided into three parts: a logic part consisting of ten *maslaks*, 'ways' (fols 1^{v}–71^{r}); five *fanns*, 'fields', of physics (fols 72^{v}–121^{v}); seven *fanns* of *Divinalia* (fols 121^{v}–180^{r}). It is concluded by a short 'Rule and Recommendation' (*qā'ida wa-waṣiyya*) (fols 180^{r}–181^{r}).[2]

In an article published in 1956,[3] the Jesuit Wilhelm Kutsch was, as far as I know, the first modern scholar to pay attention to this manuscript, which had been neglected by both George Anawati and Yahya Mahdavi in their bibliographies of the Shaykh al-Ra'īs.[4] On the basis of the title-page, where the name 'Ibn Sīnā' is mentioned, Kutsch attributed the work to the great Iranian philosopher and found it quite close to the *Ishārāt* and *Najāt*.[5] He dated the manuscript to AH 1112 or 1113/AD 1700–1701 and edited the longest and last of the five *fanns* of the *Physics*, *Fī l-nufūs*, the Psychology (fols 101^{v}–121^{v}).

The next and most important academic study of the manuscript Feyzullah 1217 was the Tübingen doctoral dissertation of 1957 by another Jesuit, the Italian Paul Wernst.[6] It included a handwritten transcription of the title-page, the prologue, *fanns* I–III of the *Divinalia* (fols 121^{v}–148^{r}), and the conclusion of the work, as well as their translation into German.

The inaccessibility of Kutsch's article and the fact that Wernst's dissertation remained unpublished probably explain why *al-Nukat wa-l-fawā'id* was almost never used in Avicennian studies of the last decades of the twentieth century. In 1997 Joseph Kenny republished, and translated into English, selected passages of the Psychology edited some forty years earlier by Kutsch.[7] As his study appeared in a Nigerian journal, its publication did not really improve the situation. For example, in the bibliography of

1. Abbreviated *Nukat* in references below, where page and line references are to the edition of Kutsch (see n. 3).
2. See the detailed table of contents in Appendix 1.
3. W. Kutsch, 'Ein neuer Text zur Seelenlehre Avicennas', in *Avicenna Commemoration Volume*, Iran Society, Calcutta, 1956, pp. 147–78.
4. See G. C. Anawati, *Essai de bibliographie avicennienne: Mu' allafāt Ibn Sīnā*, avant-propos d'Ahmed Bey Amin, préface d'Ibrahim Bey Madkour, Cairo, 1950; Y. Mahdavi, *Bibliographie d'Ibn Sina: Fihrist-e Nuskhat-hā-ye Muṣannafāt-e Ibn-i Sīnā*, Tehran, 1333/1954.
5. See Kutsch, 'Ein neuer Text' (n. 3 above), p. 147.
6. P. Wernst, 'Die Seins- und Gotteslehre des Buches *an Nukat wa-l-Fawā'id* des Ibn Sīnā (Avicenna), erstmalig veröffentlicht, übersetzt und erklärt nach der Unikum-Handschrift Fayzullah 1217', PhD diss., University of Tübingen, 1957.
7. J. Kenny, 'Ibn-Sīnā on the Human Soul in *Notes and Observations on Natural Science*, Book II, Section

90-124

Classic Issues in Islamic Philosophy and Theology Today, edit. Anna-Teresa Tymieniecka, Nazif Muhtaroğlu, London: Springer, 2010. **İSAM DN. 280964.**

emotions can only be understood in one way. The neat ways in which the different parts of a poem are seen as representing specific aspects of reality just does not do justice to our experience of poetry, although it could were we to be irretrievably committed to a spiritual way of looking at the world. Perhaps we should, but it is a weakness in an account of aesthetics if it is dependent on a view of the world that is circular in the sense of presupposing that the world is spiritual and then insisting that we observe spiritual aspects in it via aesthetic experience.

Commentators tend to be rather scathing about the Peripatetic approach to aesthetics. It is too rigid, it does not make sense of the varieties of aesthetic experience and output, we are told, and it was constructed by thinkers who did not have any experience of the sort of art that it was originally designed to describe. Despite these problems, and they are problems, it has been argued here that the *mashsha'i* approach does provide us with some decent conceptual tools to understand many of the aesthetic issues that arise in poetry, and are an advance on the alternative approaches in Islamic philosophy.

University of Kentucky, Lexington-Kentucky

01 Ekim 2020

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

NOTES

[1] N. Goodman, *Languages of Art: An Approach to a Theory of Symbols* (Oxford: Oxford University Press, 1969), p. 248.

[2] D. Black, Logic and Aristotle's " Rhetoric" and " Poetics" in medieval Arabic philosophy (Leiden: Brill, 1990); V. Cantarino, Arabic Poetics in the Golden Age (Leiden: Brill, 1975); S. Kemal, "Aesthetics" in S. Nasr and O. Leaman (eds.) *History of Islamic Philosophy* (*HIP*) (London: Routledge, 1996), Chapter 56, pp. 969–978; S. Kemal, *The Poetics of Alfarabi and Avicenna* (Leiden: Brill, 1991); O. Leaman, *Islamic Aesthetics: An Introduction* (Notre Dame: Notre Dame University Press, 2004).

[3] S. Abed, "Language", *HIP* op. cit., pp. 898–925.

[4] J. Borges, "Averroes' search" trans. J. Irby, *Labyrinths: Selected Stories and Other Writings*, ed. D. Yates and J. Irby (New York: New Directions, 1964) pp. 148–155.

[5] This is discussed in O. Leaman, *Averroes and his Philosophy* (London: Routledge, 1997); *A Brief Introduction to Islamic Philosophy* (Oxford: Polity Press, 1999); O. Leaman, *An Introduction to Classical Islamic Philosophy* (Cambridge: Cambridge University Press, 2002).

[6] A. Fatani, "Language and the Qur'an", in *The Qur'an: An Encyclopedia*, ed. O. Leaman (London: Routledge, 2006), pp. 356–372.

[7] S. Wild, "Inimitability" in *The Qur'an: An Encyclopedia*, op. cit., pp. 295–296.

[8] L. Wittgenstein, *The Philosophical Investigations*, II, xi, trans. E. Anscombe (Oxford: Basil Blackwell, 1953).

[9] Said Nursi, *Letters*. trans. Shukran Vahide (Istanbul: Sozler Publication, 2001), p. 474.

[10] S. H. Nasr, "Mulla Sadra: his teachings", *HIP*, op. cit., pp. 643–662; S. H. Nasr, "The Qur'an and hadith as source and inspiration of Islamic philosophy", *HIP*, op. cit., pp. 27–39.

A DISCUSSION OF THE AESTHETIC VIEWS OF IBN SINA AND ARISTOTLE ON THE BASIS OF AESTHETIC VALUE

ibn Sina
090637

Abstract: This chapter intends to be a contemporary interpretation of the aesthetic views of Ibn Sina and Aristotle on the basis of aesthetic value. In the first half of the chapter, I compared and discussed mainly the aesthetic views of Ibn Sina and those of Aristotle. In the second half of the chapter, I focused on the problem of catharsis in Aristotle. The aesthetic views of Ibn Sina and Aristotle move on the central of the theory of mimesis. Additionally, Ibn Sina emphasizes that artistic creativity is an imaginative creativity. I argued for that catharsis in both Aristotle and Ibn Sina is neither an experience which makes art an ethical activity nor an intellectual clarification or therapeutic experience. On the contrary, catharsis is an aesthetic experience that is founded by moral value and its realistic effect. Catharsis is the *existential* meaning of the art.

Key words: Catharsis, aesthetic value, tragic value, Hellenistic, logic, poetic, rhetoric value, moral or ethical value, tragedy, assent, imagination, mimesis, imitation, aesthetic experience, aesthetic taste, imaginative speech, aesthetic subject, aesthetic object

Ibn Sina deals with poetry in the corpus of logic in *Kitab al-Shifa'*, an encyclopedia of philosophy in the peripatetic tradition. I think we should understand the poetics of both Ibn Sina and Aristotle as a philosophy of art in general rather than poetry alone. The ideas they put forward are generally about art, while some of their points are directly related to poetry in particular. Although *aesthetics* is a very new term, it had been established with all of its fundamental problems by Plato. While the aesthetics of Plato can be considered to be both a metaphysics of beauty and a philosophy of art, the poetics of Aristotle and Ibn Sina should be regarded as a philosophy of art rather than a metaphysics of beauty. Some scholars such as Salim Kemal and Ismail Dahiyat made comprehensive studies on the poetics of Ibn Sina. In this chapter, I will attempt to discuss the aesthetic views of Ibn Sina and Aristotle on the basis of aesthetic value. In other words, this chapter is a contemporary interpretation of the aesthetic views of Ibn Sina and Aristotle – it intends to discover what they tried to say in their poetics. Therefore, some of the views I will put forward may not

151-170

A-T. Tymieniecka, N. Muhtaroglu (eds.),
Classic Issues in Islamic Philosophy and Theology Today, 151–170.
© Springer Science+Business Media B.V. 2010

278829

Warburg Institute Colloquia
Edited by Charles Burnett, Jill Kraye and W. F. Ryan

11

01 Ekim 2020

İbn Sina
090637

Classical Arabic Philosophy: Sources and Reception

Edited by Peter Adamson

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 278829
Tas. No: 100.563
CLA.A

The Warburg Institute – Nino Aragno Editore
London – Turin 2007

Avicenna against Time Beginning: The Debate between the Commentators on the *Ishārāt**

Toby Mayer

While the extended discussion of time by Avicenna (d. AH 428/AD 1037) in the Physics of the *Shifā'* is an obvious source for the Avicennian philosophy of time,[1] the Metaphysics of his *Ishārāt* contains a terse but suggestive treatment of the subject in tandem with that of matter. The context is Avicenna's rich discussion of the eternity of creation in the fifth *namaṭ*, 'On Making and Origination'.[2] More importantly, the appearance of the topics of time and matter in relation to this religious cause célèbre provokes an intellectually compelling clash between the commentators. The major Ash'arite, Fakhr al-Dīn al-Rāzī (d. AH 606/AD 1209), in defending the scriptural teaching of the world's non-eternity, unleashes a typically elaborate critique of Avicenna's thinking. The Shī'ī theologian and astronomer Naṣīr al-Dīn al-Ṭūsī (d. AH 672/AD 1274) is thereby driven to refine it, in particular shielding it against al-Rāzī's radical nominalism by adopting a position which is neither realist nor nominalist on the data basic to the argument. This, however, in turn implies an intriguing adjustment of the whole basis of Avicenna's proof.

AVICENNA'S ARGUMENT ON TIME

Faṣl 4 and 5 of the fifth *namaṭ* are taken up with time. The existence–quiddity distinguo runs through much of Avicenna's thought, and if al-Ṭūsī is right this is true here too: *faṣl* 4 is about the existence or 'quoddity' of time and 5 is about the quiddity of time – *that* it is and *what* it is, respectively.[3] But framing the discussion thus is stilted. While 5 *is* to do with time's quiddity, in that a formal definition for it is given there, 4 is not just about time existing but is, more accurately, about time *pre*-existing, i.e. existing eternally *parte ante*. Nobody's fool, al-Rāzī straightaway draws attention to the real goal of the *faṣl*: 'The aim of this *faṣl* is to argue for the pre-eternity [*taqaddum*] of time.'[4]

* My special thanks to Jon McGinnis, without access to whose research and without whose comments this paper could not have matured. Needless to say, the responsibility for any divergences from his point of view, and for any errors, is mine.

1. See *Al-Shifā'*, *Al-Tabī'iyyāt*, I: *Al-Samā' al-ṭabī'ī*, ed. S. Zayed, Cairo, 1983, p. 2, ll. 10–13; hereafter cited as *Shifā': Physics*.
2. *Fī-l-Ṣun'i wa-l-ibdā'*.
3. Al-Ṭūsī says: 'Know that time is obvious in its quoddity [*anniyya/inniyya*] but obscure in its quiddity. The Shaykh has remarked on its quoddity in this section and he will give a directive in the section which follows on its quiddity' (Avicenna, *Al-Ishārāt wa-l-tanbīhāt ma'a Sharḥ Naṣīr al-Dīn al-Ṭūsī*, ed. Sulaymān Dunyā, vol. III (including vols III and IV), Cairo, 1377–80/1957–60, p. 500, commentary, ll. 15–16; hereafter cited as Dunyā.
4. *Sharḥay al-Ishārāt*, published by Al-Sayyid 'Umar al-Khashshāb, Cairo, 1325/1907, p. 222, l. 3; hereafter cited as Khashshāb.

280604

ORIENTALIA LOVANIENSIA
ANALECTA
254

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

CONTACTS AND INTERACTION

Proceedings of the 27th Congress
of the Union Européenne des Arabisants et Islamisants
Helsinki 2014

edited by

JAAKKO HÄMEEN-ANTTILA, PETTERI KOSKIKALLIO
and ILKKA LINDSTEDT

01 Ekim 2013

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 280604
Tas. No: 297.09
CON-D

PEETERS
LEUVEN – PARIS – BRISTOL, CT
2017

Ibn Sina
090637

AVICENNA ON INDIVIDUALITY: SOME CONSIDERATIONS ON ITS ANTECEDENTS[1]

ISTVÁN LÁNCZKY
Budapest

Avicenna is among those thinkers in medieval philosophy who elaborated on a clear concept of individuality. In order to be more able to evaluate his contribution, we will consider in this paper the views of some of his predecessors among the Neoplatonic Commentators concerning the description of individuals.

In the following, we will focus on the logical approach, i.e. the description of individual concepts in the mind. Avicenna has a very clear notion of that: he elaborates on the notion of individuality, which characterises some of our mental notions as individual.[2] In the Islamic cultural milieu, the issue appeared in questions of theological importance as well, such as God's knowledge of particulars. It was mainly in this very context where the knowledge of individuals as a philosophical problem had to be addressed directly. The Neoplatonic Elias was among those few thinkers who challenged the bundle view of individuals. After sketching out the problem, we will concentrate on his understanding of description, in order to be more able to examine his own solution, and then, we will take into account Avicenna's answer to the problem.

Porphyry

In later antiquity, the problem of individuality was not of crucial importance for philosophers. In the Aristotelian tradition, individuals were not the proper object of apodeictic knowledge. As opposed to Aristotle, Porphyry made a clear step forward, introducing the notion of the so-called individual predicate.[3] Thus, the name Socrates could refer only to

[1] Research on this paper was funded by "OTKA 81581". I would like to thank Peter Lautner as well as the participants of the Congress for their valuable comments. Needless to say, any remaining shortcomings are my own.

[2] As opposed to particular notions.

[3] J. BARNES, *Porphyry: Introduction*, Oxford, 2003, p. 4: "For of predicates, some are said of only one item – namely, individuals, (for example, Socrates, or 'this' and 'that')."

273-284

279981

ÉTUDES MUSULMANES

XLIV

DE L'ANTIQUITÉ TARDIVE AU MOYEN ÂGE

Études de logique aristotélicienne et de philosophie grecque, syriaque, arabe et latine offertes à Henri Hugonnard-Roche

par

Elisa CODA et Cecilia MARTINI BONADEO

MAUDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2020

Türkiye Diyanet Vakfi
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi

Dem. No:	279981
Tas. No:	180 COD.A

PARIS
LIBRAIRIE PHILOSOPHIQUE J. VRIN
6 place de la Sorbonne, V^e
2014

İbn Sina
090637

AVICENNA'S "FLYING MAN" ARGUMENT AS A PROOF OF THE IMMATERIALITY OF THE SOUL

MERYEM SEBTI

INTRODUCTION

What we call today "Avicenna's flying man argument" is one of the most studied topics among modern scholars[1]. Much has been said about the possible origin of this "argument" and about the influences it may have had on classical European philosophy[2]. My point in this paper is to focus on the heuristic value given by Avicenna in the first chapter of the first book of the *De Anima* of *Kitāb al-Šifā'* (*The Cure*) to what we can call a "thought experiment". I will first establish that Avicenna considers this experiment as a « decisive proof » (*ḥuǧǧa qāṭi'a*)[3] of the immateriality of the soul. Then, I will show why this way of establishing the immateriality of the soul raises some serious issues when we try to understand it within Avicenna's epistemological system, unless we give to the experience illustrated by the "flying man" the value of a *mušāhada*.

1. M. Marmura, « Avicenna's "Flying Man" in Context », *The Monist* 69 (1986), pp. 383-395; for the contemporary origin of the expression "flying man argument" and the secondary literature concerning the question, see L. Muehlethaler, « Ibn Kammuna (d. 683/1284) on the Argument of the Flying Man in Avicenna's *Ishārāt* and Suhrawardī's *Talwīḥāt* », in Y. Tzvi Langermann (ed.), *Avicenna and his Legacy. A Golden Age of Science and Philosophy*, Brepols, Turnhout 2009 (Cultural encounters in late Antiquity and the Middle Ages, 8), pp. 179-203, part. p. 179, fn. 2 and 180, fn. 5.

2. A. Hasnawi, « La conscience de soi chez Avicenne et Descartes », in J. Biard - R. Rashed (eds), *Descartes et le Moyen Age* : Actes du colloque organisé à la Sorbonne du 4 au 7 juin 1996 par le Centre d'histoire des sciences et des philosophies arabes et médiévales (URA 1085, CNRS/EPHE) à la occasion du quatrième centenaire de la naissance de Descartes, Vrin, Paris 1997 (Études de philosophie médiévale, 75), pp. 283-291.

3. We find this characterization of the "flying man" thought experiment in the *Muḥāḥaṭāt* (see below, n. 19) : *ḥuǧǧa* means "argument" and also "proof". I will explain below why the word "argument" is not suitable to qualify this thought experiment.

531-544

63 Ikhwān al-Ṣafā', *Rasā'il Ikhwān al-Ṣafā' wa Khullān al-Wafā'*, p. 2:176.
64 Ibid., p. 2:225.
65 Ibid., p. 2:225.
66 Ibid., p. 2:202.
67 Ibid., p. 2:202.

01 Ekim 2020

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

Chapter Two

Virtue Ethics in Avicenna's Philosophical Allegories

None of what has preceded is meant to imply that the virtue ethics of Islamic philosophers was entirely or even primarily concerned with the state of the body. For many philosophers, knowing the human body was a first step in knowing virtue and the higher accomplishments of the soul. In part this is because Avicenna and other philosophers largely accepted Aristotle's division of the soul into vegetative, animal, and rational as three aspects of an interconnected whole, such that the rational soul requires the other two souls in order to come into existence. Despite connections between body and soul, Avicenna, arguably the most important codifier of Islamic philosophy, explicitly rejects the view that the soul is somehow equivalent to the human constitution or is itself a physical constitution.[1] Rather, the human soul, or the rational soul, has an intellect that can be described as two intellects, two "faces" according to Avicenna; one looks downward, toward the body (the practical intellect), and the other looks upward, toward absolute concepts (the theoretical intellect).[2]

A philosophical model of the soul: Avicenna

Ethics falls within the domain of the practical intellect. The most basic ethical charge of the practical intellect is the management of the body's forces. This is why the practical intellect "faces the body." It is also why we can speak of "humoral ethics," since the body's forces for Avicenna and others of his day usually corresponded to the humoral model described in the previous chapter. The practical intellect prepares the soul to free itself of the concerns of the body and to undertake the completion of the higher, theoretical intellect.

For Avicenna, the practical intellect has its own subdivisions. Just as the intellect has two faces (practical and theoretical), the *practical*

Cyrus Ali Zargar, The Polished mirror: storytelling and the pursuit of virtue in Islamic philosophy and sufism, London: Oneworld Publications, 2017, **İSAM DN. 279254**

53-78

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

01 Ekim 2010

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۸گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶ – ۳۴۲]

← حی بن یقظان ⟵ شرح قصة حی بن یقظان
← حی بن یقظان ⟵ خاصیت آحاد اشکال در اعداد اوفاق

● **حی بن یقظان (علی بیان آخر)** / فلسفه، داستان / عربی
ḥayy ibn-i yaqẓān (ʻalā bayān-in āxar)

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

غیر از رساله مشهور او در بیان قصه حی بن یقضان است.
آغاز: قد تیسرت و الیسر من الحضرة جلت نهضة و انبعاث بقوای المستخدمة فی المادة للتعقل عن حالة ما کنت بصدده من مراعاة أحوال البدن الی عالم العقل الفعال المنزه عن التدلس بعالم العناصر فینا ...
انجام: و بعث علی تعقل المتعقلات ما امکن فوالله ما ضاع سعیی فی النهوض الی خدمة ذلک الشیخ البهی لاستفادة الأنوار منه ولقد قضی حق سعیی و ما اترک لی جهد فی نصحی و ارشادی و هدایتی
چاپ: قاهره، محقق: محمد سلیم سالم، مطبعة الشبکشی، ۸۶ص، ۱۹۵۰م.
[دنا ۸۲۷/۴؛ مجمع علمی عراقی ۲۶۸/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۳۵–ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳گ (۱۴۰پ–۱۴۲پ)[فیلمها ف: ۱ – ۶۶۳]

● **حی بن یقظان (ترجمه و شرح)** / فلسفه، داستان / فارسی
ḥayy ibn-i yaqẓān (t. wa s.)

جوزجانی، عبدالواحد بن محمد، – ۴۳۸ قمری
jawzjānī, ʻabd-ol-vāhed ebn-e mohammad (- 1047)

وابسته به: شرح قصة حی بن یقظان = الرسالة المرموزة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰–۴۲۸)
به دستور: علاء الدوله ابوجعفر امیرالمؤمنین کاکویه
در اخلاق و مواعظ شبیه نمایشنامه که به نام حی بن یقظان، و مراد از این نام تلویح به هشیاری و بیداری جان است. اصل کتاب از ابن سینا، به عربی بوده و مترجم آن را بر حسب دستور علاء الدولة به فارسی ترجمه نموده ولی اصل عربی را نیز آورده و متناوباً عربی و فارسی است و از این جهت حائز اهمیت است.
آغاز: بسمله. ستایش و آفرین مر یزدان کیهان دار را، آفریدگار جهان و دارنده زمین و آسمان و گرداننده ستارگان ...
انجام: و مختصر آن اندر کتاب دانشنامه علایی سپری شد این رسالت بتوفیق ایزد عزوجل، و درود ایزد بر محمد و بر اهل بیتش پاکان و گزیدگان.
چاپ: به کوشش هانری کربن (تهران، انجمن آثار ملی: ۱۳۳۱)
[الذریعة ۷: ۳۰–۱۲۹، ۹۲/۱۷؛ ریحانة الادب ۴۳۶/۱؛ مهدوی (مصنفات ابن سینا) ص ۹۵؛ فهرستواره منزوی ۳۰۰/۱ و ۱۸۰/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۶–ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳گ (۱۵پ–۱۷پ)[فیلمها ف: ۱ – ۶۶۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۲۷/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با یادداشتی درباره این رساله درهامش برگ‌های (۷۸ر–۸۴ر) و اینکه از آن بابا افضل است؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۲گ (۷۸ر–۸۹ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱/۷×۳۳سم [ف: ۸ – ۲۹۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ در فهرست (۱: ۳۲۸) با شماره ۲۸۶/۳۹ آمده؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱۷گ (۳۳۶پ–۳۵۲ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ – ۱۵۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید،جلد:تیماج حنایی،۴۷ص(۲۱۱–۲۵۷)،۲۵سطر[سنا:ف:۲–۱۹۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۲۴/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱۶گ (۷۲– ۸۷)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۲۸ – ۳۲۸]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۲/۱۷
آغاز و انجام: برابر
مانند نسخه‌هایی است که هنری کربن نسخه خود را به سال ۱۳۳۱ش از روی آنها چاپ کرد، و همه سه بخش را در بر دارد؛ بی‌کا، تا: جمعه ۱۴ محرم ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: فرنگی زرد، ۲۳گ (۷۰ر–۹۲ر)، ۱۷سطر [ف: ۱۱ – ۵۸۸]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۲۶/۱۱
آغاز: سپاس وافر، کیهان را و آفریدگارن دو جهان را و دارنده زمین و آسمان را، و درود بر رسولان او علی الخصوص محمد ... این رسالتی است که شیخ رئیس ابوعلی انشا کرده است در شرح قصه حی بن یقطان و پدید کردن رمزهایش. قال. و بعد فان ... التفسیر: گوید اتفاق افتاد مر آنکه؛ **انجام:** قال ولد بما هاجر الیه افراد من الناس ... الترجمه: گوید که بود که یکی از مردمان بنزدیک او شود و چندان نیکی بجای او کند که ... شریعت آمده بود از ... کار کند و این پایگاه دانایان بود

DİA 276251

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

01 Ekim 2020

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: صادق بن حسن بافقی کرمانی، تا: ۲۱ ذیقعده ۱۲۵۳ق؛ ۱۱ص (۱۲۱-۱۳۱) [عکسی ف: ۱ - ۱۸۱]

۱۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۴۰/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: زین العابدین بن محمد رضوی، تا: ۴ ربیع الثانی ۱۲۵۳ق؛ ۹ص (۶۷-۷۵) [عکسی ف: ۱ - ۱۸۱]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا بابا سواد کوهی، تا: ۱۲۵۷ق؛ کاغذ: ترمه و پسته‌ای، جلد: میشن مشکی، ۴گ (۱۸ر-۲۱ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۴سم [ف: ۵ - ۱۱۸]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۷۱/۱۳

خط: نسخ، کا: محمد رحیم خوئی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۵گ (۴۷ر-۵۱ر)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۳ - ۵۸]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۲/۱۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: عباس بن علی محمد زنوزی، تا: جمعه ۲۴ جمادی الثانی ۱۲۶۵ق؛ ۶ص (۳۶۱-۳۶۶) [عکسی ف: ۱ - ۱۸۱]

۲۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن هادی، تا: جمادی الاول ۱۲۶۶ق؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ ۴گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۱۸۶]

۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۷

کا: محمد رضا بن عبدالغفار بن عبدالرزاق نجف آبادی اصفهانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۳گ (۲۷پ-۲۹پ) [ف: ۵ - ۲۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۹/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۵ص (۹۳-۹۷)، ۱۹ و ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۳سم [ف: ۴۵ - ۹۸]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۱۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۰گ (۵۳-۶۲)، ۱۳ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۴۶۵]

۲۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: - ۲۷۶]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۷۷/۳۰

کا: سید علی اصغر پسر محمد قاسم طباطبائی زواره‌ای، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۲۱۷پ-۲۱۹ر)، ۳۵ سطر (۱۴×۲۸)، اندازه: ۲۲×۳۹سم [ف: ۱۷ - ۴۱۳]

۲۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۹۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلیطلب مبتغیه ذلک من کتب ذویة و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۰گ (۳۹پ-۴۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۵۹۰]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۵۰/۷-۳۳/۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲ - ۹۶۸]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۹۷/۷-۱۹/۱۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۳۲۳]

۳۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۲۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی حیاة القیظة فافهم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در حاشیه ۵ و۶ بندی است درباره علم از همو و «تفسیر آیه نور» و «تفسیر قل الله او ادعوا الرحمان»؛ ۳ص (۴-۶) [ف: ۵ - ۲۶]

← خطاطان ⋗ آشنایی با احوال و آثار خوشنویسان و خطاطان اردستان

● الخطأ فی القراءة / تجوید / عربی

al-xaṭa' fi-l qirā'a

نسفی، عمر بن محمد، ۴۶۱ - ۵۳۷ قمری

nasafī, 'omar ebn-e mohammad (1070 - 1143)

خطا و اشتباه در قرائت را مؤلف این رساله در شش جهت می‌داند، خطای در آیه یا کلمه یا حروف یا اعراب یا قطع کلمه یا وقف و ابتدا. این رساله مختصر مشتمل بر بیان این شش موضوع می‌باشد.

[دنا۸۸۴/۴؛ مکتبة امیر المومنین ۲۰۲/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۱۵/۲

آغاز: قال الشیخ الامام الأجل الأستاد ... اعلم ان الخطأ فی القراءة علی ستة أنواع؛ **انجام:** و هو اختیار شمس الأئمة محمد بن احمد الحلوائی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۱۳پ-۱۹پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۴ - ۱۷]

● خطأ من قال ان الکمیة جوهر = الکمیة لیست بجوهر / فلسفه / عربی

xaṭa'-u man qāla inna-l kammīyat-a jawhar = al-kammīyat-u laysat bi-jawhar

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

آغاز: ان الکمیة والحرارة و البرودة و ما تبعها أعراض و لیست

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.

DİA 276251

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020

۱۹×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱ - ۳۷۸]

● **خطبة البیان (شرح)** / شعر، حدیث / فارسی

xotbat-ol bayān (š.)

لطفی، لطفعلی، ق ۱۰ قمری

lotfī, lotf-'alī (- 16c)

بند بند خطبه مزبور به قطعات دو بیتی ترجمه منظوم شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۶۲/۳

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۹۲۶ -۹۲۹ق؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۹ص (۴۴-۶۲)، ۲۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۹۸]

← خطبه بی نقطه ⋗ خطبة مهملة (با ترجمه)

← خطبه بی نقطه ⋗ خطبة مهملة

● **خطبه بی نقطه** / ادبیات / فارسی

xotbe-ye bī-noqte

نواب، علینقی میرزا

navvāb, 'alī-naqī mīrzā

در ستایش پادشاه از نواب علینقی میرزا [رکن الدوله] صاحب اختیار دارالملک قزوین.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۷۷/۸

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۱۰۱پ-۱۰۵پ)، ۱۲ و ۱۴ سطر، اندازه: ۱۵/۹×۲۱/۷سم [ف: ۹ - ۱۴۰]

← الخطبة التطنجیة ⋗ الخطبة الطنتجیة

● **خطبة تقال اول مولد رسول الله (ص)** / تاریخ

پیامبراکرم(ص) / عربی

xuṭbat-un tuqālu awwal-a mulid-i rasūl-il lāh

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۶۵/۹

آغاز: الحمدلله الذی اطلع من بروج السعود بدرأ اناریه الاکوان و انبع من بحار العیون عینا سقی بها الظمآن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ از موقوفات رمضانیه مرحوم ابراهیم بن فتح الله شریف حسینی ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج سوخت، ۲ص (۶۹-۷۰)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: - ۲۳۶]

● **خطبة التوحید** / حدیث / عربی

xuṭbat-ut tawḥīd

علی بن موسی (ع)، امام هشتم، ۱۵۳ - ۲۰۳ قمری

'alī ebn-e mūsā, emām-e haštom (771 - 819)

شرح و حواشی:

۱- شرح خطبة التوحید = ترجمه و شرح خطبه توحیدیه حضرت رضا (ع) = توحید الرضا؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)

۲- فیروزجات طوسیه = شرح خطبه توحید امام رضا (ع)؛ یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی (۱۲۳۹-۱۲۹۸)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۰۷/۷

منقول از کتاب توحید بحار الانوار؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۹ - ۲۶۴]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۵۹/۵

آغاز: اول عبادة الله معرفته ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳ - ۵۰]

● **الخطبة التوحیدیة = الخطبة الغراء = التمجید = العطیة الالهیة = التسبیحیة = الکلمة الالهیة** / فلسفه / عربی

al-xuṭbat-ut tawḥīdīyya = al-xuṭbat-ul ġarrā' = at-tamjīd = al-'aṭīyyat-ul ilāhīya = at-tasbīḥīyya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

خطبه‌ای است در حمد و ثنای باری تعالی و ذکر صفات ثبوتی و سلبی خداوند که به سبب احتوای آن بر چکیده فلسفه مشایی ابن سینا مورد توجه قرار گرفته و ترجمه‌ها و شروحی به فارسی و عربی دارد. این خطبه به اسامی مختلفی نامیده شده است.

آغاز: سبحان الملک الجبار الإله القهار لا تدرکه الأبصار و لا یمثله الأفکار لا جوهر یقبل الأضداد فیتغیر و لا عرض فیشتق وجوده الجوهر لا یوصف بکیف

انجام: ربنا نصلی و نصوم و علیک المعول و أنت المبدأ الأول نسألک التوفیق و العصمة و التنبه عن الغفلة و إفاضة الهدایة و کشف الشبهة إنک ولی ذلک و أوله و آخره و نصلی علی صاحب الشریعة الشریفة محمد و آله الطاهرین

چاپ: به همراه متن به چاپ رسیده است.

[فهرست نسخه‌های مصنفات ابن سینا ۹۹؛ الذریعة ۲۰۲/۷؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۵۶/۲؛ مجمع علمی عراقی ۲۴۸/۳؛ دنا ۸۹۳/۴-۸۹۴ (۲۵ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح خطبة التوحید = ترجمه خطبة الغراء = شرح خطبه تمجیدیه = شرح خطبه تهلیلیه؛ خیام، عمر بن ابراهیم(-۵۱۷)

۲- شرح خطبة الغراء؛ مسعودی غزنوی، محمد بن مسعود (-۶)

۳- شرح خطبة الغراء (۶عنوان)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۱۲ص (۳۲-۴۳)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰ - ۱۹۷۸]

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.
DİA 276251

01 Ekim 2020
İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

متفرقه / فارسی

xotbe-ye jolūs-e šāh soltān hoseyn bar taxt-e saltanat

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۲۱/۹

آغاز: خطبة لمولانا العلامه الملا محمد باقر المجلسی اعلی الله مقامه فی جلوس الشاه سلطان حسین الصفوی علی سریر السلطنه، بسمله، تبارک الذی بیده الملک و هو علی کل شی قدیر نحمدک اللهم یا مالک الملک توتی الملک من تشاء و تعز من تشاء بیدک الخیر و انت علی کل شی قدیر ملک العظمه و القدره؛

انجام: ظلال عدالت امین الدین سلطان سلاطین روی زمین و خاقان خواقین باعز و تمکین برمفارق عالمیان مخلد و بر دوام بوده باشد بمحمد و آله الطاهرین تمت و الحمد لله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸ص (۳۵۲-۳۵۹)، ۱۸-۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹ - ۵۰]

● خطبه حضرت رسول (ص) / حدیث / عربی

xotbe-ye hazrat-e rasūl

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۹۶

آغاز: بسمله - الحمدلله الذی خلق السموات و الارض

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ خطبه‌ها و استغفارنامه به‌خط نسخ و شرح آنها و طریقه بدوح به خط نستعلیق است؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۱۲گ، مختلف السطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱ - ۳۱۰]

● خطبه حضرت زهرا(ع) / - عربی

xotbe-ye hazrat-e zahrā

درباره ازدواج.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۹۰/۴

آغاز: خطبة معروفة للزهراء علیها السلم. بسمله. الحمدلله الذی خلق آدم من صلصال کالفخار و خلق حواء منه جلیلة المقدار؛

انجام: واقول قولی هذا و انا استغفرالله لی ولکم ایها الحاضرون انه غفور رحیم جواد کریم.

بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱ص (۸ر)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۷/۵، اندازه: ۱۴/۶×۲۳/۳سم [ف: ۲۹/۱ - ۲۴۴]

← خطبه حضرت زینب (ع) > احتجاج حضرت زینب (ع) با یزید

● خطبة خطب بها / بهائیت

xuṭbat-un xutiba bi-hā

باب، علی محمد بن محمد رضا، ۱۲۳۶؟ - ۱۲۶۶ قمری

bāb, ʻalī mohammad ebn-e mohammad rezā (1821 - 1850)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۲۵/۱۸

خط: نسخ، کا: غلامرضا متخلص به حیران، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش تیماج ماشی، ۴ص (۱۹۷-۲۰۰)، ۱۹سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵ - ۱۷۶۵]

● الخطبة الخمرية = دعاء التقديس / عرفان و تصوف / عربی

al-xuṭbat-ul xamrīyya = duʻā'-ut taqdīs

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

در این نیایش شیخ به خدا باز می‌گردد و به او می‌گوید که من پیرو محمدم و می‌پذیرم که میگساری ناروا است مگر اینکه سرنوشت چنین است و سرشت مردمی چنین می‌خواهد که به دو بهانه آن را بنوشم، یکی اینکه چون در شهرهای ناسازگار وباخیز هستم ناگزیرم خود را با آن درمان کنم، دیگر آنکه تو در کتاب خویش گفته‌ای «و منافع للناس» و من می‌خواهم دریابم که تو راست گفته‌ای و بدان گواهی دهم. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله و به نستیعن. اللهم لاشریک لک، فارجوه و لاوزیر، فارشوه.اطعنک بمشیتک ... و انی مقر بتحریم هذه الخمرة و شاهد من نکاتها فی الاخرة ...

انجام: و ادخلنی فی زمرة المقربین، مقربا من القدس الاعظم، مبعدا عن حضیض الجهنم، لانک انت العزیز الاکرم - تم الدعاء.

[ف. مهدوی ص ۱۰۰ ش ۷۱؛ ف. قنواتی ش ۱۲۹؛ دنا ۸۹۴/۴ (۶ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۷۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ تملک: محمدعلی حسینی؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج زرشکی، ۱گ (۳۶۶)، ۱۱ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۴۰ - ۳۱۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** زدت هذه المناجات بامر من جمع جمیع الکمالات ... و هو الشیخ الاسعد الشیخ محمد بن المرحوم الشیخ الشهید المظلوم الشیخ علی بن نعمة الله علی العالمین بن خاتون ... و انا العبد الراجی عفو ربه الغنی و شفاعة نبیه و الوصی احمد بن محمد بن احمد بن نعمة الله بن خاتون ... و ذلک سنة ۱۰۵۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق؛ ۱گ (۶۴۶) [ف: ۱۵ - ۲۰۸]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۵۹/۱۱

DİA 276251

İbn Sina
090637
01 Ekim 2020 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

صادقی افشار، صادق، ۹۴۰ - ۱۰۲۲ ؟ قمری
sādeqī-ye afšār, sādeq (1534 - 1614)

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۶۷/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ سطر چلیپایی (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نشریه: ۳ - ۲۲۳]

● **خطب بعض الایام المعروفة** / ادبیات / عربی
xutab-u ba'ḍ-il ayyām-il ma'rūfa

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۸/۴
خطبه‌هایی برای بعضی روزهای معروف نظیر ۱۹، ۲۱،۲۳ ماه رمضان و روز عاشورا و ... در این مجموعه گرد آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ خطوط چلیپا برای سید محمد بن میر محمد صادق حسینی در سال ۱۱۲۸ نگارش یافته؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۵سم [ف: ۱ - ۱۸۵]

● **الخطب البهائیة** / ادبیات / عربی
al-xuṭab-ul bahā'īya

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
مجموعه‌ای است از خطبه‌های گوناگون که در مناسبات و ایام مختلف، آنها را انشاء نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۴۲
آغاز: قال العالم العلامة اتضرع الیک اللهم یا من فی قدرته مؤیدات النصر و الاقبال و فی ید عنایته الازلیة حفظ نظام الاستقامة و الاعتدال
نسخه اصل: کتابخانه برلین-۹۷/۱۶۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ شعبان ۱۰۳۸ق؛ ۲۲۵ص [عکسی ف: ۳ - ۳۴]

← الخطبة ⟵ الخطب

● **الخطبة** / فلسفه / عربی
al-xuṭba

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۴-ف
آغاز: نبدأ بمبدع الهیولی و الاجرام و مؤلف الارواح و الاجسام ناظم الجواهر و الاعراض؛ **انجام:** و نهی النفس عن الهوی فان الجنة هی الماوی و لله الحمد و المنة تمت خطبة الشیخ ...
نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۶۹۷ق؛ مقابله شده در ۶۹۷ق؛ ۱ص (۱۴۲پ) [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۲-عکسی
اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۱۰۹]

● **خطبة** / عرفان و تصوف / عربی
xuṭba

قشیری، عبدالکریم بن هوازن، ۳۸۶ - ۴۶۵ قمری
qošayrī, 'abd-ol-karīm ebn-e havāzan (997 - 1073)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۱/۴-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۱۹؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱ - ۴۱۶]

● **الخطبة** / ادبیات / عربی
al-xuṭba

عبید زاکانی، عبیدالله، - ۷۷۲ قمری
'obeyd-e zākānī, 'obeyd-ol-lāh (- 1371)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۶۳/۹-ف
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۸ق [فیلمها ف: ۲ - ۲۱۷]

● **خطبة** / ادبیات / عربی
xuṭba

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری
mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo'men (1609 - 1679)

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۴/۲
دو خطبة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶ - ۶۵۹]

● **الخطبة** / ادبیات / عربی
al-xuṭba

ابن ابی الرجال، احمد بن صالح، ۱۰۲۹ - ۱۰۹۲ قمری
ebn-e abe-r-rejāl, ahmad ebn-e sāleh (1620 - 1681)
در مرگ المتوکل علی الله اسماعیل بن قاسم به منبر جامع مقدس صنعاء خوانده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۸۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۵ - ۲۵۷]

● **خطبة** / ادبیات / عربی
xuṭba

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

DİA 276251

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2013 İbn Sina 090637

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۰/۱۶

آغاز: بسمله. اللهم الهمنا و جنبنا الغی و العی و الارتیاب ... اما بعد فهذه کلما فی بیان مذهب الطائفة الیزیدیة و حکمهم و حکم الاموال الکائنة بأیدیهم. اعلم انهم متفقون علی اباطیل من عقاید و اقاویل

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج فرنگی، ۲گ (۸۹پ-۹۰پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴ - ۱۴۷]

← طب ← نزهة الملوک
← طب ← لب طب
← طب ← فنون خمسه طب
← طب ← فیزیولوژی
← طب ← حفظ صحت
← طب ← مجربات
← طب ← رساله ای در طب
← الطب ← وجیزة فی الطب
← طب ← اوزان طبی
← طب ← طبی
← طب ← منافع امینی
← طب ← تبها
← الطب ← زبدة التجارب
← طب ← حفظ صحت
← طب ← بیماریها و درمان
← طب ← فیزیولوژی
← طب ← التشریح (رسالة فی)
← طب ← اصطلاحات الطبیة
← الطب ← منتخب الطب

● الطب (ارجوزة فی) / طب / عربی

ṭibb (urjūzat fī)

ابن عبد ربه، سعید بن عبدالرحمن، - ۳۲۸ ؟ قمری

ebn-e ʻabd-e rabbe ،sa'īd ebn-e ʻabd-or-rahmān (- 941)

ارجوزه‌ای است در ۲۰۸ بیت در پزشکی که این عناوین در آن آمده: فضل الطب، وصف الطب، سبب الاسقام، علامة السیئة و هبوب الریاح، فی الحمیه و التغذی، فی حفظ الصحة، فی صفة النفس، فی صفة الراس و الابخر الصاعدة له، فی وصف المعدة، فی وصف الحمی، اعلام الموت فی افراغ السوداء.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۲۷/۳

آغاز: الحمدلله الذی برانا ×× و رکب العقول و الاذهانا / و من بالاسماع و الابصار ×× یهدی بها من کان ذا الاعتبار؛ **انجام:** و شعبه منظرها کالصافن ×× فی کعبه یعرفها بالصافن / و طاهر فی الکعب الرد رقی ×× عرق یکنی بالنسا محقق

خط: نسخ، کا: علی بن قدامه، تا: قرن ۸؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸گ (۱۰۰ر-۱۰۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۰۱]

● الطب (ارجوزة) / طب، شعر / عربی

ṭibb (urjūza)

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

منظومه‌ای است در بیان دستورات طبی که خود تجربه کرده و نیز آثار و خواص رؤیت برخی ستاره‌ها و کواکب و بیان این‌که دیدن فلان کوکب و ستاره چه تأثیر و خاصیتی بر جای می‌گذارد. تعداد ابیات در نسخه‌ها متفاوت است و از ۱۷ تا ۱۴۵ بیت آمده است. قنواتی به شماره ۱۱۳ و مهدوی در صفحه ۲۷ فهرست خود آن را یاد کرده‌اند.

آغاز: بسمله. الحمدلله الملیک الواحد ×× رب السماوات العلی الماجد / و هذه ارجوزة قد اکتمل ×× فیها جمیع الطب علم و عمل

[دنا ۲۷۹/۷ (۱۲ نسخه)؛ الذریعة ۴۹۵/۱؛ مصنفات ابن سینا: ۲۷؛ الذریعة: ۴۹۵/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۲۴۱/۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح ارجوزة ابن سینا؛ ابن رشد، محمد بن احمد (۵۲۰-۵۹۵)

۲- الجوهر النفیس فی شرح ارجوزة الرئیس؛ کحال، موسی بن ابراهیم (-۸۷۹)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۹۹

آغاز: الحمدلله الملیک الواحد ×× رب السموات العلی الماجد / سبحانه منفردا بالقدم ×× مخرج موجود اتنا من عدم؛ **انجام:** و آله الافاضل الاطهار ×× و صحبه و نسله الاخیار

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تملک: محمد اخلاصی؛ کاغذ: دولت آبادی، ۸۶گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۲/۲سم [ف: ۱ - ۲۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲/۱

آغاز: بسمله، قال الشیخ الرئیس ابو علی سینا لماجرت عادة الحکما و فضلاء القدماء؛ **انجام:** و قد فرغت من جمیع العمل ×× فالان اقطع بقول مکمل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ کاغذ: هندی، ۱۰۲ص (۱-۱۰۲)، ۳۴ سطر (۵/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۷/۵×۲۰سم [ف: ۹ - ۴۴۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۲۰

آغاز: قال الشیخ الرئیس الفاضل الفیلسوف ابوعلی الحسین بن سینا البخاری، رضی الله عنه و اجره ثوابه، فی تقسیم الطب: الطب حفظ صحة برؤ مرض ×× من سبب فی بدن منه عرض / قسمته الاولی لعلم و عمل ×× و العلم فی ثلثة قد اکتمل؛ **انجام:** اقل ما تبرء فیه شهر ×× و ربما یتم ذاک عشر / و قد عرفت من جمیع العلل ×× و الآن اقطع بقول مکمل

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA.

İbn Sina
090637

01 Ekim 2020

مقوا، ۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۶ - ۲۵۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۰/۲۳ کر

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: حاج صالح قرطبی، تا: ۱۱۲۱ق؛ مصحح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۴گ (۷۵پ-۷۸پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲ - ۳۵۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۵۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالقادر بن محمد ابوبکر، تا: ۱۲۸۲ق؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۴۱ر-۴۶ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲۵ - ۲۳۲]

● حصول العلم و الحکمة = جواب ابی سعید ابی الخیر / فلسفه / عربی

ḥuṣūl-ul ʻilm wa-l ḥikma = jawāb-u abī-saʻīd abi-l-xayr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

وابسته به: حصول علم و حکمت = نامه ابی سعید به ابن سینا؛ ابوسعید ابوالخیر (۳۵۷-۴۴۰)

پرسش ابوسعید ابوالخیر در مورد حصول العلم و الحکمة، و پاسخ از ابوعلی سینا. در برخی از نسخه‌ها قید شده که این نامه را شیخ در پاسخ ابن ژیلا نوشته اما ملاحظه متن سؤال و جواب مسلم می‌دارد که مخاطب شیخ الرئیس مردی بزرگ و مورد احترام فراوان شیخ بوده است و این شخص بدون تردید کسی جز ابن ژیلا است. ابی سعید می‌گوید من از هر جوینده‌ای می‌پرسم که حقیقت چیست، شما هم آنچه می‌دانید به من بگویید. شیخ به او می‌گوید که خدا را بشناس و با دانایی نیک بیاندیش.

آغاز: خطاب الشیخ العارف ابی سعید ابن ابی الخیر الی الشیخ الرئیس ابن علی بن سینا ... ایها العالم وفقک الله لما ینبغی ورزقک من السعادة ...

آغاز جواب ابن سینا: وصل الخطاب الشیخ منبتاً عن جمیع صنع الله لدیه و سبوغ نعم الله علیه ...

انجام: و معرفة الله اول الاوایل الیه یصعد الکلم الطیب و العمل الصالح یرفعه اقول قولی و استغفر الله و استهدیه و اتوب الیه و استکف و اساله ان تقربنی انه سمیع مجیب. و الحمدلله ... ».

چاپ: در نامه دانشوران ناصری، جلد اول (تهران: ۱۲۹۶ق)؛ در رسائل ابن سینا، جلد دوم (استانبول: ۱۹۵۳م)؛ این گفتگو در عیون الانباء ابن ابی اصیبعه (ج ۲ ص ۹-۱۰) و حالات و سخنان شیخ ابوسعید (چاپ ژوکوفسکی در پترزبورگ به سال ۱۲۱۷/۱۸۹۹ ص ۷-۶۴) و کشکول بهائی (ایران ۱۲۹۶ ص ۶۲۳) و در آغاز نجات (چاپ قاهره به سال ۱۳۳۱ ص ۵-۱۲) و با ترجمه در نامه دانشوران (ج ۱ص ۶-۷۲) و فرهنگ دهخدا در سرگذشت شیخ (ص ۲-۶۵۰) به چاپ رسیده.

[دنا ۶۶۳/۴ (۲۴ نسخه)؛ مصنفات شیخ از دکتر مهدوی ص ۸ (شماره ۴/ و)؛ فهرست قنواتی شماره های: ۲۶۰- ۲۶۶ و ۲۶۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۵۹/۷-ف

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۶۳۶ق، کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۵۷پ-۵۸)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۴) [فیلمها ف: ۱ - ۶۱۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۷-ف

آغاز: برابر با جواب ابن سینا

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۳گ (۲۹-۳۱ر)[فیلمها ف: ۱ - ۵۷۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۸۰

آغاز: وصل کتاب الشیخ الاجل سلطان العارفین ملک المحققین ابی سعید لا زالت الایام مطابقة لهواه و الاقسام موافقة لرضاه

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ ربیع الاول ۷۲۳ق؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای؛ ۱ص(۳۴۵)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱- ۸۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۷۹

آغاز: برابر

در این نسخه سؤال و جواب هر یک جداگانه با این نام آمده و در برخی نسخه ها سؤال کننده ابن زیله قید شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ ربیع الاول ۷۲۳ق؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای، ۱ص (۳۴۵)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱ - ۸۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۱/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۴ص (۱۰۵-۱۰۸)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲ - ۹۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ سپس شعر فارسی؛ ۵گ (۳۲ر-۳۶پ) [ف: ۱۶ - ۱۰۷]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۰۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۰۸/۲۲

آغاز: برابر جواب شیخ

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:حدود ۱۰۶۰ق؛ ۱ص (۱۱۶) [مختصر ف: ۲۴۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱۶/۲۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲گ (۱۰۷ر-۱۰۸ر)، ۲۷ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶ - ۳۱۰]

۱۰. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۱۰۷/۲

آغاز و انجام: برابر

DİA 276251

İbn Sine
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ekim 2020

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۱۳-۱۸)، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۳ - ۳۱۱]

● **حفظ الصحة** / طب / عربی

ḥifẓ-uṣ ṣiḥḥa

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

در تعلیم روش حفظ الصحه و مراقبت بر اعتدال مزاج؛ مشتمل بر سیزده «باب»: ۱. ذکر الکیفیات؛ ۲. ذکر الاعتدال و تقدیمه علی سایر الطبایع و الفصول؛ ۳. ذکر الابدان و ما یحتاج الیه لحفظ الصحة؛ ۴. تدبیر کل یوم؛ ۵. السواک و منفعته و الاشجار التی تتخذ منها؛ ۶. الریاضة و منفعها و کیفیة استعمالها؛ ۷. هیئة الحمام و تسمینه و منفعته؛ ۸. تناول الطعام و وقته و مقداره؛ ۹. الشراب و انواعه و مضاره و منافعه و کیفیة استعماله؛ ۱۰. النوم و منفعته؛ ۱۱. الفصد و الحجامة؛ ۱۲. الاسهال و منفعة و تدبیر استفراغ کل خلط؛ ۱۳. ذکر اختیارات الایام. ابن‌سینا در این رساله از مسواک و انواع ورزش و بازی‌ها مانند چوگان بازی و شطرنج و سواری و جز اینها و سود فراوان آنها در حفظ صحت بدن و مزاج سخن می‌گوید و باب سیزدهم رساله در اختیارات است برای شناختن ساعات نیک و بد انتخاب ورزش‌ها و دیگر کارهایی که انجام دادن آنها را برای حفظ صحت در این رساله توصیه و تاکید می‌کند.

آغاز: بسمله. استعین فیما افید بالعقل الفعال و اسئل الله تعالی ان یطیل بقاء الشیخ و استدیمه بمنه و نعمته و استرهن له العصمة و التوفیق لما یحبه و یرضاه بمنه و فضله و لمارأیت ظاهر تمیز و بادیء تحصیله ... طلبت من نفسی تأثیر ما اوجبت له و رغبت الیه شیء من ابواب الخدمة ... فلم اجد شیئا اشبه مما جربته من صلاح نفسه ثم لما یتحفه لاخوانه و اصدقائه ان اجمع کتابا مختصراً ینطق بذکرالصحة و دفع الاسقام ... الباب الاول فی ذکر الکیفیات التی جعلها الله تعالی مدار الکیفیات الآخر ...

انجام: من انواع اللعب بالکرة القمر فی البروج المنقلبة و فی لعل الشطرنج و النرد من الجهة التی یکون القمر فی تلک الجهة و اذا بلغنا هذا المبلغ فلنختم المقاله حامدین لله العلیم الحکیم مصلین علی رسوله النبی الکریم و آله ذوی الخلق العظیم و الفیض العمیم.

[الذریعة ۲۷/۷؛ فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی: ۷۴ش ۶۰؛ قنواتی شماره ۲۶: (ص:۱۸۳)؛ الاوقاف العامة موصل ۲۴۱/۲؛ دنا ۶۶۶/۴ (۱۴ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح حفظ الصحة؛ قزوینی، عبدالکریم بن محمد یحیی (-۱۲)

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۴-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی امساک البطن بفالج و القمر فی البروج ذوات الجسدین. قویل مقاله حفظ الصحة للشیخ و کانه وقع من اخرة صفحة او اقل ...

اصل نسخه: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ افتادگی: انجام (گویا یک صفحه یا کمتر)؛ مقابله شده؛ ۷گ (گ۱۴۷-۱۵۳) [عکسی ف: ۲ - ۱۰۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۶-ف

نسخه اصل:همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷/۹-ف

نسخه اصل: روان کوشکو ش ۲۰۴۲؛ کا: علی بن قوام بن احمد ملقب به مولی میرک طبیب شیرازی، تا: یک‌شنبه ۴ ربیع الثانی ۸۸۲ق [فیلمها ف: ۱ - ۴۳۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی امساک البطن یعالج و القمر فی البروج ذوات الجسد (قوبلت مقالة حفظ الصحة للشیخ و کانه وقع من آخره صفحة او اقل فلیطلب)

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ چنانکه نویسنده نسخه ما گواهی می‌دهد این نسخه کم دارد و انجام آن در فهرست آقای دکتر مهدوی چیزی دیگر است؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲ق، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱ق، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵ق، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۳گ (۲۷۰ر-۲۷۲پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۱۶]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۳۰/۵

ناقص است و در باب دوازدهم افتاده است؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۸۵ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۷ - ۲۹۱]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: کاغذی، ۱۹ سطر، اندازه: ۸/۸×۱۹/۲سم [ف: ۷ - ۴۴۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۶/۹

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ»؛ کاغذ: شرقی، ۱۲گ (۵۹-۷۰)، ۱۴ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۸ - ۶۶۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا عطف و گوشه چرم، ۵گ، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۹ - ۲۳۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۱۳

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: یک‌شنبه ۱۳ محرم ۱۰۰۷ق؛ مصحح در قندهار در ۱۰۳۲؛ کاغذ: سفید [سنا: ف: ۱ - ۱۸۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۱۸

آغاز و انجام: برابر

فاقد دیباچه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ ۹ص (۳۰۳-۳۱۱) [ف:

DİA 276251

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2013

است

کتاب شامل پنج فصل است، فصل اول در علت ها که از اخلاط اربعه خیزد، فصل دوم اندر اغذیه، فصل سیوم در منفعت و مضرت شراب، فصل چهارم در تدبیر دفع کردن حمار، فصل پنجم اندر نصایح؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۵ص، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱ - ۵۴۳]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۶۸/۲

آغاز: محمد زکریا گوید هر که گشنیز را اندک خورد خون صافی کند؛ **انجام:** سپس با میل مس یا زر سرخ در چشم کشد گروهی گفته اند که سرمه نیمن و تمام اجزاها نیمن که اصل سرمه است تمت

از زکریای رازی (؟) در این رساله پاره‌ای از چیزها در دانستن احوال زنان در چند باب با شماره و بی‌شماره در مواضیع طبی؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۷ص (۶۵-۱۳۱)، ۱۳-۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۳ - ۳۴۷]

● طبی = پزشکی / طب / عربی

tebbī = pezeškī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

مؤلف به طوری که از مطاوی رساله استفاده می‌شود و در صدر رساله بدان تصریح گردیده شیخ الرئیس ابی علی ابن سینا است. وی در مقدمه دیباچه درباره مقام علمی معاصر خویش ابوالفرج طبیب مؤلف رساله «القوی الطبیعیه» سخن گفته و معلومات فلسفی وی را بسیار ناچیز و تألیفاتش را در آن موضوع غیرقابل مطالعه دانسته است. طبابتش را هرچند اعتراف کرده و ستوده ولی در این قسمت هم تألیفات وی را سطحی و ناپخته (غیرناضج) معرفی کرده است. (عبدالحسین حائری)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰/۱۵-ف

نسخه اصل: اونیوسیته ۴۷۱۱. مقابله شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۵۷۶ق؛ در ص ع فهرست چهارده ساله را دارد و در پایان آمده پس از رسالة ابن سینا لابی الفرج بن ابی سعید تمامی: «رسالة ۱۴ للشیخ ابی الحسین علی ابن رضان الفیلسوف فی المستعمل من المنطق فی العلوم و الصنایع و هی سبعة ابواب» و این یکی هم در نسخه نیست و نیز «رسالة ۱۵ له ایضا فی البراهین و الحدود و هی اربعة عشر بابا» و «کتاب ... » که درست خوانده نمی‌شود و روی این دو خیر خط کشیده است و این سه در نسخه نیست؛ ۷گ (۹۹-۱۰۵)، ۲۴ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۳۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۱۰۰(آ)-۴۶۳/۱۰۰(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۶ق؛ ۱۱گ (۳۳۳پ-۳۴۳پ) در هامش [فیلمها ف: ۱ - ۴۸۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۱۰۰

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱ - ۵۸]

● طبی = پزشکی / طب / عربی

tebbī = pezeškī

خجندی، محمد بن عبداللطیف، - ۵۵۲ قمری

xojandī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-latīf (- 1158)

کتابی است در طب قدیم شامل ۴۹ «باب»: باب اول در ادویه و باب چهل و نهم در ذکر خواص. مؤلف در این کتاب نظر به گفته‌های ابن سینا در «قانون» دارد، گویا از تألیفات محمد خجندی صاحب کتاب «التلویح الی اسرار التنقیح» باشد.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۸۵/۱

آغاز: السادس و العشرون فی السمومات ... الباب التاسع العشرون فی السنونات و الدلوکات و علاج الاسنان ... الباب التاسع و الاربعون فی ذکر الخواص الباب الاول فی التقاطه الادویة و ادخارها ق اعلم ان الادویة بعضها نباتیة و بعضها معدنیة و بعضها حیوانیة؛ **انجام:** قال ابوعبدالله بن جبرئیل فی منتخباته من طبایع الحیوان و خواصها و قد جرب هذا فصیح و یقلل السکر الحمدلله الذی وفقنا علی کتابة هذه النسخة الشریفة.

مقدمه افتادگی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی به نقل از «جامع الادویة» و غیر آن، متن خط خوردگی دارد، با علامت بلاغ؛ ۱۱۶گ (۱ر-۱۱۶ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۱ - ۲۳۶]

● طبی = پزشکی / طب / عربی

tebbī = pezeškī

قطب راوندی، سعید بن هبة الله، - ۵۷۳ قمری

qotb-e rāvandī, saʻīd ebn-e hebat-ol-lāh (- 1178)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۶/۳

بی‌کا، تا: ۸۵۴ق؛ کاغذ: ترمه ختایی، ۲۰ سطر [ف: ۵ - ۳۱۲]

● طبی = پزشکی / طب / فارسی

tebbī = pezeškī

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

بنا به روایت مشهور «المعدة بیت کل داء» غذاهایی که زیان‌آور برای معده هستند و نیز آنهایی که مفید و باعث تقویت معده می‌شوند را بیان کرده‌اند.

[دنا ۳۰۳/۷؛ احوال میر سید علی همدانی ص ۱۸۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۴/۴۰

آغاز: قال رسول الله (ص) المعدة بیت کل داءو الحمیة راس کل

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳ / ۱۳۹۱۰
DİA 276260

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020

'ellat-e ro'yat va ma'kūs būdan-e deraxt dar āb

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۳۴/۱۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [ف: ۶ - ۳۸]

● **علة شهادة الحسین (ع)** / تاریخ معصومین / عربی

'illat-u šahādat-il ḥusayn

از: یکی از علمای شیخیه گویا سید کاظم رشتی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۲۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۷گ (۲پ-۸پ)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۸ - ۵۶۵]

● **علت غسل مس میت** / فقه / فارسی

'ellat-e qosl-e mass-e meyyet

حسینی میبدی، علی بن محمد علی، - ۱۳۱۳ قمری

hoseynī meybodī, 'alī ebn-e mohammad 'alī (- 1896)

پاسخ پرسشی است درباره سبب وجوب غسل بر کسی که با بدن مرده انسانی تماس داشته باشد و این‌که تماس با حیوانات مرده دیگر چنین غسلی واجب نیست.

آغاز: الحمدلله ... سؤالی است که در این اوقات و قبل از این متداول شده است و هر کسی بوجهی جواب داده

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۹/۳مشهد

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۴۹ر-۵۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: - ۱۴۳]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۹/۳

همان نسخه بالا [ف: ۱ - ۳۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳۴/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶ - ۱۶۵]

● **العلة الفاعلة القریبة للکون و الفساد** / فلسفه / عربی

al-'illat-ul fā'ilat-ul qarība li-l-kawn wa-l fasād

کندی، یعقوب بن اسحاق، ۱۸۵؟ - ۲۵۲ ؟ قمری

kendī, ya'qūb ebn-e eshāq (802 - 867)

در پایان آمده: «تم الفن الاول من کلام الکندی فی ایضاح العلة».

چاپ: در رسائل الکندی الفلسفیة، جلد اول (قاهره، دارالفکر العربی: ۱۳۶۹ق)، به تصحیح محمد عبدالهادی ابوریده

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۵۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۵گ (۱۸۶-۱۹۰) [فیلمها ف: ۱ - ۴۷۱]

● **العلة الفاعلة للمد و الجزر** / ریاضیات / عربی

al-'illat-ul fā'ila li-l-mad wa-l jazr

کندی، یعقوب بن اسحاق، ۱۸۵؟ - ۲۵۲ ؟ قمری

kendī, ya'qūb ebn-e eshāq (802 - 867)

رساله یعقوب بن اسحق کندی به «بعض اخوانه» در علت فاعلی مد و جزر. در۱۴۹ر آمده: «الجزء الاول من کتب و رسایل یعقوب بن اسحق الکندی و فیه ستون مصنفا»، سپس فهرست آنها است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۰-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۵گ (۱۴۹-۱۵۳) [فیلمها ف: ۱ - ۴۶۹]

● **علة قیام الارض فی حیزها = الارضیة** / طبیعیات / عربی

'illat-u qīyām-il arḍ fī ḥayyiz-i-hā = al-arḍīyya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

به دستور: ابوالحسن احمد بن محمد بن سهلی

در بیان و شرح قول صحیح در علت قوام زمین در جایگاهش ساخته در ده «فصل»: ۱. بیان تناهی الجهات؛ ۲. فی ان الجهات لا یوجد و لایتصور الا ان یکون جسم موجود؛ ۳. فی ان لکل جسم موضعا طبیعیا؛ ۴. فی ان الحرکة المستقیمة لیست طبیعیة علی الاطلاق؛ ۵. فی انه لایمکن ان یکون لجسم من الاجسام حرکة طبیعیة مستقیمة بلا نهایة؛ ۶. فی ان کل جسم اذا کان فی موضعه الطبیعی فانه لایتحرک عنه طبعا؛ ۷. دفع التعجب الذی یعرض للوهم من قیام الارض فی الوسط؛ ۸. السبب الذی یقع به فی النفس التعجب و الاستنکار من قیام الارض؛ ۹. فی انه یجب ان یکون الموضع الطبیعی للارض الوسیط الذی هی فیه؛ ۱۰. تقریر اقاویل القدما فی هذا الباب. این رساله با نام‌های «علة قیام الارض فی حیزها» و «قیام الارض فی وسط السماء» نیز معرفی شده است.

آغاز: بسمله. و به نستعین رسالة للشیخ الرئیس قدس الله نفسه عملها باسم أبی الحسین أحمد السهلی فی قیام الأرض وسط السماء. الحمدلله حمداً بلانهایة و صلوته علی نبیه محمد و آله و بعد فان الشیخ أباالحسین أمرنی أن أشرح له المذهب الحق فی علة قوام الأرض فی حیزه الذی هی فیه مما یقرب تصوره و تزول الشبهة به ...

انجام: بل بجذب الخلاء فهذ ما حضرنا فی هذه الساعة من آراء القدماء فی الأرض و لنختم الرسالة مستعینین بالله واهب العقل و الحیوة، نجزت الرسالة.

چاپ: در رسائل (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)؛ قاهره، در جامع البدایع (ص ۱۵۲-۱۶۴)

[دنا ۵۷۵/۷ (۱۱ نسخه)؛ فهرست مصنفات ابن سینا: ص ۱۸۱ و ۱۸۲؛ الذریعه

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳ / ۱۳۹۱
DİA 276260

01 Ekim 2013
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637

الأخبار ان ادنی العقوق اف

نسخه اصلی: کتابخانه آستان قدس رضوی - مشهد؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۳گ (۱۸۲ر-۱۸۴ر) [عکسی ف: ۱ - ۴۲۲]

● العقول = تعریف اسم الله و شرحه = الفصول / فلسفه / عربی

al-ʻuqūl = taʻrīf-u ism-il-lāh wa š.-hū = al-fuṣūl

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

به نوشته آقای دکتر مهدوی (ش ۱۸۶) بخشی است از رساله حدود (ص ۷۸-۸۱ تسع رسائل)، ولی در آن دارد «ذکره ارسطاطالیس فی کتاب البرهان» و «قال الباقلانی قدس الله روحه فی حد العقل» و این عبارت‌ها در رساله حدود دیده نمی‌شود و گویا کسی با نگریستن به همین بخش از رساله حدود این بند را ساخته است و با رساله حدود تفاوت‌های بسیاری دارد. در آن از حد و رسم نداشتن خدا و معنی‌های عقل و چهار نوع آن مانند آنچه که فارابی و ابن سینا گفته‌اند آمده است. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله. زعموا ان الباری تعالی لاحد له و لا رسم لانه لاجنس له و لافصل له و لاعوارض یلحقه.

انجام: و ما ذکرناه شرح الاسم و الحمد لربنا و له المکارم و العلی و الجود.

[دنا ۵۵۷/۷ (۹ نسخه)؛ مصنفات ابن سینا، مهدوی ص ۲۸۲ با عنوان «العقول» و (الفصول = تعریف اسم الله و شرحه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ ۲گ (۴۲پ-۴۳ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۰۰]

۲. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۲۳۷/۳۶

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶ - ۶۹۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۷ص (۹-۱۵)، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [سنا: ف: ۱ - ۴۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۷۴

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۲۱۱-۲۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲ - ۴۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ»؛ ۵گ (۱۷-۲۱)، ۱۴ سطر، اندازه:۷× ۱۴سم [ف: ۳۸ - ۶۶۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۱۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «معانی العقل» و ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: نصیری، تا: ۱۰۴۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۴۹ر-۵۰ر)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۹ - ۲۲۰]

۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۶ق؛ جلد: مقوایی، ۱گ (۶۱ر-۶۱پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲ - ۵۲۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۳۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۵۶پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸ - ۶۲۶]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۶۹/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ جلد: میشن آبی، ۳گ (۳۰۱پ-۳۰۳ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۹ - ۲۱۲]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید اسدالله صفوی ماسالی مصطفوی، تا: قرن ۱۴؛ ۳گ (۱۰-۱۲)، ۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸ - ۲۹۴]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۲۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۰۶پ-۱۰۸)، ۲۰ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]

● عقول عشره / چند دانشی / فارسی

ʻoqūl-e ʻašare

براری امی، محمد بن محمد جمشید، ق۱۱ قمری

barārī ommī, mohammad ebn-e mohammad jamšīd (-17c)

کتابی است در دانش‌های گوناگون همچون ستاره‌شناسی، طب، رمل، و غیر آن که مؤلف برای استفاده خود و دوستان از کتاب‌های مختلف گرد آورده است. در مقدمه می‌گوید: «روزی به خاطر گذرانید که در مطالعه کتب و تصفح نسخ اکثر قواعد غریب و مقدمات عجیب به نظر درمی‌آید و از رهگذر غفلت که خاصه آدمی است در غریب و مقدمات عجیب به نظر درمی‌آید و از رهگذر غفلت که خاصه آدمی است در مخیله می‌ماند و به سبب نسیان که خلاصه در انسان است از حافظه به در می‌رود و به وقت مذکور تأسف دست می‌دهد و عند الحاجة درماندگی روی می‌نماید. اگر آن همه جدا و قسم‌پذیر گردد و همه آن علیحده در قید قلم مقید شود خالی از فایده و مبرا از نفع نباشد. لهذا در سنه هزار و هشتاد و چهار هجری از هر خرمن خوشه‌ای و از هر صدف دردانه‌ای فراهم آورد. مسمی به عقول عشره

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳ / ۱۳۹۱
DİA 276260

İbn Sina
090637
01 Ekim 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

خواب سلوک عروج دل بیدار / درون عالم ناسوت یافتم خود را ×× چو بحر نور درخشان میانه شب تار / همان مقام و همان منزل و همان مسکن ×× چو کوه بر کمر خود نشسته خوش به وقار / درون گنبد دل دیده بودم این همه را ×× به این طریق یکایک گذشته بر اطوار».

[نسخه‌های منزوی ۳۰۰۲/۱]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۷۱/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۶گ (۳۴ر-۳۹پ)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: - ۳۳۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۹/۲۵-فیروز

آغاز: شدم به بحر تحیر من از قضا و قدر ×× فکنده در ته دریای بیخودی لنگر / ز فکر عالم محسوس چون شدم غائب ×× حجاب عالم صورت بشد ز پیش نظر؛ **انجام:** بزرگوار خدایا چو میهمان توام ×× وظایف کرمت می‌رسد به ما هموار / تو نیز خاطر مهمان خویشتن مشکن ×× به لطف خود حق همسایگان فرو مکذار.

در نسخه ۱۱۱ بیت است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رضا پسر علی جان طرشتی، تا: ۱۰۸۹ق؛ نسخه از منظومه عروجیه در فهرست الهیات معرفی شده و دو بیت نخستین آن - که در فهرست آمده - در نسخه حاضر نیست اما در همین وزن است؛ ۴ص (۳۵۶-۳۵۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۱ - ۳۰۵]

← العروس > جواهر التفسیر لتحفة الامیر
← العروس > تفسیر

● **العروس** / کیمیا / عربی

al-'arūs

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۱/۵۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی ... سلم تسلیماً. قد سبق لنا قبل کتابنا هذا خمسون کتاباً فی جمیع فنون الحکمة من اعمالها و تدابیرها و کتابی هذا انا اذکر فیه من الحکماء شیئاً و کذلک انا ذاکر فیه جملة ما بقی من کتبنا هذه الی انقضائها و انا مبتدی بذلک و بالله استعین؛ **انجام:** فانها یکون ذهباً باذن الله عزوجل. و ان خالف فاعد علیها العمل ختی یکون کما ذکرناه فیها ان شاء الله عزوجل. تم کتاب الحادی و الخمسون من السبعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ ۲گ (۱۲۵ر- ۱۲۶پ)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲ - ۶۱۸]

● **العروس = العروش = العرش = سلسلة الفلاسفة = الحیرة = اثبات الوجود = اثبات العقول** / فلسفه / عربی

al-'arūs = al-'urūš = al-'arš = silsilat-ul falāsifa = al-ḥayrat = iṯbāt-ul wujūd = iṯbāt-ul 'uqūl

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

مقاله‌ای است در حکمت الهی ولی بدون رعایت و ترتیب و نظم معمول در کتاب‌های فلسفه نگاشته شده و از این نظر کاملا شبیه به کتاب تعلیقات تألیف دیگر مؤلف است. در توصیف آن آورده‌اند: در آن نخست خدا را اثبات می‌کند و سپس برای گشایش مسأله دشوار پیدایش چندین آفریده از خدای یگانه خردها و عقول را میانجی می‌سازد تا این‌که به عقل فعال می‌رسد و رشته آفرینش را به مردمی می‌رساند آنگاه از روی نیاز مردم به آئین و دادگستری بود پیامبر دارای اعجاز را ناگزیر می‌داند و ستایش و نیایش خدا و پرده‌پوشی زنان را از کارهایی به شمار می‌آورد که پیامبران دستور می‌دهند. باز می‌گوید که پیامبران قانون‌های کلی می‌آورند و امور جزئی به اندیشه و دانش مجتهدان برگذار شده است و پاداش و کیفر تن از روی تخیل و پیوستن به جرم‌های آسمانی نیست بلکه جان‌های نیکوکاران همین که به آن جرم‌ها بپیوندند روی تخیل و پندار مستقلی که دارند چیزهایی را درمی‌یابند که هیچ چشمی ندیده و هیچ گوشی نشنیده است. این سخنان را شیخ در پایان الهی شفا نیز آورده و دلیلی که برای ناگزیر بودن از پیامبران یاد کرده، همان است که پس از شیخ، فرزانگان خاوری یاد نموده‌اند و پایه و ریشه آن سخن ارسطو است که گفته است مردمان به طبع اجتماعی و شهرنشین می‌باشند و همین دلیل را ابن خلدون در مقدمه خویش در کتاب ۱ باب ۱ مقدمه ۱ (ص ۴۳-۴۴ چاپ معرب مصر) ناتمام دانست و گفت که اجتماع بشری با بود پیامبر بستگی نداشته و ندارد و ناگزیر بودن از پیروی آنها سمعی است نه عقلی چنانکه پیشینیان گفته‌اند. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله قال ابوعلی کل شیء فی عالم الکون و الفساد مما لم یکن فکان فقیل الکون ممکن الوجود اذ الو کان ممتنع الوجود لما وجد و لوکان واجب الوجود لکان لم یزل و لایزال موجوداً

انجام: ۱: و اشرف الناس فی هذا العالم من کانت نفسه النطقیة عقلا بالفعل من له النفس القدسیة النبویة. و لواهب العقل حمد لایتناهی و الصلاة ... و آله الطاهرین.

۲: جل جناب الحق عن یکون شریعة لکل وارد او یطلع علیه الاواحدا بعد واحد فمن سمع و اشمأز فلیتهم نفسه فلعلها لایناسبه و کل میسر لما خلق له

چاپ: به کوشش شارل کونس، مجلة الکتاب (قاهرة)، سال هفتم، ش۴ (رجب ۱۳۷۱)

[مصنفات ابن سینا، مهدوی ص ۱۷۹ ش ۸۹؛ الذریعة ۲۵۳/۱۵]

شرح و حواشی:

۱- العروس (ترجمه)؛ رودباری، فخرالدین بن احمد (-۱۳)

۲- العروس (ترجمه)

: فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ ؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳ / ۱۳۹۱۰ DİA 276260

İbn Sina
090637
01 Ekim 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

در آن فضیلت گریه و عزاداری بر امام حسین علیه السلام و چگونگی عزاداری بعضی از پیامبران عظام بیان شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۷۲/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید فقیر خاکسار محتاج برأفت پروردگار؛ **انجام:** اما سر فرزندان او را بر سر نیزه هجده ذرعی کردند فرمود الله اکبر لشکریان نیز گفتند الله اکبر.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۲گ (۸۰پ-۱۱۱ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۷ - ۳۳۰]

● **عشریه سوم** / آداب و سنن / فارسی

'ašarīye-ye sevvom

فشارکی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۵۲ - ۱۳۱۴ قمری

fešārakī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1837 - 1897)

مؤلف، از سال ۱۲۸۳ بنا گذاشت که به مناسبت دهه اول محرم هر ساله ده مجلس تنظیم کند که منبریان بتوانند در دهه از آنها بهره بردارند، و در هر عشریه موضوعات متناسبی انتخاب شده جز موضوعاتی که در عشریه دیگر بیان شده است. در این عشریه سنن و آداب روزهای دهه را بیان می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۷۲/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقیر خاکسار و ذلیل شرمسار خادم محبین ائمه اطهار؛ **انجام:** امروز سربالای نیزه بعد در توبره است بعد در خانه خولی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۴۴پ-۷۹ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۷ - ۳۳۰]

← عشق > عشق و محبت
← العشق > اللمعات القدسیه فی التصوف
← عشق > ناز و نیاز
← عشق > بیان نظرهای عشق (رساله در ...)
← عشق > محبت و عشق
← العشق > العشق
← عشق > مراتب عشق

● **العشق = اثبات سریان العشق فی الموجودات** /

فلسفه، عرفان و تصوف / عربی

al-'išq = iṯbāt-u sarayān-il 'išq fī-l mawjūdāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

به درخواست: ابی عبدالله محمد بن عبدالله بن احمد معصومی (شاگردش)

رساله‌ای کوتاه در توضیح معانی عشق، در هفت «فصل»: ۱. ذکر سریان قوة العشق فی کل واحد من الهویات؛ ۲. ذکر وجود العشق البسایط الغیر الحسیة؛ ۳. ذکر وجود العشق فی الموجودات؛ ۴. وجود العشق فی الجواهر الحیوانیة من حیث لها القوة الحیوانیة؛ ۵. عشق الظرفاء و الفتیان؛ ۶. ذکر النفوس الالهیة؛ ۷. خاتمة الفصول.

آغاز: البسملة ... رسالة للشیخ الرئیس قدس سره فی العشق. سألت أسعدک الله یا أبا عبدالله الفقیه المعصومی، أن أجمع لک رسالة تتضمن إیضاح القول فی العشق علی سبیل المعصومی، أن أجمع لک رسالة تتضمن أیضاح القول فی العشق علی سبیل الإیجاز ... و جعلت رسالتی إلیک متضمنة فصولاً سبعة ...

انجام: فاذن الخیر المطلق قد یعشق الحکمة أن ینال منه نیلاً، و ان لم یبلغ کمال الدرجة، ... فلنختم الرسالة حامدین علی ...

چاپ: در رسائل عرفان مهرن (لیدن: ۱۸۹۴م)؛ رسائل، جلد اول (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)؛ ترجمه به فارسی توسط آقا ضیاء دری در سال ۱۳۵۸ در تهران

[فهرست مصنفات - مهدوی: ۱۸۰ و ۱۸۱؛ فهرست قنواتی شماره ۲۳۰]

شرح و حواشی:

۱- العشق (ترجمه) (۳ عنوان)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰/۷-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: مقابله شده در ۱۰ شعبان ۵۷۶ق [فیلمها ف: ۱ - ۴۳۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۰/۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۰۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۶۴۸ق؛ ۲۱ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۱۵]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۱۲/۱

آغاز: فاذن وجود کل واجد من المدبرات بعشق غریزی؛ **انجام:** اذا بلغت هذا المبلغ فلنختم الرساله بحمد الله واهب القوه و الفعل و الصلوة علی نبیه محمد و اله اجمعین (باخر آن در حدود دو صفحه قصیده معروف بو علی سینا، هبطت الیک ... و رباعی ابو العلاء معری: الی الله اشکوا اننی کل لیلة.

خط: نسخ، کا: محمد بن علی الدامغانی الجابر می المولد، تا: ۶۵۹ق؛ در آخر این رساله قصیده معروف شیخ «هبطت الیک من المحل الارفع ×× و رقاء ذات تعززفتمنع» می‌آید؛ ۲۳ص (۱-۲۳)، ۱۹ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۵۳۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۹/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲ - ۵۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷ص (۱۲۱-۱۳۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰ - ۱۹۷۹]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۱/۳

: فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ ؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳ / ۱۳۹۱۰
DİA 276260

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020
İbn Sina
090637

قم؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

آغاز: سبحانک اللهم نحمدک علی نعمک و الآئک حمداً لایحیط بجد من حدود ثنائک

کاتب = مؤلف، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۳ - ۱۵۸]

● **عجب العجائب** / کیمیا / عربی

'ajab-ul 'ajā'ib

کرمانشاهی، علی اکبر، ق۱۳

kermānšāhī, 'alī akbar (- 13c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۷ق

در قواعد کیمیاسازی چنان‌که مؤلف ساخته یا کسی نزد وی انجام داده یا شاگردانش از او آزموده یا شخص موثقی برای وی نقل نموده است به روز غدیر سال ۱۲۶۷ بدان شروع کرده و مشتمل است بر یکصد و ده «باب» مطابق شماره نام حضرت «علی» علیه السلام.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۸۶/۱۱

آغاز: الحمدلله الذی فتح للعبد من برکة اولیائه ابواب خزائن رحمته و آتاه من موالاة اصفیائه ما لم یخطر بباله

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۹ صفر ۱۲۶۸ق [در مقدمه مؤلف سال ۱۰۶۷ یاد شده ولی این تاریخ سبق قلم می‌باشد و باید تاریخ بالا که در الذریعه ۲۲۴/۱۵ نیز آمده و مجموعه به همین تاریخ نوشته شده، درست باشد.]؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۱گ (۱۹۱پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۹ - ۱۶۹]

● **العجز عن درک الحقیقة** / فلسفه / عربی

al-'ajz 'an dark-il ḥaqīqa

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

در این نسخه از ابن سینا دانسته شده و درباره ناتوانی مردمی است و خبر «ان الله فی ایام دهرکم نفحات الافتعرضوالها» در آن آمده است.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۱۶ ـ د

آغاز: ایضاله غفرله: ان لم تدرک انت حقیقة هذا الشی فلابأس؛

انجام: الی مرتبة العشق انک انت الرؤف الرحیم (تمت النکتة التی فی الدقائق)

بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۱گ (۵۰ر) [ف: ۱ - ۳۵۵]

← عجله ⟵ معنی عجله در آیه: «و ما اعجلک عن قومک یا موسی»

● **عجیب القصص** / ادبیات / فارسی

'ajīb-ol qesas

سنگه، لاله بخت

sange, lāle baxt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۹۱

آغاز: بسمله، سیر سبزی بوستان سحر بابیاری؛ **انجام:** خدا جوی آب و رنگ طاهرس باد ... بباطل بیم قبول دل بیچاره

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۳ق [رایانه]

← العدالة ⟵ وجیزة فی تحقیق العدالة

● **العدالة = معرفة الکبائر = الکبائر** / فقه / عربی

al-'idāla = ma'rifat-ul kabā'ir = al-kabā'ir

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī ،'alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

رساله‌ای در معنی عدالت و بیان موجبات سلب عدالت از شخص می‌باشد. مؤلف به مبحث غیبت نظر خاص داشته است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... لما کانت العدالة تستلزم ثبوت التقوی و المروة و التقوی و انما یتحقق باجتناب الکبائر و عدم الاصرار علی الصغائر.

انجام: و لو کانت الشهادة علی النفی لم تسمع لعدم خطبه فلا یتعین أحد الافراد، لتعلق الشهادة به تمت الرسالة.

[الذریعة ۲۲۵/۱۵؛ ریحانة الادب ۲۴۴/۵؛ حیاة المحقق الکرکی و آثاره ۴۸۲/۲-۴۸۶ و ۲۷۵/۵-۲۹۶؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۷۷/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۵/۳

بی‌کا، تا: با تاریخ۹۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۴پ-۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۱۹۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۳/۳

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالرحیم رستمداری، تا: ۹۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۹۶پ-۹۹پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳ - ۱۲۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۳/۵

خط: نستعلیق، کا: ابوالخیر محمود بن عیسی بن رفیع امامی، تا: دوشنبه ۲۴ ربیع الاول ۹۸۲ق؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۲۹پ-۳۳ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۷ - ۲۳۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی ممتاز، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۷۱۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جلال بن نورالدین احمد حسنی، تا: ۹۹۳ق؛ مصحح؛ ۵ص، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۱ - ۹۵۵]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۶۰/۱

: فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳ / ۱۳۹۱۰
DİA 276260

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020
İbn Sina
090637

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۵۸/۲

آغاز: بنام خداوند ملک و ملک

از عندلیب؛ خط: نسخ، کا: اسد بن محمد صادق الصفار یزدی، تا: شعبان ۱۲۹۵ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳گ (۹۳-۱۰۵)، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۲۲۱]

● **طیب نامه = طبیب نامه = خستلرینه معالجه لری /**

طب / ترکی، فارسی

tīb-nāme = tabīb-nāme

کتابی است در پزشکی و در آن از انواع امراض و داروهای لازم برای معالجه آنها یادشده و در صد و پانزده باب و یک مقدمه آمده است. در مقدمه کتاب کاتب می‌گوید چون بین لطفعلی بیک ایشیک اقاسی باشی شروان با حسین خان حاکم شماخی نزاع افتاد شاه وقت لطفعلی بیک را به قلعه هرمز فرستاد و من نیز چون از تابعان او بودم به آن قلعه رفتم و از آن تاریخ چند مدت در عراق و آذربایجان گذراندم تا آنکه فلک کج‌رفتار باز مرا (محمد یوسف شروانی) به داغستان انداخت، پس از صرف مدتی در آنجا به قلعه ترک آمدم و در آنجا اصل این نسخه به دستم افتاده و این نسخه را از روی آن فراهم آوردم و اما نسخه اصل ابتداء در کتابخانه حکیم باشی سلطان مراد بوده و سپس به قلعه ترک آورده شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۵۶

آغاز: بسمله، کتاب حکمت است مفهوم شود که در آن تاریخ که رفعت پناه؛ **انجام:** این طلق حل کرده بدان چاه فرو آویز

خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف شروانی، تا: ۱۱۲۴ق؛ از صفحه ۱۱۶ تا ۱۴۷ مطالبی از طب جالینوس آمده است؛ ۱۴۷گ، ۱۹ سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۶سم [ف: ۶ - ۵۱۳]

← الطیر > الطیر (ترجمه)

● **الطیر = الرسالة المرموزة فی وصف ... = الشبکة و الطیر /** فلسفه / عربی

aṭ-ṭayr = ar-r.-ul marmūza fī waṣf-i ... = aš-šabaka wa-ṭ ṭayr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

داستان پوشیده (مرموز) عرفانی ـ فلسفی است، که انسان خام را به مرغ در دام افتاده می‌نماید، و این‌که آرام نباید بود، بایستی پرید و سیر کرد.

آغاز: بسمله. مبتهلا الیه فی فهم حقایقه هل لاحد من اخوانی فی ان یهب لی من سمعه ...

انجام: و من اعتقد غیر هذا خسر. و سیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون

چاپ: رسائل، جلد اول (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)؛ رسائل عرفانی مهرن (لیدن: ۱۸۹۱م)؛ مقالات فلسفیة قدیمیة، به کوشش الاب لویس شیخو (بیروت: ۱۹۱۱م)

[مهدوی، فهرست مصنفات ۱۷۷؛ الذریعه ۱۹۵/۱۵؛ دنا ۳۸۸/۷-۳۸۹ (۳۹ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- الطیر (ترجمه و شرح)؛ ابن سهلان ساوی، عمر بن سهلان (-۴۵۰)

۲- الطیر (ترجمه)؛ اخسیکثی، احمد بن محمد (۴۶۶-۵۲۸)

۳- مفتاح الخیر فی شرح دیباجة رسالة الطیر؛ بحرانی، علی بن سلیمان (-۷)

۴- شرح رسالة الطیر؛ هاشمی بغدادی، بشر بن ناصر

۵- شرح رسالة الطیر (۲ عنوان)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۷/۲-ف

نسخه اصل: احمد ۳ ش ۳۲۶۸؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عیسی بن علی بن هیاج طبیب، تا: ذیحجه ۵۸۰ق [فیلمها ف: ۱ - ۵۵۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۵۹/۱۵-ف

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۶۳۶ق؛ ۳گ (۱۳۱ر-۱۳۳پ)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۴) [فیلمها ف: ۱ - ۶۱۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۲۰-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۳گ(۷۹ر-۸۱) [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۱۸-عکسی و ۳۷۱/۱۸-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۱۹۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۱/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ جلد: میشن سیاه، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۴سم [ف: ۷ - ۴۵۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۲۴-ف

نسخه اصل: ایا صوفیا ش ۴۸۵۳؛ بی‌کا، تا: شاید اوایل قرن ۷؛ ۸گ (۱۹۱-۱۹۸) [فیلمها ف: ۱ - ۴۷۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۲۰-ف

نسخه اصل: کتابخانه توبینگن MaVI 90؛ بی‌کا، تا: قرن ۸ [فیلمها ف: ۳ - ۱۵۸]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۳۸/۶

خط: نسخ، کا: محمد اکبر بن ابی الرضا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: دولت آبادی، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۶سم [ف: ۷ - ۴۴۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۸۹

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۳ق؛ مجدول، تصویر حاضر ناقص و ناخواناست و قابل استفاده نیست؛ ۲گ (۲۹۱پ-۲۹۲پ)، ۳۳ سطر [میراث شهاب: س۱۸ش۱ - ۵۷]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۸۹(آ)-۴۶۳/۸۹(ب)-ف

: فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳ / ۱۳۹۱ DİA 276260

Ibn Sina
090637
01 Ekim 2020
MADDE YAYIMLANDIKT.
SONRA GELEN DOKÜM

داشتم. مورد تأیید واقع نگشت. تا آنکه آن را بر «قدوة الافاضل ... لاذال کاسمه رفیعا فی الدارین» عرضه کردم و نسخه‌ای دیگر را برای «سید السند و استاد المؤید لازال کاسمه صدر الشریعة والملة والدین» فرستادم. و اکنون از نظریات ایشان که با من در میان گذاشته‌اند بهره می‌گیرم. در پایان انتظار پاسخ آن دو استاد خود را یاد می‌کند. (احمد منزوی)

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۰/۱۱

آغاز: حمدله. صلوة اما بعد، فانی بعد ما کتبت جواب هذا الاشکال بعض المعاصرین، انکره اکثر من عرضته علمه؛ **انجام:** یا یحظر بالبال، عند التامل فی افادات هذین الاستاذین ادام الله تعالی بقائهما، اعرضه علی خدمتها و انتظر الجواب. تم فی شهر رجب سنة ۱۱۴۸ ... (۱۳۳۳).

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالله کجوری، تا: ۱۳۳۳ق؛ ۶گ (۵۴پ-۵۹پ) [ف: ۲ - ۱۷۸]

● **العلم و المعلوم** / منطق / عربی

al-ʻilm wa-l maʻlūm

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۲/۱۶

بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۳۳]

● **العلم و المعلوم و التصور** / فلسفه / عربی

al-ʻilm wa-l maʻlūm wa-t taṣawwur

به حاشیه‌ای می‌ماند.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۵۳/۵

آغاز: هدایة عقولهم [قوله] لم لا یجوز ان یقال العلم المطلق بمهیة فرد من افراد مهیة العلم و کل فرد من افراد مهیة فانه لا یصیر ذلک الفرد الا عند انضمام قید؛ **انجام:** و لابد من التغایر و اذا ثبت انه امر زاید و انه مهیة من المهیات فلابد من تصورها دلیل. هذا آخر الکلام فی البحث الشریف و الله تعالی هو الموفق لدرک الصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۴گ (۲۲ر-۲۵پ)، ۲۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: - ۳۸۴]

● **العلم و النطق** / فلسفه / عربی

al-ʻilm wa-n nuṭq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

بروکلمن و قنواتی آن را به ابن سینا نسبت داده‌اند و ترجمه‌ای از این کتاب به نام «منهاج المبین» به بابا افضل منسوب است و شاید عربی نیز از وی باشد. چنان‌که درباره مدارج الکمال همین کار را کرده است. به چند دلیل هم می‌توان این رساله را از کاشانی دانست نه از شیخ، یکی این‌که در بحث از قیاس خلف (فصل تألیف قیاس باب دوم پایان مرتبه ۶ در تألیف از قضایاء بسیط و مرکب) دارد: «و الغرض من هذا الکلام التنبیه علی حقیقة الامر فیما ترکب منه قیاس الخلف فان المفهوم من قول بعض العلماء المحققین غیر ما ذکرنا فانه قال: ما هذا معناه، قیاس الخلف قیاس مرکب من قیاسین قیاس اقترانی و قیاس استثنائی کما لو قیل ان القضیة الشرطیة یترکب من قضیتین حملیتین یفهم منه ان القضیة الشرطیة غیر هما و لیس الامر فی قیاس الخلف کذلک فانه لیس غیر الاستثنائی بل هو قیاس استثنائی مقدمته الصغری مترکبة من قضیتین حملیتین مشترکتین فی حد»؛ شیخ در مختصر اوسط گفته است: «و القیاس الخلف الذی سنذکره بعد ف هو من قیاسین حملی و استثنائی کما سنحققه من ذی قبل» و سپس در همین کتاب آن را بررسی نموده است. در نجات دارد: «فیکون هو بالحقیقة مرکبا من قیاس اقترانی و من قیاس استثنائی» در فصل ۳ مقاله ۸ فن ۴ منطق شفا دارد: «و القیاس الخلف بالحقیقه هو قیاس مرکب من قیاسین شرطیین فقط ... فاحداهما اقترانی من شرطیة متصلة و مقدمة یشارکها فی التالی و الثانی قیاس شرطی اتصالی استثنائی و بذلک یتم الخلف وحده» (نیز فصل ۱۴ مقاله ۹ همین فن)، در اشاره ۹ نهج ۸ اشارات نیز دارد: «قیاس الخلف مرکب من قیاسین احدهما اقترانی و الآخر استثنائی»؛ در دانشنامه (ص ۸۸ چاپ ۱۳۳۱ش) آمده است: «و این قیاس خلف مرکب است از دو قیاس یکی قیاسی است از جمله قیاسهای اقترانی غریب که من بیرون آورده‌ام و یکی استثنائی ... و مردمان اندر باز بردن این سخن به قیاس‌های درست کاری دراز پیش گرفته‌اند و خود نهاده‌اند و ارسطاطالیس اشارت بدین کرده است که من خواهم گفتن ولی این مقدار گفتست که خلف از شرطی است این است که من خواهم گفتن. نخستین قیاس از اقترانی متصل است و حملی ...». پیداست که از عبارت گذشته سخنان شیخ خواسته شده و در آن از گفته او خرده‌گیری شده است، چنان‌که طوسی در شرح اشارات (همانجا) می‌گوید: «ثم ان الشیخ افضل الدین محمد بن حسن المرقی المعروف بالقاشی رحمه الله ذهب الی ان هذاالقیاس هو قیاس استثنائی من متصلة ...» و آشکار است که طوسی به همین کتاب می‌نگریسته است. دلیل دیگر این‌که در این «العلم و النطق» مبحث‌های منطقی به دو گونه بخش شده است: دانایی و گویایی، و این روش مانند روش کاشانی است در کتاب‌های دیگر او مانند مدارج کمال و عرض نامه و جاودان نامه و به‌ویژه این‌که در مبادی موجودات او (چاپ شده در ش ۳ س ۱ مجله جلوه تاریخ شهریور ۱۳۲۴ش) همانا مطلب‌های مقاله نخستین همین «العلم و النطق» با عبارت‌های دیگری آمده است و شیخ رئیس را چنان‌که نگارش‌های دیگر او گواهی می‌دهد چنین روشی نیست. دیگر این‌که در این نامه درباره شکل چهارم یکجا دارد: «و قد یمکن

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و دو؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳ / ۱۳۹۱۰ DİA 276260

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2013

فارسی ذکر می کند.
آغاز: حمد بی حد وثنای بی عد مر احدی را که از نقاط تعینات منزه واز دایره تقیدات میرا است و درود نامحدود نثار پیغمبری که نقطه دایره کاینات است ...

۱. قم؛ اعظم قم؛ شماره نسخه:۴۰۸۴/۳
آغاز: از این جاست تعبیر به نقطه وحدة و نقطه تعین و نقطه ذات لیکن مناسبت به وحدت ذاتی نقطه خطی را به واسطه خود رای؛ **انجام:** پس آنها نیز در آن مرتبه غیر او نبودند پس به هرحال اوست معلم و اوست متعلم؛ کجا غیر وکوغیر وکو نقش غیر ×× سوی الله والله ما فی الوجود
بحث عرفانی درباره معرفت واجب الوجود؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹ رجب ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۳گ (۴۱ر–۵۳پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۳ – ۱۳۹۷]

۲. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۸۶/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمعه ۲۸ ربیع الاول ۱۲۴۶ق، جا: قمصر؛ جلد: تیماج،۲۱گ (۴۶پ–۶۷پ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: – ۷۵]

۳. قم؛ اعظم قم؛ شماره نسخه:۸۸۶/۳
آغاز: برابر **انجام:** و مجموع عالم به نظر کاشفان یک نقطه کلاً نیست زیر حرف باء که بالایش الف احدیه است عزیز من نقطه عرفیه را مناسبت به نقطه ذاتی برای آن است که دراو کثرت راگنجایش کمتر است و به معنای وحدت قریب تر است
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۳ – ۱۳۹۷]

● **علم نقشه کشی** / جغرافیا / فارسی
'elm-e naqše-kešī
مترجم این کتاب می‌نویسد که: در زمان پادشاهی ناصرالدین شاه قاجار و صدر اعظمی حاج میرزا حسین خان صدر اعظم به من پیشنهاد ترجمه کتاب علم نقشه‌کشی بهگو فرانسوی سرتیپ اول کتاب علم نقشه‌کشی در مدرسه نظامی را دادند و برای استفاده عموم من این کتاب را ترجمه کردم. کتاب دارای نقشه‌های متعدد، و در سه «باب» و هر باب در چند «فصل» می‌باشد: باب ۱. بیان طرح کردن یک نقشه؛ باب ۲. بیان توصیف و طریقه استعمال نمودن اسباب‌های مختلفه؛ باب ۳. بیان طریقه طرح نقشه‌های جنگی.

خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۴۰۷
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین نخست خدای جهانیان و پروردگار جهانیان را سپاس که همه موجودات ا از عدم بر آورد
خط: نستعلیق، کا: محمود آقا آجودان باشی مملکت خراسان، تا: ۲۷ رمضان ۱۳۰۰ق، جا: مشهد رضوی؛ دارای نقشه‌های زیاد، کاتب از تاریخ ۲۱ شعبان در روز چهارشنبه شروع در کتابت کرده؛ ۱۴۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲ – ۸۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۷۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ – ۳۰۷]

● **علم نقطه** / – فارسی
'elm-e noqte

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۴۴/۳
خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله موسوی بن میرزا حسینعلیخان بن سید محمد علی معروف به میرزا نصرالدین حیدر همدانی، تا: ۱۷ صفر ۱۱۹۴ق؛ ۱ص (۱۰)، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۴۵ – ۳۴]

● **العلم نقطة کثره الجاهلون (رسالة فی)** / حدیث / عربی
al-'ilm nuqṭat-un kaṯṯara-h-ul jāhilūn (r.-un fī)
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۴۶
آغاز: بسمله، الحمدلله اما بعد فیقول العبد المسکین؛ **انجام:** سواء کان ذالک البلوغ مطبوعا ام مسموعا
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● **علم و آداب فقر صوفیه** / عرفان و تصوف / فارسی
'elm va ādāb-e faqr-e sūfīye
رساله‌ای است مختصر آمیخته به نظم و نثر در آداب سیر و سلوک و تصوف و اذکار و اوراد و دیگر حالات که به سالک در طی طریق دست می‌دهد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۵۷/۱
آغاز: بسمله، حمد بیحد و سپاس بیقیاس و ستایش خارج از وهم و هواس (حواس) مر قادریرا سزاست ... اما بعد، گر دیوی اگر فرشته سرشته یکی است؛ **انجام:** و اگر در اول شروع قمر زاید النور باشد بهتر و اکمل است آیه این ... و انت خیر الرازقین.
خط: عبارات عربی نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴، شاید به خط مؤلف؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۸ص (۲–۶۹)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴۵ – ۱۷۹]

← علم الواجب ⟨ علم الباری
← علم الواجب ⟨ علم الله تعالی
← علم الواجب ⟨ علم الباری تعالی

● **علم الواجب** / فلسفه / عربی

DİA 276260

İbn Sina
090637 01 Ekim 2020
ADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

● **علم النظر = علم الجدل** / منطق / عربی

'ilm-un naẓar = 'ilm-ul jadal

آغاز: بسمله. و بعد فهذه رسالة فی قواعد علم النظر حررتها بالتماس جمع من اکابر العلماء اعیان الفضلاء ادام الله فضائلهم و رتبتها علی فصول: ۱ فی امور یجب تقدیمها

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۱۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** کل ما هو واقع فی الواقع فهو واقع فهو ... هذا التقدیر. ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده ... و صلواته علی السید الامین محمد و آله و صحبه اجمعین (تم فی یوم السبت عاشر محرم الحرام لسنة ۷۸۰ علی ید العبد حسن بن محمد الاصفهانی حامد الله تعالی علی نعمه)

در چهارده فصل است و دارای مطالبی بسیار پخته و موشکافی در آنها شده؛ خط: نسخ ریز، کا: حسن بن محمد سپاهانی، تا: ۷۸۰ق؛ مهر: شیخ بهایی: «مما وقفه العبد بهاءالدین محمد علی الطلبة الامامیة بتولیة ابن اخیه سمی ابیه حسین بن عبدالصمد ثم الاتقی من بنیه و بنیهم و لو کان ابعد ۱۰۳۰»؛ تملک: محمد جعفر خراسانی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ، ۲۸ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۴ - ۴۰۲۹]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۷/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** یلزم صدق هذه الملازمة المذکورة و علی هذا الوجه لایتوجه ماذکرتموه

رسالة فی قواعد علم المنطق مرتب علی اربعة فصول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۱۰۲ق؛ جلد: چرم زرد، ۸گ (۶۵پ-۷۲پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [مؤید: ۲ - ۲۹۶]

● **علم النفس = معرفة النفس الناطقة و احوالها** / فلسفه / عربی

'ilm-un nafs = ma'rifat-un nafs-in nāṭiqa wa aḥwāl-i-hā

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

در سه «فصل» است: ۱. فی اثبات ان جوهر النفس مغایر لجوهر البدن؛ ۲. بقاء النفس بعد خراب البدن؛ ۳. مراتب النفوس فی السعادة و الشقاوة بعد المفارقة عن البدن؛ خاتمه: فی ذکر العوالم الثلاثة التی هی عالم العقل عالم النفس و عالم الجسم. این رساله را از ابن سینا، از دوانی و برخی از محقق طوسی دانسته‌اند. ولی به نظر می‌رسد که چنین رساله‌ای با سه فصل و یک خاتمه از دوانی باشد گر چه تحقیق بیشتری لازم است. رساله به «ابن کمال پاشا» و نعمان خوارزمی و قطب شیرازی و صدر قونوی نیز نسبت داده شده است. کشف الظنون از ابن سینا دانسته و طبق معمول تا یافتن قرینه‌ای دیگر باید سخن او را اولی دانست. البته بیشتر فهرست‌نگاران نیز از ابن سینا دانسته‌اند، شاید بدان جهت که او رساله‌ای با این عنوان دارد گرچه دارای ده فصل است و با این رساله متفاوت است.

آغاز: الحمدلله الذی لا یخیب من بابه آمل و لا یحرم عن حبابه عامل و لم یحجب العارفین ... و بعد فهذه رسالة حررتها فی علم النفس و جعلتها ثلثة فصول الاول فی اثبات ان جوهر النفس مغایر لجوهر البدن؛ الثانی: فی بقاء النفس بعد خراب البدن؛ الثالث: فی مراتب النفوس فی السعادة و الشقاوة بعد المفارقة عن البدن ثم الحقت. خاتمة: اذکر فیها العوالم الثلاثة التی هی عالم العقل و عالم النفس و عالم الجسم و ترتیب الوجود من ...

انجام: و اذ قد وصلنا الی المقام و کشفنا عن الاسرار التی عمیت عنها ابصار اکثر الناس و غفلوا عن انفسهم و اخوانهم عل الحقیقة فلنکتف بهذا القدر من الاستبصار للطالبین المرشدین جعلنا الله ایاکم من المهتدین انه هو البر الرحیم.

چاپ: در قاهره چاپ شده است.

[دنا ۶۰۶/۷-۶۰۷ (۲۴ نسخه با نسبت به سه نفر)؛ قنوانی: ص ۱۶۰-۱۶۳ فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی ۲۳۱؛ الذریعه ۲۶۰/۲۴؛ دایرة المعارف بزرگ ۱/۴؛ ابن سینا؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۷۹/۴؛ مجمع علمی ۲۶۹/۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۱/۱۴

این رساله در فهرست با عنوان «علم النفس» آمده است و از ابن سینا دانسته شده. از آنجا که آغاز و انجام آن در فهرست نیامده معلوم نیست که همین رساله باشد. اما اگر همین رساله باشد با توجه به تاریخ کتابت آن (قرن ۷) می‌توان به قطع گفت که این رساله از آن دوانی نیست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۴سم [ف: ۷ - ۴۵۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۷۷/۲

آغاز: ... التوحید علی اعین الناظرین سیره ... فهذه الرسالة حررتها فی علم النفس و جعلتها ثلثة فصول؛ **انجام:** برابر

تذکر: در فهرست ناشناخته است؛ خط: نسخ، کا: جمال الدین بن حیی بن جنید حنفی، تا: ۱۰ محرم ۸۶۸ق، جا: قدس مبارکه؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مذهب، ۲گ (۵۱۰پ-۵۱۱ر)، ۲۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۴ - ۳۹۱۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۴۰-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳گ (۱۵۲پ-۱۵۴پ) [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۳]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۰۵/۵

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف؛ کا: مغیث الدین بن شرف الدین، تا: ۹۳۳ق؛ ۳گ (۱۵ر-۱۷ر) [ف: ۵ - ۷۲۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۳۷پ-۳۹ر)، ۳۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۸سم [ف: ۳۱ - ۶۸۳]

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020

النوامیس و المخاریق و التعاویذ و الدخن و النیرنجات و الخواص المجربات». مؤلف در مقدمه درباره کتابش می‌نویسد: «اما بعد فانه لما راینا اکثر الخلایق قد ظهرت نهم الحیل فی کثیر من الطرایق و لم یظفروا بشیء من الحقایق غیر الدعوی من غیر علم اخترنا وضع هذا الکتاب و سمیناه بعیون الحقایق و ایضاح الطرایق و هو یشتمل علی سایر الحیل من النوامیس و المخاریق و الدخن و التعافین و المراقد و النارنجیات و الاخفاف و الدک و الحیلة و خواص المعادن و النبات و الحیوان و کیفیة ترکیب الانسان و ما یختص به فی کل وقت و زمان و قد جعلته ثلاثون باباً کل باب منهم یشتمل علی ملعوب ملیح لمن ادرک تأویله و فهم معناه و فیه من الاسرار ما لا ینبغی کشفها و قد رمزناها بالقلم الریحانی لیصل الیها من کان لها اهلاً». ظاهراً کتاب به پادشاهی تقدیم شده که نامش در این نسخه[دانشگاه] افتاده ولی اسم پسرش «السلطان الملک السعید ناصر الدنیا و الدین» در برگ ۱ر باقیمانده است. فهرست کامل ابواب کتاب: باب ۲. النوامیس و کیفیة اعمالها؛ ۲. المخاریق و کیفیة اعمالها؛ ۳. الدخن و کیفیة اعمالها؛ ۴. التعافین و کیفیة اعمالها؛ ۵. المراقد و کیفیة اعمالها؛ ۶. النارنجات و کیفیة اعمالها؛ ۷. الاخفاف و کیفیة اعمالها؛ ۸. الدک و الحیل و کیفیة اعمالها؛ ۹. الزراعات و کیفیة اعمالها؛ ۱۰. اللعب بالبیض و کیفیة اعمالها؛ ۱۱. اللعب بالقتانی و کیفیة اعمالها؛ ۱۲. اللعب بالخواتم و کیفیة اعمالها؛ ۱۳. اللعب بالتماثیل و کیفیة اعمالها؛ ۱۴. اللعب بالاقداح و کیفیة اعمالها؛ ۱۵. اللعب بالذبایح و کیفیة اعمالها؛ ۱۶. اللعب بالنار و کیفیة اعمالها؛ ۱۷. اللعب بالسرج و کیفیة اعمالها؛ ۱۸. عزامیر المنجمین و کیفیة اعمالها؛ ۱۹. تناسل المجردین و کیفیة اعمالها؛ ۲۰. قیس المشرمطین و کیفیة اعمالها؛ ۲۱. احوال الدکاشرة و کیفیة اعمالها؛ ۲۲. ادویة صید اجناس الحیوان و کیفیة اعمالها؛ ۲۳. انواع اللیق و الاصباغ و کیفیة اعمالها؛ ۲۴. الادویة المفردة و کیفیة اعمالها؛ ۲۵. انواع الصباغات و الخضبات و کیفیة اعمالها؛ ۲۶. الملاعیب و کیفیة اعمالها؛ ۲۷. خواص الاحجار و المعادن؛ ۲۸. خواص النبات و کیفیة اعمالها؛ ۲۹. خواص النبات و کیفیة اعمالها؛ ۳۰. ترکیب الانسان و کیفیة و ما یختص به علی ممر الزمان. (محمد حسین حکیم)

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اطلع من مشارق الارض شموسا لانتم حفظ ینتاج الملک و الشریعة المحمدیة ...

چاپ: مصر، مطبعة الامینیة البارونیة، ۴۸ص، ۱۳۲۱ق.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۵

آغاز: مع اختلافهم و الواتهم ببرکة مولانا الصاحب الوزیر بهای الدین و دعا من یلوذ بهم من الصالحین فسبحان من خصه بالعزة الباذخة التی استحقها؛ **انجام:** ملعوب آخر ... و یتحلها من حریرة بیضا و رفیعاً نخلاً ناعماً و یسقیها بالماورد

فقط باب‌های ۱ تا ۴، ۷، ۱۹، ۲۲ تا ۲۷ و ۲۹و ۳۰ در نسخه ما موجود است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۰ - ۱۲۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** کتابة اخری تاخذ کمون اسود و دهن صفار البیض و ... مکانه الشعر ... (کذا)

خط: نسخ، کا: محب علی، بی‌تا، کتابت شده به نام: محمد علی؛ واقف: رضا نائینی، ۱۵ مرداد ۱۳۱۱ [الفبائی: - ۴۱۵]

● عیون الحکمة / منطق، فلسفه، طبیعیات / عربی

ʿuyūn-ul ḥikma

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʿabd-ol-lāh (981 - 1038)

کتابی است در حکمت مشتمل بر منطق، طبیعی و الهی. فخر رازی این کتاب را شرح کرده است.

آغاز: فصل اللفظ اما ان یعتبر بالنسبة الی تمام مسماه کالانسان بالنسبة الی الحیران الناطق و هو دلالة المطابقة

چاپ: تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۳۳ش، با تحقیق مجتبی مینوی؛ قاهرة، مطبوعات المعهد الفرنسی للآثار، ۱۹۵۴م، نشره: عبدالرحمن بدوی

[دنا ۷۳۳/۷-۷۳۴ (۸ نسخه)؛ الذریعه ۳۸۱/۱۵، کشف الظنون ۱۱۸۶/۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح عیون الحکمة؛ فخر رازی، محمد بن عمر (۵۴۴-۶۰۶)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۷/۱-ف

نسخه اصل: احمد ۳ ش ۳۲۶۸؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عیسی بن علی بن هیاج طبیب، تا: ذیحجه ۵۸۰ق [فیلمها ف: ۱ - ۵۵۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ تملک: محمد اشرف حسینی امیر آبادی در شیراز، غیاث الدین منصور مشهور به میر میران استرآبادی، محمد مسیح کاشانی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۴۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲/۱×۱۴/۸سم [ف: ۱ - ۳۷۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۳۴-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۰گ (۱۳۰پ-۱۳۹پ) [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان التمساح لا یحرک فکه الاسفل عند المضع بل فکه الاعلی و الحمد لله وحده ... تمت ... علی ید ... محمد امین ... فی السادس و العشرین من جمادی الثانیة سنة الف و ست عشر.

بخشی است از منطق عیون الحکمة از دلالت‌های الفاظ تا بخشی از قیاس‌های عقیم؛ خط: نسخ، کا: محمد امین فرزند میرزا بیک، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۰۱۶ق؛ محشی از شرح قطب و شرح مطالع و با نشان: علامه و ملا عبد الله؛ تملک: محمد طاهر؛ کاغذ:

DİA 276261

01 Ekim 2020
İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

‘alāj-e xayl

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۸۹/۲

ناشناخته؛ بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق [اوراق عتیق: ۱ - ۲۵۵]

● **علاج الصبیان** / طب / فارسی

‘alāj-os sebyān

فرخ آبادی، اصغر حسین بن غلام غوث، ق۱۳ قمری

farrox-ābādī, asqar hoseyn ebn-e qolām qaws (- 19c)

رساله‌ای است در علاج امراض کودکان. انگیزه تألیف رساله این بوده که در آن روزگار پیرزنان هندی ــ که به قول مؤلف دانش طبی نداشتند ــ کودکان را مداوا می‌کردند و او ناگزیر شده این رساله را بنویسد.

چاپ: کانبور، ۱۲۷۲ قمری

شرح و حواشی:

۱- علاج الصبیان (ضمیمه) = تتمه علاج الصبیان؛ خواجه محمد حسن (-۱۳)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۲۰۹

آغاز: بسمله. زابر افکند قطره سوی یم ×× زصلب آورد نطفه در شکم ... سپس حمد آفریدگاری که الم یک نطقه؛ **انجام:** و شیر اسب مادیان نوشانیده است ... به رضای الهی نشسته است بتوفیق رفیق مدام باد و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق تحریری، کا: گوهر علی، تا: ۲۵ شعبان ۱۲۷۶ق، جا: مهدپور سارنکاپور (در مسجد کلان قوم ناگوریان)؛ محشی از «خواجه محمد حسن» (زنده در ۱۲۷۲ق)؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۹ - ۳۴۰]

● **علاج الصبیان (ضمیمه) = تتمه علاج الصبیان** / طب / فارسی

‘alāj-os sebyān (zamīme) = tatemme-ye ‘alāj-os sebyān

خواجه محمد حسن، ق۱۳ قمری

xāje mohammad hasan (- 19c)

وابسته به: علاج الصبیان؛ فرخ آبادی، اصغر حسین بن غلام غوث (-۱۳)

رساله حاضر، ضمیمه «علاج الصبیان» اصغر حسین فرخ آبادی است. مؤلف برخی از امراض کثیر الوقوع را که از دید فرخ‌آبادی افتاده از کتب معتبر انتخاب کرده و همراه مجربات خود و افادات استادش حکیم «علی حسین صاحب» در این رساله نگاشته است. این ضمیمه غیر از حاشیه مؤلف بر علاج الصبیان است و گفته وی در مقدمه مؤید این مدعاست، اما منزوی در فهرستواره حاشیه و ضمیمه را یکی دانسته است. متن، حاشیه و ضمیمه در کانپور (۱۲۷۲ق) و هند چاپ شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۲۱۰

آغاز: بسمله. الحمدالله الذی نزل من القرآن ما هو شفاء و رحمة للمؤمنین و اذا مرضت فهو یشفین و الصلوة والسلام علی سید الانبیاء ... اما بعد گویند بنده درگاه رب ذوالیمین محمد حسن صانه الله؛ **انجام:** و مغات و خطمی به زرده بیضه طلا کردن و بدنش (؟) معتدل نمودن کافیست تمت خاتمة الطبع دو رساله ریح الصبیان مفید ... السقطه و الضربة پس اگر تفرق اتصالی و تنزف دم و غیر آن نبود

خط: نستعلیق تحریری، کا: گوهر علی، تا: ۲۱ رمضان ۱۲۷۶ق؛ محشی از مؤلف؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۲۹گ (با ضمائم)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۹ - ۳۴۱]

● **علاج گند دهن و نزله** / طب / فارسی

‘alāj-e gand-e dahan va nazle

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۲۹/۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۶ - ۱۹۲]

● **علاج القولنج** / طب / عربی

‘ilāj-ul qūlanj

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

به درخواست: امیر نصرة الدوله عز الملک

تاریخ تألیف ۴۱۴ق؛ محل تألیف: دژ فردجان

رساله‌ای در بیان اقسام و اسباب و اعراض و دلایل قولنج و وجوه معالجات آن، مشتمل است بر سه «مقاله» هر مقاله در چند «فصل» به این شرح: مقاله ۱. تشریح الامعا و منافعها، در نه «فصل»: فی ذکر التجاویف الکبار التی فی بدن الانسان، فی ذکر منافع الامعاء، فی ذکر عدد الامعاء و الحکمة فی کثرتها، فی ذکر المعا الاثنی عشری و منفعته، فی ذکر المعا الصائم و منفعته، فی ذکر الدقاق و منفعتها، فی ذکر المغا الاعور و منفعته، فی ذکر المعا قولن و منفعته، فی ذکر المعا المستقیم و منفعته؛ مقاله ۲. تعریف ماهیة القولنج و اقسامه و اسبابها و علامات کل قسم منها، در هشت «فصل»: فی تحدید القولنج، فی تقسیم القولنج بالاقسام الاولی، فی تقسیم اقسام القولنج الکائن بالمشارکة، فی تفصیل اقسام القولنج الذی بذاته، فی تحصیل اسباب کل نوع من القولنج علی سبیل التعدید، فی تحصیل علامات القولنج جملة و تفصیلا، فی الفرق بین القولنج و بین امراض تشابهه، فی ذکر امراض من شان القولنج ان ینتقل الیها؛ مقاله ۳. تدبیر اصحاب القولنج و علاجهم و حفظهم، مشتمل بر یازده «فصل»: فی قانون علاج القولنج الذی هو عن سبب بارد بلغم او ریح و غیرهما، فی تدبیر

DİA 276260

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020
İbn Sina
090637

انجام: پس از این گفت خواجه که به اشارت گفت: من رسول فرستم تا این بند از شما بردارد.

چاپ: به اهتمام محمد حسین اکبری (تهران، انتشارات الزهرا: ۱۳۷۰)

[نسخه‌های منزوی ۸۱۱/۲؛ دنا ۳۸۹/۷ (۱۴ نسخه)؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۱۴/۱؛ الذریعه ۱۰۴/۴؛ فهرستواره منزوی ۱۸۱/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۹ق، جا: اصفهان؛ ۵۴ص (۴۱-۹۴)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا: ف: ۱ - ۳۸۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حمزة بن محمد خان، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۳۰ق؛ ۶گ (۷۵-۸۰) [ف: ۱۵ - ۱۳۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۲/۱۵

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۱۷گ (۶۶پ-۸۲ر) [مختصر ف: - ۴۹۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق [فیلمها ف: ۱ - ۵۵۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۴ص (۱-۲۴)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳۲ - ۲۴۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۶۵- ۱۰۶۶ق؛ افتادگی: وسط (یک برگ میان ۱۵و ۱۶ افتاده). در این نسخه قسمت آخر رساله طیر از آنجا که شیخ گوید «و ارجع الی رأس الحدیث ...» تا پایان یکجا نقل گردیده و سپس ترجمه و آن‌گاه شرح آمده و آن یک برگ که افتاده همین قسمت از رساله طیر و قسمت بیشتر ترجمه است. صفحه ۱۶ بقیه ترجمه قسمت آخر است و پس از چند سطر ترجمه به پایان رسیده و شرح آغاز گردیده. آغاز این نسخه با نسخه ش ۴۶۰/۲ متفاوت است و همچنین تفاوت‌هایی دیگر دارد که با مقایسه معلوم می‌گردد؛ کاغذ: اصفهان، جلد: مقوای مشکی، ۲۵ص (۱-۲۵)، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۳/۶×۲۵سم [ف: ۵ - ۴۱۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۵۱ر-۱۶۱پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ - ۱۳۵]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۲۷/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳ رمضان ۱۰۷۸ق، جا: دهلی؛ مقابله شده در ۱۳ رمضان ۱۰۷۸ در شهر دهلی؛ جلد: میشن سیاه، ۸گ (۷۰پ-۷۷پ)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱/۷×۳۳سم [ف: ۸ - ۲۹۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۱۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج حنایی، ۳۱ص (۴۹-۷۹)، ۲۵ سطر [سنا: ف: ۲ - ۱۸۹]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۱۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۲ص (۳۴-۵۴) [ف: ۵ - ۱۹۳]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۱۹/۳-۳۸/۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲ - ۹۱۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۴۱/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۵۸۷ر-۶۰۴پ و ۶۳۱ر-پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۰-۲۱۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۰/۲

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ نام مؤلف در فهرست رایانه ای ۶۳۰ ذکر شده است؛ کاغذ: فرنگی، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۴۰۵]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۶/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵ص (۱۶۹-۱۹۳) [ف: ۵ - ۵۰۱]

● الطیر = الرسالة المرموزة فی وصف ... = الشبکة و الطیر (ترجمه) / فلسفه / فارسی

at-tayr = ar-r.-ol marmūza fī vasf-e ... = šabaka va-t tayr (t.)

وابسته به: الطیر = الرسالة المرموزة فی وصف ... = الشبکة و الطیر؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۴/۱

آغاز: بسمله شیخ ابوعلی ... میفرماید یار از برای آن باید که بار از دل یار خود بردارد و دوست از بهر آن باشد تا رنج از دوست خود برگیرد اما در این روزگار چنان دوست و یار کجا بدست آید که یاری ها بازی شده است و دوستی ها جمله مجازی گشته

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق؛ ۱۰ص (۱۲۸-۱۳۷) [ف: ۳- ۵۹۵]

← الطیف ⋗ طیف الخیال
← طیف الانشاء ⋗ طیف الخیال

● طیف الخیال = طیف الانشاء = رسالة الطیف = الطیف / ادبیات / عربی

DİA 276260

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020
İbn Sina
090637

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۵گ (۳۶۳پ-۳۶۷پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۹/۶سم [ف: ۸ - ۳۰۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۶۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

مقاله نهم از کتاب السبعین است؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نام کتاب در دیباچه آمده؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۳۵ر-۳۷ر)، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶ - ۴۴۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۳۹

بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق [الفبائی: - ۴۱۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۱/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ ۵گ (۳۴پ-۳۸پ)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲ - ۶۱۲]

● العهد (منتخب) / کیمیا / عربی

al-'ahd (mn.)

وابسته به: العهد؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸ق)

متن از جابر بن حیان کوفی، گزیده از ناشناس. با سربندهای فصل، کوتاه بی‌شماره: فصل، اعلم أن الصنعة تلطیف جوهر بالتدبیر؛ فصل، الحکماء الذین لطفت عقولهم؛ فصل، اعلم أن الحجر الذی یکون منه الاکسیر لیس بغریب؛ فصل، و اما التدبیر فلیس بشاق، فصل، ان علم الاکسیر نوعان.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۷۲/۶

آغاز: بسمله. قال جابر فی کتاب العهد. اعلم ان الاجساد السبعة طبیعة واحدة و جوهر واحد، و انما اختلف بالعرض؛ **انجام:** و الضلال البعید و الخسران المبین. و الله الموفق للخیرات و مرشد ...

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن ۱۰؛۶گ(۱۰۷پ-۱۱۲پ) [ف: ۱ - ۱۷۹]

● العهد = العهد فی تزکیة النفس = المعاهدة / فلسفه، سیر و سلوک، اخلاق / عربی

al-'ahd = al-'ahd fī tazkīyat-in nafs = al-mu'āhida

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله کوتاهی است در بیان اخلاق حسنه‌ای که التزام به آن، مورد عهد و پیمان انسان با خداوند است. عهد و میثاق یکی از رسوم خاص فرقه اسماعیلی است. از این گفتار دو تحریر در دست است: یکی کوتاه‌تر و در آن بنده‌ای با خدای خود پیمان می‌بندد و در آن صیغه مفرد به کار برده می‌شود، دوم کمی گسترده‌تر است و در آن دو تن هستند که با خدا پیمان می‌بندند و در آن صیغه تثنیه به کار برده می‌شود.

آغاز: ۱:بسمله. هذا ما عاهد الله به فلان و فلان، بعد ما عرفا ربهما و الهما و واهب العقل و القوة لهما و المبداء الاول لوجودهما ...

۲: قال فی عهد عاهد الله تعالی لنفسه بعد ان اشار فیه الی نفسه انه عاهد الله تعالی بتزکیة نفسه.

انجام: بهذه الدیانة کان الله لهما و وفقهما لما یتوخیانه بمنه. و هو حسبنا هادیا و معینا و حافظا و صلی الله علی محمد و آله و سلم تسلیما کثیرا.

چاپ: در تسع الرسائل (قسطنطنیة: ۱۲۹۸م)؛ در مجموعه الرسائل (۱۳۲۸ق)

[دنا ۶۷۶/۷ (۲۳ نسخه)؛ الذریعه ۳۶۲:۱۵؛ مصنفات ابن سینا -مهدوی:۱۸۲]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۶۷/۵-عکسی

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر

اصل نسخه: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۷ص (۱۶-۲۲) [عکسی ف: ۲ - ۱۹۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲/۳-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۵۴ (فهرست آقای دکتر مهدوی ص ۳۳۵)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی ۷۰۲ق؛ ۳گ (۱۳-۱۵)، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲/۹-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۵۴ (فهرست آقای دکتر مهدوی ص ۳۳۵)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی۷۰۲ق؛ ۴گ (۸۶-۸۹)، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۴۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۸۵(آ)-۴۶۳/۸۵(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۲ ذیحجه ۷۵۳ق؛ در هامش؛ ۱ص (۲۸۶پ) [فیلمها ف: ۱ - ۴۸۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۸۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱ - ۵۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲ص (۱۷۶-۱۷۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰ - ۱۹۸۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۳۰-ف

نسخه اصل:ایاصوفیا ش۴۸۲۹؛بی‌کا،تا:قرن ۱۰ [فیلمها ف: ۱-۶۶۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۱۴

آغاز: بسمله. عاهد الله بتزکیة نفسه بمقدار ما وهب لها من قوتها لیخرجها من القوة الی الفعل عالماً من عوالم العقل فیه الهیئة المجردة من المادة؛ **انجام:** عاهدالله انه یسیر بهذه السیرة و یدین بهذه الدیانة کان الله له و وفقنا لما یتوخاه و السلام عن لانبی بعده. تم العهد. تمت.

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱ص (۴۶ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۰۱]

:فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
.سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱
DİA 276261

01 Ekim 2020 İbn Sina 090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

● **الغرایم و العجائب و الغرائب** / علوم غریبه / عربی
al-ġarāyim wa-l ʻajāʼib wa-l ġarāʼib

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۰۱۴
آغاز: بسمله. ینبغی للمعزم فی اول المبداء ان یحجب نفسه و الحاضرین؛ **انجام:** و لبان ذکر مصطکی و سندروس (کذا) و الله اعلم بعلمه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۷۳ق، جا: حلب [الفبائی: - ۴۰۴]

● **غربال الحرکات للثوابت و السیارات** / هیئت / عربی
ġirbāl-ul ḥarakāt li-ṯ-ṯawābit wa-s sayyārāt
صوفی، احمد بن سعید
sūfī, ahmad ebn-e saʻīd
مشتمل است بر «مقدمه» و سه «مقاله»، و ظاهراً شرح چند بیت است که متأسفانه به‌واسطه پس و پیش شدن اوراق و به‌خصوص زشتی خط که حدی بر آن متصور نیست نمی‌توان سر و ته آنها را تشخیص و تعیین کرد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۲۰/۱۰
آغاز: بسمله، وبعد فیقول الفقیر المعترف بالعجز و التقصیر الراجی رحمة مولاه؛ **انجام:** ذلک لاستبعاد فی الباد و العناصر ناصر العباد
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵۲سم [ف: ۱۰ - ۲۶۹]

● **الغربة = فضیلة السفر و الغربة** / اخلاق / عربی
al-ġurba = faḍīlat-us safar wa-l ġurba
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
رساله مختصری است درباره محاسن سفر و اسرار فلسفی آن. در این رساله با ذکر پنج دلیل و نظیر اثبات کرده است که تنها راه به دست آوردن سعادت‌ها سفر است و نتیجه گرفته است که مرگ نیز که سفری بیش نیست، دری است که به روی انسان به سوی دنیای سعادت و نیکبختی باز می‌شود و اصولاً از وضع رساله استفاده می‌شود که منظور از تألیف آن اثبات این نتیجه بوده است. (عبدالحسین حائری)
آغاز: اعلم ان کمال حال المحدثات فی الغربه لان جمیع المحدثات کانت معدومة فالبلدة الاصلیة لها بلدة العدم ...
انجام: و الخامس ان محمدا انما اظهر دینه فی السفر لافی الحضر اذا ثبت هذا و ثبت ان الموت سفر فاعلموا ایها الناس ان الموت باب السعادات و مطلع الخیرات و الکرامات و السلام علی خیر البریات.

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۲۰ ـ د
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۱ص (۵۱ر) [ف: ۱ - ۳۶۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۱۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱ص (۵۶)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲ - ۳۷]
۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۵۵/۱۳
کا: عبدالرحیم بن کریم قمی کهکی، تا: ۱۲۲۰ق، جا: شیراز و مشهد [نشریه: ۷ - ۱۳۴]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۷
آغاز و انجام: برابر
بخشی از غربة الغربیة؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴ - ۲۰۸]

● **الغربة الغربیة (قصة ...)** / فلسفه، عرفان و تصوف / عربی
al-ġurbat-ul ġarbīyya (qiṣṣat-u ...)
سهروردی، یحیی بن حبش، ۵۴۹؟ - ۵۸۷ ؟ قمری
sohravardī, yahyā ebn-e hebaš (1155 - 1192)
سهروردی در مقدمه این داستان می‌نویسد:چون داستان حی بن یقظان و سلامان و ابسال را خواندم و آن را عاری از تلویحات و رموز تصوف یافتم، بر آن شدم که اندکی از آن به شیوه داستانی به نام «قصه غربت غربیه» برای بعض دوستان بزرگوار بپردازم.
آغاز: الحمد لله رب العالمین و السلام علی عباده الذین اصطفی خصوصا علی سیدنا محمد المصطفی و آله و صحبه اجمعین. اما بعد فانی لما رأیت قصة «حی بن یقضان» صادفتها مع ما فیها من عجایب الکلمات الروحانیة و الاشارات العمیقة متعریة من تلویحات تشیر الی الطور الاعظم
انجام: نجانا الله من اسر الطبیعة و قید الهیولی. «و قل الحمد لله سیریکم آیاته فتعرفونها و ما ربک بغافل عما تعلمون» «و قل الحمد لله بل اکثرهم لایعلمون» و الصلوة علی نبیه و آله اجمعین.
چاپ: مجموعه مصنفات شیخ اشراق، جلد دوم، تصحیح هانری کربن (تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی: ۱۳۸۰ (چاپ سوم)؛ مصر، به کوشش احمد امین، ۱۹۵۲م

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۱۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن علی دامغانی، تا: ۶۵۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹ص (۷۳-۸۱)، ۱۹ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۵۴۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۳۶/۱-ف و ۳۰۵۹/۶-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۶۶ و ۲ - ۵۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۲-ف
نسخه اصل: بورسه گنل ش ۱۵۰۰/۱۶۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۲۰گ [فیلمها ف: ۱ - ۳۵۶]
۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۲۰

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱ DİA 276261

İbn Sina
090637
01 Ekim 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۶۷/۹

آغاز: الحمدلله الذی الهمنا حقایق موجوداته و افاض علی اجناسنا نور معرفته و اورد علینا رشحات سحاب فضله

نسخه اصل: کتابخانه فاضل خوانساری-خوانسار ۲۲۵؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۰۷ق؛ ۴گ (۸۵-۸۸) [عکسی ف: ۲ - ۱۵۷]

● فرق بین حدیث قدسی و حدیث نبوی و قرآن /

حدیث / فارسی

farq-e beyn-e hadīs-e qudsy va hadīs-e nabavī va qor'ān

توضیح کوتاهی در فرق بین حدیث قدسی و حدیث نبوی و قرآن

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱۸/۵

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۱ص (۱۴۰)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۴۸]

● الفرق بین الحدیث القدسی و القرآن /

حدیث / عربی

al-farq bayn-al ḥadīṯ-il qudsī wa-l qur'ān

برغانی، محمد علی بن محمد، - ۱۲۷۲ ؟ قمری

baraqānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad (- 1856)

برگرفته از مشکاة المصابیح مؤلف در بیان فرق بین حدیث قدسی و قرآن.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۷/۳-طباطبائی

آغاز: عن مشکاة المصابیح الفرق بین الحدیث ... ان القرآن اللفظ المنزل به جبریل بالاعجاز؛ **انجام:** و اجنة تطیر بغیر ریش الی روضات رب العالمینا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۳۲گ [ف: ۲۳ - ۶۲۸]

● الفرق بین الحرارة الغریزیة و الغریبة /

طب / عربی

al-farq bayn-al ḥarāra-tul ġarīzīya wa-l ġarība

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای منسوب به ابن سینا در فرق بین اصناف الحرارة.

آغاز: نری اصناف النبات و الحیوان یتم افعالها الغذائیة و التولیدیة بحرارة محسوسة ...

انجام: و ان کان اصابة الحق یتم بمثل هذا النظر و منه یهتدی الیه و الحمد الله رب العالمین.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۱/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۴سم [ف: ۷ - ۴۵۱]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۰/۲۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ در آخر آن آمده: «کتبه آخوند صدرا»؛ جلد: تیماج خرمایی، ۳گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲ - ۲۰۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۲۹/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۶ر و پ)، ۲۹ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۱۶ - ۲۴۳]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۵/۸

خط: نسخ، کا: غلامحسین طبیب، تا: ۱۲۷۷ق، جا: مشهد رضوی مدرسه صالحیه؛ ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۷/۶سم [ف: ۷ - ۴۴۸]

← الفرق بین الحق و الحکم ⟵ الحق و الحکم

● الفرق بین الحکمة العملیة والنظریة و بحث فی الألفاظ /

فلسفه / عربی

al-farq bayn-al ḥikma-til 'amalīyya wa-n naẓarīyya wa baḥṯ-un fī-l alfāẓ

رساله کوتاهی است در فرق بین حکمت عملی و نظری. در این نسخه از ابن سینا دانسته شده لیکن نمی‌بایست چنین باشد، زیرا در آغاز آن از کتاب شفاء ابن سینا نقل کرده است: «علی قوله فی اول الشفاء ان الفلسفة ینقسم الی حکمة النظریة و حکمة عملیة ...». در این رساله از ابو حامد اسفراینی (احتمالاً همان ابوحامد، احمد بن محمد اسفراینی شافعی، - ۴۰۶ق باشد) نیز نقل شده است. در پایان این رساله، مطلبی منطقی با آغاز: «سئل عن قوله ان النظر فی الالفاظ یدعوا الیه الضرورة ثم قوله و لیس للمنطقی من حیث هو منطقی شغل اولی بالالفاظ ...» آمده و گویا جزء همین رساله دانسته شده و در پایان آن احتمالاً به کتاب برهان وی ارجاع داده شده «و من تأمل کتاب البرهان عرف الفصول بین هذه و عرف ...».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۳/۲۱

آغاز: قد بان ان زوال المانع من المادة علة لوجود الصورة (فما) البرهان علی ان للصورة احوالاً مع المزاج و ان المزاج یعد المادة؛ **انجام:** و ان الضرورة یدعوا الی معرفتها و لیست موضوعة للصناعة.

خط: نسخ، کا: سید اسدالله صفوی ماسالی مصطفوی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛۳گ(۶۸-۷۰)،۲۳-۲۵سطر،اندازه:۸×۱۵سم[ف:۳۸ - ۳۰۷]

● الفرق بین الحکم التکلیفی و الوضعی /

اصول فقه / عربی

al-farq bayn-al ḥukm-it taklīfī wa-l waḍ'ī

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱
DİA 276261

İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۴۸/۳

آغاز: یا من منه المحامد ثم یرجع عواقب الثناء الیک لک الحمد علی ما لدیک بما حمدت به نفسک؛ **انجام:** آنچه میگویم بقدر فهم تست مردم اندر حیرت فهم درست

خط: نسخ زیبا، کا: محمد صادق بن محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۱۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۲۹پ-۳۴ر)، ۸ سطر، اندازه: ۹×۲۱سم [ف: ۱۴ - ۳۱۱]

← الفردوس ⋟ العروس
← الفردوس ⋟ فصوص الحکمة
← الفردوس ⋟ فصول در حکمت

● **الفردوس** / فلسفه / عربی

al-firdaws

ابن سینا ، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله ای که به نام الفردوس در نسخه های متعدد به شیخ نسبت داده شده است و به اتکای آنها بروکلمان (۵۲) و ارگین (۱۲۴) و قنواتی (۲۳۳) آن را در فهرست آثار شیخ ثبت کرده‌اند، همان کتاب الفصوص منسوب به فارابی است. قسمتی از کتاب الفصوص نیز به نام «قوی الانسانیة و ادراکاتها» به شیخ نسبت داده شده است و شاید انتساب کتاب الفصوص به فارابی مبنای صحیحی نداشته باشد. (مهدوی). برای نسخه های بیشتر بنگرید به فصوص الحکمة فارابی.

آغاز: قال الشیخ الرئیس روح الله رمسه الامور الموجوده قلنا لکل منها ماهیة و هویة و لیست ماهیته هویته و لاداخلة فی هویته و لوکانت ماهیة الانسان هویته ...

انجام: هو غالب أی مقتدر علی اعدام العدم و سلب الماهیات ماسیستحقها بنفسها من البطلان و کل شیء هالک الا وجهه .

چاپ: این کتاب بارها با نسبت به ابونصر فارابی به چاپ رسیده؛ متن منقح کتاب را سید جلال آشتیانی با مقدمه و شرح و تعلیق در نشریه دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد، ش ۱۳ (زمستان ۱۳۵۳)، ص ۲۴-۲۵۹ و ش ۱۴ (بهار ۱۳۵۴ش) به چاپ رسانیده است

[فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی، ص ۲۸۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۸؛ مرحوم میرزا طاهر تنکابنی در حاشیه عنوان صفحه اول نوشته است: «این رساله عباراتش بعینها عبارات فصوص حکیم بزرگ ابونصر فارابی است نسبتش به شیخ صحیح نیست»؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ص (۱۴۱-۱۵۶)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۸۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۱-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۹گ (۷۸-۸۷)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** بن عبدالله بن سینا البخاری بمنه و لطفه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۵

خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۸گ (۸۶-۹۴)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۱۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: عطاءالله؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۷۰-۱۷۱)، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۳۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ص (۱۱۱-۱۲۶)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۴-۱۷۱]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۲/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق؛ ۸گ (۹-۱۷پ)، ۱۷ سطر [ف: ۱۱-۵۷۸]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۷۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق شکسته، کا: یدالله (نظر پاک)، تا: ۱۳۵۷ق؛ نام رساله ابن سینا بر فراز نسخه آمده است که گفته شده فارابی، محمد بن محمد (د ۳۳۹ق) می‌باشد؛ ۱۹گ (گ ۱۸-۳۶) [ف: ۳-۲۳۷]

● **الفردوس** / شعر / عربی

al-firdaws

ابوهاشم خالد بن یزید

abū-hāšem xāled ebn-e yazīd

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۷/۳

بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق [نشریه: ۱۱ - ۹۴۶]

● **الفردوس** / کیمیا / عربی

al-firdaws

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۸

آغاز: بسمله الحمدلله الاول قبل الاولیة القدیم قبل الازلیة الاخر بعد کل؛ **انجام:** و قدرنا لمفکر لایجیب

از ابو عون انصاری؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸، [الفبائی: - ۴۲۷]

● **فردوس الاخبار بمأثور الخطاب المخرج علی**

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱
DİA 276261

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ekim 2020

کمل. الحمد لله وحده و صلواته علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیما إلی یوم الدین

چاپ: به تصحیح محمد سوری در مجموعه آثار ابوعبدالرحمن سلمی، ج۳ (تهران، موسسه حکمت و فلسفه ایران: ۱۲۸۸)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۰/۲-ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهتف بی هاتف من تحت شجرة ام غیلان بابابکر کل حقیقة.

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۱۲۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۱۳۹-۱۴۲)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۶۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۵/۲-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۲۰۳]

● **الفرق بین علمی المعانی و اللغة (رسالة فی)** / بلاغت / عربی

al-farq bayn-a ‘ilmayi-l ma‘ānī wa-l luġa (r. fī)

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān (- 1534)

تعریف دو علم معانی و لغت و حد هر یک است.

آغاز: اعلم ان صاحب المعانی یشارک اللغوی فی البحث عن مفردات الافاظ المستعملة فی کلام العرب الا ان اللغوی یبحث عنها من جهة نادیها فی علم اللغة و من جهة هیهنا فی علم الصرف ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۱۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نظیر الفرق المذکور بین علم متن اللغة و علم اللغة فان الثانی تتناوله علمی الصرف و الاشتقاق اعم من الاول. تمت الرسالة بعونه سبحانه و تعالی.

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۲گ (۲۲۸ر-۲۲۹پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱ - ۳۷۹]

← الفرق بین الغرض و الغایة ⟵ الغرض و الغایة و الفائدة

● **الفرق بین الفرد و الحصة** / فلسفه / عربی

al-farq bayn-al fard wa-l ḥiṣṣa

نصیرای همدانی، نصیرالدین بن مسعود، - ۱۰۳۰ قمری

nasīrā-ye hamadānī, nasīr-od-dīn ebn-e mas‘ūd (- 1621)

رساله‌ای است فلسفی در جدایی فرد و حصه و شاید از نصیر همدانی باشد.

آغاز: الفرق بین الفرد و الحصة. ان الفرد طبیعة مقیدة بالقید بحیث یکون القید داخلافیها و الحصة طبیعة مقیدة بقید بحیث یکون القید خارجاً

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۹۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما انفکاکه عن العلة فغیر مسلم و فی أصل الکلام کلام لا یخفی علی المتفطن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲گ (۲۴۶پ-۲۴۷ر)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴ - ۹۹]

۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۰/۷**

آغاز: برابر؛ **انجام:** ذلک ولکن علی بصیرة

بدون نام مؤلف؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد کاظم موسوی حسینی علوی، تا: سه‌شنبه ۲۰ صفر ۱۲۴۶ق، جا: شهر قزوین در مدرسه فاضل الباراغانی؛ جلد: مذهب، ۱گ(۹۴ر)، ۱۹سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۹ - ۴۱۷]

● **فرق بین فرض و واجب و همچنین عبادت و طاعت** / فقه / فارسی

farq-e beyn-e farz va vājeb va hamčenīn ‘ebādat va tā‘at

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۴/۷

کا: کلب علی بن جواد کاظمی، تا: با تاریخ ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲پ)، اندازه: ۱۴/۹×۲۵/۳سم [ف: ۲۹/۱ - ۲۸۱]

● **الفرق بین القضاء و القدر و المشیة و الارادة = جواب ابی سعید ابی الخیر** / کلام و اعتقادات / عربی

al-farq bayn-al qaḍā’ wa-l qadar wa-l mašīyya wa-l irāda = jawāb-u abi sa‘īd abi-l xayr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

ابوسعید ابوالخیر از شیخ الرئیس فرق قضاء و قدر را پرسیده و شیخ پاسخ گفته است. این پاسخ و پرسش بسیار مختصر در جایی دیده نشد.

آغاز: و کتب أیضاً، قدس الله روحه، کیف أمیز بین القضاء و القدر و المشیئة و الإرادة ... فأجاب، أعلی الله درجته و قال: المشیئة و الإرادة الإلهیة اختیار إنفاد القدرة بالجود علی مقتضی الرحمة و القضاء الإلهی ...

انجام: و التقدیر هو تهیة الأسباب للإقدار و السر فی القدر لا فی القضاء لإنه لیس بغایة بل هو تبع ضروری و الله تعالی أعلم بالصواب.

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۹/۲۵**

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲ص (۸۲-۸۳)، اندازه: ۸×۱۸سم

:فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
.سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱
DİA 276261

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

01 Temmuz 2013

← ارجوزة فی الرضاع ← الرضاعیة
← ارجوزة فی السور المکیة و المدنیة ← نزول القرآن (ارجوزة)
← ارجوزة فی شرح الیاقوت فی علم الکلام ← الاصول الکلامیة (ارجوزة)
← ارجوزة فی [الشعبذة] و الرمل ← ارجوزة فی علم اشکال الشعباذ
← ارجوزة فی الصرف ← نظم الآلی
← ارجوزة فی الصور الفلکیة ← نظم صور الکواکب
← ارجوزة فی الطب ← الطب (ارجوزة)
← ارجوزة فی الطب ← المجربات من الاحکام النجومیة و القواعد الطبیة
← ارجوزة فی العدد ← منظومة فی العدد

● ارجوزة فی علم اشکال الشعباذ = ارجوزة فی [الشعبذة] و الرمل / رمل / عربی

urjūzat-un fī ʻilm-i aškāl-iš šaʻbāḏ = urjūzat-un fī-š šaʻbaḏa wa-r raml

امینی، محمد، ق ۱۲ قمری

amīnī, mohammad (- 18c)

منظومه‌ای است در ۲۷ بیت، در شعبده و رمل. سراینده در آغاز آن چنین آورده است: «فایدة تتضمن علم اشکال الشعباذ من نظم الفقیر. .. احمد ربی عدد الرمال ×× فی حالی الصحة و الاعلال / و بعد هاک صورة الشعباذ ×× لتفهم الحکم بلا استاذ / نظماً اتی کالکوکب النهاری ×× من الامینی علی الاسرار / ان رمت تدری ای عضو الما ×× و ممم هذا فاضرب الرمل لما ... ». این منظومه را سراینده، در سال ۱۱۰۶ق سروده است. ناظم آن، مالک نسخه نیز بوده و تملک وی به سال ۱۱۰۲ق در پشت برگ آغازین نخستین رساله این مجموعه آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۷۶/۳

آغاز: احمد ربی عدد الرمال ×× فی حالی الصحة والاعلال؛
انجام: قد تمت الارجوزة الغریبة ×× عجیبة فی غایة العذوبة / الحمدلله علی الختام ×× ثم صلاة الله بالسلام.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ترقیمه در آغاز نسخه: «فایدة تتضمن علم اشکال الشعباذ من نظم الفقیر الی الله تعالی محمد الامینی نسبة الحنفی مذهباً عفی عنه»، ترقیمه در پایان نسخه: «تمت بحمدالله تعالی وعونه فی سنة ۱۱۰۶». یادداشتی در ۱۳ محرم الحرام در پایان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج، ۲۱×۵/۱۵، ۲گ (۱۶۹-۱۷۰)، جمعاً ۲۷ سطر ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۸ - ۵۳۱]

● ارجوزة فی علم المنطق = القصیدة المصرعة = القصیدة المزدوجة = میزان النظر = الزجز المنطقی / منطق / عربی

urjūzat-un fī ʻilm-il manṭiq = al-qaṣīdat-ul muṣraʻa = al-qaṣīdat-ul muzdawaja = mīzān-un naẓar = az-zajz-ul manṭiqī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

در آن آمده: «قد سال الشیخ الرئیس السهل ×× ذاک الذی تم لدیه الفضل»؛ نیز: «فیاعلی اجعله ظهر القلب ×× حتی اذا بلغت سن اللب».

آغاز: الحمدلله لذی لعبده ×× نیل السنا لا له فی حمده
انجام: لما حددناه فحد ناقص ×× او هو رسم ناقص لا خالص / فلنختم الآن الکتاب حسبما ×× فقد نظما العلم فیه نظما
چاپ: تهران، مکتبة الجعفری، بی‌تا؛ در منطق المشرقیین (قاهره: ۱۹۱۰م)

شرح و حواشی:

۱- شرح ارجوزة المنطق؛ سلامه، ابراهیم بن احمد (-۱۲)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۰۶/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۸گ (۱۲۹پ-۱۳۶ر)، ۱۹ سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۸ - ۷۴۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۳۴/۵

آغاز: بسمله. و به توکلی و الحمد الله رب العالمین. .. هذه رسالة منظومة فی المنطق للشیخ الرئیس حجة الحق ابی علی الحسین بن عبدالله [بن] سینا کتبها الی الشیخ الرئیس الفاضل سهل نور الله مضجعها و قد کان الیه منه الابیات.

کا: نعمةالله سبزواری اردبیلی، تا: ۱۰۳۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی زرکوب، ۱۷گ (۲۱۵-۲۳۲)، ۲۰ سطر (۵×۱۴/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۰۸۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۶۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی ضربی منقوش، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۱)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۷ - ۴۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۷۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدرضا حاجی محمود اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج سرخ، ۷ص (۱۹۲-۱۹۸)، ۲۵ سطر ، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۴۴ - ۱۱۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۳گ (۳۳۰ر-۳۳۲پ)، ۳۱ سطر ، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۲۳]

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲ / ۱۳۹۰.
DİA 276240

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANMASI
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2020

● **حقیقت وجود** / فلسفه / عربی

haqīqat-e vojūd

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۱/۴

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۸۱پ-۸۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۱۱۵]

● **حقیقت وجود** / فلسفه / فارسی

haqīqat-e vojūd

مؤلف در رساله حاضر به بیان این مسئله می‌پردازد که آیا وجود میان واجب و ممکن مشترک لفظی یا معنوی است و حقیقت وجود چیست؟ سپس در رساله آراء حکما مشاء و حکما اشراق متکلمین و اشاعره و صوفیه در کثرت و وحدت وجود مورد بحث و بررسی قرار گرفته و عباراتی از شیخ محیی الدین بن عربی در وحدت وجود و وحدت موجود در ادامه بررسی نظر صوفیه نگاشته شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۳

آغاز: ل - آیا وجود میان واجب و ممکن مشترک است باشتراک لفظی و معنوی؛ **انجام:** وجود هذا الوجود و یلزم التسلسل قلت لا ضیر فی ذلک لانه تسلسل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ضمیمه رساله: در اوراق ۱۰۲پ و ۱۰۳ و ۱۰۴ مسئله‌ای در بیان مقدار رطل و مد و صاع شرعی و بیان نصاب زکات غلات و غیره در سال ۱۲۲۶ق نوشته شده است، آغاز: «مقدار رطل شرعی و مد شرعی و صاع شرعی ...»، انجام: «تا هر قدر که بالا رود و در هر صدی یک گوسفند است»؛ کاغذ: فرنگی، الوان، جلد: تیماج تریاکی، ۹گ (۹۶-۱۰۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم[ف: ۱۲ - ۲۵۳]

● **حقیقت و چگونگی و کیفیت مسجد الحرام** / -

haqīqat va čegūnegī va keyfīyat-e masjed-ol-harām

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۹/۶

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۶۴ر و پ)، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۱۳۳]

← حقیقت وحدت ⟵ نور وحدت

● **حقیقت و طریقت** / عرفان و تصوف / فارسی

haqīqat va tarīqat

بحثی است در حقیقت اشیاء از جنبه عرفانی و فلسفی، در آغاز مختصری از اصول اعتقادی را می‌آورد، پس از آن در حقیقت افلاک و نفس انسان و چگونگی تصفیه باطن و جز اینها بحث می‌کند. نام کتاب چنانکه ذکر شد پشت نسخه آمده و در آن شک داریم. این کتاب به نام ابراهیم خان والی عثمانی در بغداد نوشته شده است. (گویا نسخه‌ای باشد که به والی تقدیم شده است)

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۸۶-۱۸/۱۰۶

آغاز: بنور معرفت وحکمت مزین ومنور داشته ... و بعد چون بعون عنایت حکیم بی علت وکریم بی منت؛ **انجام:** و قانون و قاعده بدسازد که پیش از آن نبوده باشد و اگر بوده باشد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۶۴۶]

● **حقیقت و کیفیت سلسله موجودات و تسلسل اسباب و مسببات = سلسله موجودات و تسلسل اسباب و مسببات** / فلسفه / فارسی

haqīqat va keyfīyat-e selsele-ye mowjūdāt va tasalsol-e asbāb va mosabbebāt

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

پرسش و پاسخ‌هایی است به روش فلسفه مشائی در چگونگی رشته هستی و پیدایش موجودات جهان. در این کتاب علت آفرینش موجودات بدین‌گونه شرح داده شده: «خدا چون می‌خواست آشکار گردد عقل را آفرید و عقل بوسیله نفس و نفس بوسیله طبیعت کل و عنصر کل آشکار گردید». در سلسله انتشارات انجمن آثار ملی (شماره ۱۷) در جزو آثار فارسی منسوب به شیخ چاپ شده است لکن در هیچ یک از نسخ رساله سرگذشت نام آن مذکور نیست و نثر فارسی آن دور از سبک نثر دانش‌نامه علائی است. (مهدوی)

آغاز: بسمله و له الحمد دایما و کفی جوده ... با کرم دوستی که دوستی وی خدای را بود نه ریا را، درخواست تا در حقیقت و کیفیت سلسله موجودات و تسلسل اسباب ...

انجام: ترتیب بدایت واعادت و شرح این هر دو طریق عمرها باید و وقتهای مساعد، اما بر سبیل اجمال این قدر گفته شد. و الله اعلم بحقایق الاشیاء تمت بعون الله

چاپ: در جشن هزاره ابن سینا در ۱۳۷۱ ق به کوشش دکتر موسی عمید؛ نیز تهران، انجمن آثار ملی: ۱۳۳۱ش

[فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی ۱۵۹، ص۲۷۰؛ الذریعة ۲۱۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۶۸/۶؛ دنا ۷۰۵/۴]

۱. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۸۱/۷

DİA 276251

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2020

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲-ح/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیغرض تر نیست از من در جهان ×× ای پسر عم از کهان و از مها ن / هر چه من گفتم سمعنا گو جواب ×× یا بن عم و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۲ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱ - ۲۰]

● **حقیقة النفس** / عرفان و تصوف / عربی

ḥaqīqat-un nafs

حموی، محمد بن مؤید، ۵۸۶ - ۶۴۹ ؟ قمری

hamavī, mohammad ebn-e mo'ayyed (1191 - 1252)

گفتاری است عرفانی کوتاه، درباره نفس، بخش‌بندی نشده.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۸/۴

آغاز: بسمله. الحمدلله السدید. قوله: الشدید حوله، المجید طوله ... و بعد، فلیعلم السائل عن حقیقة النفس و معرفتها و الاحوال التی یتعلق بها، و المنازل التی تترتب علیها؛ **انجام:** لو لا ان السائل اهل لذلک لما ایتدرت الی هذا الکلام خوفاً من تضییع الوقت. کتبه محمد بن الحموی فی جواب سئوال و استدعاء داعی. و قوله الله تبارک و تعالی و ما قدر الله حق قدره، یقتدر لذلک. تمت.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ سپس «الذکر؛ حقیقة الذکر» از همو؛ ۲گ (۱۲پ-۱۳پ)[ف: ۳ - ۱۱۴]

● **حقیقة النفس = تجرد نفس ناطقه** / فلسفه / عربی

ḥaqīqat-un nafs = tajarrod-e nafs-e nāteqe

لاهیجی، حسن بن عبدالرزاق، ۱۰۴۵ - ۱۱۲۱ قمری

lāhījī, hasan ebn-e 'abd-or-razzāq (1636 - 1710)

در رد گفتار کسی که تجرد نفس را نپذیرفت و ابطال دلیل‌های او و سپس اثبات تجرد نفس و جنسیت حیوان.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی برحمته ینجلی ظلمة کل باطل و بحکمته ینحل عقل کل مشکل ... اما بعد فیقول ... حسن بن عبدالرزاق ... انه قد بلغنی تعلیقة انیقة و تزویقه رشیقة تفصح عن الاقوال فی النفس الناطقة للانسان و ینطق عن بطلان جنسیة الحیوان و اشیر ایضا الی تحریر ما یخطر ببالی من الجواب عما یتضمنه مقالة هذالباب

انجام: و ان کان مطلق التعقل مشترکاً بین کثیرین و الحمدلله رب العالمین و السلام علی محمد و آله الطاهرین

[دنا ۷۰۴/۴ (۴ نسخه)]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۰/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد علی، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۰ق؛ ۳گ (۶۵پ-۶۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۶۲۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۹۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن علاءالدین محمد طبیب تنکابنی، تا: ۱۱۴۹ق؛ تملک: میرزا آقا خان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰ص (۲۶۷-۲۷۶)، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹ - ۱۲۶۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۸/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق، از روی نسخه شنبه ۱ ربیع الاول ۱۹۹۷در خدمت مصنف؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۶۳ر-۶۵ر)، ۱۹ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶ - ۶۷۵]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۱۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد نصیر هزار جریبی، تا: ۲۳ شوال ۱۲۲۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۹۶ر و پ)، ۲۷ - ۳۶ سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۰۹]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۴۶۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من اصدق شاهد علیه (گویا ناقص است)

در فهرست با عنوان «النفس» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۰۱ر-۱۰۲پ) [ف: ۵ - ۷۲۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۳۱ض

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص [ف: ۴ - ۳۰]

● **حقیقت نفس انسانی و حکمت خلقت** / کلام و اعتقادات / فارسی

haqīqat-e nafs-e ensānī va hekmat-e xelqat

؟ طالب اسیری

tāleb-e asīrī

حقیقت نفس انسانی و حکمت خلقت و تعریف علم ظاهر و باطن و ابطال مذهب جبر و اثبات عذاب روحانی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۲۶/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن آلبالویی، ۳گ (۱۷ر-۱۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۲۸۴]

● **حقیقة النفس و قواها** / فلسفه / عربی

ḥaqīqat-un nafs wa quwā-hā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۱۶

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.

DİA 276251

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2020

hokūmat-e amīr-e mo'menān 'alī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۲/۱۷-ف

نسخه اصل: حسین چلبی ش ۱۱۸۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۶ق [فیلمها ف: ۱ - ۴۲۰]

● **حکومت انگلیس در هند (ترجمه)** / تاریخ / فارسی

hokūmat-e engelīs dar hend (t.)

نامه نگار، علی بن رضا، ق۱۹ میلادی

nāme-negār, 'alī ebn-e rezā (- 19c)

از: بارن یارشو دوپان؛ مترجم:علی بن رضای نامه نگار

تاریخ ترجمه:۱۲۹۶ق

اهداء به:ناصرالدین شاه

این کتاب حاوی یک دوره تاریخ استعمار انگلیس در هندوستان است و در آن از آغاز ورود انگلیسی‌ها به هند آغاز بحث می‌شود و سپس از طغیان هندی‌ها و کوششی که آنها برای رهایی از قید استعمار کرده‌اند بحث مفصل به میان می‌آید. اصل کتاب یعنی متن مورد ترجمه به سال ۱۸۴۴ میلادی تألیف شده و نویسنده علاوه بر ورود انگلیسی‌ها از حمله سایر خارجیان به هند خاصه حمله نادر مطالبی می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۷۳

آغاز: کتاب اول در باب ظهور اقتدار انگلیس ها در پلیتیک در خاک هندوستان؛ **انجام:** ملکه انکس هستم که خداوند مرا میان مللی فرستاده است که بر آنها غضب فرموده است

جلد اول؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مخمل سبز، ۱۵۹گ، ۱۶ سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۲/۵سم [ف: ۴ - ۱۵۰]

● **حکومت بنی امیه و بنی عباس** / تاریخ / فارسی

hokūmat-e banī-omayye va banī-'abbās

از حکومت بنی امیه آغاز سخن می‌کند و از ابتدای امر آنها و اعمالی که معاویه برای به دست آوردن حکومت کرد سخن می‌گوید و پس از آن حکومت یکایک خلفای اموی را برمی‌شمارد و در وقت بیان خلافت یزید بن معاویه داستان کربلا و حوادث بعد از کربلا و قیام‌های ضد یزید را ذکر می‌نماید و چون از ذکر حکومت خلفای بنی امیه فارغ می‌آید به قیام سفاح و ابومسلم خراسانی می‌پردازد و از آنجا به شرح حکومت عباسیان می‌رود و ابتدای از ابومنصور دوانیقی سخن می‌گوید و بعد یک یک خلیفه‌ها را برمی‌شمرد تا به هارون الشید می‌رسد. بعد از مظالم هارون الرشید نسبت به شیعیان سخن می‌راند و سپس حکومت عباسی را ادامه می‌دهد تا به خلافت المعتصم بالله می‌رسد. در این قسمت داستان او به پایان می‌رود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۰/۱۵

آغاز: گفتار در حکومت ملوک بنی امیه که اول ایشان معاویه بن ابوسفیان بود؛ **انجام:** پایان: که پیش از او هیچ آفریننده بر آن اقدام نکرده بود.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق بن ملا عبدالمحمد، تا: ۱۲۴۸ق، جا: فریدن اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج ماشی، ۱۰ص (۲۹۶-۳۲۶)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [ف: ۶ - ۶۶]

● **حکومت جواسم در بندر لنگه** / تاریخ ایران / فارسی

hokūmat-e javāsem dar bandar-e lenge

سدید السلطنه، محمد علی بن احمد، ۱۲۹۱ - ۱۳۶۲ قمری

sadīd-os-sāltane, mohammad 'alī ebn-e ahmad (1874 - 1943)

به دستور: حسین قلی خان نظام السلطنه مافی وزیر مالیه

تاریخ تألیف: ۱۳۱۶ق؛ محل تألیف: بندر لنگه

فصل در تحقیق جواسم دارد و حکومت آنها.

[راهنمای کتاب ۱۸:۵۶ و ۸۶۸؛ فهرستواره منزوی ۹۵۴/۲؛ دنا ۷۴۷/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۹۷/۲

خط: نستعلیق، کا: احمد بن حاج محمد باقر نوری مازندرانی، تا: ربیع الاول ۱۳۱۸ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۲ص، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱۷ - ۳۶۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۸۸/۴ و ۴۹۸۰/۲-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۱۷ص، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۷ - ۳۶۰] و [فیلمها ف: ۳ - ۱۱۹]

● **الحکومة فی حجج المثبتین للماضی مبدأ زمانیاً = النهایة و اللانهایة = التناهی و اللاتناهی** / فلسفه / عربی

al-ḥukūmat fī ḥujaj-il muṯbitīn li-l-māḍī mabda'-an zamānī-yan = an-nihāya wa-l lā-nahāya = at-tanāhī wa-l lā-tanāhī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

قنواتی این رساله را با نام «النهایة و اللانهایة = حجج المثبتین للماضی مبدأ زمانیاً» آورده و دکتر مهدوی نام «الحکومة فی حجج المثبتین» را ترجیح داده است. دارای یازده «فصل»: ۱. تعدید اصناف المقدمات من جهة موادها؛ ۲. تعریف حال القضیة التی موضوعها غیر موجود و ان الایجاب و السلب کیف یکون فیها؛ ۳. تعریف صور قیاسات هی اولی بقیاسات بان یحل الیها القیاسات التی نحن فی تعریف احکامها؛ ۴. اخراج القیاسات التی نحن فی تعریف احکامها من القوة الی الفعل وردها الی القرائن

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.
DİA 276251

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
01 Temmuz 2020

● **الحکمة المشرقیة** / فلسفه / عربی

al-ḥikmat-ul mašriqīyya

نقلی از الحکمة المشرقیة فخررازی با منقولاتی دیگر از او در سحر و جادو.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۱ص (۱۲۸)، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [سنا: ف: ۱ - ۴۴]

● **حکمة الموت** / فلسفه، عرفان و تصوف / فارسی

hekmat-ol mowt

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

یکی از رسالات فلسفی منسوب به بوعلی سیناست در حکمت و سبب مرگ که نباید از وی باشد و بی‌شباهت به رساله ۲۹ از رسالات اخوان الصفا نیست، و این رساله غیر از رساله «دفع الغم من الموت» منسوب به بوعلی است.

آغاز: بباید دانستن که اول چیزی که بر بندگان واجب است شناختن حق است جل جلاله که واحد حق و قدیم مطلق است.

انجام: نگاهداری تا از آن ثمره یابی و به درجات ایشان رسی.

[نسخه‌های منزوی ۷۵۷/۲ و ۷۸۳؛ فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی ۲۷۲؛ دنا ۷۳۹/۴؛ فهرستواره منزوی ۱۳۷/۶]

۱. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۲۰۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: - ۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵/۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ و نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛مصحح، مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷ص (۳۱۲-۳۲۸)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲ - ۷۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۷/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «تصوف» و ناشناس آمده. آغاز و انجام با حکمة الموت منسوب به ابن سینا هماهنگ است. در چندین فصل؛خط:نسخ،بی‌کا،تا:۱۱۷۲ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سیاه، ۹گ (۱۷ر-۲۵ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۸سم [ف: ۷- ۳۱۱]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸۰/۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه بروجردی-کرمانشاه ۱۱۹؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: با تاریخ ۱۲۹۵ق؛ ۱۷ص (۲۱۷-۲۳۳) [عکسی ف: ۵ - ۲۴۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۱۸/۸

نسخه ما گویا در انجام افتاده و می‌رسد بدینجا «و علی بن ابی طالب (ع) نیکو میگوید اوله نطفة ... قذرة»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ چنانکه در نسخه ما هم آمده از ابن سینا دانسته‌اند و نباید باشد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸ص (۵۱-۵۸)، ۲۳سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹ - ۱۴۸۴]

● **حکمة الموت** / فلسفه / فارسی

hekmat-ol mowt

عین القضاة، عبدالله بن محمد، ۴۹۲ - ۵۲۵ قمری

ʻayn-ol-qozāt, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad (1100 - 1132)

همان رساله قبل منسوب به ابن سینا که در نسخه حاضر به عین القضات همدانی نسبت داده شده.

[نسخه‌های منزوی ۷۸۳/۲؛ دنا ۷۳۹/۴]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۶/۳-۳/۶۶

آغاز: بسمله بباید دانست اول چیزی که بر بندگان واجب آمد شناخت خداست که واحد حق وقدیم مطلق است و واجب الوجود به حق او را گوییم دویم ایمان آوردن بانبیاء؛ **انجام:** واین رساله به اصطلاح حکما نبشته ام که درخور علم تو باشد وا زسخنان دیگر عنان کشیده داشته ام تا تو رافهم شود ودراین سخنها چون به عمل مستعد شوی تمهیدات ما همیخوان باقی تو را آنجا گشاده گردد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ شوال ۱۰۸۳ق؛ ۱۱گ، ۲۸ سطر [ف: ۳ - ۱۶۵۹]

● **حکمة الموت** / کلام و اعتقادات / فارسی

hekmat-ol mowt

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ʻomar (1150 - 1210)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۶/۸-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۱؛ کا: عبدالرزاق بن عبدالکریم، بی‌تا [فیلمها ف: ۱ - ۴۶۷]

● **حکمة الموت** / متفرقه / فارسی

hekmat-ol mowt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۵/۶

آغاز: در بیان حکمت مرگ. مرگ فعل حق است و فعل حق باطل نبود؛ **انجام:** و اگر چه حکمتها بر آن بسیار است.

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ چلیپا؛ ۲گ (۹۴ر-۹۵ر)، ۱۶سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸ - ۵۳۷]

İbn Sina
090637
01 Temmuz 2020

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات: ۱ - ۲۵۶]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان کنت جالسا کان جالسا معی انتهی ایها المؤمنون المهتدون انظروا الی هؤلاء الکفرة ... من محبة اهل البیت الصادقین ... و متابعتهم و اقتفاء آثارهم و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ در کتابخانه آستان قدس نسخه‌ای از این کتاب معرفی شده که با نسخه ما تفاوت فراوان دارد زیرا نسخه رضویه دارای ۱۹ فصل است؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج تریاکی، ۲۹۸ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱/۱×۲۱سم [ف: ۵ - ۲۲۵]

● الحکمة العرشیة = معرفة الله و صفاته و افعاله = حقائق علم التوحید / کلام و اعتقادات / عربی

al-ḥikmat-ul ʻaršīya = maʻrifat-ul lāh wa ṣifāt-i-h wa afʻāl-i-h = ḥaqā'iq-u ʻilm-it tawḥīd

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای که به نامهای حقایق علم التوحید، الحکمة العرشیة و معرفة الله و صفاته خوانده شده است. این رساله جز «العروس» اوست که به نام «العروش» هم یاد شده است. رساله‌ای فلسفی است در علم توحید که شیخ به درخواست برخی نگاشته است، این رساله از سه اصل تشکیل یافته که عبارتند از: ۱. فی اثبات واجب الوجود؛ ۲. فی وحدانیته تعالی؛ ۳. فی نفی العلل عنه.

آغاز: الحمد لله و الحمد من نعمة و اعول جمیع احواله علی کرمه ... علی رسالة مشتمله علی حقایق علم التوحید ... قد سألنی بعض من یلتمسنی ... الاصل الاول فی اثبات واجب الوجود. اعلم ان الموجود اما ان یکون له سبب فی وجود

انجام: بالقصد الاول بالذات و ان الشر داخل بالعرض و بالقصد الثانی و ان کان کل به بقدر و الحمد لواهب العقل و ملهم الصواب. اللهم افض من نور هدایتک علینا و الف اسرار ولایتک الینا حتی نرزق جوارک فی المقام الاعلی و الالتذاذ بمشاهدة جمالک فی المقصد الاقصی انک اهل التقوی و اهل المغفرة برحمتک یا ارحم الراحمین.

چاپ: قاهره، دانشگاه الازهر، بی تا؛ با تحقیق ابراهیم هلال؛ در رسائل، جلد اول (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)

[الذریعة ۲۴۴/۱۵؛ ف. مهدوی ش ۲۱ و ۶۱؛ قنواتی ش ۱۷۹ و ۱۸۳؛ دنا ۷۲۴/۴-۷۲۵(۳۳ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۱۰-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ خط: نسخ و ثلث، بی کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۸گ (۳۳پ-۴۰پ) [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۸-عکسی و ۳۷۱/۸-عکسی و ۴۳۷/۸-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۱۰۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲ق، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱ق، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵ق، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۵گ (۲۱پ-۲۵پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۳۹۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۶/۵

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: ۹۷۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹ص (۳۰۷- ۳۱۵)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹ - ۳۹۰]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۶

آغاز: برابر

بی کا، تا: ۱۰۲۶ق؛ ۹گ (۱۱۱ر-۱۱۹ر) [ف: ۵ - ۳۱۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۲۶

در فهرست نام مؤلف نیامده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲ - ۳۹۹]

۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۵۹/۱۵

نیمه دوم؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۷۳ق [نشریه: ۲ - ۹۹]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۶۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر بن شکری قمی، تا: ۲۳ صفر ۱۰۷۷ق، جا: قم؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۳۲پ-۳۷ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۷×۱۷/۵سم [ف: ۳۲ - ۶۴۶]

۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۲۶/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن سید حیدر حسینی، تا: ۱۰۷۷ق؛ ۱۱گ (۶۴پ-۷۴ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف:۲-۳۳۴]

۹. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۲۷

بی کا، تا: ۱۰۸۵ق [نشریه: ۵ - ۲۸۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۷۹

آغاز: برابر

خط:نسخ،بی کا،تا:قرن ۱۱؛ ۴گ (۲۰۷پ-۲۱۰پ) [ف: ۱۶-۲۰۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۹/۱۹

خط: نسخ، کا: عین علی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید و آبی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ص (۵۲۰-۵۳۲)، ۲۵ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [سنا: ف: ۱ - ۲۰۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۸۲

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۳۶۹پ-۳۷۳ر)، ۲۴- ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)،

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.

DİA 276251

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2021

[ف: ۱۷ - ۳۶۲]

● **الحواشی المفهمة فی شرح المقدمة الجزریة** / تجوید / عربی

al-ḥawāšī-yul mufahhamat fī š.-il muqaddamat-il jazarīyya

انصاری، زکریا بن محمد، ۸۲۶؟ - ۹۲۶ ؟ قمری

ansārī, zakarīyā ebn-e mohammad (1423 - 1520)

وابسته به: المقدمة الجزریة = مقدمه جزری = منظومة الجزریة = ارجوزة فی التجوید؛ ابن جزری، محمد بن محمد (۷۵۱-۸۳۳)

مؤلف کتابی در شرح مقدمه جزریه به نام «الدقائق المحکمة ...» دارد و کتاب «حواشی المفهمة ...» که در فهرست آمده از ابن جزری، احمد بن محمد می‌باشد بنابراین نام مؤلف یا نام کتاب در فهرست اشتباه است.

[الاوقاف العامة ۹۳/۳؛ الاوقاف العامة موصل ۳۰۸/۲]

تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ [نشریه: ۷ - ۵۳۴]

● **الحواشی المفیدة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-ḥawāšī-yul mufīda

حاشیه‌ای است بر کتابی کلامی.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۲/۵ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج تریاکی، ۴ص، قطع: ربعی [ف: ۲ - ۵۹]

● **حواشی ملا علی نوری در فلسفه** / فلسفه / عربی

havāšī-ye mollā ʻalī-ye nūrī dar falsafe

نوری، علی بن جمشید، - ۱۲۴۶ قمری

nūrī, ʻalī ebn-e jamšīd (- 1831)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۸۷/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: ۳ - ۶۰]

● **حواشی ملحقات الصحیفة السجادیة** / دعا / فارسی و عربی

ḥawāšī-yu mulḥaqāt-iṣ ṣaḥīfat-is sajjādīya

احمد بن مولانا افضل، ق ۱۲ قمری

ahmad ebn-e mowlānā afzal (- 18c)

وابسته به: الصحیفة الکاملة السجادیة = الصحیفة السجادیة؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۶۲/۸

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۱۸ق؛ ۱۵گ (۱۴۸پ-۱۶۲ر هامش) [ف: ۳۲۵]

● **حواشی موضوعات العلوم** / - عربی

ḥawāšī-yu mawḍū'āt-il 'ulūm

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۱گ (۱۵۵پ و قسمتی از برگ ۱۵۶)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: - ۱۴۷۱]

● **حواشی مؤلفات پارسا = الحاشیة القدسیة** / عرفان و تصوف / فارسی

havāšī-ye mo'allefāt-e pārsā = al-hāšīyat-ul qodsīyye

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

حواشی چندی است که جامی بر کتاب‌های خواجه محمد پارسا بخاری از انفاس قدسیه امنای طریقت نگاشته بود، همه آنها در این رساله گرد آورده شده است.

آغاز: بعد از گشایش مقال بستایش خجسته مآل ملک متعال و توسل بدرود فرخنده درود و صاحب امانت تکمیل و اکمال

[فهرستواره منزوی ۲۹۱/۷ و ۳۲۲/۷ و ۵۶۱/۷]

۱. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۱۲**

آغاز: برابر؛ **انجام:** لایجوز ان یغفل عن تبعیة نوره لنور الشمس. تم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۳۴۶ر-۳۴۷پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۸ - ۹۵]

۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۹/۵-ف**

بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۹۷ق [فیلمها ف: ۱ - ۱۶۳]

۳. **تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۱۲**

خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی شکری، جلد: مقوای روکش تیماج لاکی، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳ - ۲۴۹]

۴. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۵۳/۲۲**

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن معرف هروی، تا: شوال ۹۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۷ سطر (۲/۵×۱۵)، اندازه: ۲۳/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۷ - ۹۰]

۵. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۱۲**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، ۱گ (۳۴۶ر-۳۴۷پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۳ - ۶۳۲]

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.
DİA 276251

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090980
01 Temmuz 2021

● **دیوان ابن سینا** / شعر / عربی

d.-e ebn-e sīnā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

چاپ: تهران، محقق: حسین علی محفوظ، مطبعة الحیدری، ۲۱ص، ۱۳۷۷ق.

شرح و حواشی:

۱- شرح قصیدة ابن سینا

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۹-عکسی

آغاز: بسمله. قال الشیخ الرئیس: خیر النفوس العارفات ذواتها / و حقیق کمیات ماهیاتها؛ **انجام:** و اذا اشرقت فانک حی / و اذا اظلمت فانک میت.

نسخه اصل: ایاصوفیا، ش ۴۸۴۹؛ اشعار شیخ؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۸گ (۸۱-۸۸) [عکسی ف: ۲ - ۱۲۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱/۱۱۹۰-ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۷۱/۹-عکسی و ۴۳۷/۹-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۱۲۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۲۷

قطعه‌ای است در اهمیت علم است از شیخ الرئیس و نخستین بیت آن: هذب النفس بالعلوم لترقی ×× وتری الکل فهی للکل بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۹ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف:۱۰-۱۹۸۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۳۵/۳

دو بند شعر است: ۱. اسمع جمیع وصیتی و اعمل بها ×× فالطب مجمع به نظم کلامی (در ۱۳ بیت)، ۲. توق اذا اسطعمت ادخال مطعم ×× علی مطعم من قبل فعل الهواضم. (در نه بیت). پس از آن پراکنده‌های پزشکی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۲ صفر ۸۵۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۵ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۵ - ۴۱۲۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹. شعر از او؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۶پ-۷پ) [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۲/۱۶-عکس

نسخه اصل: آستان قدس رضوی. هذب النفس ... (سه بیت است به عربی)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳ - ۲۵۴]

● **دیوان ابن سینا** / شعر / فارسی

d.-e ebn-e sīnā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۰/۲۴-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1777 (بلوشه ۱۶۴۶). رباعیات اوست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۵۲ق؛ ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۵۴۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۲۵/۱۱

شعر از او؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد حسن حسینی، تا: با تاریخ ۱۲۵۷ق [ف: ۸ - ۲۲۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۴۹/۱۷

رباعیات از او ست: غذای روح بود باده رحیق الحق؛ خط: نستعلیق، کا: سید مصطفی اصفهانی، بی‌تا [ف: ۶ - ۴۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۴۹/۲۰

خط: نستعلیق، کا: سید مصطفی اصفهانی، بی‌تا [ف: ۶ - ۴۲]

● **دیوان ابن شدقم** / شعر / عربی

d.-u ibn-i šadqam

ابن شدقم، حسن بن علی، ۹۴۲ - ۹۹۹ ؟ قمری

ebn-e šadqam, hasan ebn-e ʻalī (1536 - 1591)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸/۱۹

آغاز: الا یا رسول الله یا أشرف الوری ×× و یا بحر فضل سیبه دائم المد؛ **انجام:** کذا العسکری الطهر ذو الفضل و التقی ×× و قائمهم غوث الوری الحجة المهدی

منظومه‌ای است در ۱۴ بیت در سلام بر پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) و توسل به آن حضرات؛ خط: نسخ، کا: یحیی بن صالح بن حسین بن علی سراجی صنعایی یمنی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۳۹۵ق؛ ۸۹ص، ۱۳ سطر [عکسی ف: ۳ - ۵۵۹]

● **دیوان ابن شدقم** / شعر / عربی

d.-u ibn-i šadqam

حسینی مدنی، ضامن بن شدقم، ق ۱۱ قمری

hoseynī madanī, zāmen ebn-e šadqam (- 17c)

در این مجموعه مؤلف ما اشعار جدش علی بن حسن ابن شدقم (۱۰۳۳) را که به خط خودش به دست آورده با توضیحاتی که در حاشیه آن اشعار نوشته شده بود اشعار را بازنویس کرده و توضیحات را هر کدام بجای مناسب خود بین شعرها نوشته تا وقف بر فرزندان خود نسلا بعد نسل نماید. ضمناً بعضی از اشعار و منشئات نثری پدر جدش حسن (المؤلف) و بعضی اشعار متفرقه خود را در پایان دیوان می‌افزاید. اشعار در این نسخه تنظیم مخصوصی ندارد و توضیحات بیشتر لغوی و گاهی تاریخی می‌باشد و بعضی قصیده‌ها و مقطوعه‌ها دارای نام‌های مخصوصی می‌باشد مانند «الشوقیة» و «المذهبیة» و «الصیدیة» و «النکثیة» و «التهلیلیة» و «الکوثریة» و جز این نام‌ها و در پاره‌ای از قصیده‌ها که به اشخاص معین فرستاده شده اشعار جوابیه آنها نیز نقل می‌شود. نام شاعرانی که دارای اشعار جوابیه می‌باشند و در

DİA 276252

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2012

شاهجهان آبادی، محمد رضا بن محمد یوسف، ق۱۱ قمری

šāh-jahān-ābādī, mohammad rezā ebn-e mohammad yūsof (- 17c)

اهداء به: سلطان اورنگ زیب (۱۰۶۹-۱۱۱۸ق.)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۳ق

وی پس از ۳۲ سال شکار انواع جانوران و مطالعه کتب صیدیه و بازنامه، در سال ۱۰۸۳ق در زمان «حسن علی خان بهادر عالمگیر»، به درخواست بعضی از دوستان کتابی مشتمل بر ۷۷ «باب» در شناخت جانوران، نگهداری و درمان آنها نوشته است، سپس در سال ۱۰۹۹ق و به درخواست برخورداران اسدالله و حسام الله و عتیق الله و استعانت الله در آن کتاب دست برده و ضمن تقدیم و تأخیر برخی ابواب، ۲۲ باب دیگر نیز برآن افزوده و در ۹۹ «باب» (و هر یک در چند فصل و قسم) مرتب کرده است: باب ۱. مسائل فقه به نقل از کتب صیدیه (دوازده فصل)؛ ۲. اول کسی که جانوران شکاری را گرفته و آموخته؛ ۳. معرفت جانوران کلان چشم و سیاه چشم؛ ۴. پوشیدن بهله جهت نگاه داشتن جانوران؛ ۵. پوشانیدن طماغه بر سر جانوران؛ ۱۰. طبار کردن جانوران کلان چشم و سیاه چشم؛ ۲۰. درست کردن جانوران بدخوی؛ ۳۰. یافتن تخمه و اکلی و علاجش؛ ۴۰. دانستن انداختن آب از دهن هندیان کلی گویند و علاجش؛ ۵۰. یافتن و برآمدن چاربند و علاج آن؛ ۶۰. شناخت کنج سوخ و علاج آن؛ ۷۰. شناختن و سست گرفتن پای و علاج آن؛ ۸۰. نگاه داشتن جوش یوز و سیاه گوش؛ ۹۰. طیار کردن آهو؛ ۹۸. تفصیل حلال و حرام و خواص به نقل از کتب صیدیه مشتمل بر پنج فصل (جانوران پرنده، چرنده، درنده، گزنده و جانوران آبی) که در هر فصل اسامی جانوران به زبان عربی و ترتیب الفبایی نوشته شده و پس از ضبط لغوی و ترجمه فارسی و هندوی آن، احکام شرعی (طبق مذاهب اهل سنت) و خواص پزشکی آن نیز آمده است. این باب از بقیه ابواب مفصل‌تر است؛ ۹۹. فرهنگ اسماء ادویه و لغت و اصطلاح به زبان حکماء (اسامی ادویه به یونانی، عربی، ترکی، فارسی و هندو و نیز حرارت، یبوست، برودن، رطوبت و اعتدال آنها که با علامات اختصاری بیان شده).

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۸۵۲

آغاز: بسمله. حمد بیحد و سپاس بیعد از ازل تا ابد مر پادشاهی را سزد که شاه باز بلند پرواز معرفتش ... اما بعد اضعف العباد ... ابن خواجه محمد یوسف محمد رضا متوطن غزدوان؛ **انجام:** فصل الهاء هلیله به فتح اول و کسر ثانی ... بوته است ح ی ۳ فصل الیاء یاسمن یا لکنکنی تمت هذا الکتاب بازنامه ...

خط: نستعلیق، کا: حافظ محبوبعلی، تا: ۲۸ محرم ۱۲۵۹ق؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۸؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۶۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۹ - ۴۷۳]

● **دستور الطبی** / طب / عربی

dustūr-uṭ ṭibbī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای است مختصر در تشخیص بیماری‌ها و درمان آنها در شش و یا هفت فصل. مؤلف در آن می‌گوید که پزشک نخست باید بیماری را از روی قیاس بشناسد و از آزمایش هم کمک بگیرد سپس داروی آن را بقیاس و آزمایش دریابد. آنگاه شیخ درمان تب غب را یاد می‌کند.

آغاز: بسمله و بعد حمدالله تعالی و الصلوة علی الانبیا و آلهم الطاهرین قاول ما یجب علی الطبیب ان یبدا هو بمعرفة العلة

انجام: و ان خالفته ترک و رجع الی التدبیر الاصوب و الله اعلم بالصواب

[دنا ۱۱۸۲/۴ (۱۶ نسخه)؛ مجمع علمی عراقی ۲۴۸/۳ و ۲۵۷/۳؛ مهدوی، فهرست مصنفات ۱۱۳؛ فهرستواره منزوی ۳۴۵۳/۵ «دستور طبی» از همو]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۱/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۴سم [ف: ۷ - ۴۵۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۱۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۳؛ بی‌کا، تا: شاید اوایل قرن ۷؛ ۵گ (۹۳-۹۷) [فیلمها ف: ۱ - ۴۷۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۰۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعزیز الحکیم، تا: ۷ رمضان ۶۸۷ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن، ۲گ (۲۱-۲۲)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۷سم [ف: ۱۹ - ۵۰۱]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه:ایاصوفیه،ش۴۸۴۹؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: با تاریخ ۶۹۷؛ مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۳گ (۱۴۱-۱۴۳) [عکسی ف: ۲ - ۱۱۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲۰ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۱گ (۲۳۹ر و پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۱۴]

DİA 276252

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2012

تاریخ تألیف: ۵ صفر ۱۳۰۲ق؛
دفع شبهه مخالفین است که قائل شده اند در آیه ولایت جمله «و هم راکعون» حال از ضمیر «یقیمون الصلاة» است لذا کلیه صحابه را شامل می‌شود، مؤلف استدلال نموده که این آیه در شأن حضرت امیرالمؤمنین (ع) خصوصاً نازل شده و عموم را شامل نمی‌شود.
آغاز: الحمدلله ... و بعد فهذه فائدة جلیلة فی بطلان شبهة المخالفین فیما تاولوه فی قوله تعالی انما ولیکم الله و رسوله و الذین آمنوا ...
انجام: ولکنی تنبهت الیه فی بعض خلواتی التی استعمل فیها الفکر فی توجیه ادلة المسائل الاصلیة و الفرعیة فاثبته هنا.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶/۲۷ و ۷۱۲/۲۷ عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، در عصر مؤلف؛ جلد: مخمل نیلی، ۱گ (۱۹۳پ-۱۹۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱ - ۲۱۱] و [عکسی ف: ۲ - ۳۶۴]

← دفع شبهة میزان الکفتین ⋖ حاشیة رسالة میزان الکفتین
← دفع الغم من الموت ⋖ دفع الخوف من الموت

● **دفع مضار الاغذیة** / طب / عربی
daf'-u maḍārr-il aġḏīya
رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866 - 926)
رازی در این رساله شکوکی بر کتاب جالینوس ایراد می‌کند.

تهران؛ شورا؛ شماره نسخه:۳۸۲۱/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قال محمد بن زکریا الرازی غفر الله له رایت ان اؤلف کتابا فی دفع مضار الاغذیه ابلغ و اشرف مما عمله الفاضل الجالینوس فانه سها و غلط کثیرا فی کتابه فی هذا المعنی و لم یستقص فی کثیر منه و لا یحیی بن ماسویه؛ **انجام:** قال محمد قد قلنا فی هذا الغرض الذی قصدناه قولا کافیا ... لا نحسب انه سبقنا الیه احد من القدماء و لما انتهی بی القول الی هذا الموضع ... اردت ان اضم الیه فصلا آخر اذکر فیه مایوافق علة علة ... ثم رایت ان هذا الکتاب قد بلغ من الطول مقداراً صالحا ... فتوقفت عن ذلک انتظاراً لامر سیدی اطال الله بقاءه فان امر بذلک فعلته انشاء الله و له الامر.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: شکری صخیم، جلد: تیماج مشکی، ۱۰۴ص (۱۴۶-۲۵۰)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۱۸۵۰]

● **دفع المضار الکلیة عن الابدان الانسانیة = تدارک الخطاء الواقع فی تدبیر الطبی = رفع المضار** / طب / عربی
daf'-ul maḍār-il kullīya 'an-il abdān-il insānīyya = tadāruk-ul xaṭā'-il wāqi' fī tadbir-iṭ ṭibbī = raf'-ul maḍār
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
به درخواست: احمد بن محمد سهیلی (وزیر علی بن مأمون خوارزمشاهی)
تاریخ تألیف: میان سال‌های ۳۹۲- ۴۰۳ق
این کتاب در چگونگی رفع کلیه زیان‌هایی است که متوجه جسم انسان می‌شود؛ ابن‌سینا این رساله را در هفت مقاله با عناوین «تدارک، تدارک، تدارک» تدوین نموده است؛ نام این کتاب در منابع گوناگون با عناوین «تدارک الخطاء الواقع فی التدبیر»، «تدارک أنواع الخطاء الحدود»، «تدارک الخطاء فی التدبیر الطبی»، «رفع المضار الکلیة عن الأبدان الانسانیة»، «دفع المضار الکلیة لأبدان الانسانیة» نیز ثبت گردیده است. فهرست مقالات چنین است: ۱. تعدید أنواع الخطاء؛ ۲. مضار ... هواء الحمام؛ ۴. الطعام؛ ۵. الماء و المشروبات [و] فی اکثار شرب الماء؛ ۶. الحرکات؛ ۷. أمر الاستفراغ فی من أخبربه الفصد.
آغاز: و بعد فان الشیخ السید ابالحسین احمد بن محمد السهلی رحمه الله و هو من عرف بعلو الهمة و شرف الامامة و محبة العلوم و الحقیقة و الاخذ منها بالحظ الاوفر ... امرنی فیما امر من الاوامر الحکمیة ان اعمل کتاباً فی دفع المضار الکلیة للابدان الانسانیة ...
انجام: فهو موجود فی الکتب و لکن هذا کاف فی غرضنا و الله اعلم.
چاپ: در حاشیه منافع الاغذیة ودفع مضارها لابن ابی بکر رازی، ۱۳۰۵ق، در قاهره چاپ شده
[کشف الظنون ۳۸۰/۱ فهرست مصنفات ابن سینا: ص ۱۱۴؛ الذریعة ۱۷/۴؛ ریحانة الادب: ۱۰۱/۳؛ دنا ۱۲۲۴/۴ (۲۶ نسخه)؛ فهرستواره منزوی ۳۳۶۲/۵]
شرح و حواشی:
۱- فواید الاشیاء؛ متطبب هروی، ابوالمظفر بن مستنصر

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰/۵-ف
نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۱۱؛ خط: نسخ، کا: حوفی مسیحی موصلی، تا: با تاریخ ۵۷۸ق؛ ۲۴ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۳۸]
۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۷۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت المقالة الشیخ أبی علی بن سینا فی استدراک الخطأ الواقع فی القانون الطبی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵۷۹ق؛ ۲۶گ (۱پ-۲۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [نسخه‌پژوهی: ۱ - ۳۴]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۹۰/۱

DİA 276252

01 temmuz 2013

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
030637

دأب

← الداء الخفی ⋖ ابنه (رساله)

● **دأب الارشاد /**

da'b-ul iršād

فاروقی، صفی الله، ق۱۱

fārūqī, safī-ol-lāh (- 11c)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۶ق
در یازده فصل

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۲۴/۳
خط: نستعلیق ترک، کا: محمود شافعی شیرازی، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۰ص (۱۸۸-۲۲۷)، ۱۴ سطر (۷×۱۶)، قطع: ربعی [ف: ۱۷ - ۱۷۹]

● **دائر الوصول الی علم الاصول** / اصول فقه / عربی

dā'ir-ul wuṣūl ilā 'ilm-il usūl

میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه، - ۷۴۰ قمری

mīrak-e boxārī, mohammad ebn-e mobārak-šāh (- 1340)

وابسته به: مدار الفحول؛ میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه، (- ۷۴۰ ق)

مختصری است از شرح خودش بر «منار الانوار» حافظ الدین عبدالله بن احمد نسفی به نام «مدار الفحول».

آغاز: بسمله، رب یسر و تمم بالخیر،الحمد لله الذی سقی لاصول المستنبطین من کوثر غرایب الفهوم ماء ... اما بعد فان کتابی مدار الفحول فی شرح منار الاصول مع وجازة لفظه و غموض لحظه لما ... لخصت منه هذا المختصر محتویا علی رموز نکاته و منطویا علی کنوز خبایا اشاراته مع زیادة فوائد و قیود

۱. تهران؛ شورا؛ شماره نسخه:۱۸۷۸۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** ان صبر فی هذین القسمین ای الاخیرین حتی قتل صار شهیداً لانه بذل نفسه لاقامة حق محترم. الحمدلله تعالی علی جمیع نعمائه لا اله الا الله محمد رسول الله. انجامه: تمت هذه النسخة المیمونة المبارکة از دست کاتب ملا قدر دین اخوند در ده کوددو لزی از تپه امازی و بتمام رسید بوقت سحر از روز شنبه بتاریخ ... در سلطنت ایوب شاه پسر تیمور شاه و نبیره احمد شاه بود.
با حواشی غلام احمد؛ خط: نسخ، کا: ملا قدر دین، تا: شنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۲۳۵ق؛ محشی با رمز«داور»؛ جلد: گالینگور مشکی، ۱۴۵گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۳۱سم [ف:۵۱-۱۴۵]

۲. تهران؛ شورا؛ شماره نسخه:۱۸۱۰۷
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← الدایرة ⋖ الدائرة

● **دائره** / فلسفه / فارسی

dā'ere

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای است در فلسفه باطنی مشتمل بر هفت «فصل»: ۱. پیداکردن هستی آفریدگار؛ ۲. شناخت بهترین اشکال که شکل دایره است؛ ۳. جمادات؛ ۴. عقل فعال و صفات او؛ ۵. شناخت نفس؛ ۶. حقیقت عقل؛ ۷. مقولات عشر.

آغاز: فصل در پیداکردن هستی آفریدگار جل جلاله اول بدان که هر عاقلی که هست و بود جمله مقرند که عالم و ما را صانعی هست

انجام: پاک ز آنچه غافلان گفتند

[نسخه‌های منزوی ۷۸۵/۲؛ دنا ۱۰۶۳/۴؛ فهرستواره منزوی ۱۴۴/۶]

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهاردهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.

DİA 276252

S. 205-206

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2021
İbn Sina
090637

کا: حاج سید علی محمد علاقبند یزدی، تا: قرن ۱۴، اهدایی: وزیری؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با گالینگور سبز، ۵۷ص (۱-۵۷)، ۱۶سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۱۵۴۳]

۲۹. تهران؛ شورا؛ شماره نسخه:۶۲/۲

خط: نسخ، کا: علی بن ملا عباس علی شاهرخی هراتی خراسانی، تا: ۱۳۱۹ق، جا: کربلا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۰۶ص (۱۴۷-۲۵۲)، ۲۳ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [سنا: ف: ۱- ۳۱]

۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۴۹۳/۳ عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: دانشگاه تهران: ۱۷۷۲؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا، ۵۵گ (۷۹-۱۳۳)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳ - ۱۳۳۴]

۳۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: مختلف، بی کا، بی تا [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۰۷]

۳۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۸۰۷د

خط: نسخ خوش، بی کا، بی تا؛ محشی؛ ۱۳۹ص، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۱۱۸]

۳۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۱۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فائده چهلم در ذکر ادعیه وجیزه منقوله از اصحاب عصمت

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۸گ (۱-۴۸)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳ - ۸۹]

۳۴. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، بی تا [تشریه: ۷ - ۵۳۴]

۳۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و احطط عنی المغرم و المأثم و اجعلنی من خیار العالم ... و علی آبائه الطاهرین افضل الصلوة و السلام من الملک العلام تحت

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج سرخ، قهوه‌ای، ۸۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۶/۵سم [میراث اسلامی: دفتر دهم - ۷۵۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۶۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴ - ۳۹۲]

۳۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۷۵/۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** واجعلنی من اخیار العلم

بی کا، بی تا؛ کاغذ: رنگارنگ سپاهانی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۸گ (۱۳۰ر-۱۶۷پ)، اندازه: ۱۲/۸×۲۲/۶سم [ف: ۹ - ۱۳۸]

● **دانشنامه علائی = حکمت علائی** / چند دانشی / فارسی

dāneš-nāme-ye ʻalāʼī = hekmat-e ʻalāʼī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

به دستور: علاء الدوله ابوجعفر محمد بن دشمنز یار معروف به ابن کاکویه صاحب اصفهان (- ۴۳۳)

کتابی در منطق و طبیعی و حکمت الهی و هیئت و هندسه و حساب و موسیقی. در دیباچه چنین مذکور است: «فرمان بزرگ خداوند ما ملک عدل مؤید منصور عضد الدین علاء الدولة و فخر الملة و تاج الائمة ابوجعفر محمد بن دشمنیر از مولی امیر المؤمنین ... آمد به من بنده و خادم درگاه وی که یافته‌ام اندر خدمت وی همه کامهای خویش از ایمنی و بزرگی و شکوه و کفایت و برداختن به علم و نزدیک داشتن مر خادمان مجلس وی را کتابی تصنیف کنم به پارسی دری». شهمردان صاحب نزهت نامه علائی می گوید: «و شنیدم که خداوند ماضی علاء الدولة قدس الله روحه و بقاء دولت خداوند به او جاودانه پاینده و باقی باد خواجه رئیس بوعلی سینا را گفت اگر علوم اوایل به عبارت پارسی بودی من توانستمی دانستن و بدین سبب به حکم فرمان دانشنامه علائی ساخت و چون بپرداخت و عرضه کرد از آن هیچ در نتوانست یافتن». بعضی گفته‌اند هنگامیکه روزگار ابن سینا سپری گشت سه قسمت منطق و حکمت الهی و طبیعی بجای مانده و باقی دستخوش حوادث ایام شده بود، عبدالواحد بن محمد فقیه جوزجانی از خواص اصحاب و شاگردان شیخ مباحث حساب و هیئت و ریاضی و موسیقی آن را از الشفاء و رسائل دیگر شیخ الرئیس به پارسی ترجمه کرده و این کتاب را به پایان رسانیده است. (یوسف اعتصامی)

کتاب دانش‌نامه یگانه تصنیف فارسی شیخ است که در انتساب آن به شیخ تردید نشده و در جمیع نسخ قدیمی فهرست آثار شیخ با قید اینکه فارسی است نام برده شده و نخستین کتاب جامعی است که به فارسی در جمیع علوم نظری متداول آن زمان نوشته شده و تا امروز باقی است.

آغاز: سپاس و ستایش مر خداوند آفریدگار بخشاینده خرد را و درود بر پیامبر گزیده وی محمد مصطفی و بر اهل بیت و یاران وی ... آغاز بخش حکمت: حمد له. صلات. آغاز علم برین نخستین فصل اندر چندی علم‌های حکمت هر علمی را چیزی هست که اندر آن علم از حال وی آگاهی جویند ...

انجام: تا اینجا بس بود سخن گفتن اندر علم طبیعی و بیانرا جایگاهی دیگر است.

چاپ: تهران، انجمن آثار ملی: ۱۳۳۱، به تصحیح محمد معین، محمد مشکوة و مجتبی مینوی؛ حیدرآباد دکن، سنگی، ۱۳۰۹، وزیری کوچک، ۴+۱۳۷ص

[الذریعة ۴۷/۸؛ دکتر مهدوی ص ۱۰۱-۱۱۳؛ قنواتی ص ۱۰۰-۱۱۰؛ دنا ۱۰۹۱/۴-۱۰۹۲ (۲۶ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح دانشنامه علائی

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اقامت بر یک نمط اندر هر که جنس نیکوست و تبدیل کردن مختلفها و بضدها نیکوتر بود.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

01 Temmuz 2013

● **شرح نثر اللآلی** / شرح حدیث / عربی

š.-u naṯr-il-la'ālī

اولاد، غلامحسین

owlād, qolām-hoseyn

وابسته به: نثر اللآلی = الدر المکنون؛ طبرسی، فضل بن حسن (۴۶۸-۵۴۸)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۶۴۸

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱۲×۱۸۴سم [رایانه]

● **شرح النجاة ابن سینا** / فلسفه / عربی

š.-un-najāt-i ibn-i sīnā

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e 'omar (1150 - 1210)

وابسته به: النجاة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

● **شرح النجاة ابن سینا** / فلسفه / عربی

š.-un-najāt-i ibn-i sīnā

اسفراینی، محمد بن علی، ق۸ قمری

esfarāyenī, mohammad ebn-e 'alī (- 14c)

وابسته به: النجاة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

شرحی است لطیف بر کتاب «النجاة» ابن سینا با عناوین «قال الشیخ، التفسیر» یا «قال الشیخ، الشرح»؛ مؤلف در آن از شرح عیون الحکمه فخر رازی مطالبی را نقل می‌کند.

آغاز: سبحان من لا یعرف حق معرفته الا بالعجز عن معرفته ... اما بعد فقد التمس منی واحد من خلص اخوانی ان املی علیه شرح کتاب النجاة للشیخ الرئیس قدس الله روحه فاحجمت عن مطلوبه لمعرفتی بقصور نفسی عن بلوغه فلم یزد ابائی عنده الا الحاحا فاجبت ملتمسه ... و رتبته علی ثلثة اقسام کما رتبه صاحب الکتاب ... الالهی علی ابین وجه و اوجزه و اذکر فیه حال المعاد ... فبدأت بایراد الکفایة من المنطق.

آغاز طبیعی: المقالة الاولی فی الطبیعیات من کتاب النجاة الفصل الاول فی بیان موضوع هذا العلم قال الشیخ المقاله ... الی قوله و السکونات، التفسیر ههنا ابحاث البحث الاول فی تعریف العلم الطبیعی العلم اما ان یکون علما بما یکون لقدرتنا و اختیارنا فیه ... و اما ان لا یکون.

آغاز الهی: قال الشیخ المقالة الاولی من الالهیات ... التفسیر المقصود من اثبات موضوع العلم الالهی قد عرفت انقسام العلوم الی الثلث ... و قد عرفت ان کل واحد من العلوم الطبیعی و الریاضی یبحث عن حال بعض الموجودات فالعلم الالهی یبحث عن احوال عن حال بعض الموجودات فالعلم الالهی یبحث عن احوال الموجود من حیث هو موجود و یدل علیه و جهان ...

انجام: و ان جمیع ما سنه و شرعه فهو من عندالله او حاه الله علی لسان الملک قوله و یکون الفائدة فی العبادات ... معناه ان الفائدة فی العبادات بقاء الشریعه فیما بین الناس و فائدة بقاء الشریعه و بلوغ الانسان و قربهم فی المعاد الی الله تعالی بتزکیة النفوس فهذا آخر شرح الکتاب.

[الذریعه ۱۰۰۱۴و ۱۰۰/۱۳ و ۱۰۰/۱۴، دکتر مهدوی ص ۲۴۰؛ قنواتی ۹۸-۹۹؛ ذیل کشف الظنون چاپ فلوگل ص ۶۸و ۱۲۵و ۲۵۱؛ دنا ۱۱۲۳/۶ (۱۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۱

آغاز: برابر طبیعی؛ **انجام:** طبیعی (ص ...): و قد تمت الطبیعیات بعون الله و حسن توفیقه

از آغاز طبیعیات است تا پایان الهیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ برگ ما قبل آخر نسخه افتاده؛ کاتب این نسخه از نقل تمام عبارت نجاة خودداری کرده و تنها کلمه صدر و ذیل فقره منقول از آن را آورده و این موضوع موجب اشتباه آقای مشکوة گردیده، زیرا در پشت برگ اول نوشته اند: «به نوشته ذریعه شرح نیشابوری حامل متن است و چون این شرح حامل متن نیست و از آن فخر رازی نیز نیست، به نظر می‌رسد که همان شرح سرخسی حارثانی است که در کشف الظنون یاد شده». همان‌گونه که در ضمن معرفی این کتاب گفته شد، این شرح حامل است اما در نسخه‌ای که آقای مشکوة، تمام متن نقل نشده؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۴۵ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۵ - ۳۵۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۸۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۳۴۷]

۲. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۰۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۱۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [اوراق عتیق: ۲ - ۳۲۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۹۳-عکس

نسخه اصل: راغب پاشا ۷۱۵ (۸۶۱)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی ۱۰۱۲ق؛ ۲۷۷گ [فیلمها ف: ۳ - ۲۷۱]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۶بخش۲

همان نسخه بالا [ف: - ۶۷]

۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۲۹

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد قاسم بن بهزاد رازی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، مجدول، دارای سر لوح؛ تملک: ابوالحسن بن حاج حسین خان کلهر در سال ۱۲۶۹؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد مصطفی» (بیضی)، «الواثق بالله الغنی محمد مهدی الحسنی الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴۶گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱ - ۹۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱ - ۲۶۹]

DİA 276258

01 Temmu 2012
İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۴۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲۶ - ۲۲۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۶۷/۶

بخش کوتاه رساله‌ای است در شرح لغات مقامات حریری. شارح ابتدا قطعه‌ای از متن را ذکر کرده پس از آن به بیان معنی لغات آن به فارسی می‌پردازد؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۳گ (۹۴ر-۹۶پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۸ - ۶۱۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۹

آغاز: فهی أخذ البیت بأسره غصباً من غیر تغییر شیء منه و لا علی سبیل رفوء أو المام او اشمام کما فعل عبدالله بن الزبیر؛ **انجام:** و هی صنعة بدیعة ملیحه تدل علی قدرة الطبیعة و قوة القریحة.

شرح متوسطی است با عنوان «قوله-قوله» بر مقامات، که دارای پنجاه مقامه می‌باشد؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه قدیم؛ تملک: عبدالله بن علی حسینی موسوی؛ جلد: مقوایی، ۲۰۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۴ - ۲۴۸]

← شرح المقامات الحریریة > الایضاح فی شرح المقامات

● **شرح مقامات الصوفیة** / عرفان و تصوف / عربی

š.-u maqāmāt-iṣ-ṣūfīyya

وابسته به: مقامات الصوفیه؛ سهروردی، یحیی بن حبش (۵۴۹-۵۸۷)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۳/۶-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۴۷پ-۶۱ر) [فیلمها ف: ۱-۵۱۷]

● **شرح مقامات العارفین** / فلسفه / عربی

š.-u maqāmāt-il-ʻārifīn

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

قطعه‌ای از شرح اشارات است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۷

آغاز: لما اشار فی الخط المتقدم الی ابتهاج الموجودات؛ **انجام:** الی جوهر مناسب له بحسب الفطره ... علی محمد و آله اجمعین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۴ - ۳۶۳]

● **شرح مقامات العارفین** / عرفان و تصوف / عربی

š.-u maqāmāt-il-ʻārifīn

بحرینی، حبیب بن محمد، ق۱۳ قمری

bahreynī, habīb ebn-e mohammad (- 19c)

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۲۶/۱

کا: سید حبیب بن محمد بحرینی بوشهری، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۱۰۹گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۵ - ۲۳۷]

● **شرح مقامات العارفین** / عرفان و تصوف / عربی

š.-u maqāmāt-il-ʻārifīn

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۶۵

شرح نمط نهم و دهم اشارات؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۷/۲۵

آغاز: لما اشار فی النمط المتقدم الی ابتهاج الموجوداتو کمالاتهم المختصة؛ **انجام:** بل یحتاج مع ذلک إلی جوهر مناسب له بحسب الفطرة

ظاهراً بخشی از کتاب شرح اشارات خواجه نصیر است که شرح بالقول است، در ابتدای آن توضیحی برای قصه سلامان و آبسال آمده که جامی در هفت اورنگ به نظم کشیده است؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی تفریشی، بی‌تا؛ جلد: چرم سبز، ۹گ (۸۰پ-۸۸پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [مؤید: ۳ - ۶۳۲]

● **شرح مقامات العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی

š.-e maqāmāt-ol-ʻārefīn

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۶۱

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش M 140 ۸۲۰۱؛ بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۱۱؛ ۵ص (۱۸۳-۱۸۷) [عکسی ف: ۳ - ۴۲۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۴

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله الذی جل مقامات العارفین مناهج جنانه فکشف عن ابصارهم فی مدارج ... لوامع حجابه ... و بعد این سطری چند است در شرح عبارات و معانی اصحاب عرفان و کشف اشارات و مبانی ارباب ذوق و وجدان که در آخر کتاب اشارات للشیخ ... ابی علی الحسین بن عبدالله بن سینا

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیستم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳/۱۳۹۱.
DİA 276258

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

01 Temmuz 2013

[دنا ۹۱۸/۶ (۳ نسخه)؛ کشف الظنون ۱۳۲۷/۲؛ قاهره فؤاد سید ۶۰/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۷۰

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ تملک: محمد بن محمود حسینی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۴۷گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷ - ۱۴۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۳۷

آغاز: فی غایة الاختصار مع تسامح فی اللفظ او عف بیان لقصاری او بدل عنها؛ **انجام:** لکنها انما ذکرت الماضی لانه اصل الافعال و الله تعالی اعلم بحقایق الاحوال.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ جلد: مقوا سفید، ۱۱۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۶ - ۳۱۹]

۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۲۸

آغاز: برابر **انجام:** و استفعال یأتی فی اکثر الاحوال للسؤال و طلب الفاعل ... و یحبیء ایضا کثیرا للاعتقاد ... ای اعتقدت فیه الکرم ... و ضعیفا و یحبیء ایضا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ تملک: عبدالغنی ثانی بن حسن حسینی به تاریخ ۱۱۵۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴۱گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف مخ]

● شرح القصاری / صرف / عربی

š.-ul-quṣārā

ترمذی، محمد بن محمد

termezī, mohammad ebn-e mohammad

وابسته به: القصاری = التصریف = مختصر فی الصرف؛ خجندی، احمد بن محمود (-۷۰۰)

شرح متوسط بر کتاب «القصاری» تألیف علاءالدین احمد خجندی که به صورت «قال، قلت» تنظیم شده است. نام شارح همان‌گونه در دیباچه نسخه آمده است، ولی در منابع کتاب‌شناسی از این شرح نامی به میان نیامده است.

آغاز: احمد الله حمدا لایدرک عدده و منتهاه و لایسلک امده و قصاراه و اشکر شکرا ... و بعد فان القصاری للامام الهمام المحقق البدر القمقام المدقق الاستاد الاجل الکبیر ...

انجام: و قال المصنف فی شرح الهادی المراد بالنوع الحالة التی علیها الفاعل ... و کذا دحرجه واحده و دحرجه لطیفه و نحوها و الطلاقة للمرة وحسنة اوضحه او غیرهما للنوع و کذلک البواقی والله اعلم.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ -۱۰؛ مهر: «عبده ابوالفضل» (مربع)، «عبده باقر» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۰گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ]

● شرح القصاری / صرف / عربی

š.-ul-quṣārā

از ناشناسی که شاید نامش در بخشی از دیباچه بوده است که در نسخه افتاده است. نگارنده کار خود را به نام شمس الدین محمد بن میر سید شریف گرگانی (۷۰۴-۸۳۶ق) با ستایش بسیار ساخته است. برای نشانی: «الرکن الاول فی التغییرات ای فی بیان ما یرد علی المضاعف و المعتل من الادغام و الاعلال بانواعه الثلاثة. و قدم الادغام مع تقدم الاعلال علیه». متن از کتاب‌های درسی بوده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۴۹

آغاز: طلبا لان یلایم و غایب الطالبین؛ **انجام:** لیست مختصة بمواضعها، لکنها انما ذکرت بلفظ الماضی، لانه اصل الافعال، و الله تعالی اعلم بحقایق الامور. و الاحوال ... و قد فرغ ...

خط: نسخ تحریری، کا: احمد بن حمران، تا: شوال ۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج یشمی، ۷۲گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۲۰۱]

← شرح قصه حی بن یقظان ← حی بن یقظان (ترجمه و شرح)

● شرح قصة حی بن یقظان = الرسالة المرموزة / فلسفه، داستان / عربی

š.-u qiṣṣat-i ḥayy-i-bn-i yaqẓān = ar-r.-u-marmūza

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تاریخ تألیف: ۴۱۴ق؛ محل تألیف: فردجان

شیخ رئیس سه داستان مرموز فلسفی و عرفانی دارد (سلامان و ابسال، حی بن یقظان، طیر) و دومی که رساله حاضر باشد را در فردجان به درخواست یاران نگاشته و گزارش داده است. در این داستان بوعلی از کیفیت تکوین حی بن یقظان و سیر نفسانی او مباحثی می‌آورد. مهدوی تاریخ تألیف این اثر را، با توجه به محل تألیف آن، ۴۱۴ق می‌داند. وی دو «شرح» و یک روایت منظوم و یک ترجمه فارسی آن را نشانی داده است و روایتی دیگر از این داستان به نام «حی بن یقظان علی بیان آخر» در دست هست. این داستان را ابن طفیل اندلسی نیز روایت کرده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله کفاء افضاله، و صلواته علی نبیه ... و بعد فان اصرارکم معاشر اخوانی علی اقتضائی شرح قصة حی بن یقظان هزم لجاجی عقد عزمی عن المماطلة و الدفاع فانقدت لمساعدتکم. انه قد تیسرت لی حین مقامی ببلادی برزة برفقائی

انجام: قال الشیخ حیی بن یقظان لولا تقربی الیه بمخاطبتک منبهاً ایاک لکان فیه شغل شاغل عنک، و ان شئت اتبعتنی الیه.

چاپ: لیدن به انضمام حواشی مأخوذه از شرح ابن زیله، ۱۸۸۹م؛

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیستم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳/ ۱۳۹۱.

DİA 276258

01 [illegible]
Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

اشاره نکرده و یا به اختصار از آن عبور کرده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۵۳/۳

آغاز: بسمله، شرح قصیدة عمیدالدین بن اسعد فی قلعة اشنوان که قلعه ایست در اندلس زمانی که حس کرده بود که او را و پسرش را به حکم اتابک اعظم ابوبکر بن سعد زنگی از تألیف حسن بن احمد ... من یبلغن حمامات ببطحاء ممتعات بسلسال و خضراء اقول الحمامات اقول الحمامات بالتخفیف جمع الحمامه؛ **انجام:** و الصواب ان یقول ذی ماء لکونه مضاف الیه اللج فلاحظ و تدبر و قد وقع الفراغ منه لیلة عیدالخلیفة ۱۳۱۹.

خط:نستعلیق تحریری،کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: نخودی، جلد: میشن عنابی، ۱۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵ - ۴۳۴]

● شرح قصیدة عمید الدین الهمزیة / شعر / عربی

š.-u qaṣīdat-i ʻamīd-ud-dīn al-hamzīyya

بیدگلی کاشانی، محمد باقر، ق۱۴

bīdgolī kāšānī, mohammad bāqer (- 14c)

این شرح در روش مانند شرح سابق و بر قصیده همزیة عمید الدین است که در آغازش گوید: «من یبلغن حمامات ببطحاء ×× ممتعات بسلسال و خضراء».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۸۱/۲

آغاز: حمداً لمن جعل الدنیا سجناً لمن والاه من آل طه کما جعلها جنة لمن عاداه بغضاً لمن والاه؛ **انجام:** و سیدالوصیین و أولادهما الطیبین الطاهرین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین الی یوم الدین.

خط:نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲گ (۴۷ر-۷۸ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۷ - ۷۱]

← شرح قصیده عینیه ⟵ شرح القصیدة العینیة
← شرح قصیده عینیه ⟵ شرح قصیدة الحمیری
← شرح القصیدة العینیة ⟵ شرح قصیدة الحمیری

● شرح القصیدة العینیة = الروحیة فی النفس / فلسفه / عربی

š.-ul-qaṣīdat-il-ʻaynīyya = ar-rūḥīyya fi-n-nafs

صوفی، عبدالله بن عبدالرحمن، ق۴ قمری

sūfī, ʻabd-ol-lāh ebn-e ʻabd-or-rahmān (- 10c)

وابسته به: القصیدة العینیة = القصیدة الغراء = النفسیة = الورقائیة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۷۵/۲

آغاز: هبطت الیک ... و تمنع، الورقاء من صفات الحمامة و الامر الذی و صفه بالهبوط هو النفس الانسانیة؛ **انجام:** شبهه بلمعان البرق و هو معنی قوله ...

خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف بن جزله متطبب نخجوانی، بی‌تا [نشریه: ۲ - ۱۱۹]

● شرح القصیدة العینیة = الروحیة فی النفس / فلسفه / عربی

š.-ul-qaṣīdat-il-ʻaynīyya = ar-rūḥīyya fi-n-nafs

سمرقندی، محمد بن اشرف، ق۷ قمری

Samarqandī, mohammad ebn-e ašraf (- 13c)

وابسته به: القصیدة العینیة = القصیدة الغراء = النفسیة = الورقائیة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

شرح قصیده عینیه ابن سینا است. این شرح بیشتر از نظر لغت و فقه اللغه است و گاهی نیز به تفسیر و توضیح فلسفی به طور مختصر اشارت شده است. عبدالرؤف المناوی (- ۱۰۳۱ق) صاحب نزهة الالباء در شرح قصیده عینیه درباره شرح سمرقندی می‌گوید: «وی در جایی که ایجاز انسب است به تفصیل پرداخته و در جای بسط و تفصیل، سخن را به ایجاز گفته. گاه نیز در تفسیر کتاب از آرائی پیروی کرده که سخن شیخ آشکارا با آن ناسازگار است. و این ناسازگاری را یادآور نگردیده است. من در کتاب خود اشتباهات و زوائد را از آن جدا کردم» (کشف الظنون). اما توصیف مناوی با این شرح سمرقندی که اینک در دست ماست هیچ‌گونه انطباق ندارد، زیرا این شرح بسیار موجز و مختصر و مفید است و همان‌گونه که گفته شد اصولاً کمتر به توضیح فلسفی پرداخته است. (عبدالحسین حائری)

آغاز: بسمله. قال الامام العلامة ... مولانا شمس الملة و الدین محمد بن اشرف بن مشرف الحسینی السمرقندی: الحمدلله حق حمده و الصلوة علی محمد خیر خلقه و بعد فهذه حاشیة للقصیدة المنسوبة الی الشیخ الرئیس ابی علی بن عبدالله بن سینا و هی هذه: هبطت الیک من المحل الارفع ×× و رقاء ذات تعزز و تمنع؛ هبطت ای نزلت و انما لم یقل نزلت لان الخطاب للنفوس الناطقة **انجام:** و فی بعض النسخ وجد بعد هذه الابیات بیت آخر هو: انعم برد جواب ما انا فاخص ×× عنه فنار العلم ذات تشعشع و الله اعلم (تمت)

[دکتر مهدوی فهرست نسخه‌های مصنفات ص ۱۹۵-۱۹۷؛ قنواتی ۱۵۲-۱۵۴؛ کشف الظنون: القصیده العینیه؛ دنا ۹۴۵/۶ (۷ نسخه)]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۶ ـ د

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۳گ (۲۹پ-۳۱ر) [ف: ۱ - ۳۴۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۳۶

آغاز و انجام: برابر

کا: ابوالمجد تبریزی، تا: شنبه ۱۶ جمادی الاول ۷۲۱ق؛ جلد:

DİA 276258

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2010

همان نسخه بالا [مؤید: ۲ - ۱۵۱]

● **شرح عیوب و علاج نواقص مملکتی ایران** / حکومت و سیاست / فارسی

š.-e ʻoyūb va ʻalāj-e navāqes-e mamlakatī-ye īrān

اهدا به: ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

نویسنده می‌گوید: چهارده سال است که در اروپا به سر می‌برم و از اخبار روزنامه‌های فرانسه و انگلیسی دریافته‌ام که جوان نادانی در طهران بساط شعبده گسترده (= شاید مقصودش ملکم باشد) و می‌خواهد قوانین فرنگان را در کشور اسلامی ایران رواج دهد. او برای مبارزه با این فکر علاوه بر این رساله نامه‌ای به مؤتمن الملک وزیر امورخارجه وقت نوشته و تقاضا کرده است تا مؤتمن الملک این رساله را به نظرشاه برساند. در این رساله مؤلف از شاه می‌خواهد که «دارالشورای ملی» ایجاد کند و برای تشکیل چنین شورایی پیشنهادهایی مطرح می‌نماید و بعداً از تأسیس چند دیوانخانه، که با وزارتخانه امروزی شباهت دارد، سخن می‌گوید و عقیده دارد بدین شیوه می‌توان هم از دین حمایت کرد و هم امور اداری مملکت را بسامان کرد.

آغاز: بسمله، حضور مبارک جناب مستطاب اجل اکرم عالی آقای مؤتمن الملک وزیر بی نظیر.

انجام: و مملکت ما را بکام شاه دار و سلطنت را در اولاد حضرتش نگاه دار و السلام خیر ختام.

چاپ: تهران، ۱۳۸۰ش، به کوشش و پیشگفتار غلام حسین زرگر نژاد، در «رسائل سیاسی عصر قاجار»، صص ۱۲۱-۱۷۲.

[دنا ۸۶۹/۶؛ فهرستواره منزوی ۵۰۸/۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز و خوش، کاتب = مؤلف، تا: محتملاً قرن ۱۳، جا: اروپا (احتمالا)؛ کاغذ: فرنگی، شکری، جلد: تیماج قرمز، ۲۶گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۳۹۴]

← شرح عیون اخبار الرضا ⋗ لوامع الانوار فی شرح عیون الاخبار

← شرح عیون اخبار الرضا (ع) ⋗ جنة السلام

● **شرح عیون الحکمة** / فلسفه / عربی

š.-u ʻuyūn-il-ḥikma

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ʻomar (1150 - 1210)

وابسته به: عیون الحکمة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

عیون الحکمة یکی از آثار معروف ابن سینا در سه بخش الهیات، طبیعیات و منطق است که توسط فخر الدین رازی و به درخواست شاگردش حکیم محمد بن رضوان بن منوچهر ملک شروان شرح شده است. در آغاز شرح دیباچه مفصلی نهاده و در این دیباچه می‌گوید: «یکی از شاگردان محمد بن رضوان بن منوچهر از من خواست تا بر مشکلات عیون الحکمه شرحی نویسم و من به چند دلیل از آن امتناع داشتم. یکی اینکه تا کنون کسی از اهل دانش بدین کار دست نزده. دیگر اینکه من با همه مطالب این کتاب از خرد و کلان مخالفم، اگر عقیده مخالف خود را آشکار سازم بر زبان زبونان می‌افتم و اگر نظر خود را پنهان کنم راه مداهنت و تزویر پیموده‌ام. سه دیگر اینکه از آنجا که مؤلف این کتاب در دانشوری مردی بنام و دانشمندی سخت زبانزد است، همگان این کتاب کوچک را حاوی اسرار پنهان می‌دانند و برای دریافت اسرار آن کنجکاوی دارند، هرکس بر مذاق خود بر کنار نسخه‌های آن تفسیری نگاشته و چنین پنداشته که تفسیر خیالی او روشنگر مطالب عمیق کتاب است، آنگاه کسانی که این نسخه‌ها را دیده‌اند حاشیه‌های مذکور را از متن دانستند و به هنگام نسخه‌برداری وارد متن ساختند و نتیجه این شد که نسخه‌های این کتاب دارای اشتباهات و مطالب نااستوار فراوان گردید. نظیر این تصرفات و آفات را من در نسخ مصنفات خود که بیش از ۳۰ سال از تألیف آنها نمی‌گذرد دیده‌ام چه رسد به مصنفات شیخ که بیش از ۱۵۰ سال از آن می‌گذرد». رازی سپس می‌گوید: «این معاذیر مورد قبول درخواست‌کننده واقع نشد و ناچار این شرح را نوشتم». عنوان‌های این شرح «قال الشیخ» و «قال المفسر» یا «التفسیر» است. در فهرست نسخ عربی برلین فهرست کامل فصول شرح عیون الحکمه یاد شده و آن نسخه نیز مانند بسیاری از نسخ کامل نیست. اینک فهرست مطالب از فهرست مزبور: منطق دارای ده «فصل» است، فصل اول و دوم گویا دیباچه و مقدمه است و ایساغوجی (در طبیعی و الهی رازی نخست مقدمه‌ای مبسوط آورده)، سوم تا دهم قاطیغوریاس است باریرمیناس، انولوطیقا الاولی، انولوطیقا الثانیه (برهان)، جدل، المغالطات، الخطابه، القیاسات الشعریه؛ بخش طبیعی دارای شانزده «فصل» است: ۱. تقسیم علوم، شامل چهار مسئله (تفسیر حکمت، تقسیم حکمت به نظری و عملی، بخش‌های حکمت عملی، بخش‌های حکمت نظری)، ۲. المصادرات التی یجب تقدیمها علی العلم الطبیعی، ۳. بیان تناهی الابعاد، ۴. ان الجهات لا یتحدد الا بالمحیط و المرکز، ۷. نفی جوهر الفرد، ۸ اثبات الزمان، ۹. حرکت و اقسام حرکت دارای شش مسئله، ۱۰. مسائل السماء و العالم، ۱۱. الآثار العلویه شامل دو مسئله، ۱۲. فی النبات، ۱۳. فی الحیوان، ۱۴. فی الحواس الباطنه، ۱۵. فی القوی المحرکة الحیوانیه، ۱۶. الانسان؛ بخش الهیات دارای هشت فصل: ۱. وحدت و کثرت و احکام آنها، ۲. احکام هیولی و صورت؛ ۳. اثبات قوی؛ ۴. احکام العلل و المعلولات؛ ۵. وجود و تقسیم آن به جوهر و عرض؛ ۶. مباحث ممکن و واجب؛ ۷. کلی و جزیی و مباحث متعلق به آنها؛ ۸

DİA 276258

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Temmuz 2013

۱۳ قمری
raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī' (1801 - 19c)

در بیان چگونگی عبادت و کیفیت طاعات ائمه علیهم السلام است خصوصاً کیفیت عبادت امام زین العابدین علیه السلام؛ و در ضمن آن اصناف عبادت‌کنندگان را آورده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۳۵/۲

آغاز: وبعد عرضه می‌دارد ... که این چند کله قلمی می‌شود درباره شرح عبادات ائمه علیهم السلام وکیفیت طاعات ایشان؛

انجام: عن کافة الذنوب کبیرة کانت أم صغیرة وهکذا الاخبار الاخر الکثیرة الواردة کذلک.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۵پ-۷پ)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۹۰۷]

● شرح عبارات عرفانی کتاب اشارات / عرفان و تصوف / فارسی

š.-e 'ebārāt-e 'erfānī-ye k.-e ešārāt

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

نویسنده می‌گوید: «این سطری چند است در شرح عبارت و معانی اصحاب عرفان و کشف اشارات و معانی ارباب ذوق و وجدان که در آخر کتاب اشارات للشیخ الکامل و الحکیم ... الشیخ ابی علی الحسینی بن عبدالله بن سینا البخاری ... به اشارت بعض کبراء دین و علوم و رسیدن به غایات آن از معارف و مواجید اذواق ایشان بانصیب شده سمة الحاق یافته و به وصف شیوع عند ارباب التحقیق استحاق گرفته» و «آن دو قسم است: اول در بیان مقامات و شرح درجات این علیه با اشارت به بعضی از سیر و اخلاق ایشان؛ دوم: در بیان اسرار آیات و خوارق عادات که در مجاری احوال و محاذی استکمال بر طبق اشارت و اختیار یا عدم قدرت و اختیار از ایشان صدور یافته هر چند پرتو شهود و ادراک بعضی بر آن نتافته». نویسنده در فصلی پیش از شروع مطلب از سخنان ارباب حقیقت و بر وجه نقل ایراد می‌کند تا مقصود را گشاده‌تر بنمایاند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۳۷

آغاز: بسمله، الحمدلل الذی جعل معارف العارفین مناهج جنابه؛

انجام: اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما و اذا مروا باللغو مروا کراماً وقع الفراغ عن تسوید یوم الاربعاء الثالث و العشرین من شهر رمضان سنه اربع و ثمانین و ثمانمائه.

خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: ۸۸۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، تیماج عنابی، ۱۶۶گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶ - ۶۸۳]

← شرح عبارات مشکله علی بن عبدالله بن فارس ← الفارسیة (۳)

● شرح العبارة = تعلیق الحواشی علی کتاب العبارة / منطق / عربی

š.-ul-'ibāra = ta'līq-ul ḥawāšī 'ala-l k.-il-'ibāra

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ - ۳۳۹ قمری
fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875 - 951)

ارسطو کتاب «العبارة» را در منطق نگاشت. این کتاب پس از ترجمه به زبان عربی از طریق ابونصر فارابی شرح شد.

آغاز: بسمله غرض ارسطو طالیس فی کتاب العباره هو الکلام فی القول الجازم الحملی البسیط من جهة تألیفه لامن جهة مادته ... (آغاز مطلب پس از صدر کتاب:) قال ابونصر محمد بن محمد بن محمد فارابی من الاوائل التی ینبغی لمن شرع فی المنطق ان یعرفها ان هاهنا محسوسات و بالجمله موجودات خارج النفس.

انجام: و لما استعظم ذلک کما من عاده ارسطاطا لیس لن یفعله فی سائر کتبه فیما یری ان افلاطن قد غلط فیه فهذا ما اقوله فی هذا الفصل. هذا آخر ما و جد من تعلیق الحواشی علی کتاب العباره لارسطاطا لیس تفسیر ابی نصر محمد بن محمد الفارابی و لواهب العقل جزیل الحمد و المنه

چاپ: به سال ۱۹۴۸ در مصر به چاپ رسیده است؛ نیز به کوشش محمد تقی دانش پژوه در المنطقیات للفارابی، ج ۲ (قم، کتابخانه آیة الله مرعشی: ۱۴۰۸ق)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۸۷ص (۱-۸۷)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۲۳ - ۲۳۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۱۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۳۰۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰

آغاز: المعقولات تصدق و تکذب ... فقال ان المعقولات الی تصدق و تکذب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، مذهب، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۷ - ۲۴۳]

● شرح عبارة ابن الحاجب / نحو / عربی

š.-u 'ibārat-i ibn-i ḥājib

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۲۵/۷

آغاز: بسم الله ... و بعد لما رأیت قول ابن الحاجب فی الکافیة و هو انه اذا عطف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۷ شعبان ۱۲۰۷ق؛ جلد: تیماج

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیستم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳/ ۱۳۹۱
DİA 276258

İbn Sina
090637
01 Temmuz 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

عیناً قطعاً علی ما کان الوقف من الاعیان، تم.
چاپ: در ضمن مصنفات شیخ مفید با تحقیق محمد رضا حسینی جلالی چاپ شده
[الذریعه ۳۰۲/۲۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۴/۵ عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه بادلیان در آکسفورد F 64 عربی (E. 157)؛ خط: نسخ، کا: عودی، احمد بن حسین، تا: شنبه ۲۷ شعبان ۷۴۰ق؛ نام رساله و مؤلف در این نسخه چنین است: «کتاب النکت فی مقدمات الأصول من املاء الشیخ الأجل المفید ابی عبدالله محمد بن محمد بن النعمان الحارثی»؛ ۵ص (۸۸-۹۲)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۳-۲۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۲۵/۴ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۲۳/۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۴گ (۲۴۳پ-۲۴۶پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۷۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۲۸/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حناساب اصفهانی، غلامرضا عطار بن آقا محمد حسین، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۳گ (۲۸پ-۳۰ر)، ۲۴ سطر (۹×۱۵) [ف: ۴۱-۴۴۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۴۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بهاری همدانی، تا: ۱۳۱۲ق؛ از روی نسخه به خط «احمد بن حسین عودی حلی» مورخ سال ۷۴۰ق، استنساخ گردیده؛ ۵گ (۴۰-۴۴)، ۱۶سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۱-۲۳۹]

۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۳۰/۱۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: تبریزی، عبدالله، تا: ۱۳۷۰ق؛ ۴گ (۱۶۷ر-۱۷۰ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۷۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۴۳/۱-ف
نسخه اصل: کتابخانه عمومی حکیم در نجف؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۲۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۴۳/۴-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۲۷]

● النکت فی المنطق = الفصول الموجزة = معرفة الاشیاء / منطق / عربی

an-nukat fi-l manṭiq = al-fuṣūl-ul mūjazat = ma'rifat-ul ašyā'

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

جز «المنطق الموجز» اوست.
آغاز: البسملة ... الحمدلله حق حمده، و صلواته علی نبیه محمد و آله أجمعین. إعلم ان المعرفة بالأشیاء علی وجهین، تصدیق و هو اعتقاد بما یصدق به و یکذب به علی وجه التصدیق به، أعنی اعتقاد النفس اثبات حکم أو نفیه ...
انجام: و إذا أردت التصور، فانظر الی الأمور الموقعة للتصور، و هی النعوت الأوصاف، و احصها بالمعنی دون اللفظ، و انظر هل هی موجودة للشیء، و هل هی ذاتیة فاذا عملت هذا، یکون و زنت المعلومات المستفادة بالوزن العقلی. و ذلک ما أردنا أن نقرر. انقضت الفصول الموجزة و هی تعرف بالنکت. تمت.
چاپ: در حاشیه شرح الهدایة الأثیریة (تهران، چاپ سنگی، ۱۳۱۳ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰/۱۶-ف
آغازو انجام: برابر
نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۴گ (۵۵پ-۵۸پ) [فیلمها ف: ۱-۵۷۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۵۹/۱۴-عکسی و ۳۷۱/۱۴-عکسی و ۴۳۷/۱۴-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۸۶]

● نکت القاموس فی تحفظ الناموس / لغت / عربی

nukat-ul qāmūs fī taḥaffuẓ-in nāmūs

فاضل حکم آبادی، محمد بن حسن، ق۱۴ قمری
fāzel-e hokm ābādī, mohammad ebn-e hasan (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۰ق
نویسنده می‌گوید هر که را با زبان عرب سرو کار است حتماً سر و کارش به این کتاب می‌باشد. لذا بر آن شدم که این کتاب را دقیقاً مطالعه کنم و آنچه نقص از املاء غلط یا اسامی مبهم و امثال آن در آن بیابم مرتفع سازم خواه این نقائص تقدیم خوانندگان می‌کنم. او پس از آن موارد اشتباه را باز می‌نماید و اغلاط را نشان می‌دهد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۸
آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله الذی خلقنا و علمنا الکتاب و کلفنا وارشدنا الصواب؛ **انجام:** علی هاجرها آلاف تحیه و ثناء و صلوات و سلام.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۰ق؛ مجدول؛ ۹۱گ، ۲۲ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۳]

İbn Sina
090637
01 Temmuz 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۸ق؛ ۵گ (۲۱ر-۲۵ر) [ف: ۳-۲۶۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۲/۳۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۰ص (۶۴۵-۶۵۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسینی تفرشی، محمد ابراهیم بن محمد، تا: صفر۱۳۱۱ق؛ جلد: میشن، ۵گ (۴۷ر-۵۱پ)، ۱۵سطر ، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۲سم [ف: ۷-۴۷۱]

● النفس و الروح / فلسفه / عربی

an-nafs wa-r rūḥ

ابن مندویه، احمد بن عبدالرحمن، - ۴۱۰ قمری
ebn-e mandūye, ahmad ebn-e ʻabd-or-rahmān (- 1020)
اهدا به: حمزه بن الحسن

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۱۴/۱۰
آغاز: بسمله. و به نستعین رسالة من ابی علی احمد بن عبدالرحمن بن مندویه الاصفهانی الی حمزة بن الحسن فی النفس و الروح علی رای الیونانین و هذا اوله: اوضح الله لک غوامض العلوم و انار خفیاتها ... علمتنی حاجتک الی معرفة ما قاله المتکلمون فی النفس و الروح؛ **انجام:** و یغبطک بمکانه ان شاءالله بعون الله تعالی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان رجب۱۰۷۲ق؛ ۳گ (۵۸پ-۶۱پ)، ۱۶سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۷۵۰]

● النفس و الروح / فلسفه / عربی

an-nafs wa-r rūḥ

بیان حقیقت نفس و روح و جدایی‌های این دو از یکدیگر با استفاده از بعضی آیات و احادیث و نقل بعضی از گفته‌های دانشمندان این فن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۳۶/۲۲
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... أما بعد فهذه رسالة رتبناها فی حقیقة النفس و الروح هل هما شیء واحد أو شیئان؛ **انجام:** أو قدماًراسخاً فی عمل التقوی و لایخاف من الخالق.
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۳گ (۳۴۳ر-۳۴۵پ)، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۷۴]

● نفس و روح / عرفان و تصوف / فارسی

nafs va rūh

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۴۷
آغاز: بسمله، حمدله این ذکریست در بیان آنکه درویشی از روی استفاده سوال کرد؛ **انجام:** قوله ت، لایستاخرون ساعه و لایستقدمون و الله اعلم بالصواب
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● النفس و سعادتها و شقاوتها / فلسفه / عربی

an-nafs wa sa‘ādatuhā wa šaqāwatuhā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۲۵/۳
آغاز: کالعلة الفاعلیة ... الفصل الثانی فی تعریف القوی النفسانیة علی سبیل الاختصار؛ **انجام:** الفصل الرابع عشر فی المرتبة القصوی التی تبلغها النفس الناطقة ... و لا اکتساب تکلفی لکن له التهیوء فی القوة العملیة و الرئیس الاول.
خط: نسخ، کا: صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، تا: ۱۰۰۶ق، جا: قزوین؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۴ص (۶۵ر-۹۸پ)، ۱۵سطر (۴/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۷-۶۱]

● النفس و الطبیعیات / فلسفه / عربی

an-nafs wa-t ṭabīʻīyāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای درباره نفس و طبیعیات و غیر از رساله‌هایی است که در الذریعة آمده و درچهارده«فصل» است: ۱. البرهان علی أن النفس جوهر؛ ۲. لکل واحد من العلوم شیء یبحث عن أحواله؛ ۳. لیس أحد من الناس لا یصیب له من أمر الرویا؛ ۴. الهیولی البسیطة لها استعداد بسیط؛ ۵. صفة الشیء موجودة له؛ ۶. الوجود من صفات الشیء؛ ۷. اللواحق الاعتباریة غیر متناهیة؛ ۸. الإمکان من لوازم المهیة؛ ۹. الأمور المفارقة قوی و مهیات؛ ۱۰. الإجماعیة الوهمیة هی القوی التی یتأدی إلیهما؛ ۱۱. الأمور معتبرة بأنها ذوات فی أنفسها؛ ۱۲. العقل یفرض ثلاثة أکوان أحدها الکون؛ ۱۳. الجوهر فی جوهریته المطلقة؛ ۱۴. یشبه أن یکون الجوهریة من لوازم الجسم.
[ریحانة الأدب ۵۸۹/۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱۹/۶
آغاز: فصل، البرهان علی أن النفس جوهر هو أن هذه الأجسام التی یحس و یتحرک بالإرادة؛ **انجام:** فما قولک فی وجود الأول و إن کان مستغنیاً فلا حاجة للوجود إلی العلة.
خط: نسخ، کا: بالانکابی جیلانی، محمد نصیر بن حسن، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۴گ (۲۷-۳۰)، ۲۲سطر ، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۶۷]

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
01 Temmuz 2021

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۹-۱۰)، ابعاد متن: ۹/۵×۱۵/۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۴۱۱]

←نفس (رساله در معرفت)←العوالم الخمس الکلیة (ترجمه)
←النفس علی الدلیل و البرهان←القوی الجسمانیة

● النفس علی سنة الاختصار = مبحث عن القوی النفسانیة = الهدیة / فلسفه / عربی

an-nafs ʻalā sunna-til ixtiṣār = mabḥaṯ-un ʻan-il quwa-n nafsānīya = al-hadīya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای است مختصر در ده «فصل»: ۱. فی اثبات القوی النفسانیه؛ ۲. فی تقسیم القوی النفسانیه؛ ۳. فی انه لیس شی من القوی النفسانیه حادث عن العناصر؛ ۴. فی تفصیل القول فی القوی النباتیه؛ ۵. فی تفصیل القول فی القوی الحیوانیه؛ ۶. فی تفصیل القول فی الحواس الظاهره؛ ۷. فی تفصیل القول فی الحواس الباطنه؛ ۸. فی ذکر النفس الانسانیه من مرتبة بدوها الی مرتبة کمالها؛ ۹. فی ماهیة البراهین الضروریه؛ ۱۰. فی اقامة البراهین علی وجوده جوهر عقلی.

وی این رساله را برای امیری ــ احتمالاً نوح بن منصور سامانی (۳۶۵-۳۸۷ق) ــ به رشته تحریر درآورده است. این رساله از آنجا که برده فصل تقسیم شده به رساله «الفصول» و از آنجا که به امیر نوح بن منصور اهدا شده است به رساله «هدیه»، و چون شیخ درباره اختصار آن، در مقدمه رساله ذکر کرده که: «فرأیت ان اعمل للامیر کتاباً فی النفس علی سنة الاختصار ...»، به «النفس علی سنة الاختصار» و بالاخره به اعتبار موضوع آن به «مبحث عن القوی النفسانیه» نامیده شده است.

آغاز: خیر المبادی ما زین الحمد لواهب القوة علی حمده ... فلو لا ان العادة سوغت للاصاغر الانبساط الی الاکابر ... و لما وجدت العادة قد نهجت هذه الجادة و شرعت هذه السنة ظفرت بقدر نفسی فی الانبساط الی الامیر الاجل السید اطال بقاه بهدیة.

انجام: و مهما امر الامیر بافراد القول فی تلک المعانی ... و یرفع بمکانه مکان اهلها و یعزز عدد طالبی فضلها و الحمدلله و هو حسبی و نعم الوکیل و صلوته علی رسله اجمعین.

چاپ: در رسائل (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)؛ به تصحیح احمد فؤاد الاهوانی، احوال النفس و ثلاث رسائل اخری (قاهره: ۱۹۵۲م)

[الذریعه ۲۶۰/۲۴؛ اعلام ۱۰۳۳/۲؛ فهرست مصنفات ۲۴۱-۲۴۴؛ مهدوی، مصنفات ابن سینا ۲۴۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۰/۱-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۱۱. در فهرست با عنوان «فی النفس» آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۵۷۸ق؛ ۱۲گ (۱-۱۲)، ۲۴سطر [فیلمها ف: ۱-۴۳۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۴۰/۱

خط: نسخ، کا: محمود بن علی بن ابی علی عبدیل، تا: قرن ۷؛ مجدول؛ ۲۳ص (۱-۳۳)، ۲۳سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [سنا: ف: ۱-۱۱۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۳۳ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۷ص (۲۰۸-۲۱۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۹-۴۱۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۸/۱عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۴۰۰۳ (فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبة تشستر بیتی ۵۸۵/۲)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۱ رجب۷۳۳ق؛ مصحح؛ ۲۱ص (۳-۲۳)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۴-۱۲۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن امیر، تا: قرن ۱۰؛ ۱۷گ (۱۲ر-۲۸ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۵-۵۲۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۷گ (۱۵پ-۲۱پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۳۹۴]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۷۶/۱۶-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** اوالانسان لیست انسانیة بالفعل مستعارة

تنها دو فصل نخستین را دارد؛ خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶ص (۱۹۴-۱۹۹) [عکسی ف: ۱-۳۹۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۴۷/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۵۹پ-۱۷۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۳۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۹۴/۱۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۳۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۴/۳

خط: تعلیق ریز، بی‌کا، تا: نزدیک۱۰۶۱ق؛ ۲۳گ (۴۳پ-۶۵ر) [ف: ۳-۳۹۴]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** لازالت الحکمة متنعشة بعد الخمول نضرة بعد الذبول لیستمدوا بدولته دولتها و ترجع بأیامه أیامها و یرفع بمکانه

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637
01 Temmuz 2023

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۱-۸) [ف: ۳-۲۶۳]

۳۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۶۲/۴ - ب

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۱۷۰پ-۱۷۳ر) [ف: -۴۹۵]

۳۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۹۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۷۳]

● **نفس = ترجمه مختصر رساله نفس** / فلسفه / فارسی

nafs = t.-ye moxtasar-e r.-ye nafs

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

مترجم: بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین - ۶۶۷ ؟ قمری

ترجمه رساله منسوب به ارسطو است که افضل الدین آن را به فارسی در آورده است؛ در هفت باب.

چاپ: مجموعه مصنفات بابا افضل کاشانی، به کوشش مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، انتشارات خوارزمی)

[تاریخ علوم عقلی درتمدن اسلامی، ذبیح الله صفا ۹۶/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۱۴۰-ف

نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق؛ درهامش است. [فیلمها ف: ۱-۴۳۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۱۶

آغاز: نخستین سخن اندر یافت هر معلولی، سخن دویم اندر هستی نفس، سخن سیم ... چنین گفتند که بدین سخن آن خواسته که هر آن چیز که یافته شود یا محسوس بود؛ **انجام:** حکمت چون از سرشک از دیده باشند به پیش ما از این الفاظ دورند بنزد ما از این معنی تراشند. تمت بحمد الله و منه

خط: نستعلیق، کا: فراهانی ورامینی، شاه مراد بن نقدعلی، تا: ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۴۹پ-۵۱پ)، ۲۷سطر ، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۲۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۴۳

آغاز: همگی آنچه دانای یونان ارسطاطالیس یاد کرد در کتاب نفس ابتدای گفتارش رواست بر آنکه گفت نفس جسم است پس از آنکه گویند؛ **انجام:** و اما در کتاب ما بعد الطبیعة که اجرام سماوی عقل دارند و برین حجتهای قوی و روشن ننموده، تمام شد مقاله سوم و بتمامی آن کتاب منسوب بأرسطاطالیس تمام گشت.

این رساله در یک مقدمه و سه مقاله می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: فراهانی ورامینی، شاه مراد بن نقدعلی، تا: ۷ ذیقعده۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۳۵ر-۱۴۹پ)، ۲۷سطر ، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۳۳]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۱

آغاز: یکی بدان معنی که تمامست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذی حجه۱۰۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ با سرلوح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۱۳ (۱-۱۳)، ۲۰سطر (۸×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۵-۱۵۲۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۱۰

آغاز: بسمله، همگی آنچه دانای یونان ارسطاطالیس یاد کرده؛ **انجام:** مثل الجوز و اللوز در بازار نیست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۶ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۶. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۰۴]

● **النفس = قوی النفس** / فلسفه / عربی

an-nafs = quwa-ln nafs

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۳۶۰/۷

آغاز: بسمله ان قوی النفس تنقسم الی ثلاثة اقسام احدها القوی التی تکون بها الفکر و التمیز؛ **انجام:** بل افعالاً کما سبق من البیان فی ذکرها فی علم ذلک.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۳۴پ-۱۳۸پ)، ۲۵سطر [ف: ۲۵-۳۴۶]

● **النفس** / فلسفه / عربی

an-nafs

ابن باجه، محمد بن یحیی، - ۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā (- 1139)

چاپ: تحقیق محمد صغیر حسن المعصومی (دمشق، مطبوعات المجمع العلمی: ۱۹۵۰م)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۷/۱۵ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه بودلیان در آکسفورد، شماره ۲۰۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵۴۷ق [عکسی ف: ۴-۴۸۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۹/۱۲ عکسی

آغاز: الاجسام منها طبیعیة و منها صناعیة فالصناعیة کالکرسی؛ **انجام:** و لنضف الی ذلک ما تقدمنا فبیناه فیما سلف من هذا الکتاب فنقول

نسخه اصل: کتابخانه سلطنتی برلین، ش ۵۰۶۰؛ خط: مغربی، کا: انصاری، عبدالله بن محمد، تا: ۶۶۷ق؛ ۲۸گ (۱۴۵پ-۱۷۲ر)، ۲۸سطر ، اندازه: ۲۰×۲۷سم [عکسی ف: ۳-۶۴۵]

DİA 276271

İbn Sina
090637
01 Temmuz 2023
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

● **نصیحت منظوم** / شعر / فارسی

nasīhat-e manzūm

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

jorjānī, ʻalī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

از میر سید شریف جرجانی به فرزندش امیر محمد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶/۱۹

آغاز: سالها گفتیم درس قیل و قال ×× ما و درویشی و کنج و عین حال

نسخه اصل: کتابخانه آیت الله گلپایگانی، شماره ۴۸ (جدید ۱۵۶/۱۹) [در فهرست نیامده]؛ خط: نستعلیق، کا: حسنی حسینی، مسعود بن فضل الله، تا: ۱۰۵۹ق، جا: اصفهان؛ ۱ص (۶۸)، ۱۹-۳۰سطر [عکسی ف: ۳-۶۶۵]

←نصیحة المؤمنین و فضیحة الشیاطین>تحفه اثنی عشریه

● **نصیحت نامچه** / سیر و سلوک / فارسی

nasīhat-nāmče

در آداب طریقت و سلوک اهل معرفت، که پندهایی از خواجه عبدالخالق عجدوانی، نورالدین عبدالرحمن جامی، خواجه سعد الدین، خواجه بهاء الدین و پند نامه لقمان می‌آورد.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۷۹/۱۰

آغاز: بسمله، حضرت خواجه عبدالخالق عجدوانی قدس الله تعالی سره العزیز فرموه اند؛ **انجام:** چون چنین کردند و بخانه خود آمدند باز به طریق روزی که مقرر فرموده بود و همان ملک را مقرر فرمودند که باز به ایشان رساند صدق الله ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۷۹پ-۹۲پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۱۳۹]

←نصیحت نامه>اخلاق الاولیاء
←نصیحت نامه>اخلاق شاه محمدی
←نصیحت نامه>اسرار الغیبیة لاسباب المدنیة
←نصیحت نامه>الهی نامه
←نصیحت نامه>پندنامه
←نصیحت نامه>حجة الذاکرین
←نصیحت نامه>ظفرنامه
←نصیحت نامه>فرزند نامه
←نصیحت نامه>قابوسنامه
←نصیحت نامه>کریما
←نصیحت نامه>کلیات
←نصیحت نامه>نصیحة الملوک

● **نصیحت نامه = اسباب نکبت** / شعر، اخلاق / فارسی

nasīhat-nāme = asbāb-e nekbat

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

در این منظومه که هفتاد و نه بیت است، شصت صفت که مایه نکبت و نحوست می‌باشد، برشمرده شده است، به نقل از گفته‌های حضرت پیامبر اکرم (ص)و ابن سینا.در نسبت این منظومه به ابن سینا تردید است.

آغاز: نزد ارباب دولت و مکنت ×× شصت چیز است مایه نکبت / گوش کن تا بگویم آنها را×× که بر انداخت خانمانها را

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۲۲/۱۳

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ چلیپا نوشته شده؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۵۳/۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** دان خواب برهنه نیست نکوی ×× مکن و سوی دولت آور روی / این نصیحت که جمله را گفتم ×× در به معنی نظمشان سفتم / نقل از شیخ ابوعلی سیناست ×× که روایات او همه زیباست

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۳۰۳پ-۳۰۴ر) [ف: ۲۹/۱-۱۴۲]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۸۷/۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** نان بدندان اگر کنی پاره ×× شوی از شهر خویش آواره

خط: نستعلیق، کا: محمد بن سید کریم تاجر شوشتری، تا: ۱۳۰۱-۱۳۰۸ق؛ ۱گ (۱۰۷ر-۱۰۷پ)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴-۱۱۱]

۴. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۱۴۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر که دارد از این نصایح عار×× یا ندارد از این کلام اقرار / این تو مایه هلاکت دان×× مایه درد و رنج و محنت دان

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ کا: میرزا علی محمد، بی‌تا؛ ۴گ (۱۵پ-۱۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۹۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۵/۱۳

کا: علی اصغر بن حاجی محمد سعید، بی‌تا، جا: میانه؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۶×۱۷، اندازه: ۱۰×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۷۴]

● **نصیحت نامه** / سیر و سلوک، اخلاق / فارسی

nasīhat nāme

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

این رساله یک رشته نگارشی است که نخست به نکوهش علوم رسمی برای تحصیل دنیا و پس از آن به ذکر آداب سلوک و پند و موعظه باختصار رفته و تفصیل را به «احیاء العلوم» حواله داده است. وی این رساله را به خواهش یکی از شاگردان که پندنامه مخصوص از او خواسته نگاشته است.

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سی و سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ۲۰۱۴/۱۳۹۳
DİA 276271

İbn Sina
090637
01 temmuz 2023
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

● **النصیحة لبعض الاخوان = المواعظ = الحکمة و النصیحة** / اخلاق / عربی

an-nasīha li-ba'ḍ-il ixawān = al-mawā'iẓ = al-ḥikma wa-n nasīha

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

دکتر مهدوی این نوشته را در شمار آثار منسوب به ابن سینا یاد کرده است.در نسخه «من کلام الشیخ الرئیس» دارد و در آن وصف چهار گونه نفس شده همان‌که از علی(ع) روایت کرده‌اند و مجلسی نپذیرفت.

آغاز: و بعده فان اکمل الناس عقلا و اصوبهم رایا و امثلهم طریقة و احمد هم مذهبا من حسن نظره لنفسه و ...

انجام: علم ان النفس التحف و اکرم الطرف اهداء المواعظ البالغة و الزواجر السرادعة و الحکم النافعة و المعارف الناصعة و الحمد لله رب العالمین.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۱/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحکم البالغة و المعارف التامة و السلام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۲ص (۱۰۸- ۱۰۹)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۶]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷/۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۱گ (۱۱۸)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۷۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۳۸/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۳گ (۱۳۰-۱۳۲)، ۲۰سطر ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۵۵]

۴. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه: ۱۷/۸

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۵۶ق [نشریه: ۵-۲۷۳]

۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۹۵/۷

آغاز: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۵۶ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ اهدایی دکتر میربه صدرالدین محلاتی در ۱۳۴۴ق؛ خریداری کتابخانه از ورثه مرحوم محلاتی؛ جلد: گالینگور، ۲۲ سطر ، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: -۳۴۴]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵/۱۷ ـ ج

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۵۴پ-۵۵ر) [ف: ۱-۲۱۱]

۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵/۱۸ ـ ج

آغاز: بسمله.ایهاالناس اعملوا ان المدة و ان طالت قیصرة و الماضی للمقیم عبرة و المیت للحی عظة؛ **انجام:** و الرموز النبویة لیقوم بها الصورة الدنیاویة تم الکلام

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۵۵پ-۵۶ر) [ف: ۱-۲۱۱]

● **نصیحة للولد الصالح** / مواعظ

naṣīḥat-un li-l-walad-iṣṣāliḥ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۷۵/۱۳

خط: نسخ، کا: درجزینی، محمد، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۷۰-۲۷۲)، ۲۲سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۳۲]

● **نصیحة المتشرعین** / مواعظ / عربی

naṣīḥat-ul mutašarri'īn

واعظ استرآبادی، سلطان حسین بن سلطان محمد، ۹۸۷؟ - ۱۰۸۲ قمری

vā'ez-e estarābādī, soltān hoseyn ebn-e soltān mohammad (1580 - 1672)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۱

آغاز: البریه و لایخافون عما یتضمن هذا الایه؛ **انجام:** فانصر ناعلی القوم الکافرین ... ست و خمسین و الف ۱۰۵۶ من الهجره النبویه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ افتادگی: آغاز [الفبائی: -۵۸۴]

● **نصیحة المجاهدات** / عرفان و تصوف / عربی

š.-u naṣīḥat-il mujāhidāt

سلمی، محمد بن حسین، ۳۲۵ - ۴۱۲ قمری

sulamī, mohammad ebn-e hoseyn (938 - 1022)

رساله شامل اقوال و گفتار محمد بن ادریس شافعی است در نصیحت، مجاهدت و آداب معاملات و استقامت احوال به مشرب صوفیه که جامع به خواهش برخی دوستان نگاشته است.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۷۲/۸

آغاز: بسمله قال الشیخ ابوبکر محمد بن الحسن قال سمعت الشیخ الفقیه اباالحسن علی بن محمد بن احمد ... یقول الحمدلله اولاً و آخرا ... سالنی بعض اخوانی هل تعرف للامام ابی عبدالله محمد بن ادریس؛ **انجام:** قال سمعت جعفر بن محمد اخلاطی.

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید علی غیاثی، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ جلد: مقوا، ۱۰گ (۷۲-۸۱)، ۱۹ سطر ، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: -۳۶۰]

← نصیحة الملوک ← تحفة الملوک
← نصیحة الملوک ← نصایح الملوک

DİA 276271

Ibn Sina
090637
01 Temmuz 2013
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

● **النجاة** / فلسفه / عربی

najāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

جوزجانی، عبدالواحد بن محمد، -۴۳۸ قمری

jawzjānī, ʻabd-ol-vāhed ebn-e mohammad (-1048)

محل تألیف: همدان

دوره جامع فلسفه مشائی و شامل بخش‌های منطق و حکمت و ریاضی است که پس از کتاب شفاء در همدان تصنیف فرموده و تفصیل مطالب را بدان ارجاع می‌فرماید و به روایتی تصنیف این کتاب در طی سفری بوده که با علاءالدوله دیلمی به شاپور خواست رفته. جلد اول این کتاب که حاوی بخش‌های منطق و حکمت طبیعی و الهی است به دست شیخ تدوین یافته و جلد دوم را شیخ ابو عبیدالله عبدالواحد بن محمد جوزجانی «- ۴۳۸» شاگرد شیخ تدوین نموده است.حاوی هفت بخش به ترتیب: ۱. منطق؛ ۲. طبیعیات؛ ۳. هندسه؛ ۴. ارثماطیقی؛ ۵. هیئت؛ ۶. موسیقی؛ ۷. الهیات.

آغاز: بعد حمدالله و الثناءعلیه بما هو اهله و مستحقه فان طایفة من الاخوان الذین لهم حرص علی اقتباس المعارف ...

چاپ: فهرست عربی مشار: ۹۴۸؛ مصر، مطبعة شیخ فرج الله کردی، ۵۳۹ص، ۱۳۳۱ق؛ به تصحیح محمد تقی دانش پژوه (تهران، انتشارات دانشگاه تهران: ۱۳۶۴).

[الذریعة ۵۶/۲۴؛ فهرست قنواتی: ش ۲۳؛ معجم المطبوعات: ۱۳۱؛ دنا ۱۰: ۵۷۶-۵۷۸ (۵۳ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح النجاة ابن سینا؛ فخر رازی، محمد بن عمر (۵۴۴-۶۰۶)

۲- شرح النجاة ابن سینا؛ اسفراینی، محمد بن علی (-۸)

۳- افادة فی اطلاقات الواحد

۴- النجاة (منتخب)

۵- الاصول (منتخب) = منتخب کتاب اقلیدس

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۴۹/۳-ف

نسخه اصل: بادلیان ۴۵۶ (Hunt 534)؛ کا: نصر بن منصور بن عدنان عین زربی، تا: جمعه ۲۸ ذیحجه۴۶۵ق، جا: شام؛ مقابله شده با اصل در آغاز محرم ۴۶۶ [فیلمها ف: ۲-۸۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۴۸ و ۳۷۹۲-ف

کامل دارای منطق و طبیعی و ریاضی و الهی در ۱۱ جزعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۵ و ۶؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد اسمعیل»، «افوض امری الی الله عبده ابوطالب»؛ نیز: «کتاب النجاة تألیف الشیخ الرئیس ابی علی الحسین بن عبدالله بن سینا رحمه الله لخزانة الملک الاجل السید المؤید المظفر المنصور شمس الملوک عضد الدین علاءالدولة و جمال الملة ظهیر الاسلام ابوکالیجار گرشاسب بن عل بن فرامرز حسام امیرالمؤمنین اعزالله نصره» پس این نسخه برای علاءالوله گرشاسب (زنده ۵۱۳) نوشته شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۳۸گ، ۳۲سطر (۵×۱۶)، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۸-۳۷] و [فیلمها ف: ۲-۲۴۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰-ف

نسخه اصل: حسین چلبی ش ۶۴۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۲۴۲گ، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۳۹۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۳

آغاز: لایخرج منهما کقولک زید مشی؛ **انجام:** و هو انسان ممیز عن سایر الناس یتالهه تمت الالهیات من کتاب النجاه و یتلوه الهندسه و لله الحمد

ج ۱؛ خط: نسخ، کا: حسن بن ابی الفضل شاه بن حسن سامانی «کذا» جنزی، تا: شعبان۵۲۴ق؛ افتادگی: آغاز(از آغاز بخش منطق تا چهار سطر پیش از مبحث مواد «قضایا» را فاقد است)؛ مصحح، مقابله شده؛ ۱۵۳گ، ۱۹سطر ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۶۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۳۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۹۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۴

آغاز: قال الشیخ ابو عبید عبدالواحد بن محمد الجرجانی انی کنت؛ **انجام:** ممکنا علیها من اصناف النحاسین التی ... من الوسطی الاولی ...

ج ۲؛ خط: نسخ، کا: سامانی، حسن بن ابی الفضل، تا: ۵۲۴ق؛ از اواخر بخش موسیقی را ندارد؛ دارای اشکال و دوائر هندسی؛ ۷۶گ، ۱۹سطر ، اندازه: ۲۱×۵۱سم [ف: ۴-۲۶۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹-ف

نسخه اصل: حراجچی اوغلو ش ۱۲۱۴. کامل؛ کا: هرمزدی صاحبی مابیژن آبادی، ابوالفضل فاخر بن محمد، تا: دوشنبه ۲۶ رمضان۵۳۲ق، جا: نیشابور؛ ۲۰۳گ [فیلمها ف: ۱-۳۹۲]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۴۴۳

شامل: منطق و طبیعی و الهی؛ خط: نسخ، کا: اسمعیل الحافظ القیر شهری، تا: پایان ربیع الاول۶۶۳ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله بن الیاس بن محمودددر ۹۶۳ق، بهاء الدین محمد شفیع حسینی در ۱۱۱۷، خلیل با مهر: «یا خلیل الرحمن» در ۱۱۴۴؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۵۶گ، ۲۱ سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۵-۷۰۴]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۴۵/۵-ف

آغاز: فصل فی مشارکة الحد و البرهان ... فصل الظن الحق هو رای فی شیء انه کذا

نسخه اصل: شماره ۳۵۵۹ دانشگاه پرینستن که در ص ع آمده: «فیها خط الطوسی» و در راهنمای کتاب (۶۴۹/۱۶-۶۵۷) شناسانده شده. الاجناس العشرة من کتاب النجاة؛ بی‌کا، تا: ۱۵ صفر ۶۸۰ق؛ ۱۱گ (۵۱-۶۱ر) [فیلمها ف: ۳-۴۸]

۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۱۹/۹

بی‌کا، تا: قرن ۸؛ قطع: رحلی [ف: -۲۷۲]

İbn Sina
090637
01 Temmuz 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۱۸/۳

آغاز: قال الفاضل جالینوس انی ذاکر لک ایها الحبیب طوشرون فی کتابی هذا؛ **انجام:** و صار اضعف لما کان و صار متفاوتاً.

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید علی غیاثی، بهمن ۱۳۳۸؛ جلد: گالینگور، ۱۴گ (۲۰۷-۲۲۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۸۱]

● **النبض = رگشناسی = نبضیة** / طب / فارسی

nabz = rag-šenāsī = nabzīye

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

به دستور: علاء الدوله ابوجعفر امیرالمؤمنین کاکویه

تاریخ تألیف: پس از ۴۱۲ق

رساله‌ای است در رگ‌شناسی، در ۸و برخی نسخه ها نه «فصل»نگاشته است.

آغاز: بسمله. سپاس مر آفریدگار را و ستایش مر او را و درود بر پیغامبر گزیده ... فرمان خداوند ملک عادل سید منصور مظفر عضدالدین علاء الدولة و قاهر الامه و تاج الملة ابو جعفر حسام امیرالمؤمنین ... بمن آمد که اندانش رگ کتابی بکن جامع که همه اصلها اندروی بود بتفصیل پس فرمانرا پیش رفتم باندازه طاقت و دانش و اینکتاب را بزبان فارسی چنانکه فرمان بود بر توفیق ایزد مقول کردم ...

انجام: اکنون این اصلهای کلی است اندر علم نبض که حکیمان گفته اند و اما نبض بیماریها شاید گفتن بتفصیل. انشاءالله تعالی. تمت الرسالة بعون الله و حسن توفیقه.

چاپ: دوبار با دیباچه و تصحیح جناب آقای مشکوة در تهران به چاپ رسید یکی در ۱۷-۱۳۱۶ش، دیگری به یادگار جشن هزاره ابن سینا در ۱۳۳۰ش.

[ریحانة الادب ۵۸۹/۷؛ فهرستواره منزوی ۳۴۸۷/۵]

شروح و حواشی:

۱- حاشیة النبض

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۲/۵-طباطبائی

خط: نستعلیق، کا: حموی، سالک الدین، تا: ۹۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۶گ (۵۷پ-۶۲ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۰]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۶۲/۱۱ - ب

ناقص است و تا نیمه فصل دوم را دارد و افتاده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۸۲ مکرر پ-۱۸۳پ) [ف: - ۱۲۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۰۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۲۱ص (۳۶-۵۶)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹-۱۸۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۴۷/۱۹

آغاز: و ضعیف بود از جهت گرفتن حرارت غریزی؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، ۱ص (۱۷۴ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۳۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۹۴/۱۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۳۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۱ق؛ ۱۱گ (۶۵ر-۷۵پ) [ف: ۴-۷۶۸]

۶. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۹۷/۱

بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۴ شوال ۱۰۷۶ق؛ ۳گ (۹پ-۱۱پ) [نشریه: ۳-۱۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۱۲/۴

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰ص (۲۹-۳۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۱۰۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: نادر شاه افشار، ۱۱۴۵؛ ۱۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۹-۲۴۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۹۵۴

آغاز: بسمله. حمدله ... فصل اول اندر اطلهائی که اول بیاید دانستن آفریدگار به آن حکمت کامله؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن احمد لاهیجانی، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۷×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۳۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۳/۷ ط

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۷۰ق؛ ۸ص (۱۸-۲۵) [ف: ۲۴/۳-۹۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۲۴/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۱۱-۱۴)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۲۸-۳۲۳]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۴۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱سطر، اندازه: ۹/۲×۱۴/۶سم [ف: ۷-۴۴۹]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۹۷/۲

خط: نستعلیق، کا: خوانساری، محمد مهدی، تا: شعبان ۱۲۶۳ق؛ ۶گ (۵۰پ-۵۵پ)، ۱۳سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۹۳۳]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۵۱/۱۲۳

آغاز و انجام: برابر

DİA 276271

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

01 Temmuz 202

بن صدرالدین محمد (-۹۴۸ق)
دومین حاشیه اوست بر اشارات ابن سینا و رد بر رد دوانی بر نخستین حاشیه یا «لطائف الاشارات» او.
آغاز: بعد حمد الله علی آلائه، و الصلاة علی أنبیائه ... یقول الفقیر الحقیر ... إنی علقت قدماً، تعلیقات اسمها کالمسمی، لطائف الإشارات إلی لطائف الإشارات. ثم بعد مدة عثرت علی قراطیس، سود وجهها بعض الدوانی و القاصرین من أجلة المعاصرین ... فدعانی بعض الدواعی إلی اختیار مقاله و النظر فی حاله
انجام: بل أقول: ظاهر أن مقصود الشیخ من هذا التنبیه علی وجود الجسم المتصل الذی لاتفصیل فیه بالفعل أصلا، و یظهر ذلک بإیضاح امتناع حصول الأجزاء.
چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در مصنفات غیاث الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی، جلد ۲ (تهران، دانشگاه تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی: ۱۳۸۶)
[دنا ۸۴۰/۱ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط:تحریری،کا:علی بن محمد بن حسن خوراسکانی، تا: با تاریخ ۱۰۳۵ق، ۶۶ص (۱۰۶–۱۷۱)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳۲ – ۱۵۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۳۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: سعد عنایة الله، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ ضربی زرکوب، ۶۰گ (۱–۶۰)، ۲۰ سطر ۱۴/۵×۵، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱ – ۲۰۸۲]

۳. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۴۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** الباطل و زعمه الفاسد یمکن
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: نازک آهار زرد، جلد: تیماج قهوه یی، ۵۳گ (۱–۵۳)، ۱۸ سطر (۴/۷×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: - ۳۶]

● اشارات النباتات و الحیوانات / اخلاق / عربی

išārāt-un nabātāt wa-l ḥaywānāt

ابن غانم، عبدالسلام بن احمد، - ۶۷۸ قمری

ebn-e qānem, ʻabd-os-salām ebn-e ahmad (- 1280)

گویا «کشف الاسرار عن حکم الطیور و الانهار» از شیخ عزالدین عبدالسلام بن احمد بن غانم واعظ (چلبی).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۷
نام مؤلف از فهرست رایانه‌ای مجلس ذکر شد. از اشارات اقجوان، الخرام، اسحاب، الباز، الحمامه، الخطاف، البوم، الطاووس، الذرة، الخفاش، الدیک، البط، النحله، الفراش، الشمع، الغراب، الهدهد، الکلب، الجمل، الفهد، دودة القز، العنکبوت، النمله؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در ص ع به خط تازه‌ای «لسان الحیوان» خوانده شده است؛ کاغذ: سفید، جلد: مشما و مقوایی، ۵۳گ، ۹ سطر (۹×۱۰)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا - ف: ۲ - ۲۳۹]

● الاشارات و التنبیهات / فلسفه / عربی

al-išārāt wa-t-tanbīhāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

متن معروفی است در منطق و فلسفه طبیعی و الهی. منطق در ده «منهج» و فلسفه در ده «نمط»: جسم‌ها، جهات، نفس، وجود و علل آن، صنع و ابداع، غایات و مبادی آنها، تجرید، سعادت، مقامات العارفین، اسرار الآیات. این کتاب تلخیصی از آراء فلسفی ابن سیناست که دانشمندان بسیاری به آن توجه کرده‌اند. دکتر یحیی مهدوی در توضیح آن آورده است: «کتاب «الاشارات و التنبیهات» (در منطق و طبیعیات و مابعدالطبیعه) بر حسب غالب فهرست‌های آثار شیخ آخرین تألیف شیخ الرئیس است. لااقل می‌توان حدس زد که آخرین اثر مهم اوست. این کتاب نسبت به کتاب‌های شفا و نجات بسیار مختصر است لکن در عین ایجاز شامل رؤوس مسائل و مطالب مهم است و پیداست که شیخ در انشای آن مخصوصاً نظر به فصاحت و بلاغت به اعلی درجه داشته است؛ و سبک و روشی که شیخ در آن برای بیان مسائل انتخاب کرده است، و عنوان کتاب حاکی از آن است، به کلی این کتاب را از سایر مؤلفات شیخ ممتاز ساخته است. شاید به همین جهت و به علت ایجاز آن و این‌که مخصوصاً در سه نمط آخر این کتاب مطالبی در مقامات عارفان آوده شده است که برای عامه طلاب فلسفه غیرمأنوس بوده است، شیخ نسبت به این کتاب چنانکه در اول طبیعیات و الهیات و در آخر آن تصریح کرده است، و از «المباحثات» (مباحثه اول) هم به خوبی مستفاد می‌شود، ضنت می‌کرده است و آن را مخصوص خواص اهل علم می‌دانسته است. شرح‌ها و ردها و حاشیه‌ها و انتقادها که بر این کتاب نوشته شده و کتبی که در محاکمه بین شارحین ساخته شده است حکایت از اهمیت این کتاب در نزد دانشمندان در دوره‌های بعد از شیخ می‌کند».
ابن ابی اصیبعه (ج ۲: ۱۸) گوید که اشارات بهترین و آخرین نگارش فلسفی شیخ رئیس است و آن را به همه کس نشان نمی‌داد. در فهرست پایان سرگذشت (السیره) نیز چنین آمده است شیخ در دو نامه خود که گویا به بهمنیار یا دیگری نوشته باشد می‌رساند که نسخه‌ای از آن را نزد خود نگاه می‌دارد و جز ابن زیله و مانند او نباید بدان بنگرند از دیباچه و پایان اشارت نیز به دست می‌آید که شیخ بسیار بدان ارج می‌نهاد و سفارش می‌کرد که به دست هر کس نیافتد.

DİA 276240

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637 01 Temmuz 2013

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۹۲

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله و صحبه الطیبین الطاهرین. و بعد لما کان کتاب الاسباب معلوم فی الطب و مشتهرین الاطبا فاخذنا منه فواید مهمه بان علم الطب واجب عینی علی کل ببشر فکان الاقتصار علی الاقتصار منه و بالله توفیق و علی الله التوکل؛ **انجام:** و علاجه تنقیة البدن من البلغم بالایارجات و استعمال القی و تناول الاغذیة الناشفه

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام (ظاهراً یکی دو صفحه)؛ ۲۴۰گ، ۱۵ سطر (۱۰/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [نشریه: ۳ - ۳۸۳]

● اسباب و علامات و اوجاع مفاصل و نقرس و طریقه معالجه آنها / طب / عربی

asbāb va ʻalāmāt va owjāʻ-e mafāsel va neqres va tarīqe-ye moʻāleje-ye ānhā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

چنین نام و چنین کتاب و یا رساله‌ای به شیخ نسبت داده نشده و ممکن است بخشی از دیگر تالیفات او باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۷۰۶/۲

آغاز: بسمله فصل فی اوجاع المفاصل و النقرس و اسبابه و علاماته؛ **انجام:** معجونا لینة مدقوقة و یضمد به نافع ان شاءالله تعالی.

خط: نسخ، کا: عبدالعزیز الحکیم، تا: ۷ رمضان ۶۸۷ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: میشن، ۳گ (۱۸-۲۰)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۷سم [ف: ۱۹ - ۵۰۰]

● اسباغ المنة فی انهار الجنة / کلام و اعتقادات / عربی

asbāq-ul-minna fī anhār-il-janna

نابلسی، عبدالغنی بن اسماعیل، ۱۰۵۰ - ۱۱۴۳ قمری

nābolosī, ʻabd-ol-qanī ebn-e esmāʻīl (1641 - 1731)

رساله‌ای است کوتاه در نهرهای بهشت و احادیث و روایات در این خصوص.

[ایضاح المکنون ۶۹/۱؛ هدیة العارفین ۵۹۰/۱؛ معجم المؤلفین ۲۷۱/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۰۴/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، فیقول العبد الحقیر ... سیحون و جیحون، قال الشیخ شهاب الدین ابن حجر الهیتمی فی شرحه؛ **انجام:** و هذا هو الصواب فی ذلک و الله اعلم بما هنالک و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم

خط: نسخ، کا: محیی الدین بن قاسم نبکی، تا: ۱۱۹۶ق؛ نام کتاب و مؤلف در پشت برگ آغازین نسخه آمده است؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۸۴-۸۵)، ۲۵ سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۴ - ۶۲۷]

● اسباغ النائل بتحقیق المسائل / فقه / اردو

asbāq-un nāʼil bi-taḥqīq-il masāʼil

کنتوری، ناصر حسین بن حامد حسین، ۱۲۸۴ - ۱۳۶۱ قمری

kantūrī, nāser hoseyn ebn-e hāmed hoseyn (1868 - 1942)

فتاوی فقهی و عملی ایشان در نه جزء (برخی هشت جزء) به صورت سؤال و جواب تدوین شده است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۳۱

آغاز: بسمله. کیا ارشاد هین حضرات علمای دین کااس مسئله مین که اگر کسی مقام پر چند مسجدین بالکل؛ **انجام:** لکن هذا الناصب قد اعمت العصبیة عینیه

جزء ۱؛ خط: نستعلیق و شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ اهدائی رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره فرنگی، جلد: تیماج جگری رنگ با جداول زرکوب.، ۲۰۰گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۶۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۴۰

آغاز: مسئله اول کیا فرماتی هین علمای دین و مفتیان شرع متین اس مسئله مین که سگ چینی کی ظرف؛ **انجام:** اذا مات المقر علی اقراره ثم الموصی له بجمیع المال ثم بیت المال و الله اعلم بحقایق الاحکام

جزء ۲؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدائی رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: حنایی و نخودی آهار مهره، جلد: فرنگی ماشی، ۱۲۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۶۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۴۰

آغاز: بسمله، ما قولکم مدظلکم سید مضطر اولاد امام محمد نقی علیه السلام کو امام ضامن؛ **انجام:** لیکن واقعه در باب روز حدیث نواب هندسی استیناس اسکاهو سکتاهی و الله اعلم.

جزء ۳؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۱۳۰گ، مختلف السطر [اهدائی رهبر: ۳ - ۶۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۳۱۵

آغاز: کیا فرمانی هین علمای دین و مفتیان شرع متین مسأله جات ذیل مین؛ **انجام:** والله اعلم ۲۹ شعبان ...

جزء ۴؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدائی رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، ۳۵۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [اهدائی رهبر: ۳ - ۶۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۷۸

آغاز: (س) کیا فرماتی هین علماء دین و مفتیان شرع متین مسأله جات ذیل مین؛ **انجام:** اور سوا اسکی زید کسی طرح طلاق

DİA 276240

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
01 Temmuz 2021

سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۳۳۴]

● **استخراج المجهولات العددية** / ریاضیات / عربی

istixrāj-ul-majhūlāt-il-ʻadadīyya

کاشانی، عماد الدین یحیی بن احمد، - ۷۶۶ قمری

kāšānī, ʻemād-od-dīn yahyā ebn-e ahmad (- 1365)

پنج رساله از کتاب حساب عمادالدین کاشی، که از او کتاب «لباب الحساب» و کتاب «ایضاح المقاصد لفرائد الفوائد» را که شرح کتاب عمادالدین عبدالله بن محمد الخوام البغدادی در حساب است می‌شناسیم. سرآغاز و انجام رساله‌ها عبارت است:

آغاز۱: بسمله، ان قیل کان شخصا مع کل منهما مال

انجام۱: لظهوره علی من عرف احوال تلک النسب

آغاز۲: اربعة اسفر کان مع کل منهم مال و ارداوا ان بیشتروا

انجام۲: فبسطنا هذه الاعداد و خرجت کما اردنا

آغاز۳: اقر شخص ان لزید علیه الفا و نصف مالعمرو

انجام۳: وهو مال بکر فقد صح ما ذکرناه

آغاز۴: نرید ان نشتری ثلثة انواع من الطیور یکون عددها مائة بمائة درهم

انجام۴: و ان کان صحیحا یمکن الاولی ان یکون الاعداد صحاحا

آغاز۵: رسالة اخری فی الشهور قیل اذا نوی الشخص من الشهور الاثنی عشر وانت ترید ان تخبره به

انجام۵: فقد بینت ما اردنا ببیانه والله اعلم بالصواب

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۹۵/۵

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر۵

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن خلف تبریزی، تا: ۱۰۴۱ق؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: مقوایی، ۶ص (۱۱-۱۶)، ۲۷-۳۱ سطر (۱۱/۲×۱۹)، اندازه: ۱۶/۷×۲۵/۳سم [ف: ۸ - ۴۰۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۷/۶

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر۵

خط: نسخ خوش، کا: محمد طاهر مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: مشهد؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: تیماج ضربی زرکوب ترنج‌دار، ۶ص (۳۸-۴۳)، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۰/۲×۳۳/۱سم [ف: ۱۰ - ۲۴۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۹۸

آغاز: برابر ۱؛ **انجام:** برابر۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۴۴]

● **استخراج المجهولات العددية** / ریاضیات / عربی

istixrāj-ul-majhūlāt-il-ʻadadīyya

حسین بن ابی جامع

hoseyn ebn-e abī jāmeʻ

به درخواست یکی از دوستان، در چهار «باب».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۴۸/۶

آغاز: بسمله، الحمدلله مضعف حسنات المحسنین و جامع الناس الی یوم الدین مبدع الاجساد و مؤلف الاعداد؛ **انجام:** بلغ ۱۰ و هو المجهول و لنختم هذه الرسالة حامداً و مصلیاً علی نبیه صلی الله علیه و آله و سلم

خط: نسخ، کا: محمد شریف بن روح الله، تا: با تاریخ ۱۱۰۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه لایی، ۵گ (۶۱پ-۶۵پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۴سم [ف: ۵ - ۴۱۵]

● **استخراج مسألة المجسم المکافی** / ریاضیات / عربی

istixrāj-u mas'alat-il mujassam-il mukāfī

ابوسهل کوهی، ویجن بن رستم، - ۴۰۵ ؟ قمری

abū-sahl-e kūhī, vayjan ebn-e rostam (- 1015)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۲۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۵گ (۱۲۵-۱۲۹) [فیلمها -ف: ۱ - ۴۶۹]

● **استخراج مسأله غامض هندسی** / هندسه / فارسی و عربی

estexrāj-e mas'ale-ye qāmez-e hendesī

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، - ۶۶۷؟ قمری

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn (- 1269)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی گرداگرد تیماج تریاکی، ۲ص (۱۴-۱۵)، ۱۸ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا - ف: ۱ - ۴۸]

● **استخراج المسائل بالخطاء = ملحقات شمسیه** / فلسفه / عربی

istixrāj-ul-masā'il bi-l-xaṭā' = molhaqqāt-e šamsīye

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۰/۲۷

آغاز: بسمله المسائل التی یمکن استخراجها بالخطأین نوعان احمد هما ان لا یکون فی اثناء السؤال عدد مقدر معلوم بل یکون

کا: محمد رضا بن عزیز الله تونی مشهدی، تا: ۱۱۰۷ق؛ جلد: تیماج خرمایی لولایی، ۲گ، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲ - ۲۰۵]

← استخراج المسائل بالخطائین ≻ ذیل الفوائد البهائیة

DİA 276240

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
01 Temmuz 2020

و معطر که بری او در کوه‌های بلند هندوچین و ماچین در فرنگستان عمومیت دارد؛ **انجام:** برابر

جلد سیم؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۷ ذیحجه ۱۳۲۴ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی با تیماج قرمز، ۳۴۳گ، ۱۰ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳ - ۹۲۷]

● **اسباب التدویة** / طب / فارسی

asbāb-ot tadvīye

طبیبی کرمانی، ق۱۳ قمری

tabībī kermānī (- 19c)

در هزار مطلب در طب زمان قاجار.

[فهرستواره منزوی ۳۲۷۷/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۰۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱۲ ذیحجه ۱۲۹۲ق؛ با فهرست نویسانده در روز دوشنبه ۱۵ ذیحجه ۱۲۹۳ در دارالفنون؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۲۷۷گ، ۲۰ سطر (۱۱×۱۶)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶ - ۵۴۶]

● **اسباب حدوث الحروف = معرفة حدوث الحروف = مخارج الحروف = مخارج الصوت** / فلسفه / عربی

asbāb-u ḥudūṯ-il ḥurūf = m'rifat-u ḥudūṯ-il ḥurūf = mxārij-ul ḥurūf = mxārij-uṣ ṣawt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

به‌خواهش: ابو منصور محمد بن علی بن عمر بن جبان

رساله‌ای است در چگونگی حروف، شامل شش «فصل»: ۱. حدوث صوت؛ ۲. سبب حدوث حروف؛ ۳. تشریح حنجره و زبان؛ ۴. اسباب حرف از حروف؛ ۵. حروف مشبهه به این حروف؛ ۶. در این‌که این حروف گاهی از حرکاتی غیرنطقی شنیده می‌شوند. دکتر مهدوی سه کتاب یا سه روایت با این نام می‌شناساند که سومین آنها مطابق این رساله است. این رساله نیز بیش از یک تحریر دارد.

آغاز۱: بسمله. الحمدلله وحده حمداً یستأهله بعظمة ذاته و بسعة رحمته و فیضان جوده و صلوته علی نبیه محمد و آله و بعد فلیس کل قابل هدیته محتاجاً الیها و لاکل طالب تحفة. فاقداً لها بل ربما آثر الغنی فی ذلک اکرام الفقیر و توخی الکبیر به البسط من الصغیر و الشیخ الکریم و الاستاذ ابومنصور محمد بن علی بن عمر ادام الله فضله

آغاز۲: بسمله، ما کل من یقبل هدیه او اتهب شیئا یکون عادما لذلک الشیء فقد یقبل الغنی من الفقیر عرضا ... و الاستاذ ابومنصور محمد بن علی بن عمر بن جبان طلب منی طلب مباسطة لاطلب افتقار أن أکتب له الحاصل عندی من معرفة حدوث الحروف و اختلافها فی المسموع فی رسالة موجزة

انجام۱: و الیاء عن قلع الاجسام اللینة المتلاصقة بعضها ببعض و اظن انی قد بلغت الکفایة و عبرت عن المقدار الذی نبلغه من المعرفة تقرباً الی الشیخ الکریم الاستاذ جعلنی الله فداه فههنا اختم الرسالة متوکلا علی الله فهو حسبی و نعم الوکیل

انجام۲: و یسمع اکثرها من الطیور و من لغات أهم شبیهة اللغات بنغم الطیور. و الظن انی قد بلغت الکفایة و عبرت عن المقدار الذی تبلغه معرفتی فجاز ان اختم الرسالة. تمت رسالة مخارج الصوت و الحروف لابی علی، رح.

چاپ: قاهره، ۱۳۳۲ق و ۱۳۴۸ق

[الذریعة ۱۱/۲؛ فهرست آثار ابن‌سینا (مجله معارف، دوره نهم شماره ۲)؛ الاوقاف العامة موصل ۹۳/۲؛ مهدوی، فهرست مصنفات ۳۰؛ دنا ۱: ۷۱۶ (۲۷ نسخه: بعضی از نسخه‌ها مربوطه به رساله «حدوث الحروف» ابن‌سیناست که خلط شده)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۹/۵

آغاز: برابر ۱

مشتمل بر شش فصل، فصل چهارم و پنجم و ششم که در نسخه دیگر با این نسخه موافق نبوده عیناً در آخر مندرج گردیده؛ خط: نسخ، کا: نوح بن یوسف بن علی سیرافی، تا: چهارشنبه ۱۵ رجب ۵۶۹ق؛ قطع: وزیری، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۵۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۴/۵-ف و ۴۷۶۰/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها-ف: ۱ - ۵۶۴ و ۳ - ۱۰۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰/۴-ف

نسخ اصل: اونیورسیته ش ۴۷۱۱. در شش فصل؛ خط: نسخ، کا: الحوفی المتطبب، تا: اوایل شعبان ۵۷۰ق؛ در پایان آمده «وکتبه الحوفی المتطبب فی اوایل شعبان سنة ثمان سبعین و خمسمائة یومئذ و صلاح الدین یوسف بن ابوب نایبا بباب الموصل بالحمامات»؛ ۶گ (۲۸-۳۳)، ۲۴ سطر [فیلم‌ها-ف: ۱ - ۴۳۸]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۸۷/۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۶گ (۲۱۷پ-۲۲۲پ)، ۲۲ سطر [نشریه:۲-۱۲۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۱/۱۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها-ف: ۱ - ۵۶۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۱/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۴سم [ف: ۷ - ۴۵۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۱۴-ف

نسخه اصل: نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۳؛ بی‌کا، تا: شاید اوایل قرن ۷؛ ۷گ (۱۰۲-۱۰۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [فیلم‌ها - ف: ۱ - ۴۷۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۲-ف

DİA 276240

İbn Sina
090637
01 Temmuz 2013
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

آوریل ۱۸۷۱م طول می‌کشد و سرانجام با شکست فرانسه پایان می‌پذیرد. در آن از کمون فرانسه و بازگشت ناپلئون سوم بر اریکه سلطنت نیز سخن می‌رود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۸

آغاز: بعد از آنکه ملت اسپانیول بتاریخ ماه سبطامبر فرانسوی سال هزار و هشتصد و شصت و هشت عیسوی مطابق سنه ۱۲۸۵ هجری شورش نموده ملکه الیزابت را بیرون کردند؛ **انجام:** و واقعات بزرگ. .. از ماه ژوئیه هزار و هشتصد و هفتاد تا ماه اوریل هزار و هشتصد و هفتاد و یک عیسوی اتفاق افتاد بصوب مقصد اختتام صرف عنان نماید مأمول آنکه اگر ارباب ذکاء بسهو و خطائی برخورند بگزلک عفو بحک و اصلاح آن مبادرت فرمایند که انسان منشأ نسیان است

خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی ابن علی ابن یوسف الحسین تبریزی، تا: سه‌شنبه دهه دوم جمادی الاول ۱۲۸۸ق، جا: پطرزبورغ؛ در صفحه اول به‌خط ناصرالدین شاه نوشته شده این کتاب تماماً ملاحظه شد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: پارچه قرمز، ۱۰۱گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۱ - ۲۳۴]

● **اردونامه حکیم سلطان بوسعید** / شعر / فارسی

ordū-nāme-ye hakīm soltān bū-sa'īd

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۲۵/۷۲-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۳ - ۲۱۲]

● **اردوی همایون تشکیلاتی** / تاریخ جنگ / ترکی

ordū-ye homāyūn-e taškīlātī

در موضوع علوم جنگی

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۸۱

آغاز: اوردوی همایون تشکیلاتی دولت علیه عثمانه؛ **انجام:** ٤ بایر اقدار ٥ باثلا اسکی ٦ آخچی فرسة ٧ صاقه باشی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۹ق؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **اردیبهشت‌نامه** / شعر، تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

ordībehešt-nāme

سروش، محمد علی بن قنبر علی، ۱۲۳۸-۱۲۸۵ قمری

sorūš, mohammad 'alī ebn-e qanbar 'alī (1823 - 1869)

مثنوی است در سرگذشت پیامبر از زمان زادن تا بعثت و وفات و سپس شرح حال یکایک دوازده امام شیعه، مؤلف می‌گوید: «سخن از علی گوی و پیغمبرا ×× در آن یازده شاه دین پرورا». وی این مثنوی را در چهل سالگی به نام شاه روزگار خود سروده است (مجمع الفصحا۲/۱۸٤) و درباره آن نام آن می‌گوید: «کنم نام این نامه اردی‌بهشت ×× بیارایم او را چو خرم بهشت»

آغاز: ابر پاک یزدان فراوان سپاس ×× که ما را ز اهریمنان داشت پاس.

انجام: رساندم بسر انکه این داستان ×× که بود از گل آراسته بوستان.

[فهرستواره منزوی ۱۳۰/۱۰ و ۱۵٤۳/۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قرمز مقوایی، ۱۱۵گ، ۲۱ سطر (۱٤×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳٤/۵سم [ف: ۳ - ۳۸۹]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳٤ ـ ب

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز ضربی، ۱۲۰گ، ۲۰ سطر (۱٤×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳٤سم [ف: ۱ - ۲۳]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۵۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** بود تا جهانرا بهار و تموز ×× جهان پادشاه باد آئین فروز

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب مرصع؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روغنی بوم گل ماشی منقش به گل و بوته الوان دارای چهار لچکی مذهب در حاشیه زمینه مشکی دانه تسبیحی طلایی بینهما یک حاشیه زمینه قهوه‌ای منقش به ریسه گل و غنچه الوان با پیچک‌های طلایی، ۲۵۵ص، ۱۹ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۲۱/٤×۳۵سم [ف: ۳ - ٤۹۳]

● **الارزاق = تقدیر الارزاق** / فلسفه / عربی

al-arzāq = taqdīr-ul arzāq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۹۸۰؟ - ٤۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

گویا به‌درخواست: ابوسعید ابی الخیر

رساله‌ای است در بیان حکمت اختلاف تقدیر مردم در رزق و تفاوت آنها در روزی که در پاسخ به چگونگی عدالت در ارزاق؛ کافری ثروتمند چون سهل بن مطران، و مؤمنان بینوا (؟) نوشته شده است. دکتر مهدوی از نسخه ایاصوفیه نقل می‌کند که به جای کلمه شیخ الرئیس نام کامل ابن‌سینا را دارد و از نسخه «احمد ثالث» این عبارت را می‌افزاید که: «بالتماس الشیخ ابی سعید بن ابی الخیر».

آغاز: بسمله. هذه رسالة فی الأرزاق أثبتت مما جرت بین الشیخ الرئیس و بین جدلی معاصر له ثم هذبها الشیخ غایة التهذیب. الحمدلله و نعوذ بالله من علم یسلمنا إلی الجهل بعدله و الجمود بفضله ان کثیرا ممن لم یستطع ال سطر فی الشأن

انجام: ما یطول القول استخراجه حتی لا یوجد من العالم شیئی

DİA 276240

İbn Sina
090637
01 Mart 2023
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

المتکررة فی اللیالی و الایام؛ ۲. الاعمال المختصة باللیالی و الایام؛ ۳. فیما هو خاص ببعض الشهر؛ الخاتمة: فی الملحقات.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۵۱

آغاز: الحمد لله الکریم الواسع اللطیف المتفضل الذی من لطفه امره بالدعاء و من کرمه ضمانه للاجابة حیث قال عز من قائل؛ **انجام:** ملتمسا ممن تقع فی یدیه هذه النسخة ان لا ینسانی من الدعاء ...

خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲ - ۱۸۲]

● **صکوک الدلیل** / ادبیات / فارسی

sokūk-od dalīl

یغما جندقی، ابوالحسن بن ابراهیم قلی، ۱۱۹۶ - ۱۲۷۶ قمری

yaqmā jandaqī, ab-ol-hasan ebn-e ebrāhīm qolī (1782 - 1860)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۹۸/۹

آغاز: یکی را برازنده تاج کرد ×× یکی را چه ما خوار و بیقدر کرد / به هر نقش کز کلک دلجو نهاد ×× چه یغما نکوبین که نیکو نهاد؛ **انجام:** به الفاظ این نسخه دلپسند ×× که درج است در وی اشارات چند / نخستین غم دوست را چاره کن ×× پس آن گه بسوزانش یا پاره کن

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷گ (۲۰۷ر-۲۲۳ر)، ۱۴ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۰ - ۵۶۷]

● **صکوک و سجلات تیموری** / اسناد / فارسی

sokūk va sejellāt-e teymūrī

صکوک و سجلات تیموری. چنانکه در آغاز این صکوک آمده است شاه عباس صفوی در ۱۰۱۱ سفری به بلخ کرده و به قلعه اند و خود شبرغان رسید و آن را بگشود و در آنجا این صکوک و سجلات را یافت در آغاز آن نسب‌نامه و شجره سیادت صفویان را گذارده‌اند. در این صکوک و سجلان آمده که تیمور چندین ملک را خریده و چون کراماتی از سید خواجه علی (پسر سید صدرالدین و تبیره شیخ صفی الدین اردبیلی) دیده بود آنها را در ۸۰۶ (۲۰۵ سال پیش از سفرشاه عباس در ۱۰۱۱) برای او وقف کرده بود. متن و ترجمه آلمانی این صکوک را هورست در آلمان در ۱۹۵۸ از روی نسخه مشهد به چاپ رسانده است (آستان قدس ۳: ۹۶؛ راهنمای کتاب ش ۲ س ۱ص ۱۸۷).

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۷۸/۱

سبحان من تحیر فی ذاته سواه - فی شوره سنة ست و ثمانمائه هجریه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن سبز، ۱۴ سطر [ف: ۵ - ۱۴۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۷۷/۱

خط: نستعلیق، کا: علی بن ابی طالب عرب کاتب شیرازی، تا: ۱۰۳۸ق، به فرموده محمد صابر بیک اصفهانی برادر محمد قلی بیک حاکم قپانات؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱گ (۲پ-۱۲ر)، ۱۷ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۱سم [ف: ۸ - ۱۲۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۴۱

آغاز: سبحان من تجر فی ذاته سواه؛ **انجام:** بیرون خجل و شرمسار نباشند ... فی و شهور سنه ست و ثمانمائه بهجریه تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج [رایانه]

← الصلاة ≻ احکام الصلاة
← صلاة ≻ آداب نماز
← الصلاة ≻ فقه العامة
← الصلاة ≻ مفتاح الصلاة
← الصلاة ≻ مکملة التکملة
← صلاة ≻ کیفیت و آداب نماز
← صلاة ≻ احکام طهارت و نماز
← الصلاة ≻ مقدمة فی الصلاة
← الصلاة ≻ آداب الصلاة
← صلاة ≻ احکام نماز
← الصلاة ≻ ماهیة الصلاة
← الصلاة (رسالة فی ...) ≻ شروط الصلاة

● **الصلاة = اسرار الصلاة = سر الصلاة = ماهیة الصلاة عشر = شرح باب حادی عشر** / فلسفه احکام / عربی

aṣ-ṣalāt = asrār-uṣ ṣalāt = sir-uṣ ṣalāt = māhīyat-uṣ ṣalāt-i ʻašar = š.-u bāb-i ḥādī ʻašar

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله مختصری است در بیان اسرار فلسفی و عرفانی نماز مشتمل بر سه «فصل»: ۱. ماهیت نماز؛ ۲. ظاهر و باطن نماز و احکام و اسرار آن؛ ۳. در اینکه دو قسم ظاهر و باطن نماز بر چه شخصی واجب است؟ مدت تصنیف آن در کمتر از نیم ساعت بوده است. در انتساب این رساله به شیخ الرئیس، تردید شده است و علت تردید بنا به قول مرددین، ناهمخوانی آثار شیخ با محتوای این رساله است و حال آن‌که مصوبین این رساله می‌گویند: این محتوا فقط به شیخ می‌تواند منسوب باشد لاغیر.

آغاز: الحمدلله الذی خص الانسان بشرف الخطاب و الهمهم مدافعة الخطاء و ملازمة الصواب و طهر قلوب اولیائه ... و بعد لما

DİA 276259

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2023
Ibn Sina
090637

جمادی الاول ۱۳۵۲ق؛ از روی نسخه انستاس کرملی؛ ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۵۹۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۱۱/۵

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالخالق مصاحبی نائینی ملقب به عبرت نائینی، تا: دوشنبه ۲۰ محرم ۱۳۵۳ق؛ کاغذ: فرنگی، ۵ص (۴۲-۴۶)، ۱۸ سطر (۸×۱۵)، قطع: ربعی [ف: ۱۷ - ۱۷۵]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶۲/۱۶

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۳۳۸؛ خط: نسخ معرب درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ص (۳۵۲-۳۶۸) [عکسی ف: ۴ - ۲۸۹]

● صبح صادق / تاریخ جهان / فارسی

sobh-e sādeq

مینا سپاهانی، صادق بن محمدصالح، ۱۰۱۸-۱۰۶۱قمری

mīnā sepāhānī, sādeq ebn-e mohammad sāleh (1610 - 1651)

اهدا به: شاه شجاع بهادر

تاریخ تألیف: آغاز ۱۰۴۱ق انجام ۱۰۴۸ق

کتاب بزرگی است که چندین جلد را به خود اختصاص داده شرح حال رجال را از قرن اول تا یازدهم به ترتیب در گذشت آنان آورده است؛ در چهار «جلد»: ۱. از آفرینش تا خاندان عباسی؛ ۲. دودمان‌های شاهان ایران پیش از چنگیز تا شاهجهان (۱۰۳۷-۱۰۶۷ق)؛ ۳. سرگذشت مردان نامی و برجسته سیاسی و علمی و ادبی یازده سده نخستین تا سال نگارش؛ ۴. جغرافیا.

چاپ: بخش احوال خود او در صبح صادق به نقل از گل رعنا، در نشریه پارس، دوره اول شماره ۴/۱، ۱۹۶۷م، به اهتمام حسام الدین راشدی، صص ۳۳-۸۰ چاپ شده است.

[دنا ۳۹/۷؛ فهرستواره منزوی ۶۳۴/۱؛ اهدائی رهبر ۴۲۸/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۲۴

آغاز: الحمد لله علی نواله والصلوة علی محمد و آله و بعد فهذا المجلد الثانی من الصبح الصادق ... مطلع چهارم در ذکر آنانکه در مایه رابعه از هجرت گذشته اند احوال زمره ایشان در این اوراق گذشته و اخبار طایفه دیگر این است ابو عبدالرحمن احمد بن علی؛ **انجام:** قاضی ابوالفضل قرشی دمشقی از اکابر علمای شام و اصحاب امام نصر مقدسی بوده و درگذشته فی اربع و ثلثین و خمسمآیة. مقدمه مؤلف به خط مغایر: «بسمله، الحمدلله علی نواله و الصلاة علی محمد و آله و بعد فهذا المجلد الثانی من الصبح الصادق من مؤلفات اقل عبادالله الغنی محمد صادق ... »

جلد دوم، شامل مطلع چهارم و مطلع پنجم و مطلع ششم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: کشمیری نخودی، جلد: مقوا، رویه کاغذی، ۲۶۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۸ - ۴۲۸] و [ف: ۲۷-۱۹۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۲۳-ف

نسخه اصل: بادلیان اوزلی ۳۴۲. ج ۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ رجب ۱۱۹۲ق، جا: الله آباد؛ ۲۵۹گ، ۲۹ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۱۳۶]

۳. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۲۰عکسی

بی‌کا، بی‌تا [جنگ: ۱ - ۴۶۱]

● صبح صادق / نامه‌نگاری / فارسی

sobh-e sādeq

صبح صادق

sobh-e sādeq

مجموعه نامه‌های مؤلف است که برای ارائه نمونه مکاتبات برای مبتدیان در یادگیری. در این کتاب جمع‌آوری شده است.

آغاز: شکر و سپاس که حضرت آفریدگار دانای نهان و آشکار را سزد کجا از زمان این حیران ...

انجام: بهمین و تیره در رعایت شیوه ارسال عرایض صحائف اخلص تهاون جایز ندارند، السلام علیکم اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۹/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز یشمی، ۷۰ص (۷۸۱-۸۵۰)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۳/۱ - ۱۹۶]

۲. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۷۵گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: - ۱۵۹]

● صبح صادق و کاذب (بیان سبب) / هیئت / فارسی

sobh-e sādeq va kāzeb (bayān-e sabab)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۳/۱۰

بنا بر فهمیده قوم از وقتیه آقا رضی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱ص (۴۰پ)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۴۲۹]

● صبح کاذب / هیئت / فارسی

sobh-e kāzeb

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۱۷/۱۰-ف

نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۶۶ر-۶۷ر)، قطع: بغلی [فیلمها ف: ۲ - ۱۹۹]

01 Mart 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637

javāb-e šeyx elyās

[دنا ۱۰۲۹/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۶۸/۷]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۰۸/۲

آغاز: بسمله حمد له، اما بعد چون ... شیخ الیاس از این فقیر در خواست که بعضی کلمات که در این طریقه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق؛ اهدایی: نواب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۵گ (۶-۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴سم [ف: ۴ - ۱۳۹۸]

● **جواب الشیخ الرئیس عن السئوال من القضاء** / فلسفه / عربی

jawāb-uš šayx-ir ra'īs 'an-is su'āl min-al qaḍā'

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۱۹-ف

نسخه اصل: ایا صوفیا ش ۴۸۵۳؛ بی‌کا، تا: شاید اوایل قرن ۷؛ ۳گ (۱۷۶-۱۷۸) [فیلمها ف: ۱ - ۴۷۳]

● **جواب الشیخ عبدالعلی القطیفی** / پاسخ پرسشها / عربی

jawāb-uš šayx 'abd-ul-'alī al-qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

[دنا ۱۰۲۹/۳]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۸۵/۱۲

بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۷ص (۶۰-۶۶)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳ - ۱۰۸۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۲۹

آغاز: بسمله، حمدله مسئله ما الوجه فی تولد عیسی (ع)؛ **انجام:** و هذا ظاهرلمن عرف و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: تیماج [رایانه]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۴۵/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۱۱۹پ-۱۲۷پ)، ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۷ - ۳۲۹]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۶۰/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۳۳]

←جواب شیخ عبدالله بن مبارک قطیفی ⟵ القدر فی افعال العباد

● **جواب الشیخ عبدالله الجارودی** / پاسخ پرسشها / عربی

jawāb-uš šayx 'abd-ul-lāh al-jārūdī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۸۸۴/۲

کا: سید محمد بن نعمت الله موسوی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۳-۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳- ۱۰۸۴]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۶۰/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۳۲]

● **جواب الشیخ فی الصوم مع بقیة الطعام بین الاسنان** / فقه / عربی

jawāb-uš šayx fi-ṣ ṣawm ma'a baqīyyat-iṭ ṭa'ām bayn-al asnān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸/۲

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ابعاد متن: ۷×۱۹، اندازه: ۷/۵×۲۳سم [سنا: ف: ۱ - ۱۳۴]

● **جواب الشیخ محمد قطیفی** / پاسخ پرسشها / عربی

jawāb-uš šayx muḥammad qaṭīfī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۶/۱۲

خط:نسخ،بی‌کا،بی‌تا؛اندازه:۱۳×۲۱سم[رشت و همدان: ف: - ۱۵۹۴]

←جواب شیخ محمد کاظم ⟵ تقلید المفتیین

● **جواب الشیخ محمد کاظم بن محمد علی** / پاسخ پرسشها / عربی

jawāb-uš šayx muḥammad kāẓim ibn-i muḥammad 'alī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

[دنا ۱۰۳۰/۳؛ فهرست کتب مشایخ ۳۸/۲]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۷/۱۴

نسخه کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۷گ (۱۸۶-۱۹۲)، ۱۹سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴ - ۱۳۷۶]

←جواب شیخ محمد مهدی استرآبادی ⟵ شرح حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه»

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد دهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱
DİA 276248

İbn Sina
090637
01 Mart 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۴۷-۳۶/۱۴۷

آغاز: و عبادت خضوع ظاهر است و یا خشوع باطن است که به منزله نیت است اما دیدم که عشق سبکی است و عبادت تعظیم عاقلانه است و بینهما تنافی وعشق همچون بوی است از الله و من تکلفی می‌کنم؛ **انجام:** والله اعلم گفتم این خاک در میان شبسته فلان است ... چنانکه مرد شجاع را مزه در جنگ باشد صورت آب غالب بر صورت آتش

مکاشفات و بیانات عارفانه یکی از صوفیان است که در پایان هر گفتاری کلمه «والله اعلم» تکرار شده، بعضی از جملات آن در قالب شرح آیات و احادیث نبوی است شاید از نوشته‌های روزبهان شیرازی باشد؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، مصحح؛ جلد: گالینگور سرخ، ۱۰۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵ - ۲۷۰۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۱/۳

آغاز: بسمله، چون عرفای سابقین و فقرای حق بین هر یک در زمان معاصر خود؛ **انجام:** توفیق علی الادراک حقیقه هذه الشطحیات من عرف الله لایقول اله لایعرف اله.

جامع این نسخه یکی از صوفیان معروف گذشته است و او در این کتاب آنچه از شطحیات صوفیان فراهم آورده نقل و جمع کرده است. این نسخه بعدها به دست «اولاد رسول» که مقصود نویسنده کتاب «هدایه الطالبین» یعنی «سید حسن بن مرحوم میرزا عبدالوهاب» است می‌افتد و او آن را دوباره رونویس کرده و این نسخه را از آن می‌پردازد در این نسخه اقوال به ظاهر کفرآمیز صوفیان ذکر شده و شطح اغلب صوفیهای بزرگ آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۵ص (۲۵۵-۳۰۹)، ۱۱سطر(۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۶ - ۱۷۲]

● شطر الغب = علاج الحمی / طب / عربی

šaṭr-ul ġab = ʻilāj-ul ḥimā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۱۰

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: جمعه ۱۶ صفر ۱۰۰۸ق، جا: ابرقوه؛ کاغذ: سفید [سنا: ف: ۱ - ۱۸۶]

● شطرنج (منظوم) / شعر / فارسی

šatranj (manzūm)

حیران، ق۸ قمری

heyrān (- 14c)

تاریخ تألیف: ۷۵۸ق؛ محل تألیف: شیراز

منظومه‌ای است کوتاه که شاعر ناشناسی با تخلص «حیران» به نظم در آورده است. این منظومه پس از نعت رسول اکرم و خلفای اربعه و مدح سلطان احمد حاکم وقت، داستانی را چنین آغاز نموده است: «شها بشنو یکی تمثال لایق ×× از این حیران سرگردان عاشق / شهی در چین و ماچین و خطا بود ××که برگشتن زحکم او خطا بود / چهارش مه جین دمساز بودند ×× که در هر مجلسش همراز بودند»؛ سپس به وفق اشعار جداول شطرنجی در بین طرح شده و خانه‌های شطرنج اسم مهره‌ها به قرمز و مشکی نگاشته شده است؛ آن گاه بر وفق اشعار، جدول‌هایی از اشکال گوناگون شطرنج ترسیم نموده و به شرح آن پرداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۳/۷

آغاز: بنام کردکار پاک بیچون ×× که وصف او زعقل ماست بیرون / خداوندی که پیدا و نهانست ×× نهان در جان و پیدا در جهانست؛ **انجام:** همه شادی دل بیند ز دوران ××که یاد آرد دعایی بهر حیران / بخواند با صفا و شادمانی ×× بعیش و خوش دلی و کامرانی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۸۸۸ق؛ کاغذ: شرقی، ۲۳گ (۵۳پ-۶۵پ)، اندازه: ۶/۵×۱۲سم [ف: ۳۱ - ۷۳۷]

● شطرنج (منظوم) / متفرقه،شعر / فارسی

šatranj (manzūm)

مجنون مشهدی، - ۹۴۰؟ قمری

majnūn-e mašhadī (- 1534)

نیمی از آن به نثر است با منقبت دوازده امام در دیباچه و بر شمردن مصنفان علم شطرنج، در آن آمده: «نظم مجنون که نایاب است ×× منتظم بر دوازده باب است»: ۱. بیان شطرنج کبیر و باعث اختراع صغیر؛ ۲. بیان رخصت شطرنجیان و ذکر شمه‌ای از فواید ایشان؛ ۳. وصیت شطرنجیان و نصیحت تعبیه‌پردازان؛ ۴. قیمت رخوت شطرنج از قول مقیمان ملاعبه سنج؛ ۵. ذکر مراتب شطرنج کیشان و اقسام طرح دادن ایشان؛ ۶. بیان تعبیه‌هایی که هر که اول پیش برد؛ ۷. بیان منصوب‌های پیاده مات؛ ۸. بیان منصوب‌های فرزن مات؛ ۹. بیان منصوب‌های فیل مات و فیلین مات؛ ۱۰. بیان منصوب‌هایی که در ضرب مات می‌شود؛ ۱۱. بیان منصوب‌هایی که در تعطیل برد می‌شود؛ ۱۲. بیان قایمی که در آخر بازی واقع می‌شود.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۵

آغاز: ای بساط فلک بسیط از تو ×× از سما تا سمک محیط از تو / طرح منصوب‌ها تو می‌بازی ×× رنگ‌ها نیرنگ تو می‌سازی / شاه فرخنده فال شهرخ نام ×× شهرخ ماضیش کمینه غلام / نسخه گر شد بنام تاجوری ×× آمدی دانش وی از دگری / گر چه تصنیف نثر هست بسی ×× نظمش اما ندیده است کسی / گفت ایشان اگر چه میمون است ×× گفته من و لیک موزون است / نظم

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳/ ۱۳۹۱
DİA 276259

01 Mart 2021
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۱۸/۷
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: علم الهدی، تا: ۱۱۴۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴ص (۱۱۶-۱۲۹)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰ - ۱۸۴۲]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۱۵
کا: علی بن احمد رشتی، تا: ۱۲۷۰ق، جا: یزد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۹ سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲ - ۱۷۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۷/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: غلامعلی، تا: ۲۶ صفر ۱۲۷۶ق؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۵۶-۵۸)، ۲۱ سطر مورب، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۴ - ۱۵۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۱/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه محرم ۱۲۹۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۴۲ر-۴۴ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۴ - ۱۷۵]

۶. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۵۲/۴
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد حسن خوانساری امامی، تا:۱۲۹۵ق؛جلد:تیماج مشکی،اندازه:۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۲۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۶۲/۴
آغاز و انجام: برابر؛ و الحمدلله و کتب هذه الاحرف بیده الفانیه محمد بن مرتضی المدعو بمحسن الکاشی ... و التزود لا خراه. کاتب نسخه اصل ما نوشته نسخه حاضر نقلته من خط یده متعنا الله و معاشر الناهضین بجناح المعرفه و الیقین بدوام خدمته فی اهنیء العیش و ارغده ... سنة احدی و تسعین و الف و الحمدلله علی آلائه ... خیر البریه.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوای گنجوی، ۴ص (۵۸-۶۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰ - ۸۶۹]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۱/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۱۶۶پ-۱۶۷پ)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰ - ۱۷۸]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۴/۳
آغاز: برابر
در فهرست ناشناس مانده؛ خط: نسخ، کا: احمد بن ملا عبدالرحیم قزنچائی اندری، تا: ۱۳۰۴ق، جا: بارفروش مدرسه صدر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲گ، ۱۷-۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲ - ۲۱۰]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۱۴/۲-۳۵/۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا عطف تیماج، ۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳ - ۱۳۱۴]

● جواب من قال فی ای موضع جئنا الی هذا العالم /
فلسفه / عربی
jawāb-u man qāla fī ayyi mawḍi'-in ji'nā ilā hāḏa-l 'ālam

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله بسیار مختصری است در پاسخ به این سؤال که از شیخ الرئیس پرسیده‌اند: «انا فی ای موضع جئنا الی هذا العالم ؟» که چرا و از کجا به این جهان آمده‌ایم و پس از مرگ بکجا خواهیم رفت و چگونه خواهم بود و شیخ به روش عارفان و باطنیان همه را پاسخ می‌دهد.
آغاز: بسمله الحمدلله حمد الشاکرین وصلوته علی سید الاولین ... هذا نبذ من المسائل الرفیعة اوردها الشیخ الرئیس فی جواب من قال انا فی ان موضع جئنا الی هذا العالم اعلم انا من ذلک العالم جئنا ...
انجام: فی الکل والصورة فی الشخص وکالشخص فی الصورة وکالعلة فی المعلول وکالشی فی التمام.
چاپ: در کنار شرح هدایه شیرازی، تهران، ۱۳۱۳، ص ۴-۲۷۲

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۵۳/۵-۳۵/۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۱۰۱ق، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۹سم [ف: ۴ - ۲۰۴۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۲۱۶ر-۲۱۸پ)، ۱۹ سطر (۴/۴×۱۲/۶)، اندازه: ۶/۵×۱۵/۵سم [ف:۳-۱۶۷]

← جواب میرزا احمد ← شبهة الآکل و المأکول

● جواب میرزا اسحق خان پسر حاجی میرزا محمد قاسم خان دیوان بیکی کرمان / پاسخ پرسشها / فارسی
javāb-e mīrzā eshāq xān pesar-e hājī mīrzā mohammad qāsem xān dīvan beykī-ye kermān

[فهرست احسائی ۳۶/۲]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۰۴
شنبه ۱۳ ذیقعده ۱۲۹۵-ش ۵۰۴؛ خط: نسخ، کا: علی محمد بن محمد رضای شاهرودی، تا: ۱۳۰۰ق، جا: لنگر [نشریه: ۲ - ۸۰]

● جواب میرزا جلالا به ابوسعید / پاسخ پرسشها / فارسی
javāb-e mīrzā jalālā be abū-sa'īd

DİA 276248

01 Mart 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ibn Sina
090637

العدد
← جوابات بعض فضلاء خراسان ⟩ مسائل خراسانية

● **جوابات بهمنیار** / فلسفه / عربی
javābāt-e bahmanyār
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
این رساله به جز رساله ۲۸۶/۸۵ است که در فصلنامه میراث شهاب شماره ۴۲-۴۱ سال ۱۳۸۴ش، ص ۱۵۵ معرفی گردیده است.
[الذریعة ۲۰۲/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۹/۶
آغاز: وصل کتاب الشیخ معربا من خبر سلامه ما وقع علیه السکون التام و الاعتذار البالغ و وقفت علی مضمونه اجمع؛ **انجام:** اما ما بعد ذلک من المطالبات فیما ... بالمنطق مساعد فی ذلک ذلک الشیخ.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۲۰پ-۲۳پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۵/۵×۱۴سم [ف: ۳۵ - ۶۱۳]

← جوابات ثلاث مسائل ⟩ اجوبة المسائل النصیریة

● **جوابات حسین بن مفلح الصیمری** / فقه / عربی
jawābāt-u ḥusayn ibn-i mufliḥ aṣ-ṣaymarī
محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)
پاسخ پرسش‌هایی است که شیخ حسین بن مفلح بن حسین صیمری (- ۹۳۳ق) از محقق کرکی نموده است، در زمینه طلاق، حد قصر نماز، دین، حکم قریه‌ای که وقف مدرسه‌ای است که آن مدرسه خراب شده است و هم اکنون این موقوفه چگونه باید مصرف شود، و حکم کسی که سهم امام و سهم سادات به عهده دارد و از پرداخت آن امتناع می ورزد.
آغاز: هذه رسالة أرسلها الشیخ ... مسألة هل تجب الفوریة فی بذل الأجنبی لو قال طلق زوجتک و علی ألف کما تجب الفوریة فی الخلع
انجام: حقیق بالإعراض عنه و عدم الإلتفات إلیه، و الله سبحانه و تعالی إعلم بحقائق أحکامه و له الحمد ...
چاپ: ضمن «رسا ئل المحقق کرکی»، ج ۲ ص ۲۳۲-۲۴۴
[الذریعة ۲۰۴/۵؛ دنا ۱۰۱۸/۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۵۸/۴-۳۳/۸
آغاز: بسمله هذه صور فتاوی الشیخ حسین المفلح نقلاً بالمعنی و جواب شیخنا افضل المحققین ... من رکب البحر و عرض له الفرق و غرق بالقراین هل یحکم بظاهر الهلاک؛ **انجام:** کان مهجوراً عند اهل الشرع فلایشتمل اطلاقاتهم و لاتحمل الفاظهم علیه الا ان تدل علی ذلک دلیل یعلم ذلک والله اعلم.
خط: نستعلیق، کا: افضل بن جمال الدین حسنی اصفهانی، تا: ۹۷۴ق؛ قبل و بعد رساله فوایدی است از جمله به نقل «تحریر» علامه حلی و «ریاضة الناظر»، این نسخه از روی خط شیخ محمد بن داود استرآبادی نقل شده که او نیز از روی خط سید شریف ابوالمعالی استرآبادی حسینی سماکی نقل نموده بود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۳ - ۱۳۲۴]
۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن جارالله، تا: ۱۰۹۳ق، جا: جهرم؛ ۴گ (۲۳۸-۲۴۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۱۳۱]
۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۰۹/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه منع آل محمد خمسهم فیجب المسارعة التوبة والا فلاعن هذا الذنب العظیم و الله اعلم و کتب علی بن عبدالعالی. صورة خطه
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج تریاکی، ۵گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۵۳۶]

← جوابات سؤالات ولد ⟩ نور علی نور
← جوابات السلار ⟩ المنامات
← جوابات السید رکن الدین الاسترآبادی ⟩ اجوبة المسائل

● **الجوابات العشرة** / پاسخ پرسشها / فارسی
al-javābāt-ol ʻašara
ده پاسخ است به پرسشی که فتح علی شاه کرده که عمر طبیعی باید هشتاد سال باشد یا صد و بیست سال و چرا این طور نیست.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۵۵/۳
آغاز: بسمله الحمدلله الذی لااله الا هو؛ **انجام:** ولکن دللت علی موضعه للمریدین و الحمد لله رب العالمین و السلام علی محمد و آله اجمعین
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ ۱۲۴۰ق؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی کبود، جلد: حنایی، ۳۸۵ص (۷-۳۹۱)[ف:۱۰-۱۹۶۸]

● **جوابات عن الرسم فی البسط الموقوفة** / فقه / عربی
javābāt-un aʻn-ir rasm fi-l baasṭ-il muwqūfa
رساله‌ای است در جمع پاسخ‌های علمای عامه در مورد رسم کلمات مقدسه یا نام واقف بر فرش‌های عام المنفعه. متأسفانه به علت افتادگی برگ‌های آغازین اصل پرسش و سؤال‌کننده و نیز پاسخ‌ها مشخص نیست و تنها چهار پاسخ باقی مانده است: ۱. از

DİA 276248

01 Mart 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637

«ابوریحان» پاسخ‌های «شیخ» را کافی ندانسته، نامه دیگری، با اعتراضات تازه به شیخ ارسال می‌دارد؛ سپس یکی از شاگردان «شیخ» پاسخ نامه «ابوریحان» را داده است. این جواب‌ها از آن ابوسعید احمد بن علی و در تتمه صوان الحکمه از فقیه معصومی دانسته شده و آنچه مسلم است دیباچه و ترتیب این پاسخ‌ها به دست یکی از شاگردان شیخ انجام یافته است.

در این نامه، با صرف نظر از اینکه اعتراضات و اشکالات «ابوریحان» بر مکتب «شیخ الرئیس» وارد باشد یا نباشد، نکته بسیار قابل توجه، این است که در قرن پنجم هجری، دانشمند توانا و اندیشمند بی‌همتا «ابوریحان، محمد بن احمد بیرونی» با این آزادمنشی و شجاعت، راه انتقاد علمی را برای اخلاف علمی خود، گشوده است؛ اگرچه شاگرد «شیخ الرئیس» در این نامه ناشایسته‌ترین تعریضات و خطابات را به «بیرونی» روا داشته که زیبنده یک دانشمند نمی‌باشد. یک نمونه از خطاب‌ها به «بیرونی» در این جوابیه: «اما اعتراضک علی انکار الحکیم کون السطح ذا عرض فاعتراض من لم یرتض بالفاظ الطبیعین و الحکماء و لم یعتد اوضاعهم و لواقتصرت علی اعادة السؤال من غیر استقصاء فی الاستحالة کان استرلک لان الحکیم احسن الظن بک فاکتفی بالاشارة دون البسط. (سید محمود مرعشی)

آغاز: جوابات ابی سعید، احمد بن علی، علی الاعتراضات التی اعترض بها محمد بن احمد البیرونی علی الشیخ الرئیس فی جوابات له عن مسائله بسمله.. لما تحققت - اطال الله بقاء سیدی - افتقاد ما اصدرته علی یدی «ابی القاسم»و علمت تأسفه علی الاجوبة قصدت ان انقل من التسوید الذی بقی عندی ماهیتیاً لی نقله تسارعاً الی رضاه و محبته و ان لم یکن علی التشریح الاول الذی شرحته و بسطته

انجام: ثم ان کان لا یداخله هواء قط، لم تجمد ذلک الماء ایضاً و فی کتاب الآثار العلویة ما اذا نظرت فیه تشفی عن هذه الشکوک، و الله ولی التحقیق و بیده ازمة التوفیق

[دنا ۱۰۲۰/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۹/۴

خط: نسخ، کا: نوح بن یوسف سیرافی، تا: ۵۷۰ق؛ اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۲ - ۳۵۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۴/۴-ف و ۴۰۰۲/۱۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۶۴ و ۳ - ۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۸۸/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن اسعد صدیقی دوانی، تا: ۲۳ ربیع الثانی ۸۷۸ق؛ کاغذ: شرقی، ۹گ (۱۸۵-۱۷۷)، ۲۳ سطر، اندازه: ۷×۱۸سم [ف: ۳۱ - ۳۱۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۶۸/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۳۱۵ق، کاغذ: شکری رنگی، ۲۲ص (۴۸-۶۹)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۹ - ۶۹۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۲/۳-ف و ۴۱۲۸/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ - ۱ و ۱۸]

● جواب اعتراضات ابی الفرج / فلسفه / عربی

jawāb-u i'tirāḍāt-i abi-l faraj

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

جواب ابن سیناست به اعتراض ابوالفرج ابن ابی سعید الیمامی بر رساله جوابیه او درباره قسمتی از مسائل مربوطه به استعمال داروهای مسهل است. ابن سینا در این رساله بر ابوالفرج سخت برآشفته و مدعی شده است که اصولاً مطالبی را که ابی الفرج به وی نسبت داده شایسته کودکی نیز نیست. وی چندین بار در اثناء رساله تألیف چنان رساله و نگاشتن چنان دستورات را انکار و آرزو کرده است که با ابوالفرج ملاقات می‌کرد و پرده از این معما برمی‌داشت.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۱/۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ [ف: ۷ - ۴۵۱]

● جواب اعتراضات (بر شیعه در مسأله امامت) / کلام و اعتقادات / عربی

javāb-e e'terāzāt (bar šī'e dar mas'ale-ye emāmat)

؟ محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ قمری

mohaqqeq-e hellī, ja'far-e-bn-e hasan (1206 - 1278)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۵۵۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ [القبائی ف: - ۶۳۴]

← جواب اعتراضات سلطان العلماء ⟵ حاشیة حاشیة خلیفه سلطان علی الروضة البهیة

← جواب اعتراضات علی البصائر النصیریة ⟵ رسالة رشیدالدین الوطواط الی بعض المتکلمین

● جواب اعتراضات مولی محمد جعفر / کلام و اعتقادات / عربی

javāb-e e'terāzāt-e mawlā mohammad ja'far

گوهر قراجه داغی، حسن بن علی، - ۱۲۶۶ قمری

gohar qarāje dāqī, hasan-e-bn-e 'alī (- 1850)

مؤلف در این رساله به اشکالاتی که محمد جعفر استرآبادی (- ۱۲۶۳ق) در کتابش «حیاة الارواح» بر کلمات شیخ احمد احسائی (-۱۲۴۱ق) وارد نموده جواب داده و آن را با عناوین

DİA 276248

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Mart 2020

İbn Sina
090637

ذکر اول ما نزل من القرآن ...
انجام: و عن ابن عباس رضی الله عنهما افضل العبادة الدعا ... و لا تطردنا عن قرع بابک انک انت الحلیم الکریم و الرؤف الحریم، و الحمد لله رب العالمین
چاپ: با تحقیق دکتر علی حسین البواب، قاهره، ۱۴۰۸ق بر اساس چهار نسخه خطی
[کشف الظنون: ۵۹۳/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن موسی بن عمران، تا: سه‌شنبه ۱۸ جمادی الاول ۸۴۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: صاحب شرح تحفة الملوک، عبدالقادر بن داود مقدسی به تاریخ ۹۷۹ق با مهر «الواثق بالملک عبدالقادر بن داود» (بیضی)، ابی شاکر محمد بن علی به تاریخ ۱۰۷۲ق، آیت الله سید مهدی لاجوردی به تاریخ ۱۳۷۰ق با مهر «مهدی الاجوردی الحسینی» (بیضی)؛ دستخط آیت الله سید محمد حجت کوه کمری؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۴گ، ۲۱سطر(۱۱×۱۵/۵)،اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۳ - ۳۷۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۲عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کم من فت یضافت علیه اموره ×× اصاب لها فی دعوة الله مخرجا
نسخه اصل: ظاهریه - دمشق ش ۳۳۳؛ خط: نسخ، کا: علی بن احمد بن رمضان، تا: ذیقعده ۹۷۳ق؛ مصحح، مقابله شده؛ ۲۰۱گ، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۱ - ۲۰۴]
قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۷۰-عکسی
همان نسخه بالا [ف: ۲ - ۳۱۱]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۸۰
آغاز: اول ما نزل من القران فی قول عایشة؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مذهب؛ توسط عبدالسمیع سبزواری وقف مدرسه سمیعیه مشهد شده؛ کاغذ: حنایی روشن، جلد: تیماج مشکی، ۲۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۱/۲سم [ف: ۲۳ - ۷۲]
مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۹۰
همان نسخه بالا [تراثنا: س۶ش۱ - ۱۰۰]

● **جمال الکلام** / علوم قرآن / فارسی
jamāl-ol kalām
نگارنده در خواب پیامبر را دیده است و به او گفته است هیچیک از مفسرین نتوانسته‌اند قرآن را تفسیر کنند.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۴۰/۱
آغاز: بسمله. جمال کمال و کمال هر تمام بحمد مالک ملک علام و به زیور جواهر زواهر صلوات و سلام بر افضل انام می‌باشد ... مقصود از این رساله «جمال الکلام» آنکه تا بر نص قاطع و فص ساطع قوله تعالی؛ **انجام:** سبحان ربک رب العزة عما یصفون
خط: نستعلیق سپس نسخ و سپس نستعلیق بدون نقطه؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹و۲۲ سطر [ف: ۹ - ۱۹۱]

← جمال و کمال ⟵ جمالات و کمالات
← جمالیه ⟵ حورائیه

● **جمالیه** / عرفان و تصوف / فارسی
jamālīye
آزاد کشمیری
āzād-e kešmīrī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۸۹
آغاز: بسمله، شاهد حجله عیب الغیب سلمای خلوتسرا لاریب خلوت کزین حریم؛ **انجام:** پس زنور محمد آئینه ساخت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج [رایانه]

● **الجمانة الالهیة فی التوحید = القصیدة النونیة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-jumānat-ul ilāhīya fi-t tawḥīd = al-qaṣīdat-un nūnīya
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʿabd-ol-lāh (981 - 1038)
در پنج «فصل» است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳۰
آغاز: یا طالباً صفة الا له و خلقه ×× بتصور یهدی الی الایمان / الله شیء لیش یشبه خلقه ×× و کذاالبناء خلاف طبع البانی؛ **انجام:** فجمانة الاسلام فی الاسلام قد ×× جمعت لما فی الکل فی البرهان
نسخه ما کم دارد و از ۳۳۴ بیت ۴۲ بیت را دارد و بدین‌گونه می‌انجامد: «والواحد القیوم قام بذاته ×× و الکل قام به قیام ضمان»؛
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۱گ (۲۳۴پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۱۴]

● **الجمانة البهیة فی نظم الرسالة الالفیة** / فقه، شعر / عربی
al-jumānat-ul bahīyya fī naẓm-ir r.-il alfīya
تاج الدین حلی، حسن بن محمد، ق۹ قمری
tāj-od-dīn-e hellī, hasan ebn-e mohammad (- 15c)
وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد

DİA 276248

01 Mart 2023
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۳/۱۰×۱۵/۳سم [ف: ۱۸ - ۲۳۷]

۲۸. شیراز؛ وصال (دکتر)؛ شماره نسخه:۲۵

کا: محمد خفرکی شولستانی، بی تا [نشریه: ۵ - ۲۹۲]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۵۵۹

خط: نسخ، بی کا، بی تا [الفبائی ف: - ۱۶۹]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۹۲/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** نقول جائنی کلاهما بالالف و اللام فی الرفع و مررت بکلیهما ورایت کلیهما بالیآء فی الجر و النصب و یستوی النصب و الجر فی خمسة مواضع الاول فی التثنیه

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ: ۲ - ۵۶۴]

● جمل ما لابد منه فی مناسک الحج و زیارة الرسول

/ فقه / عربی

jumal-un mā lā-budda min-h fī manāsik-il ḥajj wa zīyārat-ir rasūl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹/۱۳

فی مقدمة و فصول؛ خط: نستعلیق، کا: افضل بن جمال الدین محمد بن احمد حسینی اصفهانی، تا: ۹۷۲ق، جا: کاشان مدرسه معینه؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالویی، ۱۷ص (۱۰۲-۱۱۸) [سنا: ف: ۲ - ۱۷۴]

● جمل مفیدة من قول بعض العلماء الاحکامیین /

گوناگون / عربی

jumal-un mufīda min qawl-i ba'ḍ-il 'ulamā'-il aḥkāmīyīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۳

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ ناقص؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج آلبالوئی، ۳۶ص (۱۹۶-۲۳۱)، ۱۶ سطر [سنا: ف: ۲ - ۱۶۲]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۷۳/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۷ - ۲۳۶]

● الجمل من الادلة المحققة لبقاء النفس الناطقة = بقاء النفس الناطقة = سبعة من المقائیس المنطقیة / فلسفه

/ عربی

al-jumal min-al adillat-il muḥaqqaqa li-baqā'-in nafs-in nāṭiqa = baqā'-un nafs-in nāṭiqa

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

ابن‌سینا در این رساله به هفت‌گونه قیاس بر جاودانگی روان آدمی استدلال می‌نماید.

آغاز: بسملة، سأل بعض الرؤساء بهمته العلیة و نفسه الشریفة: أن النفس الناطقة جوهر أم عرض؟ و أنها و إن کانت جوهراً فهل تبقی بعد انتقاض قالبها أم تتلاشی من انتقاضه؛ فأقول ما یستحسنه العقل الصریح و یأمر به الدین الصحیح من عامة ما حصلته من الحجج ...

انجام: و ان یرفض من اللذات الجسدانیة ما یمکنه رفضها لیصیر نفسه مفارقاً لقالبها فی الحقیقة للبقاء الدائم و ذلک ما أردنا أن نبین و بالله التوفیق و الحمد لله واهب الهدایة و منشیء الکل و السلام علی محمد و آله الطیبین الطاهرین

چاپ: تهران، ۱۳۱۵ش به نام رساله روانشناسی؛ به کوشش داناسرشت، تهران: ۱۳۳۲ش

شرح و حواشی:

۱- الجمل من الادلة المحققة لبقاء النفس الناطقة (ترجمه) = بقاء النفس الناطقة (ترجمه) = سبعة من المقائیس المنطقیة (ترجمه)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۹/۱۲

خط:نسخ،بی کا،تا:با تاریخ ۵۷۰ق؛اندازه:۱۱×۱۹/۵سم[ف: ۲ - ۳۵۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۱۷

خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۶ص (۱۴۲-۱۴۷)، ۲۵سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹ - ۱۱۲۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۷

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳گ (۳۱پ-۳۳ر)، ۲۴ - ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۲۴ق، جا: شیراز؛ یادداشت کاتب در مورد مقابله این رساله که «القیاسات السبع» خوانده شده؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: میشن سیاه، ۵گ (۱۹۳پ-۱۹۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸ - ۴۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ در فهرست (۱: ۳۱۶) با شماره ۲۸۶/۱۰ آمده؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۶۰ر-۶۲ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ - ۱۲۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،کا:محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید،

DİA 276248

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart

[نسخه‌های منزوی ۱۲۹۸؛ دنا ۵۹۰/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان اردت الدلایل فعلیک بکتاب الملکل و النحل فهذا اقسام الملیین و اما غیر الملیین فکثیرة منال الله تعالی الوفاة علی الاسلام و ان یحشرنا مع اهل الکرام بحرمة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، عطف و دور تیماج تریاکی، ۴ص (۱۷-۲۰)، ۲۳ سطر [سنا: ف: ۲-۱۹۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۵۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما المباح فاستوی طرفاه یخیر بین فعله و ترکه و اما الحرام ما فی فعله عتاب و عقاب و اما المکروه ما ترکه اولی من اتیانه و اما الادب ما فعله ثواب و لیس فی ترکه عتاب هکذا نقل من شمس الدین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، ۲گ (۱۷و ۱۸)، ۱۸ سطر، اندازه: ۶/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۳-۲۹۳]

● بیان المذاهب / ادیان و مذاهب / عربی

bayān-ul maḏāhib

شیخ الاسلام دامغانی، محمد بن حسین، ق۱۳ قمری

šayx-ol-eslām dāmqānī, mohammad ebn-e hoseyn (- 19c)

در بیان ملل و نحل و فرق مختلف اسلامی که به درخواست کسی آن را در یک «مقدمه» و هشت «باب» و «خاتمه» جمع‌آوری نموده است.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۲۰۰/۱

آغاز: الحمدلله الهادی للعباد الی سبل السلام و مبلغهم بارسال الرسل الی غایته المرام و الصلاة و السلام علی مبلغ أحکامه؛ **انجام:** و النائله فی المروة الی ان کسرها النبی فی عام الفتح للمکة و ختم الله عواقب امورنا بالخیر و السعادة انه خیر موفق و معین

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: شیخ الاسلام دامغانی، ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج کرمی بدون مقوا، ۲۲گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۲۷]

● بیان مراتب کمالات انسانی و بیان طریق التحصیل للکمالات / عرفان و تصوف / عربی

bayān-u marātib-i kamālāt-i insānī wa bayān-i ṭarīq-it taḥṣīl li-l-kamālāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

آغاز: حمدله. صلاة. و بعد، ان حقیقة الانسان متحصلة من جوهرین احدهما کثیف جسمانی و هو الهیکل الانسانی

[فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی: ۲۶۲؛ دنا ۵۹۰/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸۳/۷۷

آغاز: برابر

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا: ۱۰۹۴ق؛ ۲گ (۲۰۲ر-۲۰۳ر) [ف: ۱۶-۲۰۱]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاجتهد ان تصیر اهل ذلک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۳گ (۱۶۹پ-۱۷۱ر)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۲۰۲]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۵/۱۵

آغاز: برابر **انجام:** و لاتشرحها العبارة. فاجتهد ان تصیر اهل ذلک

خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳ ؛ کاغذ: فستقی آبی، ۳گ (۱۱۹پ-۱۲۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۵۷]

● بیان مراد الاحسائی / کلام و اعتقادات / عربی

bayān-u murād-il aḥsā'ī

قزوینی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق۱۳ قمری

qazvīnī, ʻabd-ol-vahhāb ebn-e mohammad ʻalī (- 19c)

مؤلف می‌گوید: وقتی رساله منسوب به شیخ احمد احسائی در شرح حدیث مربوط به پوسیده شدن بدن اموات در زیر زمین بعد از دفن منتشر شد بسیاری از طلاب و اهل علم از آن معنایی فهمیدند که با مبانی و عقاید وی سازگار نبود ولی من چون مبانی وی را می‌شناختم رساله را با آن منافی ندیدم پس این رساله را در توضیح آن نگاشتم.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۸۰/۱۰

آغاز: بسمله نحمدک اللهم یحیی و یمیت و یحیی ... و بعد فیقول ... انه لما ظهر الرسلة المنسوبة الی الشیخ الاعظم و المولی الاکرم ... فی جواب السوال عن حقیقة معنی الحدیث الذی رواه

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سیاه، ۱۰گ [ف: ۱-۳۹۲]

● بیان مرض ناشی از خوردن گوشت خوک و جراحی نظامی / طب / فارسی

bayān-e maraz-e nāšī az xordan-e gūšt-e xūk va jarrāhī-ye nezāmī

طبیب، باقر، ق۱۴ قمری

tabīb, bāqer (- 20c)

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۳۰۰ق

از میرزا سید باقر طبیب و دکتر آلبو. قسمت اول کتاب که از مرض «طرشین» بحث می‌کند، یعنی مرضی که از خوردن گوشت خوک پیدا می‌شود، در دو فصل به‌وسیله میرزا سید باقر

DİA 276244

Ibn Sina
050637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۲۰-ف
نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۷۵ق [فیلمها ف: ۱-۴۲۳]

● **پاسخ ابن سینا** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
pāsox-e ebn-e sīnā
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)
توضیحی از آن گزارش نشده است.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷/۱۷
آغاز: وصل کتاب الشیخ اطال الله بقائه و ادام تاییده و تمهیده و نعمته دالا علی سلامته و علی ما خلص الیه من البهجة؛ **انجام:** و مجالا فیما بعد ذلک غیر ضیق و معرفة بما لا اعرفه بلغه و الله اعلم و احکم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۲گ (۱۰۵پ- ۱۰۶)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: ۱۴۶۹]

● **پاسخ ابوالسعود چلبی** / عرفان و تصوف / فارسی
pāsox-e ab-os-soʻūd-e čalabī
چلبی، ابوالسعود، ق ۱۰ قمری
čalabī , ab-os-soʻūd (- 16c)
درباره اهل طریقت و تعریف شریعت در زمان سلطان مرادخان در ۹۸۶.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۷۴/۱۱-ف و ۳۷۷۳/۱۱-ف
نسخه اصل: پاریس .S. P ۱۷۶۹ (بلوشه ۱۰۶/۴ ش ۲۱۴۹). خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۶ق [فیلمها ف: ۲-۲۴۷]

← پاسخ ارسطو به اسکندر ⟵ الحدود
← پاسخ استرابادی به عاملی ⟵ جواب مسائل ظهیری

● **پاسخ استفتاء** / فقه / عربی
pāsox-e esteftā'
دزفولی، محمد طاهر، -۱۳۱۵ قمری
dezfūlī, mohammad tāher (- 1898)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۵/۲
آغاز: مسئلة استفتاها بعض طلب العلوم من جناب استاذن الاکرم ... الشیخ محمد طاهر صوره السئوال ما یقول العلماء رضوان الله علیهم فی المسافر ... هل له الخروج فی اول العشرات؛ **انجام:** اذ لا اقامة بعد الوصول ولا قصد مع الذهول ولکن بعد فی ذلک للنظر مجال وللشعر مقال والله العالم بحقایق الاحوال
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۳۴-۳۵) [سنا: ف: ۲-۱۸۰]

● **پاسخ امیر المومنین علی (ع) به این سوال: کیف دفعکم عن هذا المقام** / حدیث / عربی
pāsox-e amīr-al-moʻenīn ʻalī be īn soāl: kayfa dafaʻa-kum ʻan hāḏa-l maqām
نقل از شرح ابن ابی الحدید در شرح این قطعه از نهج البلاغه «و من کلام له لبعض اصحابه و قد سئله کیف دفعکم عن هذا المقام و قد کنتم احق بها». در این بخش زوجات و فرزندان آن حضرت را به شرح یاد می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱/۳-طباطبائی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۱۷-۱۸) [ف: ۲۳-۵۷۵]

● **پاسخ امین الدین تبریزی** / پاسخ پرسش‌ها / عربی
pāsox-e amīn-od-dīn-e tabrīzī
حاج بله تبریزی، امین الدین، -۷۲۰ قمری
hāj bale tabrīzī, amīn-od-dīn (- 1321)
پاسخ دیگری است به سؤال عضدالدین ایجی از امین الدین تبریزی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۴۷-طباطبائی
آغاز: ان قیل ما وجه تخصیص الضمیر بالعبد علی تقدیر تعلق من مثله بفاتوا مع تجویز کونه له و للمنزل علی تقدیر تعلقه بالسوره قلنا الجواب یقتضی مقدمتین؛ **انجام:** فیکون القسم الرابع فاسدا علی الوجهین و الله اعلم و احکم
خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی نخودی رنگ، جلد: تیماج قهوه‌ای تیره، ۱ص (۱۳۰پ)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۳۲]

● **پاسخ بدخواهان** / فارسی
pāsox-e badxāhān
کسروی، احمد، ۱۲۶۹-۱۳۲۴ شمسی
kasravī, ahmad (1890-1945)
تاریخ تألیف: ۱۳۲۳

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲/۳۰-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۰]

● **پاسخ بعضی اخبار مشکله** / کلام و اعتقادات / عربی
pāsox-e baʻzī axbār-e moškele
چنین می‌نمایاند که سؤال‌کننده برخی از اخبار مشکله‌ای که

DİA 276244

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2023

رمضان وجب هنا فیه التعیین لیتمیز منه
از کتاب طهارت تا پایان صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای سوخته ضربی جداول و منگنه، ۱۶۳گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۱۴۶]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۵/۱-طباطبائی

انجام: او عاملتک او سلمتک هذه البستان لتعمل فیه مدة کذا.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی آهار شده، جلد: مقوای سفید عطف و گوشه میشن مشکی، ۱۷۴گ (۱ر-۱۷۴پ)، ۱۵ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۲-۱۵۸]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۴۰۳

از ابتدا کتاب تا بحث «الرکن الثانی فی الامساک» از کتاب الصوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جزو کتابخانه شیخ فضل الله نوری با مهر کتابخانه وی؛ تملک: محمد جعفر بن صفرخان قراگوزلو در اصفهان به تاریخ ۱۲۰۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای سوخت، ترنج با سر لولا دار، ۱۲۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۲۵-۳۸۴]

● **البیان فی بیان الروح و الابدان** / فلسفه / عربی

al-bayān fī bayān-ir rūḥ wa-l abdān

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

رساله‌ای در روح متعلق به بدن؛ منسوب به ابن سینا.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۶۸/۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ [نشریه: ۷-۲۲۶]

● **البیان فی بیان الروح و الایمان** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-bayān fī bayān-er rūh va-l īmān

در این رساله سه نظریه درباره روح را یاد می‌کند: جسم، جسمانی، نه جسم و نه جسمانی. در پایان نسخه دارد، «من رساله البیان فی بیان الروح و ایمان» که تعبیری درست نیست گویا بخشی از رساله‌ای بدین نام بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۹۳۶/۱۶

آغاز: بسمله، در بیان روحی که متعلق است به بدن و تعریف حقیقت آن بباید دانست؛ **انجام:** و نقل صریح بر آن دلالت ندارد، تم بالخیر رساله البیان فی بیان الروح و الایمان
خط: نسخ تحریری، کا: مهدی بن احمد لاهجی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا، رویه تیماج سرخ، اطرافش گل بوته فشاری با دو جدول، ۲گ (۱۴۳ر-۱۴۴ر)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۱۰]

● **البیان فی شرح التبیان** / کیمیا / عربی

al-bayān fī š.-it tibyān

قمری، محمد، ق۵ قمری

qomrī, mohammad (- 11c)

در اکسیر و دارای سه «مقدمه».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۹۱/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله خالق السبحان و اله الدیان، ذوالمن و الاحسان و الصلوة و السلام ... اما بعد اعلم ایها الاخ لما قال الله تعالی فی محکم کتابه و منزل خطابه الذین یکنزون الذهب و الفضة؛ **انجام:** فاحتفظ بما القیت الیک من هذه الوصایا و حسبنا الله و نعم الوکیل لا رب غیره و هو رب العرش العظیم و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قرمز، ۴۸گ (۱پ-۴۸پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۲۸۰]

● **البیان فی عد آی القرآن (منتخب)** / علوم قرآن / عربی

al-bayān fī ʻidd-i āy-il qurʻān (mn.)

دانی، عثمان بن سعید، ۳۷۱-۴۴۴ ؟ قمری

dānī, ʻosmān ebn-e saʻīd (982-1053)

رساله‌ای است بسیار مفصل مشتمل بر چندین «باب» در شمارش سوره‌ها، آیات، کلمات، حروف و اجزای قرآن و نظائر سوره‌ها و آیات و سوره‌های مدنی و مکی و نیز اخبار وارده در شمارش آیات. گزیده‌ای است از کتاب «البیان» دانی که شامل چند «باب» می‌باشد: ۱. باب ذکر المنزل من القرآن بمکة و المدینة؛ ۲. باب ذکر عدد سور القرآن و آیه و حروفه و خموسه و عشوره علی عدد اهل المدینة؛ ۳. باب ذکر عدد آی کل سورة فی العددین المذکورین؛ ۴. باب النظائر من السور فی العددین و فی احدهما دون الآخر؛ ۵. باب ذکر اجزاء القرآن (الانصاف، الاثلاث، الارباع، الاخماس ... اعشار)؛ ۶. باب ذکر اجزاء سبعة و عشرین؛ ۷. باب ذکر اجزاء ستین. (نسخه کامل این کتاب به شماره ۲۲۲۷۹ مورخ ۸۴۷ق در مکتبه الازهر و میکروفیلم آن در آستان قدس رضوی به شماره ۲۶۳۸۰ موجود است)
چاپ: رساله به تحقیق غانم قدوری حمد ناصری در مرکز مخطوطات و تراث کویت (۱۴۱۴ق.) و نیز در مرکز اطلاعات و مدارک اسلامی (۱۳۸۶ش.) به چاپ رسیده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۸۴/۵

آغاز: باب ذکر منزل من القرآن بمکه و المنزل منه بالمدینة حدثنا احمد قال؛ **انجام:** و جزء خمسة عشرین رأس کل اربعة اجزاء منها فاعلمه و بالله التوفیق ... العلی العظیم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: نخودی آهار مهره لمینه شده، جلد: تیماج سبز فرنگی با حواشی

DİA 276244

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

العامة بغداد ۵۶۶/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ایتمد کلرینی آخره تفویضدن عمروی منعه قاسور اولومی جواب: اولماز

خط: نستعلیق، کا: حسن بن مصطفی روسجقی، تا: جمعه اواخر ربیع الثانی ۱۱۶۴ق، صفحه نخست مجدول به زر و تحریر، در حاشیه مصادر مطلب را با عبارت عربی نوشته؛ علامت وقف و مهر «محمد حسین» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۱گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۱۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۵۰۴

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۴۰۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۲۰

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الاول ۱۲۰۶ق، جا: کوی مدینة العشاق؛ تملک: سید مصطفی پسر ولی الدین ایجی ایلی در رمضان ۱۲۵۶؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی، ۳۴۱گ، ۲۱ سطر (۷×۱۵/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۹۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۲۷

خط: نستعلیق ترک، کا: سیف الله بن علی بن ابراهیم بن علی کمال ارکری روم ایلی نایب شهر خعیله، تا: ۱۰ محرم ۱۲۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، محشی؛ تملک: عبدالرحمن راتب در ۱۲۲۲؛ کاغذ: استانبولی، فاقد جلد، ۳۱۹گ، ۲۵ سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۹سم [ف: ۱۷-۲۹۹]

● بهجة الفتاوی / فقه / عربی

bahjat-ul fatāwā

تاریخ تألیف: ۱۱۶۶ق

تصحیحها و ارجاع مسائلها الی مآخذها و تعیین اسامی الکتب المرجوع الیها مع بیان ابوابها و فصولها کما فعله شیخ الاسلام و مفتی الانام عبدالله المفتی بمساعدة فقهاء جهبذة کانه فهرست مطالبها. نام آن در آغاز فهرست آمده است و در دیباچه، متن در ۱۱۶۶ به بیاض آمده است، در دیباچه آمده است: «اردت ان ارد المسائل الی مآخذها و اعین اسامی الکتب مع ابوابها و فصولها». ممکن است متن عربی کار عبدالله افندی باشد که در بالا معرفی شد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۴۹

خط: نسخ، کا: سید محمد امین بن سید عمر ایوبی، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۱۸۲ق؛ مجدول، با پیشانی زرین و رنگین؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج قهوه‌ای زرکوب ترنجی مقوایی با لولا، ۱۶۵گ، ۲۳ سطر (۷/۵×۱۵/۵)،قطع: ربعی، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف:

۱۷-۳۷۱]

● البهجة فی المنطق / فلسفه / عربی

al-bahja fi-l manṭiq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

یا چنانکه بر حاشیه صفحه نوشته شده است «البهجة الظالة» خلاصه ای کوتاه در ۹ «باب» منطق است. مهدوی آن را ندیده و تنها از ارگین و قنواتی نقل کرده است. در منابع قدیمی معرفی آثار شیخ نیامده است.

آغاز: بسملة. خیر المبادی مازین بالحمد لواهب القوة علی حمده، و الصلاة علی نبیه محمد و آله. الکلام فی هذا الکتاب یشتمل علی معرفة المنطق ... و اقسامه تسعة: ایساغوجی، قاطیغو ریاس ... الشعر

انجام: یقول الخطیب فی التعظیم: هو اول من فعل و ما اکثر ما فعل ... یقول کأنی بعت یوسف بثمن بخس، و دللت علی المسیح بثلاثین درهماً. و قد ذکرنا کلیات الکتب السبعة (التسعة) فلنختم الکتاب

[دنا ۵۷۰/۲؛ مهدوی ص۵۳ش ۴۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۴۱/۹

خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: چهارشنبه ۱۴ صفر ۱۰۵۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی زرکوب بیرون و درون، ۱۴ص (۱۰۶-۱۱۹)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۲۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۲/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۹ ذیحجه ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: فرنگی، زرد، ۱۴گ (۲۹پ-۴۲پ)، ۱۷سطر [ف: ۱۱-۵۸۰]

← بهجة القلوب ⋗ بهجة الاحباب و سرور الاصحاب

● بهجة القلوب / کیمیا / عربی

bahjat-ol qolūb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۳۷/۱۰

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام الاتمان علی محمد و آله الطاهرین اما بعد انا ذکرنا لک المطلب فی کشف الاسرار؛ **انجام:** ان تجربة الاکسیر من الیسیر الی الکثیر لا بالعکس فانه امر عسیر و الله یصیر کل عسیر یسیر.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه دارد؛ جلد: مقوا عطف پارچه، ۳۱ص (۵۳۹-۵۶۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۱۴۴]

DİA 276244

ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

[ف: ۳۰-۱۰۸]

۱۲. **شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۳۱۷**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۷۸ق؛ از نسخه‌ای که مصطفی علوانی در قسطنطنیه در غره رجب ۱۱۷۲ از نسخه ابی حیان که در ربیع الآخر ۵۲۷ نوشته و بر مشایخی چون جبرئیل بن عبدالله بن محمد در جمعه ۲۰ شوال ۷۱۸ خوانده شده، در آخر قصیده‌ای در ۳۳ بیت در مدح کتاب از مصطفی علوانی به عربی، مصحح؛۱۸۰گ، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم[ف: ۳-۷۰]

۱۳. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۷۸**

خط: نسخ، کا:محمد جعفر حسینی همدانی، تا: رمضان۱۲۷۹ق، به دستور محسن بن عبدالله میرزا ابن علی شاه؛ با سرلوح، مجدول؛ تملک: محسن بن عبدالله میرزا بن فتح علی شاه در ۱۲۷۹، حکیم الممالک در ۱۳۰۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری، ۳۶۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹/۲×۲۹سم[ف: ۱-۴۲۸]

۱۴. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۴**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فی القرآن یخرجون الرسول و ایاکم، ای یخرجونکم لان تؤمنوا بالله ربکم. و الحمدلله رب العالمین ... مما قلناه من عمد و خطا و زلل و خلل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ ضمیمه: پس از اتمام عبارات کتاب در اوراق ۲۵۹ و ۲۶۰ نسخه مطالبی در بیان نحوه استنساخ نسخه توسط کاتب نوشته شده سپس کتاب را به سید علی افندی مرادی - مفتی دمشق- تقدیم نموده و اشعاری در مدح ایشان ذکر کرده است، آغاز ضمیمه: «یقول الملتجیء الی ربه فی تمحیص ذنبه المصطفی العلوی انی قد کنت ظفرت و انا فی مدینة قستنطنیة بنسخة کامل المبرد»، انجام ضمیمه: «ما حرکت الروض نسیم و زهت×× اغصانه بطائر مغرد / ... / قل بلسان عربی مبین ×× صل علی سیدنا المحمد»، استنساخ شده از نسخه‌ای که به خط مصطفی علوی و به سال ۱۱۷۳ در دمشق نگاشته و با نسخه ابوحیان نگارش ۵۲۷ مطابقت و تصحیح شده، محشی با امضای «شمس» و «ش»؛جلد: تیماج مذهب، ۲۶۲گ، ۲۵سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۶سم[ف: ۱۳-۵۸]

۱۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۰۳**

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعضائه بطائر مفرد

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۸۵ق؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ ۲۳۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۸/۹سم[ف: ۱۳-۷۸]

۱۶. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۰۵**

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعضائه بطائر مفرد

خط: نستعلیق تحریری، کا:میرزا احمد، تا: ذیحجه۱۲۸۷ق؛ واقف: نایینی؛جلد: چرمی، ۳۱۴گ، ۱۹سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷/۸×۲۷/۸سم[ف: ۱۳-۷۸]

● الکامل فی معرفة الضعفاء و المتروکین من الرواة / رجال / عربی

al-kāmil fī ma'rifat-iḍḍu'afā' wa-l matrūkīn min-ar ruwāt

ابن عدی، عبدالله بن عدی، ۲۷۷ - ۳۶۵ قمری

ebn-e 'adī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'adī (891 - 976)

کتابی است در سه مجلد در جرح و تعدیل روات و محدثین عامه با ذکر احادیثی از آنها. حاجی خلیفه می‌نویسد: این کامل‌ترین کتابی است که در این موضوع نوشته شده است.کحالهنام کتاب را «الکامل فی معرفة ضعفاء المحدثین و علل الاحادیث» نوشته است.

آغاز: قال الشیخ الحافظ ابو احمد عبدالله بن عدی الجرجانی رحمه الله: الحمدلله الأحد الصمد الذی لیس کمثله شیء و هو السمیع البصیر ...

چاپ: بغداد، مطبوعات سلمان الاعظمی، محقق: صبحی البدری السامری، چاپ اول، ۲۷۳ص، ۱۳۹۶ق.

[کشف الظنون ۱۳۸۲/۲؛ معجم المؤلفین ۸۲/۶؛ هدیة العارفین ۴۴۷/۱؛ زرکلی اعلام ۲۳۹/۴؛ فهرست عربی طوپ قاپی ۴۸۹/۳]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۸عکسی**

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ان یشترط المبتاع، یتلوه فی الذی یلیه، ابا الحسن ... قالا: عمرو بن ابی سلمة، تم الکتاب ...

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث - استانبول، ش A.۲۹۴۳/۱(فهرست عربی طوپ قاپی ۴۸۹/۳). مجلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود۹۱۰ق، به خط کاتب مجلد سوم کتاب، به شماره ۱۱۴ عکسی این کتابخانه، که آنرا در روز دو شنبه ۲۱ شعبان ۹۱۰ق به پایان آورد؛ ۳۹۰گ، ۴۲سطر[عکسی ف: ۲-۷۶]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴عکسی**

آغاز: من ابتدا اسامیهم قاف ... قاسم بن عبد الله العمرانی المدنی؛ **انجام:** اخر الجزء الثانی و التسعین و هو آخر الدیوان من کتاب الکامل

نسخه اصل: کتابخانه سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۴۳/۳ A(فهرست عربی طوپ قاپی ۴۸۹/۳). مجلد سوم و از حرف قاف تاآخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۱ شعبان۹۱۰ق؛ ۲۶۱گ، ۲۵سطر [عکسی ف: ۱-۱۱۲]

● الکامل الکثیر المنافع / طب / عربی

al-kāmil-ul kaṯīr-ul manāfi'

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

مختصری است در بیان خواص و منافع برخی ادویه مفرد و مرکب.نسبت آن به ابن سینا محل تردید است.

آغاز: بسمله قال یحیی بن ماسویه شحم الحنظل دواء تسمی اسطو خودوس فشحم الحنظل اذا شرب منه ما بین قیراط الی دانق مع ایارج فیقرا وزن درهم معجونا بعسل ...

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020
İbn Sina
090637

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۱۲
آغاز:برابر؛**انجام:**و انا العبد الاقل اسداله الشهیر به منجم (دودانکه) ۱۳۳۱
خط: نسخ، کا: اسدالله دودانکه، تا: ۱۳۳۱ق؛جلد: تیماج[رایانه]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۷۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ شوال۱۳۳۴ق؛۲۸ص، ۱۵سطر،اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم[ف: ۲-۲۶۹]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۷۵
خط: نستعلیق، کا: میرزا ابوالحسن نعمة اللهی، تا: جمعه ۲۲جمادی الاول۱۳۳۵ق؛۲۳گ، ۳۰ سطر(۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۰سم[ف: ۱۶-۶۴]

۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد افشار زاده یزدی، تا: ۱۳۳۵ق؛۵۸گ، ۱۰سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم[ف: ۵-۱۵۸۰]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۵ شعبان۱۳۳۵ق؛ جلد: مقوا،۲۵گ، ۲۳سطر،اندازه: ۱۸×۲۲سم[ف مخ: ۴-۱۵۴۴]

۱۳. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۰۵
آغاز:برابر؛**انجام:**آن اسلامی که فرهنگیان به برکت اتخاذ پاره ای مواد آن به درجات عالیه ارتقاء جسته و مسلمانان به واسطه ترک همه آن حقایق منزل عظیم نموده‌اند
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛جلد: مقوای سرخ،۵۵گ، ۱۴سطر،اندازه: ۱۷×۲۲سم[ف: -۱۱۴]

←قهوه و چای←بیخ چینی
←القیاس←انالوطیقا الاولی

● **القیاس = جواب ابی سعید ابی الخیر** / منطق / عربی
al-qiyās = jawāb-u abi sa'īd-i abi-l xayr
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

استاد دانش پژوه در توصیف این رساله آورده: ارسطو در فصل ۳ و ۵ عبارت ارغنون گفته که هر چه بر محمول روا باشد بر موضوع هم روا خواهد بود و در فصل ۲۱ کتاب ۲ قیاس و فصل ۱ کتاب ۱ برهان باز گفته استکه شایسته است وصفی بر کل حمل شود اگر چه ندانیم که بر جزئی آن حمل می‌شود یا نه و در اینجا اختلاف به اجمال و تفصیل یا تغایر وصفی را بسنده دانست. وی در اینجا از پیش شکی را که سکستوس امپریکوسفیلسوف پزشک ستاره‌شناس یونانی سده دوم و سوم کرده است پاسخ داد. سکستوس می‌گوید کبری جز به استقراء افراد اوسط ثابت نمی‌شود زیرا شاید یک فرد محکوم به حکم کلی نباشد پس قضیه کلیه کبری دروغ خواهد بود پس شکل نخستین نتیجه نخواهد داد، مگر اینکه مصادره بر مطلوب و دور معیب لازم آید. این شک را جان استورات میل انگلیسی (۱۸۰۶-۱۸۷۳م) دوباره از سر گرفت و پنداشت که با آن بنیاد منطق ارسطو را ویران میسازد.

اصلی که ارسطو شکل نخستین را بر روی آن نهاده است قاعده اندراج یا انسحاب نامیده می‌شوددال بر این‌که هر چه بر کلی رواست یااز آن برداشته می‌شود بر جزئی نیز روا می‌باشدیا از آن برداشته است. دانشمندان شرقی نیز در نگارش‌های خود به این قاعده و پاسخ این شک اشاره می‌کردند چنان‌که در اواسط فارابی و منطق این زرعه و منطق شفا (قیاس مقاله ۹ فصل ۱۹ و برهان مقاله ۱فصل ۳و۶) و المعتبر ابی البرکات بغدادی (فصل ۱۷ مقاله ۳ قیاس، ج ۱ص۸-۱۹۷) و اساس الاقتباس خواجه طوسی (فصل ۱۰ فن ۲ مقاله ۴ در قیاس و فصل ۱ فن ۲ مقاله ۵ در برهان) این قاعده و این شک و پاسخ آنرا به اجمال می‌بینیم. این تیمیهحرانی در «الرد علی المنطقین» در مقام ۴و ۵و۶ (ص ۳-۳۶۲ چاپ بمبئی) سخنی می‌آورد که مانند گفتار میل است و سیوطی در اختصار خود بر این کتاب نیز گفته ابن تیمیه را آورده است (چاپ مصر به سال ۱۹۴۷ ص ۲۹۱ و ۲۲۲). پیش از ابن تیمیه، ابوسعید بن ابی الخیر میهنه ای (- ۴۴۰)ق عارف بزرگوار بر شکل نخستین همان شک سکستوس را وارد کرده است و آن را به شیخ رئیس بنمود و پاسخ خواست. باری میهنه‌ای می‌گوید: شکل ۱ پایه دو شکل دیگر است و کبرای آن تا نتیجه را ندانیم کلی نخواهد بود و این خود محال است و ناروا چه نتیجه باید پیرو کبری باشد نه پایه آن.شیخ رئیس در پاسخ دو راه‌حل به او می‌نماید یکی اینکه حکم کلی نیازی ندارد که از جزئی گرفته شود دیگر این‌که تنها در استقراء است که چنین است و در قیاس حکم کلی پیش از جزئی جزئی دانسته می‌شود. این شک را شارح مطالع در مبحث شکل ۱به عنوان لزوم دور فاسد طرح کرده و به اختلاف اوصاف پاسخ داده است و فرزانه سبزواری در منظومه منطق (ص ۷۸ چاپ ناصری) باز همان گفتار رازی را آورد. در نسخه شماره ۱۰۳۵کتابخانه دانشگاه تهران (در ص ۱۰۷ و ۴۱۷) دوبار این عبارت را که گزیده‌ای است از پاسخ و پرسش میهنه‌ای و بوعلی می‌بینیم:«کتب الشیخ ابوسعید ابی الخیر الی الشیخ ابی علی بن سینا: ایاک ان تعتمد علی العقل (العلوم الرسمیه) فان اول (اجلی) البدیهیات الشکل الاول و فیه دورلان ثبوت النتیجة یتوقف علی کلیة کبراه (الکبری) و لایصیر کبراه کلیة حتی یکون الاکبر صادقا علی الاصغر من جملة افراده. و اجاب الشیخ ابوعلی بان کلیة کبراه (الکبری) موقوفة علی اندراج الاصغرا اجمالا فی الاکبر و المقصود من النتیجه ثبوته تفصیلا فلادور». باز از کسانیکه از این پرسش و پاسخ یاد کرده‌اند شیخ عبدالرحیم و میرزا محمد علی

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

شرف اسلام الب اینالج قتلغ بک ابوالمظفر الپی (الی) بن تمرتاش بن ایل غازی بن ارتق» انجام داده است. به فارسی نیز ترجمه شده است. گفته شده (سزگین ۶۰/۳) ترجمه عربی آن از آن علی بن شریف حسینی است. (احمد منزوی)

آغاز: الحمدلله الذی خلق فسوی و الذی قدر فهدی الذی اخرج المرعی فجعله غثاء اهوی و خلق فیه الداء و الدواء و الغذاء و الشفاء و قدر فیه النمو و القوی ...

[فهرستواره منزوی ۳۳۶۲/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انه کثیر المنفعة للمعدة محلل لنفخها نافع لاورام الکبد و الیرقان اذا شرب مع طبیخ الافسنتین نافع للطحال و المثانة و الکلسین و لسع.

خط: نسخ مایل به رقعی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا اوایل قرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای ۱۸ شکل گیاهان رنگین و بسیار دقیق؛ ۱۲گ، ۱۹سطر،اندازه: ۳۳/۵×۵۱سم[ف: ۲۰-۳۳۱]

● **القوی الانسانیة و ادراکاتها** / فلسفه / عربی

al-quwa-l insānīyya wa idrākātihā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله کوتاه فلسفی است درباره قوا و ادراکات انسانی و حس باطنی او و تقسیمات آن شامل شش «فصل». این رساله به این سینا منسوب شده است. قنواتی آنرا با عنوان رساله‌ای مستقل یاد کرده ولی حقیقت آن است که بخشی از فصوص منسوب به فارابی (یا تعلیقات شیخ الرئیس) است.

آغاز: ان الانسان لمنقسم الی سر و علن أما علنه فهو الجسم المحسوس بأعضائه و امتیاحه

انجام: لم یبعد أن یکون تعالی مرئیاً فی القیامة من غیر تشبیه و لا تکیف و لا مسامتة و لا محاذاة تعالی الله عما یشرکون

چاپ: در تسع رسائل؛ به کوشش فواد الاهوانی، احوال النفس و ثلاث رسائل اخری (قاهره: ۱۹۵۲م)

[فهرست مصنفات از دکتر مهدوی ص ۲۹۰؛الذریعة ۲۱۷/۱۷ و ۲۶۰/۲۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۴۰/۲

خط: نسخ، کا: محمود بن علی بن ابی علی عبدیل، تا: قرن ۷؛ مجدول؛۶ص (۲۳-۲۸)، ۲۳سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۷سم[سنا: ف: ۱-۱۱۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۸-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** حرکة الباطن اشتداداً نستولی لسلطانه. تمت رسالة الشیخ فی القوی الانسانیة.

نسخه اصل: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: مقابله شده۶۹۶ق؛۲گ (۱۶۷-۱۶۸)[عکسی ف: ۲-۲۱۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۴۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا[فیلمها ف: ۱-۵۷۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲/۱-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۵۴. (فهرست آقای دکتر مهدوی ص ۳۳۵)؛خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی۷۰۲ق؛۱۰گ (۱-۱۰)، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطاندر ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج،۳گ (۳۱۶پ-۳۱۸ر)، ۳۱سطر،اندازه: ۱۳×۲۳سم[ف: ۶-۲۴۲۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۴۲

خط: نستعلیق ریز، کا: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛۲گ (۱۰۸پ-۱۰۹ر)، ۴۲ سطر(۱۳×۲۳)، اندازه:۲۰×۳۱سم[ف: ۱۶-۳۴۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۳۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۱۸۰]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۱/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲گ (۵۹ر-۶۰ر)،اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم[ف: ۵-۲۸۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۸

آغاز و انجام: برابر

نسخه حاضر ۲۳ فصل است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛در صدر آن با خط قرمز نوشته شده: «هذه رساله فی النفس الناطقه و احوالها للشیخ الرئیس برد الله مضجعه»؛کاغذ: اصفهانی، ۸ص (۸۵-۹۲)، ۲۰سطر،اندازه:۱۲×۱۹سم[ف: ۱۰-۳۵۱]

۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح‌های، ده سطر اضافه بر نسخه‌های دیگر مشاهده می‌شود و در آن نوشته «من مباحثات الشیخ: النفس اذا فارقت لا تشتاق الی ما خلفته»؛کاغذ: اصفهانی،۳گ (۸۷-۸۹)، ۲۴سطر(۱۰×۲۰)،اندازه: ۱۷×۲۷سم[رشت و همدان: ف: -۱۴۶۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۹۵/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: میر محمد سلیمان بن میر معصوم حسینی، تا: رجب۱۰۴۵ق، جا: اصفهان مدرسه ملا عبدالله؛جلد: تیماج،۵گ (۱۸پ-۲۲ر)، ۲۰سطر،اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم[ف: ۱۸-۸۷]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۱/۲۱

کا: ابراهیم بن قیابیک اصفهانی، تا: ۱۰۵۴ق؛۲گ (۱۳۴ر-۱۳۵ر)،

01 Mart 2020
İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: ابراهیم بن محمد رضوی با مهر «العبد المذنب ابراهیم بن محمد الرضوی» مورخ ۱۲۹۶ق؛۳گ (۱۲۶-۱۲۸)،اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم[ف: ۲-۷۰۰]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۵۷

آغاز:کتاب القضاء و هو فی اللغة لمعان کثیرة بما انتهت الی عشرة؛**انجام:**مسألة المشهور ان حلف الاخرس بالاشارة المفهمة

نگارنده آن از شاگردان صاحب جواهر و شیخ انصاری بوده است؛خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛۲۵۳گ، ۱۹سطر،اندازه: ۱۵×۲۲سم[ف: ۱-۲۰۴]

۱۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۹۳/۲

مؤلف: گویا یکی از شاگردان شیخ انصاری؛خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶سطر،اندازه: ۱۷×۲۲سم[ف: ۳-۴۷]

۱۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۳۲

آغاز:قال المصنف (ره) کتاب القضاء ... اقول قبل الشروع المقاصد المذکورة لابد من صرف عنان القلم؛**انجام:**الخامس - ما دل من الایات و الاخبار علی تشریع اصل القضاء و نفوذ حکم الحاکم ...

شرحی است بر القضاء شرایع محقق حلی از یکی از شاگردان شیخ انصاری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛۱۹۵گ، ۲۷سطر،اندازه: ۱۸×۲۵سم[ف: ۱-۲۰۴]

۱۴. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۳۱/۳

آغاز:کتاب القضاء قبل الشروع فی مطالبها لابد من تعریفه اولا ثم التفرقة بین المفتی؛**انجام:**و الحق انه یسمع فیهما لا ثبات حق الاختصاص.

به تقریرات فقهی استادی می‌ماند؛بی‌کا، بی‌تا؛جلد: تیماج،۶۷گ،اندازه: ۱۵×۲۱سم[رشت و همدان: ف: -۱۷۸۲]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۰

آغاز:بسمله، کتاب القضاء لابد قبل الشروع فی المقاصد من بیان امور الاول فی حقیقة القضاء لغة و عرفا فنقول القضاء لغة یطلق علی معانکثیرة و ربما انها ها بعضهم الی خمسة عشر معنی؛**انجام:**تشتریه من مهرها لغرض استمتاع الزوج و انتفاعه به باللبس و نحوه من غیر ان تملکه شیئاً منه.

شرح استدلالی مبسوطی است با ذکر آرا و اقوال فقهای مشهور متقدم و متأخر بر کتاب القضاء شرایع الاسلام محقق حلی، متأسفانه با همه تحقیقاتی که به عمل آمد عجالة شارح را نیافتیم ولی در شناسنامه نام کتاب «نبراس الهدایه» و مؤلف آن محمد مهدی بن هدایة الله حسینی موسوی شهید اصفهانی ثبت شده که عدم صحت آن اظهر من الشمس است چه اولاً: «نبراس الهدایه» شرح «کفایة المقتصد» و این، شرح شرایع است، ثانیاً: در این کتاب، اسامی افرادی چون صاحب ریاض، محقق قمی، صاحب جواهر و شیخ انصاری ذکر شده که تمامی آنها بعد از مؤلف «نبراس الهدایة» می‌باشند. این نسخه تنها شرح قضاء است؛خط: نستعلیق،بی‌کا،تا: قرن ۱۳ و ۱۴ق؛ محشی؛ واقف: ابوالقاسم لسانی،دی ۱۳۴۸؛۳۱۵گ، ۲۳سطر،اندازه: ۱۶×۲۱سم[ف: ۲۰-۳۸۷]

● **قضاء الله = جواب ابی سعید ابی الخیر** / فلسفه / عربی

qaḍā'-ul lāh = jawāb-u abi sa'īd-i abi-l xayr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

یکی از پاسخ‌هایی است که به شیخ ابوسعید ابی الخیر داده است.

آغاز:و کتب إلیه أیضاً، قدس الله روحه العزیز، جزاک الله عنا خیراً، فهمت ما کتبه المولی أفضل المتأخرین ... و توجه بتاج العز و الکرامة فی سر القدر و ما أُلیق بهذا الموضع حقیقة قضاء الله تعالی ... هو حکم الأول الواحد الذی یشمل علی کل شیء ...

انجام:و لیس شأنه شأن غیره و لا حکمه حکم من سواه جل عن ذلک لایسئل عما یفعل و هم یسألون و صلی الله علی محمد و آله أجمعین

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۲۷-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛۱گ (۱۳۶) [عکسی ف: ۲-۲۱۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۲۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۵۷۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۹/۲۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛۲ص (۸۱-۸۲)،اندازه: ۸×۱۸سم[ف: ۱۰-۱۹۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶-و/۱۱۷۶ط

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛۱گ (۱۱۳پ) حاشیه[ف: ۲/۲۳-۶۷۴؛ فهرست رایانه‌ای ج ۳ ص ۷۸۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛جلد: تیماج،۱گ (۳۳۰ر-۳۳۰پ)، ۲۷سطر،اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم[میراث شهاب: ۴۲-۱۴۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛جلد: دورو تیماج،۱گ (۳۷ر)، ۲۷سطر،اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم[میراث شهاب: ۴۲-۱۱۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹/۱۱

کا: نصیرالدین حسین حر حسینی، تا: ۱۰۷۶ق[ف: ۳-۱۷۳]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۲۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد:تیماج، ۱ص (۱۳۲)[ف: ۳-۲۷۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۴۵

آغاز و انجام: برابر

کا: ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد کرمانی، تا: ۱۱۰۲ق، جا: کرمان،به دستور سیادت شهابا علیا؛جلد:تیماج مذهب،۲ص

DİA 276263

İbn Sina
090637
01 Mart 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

الله بالصواب وجدتها (کم دارد)

خط: نسخ، کا: سید حیدر آملی، تا: با تاریخ ۷۶۲ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۴گ(۱۷۳پ-۱۸۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم[ف: ۳-۳۱۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۸عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۶۱]

● **القضاء و القدر** / فلسفه / عربی

al-qaḍā' wa-l qadar

همدانی، عبدالجبار بن احمد، ۳۵۹ - ۴۱۵ قمری

hamadānī, 'abd-ol-jabbār ebn-e ahmad (971 - 1025)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۶۵/۲

آغاز: بسمله اعانک الله علی تحصیل الفضایل و جنبک ابواب الرذائل ...

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی، تا: ۱۳۳۶ق، به امر فضل الله زنجانی؛ طبق یادداشت کاتب این نسخه از روی نسخه محمد بن علی جرجانی مورخ ۷۲۰ که عبدالله بن شرفشاه حسینی آن را در ۸۱۰ بر طلاب وقف کرده، کتابت شده است؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۲۷-۳۶)، ۲۰-۲۲ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم[ف: ۳۲-۳۴۶]

● **القضاء و القدر** / فلسفه / عربی

al-qaḍā' wa-l qadar

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

در بعضی از نسخ فهرست آثار شیخ مانند نسخه ایاصوفیه و کتاب عیون الانباء ابن ابی اصیبعه مسطور است: «صنفها فی طریق اصفهان عند خلاصه و هربه» و در ابتدای رساله نیز ذکری از طریق اصفهان شده است. بنابراین اگر مقصود سفر اول شیخ از همدان به اصفهان باشد تاریخ تصنیف رساله در حدود ۴۱۴ است لکن در نسخه ایاصوفیه ۴۸۵۲/۳ نوشته شده است: «انشأها فی آخر المحرم سنة اربع و عشرین و اربعمائة»، در صورتی که این تاریخ درست باشد مقصود از این سفر و خلاصی یکی از سفرهای شیخ از ترس لشکریان سلطان مسعود خواهد بود. (یحیی مهدوی)

آغاز: بسمله، حاطکم الله جماعة الاخوان من الاسواء و اسبغ علیکم جسایم الالاء انه لما تیسرت عودی من بشلیمورا کبا جدد اصفهان

انجام: وقف عند حدک فاعرف و ما اصدق ما قیل اعملوا فکل میسر لما خلق له ... فهذا ما جری و انا شاهد و الله علی ما یقال و کیل. نجزت رسالة القضاء و القدر.

[فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی، ص ۱۹۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۱۶-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۳؛ همانکه در آغازش از شلمبر و جدد اصفهان یاد شده است؛ بی‌کا، تا: شاید اوایل قرن۷؛ ۲۲گ (۱۳۳-۱۵۴)[فیلمها ف: ۱-۴۷۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۲۲-ف

نسخه اصل: ایا صوفیا ش ۴۸۵۳. فائدة فی القضاء و القدر؛ بی‌کا، تا: شاید اوایل قرن۷؛ ۲گ (۱۸۸-۱۸۹)[فیلمها ف: ۱-۴۷۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۶/۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۲؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن ۷؛ ۱۴گ (۲۱پ-۳۴ر)[فیلمها ف: ۱-۶۶۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱/۵-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۱۳گ (۲۷-۳۹)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۴۳۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷/۱۲-ف

نسخه اصل: روان کوشکو، ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ۸ صفر۸۸۸ق، جا: شیراز؛ از روی نسخه پایان محرم ۸۲۴، با مقابله ابن موید در ربیع الاول ۸۹۶ در قسطنطنیه[فیلمها ف: ۱-۴۳۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۲۴-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۵گ (۱۰۰پ-۱۰۴پ)[فیلمها ف: ۱-۶۶۳]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۲۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۹۱ر و پ)، ۲۴ تا ۳۳سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم[ف: -۱۴۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۴۷/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹گ (۱۲۰پ-۱۲۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم[ف: ۱۲-۲۲۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۹۴/۱۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۳۱]

۹. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه:۱۷/۱

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۶ق[نشریه: ۵-۲۷۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** عصبة کما اسفرله وجه الحق ... عنه فان المجاهدین فیه حق الجهاد مهدیون منه سبیل الرشاد اولعله بموعدمن میقات مکتوب تنمق فیه اکمام ذهنه و تمتع جامس فهمه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ این نسخه ناقص است؛ جلد: تیماج، ۲ص(۲۱۸-۲۱۹)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم[ف: ۹-۳۹۸]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۵۳/۲۲

کاتب: محمد مهدی بن علینقی حسینی قمی مشهور بتوحید، تا: ۱۰۸۴-۱۱۰۷ق، جلد: دو رو تیماج، ۴گ(۷۶پ-۷۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم[ف: ۱۱-۳۴۲]

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2017
İbn Sina
090637

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حاج میرزا محسن مدعوبه حالی اردبیلی، تا: ۱۳۲۰ق؛ابیات این قصیده به خط نسخ خوب و ترجمه آنها را مرحوم حالی به فارسی به خط نستعلیق نوشته، این کتاب را مرحوم «حالی» به حضور قطب العارفین مرحوم مجدالاشراف تقدیم کرده؛۱۲۳ص،ابعاد متن: ۹×۱۴/۵، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم[ف: ۲-۲۸۸]

● **قصیده عقاب و عقرب** / کیمیا / عربی

qasīda-ye ʻoqāb va aqrab

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۶۷

آغاز:هذه قصیده الهقاب و العقرب، رایت عقابا طالبا صید عقرب فاوت بعیدا تبتغی منه مهربا؛**انجام:**و صل علی خیر الانام محمد (ص) - نبی الهدی من حل طیبة طیباه

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

←قصیدة عقد الجواهر اللآل فی مدح الآل>عقد الجواهر اللآل فی فضائل الآل

←قصیدة العقود>العقود فی علم النحو

←قصیده علوی>دیوان موصلی

● **قصیدة العمیدی** / شعر / عربی

qaṣīdat-ul ʻamīdī

قصیده‌ای است بسیاری زیبا در ۴۲ بیت به سبک قصیده طنطرانیه (نظم معین الدین طنطرانی). ناظم این قصیده مشخص نگردید آیا عمید الدین سعد افرزی (ابزری) خنجی لاری (- ۶۲۴ ه) صاحب قصیده اشکنوانیه است یا ابراهیم بن محمد نسوی عمیدی (- ۵۱۹ ه) یا فردی دیگر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۱/۸

آغاز:یا حبیب القلب غوثاً فالهوی بالجار جار×× یا صریع الحب حبداً فالنوی بالثار ثار؛**انجام:**لیت حیاً کان منشیه و جارینا طعاً×× فی فنون الفضل حتی کلمة بالصاع صاع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ رکابه‌دار؛کاغذ: شرقی،۳گ(۱۳۸-۱۴۰)، ۹-۱۳ سطر،اندازه: ۷×۱۱سم[ف: ۳۲-۴۶]

● **قصیده عنوان الحکم = ترجمه قصیده ابوالفتح بستی** / شعر / عربی و فارسی

qasīda-ye ʻonvān-ol hekam = t. qasīda-ye ab-ol-fath bastī

بدر جاجرمی، بدرالدین بن عمر،- ۶۸۶ قمری

badr-e jājarmī, badr-od-dīn ebn-e ʻomar(- 1288)

وابسته به: القصیدة النونیة = القصیدة البستیة = عنوان الحکم؛ابوالفتح بستی، علی بن محمد (۳۶۰-۴۰۱)

در ذم دنیا با ترجمه فارسی آن از بدر جاجرمی.

آغاز:آغاز متن: زیادة المرء فی دنیاه نقصان، ترجمه: هر کمالی ز دنیاست همه نقصانست ×× سود کان محض نکویی نبود خسرانست

چاپ: مجله دانشکده ادبیات، به اهتمام محمد تقی دانش‌پژوه، شماره ۱۴، ۶-۱۳۴۵ش، ص ۶۲۹-۶۳۹؛ایران، تهران، ۱۳۰۱ قمری، سنگی، وزیری کوچک، با تصویر ناظم، با دیباچه حسینقلی خان سلطانی کرمانشاهی، به سعی و اهتمام محمد ابراهیم مشتری طوسی (تاریخ کتابت ۱۳۰۰)

[الذریعه ۱۳۵/۹؛ فهرستواره ۲۱۲/۷ و ۶۰۸/۱۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۲۰۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: دوشنبه ۲۱ صفر۷۲۳ق؛۲ص (۷۲۱-۷۲۲)، ۴۱سطر،اندازه: ۱۹×۳۲سم[ف: ۴۱-۱۰۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۰۶/۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا ابراهیم اشعری شاعر، تا: رمضان ۱۳۰۰ق؛ جلد:تیماج،۸ص (۱۷۹-۱۸۶)، ۱۵سطر (۸×۱۶)،اندازه: ۱۵×۲۲سم[ف: ۱۲-۲۷۸۷]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۵۶/۳

آغاز:برابر

تنها ده بیت آن آمده و بقیه را کاتب ننوشته است لکن ترجمه اشعار تماماً آمده؛خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید علی بن سید عیسی موسوی، تا: ۵ رجب۱۳۲۱ق،به جهت آقا میرزا محمد حسین ساعت ساز؛ ۱۶-۱۷ سطر (۱۰×۱۷)،اندازه: ۱۸×۲۲سم[ف: ۲-۵۶۰]

←القصیدة العینیة>مناجات منظوم حضرت علی (ع)

● **القصیدة العینیة = القصیدة الغراء = النفسیة = الورقائیة** / شعر / عربی

al-qaṣīda-tul ʻaynīyya = al-qaṣīda-tul ġarrā' = al-nafsīya = al-warqā'īyyi

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

قصیده‌ای در ۳۰ بیت است در احوال نفس وچگونگی تعلق آن به بدنو جدا شدن آن. شروحی بر آن نگاشته شده و به فارسی نیز ترجمه شده است.

آغاز:هبطت الیک من المحل الارفع ×× و رقاء ذات تغزز و تمنع/ محجوبة عن کل مقلة عارف ×× و هی التی سفرت و لم تتبرقع

انجام:فکانها برق تألق بالحمی ×× ثم انطوی فکانه لم یلمع

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2019

صاحب اختیار آذربایجان؛خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛سواد آن است به خط نستعلیق و در دفترچه‌ای ضبط شده است[نشریه: ۷-۲]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۹۴-ف

در باب امتیاز انحصار اکتشاف آثار قدیمه در ایران با فرانسه، در هشت فصل، با امضای امین السلطان در ۱۳۱۲ (۱۸۹۴) به فارسی و فرانسه؛بی‌کا، بی‌تا؛از روی اصل به نستعلیق و ایتالیک در دو ستون[فیلمها ف: ۲-۱۵۳]

←قرارنامه تجارتی ایران و روس←عهدنامه ایران و روس (قرارنامه افلاس)
←قراضة الذهب فی بدایع الشعر المنتخب←قراضة الذهب فی نقد اشعار العرب

● قراضة الذهب فی نقد اشعار العرب = قراضة الذهب فی بدایع الشعر المنتخب / ادبیات / عربی

qurāḍat-uḏḏahab fī naqd-i aš'ār-il 'arab = qurāḍat-uḏḏahab fī badāyi'-iš ši'r-il mn.

قیروانی، حسن بن رشیق، ۳۹۰ - ۴۶۳ ؟ قمری

qayravānī, hasan ebn-e rašīq (1001 - 1071)

نویسنده می‌گوید این کتاب را در ۹۹ «باب» آوردم و در هر باب خصلت یا فعلی از افعال آدمی را به شرح کشیدم و در این شرح استشهاد به اشعار شاعران بزرگ عرب چه متقدم و چه متأخر نمودم.حاصل آن این کتاب شد. باب اول در حماسه باب آخر در هزل می‌باشد.

آغاز:بسمله رب یسر و اعن یا کریم یا الله، الحمدلله الذی اعذق سحایب العقول

چاپ: تونس، الشرکة التونسیة للتوزیع، محقق: الشاذلی بو یحیی، چاپ اول، ۱۲۰ص، ۱۳۹۱ق.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۵۲

آغاز:برابر؛**انجام:**کانها من ثمود اوادما

خط: نسخ، کا: عمر بن ابراهیم، تا: ۱۲۵۴ق؛جلد: تیماج،۱۰۵گ، ۲۳سطر(۹×۱۴)،اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم[ف: ۸-۳۵۵]

● قراضه طبیعیات / طبیعیات / فارسی

qorāze-ye tabī'īyāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

این کتاب را از شیخ الرئیس پنداشته‌اند ولی نباید از او باشد. این کتاب با کتاب ایوب رهاوی که متن سریانی آن با ترجمه انگلیسی به چاپ رسیده است بی ارتباط نیست. در مسائل طبیعی است، در چهار «فصل»: ۱. مسائل حیوانی؛۲. مسائل نباتی؛۳.مسائل معدنی؛۴. مسائل نوادر. این فصول خود به تقسیمات چندی تقسیم می‌گردند. در دیباچه این کتاب می‌گوید امیر ما به عکس امیران دیگر نظر به مال و زخارف دنیا ندارد. روزی در مجلس شریف او حدیث از طبیعیات همی رفت و از کتب ارسطاطالیس سخن آغاز شد او از من خواست که بر طریق سوال و جواب کتابی در طبیعیات فراهم آورم.

آغاز:بسمله. سپاس بیقیاس آفریدگار همه اشیاء او بخصوص کننده نوع انسانرا از جمله جانوران ... آغاز سخن امرا و سلاطین و وزوا و خواقین آنست که شغلهای خواهند که شهر گشادن بود.

انجام:که دیدن سراب خویش ترک کنی و بیخ خویش بکنی

چاپ: تهران، ۱۳۳۲ش، انجمن آثار ملی، به کوشش غلامحسین صدیقی

[فهرستواره منزوی ۳۸۹۸/۵؛ دنا ۸: ۱۷۲-۱۷۱]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۱۲/۱۷

آغاز:فصل: بدانکه هر چیزی کی وجود او بخود بود؛**انجام:**و سراب بینی و بالله التوفیق و العون و العصمة تم الکتاب

خط: نسخ، کا: محمد بن علی الدامغانی الجابرمی‌المولد، تا: ۶۵۹ق؛این نسخه پریشانست: از صفحه ۲۸۶تا ۳۱۶ قسمتی از قراضه طبیعیات و فصل دوم و سوم آمده: از ۳۲۴ آغاز کتاب می‌آید تا ۳۷۰؛ کاغذ: اصفهانی،جلد: تیماج،۸۵ص(۲۸۶-۳۷۰)، ۱۹سطر(۶×۱۵/۵)،اندازه: ۹/۵×۱۹سم[ف: ۵-۵۵۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۹/۱۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۵۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۶

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۵ق؛۲۱گ(۷۸-۹۸)،اندازه: ۱۳×۱۹سم[ف: ۴-۱۲۶۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۵۰ق، جا: اصفهان؛۲۱ص(۱-۲۱)، ۱۷سطر،اندازه: ۱۰×۱۷سم[ف: ۳۲-۱۶۰]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۶۴/۲

بی‌کا، تا: جمعه ۱۰ محرم۱۲۳۹ق؛۱۶گ(۱۳ر-۲۸ر)[ف:۵-۳۹۹]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۹۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲ ربیع الثانی۱۲۶۳ق؛کاغذ: قورخانه‌ای، جلد: میشن،۲۹گ(۱پ-۲۹پ)، ۱۲سطر،اندازه: ۱۱/۶×۱۷/۸سم[ف: ۶-۲۸۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: اسدالله فرزند هادی کرمانشاهی کتابدار، تا: ۱۵ صفر۱۳۵۰ق، جا: تهران مدرسه سپهسالار؛ همانجا از روی

DİA 276263

İbn Sina 090637 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Mart 2020

۱۷×۲۲/۶سم [اهدائی رهبر: ۸ - ۲۴۴]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۲۰

آغاز: الطبقة الحادیة عشر. ابن العربی الحافظ العلامة القاضی ابی بکر محمد بن عبدالله بن محمد الاشبیلی ولد سنة ثمان و ستین و اربعمائه

این شماره فیش‌های پراکنده کلامی است که برگه‌های بخش‌هایی از سبائک الذهبان هم درون آنها قرار دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: نخودی و حنایی، ۸۰۴گ، ۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۸ - ۲۴۵]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۰۰

آغاز: دیوان الامام الادیب صفی الدین عبدالعزیز ابن سرایا الحلی رحمه الله؛ **انجام:** حفظت شیئا و غابت عنک اشیاء.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بعضاً به قلم مؤلف؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۷؛ کاغذ: نخودی و حنایی لمینه شده، جلد: مقوا، رویه گالینگور آبی، ۱۵۰گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۷ - ۱۸۶]

← سبائک الذهبان فی تراجم الاعیان ⟵ سبائک الذهبان فی الرجال و الاعیان

← سبائک الذهبان فی تراجم الاعیان ⟵ منتخب طبقات الشافعیة

● **سبائک الذهب فی معرفة قبائل العرب** / تاریخ / عربی

sbā'ik-ud̲ d̲ahab fī ma'rifat-i qabā'il-il 'arab

سویدی، محمد امین بن علی، ۱۲۰۰ - ۱۲۴۶ ؟ قمری

sovaydī, mohammad amīn ebn-e 'alī (1786 - 1831)

تاریخ تألیف: جمعه ۱۵ شوال ۱۲۲۸ق

در شناخت قبایل عرب و نسب آنها است که در سیزده «باب» تدوین شده: ۱. فضل علم الانساب و فائدته و مسیس الحاجة الیه؛ ۲. بیان من یقع علیه اسم العرب و ذکر انواعهم و ما ینخرط فی سلک ذلک؛ ۳. معرفة طبقات الانساب و ما یلتحق بذلک؛ ۴. ذکر مساکن العرب القدیمة التی در جوا منها الی سائر الاقطار؛ ۵. بیان امور یحتاج الناظر فی علم الانساب الیها؛ ۶. معرفة بعض انساب العرب و بعض الترک و الروم و السودان؛ ۷. ذکر القبائل التی ذکرها النسابون و لم یلحقوها بقبیلة معینة؛ ۸. ذکر القبائل التی اختلف فیها هل هی من العرب او من غیرهم؛ ۹. معرفة دیانات العرب قبل الاسلام و علومهم؛ ۱۰. ذکر بعض مفاخرات العرب الواقعة بین قبائلهم ما ینجر الی ذلک؛ ۱۱. ذکر ایام حروب العرب فی الجاهلیة و مبادی الاسلام؛ ۱۲. ذکر نیران العرب فی الجاهلیة؛ ۱۳. ذکر اسواق العرب المعروفة فیما قبل الاسلام.

چاپ: مشار عربی، صص۵۱۳، ۵۱۴؛ بغداد، سنگی، ۱۲۸۰ق، رحلی، ۱+۱۱۸صص؛ مصر، سنگی، رحلی، ۱۲۰ص؛ النجف الاشرف، سنگی، ۱۳۴۵، (یا ۱۳۵۴)، رحلی، ۱۲۰ص

[ایضاح المکنون: ۲/۲؛ هدیة العارفین: ۳۶۴/۲؛ معجم المطبوعات العربیة، سرکین: ۱۰۶۵/۱ -۱۰۶۶؛ الاعلام، زرکلی: ۴۲/۶]

تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۸۲

آغاز: الحمدلله الذی خلق الخلق فاختار منهم العرب و اختص بان جعلهم قبائل و شعب و میزهم بان رفع بینهم منار الادب؛ **انجام:** و یقضون مناسک الحج و یرجعون الی اوطانهم و صلی الله علی خیر خلقه ... رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر رمضان ۱۲۸۰ق؛ چاپ سنگی، بغداد، دارالطباعه دارالسلام، با جدول‌های متعدد شجره نامه‌ها و انساب؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۱۸ص [ف: - ۹۲]

● **سبب اجابة الدعاء = فوائد من کتاب التعلیقات** / دعا / عربی

sabab-u ijābat-id-du'ā' = fawā'id-un min k.-it-ta'līqāt

بخشی از کتاب ابن سیناست درباره موضوع رساله پاسخ ابن سینا به ابوسعید و به نوشته دکتر مهدوی، قنواتی این را با آن رساله اشتباهاً یکی دانسته و نسخه‌های این را زیر عنوان رساله سوال و جواب آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳/۲-طباطبائی

آغاز: و له من کتاب التعلیقات. سبب اجابه الدعوات توافی الاسباب مع الحکمة الالهیه و هوان یتوافی سبب دعاء رجل مثلا فیما یدعو فیه و سبب وجود ذلک الشیء معا عن الباری؛ **انجام:** و لیس یوثر الداعی فی الحقیقة فی الاول بل هو الحقیقة الموثر لا الداعی و الله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شکری و شکننده، جلد: تیماج قرمز، ۳۳ (۱-۳۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲ - ۵۴]

● **سبب اجابة الدعا و کیفیة الزیارة و تأثیرها = اجابة الدعوات = الزیارة = معنی الزیارة = جواب ابی سعید ابی الخیر** / فلسفه، زیارات، دعا / عربی

sabab-u ijābat-id-du'ā wa kayfīyyat-iz-zīyāra wa t'ṯīrihā = ijābat-ud-da'awāt = az-zīyāra = ma'na-z-zīyāra = javāb-u abi sa'īd ab-il-xayr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

شیخ الرئیس، در پاسخ به درخواست شیخ ابو سعید ابوالخیر رساله حاضر را درباره کیفیت زیارت و حقیقت دعا و تأثیر آن در نفوس و ابدان و سبب اجابت دعا ــ با شیوه‌ای فلسفی ــ تألیف نموده است.

آغاز: بسمله رسالة تأثیر الدعا و زیارات لابن سینا، سألت بلغک

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2023
İbn Sina
090637

۷۷. ذکر اعراف و ساکنان آن؛ ۷۸. تقسیم امیرالمؤمنین (ع) بهشت و دوزخ را؛ ۷۹. ذکر سابقون و اصحاب الیمین؛ ۸۰ ذکر اصحاب الشمال؛ ۸۱ صفت اسامی جهنم و درکات آن؛ ۸۲ بعضی از احوال و شداید عامه جهنم؛ ۸۳ ذکر جبال آتش از صعود و غیره؛ ۸۴ ذکر چاه ویل و تابوت و سکنه آن؛ ۸۵ ذکر سجین و غساق و غضان و شداید آن؛ ۸۶ ذکر خزنه و زبانیه جهنم و مالک؛ ۸۷ صفت پر شدن دوزخ را عصات؛ ۸۸ ذکر اخراج اهل نجات از نار؛ ۸۹ ذکر احوال ابرار و دارالقرار؛ ۹۰. احوال عامه جنت و غرایب و اوضاع آن؛ ۹۱. ذکر احوال فجار در سرادق؛ ۹۲. ذکر نکته‌ای از وسعت رحمت الهی؛ ۹۳. ذکر عقبه محاکمه ظالم و مظلوم؛ ۹۴. ذکر حشر و ادخال مؤمن به جنان؛ ۹۵. تبدیل سیئات مؤمن به حسنات کافر؛ ۹۶. شرح بشارت هل أتی در باب اهل بیت (ع)؛ ۹۷. ذکر موجبات نجات عاصیان؛ ۹۸. شرح کیفیت شفاعت شفیعان.

آغاز: لا اله الاهو کل شیء مالک الا وجهه له الحکم و الیه ترجعون در ساخت عظمت کبریای حضرت آفریدگاری که طغرای نشان ازلیتش فحوای بدیع السموات و الارض و اذا قضی امراً فانما یقول له کن فیکون باشد ...

انجام: امتان خود را با خود به بهشت ببرکه من برای تو بر همه ایشان رحمت کردم و تمامی را بخشیدم.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ جمادی الثانی ۱۱۵۵ق؛ مصحح؛ با یادداشتی درباره کتاب و کاتب با مهر «فصبر جمیل» (بیضی) و یادداشتی در ترجمه مؤلف و سپس دیباچه دیوان ظفرخان آمده که در آن مفصل به شرح حال خود پرداخته است و کاتب این دیباچه را جهت شناخت ظفرخان که کتاب برای او نوشته شده کتابت نموده در ۱۱ شعبان ۱۱۵۵؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [محدث ارموی مخ: ۲ - ۷۹۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۹۹

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام مؤلف محمد بن ولی مکی ثبت شده؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالحسین، تا: ۱۲۶۱ق؛ در برگ اول و ترقیمه کتاب به لحاظ تشابه اسمی مؤلف با محمد بن مکی «شهید اول»، کتاب به وی نسبت داده شده که قطعا اشتباه است، کاتب از مؤلف به عنوان شهید ثانی مکه یاد کرده است؟؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲ - ۱۵۴]

● زاری نامه / شعر / فارسی

zārī-nāme

محرابی کرمانی، سعید، ق ۱۰ قمری

mehrābī kermānī, sa'īd (- 16c)

منظومه‌ای متوسط در حدود ۲۰۶ بیت در شکایت و زاری از اوضاع و احوال روزگار شاعر و تغییر اخلاق و روحیه مردم و تمایل آنها به سوی گناه و فساد اخلاق و غیره. نام شاعر در بعضی نیامده است، در ادامه منظومه‌ای کوتاه در ۳۶ بیت در نصیحت و پند و سه رباعی و چهارده بیت در شکایت از روزگار آمده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۶۹/۴

آغاز: ای مسلمانان فغان و صد فغان ×× از جفای دور و بیداد زمان / با که گویم شرح حال زار خویش ×× زانکه هر کس مانده اندر کار خویش؛ **انجام:** شکرگویم به همه حال چو نیکی و بدی ×× همگی بر گذر راهگذر می‌بینم / کشته محرابی سرگشته پریشان از غم ×× ناگه از وی نه نشان و نه خبر می‌بینم

خط: نستعلیق، کا: وجیه الدین بن اسمعیل، تا: قرن ۱۱؛ در پایان یک منظومه در نصیحت و سه رباعی و چهارده بیت در شکایت روزگار که از اوست آمده است؛ ۱۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۳ - ۱۰۶۹]

● الزاویة = رسالة الی ابی سهل المسیحی / هندسه . عربی

az-zāwīya = r.-un- ilā abi sahl-il-masīḥī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

در دیباچه به نام «فصول» یاد شده است. در چند فصل: الفصل الاول، اقاویل الواصلة الینا فی امر الزاویة.

آغاز: بسمله. رسالة له رحمه الله الی ... فی الزاویة جری بیننا فیما کنت استفیده من الشیخ اطال الله بقاءه فی تحقیق مبادی الهندسة کلام فی الزاویة فاحببت ان انظم منثوره و اجمع متشدیه فی رساله الیه ملتمسا منه نقدها و تقویمها و قسمتها فصولا ثلثة (الفصل الاول) فی تعدید اقاویل الناس فی الزاویة (الفصل الثانی) فی تأمل (مذهب) مذهب من مذاهبهم فیها و ابانة الرای الحق فیها (الفصل الثالث) فی ان الاصوب ان یقال ان الزاویة تتحدد بحدین بالفعل و انها یحیط بها من جهة ماهی زاویة خطان او سطحان و ان کان الخط المحیط بالزاویة واحد امن وجه فلان تلک الوحدة لیست هی الوحدةالتی بهایقال للمقادیر واحدة علی الاطلاق و ان الاتصال الذی یحدی الزاویة لیس هو الاتصال الحقیقی الذی هو به یصیر المقادیر واحدة بالفعل (الفصل الاول) فی تعدید اقاویل الناس فی الزاویة. الاقاویل الواصلة الینا فی امر الزاویة خمسة: قول من قالان الزاویة من الکیف ...

انجام: ان یقال فی الزاویة اضعاف مضاعفه لهذا. و السلام و الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله اجمعین. تم.

[دنا ۱۱۸۲/۵؛ منزوی ۱۵۱/۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح رسالة الزاویة؛ فارسی، حسن بن علی (۶۶۸-۷۱۸)

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هفدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.
DİA 276255

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: کنورام، تا: ۱۴ صفر۱۲۱۶ق؛ مذیل است به: ۱. مناظره حضرت رسول (ص) با جبرئیل (ع)، آغاز: «بسمله، حمدله و العاقبه للمتقین ... نقلست که روزی رسول صلی الله علیه و آله و سلم با جبرئیل علیه السلام حکایت میکرد»، انجام: «من تسبیح و خلق لسانه من ذکر الله تعالی افریده شد زبان» (ص ۱۷۲-۱۸۲)، ۲. جام جهان نما، شمس مغربی، محمد شیرین (ص ۱۸۳-۲۰۰)، ۳. در فضیلت ادعیه ماههای قمری از رجب تا ذیحجة الحرام که از ابتدا و وسط و انتها افتدگی دارد. احادیث به روایت اهل سنت می‌باشد، آغاز: «... صوم الف سنة و من صام منه یومین کتب الله له صوم ...»، انجام: «بگشاید هشت در بهشت از راست و چپ و در روز قیامت حشر و باجمال باشد انشاء الله العزیز». (ص ۲۰۵-۲۴۸)؛ جلد: مقوا، ۱۲۶گ، اندازه: ۱۱/۵×۲۳/۳سم [ف: ۱۷-۴۹۴]

● **مختصر الانشاء** / نامه نگاری، انشاء / فارسی

moxtasar-ol enšā'

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۲۵

بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۴۶گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۴سم [رایانه]

● **مختصر الاوسط فی المنطق = مختصر الاصغر = الاوسط الجرجانی** / منطق / عربی

muxtaṣar-ul awsaṭ fi-l manṭiq = muxtaṣar-ul aṣġar = al-awsaṭ-ul jurjānī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۹۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

به نوشته قنواتی (۴۵) همان «الموجز الکبیر فی المنطق» است و گویا همان مختصر اصغر یا اوسط جرجانی باشد که شیخ در گرگان برای ابی محمد شیرازی نوشته و در همانجا برای جوزجانی املا نموده است.همان‌که نسخه آن به شیراز رفته و دانشمندان بر آن خرده‌ها گرفته و پرسش‌های خود را به‌وسیله ابوالقاسم کرمانی برای شیخ فرستادند و او هم بی‌درنگ بدانها پاسخ داده است (همان «الاجوبة عن المسائل العشرینیة»). شیخ همین مختصر اوسط را با دیگرگونی‌هایی با آوردن فن برهان از جاهای دیگر و سوفسطیقا از حکمت عروضی در نجات گذارده است. در آن دارد: «و لم یذکر فی کتب القیاس ما ینتج مطلوباً شرطیاً البتة و عسی قد کان ذکر ذلک فی الکتاب الذی عمله الفیلسوف فی الشرطیات و لکنه ضائع غیر منقول الی لغتنا و لا الی لغة الرسیانیین و کانه لیس فی زماننا له نسخة». در اینجا شیخ دلیل‌های روشنی می‌آورد که باید از قیاس‌های شرطی کاوش نمود و خود گویا نخستین بار است که از آن گفتگو و اقسام آنرا یاد کرده است. در آن دارد: «و قد بینا فی تلخیص ایساغوجی»، پس شیخ در این کتاب می‌خواهد ارغنون ارسطو را گزین کند. چنان‌که گفتیم قنواتی این رساله را «الموجز الکبیر» نامیده و همین را دو قطب شیرازی و رازی و صدرای شیرازی هم بدین نام خوانده‌اند چه اینکه در آغاز برهان آن دارد: «العلم علی وجهین احدها تصور و الآخر تصدیق و التصور ان یحدث مثلا معنی اللفظ فی النفس ... بل ذلک حادث آخر فی النفس» و این عبارت که به اندازه ده سطر می‌شود در آغاز منطق درة التاج قطب شیرازی به نام همین الموجز الکبیر آمده (ص ۲ چاپ تهران) و قطب رازی هم در شرح مطالع (فصل ۱ ص ۷ چاپ ۱۳۱۵ در آخر شرح بر گفتار ارموی فی الحاجة الی المنطق) همین اندازه «العلم علی وجهین تصور و تصدیق» را از آن آورده و همه آن عبارت بالا را به نام همین کتاب با عبارت دیگری «انالتصدیق موقوف علی امرین احدهما تصور المصدق به ای المط به و الثانی تصور ما یعلم ثبوته و تصدیقه و لاشی من الانتساب و النسبة بمتوقف علی ذلک» در رساله تصور و تصدیق خود گنجانده است. صدرای شیرازی در رساله «تصور و تصدیق» نیز همان عبارت بالا که در درة التاج آمده، آورده است. چون این عبارت در نجات نیست پس برهان آن از برهان الموجز الکبیر یا المختصر الاوسط گرفته نشده است. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و صلواته علی انبیائه اجمعین و بعد فان کمال الانسان فی ان یعرف الحق لاجل العلم به و الخیر لاجل العمل به و المعلوم له من الامرین بالفطرة شیء نزر.

انجام: فصل فی انه کیف یعین الحس فی مبادی التصدیق. هذا یقع علی اربعة اوجه احدها بالعرض ... و وجه ثان و هو بالتجربة و ذلک ان الحس اذا تکرر علی المحسوسات فیؤدی عنها الی الوهم معنی واحد فعقد منه و الله اعلم

[الذریعة ۵۰۷/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۶-ف و ۴۷۲۰-ف

نسخه اصل: نور عثمانی ش ۲۷۶۳؛ خط: نسخ، کا: علی بن عبدالله بن محمد بن ابی جراده که برای خود نوشته است، تا: ۲۹ ذیحجه۵۲۸ق؛ مقابله شده است؛ ۳۱۸گ، ۱۸سطر [فیلمها ف: ۱-۳۷۸ و ۳-۹۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵۷گ (۱۴۸پ-۲۰۴ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۱۰]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یسمی هذا الحد نتیجة البرهان ... مثل تحدیدنا النطقة او الخط

DİA 276266

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

BRILL

AL-BAYĀN – JOURNAL OF QUR'ĀN AND
ḤADĪTH STUDIES 15 (2017) 1-19

AL-BAYĀN

brill.com/jqhs

Ibn Sīnā's Philosophical Interpretation of *Sūrat al-Falaq*

Ibn Sina
090637
Felak Suresi
060176

Sayeh Meisami
Assistant Professor, Department of Philosophy, University of Dayton
smeisami1@udayton.edu

Abstract

Philosophical hermeneutics of the Qur'ān in the classical period has three major characteristics that are discussed in this paper in light of Ibn Sīnā's work. First, philosophical hermeneutics falls under the category of symbolic interpretation (*ta'wīl*)[1] rather than technical/linguistic exegesis (*tafsīr*). Second, it selectively chooses Qur'ānic passages that lend themselves to philosophical interpretations. Third, it tends primarily towards metaphysical and moral issues, and is, for the most part, disinterested in ideological biases. This paper examines Ibn Sīnā's interpretation of *sūrat al-Falaq* (Kor 113), and has two objectives: to elucidate the hermeneutical methodology adopted by Ibn Sīnā, and to investigate the consistency between the philosopher's understanding of evil as well as the discourse used in his interpretation of *al-Falaq* and the treatment of the same issue in his major and minor philosophical writings. It demonstrates that, in the commentary on *al-Falaq*, evil emerges at the level of "particular realization" (*qadar*), while at the level of predetermination (*qaḍā*) evil is only a latent potentiality. Ibn Sīnā, in both his commentary on *al-Falaq* and his philosophical texts, tries to prove that evil at the level of predetermination can be explained as intended by accident (*bi- al-'araḍ*).

Keywords

Ibn Sīnā – Philosophy – Interpretation – *Sūrat al-Falaq*-*Metaphysical evil* – *Moral evil*

* Date of Submission: 20/01/2016; Date of Acceptance: 15/01/2017.

1 The symbolic interpretation of the Qur'ān is also essential in Sufi hermeneutics. For a recent discussion of this topic, see Maryam Musharraf, "A Study on the Sufi Interpretation of Qur'ān and The Theory of Hermeneutic", *al-Bayan*, 11/1 (2013), p. 33-47.

MAKALEYİ DOKÜMANTASYON SERVİNDE İNCELEYEBİLİRSİNİZ.

© KONINKLIJKE BRILL NV, LEIDEN, 2017 | DOI 10.1163/22321969-12340043
Downloaded from Brill.com01/17/2020 02:11:32PM
via Turkiye Diyanet Vakfi and ISAM – Center of Islamic Studies

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
01 Mart 2020

العبارة مع الاسهاب، رایت اختصرة ینصل الفاظة ... و اسقاط الاشکال المکررة و القاء الجداول ...

[الذریعه ۲۰۶/۲۰ «مختصر المجسطی» از خازمی]

شرح و حواشی:

۱- تفسیر مختصر مجسطی؛ قاینی، کافی بن محتشم (-۱۱)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۸۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**فیها کما تقدم فی الکواکب الثابته، تم اختصار کتاب المجسطی لمحمد بن احمد السعیدی الخازمی، تم فی عصر یوم الاربعا سابع والعشرین شهر جمادی الاول سنة احدی و اربعین و الف من الهجرة النبویة الفقیر المشتهر ببرهان المنجمین محمد حسین التبریزی فی المشهد المقدس الرضویة علیه افضل الثناء والتحیة

خط: نستعلیق تحریری، کا: تبریزی برهان المنجمین، محمد حسین، تا: ۱۰۴۱ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ، ۲۶-۲۷ سطرچلیایی(۱۱/۲×۱۹)، اندازه: ۱۶/۸×۲۵/۲سم [ف: ۸-۴۲۶]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۲/۱

خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن ولی محمد طبیب مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، ۲۳ص (۲-۲۴)[نشریه: ۲-۱۰۶]

● المجسطی (مختصر) / هیأت / عربی

al-majasṭī (mx.)

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

وابسته به: المجسطی؛ بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰-۱۷۸م)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۱۸/۲

آغاز:بسمله، و قدحان لنا ان نورد جوامع کتاب بطلمیوس الکبیر المعمول فی المجسطی و علم الهیئة؛ **انجام:**نرجو ان تبلغ فی استقصائه مالم تبلغ قبلنا

خط: نسخ، کا: فضل الله بن حسن نایینی، تا: ۱۰۸۲ق؛ جدول به تحریر و زر ولاجورد. جای عناوین و اشکال بیاض؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی، ۱۴۸ص (۷۴-۲۲۱)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۷×۳۵سم [ف: ۸-۳۵۰]

● المجسطی (مختصر) / هیئت / عربی

al-majasṭī (mx.)

وابسته به: المجسطی بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰-۱۷۸م)

اهدا به: کاتبی قزوینی

تاریخ تألیف: حدود ۶۰۰ق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۹۵

در ۱۲ مقاله؛ خط: نسخ، کا: علی بن سعد بن علی تفلیسی، تا: ۷۰۳ق؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۱۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۸۳]

● مجلاة الفؤاد فی تعداد ما یراد من الخصال و یذاد

/ اخلاق / فارسی

mejlāt-ol fo'ād fī te'dād-e mā yorād men-al xesāl va yozād

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ - ۱۱۱۵ قمری

'alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630 - 1704)

مؤلف، کتابی به نام «منحة الابرار» نگاشته بود در اصول دین و اصول اخلاقی و احکام نماز و روزه، و بر آن شد که بخش اخلاقی آن را در تحریری دیگر جدا سازد. این کتاب با انشائی ادیبانه در سه «مقاله» دارای فصول نگاشته شده است: مقاله ۱. در تفصیل خصال بر سبیل اجمال؛ مقاله ۲. در ارکان مکارم و فضایل؛ مقاله ۳. بیان دعائم ذمایم و رذایل.

آغاز:سپاس حق شناس و ستایش نیایش اساس نیازمند قبول درگاه خداوند بی مانند است.

انجام:و قران در میزان اعتبارگران مقدار شمارند، و ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء و الله ذوالفضل العظیم ...

[فهرستواره منزوی ۵۹۴/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۲۱

آغاز:سپاس حق شناس و ستایش نیایش اساس نیازمند قبول درگاه خداوند بی مانند است؛ **انجام:**و قران در میزان اعتبارگران مقدار شمارند، و ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء و الله ذوالفضل العظیم ...

خط: نسخ، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «... ابو تراب» (بیضوی)، «جمال الدین اسحاق» (بیضوی)؛ واقف: سلیمان بن نصیر الدین بن علم الهدی (نوه مؤلف)؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۵-۲۰۸]

● مجلاة المشاعر / فلسفه / عربی

mijlāt-ul mašā'ir

شهدادی، محمد بن ابی الحسن، - ۱۲۷۸ قمری

šahdādī, mohammad ebn-e ab-el-hasan (- 1862)

وابسته به: المشاعر؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰)

شرحی است مزجی بر کتاب مشاعر ملاصدرا.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل الحکمة مفتاحاً للنجات فمن یؤتی الحکمة، فقد اوتی خیراً کثیراً ... اما بعد فیقول المفتاق الی الله الغنی ... ان هذه تعلیقة علی المشاعر حررتها حین قرائتی ایاه تذکرة لنفسی و تبصرة للمحصلین من الاکابر و سمیته بمجلاة المشاعر و علیه التوکل فی الاعلان و السرایر المشعر الاول فی

DİA 276266

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

درمان بیماری‌ها ــ از سر تا به قدم ــ استفاده می‌نموده، در کتاب حاضر فراهم آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۹۲

آغاز:الشعر الادویة المنبةتة الشعر دواء البرسیاوشان له قوة تنبت الشعر داء الثعلب آخر قشر القصب اذا احرق و تضمد به مع الخل ابرأ داء الثعلب؛ **انجام:**و اللحم الزائد اذا عجن بالخل و طلی علیها مرة مرارة ... یقلع اللحم الزائد الذی یقال له.

خط: نسخ هندوستان، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۵سم [ف: ۲۰-۳۲۵]

● **مجربات فرنگی** / طب / فارسی

mojarrabāt-e farangī

غیر همانند:

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۳۶/۲

آغاز:حمد بی حد شافی مطلق المنعم لحیاة النفوس و صحة الاجسام ... نسخه‌های فرنگی را به عبارت فارسی ترجمه نموده و نامش مجربات فرنگی نهاده

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان.نسخه‌های فرنگی را به فارسی ترجمه نموده تا بهره آن بیشتر گردد، مشتمل بر چندین باب هر یک در فصولی چند؛ خط: نستعلیق، کا: لاله تلو کنچند کابیته، تا: ۱۲۵۶ق؛ ۲۶۱ص (۲۱۷-۴۷۷) [عکسی ف: ۶-۵۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰۳

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۷×۲۴سم [رایانه]

● **مجربات مرجان شاه** / کیمیا / فارسی

mojarrabāt-e marjān šāh

نجوکی، مرجان شاه، ق۱۳ قمری

najūkī,marjān šāh (- 19c)

[فهرستواره منزوی ۳۹۸۰/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۸۲/۲

آغاز:بدان بیست عمل از مجربات مذکور نمودم، بدان هر عمل روح و نفس و جسد باید باشد؛ **انجام:**مس طرح کنند قمری شود

خط: شکسته نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ (۲۲ر-۲۴پ)، اندازه: ۱۳/۶×۲۱/۱سم [ف: ۷-۲۳]

● **المجربات من الاحکام النجومیة و القواعد الطبیة = ارجوزة فی الطب = ارجوزة فی الخواص** / طب، شعر، اختربینی / عربی

al-mujarrabāt min-al aḥkām-in nujūmīya wa-l qawā'id-iṭṭibbīya = urjūzat-un fi-ṭṭibb = urjūzat-un fi-l xawāṣ

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

منظومه معروفی است به عربی در مسائل پزشکی که ابن سینا برای یکی از حاکمان عصر خود ــ که از وی با عبارت «حضرة سیدنا الفقیه الاجل القاضی السنی المحل» یاد کرده ــ سروده است. عنوان بخشی از موضوعات این ارجوزه چنین است: مقدمه در دو صفحه درباره وزن این ارجوزه و مشخصات عروضی آن، مشخص نیست این مقدمه از ابن سیناست یا از دیگری؛ مقدمه ابن سینا در دو صفحه به نثر که در آن درباره سبب سرودن این ارجوزه و کسی که این ارجوزه را برای وی تقدیم نموده، بحث کرده است؛ مقدمه منظوم در نعت باری تعالی و مدح حضرت پیامبر (ص)؛ ذکر حد الطب؛ ذکر الامور الطبیعیة؛ ذکر امزجة الزمنة؛ ذکر امور ضروریة؛ ذکر امور الخارجة؛ ذکر نبض السن و الفصل و البلد و المزاج و السحنة والذکورة و الانوثة؛ الجزء الثانی من الارجوزة و هو العملی. (علی صدرائی خوئی)

آغاز:بدأت باسم الله فی نظم حسن ×× اذکر ما جربته طول الزمن / ما هو بالطبع و بالخواص ×× لکل عامی و کل خاص

[مخطوطات الطب الاسلامی ۵۷؛ الذریعة ۴۹۵/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۲۴۱/۲ ؛ مهدوی، مصنفات۲۶؛ فهرستواره منزوی ۳۹۹۶/۵همانجا، ۳۶۵۶«طب منظوم؛ ارجوزه»؛ دنا ۹: ۴۳-۴۲ (۱۸ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۳-ف و ۲۲۶۴/۳۱-ف

آغاز: اسمع جمیع وصیتی و اعمل بها ×× فالطب مجموع نبض کلامی؛ **انجام:**فالعقد تبدیل المزاج و حله ×× یشف المریض به و بالاوهام

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ در حفظ صحت. قطعه‌ای ست در ۱۵ بیت، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۱ص (۱۴۲ر) [فیلمها ف:۱-۵۷۷ و ۶۶۳]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۱-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۷]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۴۳/۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۵گ، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱-۴۹۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۴۳/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۴۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**من حیة او عقرب ذعور ×× و هکذا من اشقر الزنبور / هذا الذی جربته فی عمری ×× نظمته للمقتضی لانری / الحمدلله علی انعامه ×× ثم صلوة الله مع سلامه / علی النبی المصطفی المختار ××و آله الاکارم الاخیار

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطاندر ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و هشت؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳/ ۱۳۹۲
DİA 276266

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

نیشابور؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۲گ، ۱۲-۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نورالله بن عبدالکریم بن محمد، تا: ۹۵۹ق، جا: دارابجرد؛ این نسخه مقدمه و گفتار اول را که از نسخه شماره ۱۲۵۰۲ ساقط بود دارد ولی از اواسط آن سه چهار گفتار را ندارد؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷گ، ۱۹-۲۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۹-۲۴۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۷۱

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: شعبان ۱۰۰۹ق، جا: یزد؛ از روی خط ابن امین الدولة ابن التلمیذ به یک واسطه؛ کاغذ: سفید [سنا: ف: ۱-۱۹۲]

● **التدبیر فی علم الاکسیر** / کیمیا / عربی

at-tadbīr fī ʻilm-il iksīr

جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739-814)

رساله‌ای است کوتاه در کیمیا و تدبیر حجر، نام این کتاب در الذریعة با عنوان تدابیر آمده و گوید: «جابر چندین کتاب به نام تدبیر دارد».

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۳۱/۵

بی کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: مقوای با کالنگور سبز، ۷ص (۲۵-۳۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۶۸]

● **التدبیر فی علم الصنعة** / کیمیا / عربی

at-tadbīr fī ʻilm-iṣ ṣanʻa

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)

ابن ندیم می‌گوید که رازی کتاب بزرگی را درکیمیا نوشت و آن را در ۱۲ کتاب مرتب ساخت یکی از آنها «کتاب التدبیر» بود.

[الذریعة ۱۸/۴]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۹۶/۳

آغاز: بسمله حمدله وصلی الله علی سیدنا محمد النبی الامی وعلی آله وسلم تسلیماً کثیراً انه لما سبق هذا العلم الی عامة الفلاسفة وحجبو اعنه؛ **انجام:** یقوم مقام الاربعة الثانیة وکذلک فی الرابعة وقد بینا ذلک فی موضعه انشاء الله تعالی

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۷۷ق، جا: کربلا؛ ۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۱-۳۸۷]

● **تدبیر لدفع الطاعون و الوباء** / طب / عربی

tadbīr li-dafʻ-iṭ ṭāʻūn wa-l wabā'

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

برگرفته از کتاب قانون ابن سیناست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۱/۲

آغاز: ینبغی تبرید البیوت برش البیت فی کل یوم مراراً خصوصاً بماء الورد و الخلاف؛ **انجام:** و تعلیق پارچه از عاج باین نحو که در میان پارچه سیاه گذاشته در کردن بیاویز مجرب دانسته اند.

خط: نسخ، کا: عبدالصمد، تا: ۱۷ شوال ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲گ (۱۰۷ر-۱۰۸پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۹سم [ف: ۴۱-۱۷]

← تدبیر ماکول و مشروب ⋖ مأکول و مشروب

● **تدبیر مالیخولیای مراقی** / طب / فارسی

tadbīr-e mālīxūlīyā-ye marāqī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۷۸/۲

آغاز: تدبیر مالیخولیای مراقی در ابتدا فصد و به تعدیل خون بردارد؛ **انجام:** علاج غب غیر خلاص و شطر الغب

بی کا، بی تا؛ ۵ ص [ف: ۱۷-۴۹۹]

● **تدبیر مبتدی در تصریف** / صرف / فارسی

tadbīr-e mobtadī dar tasrīf

میدانی، احمد بن محمد، -۵۱۸ قمری

meydānī, ahmad ebn-e mohammad (- 1125)

در سه «قسم»: ابنیه و صرف و علل.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۱۱/۱۴

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۶؛ کاغذ: متن دولت آبادی و حاشیه فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷ سطر [ف: ۵-۲۸۲]

● **تدبیر المتوحد** / فلسفه / عربی

tadbīr-ul mutawaḥḥid

ابن باجه، محمد بن یحیی، -۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā (- 1139)

چاپ: شانزده فصل آن را میگل آسین پالاسیوس با ترجمه اسپانیایی در مادرید به سال ۱۹۴۶ م به چاپ رسانده است؛ محقق: معن زیادة، بیروت، دار الفکر، ۱۴۰ص، ۱۳۹۷ق؛ به تحقیق ماجد فخری، در رسائل ابن باجه الالهیه (بیروت، دارالنهار للنشر: ۱۹۶۸م)

[دنا ۱۰۴۷/۲]

DİA 276245

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷/۱۶ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه بودلیان در آکسفورد، ش ۲۰۶؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد بن محمد بن محمد بن النضر، تا: ۵۴۷ق، جا: قوص؛ ۲۷ و ۳۲ سطر [عکسی ف: ۴-۴۸۹]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۷۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۵گ (۳۴۰پ-۳۴۴ر)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۸]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۲۶

آغاز: قال ابوبکر محمد بن یحیی (ره) فی تدبیر المتوحد لفظة التدبیر فی لسان العرب یقال علی معان کثیرة؛ **انجام:** و قد تکون کاذبة کدمنة و کلیلة و هذه (برابر س ۳ ص ۲۳ چاپی افتادگی دارد).

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۵گ (۱۲۵پ-۱۲۹ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۳-۳۸۴]

← تدبیر مسافر ⋖ کشاورزی نامه
← تدبیر مسافر ⋖ ادویه مفرده
← تدبیر مسافر ⋖ زاد المسافرین

● **تدبیر مسافر** / طب / فارسی

tadbīr-e mosāfer

در دو «مطلب»: تدبیر مسافرین و قوانین حفظ صحت ایشان، معالجه صنفی چند از بعضی امراض.

[دنا ۱۰۴۷/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۵۷/۱۱

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد الله العلیم الحکیم ... اما بعد پوشیده نماند در بیان سفر رفتن و تدبیر و احتراز از خطر ضرور است؛ **انجام:** و تب دموی خارج عروقی ... و خارج از موضوع (نمی باشد و السلام)

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۶۴گ (۲۷۷-۳۴۰)، ۱۴ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۱۸]

● **تدبیر المسافرین** / آداب و سنن / عربی

tadbīr-ul musāfirīn

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

در انتساب این رساله به شیخ تردید هست. رساله‌ای در آداب سفر ــ چه در مسیر و نحوه حرکت و چه در خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها ــ و بیان و مداوای بیماری‌ها و حوادثی که در سفر حادث می‌شود. محمد تقی دانش پژوه می‌گوید: شیخ در «تدارک الخطاء الواقع فی التدبیر الطبی» گویا از همین رساله یاد نموده است.

آغاز: حمدله ینبغی للمسافر ان یستفرغ بدنه بالفصد او بالدواء.

انجام: حتی یصیر بمنزلة و سلخ الحمام ثم یطلی علی الموضع. و ذلک ما اردنا علی نبین و من الله التوفیق.

[الذریعة ۱۸/۴؛ فهرست مصنفات، مهدوی: ۵۶؛ دنا ۱۰۴۷/۲ (۹ نسخه)؛ مجمع علمی عراقی ۲۶۸/۳]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹ ؛خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: با تاریخ ۶۹۷ق؛ مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۶گ (۱۵۴-۱۵۹)، [عکسی ف: ۲-۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۱-۵۷۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸/۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج زرد، ۶ص (۱۶۸-۱۷۳)، ۲۲ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۱-۱۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۰۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ شعبان ۱۰۱۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۱-۱۱)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۰۷۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۴پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸-۶۲۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زمان بن محمد طاهر اصفهانی، تا: ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳ص (۴۰۲-۴۱۴)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۹-۴۰۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۳ص (۲۷۲پ- ۲۷۴)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۱۶]

۷. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۰

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۶۶]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۷۳/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم یعالج بعد ذلک بما یعالج به الجروح من التخفیف و غیره.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زرد سیر، ۱گ (۵۹ر-

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Mart 2020

[دنا ۱۰۲۹/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۵۴/۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: تحسین، تا: ۲۴ جمادی الاول ۱۱۰۱ق، جا: دارابگرد شیراز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی گرد مشکی، ۲ص (۳۳-۳۴)، ۲۵ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۸۸]

● **تحقیق معنای مصر** / فقه / عربی

tahqīq-e ma'nā-ye mesr

تحقیق معنای مصر از نظر فقهی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۱/۱۹

آغاز: قال فی المصر و لا یجوز فی الموضعین منه فقط ثم شرط ان یکون فیها نهر کبیر فاصل و جوزها محمد فی مواضع منه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی نخودی آهار مهره، جلد: میشن قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۱گ (۲۳پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۶۴]

● **تحقیق معنی «انا الحق و لیس فی جبتی سوی الله»** / عرفان و تصوف / عربی

taḥqīq-u ma'nī «ana-l ḥaqq wa laysa fī jubbatī siwa-l lāh»

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبد النبی، ۱۲۱۲؟-۱۲۸۶ قمری

mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e 'abd-on-nabī (1798-1870)

به نثر عربی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۰۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲گ (۳۴۹پ-۳۵۰پ)، ۱۴ سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۰۵]

● **تحقیق معنی الانسان** / فلسفه / عربی

taḥqīq-u ma'na-l insān

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

گفتاری است فلسفی درباره معنی انسان و تعریف و اجزای وی، این رساله غیر از رساله «قوی الانسانیة و ادراکاتها» است. رساله در یک «مقدمه» و سه «مبحث» و «خاتمه» است: المقدمة فیما یطلق علیه لفظ الانسان من المعینین؛ مبحث ۱. فیما اشتهر بین القوم من تعریف الانسان الخ؛ ۲. فیما ظننت انه صواب ان یذکر فی تعریفه؛ ۳. فی ان الانسان باحد معنییه مرکب فی الخارج و بسیط فی العقل الخ؛ خاتمه ففی تحقیق ان الانسان باحد معنییه هل عینه بالمعنی الاخر ذاتا و وجودا. (مهدی ولایی)

آغاز: اما بعد فهذه رسالة فی تحقیق معنی الانسان و تبیین تعریفه و تعیین اجزائه بمالا مزید علیه و هی مشتملة علی مقدمة

انجام: مع انها أساسها لا یناسبه التطویل و ان سرور النفس فی التعلیل علی أن الوقت یقتضی التعجیل و صلی الله علی سیدنا و نبینا محمد و آله اجمعین.

[دنا ۱۰۲۹/۲ (۴ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹۶/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، ۴گ (۱۰۵ر-۱۰۸پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۳۳-۱۷۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۱۴۸ر-۱۵۰پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۰۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۲گ، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۴۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۹۰/۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست حاضر این نسخه به دوانی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۰گ (۱۶۷-۱۸۶ر)، ۱۸ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۳۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید اسدالله صفوی ماسالی مصطفوی، تا: ۱۳۶۳ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۶گ (۳۳-۳۸)، ۲۱ سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸-۲۹۷]

← تحقیق معنی التصور و التصدیق ⋖ تصور و تصدیق

● **تحقیق معنی الجنات** / عرفان و تصوف / عربی، فارسی

taḥqīq-u ma'na-l jannāt

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟-۸۳۴ قمری

ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330-1431)

رساله‌ای به نثر آمیخته به نظم درباره بهشت است.

آغاز: اشهد ان لا اله الا الله البر الکریم ... اعلم ان الجنة جنتان جنة

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2025

برگ‌های ۱۸۷ تا ۲۱۱ باید اینجا گذارده شود؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مشکی، ۲۹۸گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۶-۲۱۵۶]

● **تحفة الائمة العلية فی الحکمة العملية = اخلاق ظهيری** / اخلاق / فارسی

tuḥfat-ul a'immat-il 'illīya fi-l ḥikmat-il 'amalīyya = axlāq-e zahīrī

شهرستانی، فتح الله بن احمد، ق ۱۰ قمری

šahrestānī, fath-ol-lāh ebn-e ahmad (-16c)

وابسته به: اقسام العلوم العقلية = اقسام الحکمة = تقاسيم الحکمة و العلوم؛ ابن سينا، حسين بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

اهداء به: ابراهيم شاه

در يک «مقدمه»، سه «مقاله» و يک «خاتمه»: ۱. علم اخلاق؛ ۲. در دو قسم: سيرت انسان با اهل منزلت، سيرت انسان با اهل نوع؛ ۳. سياست. مقدمه کتاب ترجمه‌مانندی است از رساله «اقسام العلوم» ابوعلی سينا. مؤلف مطالب را به صورت جدول‌بندی و مشجر تنظيم نموده است و در مورد محتوای کتاب می‌گويد: علم اخلاق يکی از علوم مهمه حاوی سه بخش است: تهذيب اخلاق و تدبير منزل و سياست مدن و در اين علم تا کنون دو کتاب نوشته شده است يکی «اخلاق نصيريه» (= اخلاق ناصری) نوشته خواجه نصير الدين طوسی و ديگر «اخلاق سلطانی» که به اسم سلطان محمد جونه در هند نوشته شده است. چون اين دو کتاب اخلاق بسيار مغلق بود لذا بر آن شدم که کتابی در اخلاق بپردازم و بدون اغلاق کتاب‌های قبل و حاصل کارم اين کتاب شد که مطالب آن بيشتر از همان دو کتاب اخلاق اخذ شده با مقدمه‌ای که از شيخ الرئيس گرفته‌ام.

آغاز: بسمله سپاس و ستايش خدائی را که بقدرت کامله اجناس موجودات از کتم عدم بصحرای وجود آورد ... بر رای اولو الالباب ... لايح است که علم حکمت و اقدم آن در تعليم و تعلم بحسب مرتب حکمت علمی است که به علم اخلاق تسميت يافته و بهترين تصنيفی که درين فن شريف واقع شده است دو کتاب است يکی اخلاق نصيريه که ... نصير الملة و الدين الطوسی ساخته و يکی ديگر اخلاق سلطانی که باسم سلطان محمد جونه نوشته اند اما بواسطه تطويل و اغلاق عبارات در تحت الفاظ و کلمات مستور مانده ... بنابرين مقدمه فقير ... فتح الله بن احمد بن محمود الشهرستانی السبزواری خواست رساله‌ای مشتمل بر اکثر مقاصد اين کتاب و طرفی از مواعظ حکما و نصايح ملوک عادل بطريق تقسيم و تشجير درجداول ثبت کند

[نسخه‌های منزوی ۱۵۳۲/۲ و۱۵۵۸؛ فرهنگ ايران زمين جلد ۱۱؛ مکتبة اميرالمؤمنين ۸۷/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۶۱/۶]

شرح و حواشی:

۱- المشجرة العمادية فی الحکمة العملية

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۴۱۴

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: ميشن سياه، ۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۲/۵سم [ف: ۲-۱۰۱]

۲. مشهد؛ ادبيات؛ شماره نسخه: ۱۸۱/۱ فرخ

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: ۸ ربيع الاول ۹۲۲ق؛ دارای سه سرلوح، مجدول مذهب؛ کاغذ ترمه؛ جلد: تيماج عنابی، ۲۸گ (۱-۲۸)، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۸)، قطع: مصری [ف: ۱۷۲]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۹۶۴

خط: نستعليق، کا: حاجی حيدر بن اسرائيل ايواوغلی، تا: ۲۴ شعبان ۹۸۲ق؛ مجدول مذهب؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: ميشن قرمز، ۲۳گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۹سم [ف: ۲-۱۰۱]

۴. تبريز؛ محقق (آقای)؛ شماره نسخه: ۱۰/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشريه: ۴-۳۳۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۸۹ ض

بی‌کا، تا: با تاريخ ۱۰۴۷ق [د.ث. مجلس]

۶. شيراز؛ بنياد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۳۷/۴

آغاز: برابر

خط: نستعليق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ برافزوده: روی برگ ۹۰ به خط نستعليق شکسته و زيبای نصيرالدين ابن امير غلامعلی خواجوئی در سال ۱۳۰۳ مطلبی آمده، پشت برگ ۸۹: رقعه شمسا محمد مؤمن بيکا وزير دارالسلطنه اصفهان به خواجه عبدالرشيد کلانتر کرمان؛ جلد: تيماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج، ۳۳گ (۹۰پ-۱۲۳پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۶۰]

۷. مشهد؛ الهيات؛ شماره نسخه: ۷۷۸/۶

خط: نستعليق، کا: عبدالکريم بن محمد حسين ازغندی، تا: صفر ۱۰۷۴ق؛ جلد: تيماج مشکی، اندازه: ۱۰×۲۴سم [ف: ۱-۴۵۶]

۸. تهران؛ باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ميراث اسلامی: ۵-۶۲۵]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا خلل باحوال ايشان راه نبايد و از تکبير و کيد شريران غافل نباشد و مردم نيک خوب دارند و بالله الاستعانة والتوفيق.

خط: نستعليق، کا: محمد علی بن ابوالقاسم دست غيب شيرازی، تا: محتملاً قرن ۱۳، جا: دارالسلطنة قزوين؛ کاغذ: فرنگی، جلد: عطف پارچه خاکستری رويه کاغذ پستی، ۴۶ص (۶۰-۱۰۵)، ۱۶سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۲۵]

۱۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۳۶-ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال سيد العرب فقال الست زعمت انک رجل من العرب ... فحشا فاه جوهرا

خط: نسخ روشن، کا: ابوالقاسم بن حاج سيد ابراهيم طرخورانی تفرشی، تا: رجب ۱۲۰۹ق، جا: زنجان، به دستور شاهزاده محمد تقی ميرزا رکن الدوله و به نام ضياء الملک ميرزا زين العابدين

DİA 276245

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

[نسخه پژوهی: ۲-۱۲۳]

● **تحصیل السعادة** / فلسفه / عربی

taḥṣīl-us s'āda

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟-۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875-951)

این کتاب که از فارابی است و در آن فضیلت و سعادت بررسی شده و مدینه فاضله را نشان داد و در اینجا است که امام و شاه و فیلسوف و آئین گذار را یکی می‌داند (ص ۴۲ و ۴۶ چاپ هند). در حقیقت کتابی است مبتنی بر منابع یونانی و اصلاً صبغه اسلامی ندارد. قسمت آخر آن خلاصه‌ای از یک جزء کتاب ششم جمهوری افلاطون است. این کتاب در برخی نسخه‌ها «فضائل الانسانیه» نام دارد. (محمد تقی دانش پژوه)

آغاز: بسمله. الاشیاء الانسانیة التی اذا حصلت فی الامم و فی اهل المدن حصلت لهم بها السعادة الدنیا فی الحیوة الاولی و السعادة القصوی

انجام: فلسفة افلاطون و اجزاءها و مراتب اجزاها من اولها الی آخرها هذا آخرما و جدناه من هذا الکتاب و الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الاجمعین

چاپ: در حیدر آباد به سالهای ۱۹۲۶ و ۱۹۳۱م؛ بمبئی ۱۹۳۷؛ در الأعمال الفلسفیة، جزء الاول، به تحقیق الدکتور جعفر آل یاسین (بیروت، دارالمناهل: ۱۴۱۳ق)

[الذریعة ۳۹۷/۳؛ هدیة العارفین ۳۹/۲؛ معجم المؤلفین ۱۹۴/۱۱؛ مشار عربی ۱۶۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳۸/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵گ [ف: ۱۵-۱۳۷]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۳۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۷گ (۱۴۴پ-۱۵۰ر)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۶]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۸۷/۵

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸گ (۹۶پ-۱۲۳ر)، ۱۹ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳۶۵]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج حنایی، ۱۰گ(۹۴ر-۱۰۳ر)، ۳۰سطر،اندازه:۲۱×۳۵سم [ف: ۳-۳۵۰]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲/۸-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ با تاریخ دوشنبه ۱۷ رجب ۱۳۱۷ق به همین خامه در مجموعه؛ ۴۵ص (۱۱۰-۱۵۴) [عکسی ف: ۱-۶۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۱۰/۳

خط: نستعلیق، کا: رجبعلی بن خواجه علی مازندرانی، بی‌تا؛ ناقص است و تا ص ۱ ص ۲ چاپ چاپ ۱۴۲۵ را دارد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۶گ (۷۷پ-۸۲ر)، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۸-۷۴۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه مانند چاپ هند است؛ ۱۳گ (۶۱ر-۷۳ر) [ف: ۳-۶۵۵]

● **تحصیل السعادة = الحجج العشرة فی جوهریة نفس الانسان الناطقة = التحفة فی السعادة = المباحث النفسیة** / فلسفه، اخلاق / عربی

taḥṣīl-us s'āda = al-ḥujaj-ul 'ašara fī jawharīyyat-i nafs-il insān an-nāṭiqa = at-tuḥfa fi-s s'āda

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

این رساله به نام‌های «نفسیة» و «رسالة فی النفس» و «تحصیل السعادة» و جز آن نیز خوانده شده است. مقاله‌ای است در معرفت نفس و اثبات جوهریت آن و اینکه قابل فساد نیست. این کتاب تحت عنوان «تحفه: به فارسی نیز ترجمه و چاپ شده است. مشتمل بر ۱۰ «حجت»: ۱. فی أن النفس جوهر؛ ۲. من البین أنه لیس شیء من الأجسام من حیث هو جسم؛ ۳. لو کانت الصورة المعقولة یحل جسماً من الأجسام؛ ۴. الجسم إذا وضعناه محلاً للحکم بذاته؛ ۵. من البین أن الأجسام الواقعة تحت ... یأخذ فی سن الشیخوخة فی الضعف؛ ۶. قد بین من الأداء الطبیعیة و غیر ها أن بدن الإنسان مؤلف تألیفاً؛ ۷. الأجسام مهما یثبت علی قواها الخاصة؛ ۸. الصور الهندسیة و العددیة؛ ۹. لو کان العلم عرضا حالا فی الجسم؛ ۱۰. الشیء الذی یعقل الإنسان لیس بعقل بما هو جسم.

آغاز: بسمله. للشیخ الرئیس الی بعض اخوانه فی السعادة و الحج العشرة ... لو طرق العاقل الی صرف المعروف عن المعارف خصوصا اذا کان المعروف افضل عصمة یتمسک بها

انجام: فاستعمل ایها الاخ الفاضل هذه السیرة الفاضلة ... و تقبل نصیحة اخیک و ولیک و ترک الاغترار بزخارف هذه الدار و تقبل علی کسب خیرات الدار الالهی. اقول قولی هذا و أسأل الله ان یسددک لما ارتجیه بفضله و احسانه، و ان یصلی علی محمد

چاپ: در مجموعة الرسائل (حیدرآباد: ۱۳۵۳ق)؛ نیز در رسائل (قم، بیدارفر: ۱۴۰۰ق)

[الذریعه ۱۸۲/۱۲؛ فهرست مصنفات ابن سینا ۵۵؛ مجمع علمی ۱۱۸/۱]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۸۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۱۰گ (۱۱۴پ-۱۲۳پ)، ۲۲ سطر

DİA 276245

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

(۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲-۱۹۹]

● **تحدید اللیل** / فقه / عربی

taḥdīd-ul layl

معصومی بهبهانی، محمد علی بن سلیمان، -۱۳۷۲ قمری

behbahānī ma'sūmī, mohammad 'alī ebn-e soleymān (- 1953)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۴۱/۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [مختصر ف: ۱۳۴]

● **تحدید مرز مریوان** / جغرافیا / فارسی

tahdīd-e marz-e marīvān

مهندس، نصرالله خان، -۱۲۹۶ قمری

mohandes, nasr-ol-lāh xān (- 1879)

تاریخ تألیف: محرم ۱۲۹۶ق

گزارشی از سرحدات کردستان است که نصرالله خان مهندس فراهم آورده است. او که از طرف حسام السلطنه والی کردستان و کرمانشاه، در سال ۱۲۹۵ ق مأمور کردستان می‌شود هدف مأموریتش را در مقدمه رسیدگی به سرحدات و قلعه مریوان و دیدن راه‌های طایفه جاف و ... بیان می‌کند. او کار خود را از تاریخ شعبان سال ۱۲۹۵ق شروع و در محرم سال ۱۲۹۶ق به پایان برده و به گفته خودش چهار ماه و کسری مشغول تهیه گزارش بوده است. او گزارش خود را در سه بخش تنظیم کرده: مقدمه‌ای شامل هدف مأموریتش؛ بخش ۱. حالات و کیفیات مریوان؛ بخش ۲. اوضاع و کیفیات اورامانات و سرحداتش؛ بخش ۳. اوضاع و احوال اورامان لهون. بنا بر گفته مؤلف همراه کتابچه نقشه‌ای از منطقه مورد گزارش بوده که مفقود شده است.

آغاز: بر حسب امر اولیای دولت جاوید آیت ابد مدت قاهره و حکم نواب مستطاب اشرف امجد ارفع افخم والا حسام السلطنه به تاریخ شعبان المعظم

انجام: به خط خود در این کتابچه ثبت و ضبط نمود و نقشه رسم نمود که روی نقشه مرسومه تفصیلات سر حد واضح و لایح است. تحریرا فی شهر محرم الحرام هذه السنه بارس ییل ۱۲۹۶

چاپ: به کوشش رضا نقدی، مجموعه رسائل خطی، دفتر نهم، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی، ۱۳۸۸ش

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۲

آغاز: هوالله تعالی شانه العزیز بر حسب امر اولیای دولت؛ **انجام:** سرحد واضح و لایح است ... پارس شیل ۱۲۹۶

خط:نستعلیق،کاتب=مؤلف، تا: ۱۲۹۶ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا با عطف پارچه، ۱۱ سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [الفبائی: ۱۰۶]

● **تحدید المسافة فی السفر و قاصد اربعة فراسخ** / فقه / عربی

taḥdīd-ul masāfa fi-s safar wa qāṣid-u arba'a farāsix

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۴

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمد لمن قصرت الالسن عن ثناء حمده و ثنائه و عجزت العقول حریم مجده و کبریاء والصلوة ... و بعد فهذه مبلغ النظر فی حکم قاصد الاربعة من المسائل المتفرقة احتوی علی جمیع مافیه الادلة و الاقوال؛ **انجام:** و هذا هو محل الحاجة کالروایة هنا و اما تضمنه من اتمام المقیم الراجع من مکة (نسخه تا همین جا است)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ (۶۳پ-۸۰پ)، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷۳۱]

● **تحدید النفس الکلیة** / فلسفه / عربی

taḥdīd-un nafs-il kullīya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

در آغاز این گفتار نوشته شده: «من فوائد الشیخ الرئیس فی النفس الکلیه ...». شیخ در این گفتار پس از کاوش از هیولی و صورت و جسم روان را می‌شناساند.

آغاز: اما القول فی تحدید النفس الکلیة عن المطلقة الجنسیة فیتضح بما اقول

انجام: کمال اول لجسم طبیعی ذی حیوة بالقوة ... فقد قسمنا النفس الجنسیة و حددناها و ذلک ما اردنا ان نبینه.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۳۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۲ص (۱۰۷-۱۰۸)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۵۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۱/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: محمد علی، بی‌تا؛ ۲گ (۱۵۳ر-۱۵۴ر)[ف:۳-۱۹۵]

← تحدید النهار الشرعی ⟵ حقیقة لفظتی الیوم و النهار

● **تحدید نهایات الاماکن لتصحیح مسافات المساکن** / جغرافیا-عربی

taḥdīd-u nihāyāt-il amākin li-taṣḥīḥ-i masāfāt-il masākin

ابوریحان بیرونی، محمد بن احمد، ۳۶۲-۴۴۰ قمری

DİA 276245

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020

۶۰)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲۳ – ۲۷۷]

● **الصناعة الصغيرة (جوامع) = جوامع الصناعة الطبية /** طب / عربی

aṣ-ṣinā'at-uṣ ṣaġīra (jawāmi') = jawāmi'-uṣ ṣinā'at-iṭ ṭibbīya

جالینوس، ۱۲۹ – ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: عراقی، عبدالله بن طیب، – ۴۳۴ ؟ قمری

این کتاب در فهرست ابن ندیم و در نسخه مجموعه ایاصوفیه و کتاب دوم جوامع (شانزده کتاب) جالینوس است. این کتاب را حنین بن اسحاق از یونانی به سریانی ترجمه کرده و بعد (ظاهراً) به دست ابوالفرج به عربی ترجمه شده است. موضوع سخن در این کتاب علایم و اسباب صحت و مرض است و در آغاز آن از مسالک مختلف اطباء در تعلیم و نیز از روش تعلیم جالینوس در کتاب حاضر و در کتاب اثبات الطب و روش جداگانه او در کتاب اسطقسات، مزاج، قوی الطبیعه و باز روش دیگر او در کتاب‌های علل و امراض، مواضع الاهله و حیلة البرء، یاد شده است. در جای دیگر این کتاب، صورت‌های تراکیب حادثه، از دو نسخه سریانی نقل شده و چنین پیداست که سخن مترجم است یا جامع.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۳۷/۱

آغاز: جوامع الاسکندرانیین لکتاب جالینوس فی الصناعة الصغیرة. انحاء المسالک فی التعالیم بحسب رأی بعض الناس خمسه احدها المسلک الذی یجری الامرفیه؛ **انجام:** و بالریاضة المعتدله بمنزله المشی المعتدل و الحمام و الرکوب. تمت جوامع الاسکندرانیین فی الصناعة الصغیره.

از مجموعه جوامع الاسکندرانیین است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰گ (۲پ–۲۱ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۹ – ۲۱]

← صناعة الطب ⟵ المائة فی صناعة الطب
← صناعة الطب ⟵ اصول التراکیب من الطب

● **صناعة الطب /** طب / عربی

ṣinā'at-uṭ ṭibb

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۶۴

آغاز: بسمله. الحمد الله الذی الهم الانسان علم الطب لحفظ صحة الابدان و ازالة المرض بقدر الامکان ... و بعد فهذا مختصر لابد من استحضاره فی صناعة الطب و رتبته علی قسمین القسم الاول کلیاته و فیه مقدمة و مقالتان و خاتمة ... القسم الثانی علم المعالجة و فیه سبعة فصول

در پایان داروها است بترتیب تهجی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی مذهب، ۲۴۹گ، ۱۴ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۱ – ۲۴۷۱]

● **صناعة الطب (مختصر) /** طب / عربی

ṣinā'at-uṭ ṭibb (mx.)

مختصری است در ترکیب ادویه و دستورات پزشکی که به ادعای مؤلف دارای فوائد عجیب و غریبی است که در کتب دیگر نیامده است، در دو قسم: ۱. اصول تراکیب الادویة و استخراج طبایع المرکبات و تحقیق الاوزان و المکاییل؛ ۲. دستورات مصححة و قوانین صحیحة لم یشک احد من العقلاء فی صحته.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۵۵/۵

آغاز: الحمدلله علی ما هدانا سبیل الارشاد و افصح علینا سنن الاسترشاد و نصلی علی کل من اصطفاه ... و بعد فهذا مختصر فی صناعة الطب

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳گ (حاشیه ۱۶۱پ–۱۷۳ر) [عکسی ف: ۲ – ۵۲]

← الصناعة الطبیة ⟵ الصناعة الصغیرة

● **الصناعة، العلم، الحالة، الملکة، القوة، اللاقوة و الشکل = الحدود = التعریفات /** فلسفه / عربی

aṣ-ṣinā'a, al-'ilm, al-ḥāla, al-malaka, al-quwwa, al-lā-quwwa wa aš-šakl = al-ḥudūd = at-ta'rīfāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله کوتاهی است در حدود و تعریف بخشی دیگر از اصطلاحات و غیر از رساله «حدود الاشیاء» اوست. نسخه‌ای با انجام مشابه در سپهسالار (ج ۳۰۲/۴) به نام «الحدود و الفرق» از سعید بن هبة الله طیب دانسته شده، نیز با انجام مشابه به نام «قوه و فعل» در مجلس (ج ۳۶۵/۱۰) و فیلمهای دانشگاه (ج ۲۵۴/۳) از نصیرالدین طوسی دانسته شده است.

آغاز: الصناعة، قوة موجودة فی النفس شانها ان یفعل بها ترتیب فی موضع نحو غرض من الاغراض الحکمة ادراک حقایق الموجودات کما هی محال ...

انجام: المعادن و النباتات و الحیوانات لاکصور العناصر سمی صورا کمالیة.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

: فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳/ ۱۳۹۱
DİA 276259

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Mart 2020
İbn Sina
090637

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۵/۱۵
صنعت اسطرلاب و بیان تسطیح آن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۰ص (۳۴۲-۳۹۲)، ۱۶ سطر (۱۷×۲۳)، اندازه: ۲۸×۳۵سم [سنا: ف: ۲ - ۳۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۸۰/۴-ف
صنعت اسطرلاب [جنوبی] و شمالی مشتمل بر بیست باب (جز رساله طوسی)؛ بی‌کا، تا: اواخر رجب۱۱۲۳ق [فیلمها ف: ۱ - ۷۰۱]

← صنعت الهی ⋖ الصنعة الالهیة (رسالة فی)

● **صنعت الهی** / کیمیا / فارسی
san'at-e elāhī
این نامه در کیمیا و به نام «رساله صنعت الهی» است.
[دنا ۱۹۴/۷؛ فهرستواره منزوی ۳۹۵۹/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۷/۱۱
آغاز: بسمله. اما بعد. بدانکه: بدرستی که صنعت الهی و معرفت صنعت ... بیان میکنم از برای تو من و ترا از او آگاه میکنم؛ **انجام:** و او است در نزد ایشان که نامیده میشود «قنبار» و نرسید بسوی ما اکثر از این. و السلام. سبحانه. الهدایة.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ ۳گ (۲۲ر-۲۴ر) [ف: ۴ - ۹۹۳]

← صنعت الهیه ⋖ امویه

● **الصنعة الالهیة (رسالة فی) = صنعت الهی** / کیمیا / عربی
aṣ-ṣan'at-ul ilāhīyya (r.-un fī) = san'at-e elāhī
زسیموس حکیم، ق۴ میلادی
zosīmūs-e hakīm (- 4c)
مختصری است در ترکیبات زیبق و بعضی از مواد دیگر.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۰۷/۳
آغاز: قال ارسیمون ... اقول لکم من کان عنده زیبق محلول فقد اخذ الزمزم
نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان ۱۹۹۹۱؛ خط: نسخ، کا: محمود حمدی، تا: ۱۳۴۲ق؛ ۴ص (۷۱-۷۴) [عکسی ف: ۶ - ۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۱/۶
آغاز: بسمله. رساله حکیم ارشیموس فی الصنعة الالهیة. قال: اسمعوا یا ابناء التعلیم انا ارشیموس اقول لکم: من کان عنده زیبق محلول فقد احکم الزمام؛ **انجام:** بعد موته. و هذا ما وصل الینا لارسیموس فی الصنعة. و الحمد و التسبیح لله عزوجل. تمت المقالة.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۲۱ر-۲۲ر) [ف: ۴ - ۹۸۵]

● **الصنعة الی ابی عبدالله البرقی = الاکسیر الاحمر = الصنعة العالیة = حقیقة الاکسیر الاحمر** / کیمیا / عربی
aṣ-ṣan'a ilā abi-'abd-il-lāh al-barqī = al-iksīr-ul aḥmar = aṣ-ṣan'at-ul 'ālīya = ḥaqīqat-ul iksīr-il aḥmar
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
آغاز: هداک الله للصالحات و اهداک للسنن المرضیات و صانک عن تضلیل الشیاطین فی امور الدنیا و الدین سألت لازلت سائلا عن الحقائق ان اکشف لک عن حقیقة الاکسیر الاحمر المتخذ من الکبریت الاصفر فاجبتک الیه مؤثر الرضاک متبعا لهواک (فاقول) ان الغرض الکلی فیه ان یوجد الصبغ الاحمر عن الکبریت الاصفر فی ماء حار.
انجام: و ان قطرت المحلولات قبل المزاج کان الاکسیر اکمل فی الکثیر فهذا هو الاکسیر المتخذ من الکبریت. و الله اعلم
چاپ: چاپ شده

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۲۹-عکسی
آغاز و انجام: برابر
اصل نسخه: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹ ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۶۹۷ق؛ مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۲گ (۱۳۹-۱۴۰) [عکسی ف: ۲ - ۳۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۱-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۷-ف
نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۲گ (۱۱۹-۱۲۰)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ ۱گ (۳۶۸ر و پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۳۲]

۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲ - ۱۱۱]

● **صنعة التدبیر (رسالة فی)** / کیمیا / عربی
ṣan'at-ut tadbīr (r.-un fī)
ذوالنون مصری، ثوبان بن ابراهیم، ۱۸۰؟ - ۲۴۵ قمری
zo-n-nūn-e mesrī, sawbān ebn-e ebrāhīm (797 - 860)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۶۶
آغاز: بسمله، حمد له اما بعد اول صفة التدبیر التکلیس فاذا اردت تکلیس القشر فاجعله فی کوز خزف ابیض؛ **انجام:** اذا اخرجت طبائعة و لیس یحتاج الی غیره و هذا آخر رساله ذی النون المصری

DİA 276259

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2017
İbn Sina
090637

مجلد؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲۱گ(۱-۱۱۵ و ۱۱۵-۲۲۰و ۲۲۱) [عکسی ف: ۲-۱۲۹]

۱۰۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۷۷-عکسی

آغاز: من اگر مستم. اگر هشیارم×× تو را خواهم، دگر یاری نخواهم

خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۷۷گ، ۲۳سطر [عکسی ف: ۲-۱۲۹]

۱۰۵. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۸۸/۱۶

شعری منسوب به ملای روم که درباره حافظ سروده. (؟!)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: کبود، قطع: بغلی بیاضی [نشریه: ۵-۶۲۲]

۱۰۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲

آغاز: ای طائران قدس را عشقت فزوده بالها ×× در خرمن سودای تو روحانیان را حالها؛ **انجام:** ای خواجه نظاره گر تا چند اشد این نظر ×× ارزان بدی گرزین نظر معشوقه بیرون آمدی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد علی ناصح در ۱۳۴۱؛ جلد: تیماج، ۴۵۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [مؤید: ۳-۱۸۲]

۱۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۹۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۱۰۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۴۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از احمد کاوند [رایانه]

۱۰۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱۸/۲۳

منتخب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۹۰ر-۱۱۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۵۵۵]

۱۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۱-ف

نسخه اصل: موزه قونیه ش ۶۶؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۹۳]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۷۹/۵

منتخب؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد باقر لواسانی، بی‌تا، جا: کرمان، برای محمد اسماعیل خان؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۷۲پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۶-۴۳۸]

۱۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۰۷-ف

نسخه اصل: نورعثمانی ش ۹۳۲؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۹۴]

۱۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۳-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 11563؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۳گ، ۱۶ سطر [فیلمها ف: ۱-۹۴]

۱۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۶۷/۱

قصاید و ترجیعات، با تخلص«شمس»، در ستایش از علی (ع) و باید ساختگی باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۱پ-۴۴ر)، ۱۷سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۹-۹۱۷]

۱۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۹۶-عکس

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ وقف درگه مولانا [فیلمها ف: ۳-۲۷۱]

۱۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۹۷-عکس

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ وقف درگه مولانا [فیلمها ف: ۳-۲۷۱]

۱۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۹۸-عکس

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۷۱]

← کلیات شوقی دنبلی ⟨ کلیات
← کلیات صاحب علی آبادی ⟨ کلیات
← کلیات صادقی افشار ⟨ کلیات
← کلیات صبای کاشانی ⟨ کلیات
← کلیات صهبای قزوینی ⟨ کلیات

● کلیات صهبائی/ شعر / فارسی

kollīyāt-e sahbā'ī

تهران؛ غفاری، حسن علی؛ شماره نسخه: ۲۲

بی‌کا، تا: ۱۰۰۰ق [نشریه: ۵-۱۱۲]

● کلیات الطب = ارجوزة: توق اذ استطمعت ادخال مطعم / طب / عربی

kullīyāt-uṭṭibb = urjūza: tawq iḏ istaṭma'ta idxāl-a maṭ'am

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

هشت بیت عربی است به قافیه میم بدین‌گونه: «توق اذ استطمعت ادخال مطعم ×× علی مطعم من قبل فعل الهواضم / و لا تتعرض للدواء و شربه ×× مدی الدهر الا عند احدی العزائم».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۰۰/۳۱

آغاز: توق اذا استطعمت ادخال مطعم×× علی مطعم قبل فعل الهواضم

خط: نسخ، کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق، جلد: تیماج قهوه‌ای،۱ص (۱۷۵پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۷۴]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۶۴/۴۶

کا: علی بن احمد رشتی، تا: ۱۲۶۹ق، جا: یزد؛ سپس چند بند پراکنده است؛ جلد: تیماج، ۱۹ سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲-۱۸۰]

● کلیات طب/ طب، شعر / فارسی

kollīyāt-e teb

ملک الاطباء، محمد تقی، - ۱۲۸۵ ؟ قمری

malek-ol atebbā',mohammad taqī (- 1869)

یک دوره پزشکی قدیم است به نظم که فهرست آن در ۱۶ بند در چاپی آن آمده است.

چاپ: چاپ شده در مجموعه آثار او«المجموعة الناصرية

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳/ ۱۳۹۰
DİA 276264

ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن مولانا عبداللطیف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، عطف تیماج قهوه‌ای، ۴۱گ (۷۸ر-۱۱۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱ - ۱۳۹]

۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۲۹/۱

آغاز: بسمله، اعیان الموجودات فسره الشارح فی الحاشیة بالموجودات الخارجیة و فیه بحث، لان الحکمة علم باحوال الموجودات فی نفس الامر و هی اعلم؛ **انجام:** بل الثابت بالبرهان خلافه کما مر فاحسن تدبره. قد تیسر لی تتمیم تسوید هذه الحواشی علی الشرح الهدایة ...

حاشیه مختصری است بر شرح هدایة الحکمه میبدی، با نقل مطالبی از: شرح تبریزی، حاشیه شرح التجرید، المواقف فی الکلام، المقاصد فی الکلام، الشفاء، شرح المواقف فی الکلام و غیره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ رمضان ۱۰۴۲ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج سرخ، ۷۴گ (۱پ-۷۴ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۲ - ۲۸۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۶۴/۱

آغاز: و لمان کان اکثر الایرادات مندفعة ... قوله الهدایة امر من لدیه قیل هی الدلالةعلی ما یوصل الی المطلوب؛ **انجام:** بحیث لا یمکن ان یرجع بریح

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱۶ - ۴۷۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۲/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... قوله اعلم ان الحکمة علم الخ اعلم ان الحکمة و الکلام یبحثان عن الاحوال؛ **انجام:** یعنی الدلیل یکون اخص من المدعی.

توضیحی است بر شرح میر حسین بن معین الدین میبدی (۹۱۱ق) بر هدایة الحکمة اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری (۶۶۰ق) که با عبارات «قوله» ترتیب یافته است؛ خط: نستعلیق مایل به نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج زرشکی، ۱۴ص (۷۱-۸۴)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۴۵ - ۱۹۲]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۶۴

آغاز: بسمله، حمد له ... اعلم ان الحکمه علم باحوال اعیان الموجودات الخارجیه علی ما هی علیه فی نفس الامر بقدر الطاقه البشریه؛ **انجام:** و اجیب بان الاکثرین لم یعدوه من الحکمه و هذا التعریف انما هو علی رای الاکثرین تمت.

رساله بسیار مختصری است در معنی حکمت از دیدگاه فلسفه؛ خط: نستعلیق بد، کا: روح الله، تا: ۱۳۱۰ق؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۲۴ سطر (۱۴/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [رایانه]

● حاشیة شرح هدایة الحکمة (ترجمه) / فلسفه / فارسی

ḥāšīyat-u š.-i hidāyat-il ḥikma (t.)

وابسته به: حاشیة شرح المیبدی علی هدایة الحکمة = حاشیه علی شرح هدایة الحکمة؛ فخرالدین حسینی، محمد بن حسین (-۹۸۴)

اصل کتاب که «هدایة الحکمه» باشد تالیف اثیر الدین مفضل عمر ابهری است شارح آن قاضی میر حسین میبدی است و محشی آن میر فخر الدین سماکی ولی نام مترجم آن معلوم نیست.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹-ر/۲۱۰

آغاز: بسمله و به نستعین - قوله اعلم ان الحکمه علم باحوال اعیان الموجودات الخ؛ **انجام:** مدرک لا محاله در وضع و خبری که پس درشان اوست پس آن جسمانی است و الله اعلم بالصواب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: مقوا با تیماج مشکی، ۹۷گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۸۳]

← حاشیة شرح هیاکل النور ⟩ حاشیة شواکل الحور فی شرح هیاکل النور

● حاشیة شروح الاشارات = حاشیة شرح الاشارات و المحاکمات / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-u šurūḥ-il išārāt = ḥāšīyat-u š.-il išārāt wa-l muḥākimāt

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۴ شعبان ۱۰۷۱ق

این کتاب حاشیة بر اشارات ابن‌سینا می‌باشد، که به شرح‌های «خواجه، فخر رازی و محاکمات» و «حاشیة شرح الشرح» یا «حاشیة المحاکمات» میرزا جان باغنوی است. ایراد شده و از ابن‌سینا دفاع شده است و ناگفته نماند که محشی از فخر رازی به عنوان شارح و از خواجه به عنوان شارح محقق و از قطب الدین رازی به عنوان عالم نام برده است. نام این کتاب در کتاب‌هایی که تألیفات او را ذکر کرده‌اند، دقیق نیامده است و هر کس به تناسب موضوع و عنوان، نامی به آن داده است. در تعریف این کتاب نیز دقت لازم صورت نگرفته است. این کتاب حاشیه‌ای است (نه شرح) نه بر متن اشارات، بلکه اکثراً تعلیقه‌ای است بر «حاشیة المحاکمات» محقق باغنوی و شامل طبیعیات و الهیات و قسم تصوف اشارات می‌شود. این حاشیه کامل نیست، زیرا اشارات و شرح اشارات دارای ۱۰ نمط است ولی حاشیه محقق

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020
İbn Sina
090637

● **جواهر = کتاب در مناقب ائمه اثنی عشر** / فضایل و مناقب / فارسی

javāher = k. dar manāqeb-e a'emme-ye esnā 'ašar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۷۹/۱

آغاز: و علی در رفتار ... و می‌گفت به ایشان چون من؛ **انجام:** پس اورا هفت درهم باشد و تو را یکی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول زرین؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۲ص (۱-۱۶۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۲ - ۲۹۷]

● **جواهر** / تاریخ معصومین / عربی

javāher

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۰۴

آغاز: و عن شعیب بن عبدالرحمن الخزاعی قال وجد علی ظهر الحسین بن علی یوم الطف اثر فسالوا زین العابدین؛ **انجام:** و هذی قصتی مع شرح حالی الا یا سامعون ابکو علینا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: نباتی، جلد: تیماج [رایانه]

● **جواهرات = جواهر نامه** / طبیعیات / فارسی

javāherāt = javāher-nāme

در دیباچه به خواجه نصیرالدین طوسی نسبت داده شده است، ولی از او نیست. گفتاری است در دوازده «باب»: ۱. معرفت الماس؛ ۲. معرفت یاقوت؛ ۳. معرفت لعل؛ ۴. معرفت مروارید؛ ۵. معرفت فیروزه؛ ۶. معرفت فاز هر حیوانی؛ ۷. معرفت عنبر اشهب؛ ۸. معرفت لاجورد؛ ۹. معرفت مرجان؛ ۱۰. معرفت زمرد؛ ۱۱. معرفت عقیق؛ ۱۲. معرفت یشم. نسخه‌های دیگری از این گفتار دوازده بابی در دست است که به کسان دیگری نسبت داده شده است. [رک: جواهرنامه]

[نسخه‌های منزوی ۴۰۹/۱: که نادرست به جوهریان نسبت داده شده است، همانجا: از زین بن حاجی؛ مشترک پاکستان ۴۱۶/۱-۴۱۷: از زین بن حاجی که به دستور شاهرخ (۸۰۷-۸۵۰ق) نوشته شده است، نیز ناشناخته ۱۲ بابی]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۷۶

آغاز: بسمله، حمدله، صلات. این کتابی است که ملک الحکماء خواجه نصیرالدین طوسی، نور مرقده در خاصیت و مواضع [جواهرات] تصنیف کرده، مشتمل بر دوازده باب: باب اول، در معرفت الماس؛ **انجام:** سود بسیار از آن حاصل گردد. تمام گردید کتاب مشهور به جواهرات از تصنیفات ... خواجه نصیرالدین طوسی ...

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمود، تا: پنج‌شنبه ۲۹ صفر ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: نباتی فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۳گ، ۹سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه:۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱ - ۷۹]

←جواهر الابکار ← شرح اربعون حدیثاً

● **جواهر الابیات = دیوان الخادم** / شعر / عربی

jawāhir-ul abyāt = d.-un xādim

شیرازی انصاری، محمد هاشم بن مفید، ق۱۳ قمری

šīrāzī ansārī, mohammad hāšem ebn-e mofīd (- 19c)

اهداء به: حاج محمد حسن شیرازی تاجر پسر محمد حسین پسر اسماعیل بیک

قصیده‌هایی است در ستایش خدا و پیامبر و امام و رثای خاندان پیامبر با شرح برخی از آنها و بندهایی در مرثیه و تاریخ و هجو و سخریه درباره اختلاف با پسر عموها در امامت مسجد شیراز. تاریخ روز چهارشنبه ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۷۶ در دیباچه دیده می‌شود. بیشتر شعرها و همه بندهای منثور به عربی است و شعر فارسی هم در آن هست. تاریخ ۱۲۶۷ هم در پایان در یک بند نثری دیده می‌شود. (دانش پژوه)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰

قصایدی است در ۱۲۰۰ بیت به ترتیب تهجی با دیباچه‌ای در سه صفحه که درسال‌های ۱۲۷۶ تا ۱۲۹۲ سروده شده و در آن از برخی از شعراء نام برده شده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج سرخ، ۴۰گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [سنا: ف: ۱ - ۶۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۲۷

آغاز: هذا الکتاب الموسوم بجواهر الابیات و المسمی ایضا بدیوان الخادم من منشآت ... شیخ محمد هاشم ابن ... الحاج شیخ محمد مفید الجابری الانصاری ... البحرانی الجزائری الشیرازی المبراعن المآثم بسمله. الحمد الله خالق الفصاحة و اللغة الفصحی؛ **انجام:** کما النبی خاتم النبیین و من سلبنا (؟) ×× امامنا یکون خاتم الوصیین لشرعه و دینا

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۶گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۱ - ۲۳۱۳]

● **جواهر الاجسام السماویة = الاجرام العلویة = بیان جوهر الثمین = تعریف الرأی المحصل ...** / فلسفه / عربی

jawāhir-ul ajsām-is samāwīyya = al-ajrām-ul 'ulwīya = bayān-u juwhar-iṯ ṯamīn = ta'rīf-ur ra'y-il muḥaṣṣal ...

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای است در تعریف رأی محصلی که رؤیت قدما درباره

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.
DİA 276249

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 202

İbn Sina
090637

سنه ۱۲۵۶.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق، ؛ محشی؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۷۶۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۸سم [ف: ۴۵ - ۳۲]

● **حزن الحزین** / تاریخ / فارسی

hozn-ol hazīn

شریف یزدی، محمد جعفر بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

šarīf yazdī, mohammad ja'far ebn-e mohammad bāqer (- 19c)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۲۷۶ق؛ محل تألیف: قهستان یزد

مؤلف پس از تألیف کتبی چند ـ مانند ذخیرة المعاد و لوامع الانوار و مصابیح الانوار و منهج السالکین ـ در احادیث و روایات، خواسته تا کتابی در ذکر مصائب اهل بیت بنگارد که به وبای قریه قهستان گرفتار شده و به برکت امام حسین نجات یافته و این کتاب را در مدت چهل روز بدون در دست داشتن کتابی نگاشته و آن را در یک «توصیه» و یک «فهرست» و ۲۲ «فصل» و ۷۸ «حزن» ترتیب داده است.

اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۰۰

آغاز: الحمدلله العلی المنان القدیم الکریم السبحان الولی الوفی المستعان الذی تفرد بالقدرة و الامتنان و تفضل علی عباده بالبرهان؛

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۹۰ق؛ ۱۲۰گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ - ۱۹۴]

● **حزن العاشقین** / تاریخ معصومین / فارسی

hozn-ol 'āšeqīn

موسوی سمنانی، علی اصغر بن محمد اسماعیل، ق۱۴ قمری

mūsavī semnānī, 'alī asqar ebn-e mohammad esmā'īl (- 20c)

دارای ۱۶۳ «مجلس».

[فهرستواره منزوی ۱۶۱۸/۳ و ۳۰۳/۷]

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۸۸۶

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... بعد از حمد بر خدا و نعت به رسولش بنده کمترین اقل السادات علی اصغر بن ... جمع نمودم احادیث را و مجالس مختصر نموده و نام نهادم او را به حزن العاشقین به جهت ذاکرین حسین مظلوم و التماس دعاء از کسانی که در بالای منابر ذکر مصیبت می‌نمایند؛ **انجام:** گفتم چون از کسی یادگاری بماند موجب حیات ابدی خواهد بود بنده جمع کردم احادیث را باین مجموعه مسمی به حزن العاشقین از برای هر که در بالای منبرها رود. اتمام پذیرفت در شب یک‌شنبه ۲۵ رمضان ۱۳۰۴ ...

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۵ رمضان ۱۳۰۴ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: ۱۲۴۹]

● **حزن المؤمنین فی مصائب آل طه و یس** / تاریخ معصومین / فارسی

hozn-ol mo'menīn fī masā'eb-e āl-e tāhā va yāsīn

نجفی کاظمی، محمد علی بن موسی، ق۱۳ قمری

najafī kāzemī, mohammad 'alī ebn-e mūsā (- 19c)

اهدا به: سلطان امجد علی شاه (-۱۲۶۳ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۵ق

مشتمل بر هشت «فصل» و یک «خاتمه» و هر کدام دارای مجالسی است و برای هر مجلس خطبه و قصیده‌ای به فارسی و عربی قرار داده و مجموع مجالس ۸۶ مجلس است.

آغاز: خون حسین جوش زند هر صباح وشام ×× تا حجت خدای کند درجهان قیام / از لوث کفر پاک کند عرصه وجود ×× آن دم کند امر حق بکشد تیغ ازنیام

انجام: آنگاه مأمون با امناء خود داخل خانه شد وبه زعم خویش متوجه تجهیز وتکفین آن امام مبین گردید اباصلت گوید که بموجب امر آنجناب درباب قبر مطهر معمول داشتم وآن حضرت را به خاک سپردند اناالله ...

چاپ: بارها به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۳۹۸/۶؛ فهرستواره منزوی ۱۶۱۸/۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۱۰-۱۱/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ملا حسین بن حاج علی رضا گلپایگانی، تا: چهارشنبه ۲۸ ذیقعده ۱۲۶۸ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۱۴۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳ - ۱۶۲۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۴۸

آغاز: لان الاعمال بالنیات و این است؛ **انجام:** که بشنود از من حدیث راست

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۴۸

آغاز: کمن زار الله فی عرش المجید؛ **انجام:** بر محمد و آل محمد صلوات

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۹۵ق؛ افتادگی: آغاز [الفبائی ف: ۲۲۱]

● **الحزن و اسبابه = ماهیة الحزن** / روان‌شناسی / عربی

al-ḥuzn wa asbāb-u-h = māhīyat-ul ḥuzn

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

İbn Sina
090637
01 Ocak 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای درباره حدوث

آغاز: سئل عن الحدث، فقال ای شیئ تعنی بالحدث؟ قیل کون الشیء بعدن ان لم یکن. فقال: بعد، انما اذا تقدمه قبل، و القبل و البعد فی الزمان فقت أثبت زماناً قبل الزمان. قیل فالقدم؛ قال ایش تعنی بالقدیم؟ قال ...

انجام: و نسبة الحکیم الی التعطیل و الامساک عن فعل الخیر مع القدرة علیه زماناً لانهایة له، تعالی الله عما یقولون علوا کثیراً

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۱۱-عکسی و ۳۷۱/۱۱-عکسی و ۴۳۷/۱۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: ایاصوفیا، ش ۴۸۴۹ ؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۲ص (۹۷-۹۸) [عکسی ف: ۲ - ۹۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۱۳-ف

همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۶۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** من حیث الجواهر ذلک المعنی موجود فیه قبل ترکیب و الحمدلله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱گ [رایانه]

● **حدث العالم لبعض المحدثین** / کلام و اعتقادات / عربی
ḥadaṯ-ul ʻālam li-baʻḍ-il muḥdiṯīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۶/۵-ف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، راغب پاشا ش ۱۴۶۴؛ ۳گ (۵۶-۵۸)، ۲۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۱۸]

← الحدث فی اثناء الغسل ⟵ حکم الحدث اثناء غسل الجنابة

● **حد الجسم = استضاءة الجو = الضوء = الطول و العرض = المشف** / فلسفه / عربی
ḥadd-ul jism = istiḍā'at-ul jaww = aḍ-ḍuw' = aṭ-ṭūl wa-l ʻaraḍ = al-mušaf

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

این رساله به نام‌های «حد الجسم» و «الضوء» و «الطول و العرض» و «المشف» نیز ثبت شده؛ به همین جهت برخی آن را سه رساله جداگانه یاد کرده‌اند. این رساله از خواجه رئیس ابوعلی سینا است درباره روشنایی و در آغاز می‌گوید که در نگارش‌های دیگر خود به تفصیل سخن رانده‌ام. قنواتی در شماره ۵۶ به نام «استضائة النور» از آن نام برده و دو نسخه نشان می‌دهد. (دانش پژوه)

آغاز: سألتنی وفقک الله و أیانا للصواب أن اعتذر بالاختصار عما افترق به من مخالفة الجمهور فی أمر استضاءة الجو و امر الطول و العرض و العمق المأخوذ جمیع ذلک فی حدالجسم ...

انجام: فأمر مایحتاج الآن إلی أن أشرحه فقد بالعنایة إلی مواضع أخری

[مصنفات ابن سینا - مهدوی ۷۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۸۶/۱۱-ف

نسخه اصل: لیدن Cod. Or. 184 (ش ۱۴۷۷)؛ بی کا، تا: با تاریخ ۵۱۵ق [فیلمها ف: ۱ - ۶۲۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۵۸(آ)-۴۶۳/۵۸(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی کا، تا: با تاریخ ۷۵۴ق؛ ۳گ (۱۱۶ر-۱۱۸پ) در هامش [فیلمها ف: ۱ - ۴۸۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انه هل یجد ح شیئا من ذلک متعینا فی جوهره لیس بقیاس الی غیره لعمری انه لایجده و السلام.

بی کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۳گ (۳۲۵پ-۳۲۷ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۲۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۷ص (۵۴-۶۰)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱ - ۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۴۷/۹

آغاز و انجام : برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۲۱ق؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۸۶پ-۸۷پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۲۲۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۹۴/۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۷۳۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۴/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۱ق، جلد: تیماج، ۲گ (۲۱۴ر-۲۱۵پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳ - ۱۴۲]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۱۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۰۸۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد:تیماج سرخ، ۲گ (۱۱ر-۱۲پ)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۳۹۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۷۷/۳

آغاز و انجام: برابر

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۹۰/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵ - ۱۴۰]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۵/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد مقیم خطیب عبدالعظیمی، تا: ۱۷ ربیع الثانی ۱۰۵۶ق، جلد: مقوایی عطف تیماج قرمز، ۳گ (۸۲پ-۸۴ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱ - ۲۸۴]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۱/۱۱
نسخه اصل: کتابخانه مرتضوی - مشهد مقدس؛ خط: نسخ، کا: عزیز الله بن عبدالعلی فراهانی، تا: ۱۰۷۴ق؛ ۴ص (۷۹-۸۲) [عکسی ف: ۷ - ۲۰۴]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۷/۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیجب أن یساویه ایضاً فی کیفیة حدوثه علی انا قد بینا انما احدث من غیره لیس بمحدث فی الحقیقة و العرض. ناتمام.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: دفتری خطدار، ۴گ (۵۳پ-۵۶پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲ - ۵۲۸]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۳۲-ف
نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۵]

● حدوث الاسماء / اسماء الله / عربی

ḥudūṯ-ul asmā'

قاینی، قاسمعلی، ق۱۱ قمری

qāyenī, qāsem-'alī (- 17c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۰/۱
آغاز: بسمله. حمدله ... و بعد المحتاج الی قاسم الارزاق قاسم علی القاینی حرر سطوراً لحدوث اسماء الذات و الصفات و الافعال. باب حدوث الاسماء؛ **انجام:** و لذا کان زحل المعدلة جامع الاسرار، بیت: اسرار برون می‌نه توان داد و گرنه ×× در خلوت ما هست خبرها ز گذرها / (تمت الرسالة فی شهر رجب ... سنة ست و تسعون بعد الالف ... کتبه ... محمد کاظم).
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر، تا: ۱۰۹۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۹۶ص (۱-۹۶)، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۲ - ۲۵۴۹]

● حدوث الحروف (رسالة فی) / فلسفه / عربی

ḥudūṯ-ul ḥurūf (r.-un fī)

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

جز رساله «اسباب حدوث الحروف» است که دکتر خانلری آن را چاپ کرده است
آغاز: بسمله. اما بعد حمدالله الذی افاض علی الانسان سجال الجود و الاحسان و شرفه بالقلب و اللسان و زینه بالاخلاق الحسان ... فاعلم یا اخی وفقک الله لدرک المعانی و بلغک بلطفه جمیع المقاصد و الامانی ان الصوت قرع فی الهواء تدرکه حاشیة السمع و هو نوعان حیوانی و غیر حیوانی
انجام: کما یفعل الابوان بالولد الرضیع حذوالقذة بالقذة هذا آخر ما اردنا تقریر و تحریره من مراتب الحروف و الله الموفق للصواب و الیه المرجع و المآب و الحمدلله کما هو اهله ... و نعم الوکیل
چاپ: قاهره، ۱۳۳۲ق؛ نیز به سال ۱۳۴۸ق

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۴گ (۲۰۳ر-۲۰۶ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸ - ۴۷]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۵ص (۱۵۲-۱۵۶)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹ - ۱۱۲۱]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۶ص (۱۵۳-۱۵۸)، ۲۵ سطر، [سنا: ف: ۲ - ۱۹۰]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۲۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱ص (۱۰۷ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸ - ۶۲۴]
۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۲۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۴گ (۱۰۵-۱۰۸) [ف: ۴ - ۲۹۷]
۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۴۵/۵
آغاز و انجام: برابر
بی کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۳گ (۱۰ر-۱۲ر)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۷سم [ف: ۹ - ۶۸]
۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۶۹/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن آبی، ۴گ (۱۵۶ر-۱۵۹)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۹ - ۲۱۰]

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2009

İbn Sina
090637

گفت ...

انجام: گفتم درونشان هست، گفت نقطه پرکار از دائره. تمام شد مسائل بحمد الله و حسن توفیقه.

[فهرستواره منزوی ۸۸/۶ و ۱۳۴/۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۵۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: آغاز ذیحجه ۶۶۷ق [ف: ۵ - ۲۲۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۸۱/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ - ۲۰۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۵۹

آغاز: برابر

خط:نسخ،بی‌کا،تا:دوشنبه۲محرم۷۲۳ق، جلد: تیماج کرم قهوه‌ای، ۲ص (۶۵۳-۶۵۴)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱ - ۱۰۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: نوروز ۱۸ محرم ۱۰۲۱ق، جا: شیراز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۳گ (۱۵۵ر-۱۵۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸ - ۴۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۵/۷

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع حسینی مشهدی، تا: ۱۰۲۹ق، جا: اصفهان؛ با شعر فارسی ابن سینا در ص ع؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۶ص (۱۵۶-۱۶۱)، ۱۸ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا: ف: ۱ - ۳۸۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ در فهرست (۱: ۳۱۴) با شماره ۲۸۶/۴ آمده؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۴۵پ-۴۶پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ - ۱۲۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ نسخه نخست آن در شماره ۲۸۶/۱۳ گذشت؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۳۲۶پ-۳۲۷پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ - ۱۴۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۹۰پ-۹۱پ)، ۲۱-۳۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸ - ۳۹۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۴۷

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت الطبی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: اصفهان، جلد: تیماج حنایی، ۲۵ سطر [سنا: ف: ۲ - ۱۹۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۲۹ ربیع الثانی ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۴ص (۴۸۶-۴۸۹)، ۲۵ سطر، [سنا: ف: ۲ - ۱۹۴]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۴۷

بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲گ (۳۱۲-۳۱۳) [ف: ۴ - ۳۰۰]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۱۶/۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا عطف تیماج مشکی، ۱گ (۶۳ر و پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱۶ - ۳۶۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۵۳/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۴۲ق، جا: تبریز مدرسه ملا رضا همدانی؛ در برگ های پایانی صورت وصیت پیامبر به امیرمومنان علی (ع) و فال نامه ای منظوم و فائده ای از شیخ بهائی و دوازده امام میرزا بواما و استخاره منظوم از قرآن و مطالبی به نقل از «خلاصة التجارب» در پزشکی و طلسمات و ادعیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۱۰۴ر-۱۰۶پ)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۰- ۱۸۲]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۶/۴

در هامش به فارسی؛ کا: محمد تقی دزفولی، تا: ۱۲۵۹ق؛ کاغذ نخودی؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱ - ۵۱۶]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۸۴ص (۴۶+۳۸)، ۹ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳ - ۴۱]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۴۵/۲-۲۷/۱۱۵

آغاز: بسمله بدانکه این لطیفه چندست که ذوالقرنین از ارسطا طالیس یونانی پرسید واو جواب گفت بپرسید که جوهر چیست؛

انجام: گفت مرا بیرون از هر دو راه سخن نیست الا اثبات صانع گفت اسرار حال چه بود گفت اول خالق بود وآخر خالق تمت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴ - ۲۳۴۵]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۷/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۲گ (۵۸پ-۵۹پ)، اندازه: ۱۳/۶×۱۷/۳سم [ف: ۵ - ۱۸۸]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۸-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۲۸۸ الیوت ۱۴۷۶ اته. پرسشهای صد و ده گانه اسکندر از ارسطو و پاسخ او؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ سطر، [فیلمها ف: ۱ - ۵۴۴]

● **الحدود = الحدود و الرسوم = حدود الاشیاء** / فلسفه / عربی

al-ḥudūd = al-ḥudūd wa-r rusūm = ḥudūd-ul ašyā'

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2007

ابوغالب بن المدبر بفلسطین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۱۴

آغاز: الحمدلله المؤلف للصواب ... و بعد فان هذا مما وفقنی الله و السادة العارفین من معالجة الطب و التحنین من تحنن رب العالمین فنسال الله بکل امر حکیم ان یسهله علی جمیع المخلفین؛ **انجام:** فاذا جفت جفافا جیدا عبلتها فی درج و غطیتها بالحریرة فانها تعشب و تبیص فی جمعتین او ثلاث ان شاء الله تم السفر الثالث من کتاب حبیب العروس و ریحان النفوس.

سفر سوم از کتاب حاضر را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ روی برگ اول نام کتاب با نسبت تألیف آن به شیخ مشایخ الاسلام عباس (ابن عباس) دیده می‌شود؛ تملک: اسماعیل چلبی‌زاده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۰ - ۱۵۶]

● حبیب و محبوب / شعر / فارسی

habīb va mahbūb

پروانه فراهانی، میرزا محمد صادق، - ۱۳۰۶ قمری

parvāne farāhānī, mīrzā mohammad sādeq (- 1889)

مثنویی است در بیان حکایت پروانه و طبیب. از این مثنوی در کتاب‌شناسی‌ها یادی به میان نیامده است. منزوی در فهرست نسخه‌های خطی فارسی اشعار (۲۲۵۷/۳) و مثنوی نخبة المدایح شاعر (۳۲۷۰/۴) را معرفی نموده است.

آغاز: بسم الله بنده خداخواه ×× در اول و آخر است الله / آغاز سخن بدو گذارم ×× جز او کس دیگری ندارم

[دنا ۴۹۳/۴؛ الذریعه ۱۵۸/۹؛ فرهنگ سخنوران ص ۱۰۳؛ فهرستواره منزوی ۷۷۹/۱۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳۶۲

آغاز: بسم الله بنده خداخواه ×× در اول و آخر است الله / آغاز سخن بدو گذارم ×× جز او کس دیگری ندارم؛ **انجام:** فرمان ترا به جان پذیرم×× چون نیست به جز تو دستگیرم / ای بر تو سپرده من دل و هوش ×× عرضم ز چه رو نمی دهی گوش

مثنوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۶ - ۳۱۰]

● الحث علی الاشتغال بالذکر = الخلوة و الذکر و الحث علی تصفیة الباطن / عرفان و تصوف / عربی

al-ḥatt ʻala-l ištiġāl bi-ḏ-ḏikr = al-xalwat wa-ḏ ḏikr wa-l ḥatt ʻalā taṣfīyat-il bāṭin

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

ابن سینا در این گفتار از اینکه رهروان بایستی به یاد خدا باشند گفتگو نموده است.

آغاز: اما بعد فان من شمر عن ساق الجد للبلوغ الی مرتبة الواصلین فلیقصد بسلاح ذکر الله.

انجام: وقفنا الله لکل ذلک حتی ... حتی یبلغ منزل السکینة بمنه و جوده و سعة رحمته و الحمدلله رب العالمین و صلواته علی سیدنا محمد و آله اجمعین.

چاپ: در رسائل، جلد اول (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)

[دنا ۴۹۴/۴ (۱۰ نسخه)؛ الذریعة ۲۴۸/۶؛ و مهدوی ش ۵۴؛ قنواتی ش ۲۱۶ و ۲۲۱]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۱۷ ـ د

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۱ص (۵۰پ) [ف: ۱ - ۲۰۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲ق، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱ق، محمد طاهر پزشک تفرشی ۱۱۳۵ق، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۱۱گ (۱۴۷پ-۱۴۸ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۰۹]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۷۱/۱۸

کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: ۱۰۲۶ق؛ به نام «الخلوة و الذکر و الحث علیه»؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۱۵۷پ-۱۵۸ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۴ - ۲۸۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۲/۲۱

خط: نستعلیق تحریری، کا: شاهمراد فراهانی، تا: حدود ۱۰۷۵ق؛ ۱ص (۱۳۷ر) [مختصر ف: ۶۶۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۰/۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ رمضان ۱۰۹۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۲ - ۲۷۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج مشکی، ۲ص (۲-۳)، ۲۰ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱ - ۶]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۵۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱ص (۲۱۶پ)، ۲۴ - ۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۴۱

آغاز: برابر

نام مؤلف با تطبیق آغاز به دست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا:

DİA 276250

منشورات جامعة حلب
معهد التراث العلمي العربي

el-Kanun fi't-Tib
110322
İbn Sina
090637

أبحاث الندوة العلمية

الصلات العلمية والتاريخية بين العراق وسورية عبر التاريخ - تجذّر وتجدّد

المنعقدة في حلب ٢٣-٢٤ نيسان ٢٠٠٨م

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Dem. No: 267689
Tas. No: 509.563 GBH.N

تحرير وإعداد
الأستاذ الدكتور مصطفى موالدي
عميد معهد التراث العلمي العربي

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2009

١٤٣٠هـ / ٢٠٠٩م

القانون في الطب لابن سينا والمنظومة المنهجية للشراح البغداديين والسوريين تفاعل وتواصل

أ.د. ماهر عبد القادر محمد علي
جامعة الإسكندرية - مصر

مقدمة:

يصف أحد مؤرخي علم الطب والصيدلة عند العرب ابن سينا بقوله:"شخصية فذة وعبقرية نادرة قلّ أن يجود عنها الزمن، لذلك فقد تنازع على أصله الإيرانيون والترك والعرب والروس، لأن مولده وحياته وثقافته موزعة بين هذه الشعوب". ولهذا أقيم له مهرجانان بمناسبة مرور ألف سنة (هجرية) على ولادته: الأول في بغداد سنة ١٩٥٢م، والثاني في طهران سنة ١٩٥٤"(امجد هندي، **دور العرب في تقدم علوم الطب**، ٧٤). ولا يعكس لنا هذا التنازع من معنى سوى إبراز الأهمية العلمية لابن سينا، وأنه ابن للثقافة الإسلامية التي تصدت المشهد العلمي والثقافي والحضاري في ذلك العصر. وهو ما يؤكده الفندي من خلال تناوله بالتحليل لأسباب تسميته بالشيخ الرئيس، حيث يرى أن "هذه الشهرة ترجع إلى عصره نفسه، لأنه هكذا نجد تلميذه الجوزجاني يلقبه فيقول "الشيخ الرئيس"، ويرى الجميع أنه لقب بذلك اللقب لعلو كعبه في العلوم كلها وخاصة الطب. وليس هذا الرأي بمستنكر، لولا أن غير ابن سينا ممن عاصروه قد لقب بهذا اللقب أيضاً من غير أن يكون له في العلوم والطب شهرة، بل من غير أن تكون له خبرة، وذلك مثل أبي الحسن سهل بن محمد السهلي، وهو ممن اتصل بهم ابن سينا وقدم إليهم بعض آثاره العلمية المهمة، فقد كان يلقب بالرئيس" ولذلك فإنا نرجح أن الرئيس لقب من الألقاب السياسية كان يلقب به الوزراء تمييزاً لهم وتعظيماً. ولذلك فقد لقب به ابن السهل كما يلقب به ابن سينا لأنهما كانا وزيرين ويظهر أيضاً أن فيلسوفنا كان يلقب "بشرف الملك".(محمد ثابت الفندي، **ابن سينا**، ص ٢٥)

لكن أشهر الألقاب التي عرف بها ابن سينا هو لقب أمير الأطباء، هكذا نعته سير وليام أوسلر في كتابه **تاريخ الطب**، وجورج سارتون في كتابه **تاريخ العلم**. وبهذا اللقب عرف في أوروبا والعالم العربي الإسلامي أيضاً . ويرجع هذا إلى واحد من أهم كتاباته على الإطلاق وهو كتاب **القانون في الطب**.

Al-Ṭūsī trouve dans cette superposition cinématique une condition suffisante pour établir l'égalité d'une figure curviligne et d'une droite. Mais il observe les différences suivantes entre cette superposition et celle qu'on opère entre deux grandeurs homogènes – appelons-la la superposition géométrique :

– La superposition géométrique est continue et se réalise tout entière en une seule fois. Elle est condition suffisante pour établir l'égalité entre grandeurs homogènes.

– La superposition cinématique est discrète, elle se fait point par point, et donc progressivement dans le temps du mouvement. Elle est condition suffisante pour comparer des grandeurs non homogènes.

Al-Ṭūsī énonce indirectement une condition que doit remplir cette dernière superposition : l'existence de la tangente. De plus, dans le cas des courbes concaves, il exige, pour que l'on puisse procéder par superposition, que la tangente existe en tout point de la courbe. C'est avec cette ligne composée de segments de droite infiniment petits, à laquelle on rapporte la ligne initiale, que l'on peut juger de l'égalité ou de l'inégalité d'une courbe et d'une droite.

On note toutefois que, à part cette condition de l'existence de la tangente, al-Ṭūsī ne discute d'aucune autre condition de ce modèle du mouvement de roulement ; il ne s'interroge pas non plus sur la valeur exacte de la preuve établie grâce à ce modèle. Il admet simplement que ce mouvement est une superposition et une preuve d'égalité entre courbe et droite. Il admet aussi, implicitement, que les points du cercle se superposent aux points de la droite. Ce sont en effet des points qui coïncident et non pas des parties continues. Or al-Ṭūsī, mathématicien et philosophe, ne pouvait ignorer que cette hypothèse tacite soulève deux questions redoutables : la divisibilité à l'infini, et l'infini actuel ; questions auxquelles il ne s'arrête pas. Peut-être est-il conscient de ces difficultés lorsqu'il écrit, pour finir :

> En somme, c'est là une longue recherche, en dehors de ce que nous traitons. Et c'est en effet au philosophe qu'il incombe de la vérifier.

À ma connaissance, aucun philosophe de l'Islam classique n'a répondu à cet appel. Il fallait pour cela attendre Leibniz. Quant aux mathématiciens et astronomes successeurs d'al-Ṭūsī, tels que Quṭb al-Dīn al-Šīrāzī et Kamāl al-Dīn al-Fārisī en particulier, ils ont poursuivi le chemin tracé par al-Ṭūsī, en procédant comme lui par une synthèse entre Ibn al-Haytham et Avicenne.

Arabic Sciences and Philosophy, 29 (2019): 171-183
doi:10.1017/S095742391900002X © 2019 Cambridge University Press

ibn Sina
090637
D 515
Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi
İslam Araştırmaları Merkezi

AVICENNA'S INFLUENCE ON MAIMONIDES' "EPISTLE ON ASTROLOGY"

ELON HARVEY
The University of Chicago
Email: elon@uchicago.edu

Abstract. This paper shows for the first time that Maimonides significantly relied on Avicenna's "Refutation of astrology" (*Al-Išāra ilā fasād ʿilm aḥkām al-nujūm*) when composing his own refutation, the "Epistle on astrology" (*ʿAl Gezērat ha-kōkhabīm*). Maimonides consulted a copy of Avicenna's Refutation, partially using its structure as a model for his Epistle, and adapting some of its arguments. Therefore, it may be said with certainty that Maimonides carefully read at least one of Avicenna's works, and that his Epistle is not based solely on his own previous works, the "Commentary on the Mishnah", the "Code of Jewish law", and the "Guide of the perplexed".

Résumé. Cet article montre pour la première fois que Maïmonide s'est appuyé de manière significative sur la « Réfutation de l'astrologie » d'Avicenne (*Al-Išāra ilā fasād ʿilm aḥkām al-nujūm*) pour composer sa propre réfutation, la « Lettre sur l'astrologie » (*ʿAl Gezērat ha-kōkhabīm*). Maïmonide a consulté une copie de la Réfutation d'Avicenne, en utilisant sa structure comme modèle partiel pour sa lettre et en adaptant certains de ses arguments. Par conséquent, on peut dire avec certitude que Maïmonide a lu attentivement au moins une des œuvres d'Avicenne et que sa lettre ne se base pas uniquement sur ses propres œuvres antérieures, le « Commentaire sur la Mishnah », le « Code de la loi juive » et le « Guide des égarés ».

In this paper, I discuss the influence of Avicenna (Ibn Sīnā, 980-1037) on Maimonides (1138-1204). In particular, I shall examine the influence of Avicenna's "Refutation of astrology" (*Al-Išāra ilā fasād ʿilm aḥkām al-nujūm*[1]) on Maimonides' refutation, the "Epistle on astrology" (*ʿAl Gezērat ha-kōkhabīm*[2]). To the best of my knowledge, the connection presented here between the two refutations has never previously been mentioned. I will show that Avicenna's refutation was a significant source of inspiration for Maimonides' Epistle, commonly considered a work which he composed drawing primarily on his earlier writings. I will expose the manner in which Maimonides built upon Avicenna's

[1] Avicenna, *Réfutation de l'astrologie*, ed. and transl. Yahya Michot (Beirut: Albouraq, 2006), Arabic text, p. 1-44 (the numbering is reversed); French translation, p. 47-150.

[2] Maimonides, *Iggerot ha-rambam*, ed. Isaac Shailat (Maaleh Adumim: Maaliyot, 1995), p. 478-90. English translation: Ralph Lerner, *Maimonides' Empire of light* (Chicago: University of Chicago Press, 2000), p. 178-87. Quotations follow Lerner, unless noted otherwise.

01 Ocak 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

D515

Türkiye Diyanet Vakfı Kütüphanesi İslâm Araştırmaları Merkezi

İbnü'l-Heysem
090882

İbn Sina
090637

Tusi, Nasiruddin
191098

Arabic Sciences and Philosophy, 29 (2019) : 157-170
doi:10.1017/S0957423919000018 © 2019 Cambridge University Press

IBN AL-HAYTHAM, IBN SĪNĀ, AL-ṬŪSĪ : ÉGALITÉ OU CONGRUENCE

ROSHDI RASHED
Laboratoire SPHERE, UMR 7219, université Paris Diderot – CNRS
Email : rashed@paris7.jussieu.fr

Abstract. As their greek predecessors, mathematicians and arab-speaking philosophers raised several important epistemological questions. One of those questions concerns the concept of equality and the concept of congruence of geometric magnitudes. What was the meaning of such concepts? How were they related to the idea of movement? Answers to these questions were often combining metric elements and other, philosophical (topological) elements, and I chose to study those of a mathematician, of a philosopher, and of a mathematician-philosopher.

Résumé. Les mathématiciens et les philosophes arabophones, comme leurs prédécesseurs grecs, ont soulevé plusieurs questions épistémologiques fondamentales. Parmi ces questions figure celle qui porte sur le concept d'égalité et sur celui de congruence des grandeurs géométriques. Mais qu'entendait-on par de tels concepts ? quelle était leur relation à l'idée de mouvement ? Comme les réponses à ces questions combinaient souvent des éléments métriques et d'autres, philosophiques (topologiques), j'ai choisi d'étudier celles d'un mathématicien, d'un philosophe et d'un mathématicien-philosophe.

Les mathématiciens et les philosophes arabophones, comme leurs prédécesseurs grecs, ont soulevé plusieurs questions épistémologiques fondamentales. Par « fondamentales », j'entends ces questions qui mènent à l'examen des principes mêmes de la connaissance mathématique et de son apodicticité. Parmi ces questions figure celle qui porte sur le concept d'égalité et sur celui de congruence des grandeurs géométriques. Pour étudier les réponses proposées, j'ai choisi celles qu'ont apportées trois grandes figures : Ibn al-Haytham ; son contemporain philosophe : Ibn Sīnā ; et un mathématicien héritier des deux à la fois : al-Ṭūsī.

Comparer les grandeurs entre elles, c'est pouvoir dire si elles sont égales ou inégales, proportionnelles ou non. Les mathématiciens et les philosophes de l'antiquité s'étaient interrogés sur ces notions et sur ce qui les lie à d'autres, telles que la superposition et la similitude [1]. Mais cette interrogation a pris une tout autre extension lorsqu'ils eurent entre les mains les *Éléments* d'Euclide et le corpus

[1] Cf. notamment : « Gleichheit, Kongruenz und Ähnlichkeit in der antiken Mathematik bis auf Euklid », dans Kurt von Fritz, *Grundprobleme der Geschichte der antiken Wissenschaft* (Berlin : De Gruyter, 1971), p. 430-508 ; et aussi Oskar Becker, « Eudoxos-Studien II : Warum haben die Griechen die Existenz der vierten Proportionale angenommen ? », dans O. Neu-

01 Ocak 2020
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Ocak 2013 İbn Sina 090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

● **ادویة العین = منتخب القرابادین للسمرقندی** / طب / عربی

adwīyat-ul ʻayn = mn.-ul qarābādīn li-s-samarqandī

سمرقندی، محمد بن علی، – ۶۱۹ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e ʻalī (- 1223)

داروهای درمان بیماری‌های چشم از قرابادین نجیب الدین سمرقندی است که در این نسخه آورده شده است.

[فرهنگ سخنوران ۱۳۱؛ الذریعة ۹۰/۱۷؛ ریحانة الادب ۷۲/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۴۹/۳

آغاز: ذکر ادویة العین الذی صنفه الامام ... کحل بنت الاشقار، نوی التمر المحرق خمسة دراهم، دخان الکندر اربعة درهم؛ **انجام:** قطور، نافع لکل صنف من الرمد ... و یعصر ماء فی العین و یوضع الباقی فوقه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر سده ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مطالبی در پزشکی از کتاب«کامل الصناعة»اهوازی و غیر آن،در حاشیه آمده است؛کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج، ۳گ (۱۶۲-۱۶۴)،۱۵ سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳۴ - ۱۳۰]

● **ادویة العین = منتخب مجربات** / طب / فارسی

adwīyat-ul ʻayn = montaxab-e mojarrabāt

صدر علیا، طبیب اصفهانی، ق ۱۰ قمری

sadr-e ʻolīyā ،tabīb-e esfahānī (- 16c)

داروهای درمان چشم از مجربات صدر علیاء طبیب اصفهانی، در این نسخه آورده شده، عناوین این کتاب به‌صورت «کحل»، «شیاف» و «صفت آن» است. مؤلف ممکن است، جلال الدین طبیب اصفهانی، معاصر شاه اسماعیل صفوی (۹۰۷-۹۳۰ ق) باشد.

[فهرست مروی ۱۳۰؛ فرهنگ سخنوران ۱۳۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۴۹/۴

آغاز: کحل الجواهر، مقوی بصر بود بغایت، صفت آن، یاقوت رمانی، لعل بدخشی از هر یک دو مثقال؛ **انجام:** شیاف قیصر، طفره را مفید بود، شادنه دوازده درم ... زنجار هر یک هشت درم افیون دو درم و هم کوفته

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج، ۳گ (۱۶۲-۱۶۴)، ۱۵ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳۴ - ۱۳۰]

● **ادویه عین** / طب / فارسی

advīye-ye ʻeyn

طبیب کابلی، حسین بن یارمحمد

tabīb-e kābolī, hoseyn ebn-e yārmohammad

رساله‌ای در خصوص داروهای چشم است و چگونگی استخراج بعضی از ادویه مفرده و مرکبه آن، و بیان فایده آن و طریقه ساختن و درست کردن هر یک مشتمل بر «مقدمه» و چهار «فصل» و «خاتمه»: ... فصل چهارم در الحاقات و زرورات و غیر هم از ادویه عینی آنچه که خشک استعمال می‌کنند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۱۳

آغاز: بسمله چنین گویند حقیر الفقیر سراپا تقصیر بعون الله تعالی با ذیال الطاف جناب بهترین خلق الله؛ **انجام:** انار ترش بسایند و فتیله کنند و بر آن موضع

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ خرید از سرابی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، روکش کاغذ آبی عطف تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۴۹ر-۷۸پ)، ۲۱ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [رایانه]

← ادویه قلبیه ⪕ الادویة القلبیة
← الادویة القلبیة ⪕ الفصول

● **الادویة القلبیة = احکام الادویة القلبیة** / طب / عربی

al-adwīyat-ul qalbīya = aḥkām-ul adwīyat-il qalbīya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تاریخ تألیف: حدود ۴۰۵ق، محل تالیف: همدان

رساله‌ای در چند «فصل» و آمیزه‌ای از طب و فلسفه و روان‌شناسی است که به رابطه جسد یا قلب و منشأ لذت‌ها و دردها و سلامت قلب پرداخته و درمان بیماری‌های روانی را آورده و در دیباچه آن از ساختمان دل و نیروهای روان و حواس یاد نموده، سپس در چند فصل از زندگی و خوشی و اندوه و ترس و خشم و کینه و داروهای سرخوش‌کننده گفتگو کرده آن‌گاه داروهای قلبی را شناسانده و در اینجا داروهایی که از کان و گیاه جانور به‌دست می‌آید و خوش‌کننده و دل را سودمند است برمی‌شمرد سپس داروهای آمیخته را می‌آورد. مؤلف آن را به درخواست شریف ابی‌الحسین علی بن الحسین حسینی نگاشته است. شامل فصولی همچون: الفرح، اسباب استعداد الفرح و الغم، ضعف القلب، الحقد، الادویة المفرحة، الخاصیة، الادویة المفردة و المرکبة (ادویه مفرده را به ترتیب حروف معجم می‌آورد (ابریسم- غاریقون) و ادویه مرکبه از تریاق شروع می‌کند) ادویه مختصر بهذا الشان، استفراغات ... . این رساله به نام «احکام الادویة القلبیة» نیز خوانده شده است. مرحوم استاد مهدوی در کتاب مصنفات چنین آورده است: «رساله ادویه قلبیه فقط یک کتاب پزشکی نیست بلکه چند فصل آغازین آن را می‌توان یک نوع روان‌شناسی پنداشت که از اقسام روح و محل آن و حالات و انفعالات نفسانی مثل روح و غم و

İbn Sina
090637
01 Ocak 2013
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

چاپ: با تصحیح سید موسی صدر، آفاق نور، شماره ۶، مؤسسه معارف اسلامی امام رضا، قم، پائیز و زمستان ۱۳۸۶ش.
[فهرستواره منزوی ۷۸/۹]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶/۳۶۳۰-۱۸/۱۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: بهاء اصفهانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶گ (۱۸پ-۴۴پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱- ۲۷۲]

← اراءة و اضائة ⟵ تجوید

● **اراجیز العلوم = مجموعة الاراجیز** / چنددانشی / عربی
arājīz-ul ʻulūm = majmūʻat-ul arājīz
وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، ۱۲۳۲ - ۱۲۹۸ قمری
vaqār-e šīrāzī, ahmad ebn-e mohammad šafīʻ (1817 - 1881)
دیباجه منظوم وی بر مجموعه «الاراجیز» اوست که به فرمان معتمد الدوله فرهاد میرزا در سال ۱۲۹۵ق گرد آوری کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۶۲/۱
آغاز: الحمد لله ملیک الحشر ×× و جامع الاشتات یوم النشر؛ **انجام:** من عجب انی وجدت بعد ما ×× جمعت ذا الکتاب ثم اختتما
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج قرمز مجدول گرهی زرین، ۲گ (۱پ-۲پ)، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۷/۲ - ۳۶]

● **الاراجیز فی مقتل الحسین** / تاریخ معصومین / عربی
al-arājīz fī maqtal-il-ḥusiyn
کنجی بیک تبریزی، محمد باقر بن الحافظ، ق۱۱ قمری
kanjī beyk-e tabrīzī, mohammad bāqer-e-bn-e hāfez (- 17c)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۰۷/۹
آغاز: بسمله هذا ما روی من الاراجیز؛ **انجام:** عده مراتب ضرب مساوی عدد محفوظ شود حاصل اخیر.
کا: محمد باقر تبریزی، تا: ۱۰۸۳ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی زاهدانی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی روکش کاغذ سبز عطف پارچه قرمز گوشه‌ها کاغذ عنابی، ۱۸گ (۱۴۳-۱۶۱)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴ - ۱۱۶۸]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۳/۱۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف: ۱ - ۶۹۸]

← الارادة ⟵ اثبات حدوث الارادة

● **الارادة** / فلسفه / عربی
al-irāda
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
قطعه‌ای است با عنوان «فائده له (یعنی شیخ الرئیس) فی معنی الاراده و القدره و الحیوة و الحکمه» و شاید فصلی است از فصوص یا تعلیقات و یا التقاطی است از آثار شیخ الرئیس.
آغاز: الارادة عبارة عن کون الفاعل عالما بفعله
انجام: مع القصد الی ایصا له الیه.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۱۵
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مهر قرمز، ۱۳۰ص، ۲۰سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۳۵۴]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط:تعلیق،کا:محمد علی،تا:۱۲۹۹ق؛۱۷۰گ،۹سطر[ف:۳- ۲۰۴]

● **الارادة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-irāda

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۷۲
خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: ۷۲۰ق؛ سفینه تبریز؛ ۱ص(۳۴۰ ار) [مختصر - ف: ۴۲]

● **الارادة** / فلسفه / عربی
al-irāda
در این رساله درباره اراده از نظر روان‌شناسی قدیم و به روش فلسفه و کلام شیعی بحث شده و اخباری که در این مورد بوده جمع و شرح شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۹۸/۲
آغاز: بسمله. قال الشیخ رحمة الله: باب الارادة انها من صفات الفعل. لعل المراد من الاحادیث الموردة فی هذا الباب ان الافعال الصادرة من الله ... بالارادة و الاختیار لیس مثل الافعال الصادرة من العباد؛ **انجام:** فیکون اولی بالعقاب من المذنب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زر و سوخت زرکوب،۱۵گ(۵۴پ-۶۹ر)،۱۱سطر،اندازه:۱۰×۱۷سم[ف:۳- ۹۴]

DİA 276239

İbn Sna
090637
01 Ocak 2013
MADDE TAYMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

mūsā ebn-e ja'far, emām-e haftom (747 - 800)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۶۷/۱۴

ادعیه منتخبه از موسی بن جعفر (ع)؛ خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا، جا: مشهد غروی؛ جلد: تیماج مشکی مجدول عطف تیماج مشکی، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۶۷]

● **ادعیه** / دعا / عربی

ad'īye

ربعی، صاعد بن حسن، - ۴۱۷ قمری

raba'ī, sā'ed ebn-e hasan (- 1027)

مشتمل بر ادعیه مختصره مرویه به طریق اهل سنت و جماعت و مشحون به گفتار عرفا است. عناوین بعضی از مندرجات عبارت است از: دعاء السر الذی خص الله تعالی به، لابی الحسن علی بن سالم رحمه الله تعالی، دعا فاطمه علیها السلام، دعا ابراهیم (ع) حین رمی فی المنجنیق، دعا الفرج لیوسف الصدیق (ع)، دعا هبة الله الزاهد البغدادی، حجاب سهل بن عبدالله التستری، الدخول علی السلطان مما نقل من عیون الاخبار، و کان الفضیل بن عیاض یقول فی دعائه، و کان سری السقطی رحمه الله یقول فی دعآئه، و قال یحیی بن خلد البرمکی رحمه الله.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۵۴

آغاز: بسمله، مما نقل عن شیوخ الحرم سنه ثلث عشره و اربع مائه عن سعید بن المسیب رضی الله عنه انه قال انی لا عرف آیه فی کتاب الله تعالی ما قراها رجلی تغنیها بها عن رحمه من سواک دعا لکل مهم؛ **انجام:** فجعل یردده حتی خرجت نفسه.

خط: نسخ مشکول، بی‌کا، تا: اواخرقرن ۶؛ نسخه جهت خزانه شیخ اجل عمید ابی سعد محمد بن منصور کتابت شده؛ کاغذ: حنایی خانبالغ، ۳۳گ، ۶ سطر، اندازه: ۷×۹/۵سم [ف: ۱۵ - ۱۱۰]

● **ادعیه** / دعا / عربی

ad'īye

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۴/۵-ف

نسخه اصل:توپقپوسرای احمد۳ش ۶۰۶۳ (رسالة فی الدعاء)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۴۴-۴۶)، ۱۵ سطر [فیلمها - ف: ۱ - ۴۳۶]

● **ادعیه** / دعا / عربی

ad'īye

شیخ طوسی، محمد بن حسن، ۳۸۵ - ۴۶۰ قمری

šayx-e tūsī, mohammad ebn-e hasan (996 - 1069)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۱۴

آغاز: و اجبرنی من السیئات؛ **انجام:** شرح زیارت ابی عبدالله فی یوم عاشورا من قرب و بعد.

غیر از مصباح المتهجد است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۷۵گ، ۱۲ سطر (۷×۱۱) [ف: ۴ - ۱۲۴۶]

● **ادعیه** / دعا / عربی

ad'īye

؟ غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

مجموعه تعویذات از جمله دائره جنة الاسماء منسوب به ابوحامد غزالی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۴۹/۲

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: حدود۱۲۵۶ق؛ ۱۳گ (۳۶پ-۴۹پ) [مختصر - ف: ۴۰]

● **ادعیه** / دعا / عربی

ad'īye

حموی، محمد بن مؤید، ۵۸۶ - ۶۴۹ ؟ قمری

hamavī, mohammad ebn-e mo'ayyed (1191 - 1252)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۱/۱۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۱۹؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها - ف: ۱-۴۱۷]

● **ادعیه** / دعا / عربی

ad'īye

ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹ - ۶۶۴ قمری

ebn-e tāvūs, 'alī ebn-e mūsā (1194 - 1266)

در آن از «الابواب الدامغة» ابی بشیر احمد بن ابراهیم بن احمد القمی و از «فتح الابواب بین ذوی الالباب و رب الارباب» خودش یاد کرده است، در چهار «فص» است.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۷۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷ - ۲۲۶]

● **ادعیه** / دعا / فارسی

ad'īye

ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹ - ۶۶۴ قمری

ebn-e tāvūs, 'alī ebn-e mūsā (1194 - 1266)

گرد آوری ابن طاووس، حاوی یک دعا که دارای خواص و اعمال چندی است و آن را در نیم شب هر شب و در شب جمعه می‌توان

DİA 276239

İbn Sina
090637
01 Ocak 2022
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۱۲ق؛ کاغذ: نباتی، جلد: میشن ضربی برون دارای ترنج و سرترنج، ۱۰ سطر (۵×۱۱/۵)، قطع: رقعی، اندازه: ۱۰×۱۸سم [الفبائی ف: ۳۰]

● **اخلاط** / طب / فارسی

axlāt

گفتاری است دراخلاط و چگونگی هضم غذا وانواع آن و نبض‌شناسی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۵۶/۶-۱۸/۱۷۶

آغاز: بسمله دراخلاط بدانکه غذا که وارد بدن می‌شود تا آن وقت که جزو تام اعضا می‌گردد او را چهار استحالت لاحق می‌شود؛ **انجام:** درسرعت وتواتر افزاید ودر ورم بارد ... و در ورم صلب منشاری باشد والله اعلم بحقایق الامور.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱ - ۱۵۹]

● **الاخلاط الاربعة** / طب / عربی

al-axlāṭ-ul-arba'a

قسطا بن لوقا، ق۳ قمری

qostā ebn-e luqā (- 9c)

در اخلاط و در چهارده «باب» نگاشته است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۸۸/۴

آغاز: بسمله. کتاب الاخلاط الاربعة و ما اشترک فیه و هو اربعة عشر بابا. الف. ما اخلاط البدن و بماذا الحد، ب. کم اخلاط البدن و کم اصنافها؛ **انجام:** فتجمع من ذلک فی بدنه الاخلاط الاربعة، و لایتهیا ذلک فی غیر بدن الانسان. ثم الکتاب بعون الله تعالی

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن عنابی لایی، ۶گ (۱۸پ-۲۴پ)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۰سم [ف: ۹ - ۲۲۳]

← الاخلاق ⟨ الحکمة العملیة
← اخلاق ⟨ آداب و اخلاق
← اخلاق ⟨ نصیح نامه
← الاخلاق ⟨ لمرموزات العشرون (خلاصه و ترجمه)
← اخلاق ⟨ صایح
← الاخلاق ⟨ مجمل الاخلاق

● **الاخلاق** / اخلاق / عربی

al-axlāq

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

چاپ: مجلة کلیة الآداب بالجامعة المصریة، محقق: باول کراوس، جلد ۵، جزء۱، ۱۹۳۹م. (از روی مجموعه ش ۲۹۰ اخلاق تیمور پاشا)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۰۱-ف

نسخه اصل: از روی چاپی؛ بی کا، بی تا [فیلم‌ها - ف: ۲ - ۱۱۷]

● **الاخلاق = رسالة ارسطاطالیس فی الاخلاق** / اخلاق / عربی

al-axlāq = r.t-u arisṭāṭālīs fī-l-axlāq

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۵/۸ر

بی کا،تا:قرن۱۳؛ اندازه: ۱۷/۵×۱۲۵سم [رشت و همدان - ف: ۱۱۹۵]

● **اخلاق** / اخلاق / عربی

axlāq

کوفی، علی بن احمد، - ۳۵۲ قمری

kūfī, 'alī ebn-e ahmad (- 964)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۱۴

آغاز: بسمله الحمدلله ولی الحمد الذی لا ینازع؛ **انجام:** بیل یجب ان یکون صابرا ... محمد رفیع بن عبدالله الشبستری

خط: نسخ خفی، کا: محمد رفیع بن عبدالله شبستری، بی تا؛ کاغذ: شکری، جلد: تیماج عنابی ضربی دارای ترنج و سرترنج، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، قطع: رحلی کوچک، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [رایانه]

● **الاخلاق = علم الاخلاق** / اخلاق / عربی

al-axlāq = 'ilm-ul-axlāq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

در اخلاق و بیان راه ترک رذائل و تحلی به فضایل و چگونگی تحصیل ملکات فاضله و شمارش خصال محموده که می‌توان با تحصیل آنها نفس را کامل نمود. مؤلف معتقد است که برای این جهت باید قوای نظری (علوم رسمی) و عملی را تحصیل کرد و این رساله برای بیان امر دوم نوشته شده است. مؤلف اخلاق را امری اکتسابی دانسته و معتقد است که فضایل و رذایل اخلاق را می‌توان به‌وسیله عادت به دست آورد و یا ترک کرد زیرا محاسن اخلاقی را عبارت از حد وسط بین افراط و تفریط تعریف کرده و رذایل را همان افراط یا تفریط می‌داند. چنان که شجاعت حد وسط بین جبن و تهور است و هر کس مبتلا به افراط یا تفریط باشد با میل کردن به طرف دیگر می‌تواند حد

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد دوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۰

DİA 276239

İbn Sina
090637
01 Ocak 2023
MADDE TAYİMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

آغاز: بعد بسمله و نستعین و حمد. یقول احوج خلق الله الغ بیک سالنی بعض اخوانی من الطلبة عما فی التحفة من اختلاف المنظر حین بحثهم عنه و لایستغنی ان انطق فیما فیها من الایجاب و السلب فسودت هذه الاوراق.
انجام: ای منها قدراً محسوساً و نصف فلک الظاهر اصغر عندالجمهور و بالعکس عند این الهیثم الحمدلله اولا و آخراً و باطناً و ظاهراً تمت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: امیر بیک بن مرتضی بن صنع الله حسینی عریضی احدی سلامی، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: مقوایی، ۵ص (۷۹-۸۳)، ۱۷ سطر [سنا - ف: ۲-۲۹۶]

● **اختلاف منظر القمر (مسئلة فی)** / هیئت / عربی
ixtilāf-u manẓar-il qamar (mas'alat-un fī)

ابن هیثم، حسن بن حسن، ۳۵۴ - ۴۳۰ قمری
ebn-e heysam, hasan ebn-e hasan (966 - 1039)
[سزگین ۲۵۸/۶ش ۱۰]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۸۶/۳
آغاز: بسمله، مسئلة فی اختلاف القمر للشیخ ابی علی بن الحسن الهیثم اذا کان ارتفاع القمر اقل من ثلثین درجة و کان غریباً و کان عرض القمر فی الجنوب؛ **انجام:** فان قوس اختلاف المنظر فی الطول الی خلاف توالی البروج و ذلک ها اردنا ان نبین
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن لایی پازهری، ۳گ (۵۶پ-۵۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶ - ۲۰۷]

● **اختلاف منظر قمر (جدول)** / هیئت / فارسی
extelāf-e manzar-e qamar (jadval)
طبق رصد محمد شاهی

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۵۵/۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: هندوستان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج لایه‌ای عنابی، ۱ص، اندازه: ۵×۲۰/۵سم [ف:۱-۵۱۴]

● **اختلاف الناس فی امر النفس و العقل = امر النفس و امر العقل = رسالة الی الکیا ابی جعفر محمد بن حسین مرزبان** / فلسفه / عربی
ixtilāf-un nās fī amr-in nafs wa-l 'aql = amr-un nafs wa amr-ul 'aql = r.-un ila-l kīyā abī-ja'far muḥammad ibn-i ḥusayn-i marzbān

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
نامه ای است که ابن سینا به «الکیا الجلیل ابو جعفر محمد بن الحسین بن المرزبان» نوشته و به‌نام «اختلاف الناس فی امر النفس و العقل» هم خوانده می‌شود. شیخ در پایان گوید: کتابی به نام «انصاف» نگاشتم، دانشمندان را در آنجا به دو بخش شرقی و غربی تقسیم نمودم و میان ایشان با انصاف گفتگو نمودم، و مشکلات «فصوص» و «اثولوجیا» را با همه شکی که در اثولوجیا هست [پل کراوس خاورشناس از این عبارت ابن سینا استنباط می‌کند که بوعلی سینا در نسبت اثولوجیا به ارسطو تردید داشته است. ن.گ :بدوی حاشیه ص۱۲۱ «ارسطو عند العرب» چاپ ۱۹۴۷م] بازگشودم و ضعف بغدادیان را نشان دادم، و این کتاب که ۲۸ هزار مسأله در برداشت در یک پیشآمد از من ربوده شد، و بازسازی آن دشوار است، پس بایستی همانند اسکندر و ثامسیطوس و محیی و مهمتر از آنان فارابی رفتار کنم، و از بد خطی پوزش می‌خواهم که دو سال است بیماری، از نامه نگاری من جلوگیری کرده است و این نخستین نامه است که می‌نویسم.
آغاز: کیائی طال الله بقاء الکیاء الفاضل اوحد دام عزه و تأییده و نعمته. .. و وصل کتاب الکیاء الفاضل الاوحد. ..والذی ذکره من اختلاف الناس فی امر النفس و العقل...
انجام: ..و کانت قد اقعدتنی وکفت یدی عن الخط و الکتابة و هذا اول ما (کتبت) بیدی و هو من برکات معرفته.
چاپ: عبدالرحمان بدوی این رساله را از روی نسخه لیدن و مجموعه موجود در دارالکتب مصر، با رساله «مباحثات» در ضمن کتاب «ارسطو عند العرب» به سال ۱۹۴۷م چاپ و پخش کرده است.
[فهرست مصنفات ۲۰؛ دنا ۱: ۴۲۲ (۱۰ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۱۰
خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی زرکوب، ۳ص (۱۱۹-۱۲۱)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹ - ۱۱۲۰]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۰۶/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مقوایی، ۳گ (۱۳۸پ-۱۴۰ر)، ۱۹ سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۸ - ۷۴۱]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۱گ (۱۱۹ر-۱۱۹پ)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ - ۱۲۷]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۲
آغاز و انجام: برابر

DİA 276239

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020

درج شده از جمله درباره علم حروف و جفر و شعبات دیگری از علوم غریبه؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۵۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱ - ۱۶۶]

● **جوهر النفس (من رسالة فی)** / فلسفه / عربی
jawhar-un nafs (min r.-in fī)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۶/۸-ف
نسخه اصل: راغب پاشا ش ۱۴۶۴؛ خط: نسخ، کا: صدقه بن حسین، تا: ۵۲۵ق؛ ۲گ (۶۱-۶۲)، ۲۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۱۸]

● **الجوهر النفیس فی سیاسة الرئیس** / حکومت و سیاست / عربی
al-jawhar-un nafīs fī siyāsat-ir ra'īs

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۲/۳-ف
نسخه اصل: ایا صوفیا ش ۴۸۲۴؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن منصور بن دبیس واعظ معروف به ابن الحداد برای خزانه سپهسالار شمس الخواص سعدالدین، تا: دوشنبه ۲۳ جمادی الثانی ۶۴۹ق؛ در پایان شعر نصیرالدین است: «بسی صورت بگردیده است عالم ...»؛ ۳۵گ (۳۲-۶۶)، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۱۷]

● **الجوهر النفیس فی شرح ارجوزة الرئیس** / طب / عربی
al-jawhar-un nafīs fī š.-i urjūzat-ir ra'īs

کحال، موسی بن ابراهیم، - ۸۷۹ قمری
kahhāl, mūsā ben ebrāhīm (- 1475)

وابسته به: الطب (ارجوزة)؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

شرحی است بر منظومه ابن سینا در طب با آغاز: «الطب حفظ صحه برؤ مرض ×× من سبب فی بدن منه عرض». مؤلف در مواضع متعددی از شرح، از اقوال حکیمان و طبیبانی همچون جالینوس، بقراط، ارسطو، رازی، ابوسهل مسیحی و حنین بن اسحاق استفاده کرده و در مقدمه کتاب فصولی در شرف علم طب و شرح حال ابن سینا و تصانیف وی نگاشته است.

آغاز: بسمله، فصل فی شرف علم الطب - اعلم، ان کل علم انما شرف بموضوعه و موضوع علم الطب هو بدن الانسان ... الطب فی لغه العرب یطلق علی معانی منها الاصلاح تقول طبیته اذا اصلحته ...

انجام: و اعلم، ان الدلائل لا تتغیر بحسب الازمان و لاالبلدان و لا الاسنان. و الله سبحانه و تعالی اعلم.

[دنا ۱۱۲۷/۳؛ قنواتی ۱۱۴؛ مهدوی ۱۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۲۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: خیرالدین بن عماد الدین شافعی، تا: ۱۰۲۲ق؛ تملک: حسین بن عبدالغنی حسینی به سال ۱۱۶۱ با مهر «عبده حسین»؛ یادداشت محمد علی بن محمد یوسف رضوی الطبیب و مهر «علی اکبر» (بیضی)؛ مهر: «سلام علی ابراهیم» (خشتی)، «... سعید الدوله ۱۲۶۸»(خشتی)،«یا علی بن ابی طالب» (بیضی)، «صراط علی حق نمسکه»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج سیاه، ۱۳۳گ (۱پ-۱۳۳)، ۱۹سطر (۷×۱۲)، اندازه:۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۵۴]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۱۸
همان نسخه بالا [نشریه: ۷ - ۱۴۰]

● **الجوهر و الطول و العرض و العمق** / فلسفه / عربی
al-jawhar w-aṭ ṭūl w-al 'arḍ w-al 'umq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۳۲-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳۵ سطر، اندازه: ۲۵×۳۶سم [ف: ۱ - ۶۶۳]

● **الجوهر و العرض** / فلسفه / عربی
al-jawhar wa-l 'araḍ

نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری
nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e 'alī (- 17c)

رساله کوتاهی است در مقارنه بین جوهر و عرض و اثبات اینکه بر حسب حقیقت شرافت بر عرض دارد چون مستغنی است از موضوع و عرض محتاج بدان می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۶۱/۳
آغاز: اما بعد واجب الوجود بذاته القیوم بالبقاء و الدوام المنزه عن خواص الجواهر و الأعراض و الأجسام؛ **انجام:** التاسع الانفعال و هو التأثر کما قرر مشروحاً فی موضعه
خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۸پ-۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۵ - ۲۷۹]

● **الجوهر و العرض و غیرهما** / پاسخ پرسشها / عربی
al-jawhar w-al 'araḍ w-a ġayr-i-himā

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

دارای هشت مسئله و پاسخ آنها با عنوان‌های «المسئلة، الجواب»: ۱ تا ۴. درباره جوهر و عرض؛ ۵. شرحی درباره احکام نجوم و

Ibn Sina
090637
01 Ocak 2010
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

کیفیت اخبار منجمین از حوادث؛ ۶. درباره رویا؛ ۷. از اینکه شک مقدمه یقین است؛ ۸. درباره جبر و اراده.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۳/۳

آغاز: قال سیدنا الشریف السید الاجل الاوحد المرتضی ... (پس از یک صفحه) المسئلة الاولی ما المانع من کون الجوهر جوهرا بالفاعل و جواز بنیونته؛ **انجام:** فی کیفیة الاختصاص حتی توثر ما قلناه من المقارنة لاول جزء من اجزائه تمت الرسالة و الجواب المسائل و اجوبتها فی الجوهر و العرض و غیرهما؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای نو، ۴۴ص (۱۷۴-۲۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵ - ۹۳]

● **الجوهرية** / فلسفه / عربی

al-jawharīyya

تاریخ تألیف: ۱۲۹۰ق

تألیف از: شیخ محسن. رساله‌ای است در جواهر و اعراض که نگارنده پس از خطبه آغاز مقصود خود را بحث در تکلم و احوال اعراض و تحقیق فصاحت متکلم ذکر می‌کند، سپس در چند مقدمه به بیان این امر می‌پردازد: مقدمه ۱. تعریف جواهر و اعراض و انواع آن؛ مقدمه ۲. بیان نقطه؛ مقدمه ۳. وجود اطراف و عدم آن ...؛ تعریف ملکه و کیفیت: در تفصیل علم وی از اقوال طوسی و تفتازانی شواهدی مناسب با موضوع ذکر کرده، و در پایان رساله جهت اطلاع به اسم خود رباعی آورده که ناتمام است. در فهرست اعلام الذریعه بسیار کسان با نام «محسن» که در قرن سیزدهم صاحب اثر می‌باشند آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۴۶/۱

آغاز: بسملة، الحمدلله الذی تقدس ذاته عن مشابهة الجوهر و العرض، و تنزه بجلال قدسه عن مقابلة الغرض (گ۱پ) ... و الصلوة علی قطب دائرة الوجود (گ۲) و مرکز نقطة الموجود محمد المحمود (گ۲پ) ... البحث فی هذا المقام فی التکلم و البحث عن احوال الاعراض اولاً ثم تحقیق معنی فصاحة المتکلم؛ **انجام:** و هذا هو الترجیح ایضاً لغدم الانقلاب بالنسبة الی الوجود الخارجی من الجوهر. الی هنا جف القلم ... قد اتفق الفراغ من تسوید هذه الرسالة الشریفة فی الالف الثانی و المائة الثالثة و العشر التاسع بل العاشر ... قدتم الرسالة الشریفة الموسومة برسالة الجوهریة بید ... اسماعیل بن شیخ محمد تقی دزفولی فی عاشر شهر رمضان المبارک من سنة ثمان و تسعین و ماتین بعد الف من الهجرة

خط: نسخ جلی، کا: اسماعیل بن شیخ محمد تقی دزفولی، تا: ۱۲۹۸ق؛ کاغذ: فرنگی شکری و حنایی، جلد: مقوایی رویه تیماج حنایی، ۵۸گ (۱پ-۵۸)، اندازه: ۱۲×۱۹ [ف: ۱۱ - ۴۰۳]

● **جوهرية النار = الاجوبة عن المسائل** / فلسفه، پاسخ پرسشها / عربی

jawharīyyat-un nār = al-ajwibat ‘an-il masā’il

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

در نسخه‌ها نام مخاطب مذکور نیست و با «المسألة الاولی» شروع می‌شود لکن صاحب تذکرة النوادر این جواب را به نام «رسالة الی جعفر الکیا» ثبت کرده و از آن دو نسخه در هندوستان نشانی داده است. شاید تصور شود مخاطب همان کیا بهمنیار شاگرد شیخ باشد ولی این تصور متقن نیست؛ زیرا بهمنیار را «ابوالحسن بهمنیار بن مزربان» خوانده‌اند، ثانیا اگر این سؤال از بهمنیار بود بایست قاعدتاً جزء المباحثات مندرج می‌شد، ثالثاً عناوینی که شیخ در ابتدای رساله برای مخاطب آورده مغایر با عناوینی است که معمولاً در رسائل دیگر با آنها بهمنیار را مخاطب قرار داده است؛ چنین مستفاد می‌شود که مخاطب کسی بوده که شیخ برای او احترامی بیش از آنچه یک استاد برای شاگردش قائل می‌شود قائل است. اگر عنوان «رسالة الی جعفر الکیا» نسبتی با عنوان و مخاطب اصلی این اجوبه داشته باشد، شاید بتوان گفت که مخاطب این جوابها همان «الکیا ابوجعفر محمد بن الحسین بن المرزبان» است که رساله «اختلاف الناس فی امر النفس و امر العقل» شیخ خطاب به اوست. (مهدوی)

آغاز: بسمله. کتابی یا سیدی و مولای و کبیری و خلیلی اطال بقاءک یوم کذا و کذا عن سلامة اما الجواب عن المسائل التی آثرت ان تعرف ما عندی فیها فانا ذاکره علی ما انا علیه من تقسیم الفکر و بالله التوفیق (المسألة الاولی) عیل ما اورده المسائل بلفظه قال بان المنار جوهر لانها مرکبة من هیولی و صورة؛

انجام: فهذا ما عندی فیما سألت و آثرت معرفته معرفته من جهتی و ارجو ان یکون کافیا بعون الله تعالی. تم السئوال و الجواب.

[دنا ۱۱۱۱۲۷/۳؛ مصنفات ابن سینا، مهدوی، شماره ۱۱؛ مجمع علمی عراقی۲۶۶/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۲-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۳گ (۸۷-۸۹)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۴۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۱گ (۳۵۳ ر-۳۵۳پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۳۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۲۷-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۱۱۱پ-۱۱۲پ) [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۳]

DİA 276249

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲/۷۶۰۲/۴

آغاز: بسمله ... فصل فی نسبه (صلعم) هو محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف؛ **انجام:** و ان اجدت الولایة منهم قطع اله قطع دابر الظالمین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال ۱۰۴۹ق؛ مجدول؛جلد: تیماج مشکی، ۶۹گ (۱۰۶پ-۱۷۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۶ - ۱۰۳]

● **الجواهر و الغرر فی کشف اسرار الدرر** / فقه / عربی

al-jawāhir wa-l ġurar fī kašf-i asrār-id durar

ثلاثی، یوسف بن احمد، - ۸۳۲ قمری

salāsī, yūsof ebn-e ahmad (- 1429)

کتاب فرایض و مواریث «درر الفرایض فی جمع الجلی منها و الغامض» سید علی بن حسین حسنی یمنی (-۷۲۹ق) را با عناوین«قوله ـ قوله» به درخواست بعضی شرح نموده است.

[مؤلفات الزیدیة ۳۸۴/۱ شماره ۱۱۱۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۲۰/۱

آغاز: الحمد لله القدیم الدائم الغفور الراحم و صلی الله علی نبی الاعارب و لاعاجم محمد و آله السادة الاکارم، و بعد فان بعض الاخوان

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان ـرم۱۱۷۴؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن اسعد بن احمد بن قبابک، تا: دوشنبه ۲۵ ربیع الثانی ۸۲۷ق، به رسم فخر الدین عبدالله بن مطهر بن محمد بن مرزوق؛ ۲۰۳ص (۲-۲۰۴) [عکسی ف: ۳ - ۴۰۳]

● **جواهر الولایه** / فضایل و مناقب، تاریخ معصومین/فارسی و ترکی

javāher-ol velāya

واصف سلماسی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۳ قمری

vāsef-e salmāsī, mohammad bāqer ben zayn-ol ʻābedīn (- 19c)

منظومه‌ای است در شرح معجزات حضرت رسول اکرم و مولای متقیان علی بن ابیطالب با ذکر بعضی مصائب اهل بیت حضرت پیغمبر.

[دنا ۱۱۱۸/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۶۱۳/۳]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۴

آغاز: هذا کتاب جواهر الولایه، بسم الله الرحمن الرحیم خدا راست حمد و پسندیدگی ×× جز او را نشاید پرستندگی؛ **انجام:** واصفم گر با خماسان گه عشوه و گه نازله ×× ایلرم هر دم شکایت حضرت عیسایه من

خط: نستعلیق زیبا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۳ق؛ مهر: «زین العابدین»؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۶۵گ، ۲۳-۱۹ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵ [ف: ۱ - ۳۸۹]

● **جوائز السلطان** / فقه / عربی

jawā'iz-us sulṭān

محمد حسین بن آقا باقر، - ۱۳۳۶ قمری

mohammad hoseyn ebn-e āqā bāqer (- 1918)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۲۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ابعاد متن: ۱۱×۱۵ [ف: ۱۷ - ۱۰۸]

● **جود و سماحت** / اخلاق / عربی

jūd wa simāḥat

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۲۴/۱۸

عباراتی در آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۷۸ پ) [ف: ۶ - ۴۰۹]

● **الجودیة** / طب / فارسی

al-jūdīya

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

اهدا به: سلطان محمود غزنوی (۳۸۸-۴۲۱ ق)

رساله‌ای کوتاه در درمان پاره‌ای از بیماری‌ها که در چند «باب» نگاشته شده و به ابن سینا نسبت داده شده است که محل تردید است. در سرگذشت و بیهقی و خزرجی چنین نگارشی از شیخ یاد نشد.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... بدان عزیز که این رساله‌ای است بر سبیل ایجاز و اختصار ... بدانکه جمیع علتها از خوردن بسیار و گفتن بسیار ...

انجام: بدانه هر که به عرق پیکان تیر آب دهد آن تیر به هر که زند در حال بمیرد بلاشک، بدین اختصار افتاد هر که آن قدر مطالعه کند و به عمل آورد فایده بیند.

چاپ: تهران، انجمن آثار ملی تهران، ۱۳۷۰ق / ۱۳۳۰ش، به تصحیح محمود نجم آبادی

[نسخه‌های منزوی ۵۱۷/۱؛ الذریعة ۲۸۶/۵؛ مصنفات ابن سینا /۲۶۸؛ فهرستواره منزوی ۳۴۰۴/۵ و ۱۳۱/۶؛ هدیة العارفین ۳۰۸/۱؛ دنا ۱۱۱۸/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد قاسم بن غلامعلی الطبیب؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۸۴-۱۸۶)، ۲۸ سطر مورب، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۲ - ۱۶۲]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد یازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.

DİA 276249

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2020

باشد که در «ایضاح المکنون» (۳۱۸/۱) از آن به «تلخیص البیان فی علامات مهدی آخر الزمان» نام برده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین. اما بعد ... این چند علامتی است مقدور از امام محمد مهدی صاحب الزمان در چهار فصل بیان کرده می‌شود.

انجام: کعبه مشرفه را اهل حبشه ویران کنند و بعد از آن قیامت قائم شود و العلم عندالله

[کشف الظنون ۸۹۴/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۷۲۰/۳ و ۴۴۵/۹]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۳/۳ و عکسی ۲۳۳۵/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق نازیبا، کا: عبدالنبی عثمانی شطاری، تا: ۲۲ صفر ۱۰۲۰ق، جا: شاه آباد هند؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۸۲پ-۸۳پ)،اندازه:۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۱۳۲] و [عکسی ف: ۶ - ۳۹۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۱۵/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۹گ (۳۹ر-۴۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۴ - ۱۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحمن، تا: ۲۷ محرم۱۲۷۳ق؛ جلد: مقوایی عطف تیماج مشکی، ۸گ (۱۰۷پ-۱۱۴ر)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲ - ۱۲۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۹۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تکبیر بگوید فتح شود و ششصد هزار کس را بکشد و در این شهر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (یک برگ)؛ کاغذ: سمرقندی آهارمهره نخودی زرافشان، جلد: تیماج تریاکی ضربی مجدول با بوته‌های ریسه‌ای مقوایی، ۴گ (۱۳۰پ-۱۳۳پ)، ۱۰و۲۰سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۳ - ۲۹۰]

● **احوال النبی (ص)** / تاریخ پیامبراکرم (ص) / عربی

aḥwāl-un nabī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۶/۳

از فصل الخامس فی منشائه و تنقله تا الفصل السابع فی ازواجه فصل ذکر العشرة من الصحابه: از ابو عبیده آغاز می‌شود و می‌رسد به «شرح غریب اللواحق»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج تریاکی و مقوایی نو، ۲۱ص (۶۱-۸۱)، ۳۳ سطر [سنا - ف: ۲ - ۲۰۹]

← احوال النفس ⟩ السماویات
← احوال النفس ⟩ النفس علی طریق الدلیل و البرهان

● **احوال النفس** / فلسفه / عربی

aḥwāl-un nafs

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ - ۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875 - 951)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹۴/۱۶

خط: نستعلیق، کا: میر محمد مؤمن حسینی، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۷۶ص (۲۰۱-۲۷۶)، ۲۱ سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۹ - ۱۴۳۷]

● **احوال النفس** / فلسفه / عربی

aḥwāl-un nafs

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

سزگین این رساله را در فهرست آثار شیخ ثبت کرده است، لکن در نسخه احمد ۳۲۸۶ که تنها نسخه آن است دلیل قاطعی بر این انتساب دیده نشد، زیرا فقط در پشت صفحه اول این مجموعه که با فوز الاصغر شروع می‌شود به خطی غیر از خط کاتب نوشته شده است: «و فیه رسالة فی ماهیة النفس لابی علی ابن‌سینا» و در کنار صفحه اول رساله نوشته شده است: «الرئیس سلمه الله و ابقاه». قنواتی (صفحه ۱۴۳) در باب این نسخه نوشته است «ولکن اتضح لی ان هذا المخطوط للفارابی» و دلیلی برای این انتساب نیاورده است.

چاپ: قاهره، محقق: احمد فؤاد الاهوانی، دار احیاء الکتب العربیة، ۲۰۳ص، ۱۳۷۱ق.

[فهرست مصنفات شیخ الرئیس مهدوی ص ۲۶۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۸۰/۴-ف

آغاز: فکلهم قد اثبت ان نفسا ثم اختلفوا فیما بینهم و انما اختلفوا من سوء النظر و قلة المعرفة؛ **انجام:** و لیست الاشیاء کلها مشتاقة الی العقل فالعلة الاولی اذا یسلک فی الاشیاء و العقل لایسلک

نسخه اصل: احمد ثالث ش ۳۲۸۶. نام کتاب به استناد گزارش فهرست مصنفات مهدوی ص ۲۶۰ تغییر یافت؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلم‌ها - ف: ۲ - ۱۵۱]

● **احوال النفس بعد الموت** / کلام و اعتقادات / عربی

aḥwāl-un nafs baʻd-al mawt

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۸۷/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۸گ (۱۲۴ر-۱۳۱ر)[نشریه:۲-۱۲۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۱/۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلم‌ها - ف: ۱ - ۵۶۳]

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020
İbn Sina
090637

تقسیمات

● **تقسیمات زمین و شناخت قبله** / جغرافیا / فارسی
taqsīmāt-e zamīn va šenāxt-e qeble

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴۷/۶
خط: نستعلیق، کا: ملا شکر الله بن ملا رضا قلی مازندرانی شاگرد اشرفی، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۲گ (۱۷۱-۱۹۲)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶ - ۶۲۱]

● **تقسیمات ناس** / متفرقه / عربی
taqsīmāt-e nās
تقسیم ناس به اقسام زیر: طائع و عاصی و تقسیم عاصی به تائب و غیر تائب و تقسیم غیرتائب به مصر و غیرمصر و تقسیم مصر به مصر بر صغائر و مصر بر کبائر و تقسیم مصر بر کبائر به معتقد حلیت و غیر معتقد به حلیت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۶۷-طباطبائی
آغاز: قال بعض المحققین الناس علی قسمین طائع و عاصی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۶۱ر) [ف: ۲۳ - ۷۳۴]

● **تقسیمات نبضیه** / طب / عربی
taqsīmāt-e nabzīye
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
رساله‌ای است پزشکی درباره عروق و نبض.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۵۲/۱۱
آغاز: بسمله. العروق الضوارب منها ما تدرک حرکتها حساً بمنزلة العروق التی فی الیدین و الرجلین، و منها ما لاتدرک حرکتها حساً؛ **انجام:** یکون صلباً متساویاً صغیراً، و اما ان ینقل مقدارها لا امتلا من الطعام او من الاخلاط.

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۶گ (۱۰۸پ-۱۱۳پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۷سم [ف: ۷ - ۴۰۴]

● **تقسیم اجزاء صناعة المنطق للمبتدی** / منطق / عربی
taqsīm-u ajzā'-i ṣanā'at-il manṭiq li-l-mubtadī
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)
رساله بسیار مختصری است در تقسیم اجزاء صناعت منطق برای مبتدی. در منابع موجود نشانی از این اثر خواجه نصیرالدین طوسی نیافتیم.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۹۰
آغاز: بسمله، قال لما کان نظر صاحب الصناعه فی المعانی فکل معنی اما المفرد و اما مؤلف و کل مفرد اما کلی اما جزئی؛ **انجام:** و الی ما یعرف به المرکبات و هو الحد و الی ما یعرف به المرکبات و هو نفس البرهان و الله اعلم تمت
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی نهاوندی، تا: ۱۳۰۲ق؛ مهر: «عبده محمد تقی» (بیضی)؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج زرشکی، ۲گ (۱۶پ-۱۷)، ۱۱سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [رایانه]

← تقسیم اجسام زنده ⋟ دانایی ذات

● **تقسیم ادویه** / طب / فارسی
taqsīm-e advīye
طبیب قاینی، میرزا عبد الله، ق۱۳ قمری
tabīb-e qāyenī, mīrzā ʻabd-o-llāh (- 19c)
تاریخ تألیف: ۵ ربیع الاول ۱۲۹۸ق
گویا از میرزا عبدالله طبیب قاینی.

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد نهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.
DİA 276247

Ibn Sina
090637
01 Ocak 2020
MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN

۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۱۶۶]

● **معانی هلال و عین** / ادبیات

ma'ānī-ye helāl va 'ayn

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۳۱/۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ ۱گ (۱۰۲ر) [ف:۶-۳۵]

● **معانی الهمزة و الیاء و الواو و النون و الطاء** /ادبیات / عربی

ma'āni-l hamza wa-l yā' wa-l wāw wa-n nūn wa-ṭṭā'

معانی الهمزة و الیاء و الواو و النون و الطاء و الکاف و الزاء و السین و الصاد و الباء.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۰/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱ ص، ۲۵سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [سنا: ف: ۲-۶۸]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۰۶/۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۷۶]

● **المعاودة فی امر النفس و الفیض = جواب ابی سعید ابی الخیر** / فلسفه / عربی

al-mu'āwada fī amr-in nafs wa-l fayḍ = javāb-e abī sa'īd-e abe-l xeyr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

ابوسعید می‌پرسد چرا طبیعت نمی‌تواند آغاز و بنیاد چیزها باشد و شما این را به کتاب‌های دیگر و مباحثات بازگشت دادید؟ باز از فیض الهی می‌پرسد که چیست و می‌گوید من هنوز کتاب مباحثات را ندیده‌ام. شیخ در پایان یادی از فیض الهی خود می‌کند و می‌گوید من آنرا نوشته‌ام و اکنون باز آنرا می‌آورم. در اینجا عبارتی از آغاز رساله «فیض الهی» یا «الفعل و الانفعال و اقسامهما» (چاپ دکن به سال ۱۳۵۳؛ ش ۱۹۰ قنواتی) می‌آید و پاسخ پایان می‌یابد ولی باید همه آن در دنبال باشد وگرنه سخن بریده خواهد ماند. پیداست که شیخ این رساله را که پیش نوشته بود چون با پرسش میهنه‌ای می‌ساخت در دنبال پاسخ او گذارده است و سخن شیخ بدین گواهی می‌دهد. (دانش پژوه)

در بعضی از نسخه‌ها قید شده است که آن را شیخ در جواب ابی عبید جوزجانی نوشته است. مهدوی احتمال می‌دهد که رساله «الفیض الالهی» ابن سینا جواب سؤال دومی باشد که در این رساله مطرح شده است.

آغاز:فکتب الشیخ سلطان العارفین خاتم المشایخ ابوسعید بن أبی الخیر، قدس الله روحه: أسبغ الله تعالی علی الشیخ الرئیس مواد النعم المتوالیة و رفع له عماد الدولة النامیة قد تجدد علی الخادم اشکالان اما الأول ... قد ذکرت فی خلال الکلام و قلت ان الطبیعة لایجوز ان یکون مبدأ الاشیاء المنسوبة الیها ... و اما اشکال الثانی فهو من اعظم المهمات و قد ذکرت فی عدة مواضع الفیض الالهی و الفیض من واهب الصور فأتوقع الجواب. فأجاب: و قعد فقد وصلت المسألة و المعاودة فی امر النفس و الفیض اطال الله بقاء الشیخ الاجل سلطان العارفین خاتم المشایخ ... و وقفت الآن علی غرضه فیها و صادفته لم یتأمل ما قلته فی الجواب الأول تاملا بالاستقصاء ... اما فیض الالهی فسنذکر بعد هذا الجواب ان شاء الله تعالی ...

انجام:و لیس کل ما لیس وجوده من ذاته یجوز ان یزول وجوده و هو الذی لیس فیه الترکیب المذکور و هذا ما اردنا ان نبین و بعد هذا نذکر رسالة الفیض الالهی ان شاء الله تعالی.

چاپ: در رسائل، جلد دوم (استانبول: ۱۹۵۳م)

[مصنفات ابن سینا (مهدوی) ص ۵؛ مجمع العلمی ۱: ۱۱۹، ۳: ۲۵۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا ما أردنا أن نتبین و بعد هذا یذکر رسالة الفیض الالهی فی أول السؤال الثانی من أمر النفس فأقول الأفعال و الإنفعالات

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲گ (۳۴ر–۳۵ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۱۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** و هذا ما اردنا ان نبین و بعد ها نذکر رسالة الفیض الالهی و قد کتبناها ... الفیض الالهی فی اول السئوال الثانی من امر النفس فاقول الافعال و الانفعالات.

خط: شکسته تعلیق، کا: نصیرالدین حسین حر حسینی، تا: ۱۰۷۶ق؛ ۲گ (۶۰ر–۶۱ر) [ف: ۳-۱۷۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۵/۴

در فهرست با عنوان «جواب سوال ابوعبید جوزجانی» آمده است که با توجه به مهدوی (مصنفات ابن سینا، ص ۵) تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۳۸۵]

● **معاول العقول فی قلع اساس الاصول = سیف الله المسلول علی مخربی دین الرسول = قلع الاساس** / اصول فقه / عربی

ma'āwil-ul 'uqūl fī qal'-i asās-il uṣūl = sayf-ul lāh-il maslūl 'alā muxarribī dīn-ir rasūl = qal'-ul asās

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ – ۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e 'abd-on-nabī (1765 - 1817)

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سی؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۰.
DİA 276268

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 20..

قومهم و عالجهما صح المجروح و اما الذی قطعت یده فهذا الطبیب اخرج بقیة یده من المفصل و جاء بید میت اخرو و صل یده بهذه حتی التزم عظمه بعظمه و عرقه بعرقه و مخه بمخه و جلده بجلده ... حتی جری دمه بهذه الید المیتة و تحرک النبض تحرکا صحیحاً ساوی فی القبض و البسط کیده الصحیحة ...

انجام: مع ان ادراجها فی التبعیة اولی هذا ما تیسر لی اجابة لمسئول من لا یسعنی رده و هو جناب السید العالم ... السید الند و الفاضل المعتمد المولوی صاحب دائم علاؤه ... زین العابدین ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۶] و [ف: ۲۰-۶۰۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۵۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۶]

● یرلیغ فتح راه حجاز و سفر کعبه /-

yarlīq-e fath-e rāh-e hejāz va safar-e ka'be

جوینی، عطا ملک بن محمد، ۶۲۳ - ۶۸۱ ؟ قمری

joveynī, 'atā malek ebn-e mohammad (1227 - 1283)

تاریخ تألیف: رجب ۶۶۷ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۹/۱۰

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷ و۸؛ کاغذ: سمرقندی، ۴ص (۱۰۳-۱۰۶)، ۱۶سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۹-۱۱۷۲]

● یزدان شناخت = ایزد شناخت / عرفان و تصوف / فارسی

yazdān šenāxt = īzad šenāxt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh(981 - 1038)

رساله‌ای کوتاه و بسیار فشرده که به ابن سینا نسبت داده شده و همان است که در فهرست منزوی (ص۸۶۶) معرفی شده؛ در سه «باب»: باب ۱. در اثبات باری و شناختن بعضی از صفات و افعال، در هفت فصل؛ باب ۲. در معرفت نفس انسانی و حال او بعد از مفارقت بدن، در هشت فصل؛ باب ۳. در نبوات و معجزات و کرامات، در شش فصل. همان است که به عین القضاة همدانی و یحیی بن حبش سهروردی و بابا افضل کاشانی نیز نسبت داده شده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۵/۱

به نام ابوعلی در ص ع؛ کا: محمد بن صفی الدین سید محمد حسینی، تا: رجب۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۱ص (۱-۲۱)، اندازه: ۹×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۱۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۵۰/۸

در این نسخه که گزیده‌ای از آن است از ابن سینا دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: شاه کوهی، علی اصغر، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۱۶ص (۱۱۷-۱۳۲)، ۱۸سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۵۹۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۹۲/۱

آغاز: بدانکه این رساله ایست در بیان علمی که همه علما عاجز مانده است در پیش این علم؛ **انجام:** و وصیت می‌کنم که این رساله و نسخه آن بنا مستعدان و شریران ندهند.

خط: نستعلیق زیبا، کا: عبدالله بن ابوالحسن طبیب حسینی بهبهانی دهدشتی، تا: جمعه ۲ ربیع الثانی۱۲۸۲ق، جا: نجف اشرف؛ ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۷۷]

● یزدان شناخت = ایزد شناخت / عرفان و تصوف / فارسی

yazdān šenāxt = īzad šenāxt

؟ عین القضاة، عبدالله بن محمد، ۴۹۲ - ۵۲۵ قمری

'ayn-ol-qozāt, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1100-1132)

اهداء به: جمال الدین محمدبن محمود

رساله‌ای درحکمت الهی؛ در سه «باب»: باب ۱. دراثبات باری تعالی وشناختن بعضی از صفات وافعال او(هفت فصل)؛ باب ۲. درمعرفت نفس انسانی (هشت فصل)؛ باب ۳. درمعرفت نبوات ومعجزات وکرامات (شش فصل). این کتاب به عین القضاة همدانی و نیز به ابوعلی سینا وبابا افضل و شیخ اشراق هم منسوب شده است.

آغاز: بسمله، چون از جناب مقدس ازلی و پرده قدم بند ای را از بندگان خویش برگزینند و لباس سعادات و خلعتی از کرامات دروی پوشانند و رقم اصطفیناه فی الدنیا برناصیه او کشند.

انجام: میسر گرداناد بمنه وجوده و سعة فضله و کرمه تمت الرسالة ایزد شناخت تصنیف القاضی ابو المعالی عین القضاة الهمدانی نور الله مرقده

[نسخه‌های منزوی ۸۶۶/۲؛ الذریعة ۲۷۸/۲۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۳-عکسی

نسخه اصل: از ترکیه کتابخانه ایاصوفیه؛ بی‌کا، تا: ۷۳۱ق [نشریه: ۲-۲۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۵۷۱) [ف: ۱۵-۲۰۱]

Ibn Sina
090637
01 Ocak 2020
MADDE YAYIMLANDIK
SONRA GELEN DOKÜM

۲۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** صلاة الکمال جاریة الی یوم یعرض فیه الاعمال

خط:نسخ و نستعلیق،بی‌کا،تا:محرم ۱۲۶۹ق؛ مصحح، با بلاغ؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [مؤید: ۳ - ۱۶۱]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۵۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق؛ کاغذ: کاغذ آهار مهره فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۴۶گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۱/۷سم [ف: ۲ - ۱۶۸]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** شامل جمیع اقسام وکافل رفع تمام سلوک و اوهام باشد والله المستعان و علیه التکلان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۶ق؛ با اشکال نجومی؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵۳سم [ف: ۱۰ - ۳۵]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** صلوة الکمال صلوة جاریه یوم یعرض فیه الاعمال

خط: نسخ، کا: محمد بدیع بن سید مصطفی بن امیر عبدالحمید موسوی اصفهانی، تا: ۱۲۷۶ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، قرمز، ۱۶۵گ، ۲۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵ - ۴۷۷]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۳۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۵۶گ، ۱۴ سطر،اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۵۱]

۳۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۷۳۲ت

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابو تراب حبیب الله بن شکر الله، بی‌تا؛ جا: گجرات؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: آبی، جلد: چرمی، ۱۳۰گ، ابعاد متن: ۱۲/۵×۱۷، اندازه: ۱۷×۲۱سم [رشت و همدان: ف: - ۱۱۰۵]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۲۴-۱۹/۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** وما ابرىء نفسی و لاارکبها از این جهت دراین کتاب مستطاب اصابه صوت نموده واختیار این عمل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲ - ۱۰۶۳]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۳

آغاز: چه اگر وی را هیچ طرف وضعی نباشد هر آینه مقدار نیز متناهی باشد ... و (خط) با وجود اختلاف بسیار و انحاء بیشمار (یا مستقیم بود یا منحنی) (از بخش یکم مقدمه در مبادی ریاضی)؛ **انجام:** برابر

پاره‌ای از بخش یکم مقدمه و بخش دوم آن و دو مقاله را دارد و خاتمه را ندارد و مانا او گزارش ننمود؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن غلامعلی کرمانی، بی‌تا؛ محشی از محمد هادی بن محمد علی منجم؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۶۶گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۲سم [ف: ۴ - ۹۱۹]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۵۳

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● تنقیح المکنون من مباحث القانون / طب / عربی

tanqīḥ-ul maknūn min mabaḥiṯ-il qānūn

خجندی، محمد بن عبداللطیف، - ۵۵۲ قمری

xojandī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-latīf (- 1158)

وابسته به: القانون فی الطب؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

خجندی می‌گوید: «فقد التمس منی بعض من حسن ظنه لی ان اجمع له کتابا یشتمل علی ما علق المکنون من مباحث القانون»؛ ظاهراً کتاب قانون بوعلی سینا به‌وسیله یکی از افاضل مختصر می‌شود و نام مکنون می‌گیرد و بعد از خجندی خواسته می‌شود که این مکنون را تنقیح کند و در ضمن آن مطالبی می‌آورد که در قانون خود شیخ الرئیس نیامده است.

[دنا ۳/۳۷۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۳۸

آغاز: بسمله، عونک اللهم، اسال الله الاجابة فی العلم و العمل؛ **انجام:** من کلیات الطب علی سبیل الایجاز و لنتقل بعده العلوم الجزئیه ان شاء الله تعالی.

خط: نسخ، کا: الیاس بن بلحسن موسوی اصفهانی، تا: ۶۹۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی تیماج عنابی، ۱۶۶گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۱۶/۵سم [ف: ۱۰ - ۴۱۸]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۷۶

بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸ [نشریه: ۳ - ۳۶۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۲۱

تنها کلمات است؛ خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: ۱۰۰۸ق، جا: اصفهان و بافق؛ کاغذ: سفید [سنا: ف: ۱ - ۱۸۷]

● تنقیح المناظر لاولی (لذوی) الابصار و البصائر / فیزیک / عربی

tanqīḥ-ul manāẓir li-uli-l (li-ḏawi-l) abṣār wa-l baṣā'ir

فارسی، حسن بن علی، ۶۶۸ - ۷۱۸ ؟ قمری

fārsī, hasan ebn-e ʻalī (1270 - 1319)

وابسته به: المناظر = مناظر ابن هیثم؛ ابن هیثم، حسن بن حسن (۳۵۴-۴۳۰)

تاریخ تألیف: ۷۱۸ق

اصل کتاب «المناظر» از اقلیدس صوری است که ابوعلی محمد بن حسین بن حسن بن سهل بن هیثم بصری (- ۴۳۰ق) به عربی

فهرستگان : نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد نهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران : سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/ ۱۳۹۱.
DİA 276247

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2023

قصاید و قطعات شعری است که مؤلف آن را از دیوان‌های قدیم و جدید انتخاب کرده است. مجموعه ابیات منتخب ۳۳۶۵ بیت است. در ۱۸ رمضان ۱۳۷۲ق جمع‌آوری را آغاز کرده و در روز چهارشنبه ۱۳ محرم ۱۳۷۳ق به پایان برده است.

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۵]

● **هنجار گفتار** / بلاغت / فارسی

hanjār-e goftār

تقوی، نصرالله بن رضا، ۱۲۸۸ - ۱۳۶۷ قمری

taqavī, nasr-ol-lāh ebn-e rezā (1871 - 1948)

مؤلف که از رجال برجسته علمی- سیاسی معاصر است، این کتاب را در یک «مقدمه»، سه «سخن» و یک «خاتمه» در موضوع بلاغت فارسی (معانی، بیان، بدیع) به همراه شواهد بسیار از اشعار خودش نگاشته است. تقوی کتابخانه بی نظیری از آثار خطی داشت که برخی به کتابخانه مجلس منتقل شد و برخی همچنان در خاندان وی نگهداری می‌شود. این‌که عده‌ای از منابع مانند خیامپور در فرهنگ سخنوران نام پدرش را محمد رضا ضبط کرده‌اند با نوشته خودش در پایان نسخه‌ای از کتاب که منزوی دیده و نیز اجازه میرزا حسین نوری به وی (که در نامه فرهنگیان عبرت نائینی نقل شده است) متفاوت است. نام پدر سید نصرالله در دو مورد اخیر «رضا» ضبط شده است.از هنجار گفتار به جز نسخه حاضر نسخه دیگری نمانده زیرا در حیات مؤلف چاپ شده است.

آغاز:بسمله - ستایش بیحد خالقی را سزاست که خلقت انسانی نمود و او را نعمت بیان ارزانی فرمود و ... و بعد این مختصری است در علم معانی و بیان و بدیع و مرتب است بر یک مقدمه و سه فن و خاتمه ...

چاپ:این کتاب در زمان حیات مؤلف به سال ۱۳۱۷ش و یک بار نیز در اصفهان به سال ۱۳۶۳ش (فرهنگسرای اصفهان، ۳۴۴ص) منتشر شد.

[الذریعة ۲۴۶/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۲۱۵۲/۳؛ فرهنگ سخنوران ۱۸۸/۲؛ نامه فرهنگیان ۷۷۹-۸۰۱؛ مدخل «تقوی» از رقیه رسولی در دانشنامه جهان اسلام ج ۷]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و دلها را از دنیا سرد نموده بجانب عقبی بر می‌گرداند. کاش عقلای دنیا پند این دیوانه را بکار می‌بستند تا از مکاره دنیا و آخرت رستگاری می‌جستند.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ دارای رکابه، مسوده مؤلف است با خط‌خوردگی‌های بسیار و اصلاح در حواشی؛ یادداشت ها و فیش هایی از مؤلف لابه‌لای اوراق هست که برخی فیش‌هایی است که وی برای تهیه این کتاب تهیه کرده و یک مورد هم نامه‌ای است از «علی محمد محبوبی به حاجی سید اسماعیل تقوی» درباره تهیه کردن یک شوفر خوب برای آقای تقوی (گویا سید نصرالله)؛ جلد: مقوایی، ۱۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۶سم [ف: ۲۷/۱-۶۶]

● **الهندباء = رسالة فی الهندباء = هندباء غیر مغسولة = کاسنی = خواص کاسنی** / طب / عربی

al-hindibā' = r.-un fi-l hindbā' = hindbā' ġayr-i maġsūla = kāsnī = xavass-e kāsnī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

از شیخ رئیس پرسیدند که چرا پیامبر دستور داده که کاسنی را نشسته به کار برند و دانشمندان هم چنین گفته‌اند؟ او کاغذ برداشت و بی‌درنگ این نامه را نوشت و در آغاز آن گفت که پیامبر فرمود کاسنی را نشسته به کار برید که باران بهشت بر آن باریده است. سپس این گفته را روشن ساخت و در پایان نوشت که با این سخنانم درستی گفته‌های پزشکان و گفتار پیامبر که بیشتر آن مثل و رمز است آشکار گردید. شیخ در اینجا هم آن‌چنان‌که در اثبات النبوه و معراج‌نامه درباره سخنان پیامبر گفته است درباره این خبر نبوی اندیشید و پیداست که او روش تأویل باطنی گرفته است.شیخ می‌گوید گروهی از دانشمندان می‌گویند که شیره کاسنی نشسته و نپخته را باید به کار برد و دسته‌ای می‌گویند که باید آنرا شست و پخت و شیره آنرا پاکیزه ساخت و خورد. او با آوردن اصلی از علم طبیعی سخن خود را استوار می‌دارد و گفتار پیامبر را درست نشان می‌دهد و از دیسقویدوس یاد می‌کند.(دانش پژوه)

آغاز:بسمله هذه رسالة الهند باللشیخ الرئیس ابی علی الحسین بن عبدالله بن سینا رحمه الله سئل عنه ان یملی کلا ما فی علة امر النبی علیه السلام الصلوة و باستعمال الهندبا غیر مغسول فاخذ الدرج و کتب ارتجالا روی عن رسول الله صلی الله علیه و سلم انه امر بتناول الهند با غیر مغسول

انجام:صواب ما قاله المهرة من الاطباء المذکورین و بان معنی الکلام النبوی الخارج کثیر منه مخرج الامثال المضروبه و به و الرموز الواقعه و بالله التوفیق تمت الرساله

چاپ: در قسطنطنیه توسط سهیل انور به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۱۵۰/۸؛ فهرست نسخه‌های مصنفات ابن سینا ص ۲۵۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶/۲۳۰-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ۴۷۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۵۰۶ق؛ مقابله شده؛ ۴گ(۵۳-۵۶)، ۲۴سطر [فیلمها ف: ۱-۴۳۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلّی، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ جلد: مقوا، ۶ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۹-۲۲۹]

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTA SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2007

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ جمادی الاول۱۲۹۹ق؛ ۵گ (۱۶ر-۲۰ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: -۵۳]

● **معنی القدر** / فلسفه / عربی

ma'na-l qadar

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۷۴/۱

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۳گ (۱-۳)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف:-۳۵۰]

● **معنی قرآن** / عرفان و تصوف / فارسی

ma'nī-ye qor'ān

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330 - 1431)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۲۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ ۴ص (۲۹۹-۳۰۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۱]

● **معنی قول الاطباء لشیء انه مرکب من قوی متضادة** / طب / عربی

ma'nā qawl-il aṭibbā' li-šay'-in anna-hū marakkab-un min quwā mutaḍāda

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷/۱۵-ف

نسخه اصل: روان کوشکو، ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ربیع الثانی۸۸۸ق، جا: شیراز [فیلمها ف: ۱-۴۳۷]

←معنی قول الصوفیة: «من عرف سرالقدر فقد الحد» ⟵ سر القدر

←معنی قول الصوفیة: «من عرف سرالقدر فقد الحد» ⟵ اوراد سبعه

● **معنی قول النبی انا و انت یا علی کهاتین** / کلام و اعتقادات / عربی

ma'nā qawl-in nabī ina wa ant-a yā 'alī ka-hātayn

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۲۴عکسی

نسخه اصل: کتابخانه آستانقدس رضوی، شماره ض۲۱۵۰۹؛ خط: نسخ، کا: سید احمد بن محمد رضا حسینی صفایی خوانساری، تا: ۱۳۲۹ق؛ مصحح، محشی، رکابه‌دار؛ ۲۲سطر [عکسی ف: ۴-۳۹۰]

● **معنی القیامة** / بهائیت / عربی

ma'na-l qīyāma

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۱۵/۸

آغاز: بسمله. الحمدلله انزل الامر فی الکتاب للذین اتبعوا امرالله بالحق ... و بعد قد نزل کتابک فی ارض الضاد، و اطلعت بخطابک، فاعلم؛ **انجام:** و سبحان الله عما یصفون ... و الحمدلله رب العالمین

به روش بهائی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۲گ (۲۵ر-۲۶پ)، ۱۹سطر [ف: ۹-۱۷۲]

←معنی الکراهة فی العبادات ⟵ کراهة العبادات (رسالة فی معنی ...)

←معنی الکراهیة ⟵ کراهة العبادات (رسالة فی معنی ...)

● **معنی: «لاجبر و لاتفویض بل امر بین الامرین»** / کلام و اعتقادات

ma'nā: «lā-jabr-a wa tafwīḍ bal amr-un bayn-al amrayn»

در بیان معنی «لاجبر و لاتفویض بل امر بین الامرین».

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۰۰/۶

خط: نسخ روشن، کا: میرزا حسین بن غلامحسین نهاوندی، تا: ۱۲۳۹ق؛ ناتمام؛ جلد: میشن، ۲۶-۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [فهرست عراقی: ۱-۴۲۷]

● **معنی لفظ الواحد** / فلسفه / عربی

ma'nā lafẓ-il wāḥid

بندی از کتابی فلسفی است در معنی لفظ واحد و بحث درباره اسم و صفت باری تعالی. در این رساله از تفسیر آیة الکرسی ملاصدرا نقل قول شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۱۰

آغاز: بسمله. و اعلم ان لفظ الواحد قد یکون اسماء هو الواحد بما هو واحد و قد یکون صفة؛ **انجام:** مرأة فی حقیقة المنطبع فیها لما مر فافهم و تدبر.

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۹ص (۱۳۳-۱۵۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۱]

←معنی لفظ جلاله ⟵ تحقیق در معنی لفظ جلاله

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سی؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰\۲۰۱۳.

DİA 276268

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2013

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ شوال ۱۰۶۳ق [ف:-۶۵]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۵۱/۴-۶/۱۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۶گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۳۹]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۲۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۸۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۵۴/۲۰

آغاز و انجام: برابر

شعر فارسی فارسی با تخلص «نجما» در پایان هست و چهار عنوان فصل دارد؛ خط: نسخ، کا: تولمی، علی عسکر بن مؤتمن، تا: ۱۲۲۲-۱۲۲۴ق، برای آقا محمد علی پسر حاجی حسین رشتی؛ جلد: تیماج مذهب، ۹گ (۵۴مکرر-۶۲ر)، ۲۹سطر (۱۲×۲۳) [ف: ۱۲-۲۶۶۵]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۵/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «رساله عرفانی» و از نسفی دانسته به احتمال؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: میشن، ۱۶گ (۱پ-۱۶ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۲سم [ف: ۷-۱۶۵]

۱۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۱۳

خط: نستعلیق، کا: مینوی، مجتبی، تا: ۱۳۵۹ق؛ از روی نسخه موزه بریتانیا ش Or. 7963 مورخ روز یک‌شنبه ۲ ذیقعده ۷۷۲ که در پایان آن تاریخ مرگ شیخ اویس خان در تبریز در عمارت خواجه رشید در روز ۳ جمادی الاول ۷۷۶ و کشته شدن شهزاده مرحوم شیخ حسن پس از او به سه روز دیده می‌شود [نشریه: ۶-۶۸۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۷۷

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۵۹ص [عکسی ف: ۷-۲۷۵]

● معیار العقول = جرثقیل = جراثقال / ریاضیات / فارسی

me'yār-ol 'oqūl = jarresaqīl = jarasqāl

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

این رساله از شیخ رئیس دانسته شده است، در پنج«باب»: ۱. ذکر نامهای آلات جرثقیل؛ ۲. شرح آلات جرثقیل؛ ۳. اندر آن‌که این آلات سه‌گانه را از قوت به فعل باید آوردن؛ ۴. اندر ترکیب این آلات با یکدیگر؛ ۵. اندر انجام کتاب و معانی پراکنده.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی رفع مقادیر اهل الکمال ... بعد از حمد پروردگار ... چنین گوید ... ابو علی ... که این رساله ایست بی نظیر و بدیل در بیان اعمال جرثقیل مشتمل بر ابواب و فصول مسمی بمعیار المقول.

انجام: پس واجب کند که چرخها را بر استقامت یکدیگر سازند و بدین جمله نموده آمد و صورتش این است.

چاپ: حیدرآباد، سنگی، ۱۲۵۰ق، ۲۰ص؛ به تصحیح جلال الدین همایی، تهران، انجمن آثار ملی: ۱۳۳۱ش

[نسخه‌های منزوی: ۱۵۸/۱؛ معیار العقول چاپ تهران؛ الذریعة: ۹۴/۵؛ و ۲۸۰/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۳۹۲۰/۵]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۱/۷

خط: نستعلیق، کا: سلطان حسین، تا: ۱۰۴۶ق، جا: کرمان [نشریه: ۲-۱۰۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۱۳

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد بدان ایدک الله تعالی فی الدارین که در هیچ شعبه از شعب دانش چندان فایده یافت نشود که در علم جر اثقیل؛ **انجام:** و طریق افکندناو تار بر هر یک از بکرات صورت ارتسام بدنطریق یافت تا بر طالبان این آسان بود و منه العصمة و التوفیق والیه ثقتی.

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن غلامعلی طبیب، تا: ۱۰۵۳ق؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۱۶۷-۱۷۴)، ۲۷سطرمورب، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۲-۱۵۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، ۱۳گ، ۱۴سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۶-۲۸۳]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۷۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۸ق؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۸گ (۱۲۶ر-۱۳۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۵-۳۳۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۱۷/۲

کامل؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن بنت آقا سید عباس بن سید محمد مجاهد و ابن سید عبدالحسین بن سید محمد صادق بن سید مهدی بن سید منصور، تا: ۱۳۰۹ق، جا: قزوین؛ واقف: سید باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۰۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۳۶/۷

در چند باب، باب اول پنج فصل و در فصل پنجم از انجام کتاب، از باب چهارم افتادگی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط [ف: ۶-۴۷۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۷۳/۱

آغاز: در ذکر آداب جرثقیل و تفصیل آلات و ادوات، بسمله. بدانکه آلتهایی که بدان چیزهای گران نامعلوم را بقوت اندک معلوم توان کرد ... آلات جرثقیل و ان مرتب است بر پنج فصل؛ **انجام:** و چرخ اب ... همین کنند (در ص ۲۸ جرثقیل است به عربی)

DİA 276268

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020
İbn Sina
090637

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** روز پنج‌شنبه هزار مرتبه یا ذوالجلال و الاکرام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد:تیماج،۲۰۴گ،۱۷سطر(۹×۱۷)،اندازه:۱۶×۲۵سم [ف: ۱-۴۳۰]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۹۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۱۳]

● **معراج المؤمنین فی صلاة اللیل و آدابها** / آداب و سنن / فارسی

me'rāj-ol mo'menīn fī salāt-el layl-e va ādābehā

رستم بن صفی قلی، ق۱۲ قمری

rostam ebn-e safī qolī(- 18c)

اهداء به: شاه سلیمان صفوی

در آداب و فضیلت و ادعیه بیداری و نماز شب (شفع و وتر) و نافله صبح و اوقات آنها در یک «مقدمه» و شش «منهج» و «خاتمه»: مقدمه: در فضیلت ذکر بعضی از آداب و اوقات دعا و ادعیه متضمنه بر تمجید و تحمید؛ منهج ۱.فضیلت بیداری و نماز شب و ذکر اوقات و سایر امور متعلقه به آن؛ ۲. بیان آداب و ادعیه برخواستن از خواب و آداب و ادعیه بیت الخلا و مسواک و غسل جنابت و وضو و دخول مسجد و استعمالخوشبویی و شانه و سایر چیزهایی که پیش از نماز سنت است؛ ۳. بیان آداب و ادعیه هشت رکعت نماز شب و سایر امور متعلقه به آن؛ ۴. آداب و ادعیه نماز شفع و وتر و سایر آنچه متعلق است به آنها؛ ۵. بیان اوقات و آداب و ادعیه نافله و دعاهای طلوع صبح؛ ۶. بیان بعضی فضائل شب جمعه و دعاها و نمازهای حاجت متعلقه به سحر شب جمعه و دعاهای متعلقه به نماز تهجد شب جمعه و شب اول رجب و نیمه شعبان و دعاهای سحر ماه مبارک رمضان؛ خاتمه: در بیان نمازهای حاجات و دعاهای طلب روزی و ادای دین و دفع دشمن و زیارات و استغاثه که از نصف شب تا طلوع صبح پیش از نماز شب و در اثنای آن و بعد از نافله صبح بجا باید آورد و ذکر بعضی از مناجات‌ها و دعاهای مأثوره که مناسب است خواندن آنها در سحرها. (محمد باقر حجتی)

آغاز:بسمله، معراج پایه والای شکرگزاری اقرار به عجز و قصور از گلدسته بندی ازهار ... اما بعد، بر داعیان دوام دولت قاهره و خلود پژوهان سلطنت ابد مدت باهره پوشیده نیست که پاسداری حقوق اولیای نعم بر ذمت حق شناسان ...

انجام:لک الاسماء الحسنی و انت علیم بذات الصدور، و نام ببر حاجت خود را

[فهرستواره منزوی ۹۰۸/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ دارای سرلوح مرصع، مجدول، مصحح؛ تملک: آیت الله حیدر قلی خان بن نور محمد خان کابلی معروف به سردار کابلی از علمای بزرگ و حکیمان معاصر مقیم کرمانشاهدر ۲۱ رمضان ۱۳۵۷؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷-۳۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ یادداشتی از فراهانی به تاریخ ۲۰ رمضان ۱۳۲۱؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۲۰۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۰۹/۱-۲۵/۱۹۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** ودرهر رکعت الحمد یکبار وقل هو الله احد ده بار وآیة الکرسی ده بار بخواند وبعد از نماز این دعا را که گذشت بخواند وثواب او همان ثوابست که گذشت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: ساغری، ۲۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۲۳]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عرب جزایری، محمد تقی بن محمد صادق، تا: ۱۱۰۴ق؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۶گ، ۱۱سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: -۴۰۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۱۸ و ۵۸۱۰-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: قزوینی، محمد امین بن کاظم، تا: ربیع الاول۱۱۰۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۱۲سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۶۲۰] و [فیلمها ف: ۳-۱۸۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: طایر، محمد هاشم، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ابعادمتن: ۱۰×۱۸، اندازه: ۱۵×۱۶سم [ف: ۱۷-۲۴۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۲۰ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

←معراج نامه ⋗ معراج النبوة
←معراجنامه ⋗ معراجیه
←معراج نامه ⋗ رساله معراج

● **معراج نامه = معراجیه = اثبات النبوة = مرشد الکفایة** / کلام و اعتقادات / فارسی

me'rāj-nāme = me'rājīya = esbāt-on nobovva = moršed-ol kefāya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سی؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰\۲۰۱۳.
DİA 276268

MADDE YAYIMLANDIKTA SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2023
İbn Sina 090637

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۳۰

آغاز:الحمد لله الذی اوجدنا بجوده و دعانا بلطفه الی شهوده هدانا من فضله الی القیام برکوعه و سجوده و علمنا من عنده ما نعرف بالقصور عن القیام؛ **انجام:**و لا یقاس الملوک بالحدادین فسبحان من اقام العباد فیما اراد فالتسلیم اسلم و الله سبحانه اعلم و بما قدره و قضاه احکم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ مجدول؛ مهر: «ابوالغناء محمد عبدالمجید ۱۲۹۴» (مربع)؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۲۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۲۸۹]

● **کشف الخط** / خط / فارسی

kašf-ol xat

دستور نوشتن حروف نسخ و ثلث با تعیین اندازه آنها به نقطه‌های مربع.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۴۵/۱

آغاز:۱، اعم از ثلث و نسخ سه تعلیم دارد اول آنکه طول الف هفت نقطه است؛ **انجام:**چنانکه در تعریف الف مذکور گشت که اول و آخرحروف یکی است.

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد کریم، تا: ۱۵ محرم۱۱۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۱پ-۱۸پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۲۰۳]

● **کشف الخفا من کتاب الشفا** / منطق / عربی

kašf-ul xafā min k.-iš šifā

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

وابسته به: الشفاء؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

شرحی است نسبتاً مفصل بر کتاب «الشفاء» ابن سینادر چند جزء، و ظاهراً موفق به اتمام آن نشده است.

[ذریعة ۳۴/۱۸؛ مکتبة العلامة الحلی ص ۱۶۱ شماره ۷۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۲۶

آغاز:المقالة الثانیة المقولات العشر و فیه فصول الاول فی عرض المقولات و فیه مطالب

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی - ایرلند ۲۶۰۳. جزء دوم کتاب، از آغاز بحث مقولات تا اول فصل ششم (فی مقولة الکیف) می‌باشد و تاریخ تألیف آن ۹ ربیع الثانی بوده؛ خط: نسخ بی نقطه، کا: وشاح بن محمد بن عتبة (عتیبة)، تا: آخر رجب۷۲۹ق؛ تملک: عثمان طالعی یافعی، کتاب از شیراز برای وی ارسال شده است؛ ۱۹۵ص [عکسی ف: ۴-۱۴۶]

● **کشف الخلاصه = شرح خلاصة الحساب** / ریاضیات / فارسی

kašf-ol xolāse = š.-e xolāsat-ol hesāb

خادم، ابو البرکات بن محمد اسماعیل، ق۱۲ قمری

xādem, abo-l-barakāt ebn-e mohammad esmā'īl(- 18c)

وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

تاریخ تألیف: صفر ۱۱۱۱ق

شرحی است به فارسی و ترجمه مانند و بی استدلال بر خلاصة الحساب شیخ بهایی. نام شارح و کتاب در دیباچه هست و سبک فارسی‌نویسی آن چندان خوب نیست.

آغاز:سپاس افزون از حساب و عداد و ستایش بیرون از شماره و تعداد احدی الذاتی را سزا است که هندسه قدرت کامله اش ارقام سموات تسعه و اجرام سیارات سبعه را بقلم قضا مرقوم.

انجام:تا حق تعالی نگاهداری تو نماید تاریخ تمام شرح تألیف شیخ بیست و یکم شهر رجب ... سال هزار و صد و نه واقع شد فراغ از تسوید این کتاب بر دست شارح ابوالبرکات در عشر آخر شهر صفر از شهور هزار و صد و یازده.

[الذریعة ۳۴/۱۸؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۶۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۷۲۳/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دهه سوم صفر۱۱۱۱ق؛ با خط خوردگی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۶۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۰۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۸ص (۱-۲۷۸)، ۲۴ سطر (۶/۸×۱۵/۲)، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۸-۳۳۰]

۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۲۳

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۰۵]

● **کشف الدرایة فی ترجمة البدایة = کشف الهدایة فی شرح البدایة** / فقه / فارسی

kašf-od derāya fī tarjome-tel bedāya = kašf-ol hedāyat fī š.-el bedāya

فراهی، محمد جعفر بن سلیمان، ق۱۲ قمری

farāhī, mohammad ja'far ebn-e soleymān (- 18c)

وابسته به: بدایة الهدایة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۱۸ ذیحجه ۱۱۱۴ق؛ محل تألیف: مشهد رضوی

شیخ حر عاملی کتاب جامع و مهمی نگاشته است به نام «تفصیل

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 20

و بعد بیماری‌های مطلق عنوان شده بدین‌گونه که واژه عربی بیماری‌هایی را در عنوان آورده و پس از ترجمه لغوی آن به توصیف پزشکی آن می‌پردازد.

آغاز:بنام نامی خالق طبیعت شرافت هر علمی بشرافت موضوع آنست.

انجام:تمام شد امراض چشم بقدر وسع در جامعیت این نسخه علاوه بر لغات عربیه مصطلحه در امراض چشم حسب الامر کوشش نمودم امید است مورد قبول واقع شود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ تا اوایلقرن۱۳؛ جلد: گالینگور، ۸۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۰]

← کحالی و جراحی ← قرة العیون

● **الکحل (مسألة)** / نحو / عربی

al-kuḥl (mas'ala)

در کافیه ابن حاجب مسأله ای با عنوان «ما رأیت رجلاً احسن فی عینه الکحل فی عین زید» مطرح شده که مورد بحث شارحان کافیه قرار گرفته است، و این شرح نیز اختصاص به همین مسأله دارد، رساله حاضر در فهرست کتابخانه ظاهریه به نکساری (-۹۰۱ق) نسبت داده شده، حال آن‌که تاریخ کتابت نسخه حاضر ۷۷۵ق آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۸۶/۲

آغاز:الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین و بعد، فلما انتهت مباحثنا مع اصحابنا الذین لهم دراية بتحقیق المعانی العاصیة؛ **انجام:**ساریاً منصوب بوقی و قیل حال من ضمیر اخوف و قیل تمیز منه، و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، کا: احمد بن محمود بن عثمان البر دوری، تا: ۷۷۵ق؛ مصحح؛ تملک: احمد الفیاض، موسی بن جعفر تبریزی» با مهر «الواثق بالله الغنی، موسی بن جعفر» (مربع) به سال ۱۲۷۵ق؛ ۴گ (۸۵پ-۷۸پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳۳-۱۵۴]

● **الکحل (مسألة)** / نحو / عربی

al-kuḥl (mas'ala)

بیان عویصه نحوی معروفی در افعل تفضیل که این قول است: «ما رأیت رجلاً أحسن فی عینه الکحل منه فی عین زید». محتملاً همان نسخه قبل باشد.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۶۳/۴

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی رسوله محمد و آله أجمعین؛ **انجام:**و لو رفعوا أحسن لفصلوا بین أحسن و معموله أی متعلقه

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صادق گلستانی، تا: ۱۰۹۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: چرم، ۱۰گ (۱۵۷ر-۱۶۶پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [مؤید: ۱-۳۰۵]

● **کحل الابصار لاولی البصائر و الانظار القادسات علی کتاب الاشارات و المحاکمات** / فلسفه / عربی

kuḥl-ul abṣār li-uli-l baṣā'ir wa-l anẓār-il qādisāt 'alā k.-il išārāt wa-l muḥākimāt

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، - ۱۰۵۴ قمری

'alavī 'āmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-'ābedīn(- 1645)

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

اهدا به: نظام الدین احمد

تاریخ تألیف: ۱۰۳۵-۱۰۳۶ق

حاشیه‌ای است بر اشارات، شرح خواجه و محاکمات. در دیباچه این کتاب می‌گوید، در عنوان شباب حاشیه‌ای بر اشارات شیخ نوشتم و در آن حاشیه مشکلات اشارات را روشن ساختم و خرده‌گیری‌های عالمان و شارحان را نقل کردم و اکنون به درخواست برخی از اخوان صفا آنرا تلخیص و تهذیب کردم.

آغاز:سبحانک اللهم یا قیوم الوجود و یا فائض المجد و الجود ایدنا بنورک لنخرج من رجس ظلمات ابداننا الی مشاهدة انوارک ... اما بعد فان افقر عبادالله، الی رحمة ربه الغنی احمد بن زین العابدین العلوی یملی علی اذهان ارباب الفطره ... قال المصنف هذه اشارات ... لایخفی ان فی هذه العباره اشارة بل دلالة علی ان المنطق لیس من الحکمه بشهادة ما وقع عنه فی اول الکتاب بقوله انی مهد الیک فی هذه الاشارات و التنبیهات اصولا و جملا من الحکمة ... ثم انه بعد ما فرغ ... قال هذه اشارات الی اصول ... من الحکمه ... التی وعد بها فی اول الکتاب ...

انجام:قال الشارح الخرق ما یقابل الرفق الخرق بضم الخاء المعجمه و اسکان الراء هنا بمعنی الحمق و الجهل و خفة العقل و طفافه الفطنه لا بمعنی مقابل الرفق کما حسبه الشارح و ذلک الحسبان منه عجیب

[کشف الظنون ۴۷۳/۱؛ الذریعه ۷۰/۶و ۲۰۲؛ ریحانة الادب ۲۱۹/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ به نظر مؤلف رسیده و او بخط خود بر کناره‌های آن چیزهایی افزوده، محشی از مصنف با نشان «منه دام بقاه» یا «منه دام ظله»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۴۱ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۵-۴۴۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۶۳

Ibn Sina
030637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 20

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۴۸/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... ان هذه اشارات الی فوائد جلیلة من قواعد الأصول کتبتها لتکون تذکرة لنفسی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۸گ (۵۶ر-۱۱۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۱-۲۰۶]

● **الکنوز المختوم فی ترجمة السر المکتوم** / هیئت / فارسی

al-konūz-ol maxtūm fī tarjomat-es serr-el maktūm

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ʻomar (1150 - 1210)

وابسته به: السر المکتوم فی مخاطبة النجوم؛ فخر رازی، محمد بن عمر (۵۴۴-۶۰۶)

اهدا به: فیروزشاه

ترجمه‌ای است از کتاب«السر المکتوم فی مخاطبة النجوم» خود مؤلف. این ترجمه در هشت مقاله صورت گرفته است. نسخه‌های این ترجمه مانند اصل کتاب در تعداد ابواب و فصول اختلاف فاحشی با یک دیگر دارند.

[الذریعه ۱۶۴/۱۸، مشار، فارسی ۳۲۳۸/۳ با عنوان«شرح سر المکتوم» در آن مؤلف ابوعبدالله محمد بن عمر امام فخرالدین رازی ذکر شده است]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۵/۱

آغاز:حمد بیحد و ثنای بیعد مر واجب الوجودی را که جمله موجودات از فیض وجود بی علت اوست؛ **انجام:**پس آن را در آتش بزرگ اندازد و گرد آتش می‌گردد و این را می‌خواند و دست می‌زند تا ... نزد تو آید و اگر چه در حصاری بود.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مذهب، ۲۷۲ص (۱-۲۷۲)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳۶-۱۱۴]

● **کنوز المعانی** / سیر و سلوک / عربی

kunūz-ul maʻānī

در طریقه سیر و سلوک و آداب صوفیه، در ده فصل با تمسک به آیات و روایات و نقل مطالب از بزرگان صوفیه: ۱. بیان خلق آدم؛ ۲. بیان اثبات ابتداء الطریقة بالتلقین؛ ۳. بیان وجوه السیر و المقامات؛ ۴. بیان السلسلة المشائخ؛ ۵. بیان الطهارة؛ ۶. بیان تبدیل السیئات الی الحسنات؛ ۷. بیان قوله تعالی ادخلنی مدخل صدق ...؛ ۸. بیان النصیحة للسالکین؛ ۹. بیان ایمان المومنین؛ ۱۰. بیان قوله تعالی: ان الله یامرکم ان تودوا الامانات الی اهلها.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۱۸/۵

آغاز:الحمد الله الذی هدانا لکتابه و فضلنا علی سائر الامم باکرم انبیائه و ستجاب المرغوب من رضائه و یستعلف المخزون من عطائه؛ **انجام:**و للمکلف من السلعوس و الجذبة المعراج و هو المفطر الی البحر و لذلک ظهر بالزخرف ثم بماشاء الله تعالی و هو حال السر السر لا یظهر منه شی ء فی ظاهر القالب غالبا کالمشرب المحمدی ص.

خط: نسخ، کا: احمد بن محمود بن یوسف بن شیخ بالشدری، تا: ۱۲۷۴ق، جا: شیخان؛ جلد: گالینگور، ۱۱۶گ (۷۸پ-۱۹۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۸۵]

● **کنوز المعرفة فی شرح دعاء عرفة** / شرح دعا / عربی

kunūz-ul maʻrifa fī š.-i duʻā'-i ʻarafa

مولوی، علی اکبر بن نصرالله، ق۱۳ قمری

mowlavī, ʻalī akbar ebn-e nasr-ol-lāh(- 19c)

به امر: حاج فرهاد میرزا

شرح ممتاز نیکویی است با عناوین«قوله، قوله» و«بیان» بر دعای معروف حضرت امام حسین علیه السلام که در عصر روز عرفه در عرفات (مکه) خوانده، مشتمل بر مسائل ادبی و نکات لغوی و بلاغی و امثال و حکم و بعضی از آیات و روایات مناسب موضوعات، با مقدماتی در معنی عرفه و حدود آن با عنوان«غرة».به امر حاج فرهاد میرزا در هنگام ولایت وی در فارس این تألیف را انجام داده و در دیباجه از وی و ناصرالدین شاه نام برده و تجلیل کرده است.

آغاز:الحمدلله الذی جعل الدعاء مرتقی یترقی به الی ذری المآرب و وسیلة یتوصل بها الی تحصیل المسائل لنجح المطالب.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۳۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و خلق العقیم و هو الریح الشدید من الهواء و خلق النار من الهواء ...

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۲-۲۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و من الدخان و الابخرة تکونت السماء.

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مؤلف در حاشیه صفحه ۲ در خطوط مذهب شرح حال پدر و نسبت خویش را به طور اجمال نوشته، تاریخ این حاشیه ۱۲۹۴ق است و می‌توان حدس زد موافق تاریخ تألیف کتاب نیز باشد، دارای سرلوح، مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۵۴۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۴-۳۴]

● **کنوز المعزمین = العزائم** / علوم غریبه / فارسی

konūz-ol moʻazzemīn = al-ʻazā'em

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای است منسوب به ابن سینا در نیرنجات و طلسمات که به درخواست گروهی از یاران در هفت فصل (در برخی نسخه‌ها ده فصل و برخی یاده و برخی دوازده فصل) تدوین شده است.

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2013

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸/۹

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی در دبلین ایرلند جنوبی، ش ۳۴۸۶؛ خط:نسخ،بی‌کا،تا:با تاریخ۸۸۴ق؛۱ص(۱۱۶) [عکسی ف: ۳ - ۳۶۸]

● **تعلق الارواح بالابدان** / فلسفه / عربی

ta'alluq-ul arwāḥ bi-l-abdān

قراچه داغی، محمد علی بن احمد، - ۱۳۱۰ قمری

qarāče-dāqī, mohammad 'alī ebn-e ahmad (- 1893)

رساله فلسفی در چگونگی تعلق ارواح را به بدن و سبب تنزل آنها را از عالم علوی به عالم سفلی است و ضمناً احتیاج به وجود انبیاء و امامان را در هر زمان تشریح می‌کند.

[دنا ۴۹/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۹۸/۵

آغاز: الحمدلله علی نواله ... مسألة ما حکمة تعلیق الارواح علی الابدان العنصریة و تنزیلها من عالمها الاعلی الی العالم الادنی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۱۱۴پ-۱۲۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۷۴]

● **تعلق روزها به کواکب** / هیئت / فارسی

ta'alloq-e rūz-hā be kavākeb

[دنا ۴۹/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۸۲/۳

آغاز: بسمله و به نستعین و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم این رساله در دانستن آنکه هر روز بکدام کوکب تعلق است و در هر ساعت نظر بکدام کوکب است و رنگ و الوان هر کوکب چگونه است و در هر کوکب بحساب سال و ماه و روز و ساعت چه مقدار است و تفاوت هر کوکبی با کوکبی دیگر چه مقدار است و الله اعلم بالصواب فصل بدان اسعدک الله هر چه زحل است او بآسمان هفتم می‌تابد؛ **انجام:** از حادثه و بلیة ذلک ایمن گردد انشاء الله تعالی.

در هشت «فصل»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۴۲-۴۴)، ۲۰ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۹×۱۸/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۳۸۱]

← تعلق علم الله بالمعلوم ⟵ کیفیة تعلق علم الباری بالمعلومات

● **تعلق النفس بالبدن = جواب ابی سعید ابی الخیر** / فلسفه / عربی

ta'alluq-un nafs bi-l-badan = jawāb-u abī-sa'īd ab-il-xayr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله در پاسخ به پرسش شیخ ابو سعید ابوالخیر (- ۴۴۰) درباره چگونگی پیوند نفس به بدن نوشته شده است. ابوسعید سؤال کرده تعلق نفس به بدن به جمیع قوای نفسانی است یا به برخی از آنها؟ شیخ الرئیس نیز به تفصیل به پاسخ این پرسش پرداخته است.

آغاز: تعلق النفس بالبدن بجمیع قواها ام ببعضها فأجاب الشیخ ... هذا السؤال یحتاج الی المزید تحریر فنقول و نورد ما یجاب فیه و ان کان الامر یطول فنقول ان تعلق النفس بالبدن بجمیع قواها او ببعضها ...

انجام: فقد اندفعت شبهة المسألة مع وضوح اشیاء آخر من مسائل و نکت فافهم و وفقت للسداد.

[مقدمه اسرار التوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید، تصحیح محمدرضا شفیعی کدکنی، ج۱، ص چهل و شش- چهل و نه؛ فهرست مصنفات ابن سینا ص ۳-۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۴۱/۱۴

خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۶ص (۱۲۹-۱۳۴)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹ - ۱۱۲۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۴۰ر-۴۱ر)، ۳۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۸/۵سم [ف: ۳۱ - ۶۸۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق،کاغذ:شرقی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۱۲۷پ-۱۳۰ر)، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ - ۱۳۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۹/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته تعلیق، کا: نصیرالدین حسین حر حسینی، تا: ۱۰۷۶ق؛ ۳گ (۶۸ر-۷۰ر) [ف: ۳ - ۱۷۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط:نستعلیق،کا:محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۷ص (۳۳-۳۹)، ۲۵ سطر [سنا: ف: ۲ - ۱۸۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۳۶/۵

خط: نستعلیق، کا: سلطان محمود بن علی طبسی، بی تا، کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱۹۶-۲۰۱)، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۱۸۱۱]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۹۴/۹

آغاز و انجام: برابر

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.

DİA 276246

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 20[illegible]

سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۸ص (۴۰۵-۴۱۲)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹ - ۱۰۲۳]

۲۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۷۳/۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰گ (۱۳پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳ - ۱۲۳]

۲۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۶گ (۷۵ر-۸۰پ)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۲۰۰]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۵۳/۴

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد مهدی بن علینقی حسینی قمی مشهور به توحید، تا: ۱۰۸۴-۱۱۰۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۲۴ر-۲۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱۱ - ۳۵۲]

۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۵/۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی آبی، ۶گ (۲۴۱پ-۲۴۶پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷ - ۴۶۴]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۶۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۳۳۰ق، جا: مدرسه سپهسالار؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۶گ (۱۰۲پ-۱۲۷ر)، ۱۴ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱ - ۱۷۳]

۳۲. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۲۸/۲ فرخ

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ و نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: تیماج عطف تیماج قهوه‌ای، ۸ص (۵-۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۰۸]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۵/۶-۴/۱۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم تکون البحث عن احواله حیث یکون البحث عن احوال الجسم المخصوص

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۷گ، ۲۴ سطر [ف: ۲ - ۹۵۸]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ تقریباً بدون نقطه است و نویسنده نقطه گذاری ننموده؛ واقف: نائینی؛ ۴گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۴ - ۵۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۷۳/۱-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ - ۲۵۷]

۳۵. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۷/۷

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵ - ۲۸۷]

● **التعلیقات** / فلسفه / عربی

at-ta'līqāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

مجموعه یادداشت‌های کوتاه و بلند عمدتاً فلسفی است و دارای نکته‌های بسیار دقیق. عدم رعایت ترتیب و نظم موضوعی در این تعلیقات، نشان می‌دهد که حواشی یا توضیحاتی برای کتاب معینی نیست. احتمال دارد این کتاب درس‌های شفاهی شیخ الرئیس بوده و یکی از شاگردان وی آنها را به صورت کتاب تحریر نموده است و یا بنا بر عقیده مورد قبول دیگر، این تعلیقات استدراکات شیخ است بر کتاب شفاء که آن نیز از تألیفات عمده شیخ الرئیس است. آقای دکتر مهدوی و قنواتی درباره تعلیقات شیخ به تفصیل سخن گفته‌اند و بخصوص دکتر مهدوی نسخ مختلف آن را به سه دسته (هیئت) تقسیم و با تعلیقات فارابی تطبیق کرده و گفته‌اند: «تمام این تعلیقه‌ها (ی فارابی) به طور متفرق و گاهی بسیار مفصل‌تر در نسخه‌های تعلیقات منسوب به شیخ الرئیس دیده می‌شود. مثلا تعلیق اول تعلیقات فارابی، تعلیق دوم از تعلیقات ابن سینا است و ...». به احتمال بسیار قوی (و به گفته آقای دکتر مهدوی مستبعد نیست) این تعلیقات یادداشت‌هایی است که بهمنیار یا یکی دیگر از شاگردان، در مجلس درس از گفته‌های استاد برداشته است.

نسخه‌های تعلیقات به سه هیئت دیده می‌شود: هیئت ۱. مصدر است به فهرست به ترتیب حروف ابجد و در عنوان نوشته شده است: «فهرست کتاب التعلیقات عن الشیخ الحکیم أبی نصر الفارابی و الشیخ الرئیس أبی علی ابن سینا روایة بهمنیار» و در خاتمه فهرست آمده است: «تولی عمل هذا الفهرست الشیخ الامام الرئیس الحکیم الأدیب وحید الزمان برهان الحق ابوالعباس الفضل بن محمد اللوکری - رحمة الله علیه و رضی عنه - فی شهور سنة ثلاث و خمسمئة»، آغاز فهرست: «فی علم الباری و مقدمة الکلام فی معنی اضافة العالم الی المعلوم و ان اضافته انما تکون بهیئة تحصل فی نفسه و هی علمه»، انجام فهرست: «طفط فی أنه لیس فی وسع أنفسنا و نحن بدنیون ان ندرک الأشیاء معاً، ظص فی بیان التصور البسط العقلی»، آغاز تعلیقات: «ان العالم انما یصیر مضافاً الی الشیء المعلوم بهیئة تحصل فی ذاته و لیس الحال فی العالمیة کالحال فی التیامن و التیاسر»، انجام: «هذا هو الملکة المستفادة من واهب الصور و یخرج به عقولنا من القوة الی الفعل». دکتر عبدالرحمن بدوی با استفاده از آن، کتاب را به عنوان تعلیقات ابن سینا به چاپ رسانده است و در مقدمه آورده است: «هذا کتاب التعلیقات لابن سینا، أملاه و علقه عنه تلمیذه بهمنیار. و کما یدل علیه اسمه ان هو الا جمل و أقوال شتی تشمل معظم موضوعات الفلسفة، و علی الأخص المنطق و ما بعد الطبیعة و الطبیعة و علم النفس. و مذهب ابن سینا فیها هو بعینه ذلک الذی نجده فی سائر کتبه. و لعل أقرب کتبه نسباً الی هذا الکتاب

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.
DİA 276246

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2013
İbn Sina
090637

الفرق الثلثة و هذا أخر الدرج المنیفة [فی] الآباء الشریفة و الحمدلله وحده و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد صلی الله علیه و سلم و علی آله و أصحابه إلی یوم الحشر و البعث و النشو

خط: نستعلیق تحریری، کا: حاج صالح قرطبی، تا: ۱۱۲۱ق؛ مصحح، مجدول؛ کاغذ: فرنگی نخودی نازک آهار مهره، ۷گ (۶۴پ-۷۰ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲ - ۳۵۲]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالرحمن توتشی، تا: ۱۲۴۳ق، جهت استادش مولانا احمد رودباری؛ مصحح، مقابله؛ ۳برگ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۱ - ۴۵۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۸/۲-۱۲/۱۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** خاتمه نقلت من مجموع بخط الشیخ کمال الدین ... قال الإن ابا النبی صلی الله علیه و سلم فی النار فاجاب بانه ملعون لان الله تعالی قال ان الذین یؤذون الله و رسوله لعنهم الله فی الدنیا و.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی عطف تیماج قهوه‌ای، ۶گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱ - ۵۷۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۲۶/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی حکایة اقوال الفرق الثلاثة. والله المستعان و صلی الله علی سیدنا محمد و ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رساله را موریانه خورده است

نام مؤلف به قرینه آغازنسخه تعیین شد؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۱۲گ (۳۹پ-۵۰ر)، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۶سم [ف: ۹ - ۳۳۸]

● تعقب الموضع الجدلی / منطق / عربی

ta'aqqub-ul mawḍi'-il jadalī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای است درباره قیاس اصولیان و فقها یا تمثیل منطقی و نقدی است از ابن سینا بر این اصل که اصولیان آن را پذیرفته‌اند.

آغاز: رب سهل عونک اللهم یا قیوم. مقالة للشیخ، ورح الله رمسه، فی تعقب الموضع الجدلی، الذی یحاول فیه الحکم علی فرع بمثل ما یحکم به علی اصل ... اما حقیقة الاستدلال و تألیف الکلام الذی اذا الف لزم عنه قول آخر

انجام: فقد بان و صح ان هذا الماخذ غیربرهانی، لکنه صالح فی الاقناع نافع فی الاجتهادات دون العقلیات. تم الرسالة، و الحمد لله و المنة، من نسخة سقیمة و الله اعلم بالصواب

چاپ: به اهتمام محمد تقی دانش پژوه در منطق و مباحث الفاظ (تهران، موسسه مطالعات اسلامی: ۱۳۵۳)

[دنا ۴۶/۳ (۳ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۸۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** حیث یتبع فی الاول الصغری و قد یمکن ان یبین هذا بالخلف

خط: نسخ، کا: عیسی بن ابی نصر بن سعد بن جریر متطبب مسیحی، تا: ۱۵ رمضان ۶۲۷ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا زمینه سرنجی با ترنج عطف چرم تریاکی، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۹۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰/۲۴-ف

آغاز: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۲گ (۱۰۹ر-۱۱۰ر) [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۲۳-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۶۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۶۴/۸-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳گ (۲۶پ-۲۸پ)، ۳۵ سطر، اندازه: ۲۵×۳۶سم [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۶۴/۲۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۳]

● التعقب و الافتقاد / کلام و اعتقادات / عربی

at-ta'aqqub wa-l iftiqād

سموقی، علی بن احمد، ق۵ قمری

sammūqī, 'alī ebn-e ahmad (- 11c)

تهدیدنامه‌ای است خطاب به ارخن مخائیل که نائب قسطنطین بن ارمانوس شده و دعوت وی و پیراونش به دین درزیان.

[دنا ۴۷/۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۱۸/۱۵

آغاز: توکلت علی المولی ... من العبد المقتنی الناصح المملوک لمسیح الازمان ... اما بعد فالحمد للمولی الاله الحاکم الماسح للمسیح.؛

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۹۱۱؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۰گ (۲۰۵-۲۳۴) [عکسی ف: ۲ - ۳۸۲]

● تعقیبات / دعا / فارسی

ta'qībāt

مجتهد، میرزا محمد، - ۱۰۶۹ قمری

mojtahed, mīrzā mohammad (- 1659)

مجموعه ادعیه و اذکار وارده که در تعقیب و ادامه نمازهای واجبه پنج‌گانه خوانده می‌شوند که در هشت «فصل» تنظیم شده و در اولش ملحقاتی نیز در کیفیت قرائت دعا آمده است.

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۶۹/۱

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN
ibn Sina
090637
01 Ocak 20

● **تعبیر الرؤیا = منامیة = تأویل الرؤیا** / خوابگزاری / عربی

ta'bīr-ur ru'yā = manāmīya = ta'wīl-ur ru'yā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

به نام‌های «تاویل الرؤیا»، «فی الرؤیا» و «منامیه» نیز خوانده شده است و در آن از قوا و حالات نفسانی و افعال متخیله، و خواب دیدن و اختصاص آن به انسان، رؤیای صادقه و عقیده ارسطو در این باب و بیان اقسام خواب‌ها و کیفیت تعبیر بحث می‌کند و مشتمل بر یک «مقدمه» و ۱۲۹ «فصل» می‌باشد.

آغاز: بسمله، و به نستعین و علیه التوکل قال الشیخ الرئیس ابوعلی ... الاودیة التی استمدت الامواه من العیون و انصبت فی البحر فلیس لان البحر لاماء فیه او لانه ناقص فی معناه فیزداد بها کمالا

انجام: لیکون عونا لمن یرید استخراج الرؤیا الغریبة الخفیة بتوسطها و اذ قد وفینا بما وعدنا فلنختم الکتاب علی اسم الله تعالی واهب العقل و الحیاة تم الکتاب بحمد الله و حسن توفیقه و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین

چاپ: بخشی از این رساله در سال ۱۳۱۶ به وسیله آقای علی اکبر شهابی به فارسی ترجمه و چاپ شده است

[الذریعة ۲۰۷/۴؛ فهرست مصنفات ابن سینا از مهدوی ص ۵۷-۵۹؛ مکتبة امیرالمومنین ۲۲۹/۱؛ دنا ۲۴/۳ (۱۷ نسخه)]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۸۵۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: ثلث نازیبا، کا: رشیدی، تا: رمضان ۷۱۵ق، کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج مشکی، ۳۳گ، ۳۲ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲ - ۷۱۴]

۲. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره/۶

کا: محمد بن عنایة الله، تا: ۹۷۳ق، ۴۲گ [نشریه: ۵ - ۳۳۶]

۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۷۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمدامین بن محمود دستجردانی، تا: اواخر صفر ۹۹۳ق؛ تملک: «حاج محمد نصیری»؛ جلد: تیماج مشکی عطف تیماج قرمز، ۸۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۲ - ۱۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۴۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: کاغذ مغزی میشن سیاه، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۶سم [ف: ۷ - ۴۴۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۲۱/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی اشیاء آخر و السلام من اتبع الهدی.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج سبز، ۲۸ص (۲۷۵-۳۰۲)، ۱۹ سطر، قطع: بیاض رقعی [ف: ۱۰ - ۹۸۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۹/۲۵-ف

نسخه اصل: بادلیان Ind. inst. Arahb M. S. 20؛ خط: نستعلیق، کا: میرعلی نقی بن نورالدین محمد گیلانی، تا: ربیع الثانی ۱۰۸۵ق، ۲۳ سطر چلیپا [فیلمها ف: ۱ - ۵۶۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد عقیلی استرابادی، تا: ذیحجه ۱۱۲۷ق؛ واقف: زین العابدین، ۱۱۶۶ق؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد، ۸۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱ - ۶۶]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۵۸/۴

آغاز: بسمله. کتاب تعبیر الرؤیا لابن سینا و هو مبوب علی احدعشر بابا؛ **انجام:** و الخلاص من الحبس خلاص من شدة و الله اعلم بحقایق الامور

خط: نسخ، کا: محمد بن ملا عبدالعظیم بیدگلی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آهار مهره شکری و نخودی، جلد: مقوا با روکش پارچه خاکستری، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۱ - ۳۳۷]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳۱۸/۲-۱۷/۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط:شکسته،نستعلیق،بی‌کا،تا:سه‌شنبه ۲۹ ربیع الاول ۱۲۱۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۹۴۹]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۷۷/۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی تفریشی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: چرم سبز، ۱۸گ (۱۵۸پ-۱۷۵پ)، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [مؤید: ۳ - ۶۳۷]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۱۰۳۱

آغاز: بسمله، قال الشیخ الرئیس ابو علی؛ **انجام:** عن الامام الانزاع البطلینا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق [الفبائی: - ۱۲۹]

۱۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۲۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ، کا: محمد تقی حسینی، تا: ۱۳۲۱ق، استکتاب از ریحان الله موسوی؛ در برگ اول اسم سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: چرم زرد، ۸۴گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۲۳۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۹۲

آغاز: بسم الله و به اعتمادی و علیه اتکالی قال الشیخ؛ **انجام:** برابر

کا: سید احمد بن محمد رضا صفائی خوانساری، تا: ۱۳۴۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۵۸گ، ۲۰ سطر، قطع: جیبی [اهدائی ف: ۲۸۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: حیدر بن علی، جلال الدین محمد بن حبیب الله با مهر بیضوی وی که نسخه را پدرش به او هدیه کرده است، مرتضی بن محمد حسینی؛ جلد: تیماج یشمی، ۸۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۳۶ - ۱۹۸]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۳۵/۴

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.
DİA 276246

s. 362 - 363

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIK
SONRA GELEN DOKÜM
01 Ocak 2020

← کیفیة علم الله ← جواب عن السئوال فی کیفیة علم الله

● **کیفیة علم الله** / کلام و اعتقادات / عربی

kayfīyyat-u ‘ilm-il lāh

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

این گفتار کوتاه از شیخ رئیس دانسته شده و درآن روشن گشته که خداوند به همه چیز آگاه است نه اینکه تنها کلیات را بداند چنانکه مشائیان می‌گویند. تعلیقی است از کتاب تعلیقات.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۹/۱۷

آغاز:رسالة للشیخ الرئیس ابی علی بن سینا فی کیفیة علمه تعالی. و به ثقتی. قال: علم الباری لذاته فهو یعلم الاشیاء جزویها و کلیها علی ما هی علیه؛ **انجام:**و یعرف باسبابها و یعرف عدمها باسبابها المعدمة لها.

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نویسنده در پایان آن چنین افزوده: «و قال الاشیاء التی نسمیها اتفاقیات و هی واجبة عندالله و قال الاول یعرف الشخص و احواله الشخصیة ... و لایعرب عن علمه مثقال ذرة فی السموات و لا فی الارض انتهی و هو صریح فی علمه تعالی بالاشیاء» و گفته پس آنچه غزالی درباره شیخ گفته و او را کافر خوانده بی پایه است، خود غزالی برگشته باشد یا نه در مقاله چهارم سرالعالمین درباره غدیر چنین گفته است: «ولکن اسفرت الحجة ... بین ذوی النهی و ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء»، نویسنده می‌خواهد به‌گواهی این گفتار و آن سخنان شیخ را از تهمت کفر بیرون بیاورد [ف: ۳-۳۰۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۱۳۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۰۶۵ق [الفبائی: -۴۰۹]

← کیفیة علم الله تعالی ← اللباب
← کیفیت علم باری ← علم الواجب
← کیفیت علم باری ← معنی لفظ الواحد

● **کیفیت علم باری** / فلسفه

keyfīyat-e ‘elm-e bārī

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad(-1632)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۱۶/۴

کاتب = مؤلف، تا: شوال۹۹۲ق؛ آن را برای تاجا حسین (احتمالا همان تاج الدین حسین صاعد بن شمس الدین طوسی صاحب کتاب) نوشته [ف: ۹-۸۰۸]

← کیفیة علم الواجب ← شرح رسالة العلم
← کیفیة علم الواجب ← شرح العوامل المأة
← کیفیة علم الواجب ← علم الله تعالی

● **کیفیت علم و عمل** / اخلاق / فارسی

keyfīyat-e ‘elm va ‘amal

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۰/۲۴

آغاز:بسمله، هذه الطریقة منسوبة الی الشیخ ... و حاصل این طریقه تحصیل چهار رکن است: رکن اول عقاب ثابت و تدبیرش فناست ...

خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۲۵گ (۲۲۳ر-۲۴۷پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۸۹]

● **کیفیت عمارت ربع مسکون** / جغرافیا / فارسی

keyfīyat-e ‘emārat-e rob‘-e maskūn

رساله‌ای کوتاه درتعریف کیفیت عمارتی که درربع مسکون واقع ونیز بیان طول وعرض وعدد ایشان وتقسیم عالم به اقالیم سبعه.

[فهرستواره منزوی ۲۴۳/۱]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۸۱/۳

آغاز:بسمله، درتعریف کیفیت عمارتی که در ربع مسکون واقع شده است وبیان طول عرض وعددایشان، درین ربع معمور وغیر معمور هفت هزار شهر بزرگ است ... اقلیم اول مخصوص بر زحل است؛ **انجام:**ودرشمال بلاد یأجوج ومأجوج وبحر گرگان وجنوبی دریا متعالیه بگذرد ودردریا مغرب افتد والله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۴-۱۶۳۲]

● **کیفیت عمل به اخبار** / درایه / فارسی

keyfīyat-e ‘amal be axbār

در کیفیت عمل باخبار و ترک کتب اخلاقی صوفیان مانند احیاء و جز آن، ترجمه بدی است از عربی و کوچک.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۷۶/۶

آغاز:بسمله حمد لله ... و بعد اقل عبادالله (زیر سطر: علی) به عرض علمای عظام می‌رساند که در این صحیفه صغیره می‌شود ذکر بعضی از اخبار ائمه اطهار؛ **انجام:**که محصر مراد از حدیث این باشد و الله یعلم (تمت)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴گ (۸۷پ-۱۰۰پ)، ۱۹سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۴]

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2013

الاصفرر طل و مثل نصفه عقاب بلوری و یسحقهافی؛ **انجام:**فانه ثابت فی الروناس و السلام.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۵-۲۲۷]

● **کیمیا** / کیمیا / فارسی

kīmīyā

؟ مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری

mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

این نامه فارسی از شیخ مفید پنداشته شده و در کیمیا است.
آغاز:بسمله. رساله شیخ مفید رحمه الله. هذا طریقة منسوب الی الشیخ المفید. رحمة الله علیه بمکة المعظمه. قال لعن الله من یفیدها بغیر اهلها و مستحقها. و حاصل این طریقه چهار رکن است.

[فهرستواره منزوی ۳۹۷۶/۵ بدون انتساب به مفید]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۶/۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**اما لوله انبیق طرفش را ... گرفته تا ۲۴ تقطیر شود انشاءالله تعالی. (در گ ۱۶۲ب شکل شیشه دارو و دیک بر دیک و دیکدان کشیده شده است).
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی تا؛ در برگ ۱۷۴ تا ۲۰۴ بندهایی است در کیمیا و دستورهایی در این هنر ازآخوند ملا محمد شفیع و ملا محسن و سید هندی و شیخ علی اکبر و آقا محمد و آقا محمد تقی و آقا سید حسن و حاجی کاظم و حاجی علی؛ ۱۳گ (۱۵۹ر-۱۷۲ر) [ف: ۴-۹۸۲]

● **الکیمیا** / کیمیا / عربی

al-kīmyā

همدانی، عبدالجبار بن احمد، ۳۵۹ - ۴۱۵ قمری

hamadānī, ʻabd-ol-jabbār ebn-e ahmad (971 - 1025)

۱. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۶۳/۲

آغاز:قال القاضی الاجل ... ان سبب وصولی الی هذه الصنعة و تجربی فیها و بلوغی ما بلغت منها ان والدی رحمه الله کان قاضیاً بهمدان
پدر مؤلف کتابی به لغت سریانی یافته و چون معنی آن را نمی‌فهمیده، آن را در کتابخانه خود گذاشته و پس از فوتش فرزندش مؤلف کتاب آن را یافته و نزد طبیبی نصرانی رفته تا آن را ترجمه کند و وی چون فرصت نداشته به دیگری حواله کرده و او آن را به عربی ترجمه کرده است، مؤلف پس از آگاهی یافتن از موضوع کتاب کار خود را رها کرده و بدین شغل پرداخته و مسافرت‌های بسیاری نموده و از اساتید این فن استفاده کرده و تجربیات خود را در کتابی به نام التذکره به رشته تألیف آورده است و در کتاب حاضر مطالب کتاب سریانی را که در چهل و پنج باب بوده جمع آوری نموده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بسطامی، تا: ۱۲۴۳ق؛ جلد: مقوایی، ۸۱گ (۱۰۶پ-۱۸۶ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۵۳

آغاز:بسمله، من مصنفات القاضی عبدالجبار صاحب التذکره فی شرح بعض اعمال التی رمزها فی التذکر من المیاه و التدابیر وصیة الملح اذ اردت عمل شی من کتابنا هذا فاستخر الله؛ **انجام:**فستقطره فقطره منه ماء احمر کالدم الغیط ...
رساله دیگری است به عربی از مصنفات قاضی عبدالجبار در بیان بعضی از اعمال کیمیا؛ خط: نستعلیق ناخوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۳۹-۱۴۰پ)، ۱۹سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۸سم [رایانه]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۵۳

آغاز:بسمله، من مصنفات ... القاضی عبدالجبار صاحب التذکره فی شرح بعض اعمال الذی رمزها فی التذکر من المیاه و التدابیر الماء الرعوه تاخذ من؛ **انجام:**و ان اردت فاعمل علی کل عشره منه مثقال ذهب ...
رساله مختصری است به عربی در بعضی از اعمال کیمیا؛ خط: نستعلیق ناخوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۷۶پ-۷۸پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۸سم [رایانه]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۳۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سارا مجتهدی [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷۴

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی جعل الصناعة اساس نظام الکون و الفساد الصلوة و السلام علی صانع جواهر؛ **انجام:**مثل الذهب الخراسانی الجید و لایحتاج الی مزاج بل یقوم برخسه و هو اکسیر بنفسه و الله یرزق من یشاء بغیر حساب
خط: نسخ و ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ مطالب متفرقه‌ای در علم کیمیا ضمیمه این نسخه می‌باشد که به خاطر پراکنده بوده و متنوع بودن و نیز ناقص بودن برخی از مطالب، به آنها شماره مستقل داده نشد؛ قطع: بیاضی [رایانه]

● **الکیمیا** / کیمیا / عربی

al-kīmyā

ابن مسکویه، احمد بن محمد، ۳۲۰ - ۴۲۱ قمری

ebn-e meskavayh, ahmad ebn-e mohammad (933-1031)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۰/۳۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۰۴]

● **کیمیا** / کیمیا / فارسی

Ibn Sina 090637 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2013

فهرستی، ۱۳۱۰ش؛ کاغذ: رنگارنگ و آهار مهره، جلد: چرمی، ۲۱ص (۲۲۸-۲۴۸)، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۲×۲۲/۵سم [ف: ۸ - ۲۹۱]

● **تشریح الوجود = تشریح الاعضاء = حقائق انسانیة /** فلسفه / فارسی

tašrīh-ol vojūd = tašrīh-ol a'zā' = haqā'eq-e ensānīye

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

منسوب به این سیناست. ارکین به شماره ۳۸ و قنواتی به شماره ۱۲۵ یاد کرده و از او دانسته‌اند، ولی درست نیست. گویا ترجمه‌ای است از برخی «رسائل اخوان الصفا» و نگارشی بر پایه دید آنان در این که انسان عالم صغیر است و عالم انسان کبیر (رساله ۱۲ و ۳۴ ص ۱۲۳ از جمله دوم و ص ۶۱ و ۶۳ از جمله سوم رسائل اخوان الصفا). (یحیی مهدوی).

آغاز: بدانکه ایزد عزوجل هست مطلق است و واجب است و معنی واجب آن باشد که او بخود قائم باشد نه به چیزی دیگر

انجام: و آن ولایت و یست از آنچه رأی ین ضعیف بود و ادراک وی این قدر افتاد که لا یعلم الغیب الا الله و این قدر دانستن واجب است بر همه کس و الله اعلم

[فهرستواره منزوی ۱۰۸/۶؛ نسخه‌ها ۷۶۲/۲ (۱۳ نسخه)؛ فهرست مصنفات مهدوی ۲۶۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۹۹/۱۴

بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ با تاریخ زایش ۸۳۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مشکی، ۲۳گ (۲۵۷-۲۷۹)، ۱۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۱ - ۲۲۷۹]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۱/۱۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲ - ۶۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۲/۲-ف

نسخه اصل: ملت افندی علی امیری ش ۱۰۱۷؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۵۵ق، ۹گ (۱۳ر-۲۱پ)، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۸۷]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۰۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۱۴پ-۲۳پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲۰۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۳/۲-ف

بی‌کا، بی‌تا؛ همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۵]

● **تشریح و محاکمه در تاریخ آل محمد علیهم السلام** / تاریخ معصومین / فارسی

tašrīh va mohākeme dar tārīx-e āl-e mohammad 'alayhem-os-salām

قاضی بهلول بهجت زنگنه زوری

qāzī bohlūl behjat zangane zūrī

ترجمه متنی ترکی در اثبات حقانیت شیعه و امامت ائمه اطهار (ع) است. میرزا علی قمشه‌ای هم آن را به عربی گزارش کرده است.

آغاز: بتوفیق و عنایت ایزد متعال و در ظل توجه و هدایت عقل کل

انجام: و اخلاص کامل ما در پیشگاه جلالت و درگاه امامت بشرف قبول شرف آید.

چاپ: تبریز، ۱۳۴۲ق

[فهرستواره منزوی ۱۵۶۷/۳؛ الذریعه ۲۱۳/۳؛ معجم التراث الکلامی ۲۷۱/۲؛ مشار فارسی ۱۳۵۲/۱؛ معجم المؤلفین ۱۲۲/۹؛ الغدیر ۱۴۹/۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رضا رفیعی شرفخانه (از روی نسخه چاپی مطبعه امید)، تا: ذیقعده ۱۳۴۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [مؤید: ۳ - ۳۸۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۵۹

همان نسخه بالا [اهدائی رهبر: ۸ - ۱۸۹]

● **تشریح یا ادم موار** / طب / فارسی

tašrīh yā ādam mavār

عز الاطباء، محمد بن جمال

'ezz-ol-atebbā', mohammad ebn-e jamāl

رساله‌ای در تشریح که از آثار پزشکان اروپایی ترجمه شده، مشتمل بر هشت «مقاله» و هر مقاله در چند «فصل»: ۱. ترکیب بدن انسان، ۲. بیان عضلات، ۳. مفاصل، ۴. شرایین، ۵. مبحث اورده، ۶. بیان اعصاب، ۷. احشاء، ۸. آلات حس خاتمه در معرفت جنین.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۷۵/۲-۱۶/۸۵

آغاز: الحمدلله الذی من صنعه خلق البشر ×× رب قدیم موجد فرد وحید ذوقدر ... سپاس بی قیاس حکیم درمان آفرینی را سزاست که به اقتضای بالغه استخراج تقویم؛ **انجام:** مشیمه غشایی است که بر روی جنین احاطه کرده مثل کیسه که درآن چیزی قرار داده باشند. تم.

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد خوانساری ابن محمد رضا نظام الشریعه، تا: ۲ رجب ۱۳۲۲ق، جا: دارالخلافه؛ جلد: مقوا عطف پارچه آبی، ۳۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲ - ۹۳۸]

DİA 276246

İbn Sina 090637 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 2013

«المواليد فی باب النموذ».
آغاز: بسمله. فصل من الكلام ابی الريحان من مقالته الموسومة. بتصحيح المبادی الارشاد الی ما اعتقدناه فی تصحيح المبادی و اما اختار لک ايها الاخ المحمود ما اخترته لنفسی و عملت عليه
انجام: انه القادر و المنجح للطلبات. تم الكتاب التی هذه الفصل آخره. و الحمدلله ...
[دنا ۳/۳]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۳۴/۴-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط:نسخ کهن،بی‌کا،تا: ۵۵۷ق؛ ۳گ (۱۵-۱۷) [عکسی ف: ۲-۶۸]
۲. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه: ۶۴/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴ - ۴۴۸]

● **تصحیح مسائل الجبر بالبراهین الهندسیة** / ریاضیات / عربی

taṣḥīḥ-u masā'il-il jabr bi-l-barāhīn-il handasīyya

ثابت بن قره، ۲۲۱ - ۲۸۸ قمری

sābet ebn-e qorre (837 - 902)

وجیزه‌ای است شامل سه «اصل»؛ به آلمانی ترجمه شده است.
آغاز: قال ابی الحسن ثابت بن قرة ان الاصول التی اليها يرجع اكثر مسايل الجبر ثلثة ...
انجام: طريق استخرجها بالجبر، والحمدلله رب العالمين
[سزگین ۲۶۴/۵؛ دنا ۳/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۵۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۲ص (۱-۲)، ۲۵ سطر (۷/۲×۱۵/۲)، اندازه: ۱۱/۲×۲۱/۸سم [ف: ۸ - ۳۹۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۵/۵
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲ - ۱۱۵]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۳۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه میشن یشمی، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۶سم [ف: ۶ - ۳۱۷]
۴. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۱۷/۱۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۳۸۲ق؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۳ - ۲۲۸]

● **التصحیح و التوضیح** / طب / عربی

at-taṣḥīḥ wa-t tawḍīḥ

شجاعی، ضیاء بن بهاء، ق۸ قمری

šoja'ī, zīyā' ebn-e bahā' (- 14c)

وابسته به: القانون فی الطب ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

تاریخ تألیف: بعد از ۷۳۳ق

کتابی است اولاً مشتمل بر تصحیح الفاظ مغلق و عبارات و کلمات مبهم و ثانیاً توضیح معانی و مقاصد و اغراض غامض کتاب دوم قانون ابن سینا به بعد [تصحیحات را مؤلف به لفظ «تصحیح» و توضیحات را به لفظ «توضیح» و در صورت جمع هر دو به «تصحیح و توضیح» مشخص و متمایز نموده و همین است علت تسمیه کتاب به «التصحیح و التوضیح»، مع ذلک کلمه در ورقه ملصق به نسخه (شناسنامه، اتیکت) و دفاتر ثبت کتابخانه و سایر مواضیع نام آن را حاشیه بر قانون نوشته‌اند]. مؤلف از اطبای قرن هشتم است که آن را بنا به تقریر خود در مقدمه کتاب بعد از سنه ۷۳۳ یعنی بعد از ایام دولت «شهاب الدولة و الدین قتلغ تیمور» [این قتلغ تیمور محتملاً همان پسر تیمور ملک باشد که از خواقین آق اورده بوده و در یورش اول امیر تیمور به دشت قبچاق ملازمت او را داشته و در سنه ۸۰۲ در گذشته و بنابراین محمد سلطان مذکور در دو سه سطر بعد در متن نیز البته هیچ کس نمی‌تواند باشد جز همان پسر تیمور سلطان بن قتلغ تیمور مذکور که در سال ۸۳۱، به پادشاهی نشسته و در سنه ۸۳۴ به خوارزم لشکر کشیده و مقر حکومتش شهر قرم بوده است. تا اینجای مطلب ظاهراً هیچ اشکالی ندارد اما چیزی که در این میان یک قدری محل تأمل می‌شود طول عمر مؤلف است به نحو خارج از عادت که اگر فرض کنیم در سنه ۷۳۳ وی مردی بوده است (لااقل بیست تا بیست و پنج ساله) و لایق درک صحبت و حضور در مجالس درس و بحث ائمه علوم پزشکی و از آن طرف نیز باز اگر فرض کنیم که کتاب خود را به اقل تقدیرات در همان سنه ۸۳۱ تألیف و به نام محمد سلطان موشح نموده یعنی به کلی در همان سال جلوس او بر اریکه سلطنت در این صورت سنین عمر او چیزی در حدود صد و بیست سال خواهد شد و تازه این سال کمترین سنین است به جهت عمر او، پس لابد یا قتلغ تیمور و محمد سلطان مذکور در کتاب ما نحن فیه به‌کلی غیر از این دو نفری هستند که ما نوشته‌ایم و یا این که این موضوع نیز مانند صدها موضوع دیگر که مشمول حکم استثناست از قضا صحت دارد و مؤلف واقعاً به چنین عمری رسیده و از جمله معمرین بوده است و الله اعلم بحقیقة الحال] با مراجعه به شروح قانون از قطب الدین رازی و فخرالدین رازی و ابن النفیس (فقط یک جزو از اجزاء شرح این اخیر را در دست داشته) تألیف و به نام «ابی المظفر غیاث الدولة و الدین محمد سلطان بیردی بیک خان» موشح نموده است.

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.

DİA 276246

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 20[illegible]

● **الکناش الفاخر = کتاب الفاخر** / طب / عربی

al-kunnāš-ul fāxir = k.-ul fāxir

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

در دو جزو: نخستین بیماری‌های سر تا کبد، دومی از کبد تا پا و تب‌ها؛ جزء اول آن، مشتمل بر پنج«مقاله» است. کناش فاخر منسوب به ابن سینا در ده مقاله و پنج باب است.

آغاز:بسمله. و به نستعین. اللهم اعصمنا من الزلل ... قال محمد بن زکریا الرازی و هو جامع هذا الکتاب و مؤلفها ان من اعظم نعم الله علی عباده و جلیل تطوله علی خلقه الصحة التی الیهم ایاها و العافیة التی جاء هم بها ...

[مجلة معهد المخطوطات ۳۰۰: ۵؛ سرگذشت رازی از نجم آبادی ۲۱۵؛ مصنفات رازی از همو ۱۴۸ و ۳۱۶؛ سزگین ۲۸۶: ۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۳۰

جزو دوم از فصل فی الیرقان تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۴ رجب۶۳۵ق؛ با یادداشت صدرالاسلام محمد متخلص به خاک خرابات که نسخه از نیایم امیر سید حسین بوده است مورخ ۲۱ رمضان ۱۳۴۷؛ مهر: «صدرالاسلام، محمد حسینی، خاک»؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۷۹گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱۷-۳۹]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۸۸/۲

آغاز:و قطرمنه ایضا فی الاذن و اطل علی الجبهة فی الصداع الحار ... نطول للصداع الحار الساهر (مبحث صداع)؛ **انجام:**جوارشن نافع باذن الله من سوء الهضم و تقوی المعدة ... یدق الجمیع و یستعمل تم الجزء الاول من الکناش الفاخر (۱۹س ۵ ر ۱۱×۲۰)

خط: نسخ، کا: بشیر بن ابی بکر حامد بن سلیمان بن یوسف جعفری تبریزی، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز؛ در پایان و آغاز نسخه فهرست مجلد نخستین کتاب هست ولی به این نسخه ربطی ندارد؛ ۲۰۶گ (۱۰۶-۳۱۱) [ف: ۵-۴۴۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی باب ادرار العرق و قطعه فهذا اواخر الکلام فیها و هو آخر کتاب الفاخر لمحمد بن زکریاء الرازی.

از داء الثعلب تا علاج الغشی ...؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: لطف علی بن محمد المدعو به کاظم در ۱۳۲۸؛ جلد: تیماج،۳۶۱گ،۲۷سطر(۶×۱۰)،اندازه: ۱۲×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۲۴۶]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۷۹

خط: نسخ، کا: محیی بن بدرالدین اناری، تا: ۹۰۰ق؛ تملک: محمد طاهر بن محمد ناصر حسینی افطسی در ۱۱۵۱؛ کاغذ: ترمه، ۱۸۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۵/۴سم [ف: ۱-۴۴۶]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۸۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: محمد مهدی طبیب قزوینی پسر موسی طبیب پسر مهدی طبیب پسر حاجی احمد طبیب در ۱۳۰۰، معزالدین محمد پسر نورالدین محمد در ۱۰۵۳، غیاث الدین بن محمد مؤمن طبیب در ۱۱۷۰، جلال الدین محمد در ۹۹۷؛ کاغذ: ترمه، ۱۸۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۶×۲۵/۸سم [ف: ۱-۴۴۶]

۶. شیراز؛ میر (دکتر)؛ شماره نسخه:۲۴/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۰، جا: شاه جهان آباد [نشریه: ۵-۲۸۴]

۷. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۲۷

نسخه دو بخش است یکی جزو یکم همین کتاب دومی گویا جزو دوم همین کتاب باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [نشریه: ۳-۵۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۰۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و زنجبیل من کل واحد خمسة دراهم سماق عشرة دراهم حب الرمان اربعة دراهم جملة الادویة ستة یدق الجمیع و یشرب.

نیمه اول کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی، با نسخه‌ای پزشکی به خط محمد مهدی بن سید علی مذکور به سال ۱۲۸۴ق؛ تملک: ابوالحسن بن عبدالقادر طبیب، محمد حسین بن محمد مهدی طبیب هروی حسینی، شمس الدین محمد بن عمادالدین محمود طبیب، سید محمد حکیم به سال ۱۳۲۴ق، محمد مهدی بن سید علی هروی؛ ۲۲۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲۰-۸۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یستعمل عند الحاجة نافع ان شاءالله تعالی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۸سم [ف: ۱۹-۵۰۳]

۱۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۹/۱۱ فیاض

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۲سطر (۹/۵×۲۴/۵)، قطع: رحلی [ف: -۲۰۰]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد شفیع بن بهاءالدین محمد حسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۳۱سطر (۸×۲۱)، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۱۷-۴۹۵]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۸۸

آغاز:و ادمان استعمال الحمام؛ **انجام:**من الاضلاع و الاجزاء.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۱۹سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۱۲۳۳]

● **الکناش الفاخر** / طب / عربی

al-kunnāš-ul fāxir

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

DİA 276264

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2001

İbn Sina
090637

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۵/۳
آغاز: بسمله، فاعلم ان الحکمة تعبیر معرفة فی اجل المعلومات باجل المعلوم ... لهذا الاختصاص سورة الاخلاص؛ **انجام:** و الا لکان العلم و الادراک محیطاً به.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق، کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه، ۹ص (۳۹۰-۳۹۸)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۸/۷سم [ف: ۵ - ۸]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۶۹/۱۲
خط: نسخ، کا: نجفعلی انجدانی، تا: قرن ۱۳ [میراث شهاب: س۹ش۲ - ۳۵]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۴۷۷
آغاز: الحمد لله ... اما بعد فهذا تفسیر سورة التوحید و حل الشبهة فیه
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی [اهدائی ف: - ۳۴۰]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۸۶
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۳۰۴ق [الفبائی: ۱۳۵]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۷۵/۲۰
خط: نسخ، کا: محمد در جزینی، تا: ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج حنایی، ۲گ (۳۹۰-۳۹۱)، ۲۲ سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶ - ۲۳۲]
۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۷۰/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [ف: ۳۱۹]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۴۴۸۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [الفبائی: ۱۳۵]
۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۹۴/۲
آغاز: قل هو الله احد هو المطلق هو الذی
خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا؛اندازه:۱۱×۱۷سم[نشریه: ۱۳ - ۳۹۶]

● **تفسیر سورة التوحید = تفسیر سورة الاخلاص** / تفسیر / فارسی
tafsīr-u sūrat-it tawḥīd = tafsīr-u sūrat-il ixlāṣ

غیر همانند:
۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۹
آغاز: بسمله. بنام خداوند فراخ بخشایش مهربان بنام او که بر دور از ستاره نقش کرد و از کرد بر روی آب فرش کرد؛ **انجام:** دست یکبار کی بکلیت نزایم بیخود و آدم و حوا در شرکیت. تمت الرساله و الحمدلله رب العالمین
تفسیر عرفانی است از سوره ی اخلاص با نثری مسجع که مؤلف آن ناشناس است ولی با توجه به اینکه کل مجموعه متعلق به خواجه عبدالله انصاری است احتمال دارد که این رساله نیز متعلق به او باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح و کتیبه مذهب، مجدول، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا روکش پارچه ساتن (اطلس) لاجوردی، ۵گ (۲پ-۶)، ۱۲ سطر (۵/۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [رایانه]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۱۶
مشتمل بر چند بحث؛ بی‌کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● **تفسیر سورة التوحید (ترجمه)** / تفسیر / فارسی
tafsīr-u sūrat-it tawḥīd (t.)
رودباری، فخرالدین بن احمد، ق۱۳ قمری
rūdbārī, faxr-od-dīn ebn-e ahmad (- 19c)
وابسته به: تفسیر سورة الاخلاص = تفسیر سورة التوحید؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)
آغاز: قل هو الله باید دانست هو مطلق آن است که هویتش
انجام: مدام در حشمت و عظمت باشند

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۰۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱ص (۳۱۲-۳۲۲)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲ - ۲۵۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۱/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق، (شماره ۹۰۰۷)؛ کاغذ: الوان، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۳۹۱]
۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۱۲ ـ د
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۴۶پ-۴۸ر) [ف: ۱ - ۱۳۲]

← تفسیر سورة التوحید و آیة النور ⟩ اجوبة مسائل السید محمد البکا

● **تفسیر سورة التوحید و المعوذتین** / تفسیر / عربی
tafsīr-u sūra-tu tawḥīd w mu'avwaḏatayn
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
در فهرست نسخه‌های مصنفات ابن سینا، تفسیر چند سوره و چند آیه قرآن به ابوعلی نسبت داده شده است، من جمله تفسیر سوره اخلاص و تفسیر المعوذتین. در بعضی از فهرست‌ها این سه تفسیر به صورت جداگانه معرفی شده‌اند.
چاپ: علاوه بر چاپ دهلی و تهران در هامش شرح الهدایة الاثیریه (ص ۳۱۲-۳۲۰) و جامع البدایع (ص۲۴-۳۲) نیز چاپ شده است.
[دنا ۱۳۸/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷

MADDE YAYIMLANDIK
SONRA GELEN DOKÜM.
01 Ocak 20..
İbn Sina
090637

نام مؤلف به استناد نسخه مرعشی ج ۲۹۳/۱۷ ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: استانبولی شکری آهار مهره، جلد: تیماج مشکی، ۳۱ص (۱-۳۱)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۶۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۴۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی عطف گالینگور سبز، ۷گ (۳پ-۹ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۷ - ۲۹۳]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۹۱ حکمت

خط: نسخ، کا: محمد امیر عمری برای میر میران سلیمان پاشا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: ربعی [ف: ۲ - ۷۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۸-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۰۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۴گ، ۲۱ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۳۰۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۹۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** کون المراد بالذین کفروا الماحضین هو مختار صاحب الکشاف

نام مؤلف به استناد نسخه مرعشی ج ۲۹۳/۱۷ ذکر شد؛ خط: رقعی، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۷گ (۱۶۰پ-۲۰۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۳ - ۳۰۰]

● **تفسیر سورة الفاتحة و البقرة** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il fātiḥa wa-l baqara

تفسیر فاتحه و بقره. در عنوان آمده «هذا ما انتجب و انتخب من فراید فواید یلیق ان یکتب بالنور علی خدود الحور خلد الله ظلال افضالها». مؤلف شیعی است و در آن از طبرسی و زمخشری و قاضی و کلینی یاد شده است.

[دنا ۱۵۶/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۴/۱۷

آغاز: بسمله. یمکن الاستدلال بها علی راجحیة التسمیة عند الطهارة؛ **انجام:** و هو یهدی الی سواء السبیل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، کاغذ: سپاهانی و فرنگی، جلد: مقوا با پارچه زری عطف میشن، ۱۰ص (۲۶۳-۲۷۲)، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف: ۹ - ۸۲۳]

● **تفسیر سورة الفتح** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il fatḥ

تفسیری است بیشتر مشحون از نکات دستوری و لغوی.

[دنا ۱۵۶/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۵

آغاز: بسمله. باسمک اللهم نستفتح ابواب فیضات انوار قدسک و انواع لطفک و برک؛ **انجام:** واجراً عظیماً. و فی وصفه بالعظیم منوناً هو و موصوفه التعظیم ... صلی الله علیه و سلم و علی اله و اصحابه نجوم الهدی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای زرد اخری، ۱۰ص (۳۴-۴۳)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱ - ۵۵۹]

← تفسیر سوره فجر ≻ فجریه

● **تفسیر سوره فجر** / تفسیر / فارسی

tafsīr-e sūre-ye fajr

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تفسیر کوتاهی است بر سوره فجر که مؤلف به در خواست یکی از اهالی کاشان نگاشته است.

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۷۸/۳-۱۱/۷۸

آغاز: بسمله، الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی وبعد چنین گوید بنده اثیم محمد بن کریم که یکی از اجلا عظیم الشأن؛ **انجام:** که آن قدر قوت داشتند وثمود را که کوه را سوراخ می‌کردند وخانه می‌ساختند.

خط:نستعلیق،کا:عبدالحسین بن محمد خراسانی، تا: ۱۳۱۲ق؛ جلد: تیماج زرد، ۶گ، ۲۷-۲۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۴سم [ف: ۲-۹۹۱]

● **تفسیر سورة فصلت** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-i fuṣṣilat

[دنا ۱۵۷/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۱/۲۵-طباطبائی

آغاز: قوله ثم استوی الی السماء ... اشار بالدخان الی مادة السماء فان الدخان هو جوهر ظلمانی

تفسیر آیه ۱۱ سوره فصلت (سوره ۴۱)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ یا ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: اصفهانی آهار مهره نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۳۰۴ر-۳۰۵ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۲۲- ۲۱۷]

● **تفسیر سورة الفلق** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il falaq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تفسیر بسیار کوتاهی است بر سوره فلق که با مشی فلسفی همراه با اشاراتی عرفانی است. وی در تفسیر آیه «و من غاسق ...» تا پایان سخنانی درباره نفس آورده است.

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.
DİA 276246

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2013

اصفهانی، جلد: مقوایی با تیماج نارنجی، ۷۶ص (۱۰۸-۱۸۳)، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۵ - ۱۶۳۵]

● **تفسیر سوره مؤمنون** / تفسیر / فارسی

tafsīr-e sūre-ye mo'menūn

از یکی از نویسندگان اخیر باید باشد. گویا مقارن با انقلاب اسلامی ایران نگاشته شده و برداشت‌های انقلابی از آیات دارد؛ در آخر گوید: آنچه تاکنون گفته شد حاصلی بود از مفاهیم و معانی و حقایق زنده‌ای که در این کلمات و عبارات به‌کار رفته است و دریچه‌ای به سوی روشنایی ابدیت قرآن بود.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۰۹-۳۲/۹

آغاز: توضیح: سوره مورد بحث با نام مؤمنون وصف شده است وبه خوبی می‌نمایاند که خلاصه وفشرده تلاشهای پیگیر همه موجودات جهان در جهت تکامل راستین می‌باشند آنان که سرود پیروزی از؛ **انجام:** و دریچه‌ای به سوی روشنائی ابدیت قرآن بود تا خواننده چه دریا بدو چه بهره گیرد و چه نتیجه‌ای را حاصل نماید، پایان.

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ متن خط خوردگی دارد؛ اهدایی: فاکر؛ جلد: مقوایی آبی، ۲۸گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲ - ۹۹۲]

● **تفسیر سوره نازعات** / تفسیر / فارسی

tafsīr-e sūre-ye nāze'āt

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۵/۴۰

آغاز: بسمله النازعات غرقاً و الناشطات نشطاً

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: نخودی آسمانی، جلد: تیماج مشکی،۴۵ص(۷۹۶-۸۴۰ر)،اندازه:۱۵×۲۲سم [ف: ۱ - ۱۶۳]

● **تفسیر سورة الناس** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-in nās

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تفسیر فلسفی و عرفانی بسیار کوتاهی است بر سوره ناس منسوب به شیخ الرئیس ابن سینا. وی در این وجیزه به معنی رب و ربوبیت و قوای نفس و چگونگی صدور برخی شرور از نفوس انسانها اشارات گذرایی دارد.

آغاز: قوله جل جلاله و عم نواله قل أعوذ برب الناس ... قد ذکرنا بأن الربوبیة عبارة عن التربیة اشارة الی تسویةالمزاج

انجام: و هذا هو الذی یبلغ الیه من هاتین السورتین والله أعلم باسراره و جعلنا الله من اهل ذلک انه الجواد الوهاب

چاپ: در حاشیه شرح هدایة ملاصدرا به سال ۱۳۱۳ق (تهران، چاپ سنگی)؛ در پنج رساله، تصحیح احسان یارشاطر (تهران، انجمن آثار ملی: ۱۳۳۲)؛ در رسائل، جلد اول (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)

[الذریعه ۳۴۲/۲ شماره ۱۵۰۰؛ ریحانة الادب ۵۸۲/۷؛ مهدوی، مصفنات ابن سینا، ۶۵؛ مکتبة امیر المومنین ۲۴۵/۱؛ دنا ۱۶۱/۳ (۶۶ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تفسیر سورة الناس (ترجمه)؛ رودباری، فخرالدین بن احمد (-۱۳)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۱۲عکسی

نسخه اصل: گویا در کتابخانه دانشگاه پرینستون آمریکا؛ بی‌کا، تا: ۶۷۷ق [عکسی ف: ۴ - ۳۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۰/۱۲

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۰۴۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۹۹ق؛ ۲ص (۶۱-۶۲)، ۱۹ سطر، [عکسی ف: ۳ - ۵۸۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۸۱

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: حدود ۷۲۳ق؛ ۲گ (۱۷۴ر-۱۷۵پ)، [مختصر ف: - ۱۹۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۳۲/۱۰

بی‌کا، تا: ۸۹۹ق؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه «عرشی نامپلی حیدرآباد»؛ جلد: تیماج قرمز، ۲گ (۴۴ر-۴۵ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰ - ۱۰۸]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۰۵/۹

کا: مغیث الدین بن شرف الدین بن مغیث الدین اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۲۵ جمادی الاول ۹۳۳ق؛ کاغذ: سپاهانی سفید، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۲۳پ-۲۴ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳ - ۴۷۱]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۲گ (۴۱پ-۴۲ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۰۰]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی روکش کاغذ عنابی عطف تیماج قرمز، ۲گ (۱۲۱-۱۲۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴ - ۱۲۷۰]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علاء الدین محمد بن حسین حافظ قاری، تا: شعبان ۹۶۵ق؛ جلد: تیماج سبز، ۲گ (۸۱پ-۸۲پ)، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۴ - ۲۹۵]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۹۷/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۳۹ر-

DİA 276246

ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2013

● **تفسیر سوره آل عمران** / تفسیر / فارسی

tafsīr-e sūre-ye āl-e ʻemrān

رئیس یزدی، غلامعلی بن محمد حسن، ق۱۴ قمری

ra'īs yazdī, qolām ʻalī ebn-e mohammad hasan (- 20c)

از روی تفسیر ابوالفتوح رازی و تحریر آن به سبک فارسی.

یزد؛ فرهمند، محمد علی؛ شماره نسخه:۵

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴، [نشریه: ۴ - ۴۶۴]

● **تفسیر سورة آل عمران** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-i āl-i ʻimrān

طواری یزدی، عباس بن محمد، ق۱۵ قمری

tavārī yazdī, ʻabbās-e bn-e mohammad (- 21c)

[دنا ۱۳۲/۳]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۱۹۴

کاتب = مؤلف، تا: ۱۴۰۵ق [نشریه: ۱۳ - ۳۷۵]

● **تفسیر سورة آل عمران** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-i āl-i ʻimrān

تفسیر مزجی مختصر بر سوره آل عمران.

[دنا ۱۳۲/۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۸۹/۲

آغاز: و یعدکم الباطل و یخبرکم أنه یبصر من یثرب قصور الحیرة؛ **انجام:** قیل کان ذلک عقوبتهن فی أوائل الاسلام و نسخ بالحد ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۳۴گ (۴۷ر-۸۰ر)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [مؤید: ۱ - ۲۵۷]

● **تفسیر سورة آل عمران** / تفسیر / فارسی

tafsīr-u sūrat-i āl-i ʻimrān

این کتاب شامل تفسیر سوره آل عمران است و چون اول و آخر آن افتاده مؤلف آن معلوم نگردید.

[دنا ۱۳۲/۳]

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۴

آغاز: روشنی بخشنده اند روز قیامت بصورة و فرشته و شفاعت کنند مر صاحب خود را تا وقتی که ببهشت در آرند؛ **انجام:** در مقام روح بمشاهده و تقوی درین هر سه صفت باید در حالت صبر تا زنگ ریا بر آیینه شکیبائی ننشیند.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: نخودی نازک، جلد: مقوا با کاغذ سبز، ۲۰۵گ، ۲۳ سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱ - ۷۵]

← تفسیر سورة الاخلاص ⋖ تفسیر سورة التوحید
← تفسیر سورة الاخلاص ⋖ الاحدیة المکیة
← تفسیر سورة الاخلاص ⋖ عین الحقیقة
← تفسیر سورة الاخلاص ⋖ اجوبة مسائل السید محمد البکا
← تفسیر سوره اخلاص ⋖ تفسیر سوره توحید
← تفسیر سوره اخلاص ⋖ تقریر التوحید

● **تفسیر سورة الاخلاص = تفسیر سورة التوحید** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il ixlāṣ = tafsīr-u sūrat-it tawḥīd

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

در تفسیر سوره اخلاص و نسبت به تفسیر سوره فلق و ناس مفصل‌تر و دارای یک «خاتمه» در اشاره به حقایقی است که از این سوره استفاده می‌شود و چنانچه از قراین به دست می‌آید این رساله جداگانه تألیف شده و از تفسیر آن دو سوره مجزی است؛ و در نسبت آن به شیخ جای تردید است. دوانی در تفسیر همین سوره از این تفسیر ابن سینا بند بند آورده است.

آغاز: بسملة، قوله جل جلاله قل هو الله الهو المطلق هو الذی لایکون هویته موقوفة علی غیره فان کل ما هویته مستفادة من غیره فمتی لم یعتبر غیره لم یکن هو هو

انجام: و لما کان الغرض الأقصی من طلب العلوم بأسرها معرفة ذات الله وصفاته و کیفیة صدور افعاله عنه و هذه السورة دالة علی سبیل التعریض و الایماء علی جمیع ما یتعلق بالبحث عن ذات الله تعالی لا جرم کانت معادلة لثلث القرآن فهذا ما وقفت علیه من أسرار هذه السورة.

چاپ: در حاشیه شرح الهدایه در سال ۱۳۱۳ (چاس سنگی، تهران)؛ در رسائل، جلد اول (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)

[دنا ۱۳۳/۳ (۹۴ نسخه)؛ الذریعه ۳۳۵/۴ رقم ۱۴۳۶ و ۳۳۸/۱۳؛ مشار عربی ۲۰۲؛ ریحانة الادب ۵۸۲/۷؛ فهرست مصنفات ابن سینا مهدوی ۶۵؛ مکتبة امیر المومنین ۲۳۸/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۶۵/۱]

شرح و حواشی:

۱- تفسیر سورة التوحید (ترجمه)؛ رودباری، فخرالدین بن احمد (- ۱۳)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۱۰عکسی

نسخه اصل: گویا در کتابخانه دانشگاه پرینستون آمریکا؛ بی‌کا، تا: ۶۷۷ق؛ ۳ص (۱۲۴-۱۲۶) [عکسی ف: ۴ - ۳۰۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۰/۱۰

آغاز: بسمله. تفسیر المعوذتین أیضاً من کلامه. قل أعوذ برب الفلق فالق ظلمة العدم بنور الوجود؛ **انجام:** تفارقه بالذات و بالعلاقة

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.
DİA 276246

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2010

آغاز: بسمله؛ حمد بیحد مر عالم السر و الخفیات را سزاست که علمای دانش شعار را در علم کنه ذاتش مجال دم زدن محال است؛ **انجام:** پس نظر باید کرد به الطاف الهی که چگونه بیان فرمود و تعلیم نمود به بندگان خود سلوک طریق معرفت خود را و ما ذلک الا من فضله یؤتیه من یشاء و الله ذو الفضل العظیم و الحمد لله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳۷گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۲ - ۸۶۳]

● **تفسیر سورة الاخلاص و المعوذتین** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il ixlāṣ wa-l ma'ūḏatayn

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as'ad (1427 - 1503)

اهدا به: ابوالفتح عبدالقادر سلطان

تاریخ تألیف: ۹۰۵ق؛ محل تألیف: جرون

تفسیر دو سوره الناس و الفلق است. مؤلف با استفاده از تفاسیر کشاف و ابن کثیر و برخی تفاسیر دیگر با دیدگاه فلسفی به تفسیر این دو سوره پرداخته است.

[دنا ۱۳۸/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۶/۲

آغاز: بسملة، قل أعوذ برب الفلق، هذه السورة و سورة الناس مدنیتان فی تفسیر الشیخ عمادالدین ابن کثیر و فی الکشاف و القاضی انهما مختلف فیهما و آی هذه السورة خمس و آی سورة الناس ست؛ **انجام:** إنه امتضرع الی جنابه فی إستفاضة الجلایا المقدسة أعنی الصور العلمیة المجردة عن المادة معبود فی جمیع المراتب و المقصود فی سائر الأحوال ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: شرقی نخودی، ۲۶گ (۳پ-۲۸ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف: ۳۶ - ۶۶۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۸۸

آغاز: بسمله بعد حمد الله الاحد الصمد علی نعمه التی تجاوزت عن حد العدد ... انی ارید ان یسر الله تعالی ان افسر سورة الاخلاص؛ **انجام:** فی استفاضة الجلایا المقدسة اعنی الصور العلمیة المجردة عن المادة معبود بل هو تعالی المعبود فی جمیع المراتب و المقصود سایر الاحوال و هو الملک المتعال

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج خرمایی، ۲۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۵ - ۱۹۱]

← تفسیر سورة الاخلاص و الناس و الفلق ⟵ تفسیر سورة التوحید و المعوذتین

● **تفسیر سورة الاستعاذة و سورة الحمد** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il isti'āḏa wa sūrat-il ḥamd

تفسیری است فلسفی کلامی درباره استعاذه (اعوذ بالله من الشیطان الرجیم) و تفسیر سوره حمد، که احتمالاً بخشی از کتاب دیگر بوده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۳/۵

آغاز: اعوذ بالله من الشیطان الرجیم قد سبق سر الامر بالاستعاذة عند القرائة؛ **انجام:** الی کمالاتها المفقودة و هکذا الی آخر السورة بنحو ما ذکر سابقاً و الحمدلله اولاً و آخراً و لا حول و لا قوة الا بالله.

خط:نسخ،بی‌کا،تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱گ (۱۶۰پ-۱۸۰پ)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۳سم [ف: ۴۱ - ۲۰]

● **تفسیر سورة الاسری** / تفسیر / فارسی

tafsīr-u sūrat-il asrā

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۶۰

بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: بانو پوری سلطانی، ۱۳۸۶ [رایانه]

● **تفسیر سورة الاعراف** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il a'rāf

تفسیر سوره اعراف تا انتهای آن. عبارات آن با تفسیر البیضاوی (أنوار التنزیل) با نحوی از اختصار تطبیق می‌کند.

[دنا ۱۳۸/۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۷

آغاز: الشرط و لذلک لزمت فعلها النون الخفیفة و الثقیلة؛ **انجام:** من قرء سورة الأعراف جعل الله یوم القیامة بینه و بین ابلیس ستراً و کان آدم شفیعاً له

خط:نسخ،بی‌کا، تا: ۹۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم زرد، ۴۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۵/۵سم [مؤید: ۳ - ۶۱۵]

← تفسیر سورة الاعلی ⟵ الخلجات فی تفسیر سورة الاعلی

● **تفسیر سورة الاعلی** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il a'lā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تفسیری فلسفی و کلامی کوتاهی است مشتمل بر سه «مطلب»: ۱. اثبات الله تعالی؛ ۳. تقریر النبوات؛ ۳. تقریر امر المعاد. این تفسیر در برخی فهارس به نام ابن سینا است و در برخی منابع باز تفسیری از همین سوره به نام امام فخر رازی یاد شده که هر دو یکی است. نوری در مستدرک (۴۲۴:۳) در سرگذشت صدرای شیرازی از خرده‌هایی که بر روش فلسفی او گرفته است این را

DİA 276246

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020

İbn Sina
090637

[عکسی ف: ۱ - ۳۳۱]

● **تعالیق** / فلسفه / عربی

ta'ālīq

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e 'adī (894 - 975)

قفطی از آن با عنوان «تعالیق عدة فی معانی کثیرة» یاد می‌کند. این تعالیق از این قرار است: تعالیق عن ابی زکریا یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا بن یحیی (نسخة: زکریا لیحیی)، حد الجزء؛ قال ارسطو طالیس فی بعض کلامه فی المتقابلات؛ المتناهی من المضاف؛ ان الاشخاص انما یشترک فی اسم الشخص فقط لا فی طبیعة واحدة تحت ذلک الاسم یختلف اشخاصها باعراض یعرض لها؛ شک فی قاطیفوریاس؛ لیس الحال و الملکة من المضاف؛ اقرب الانفعالات التی یشبه انفعال العقل الفعال؛ حد المضاف؛ الطبیعة یقال علی ثلثة ضروب؛ ثبت المواضع التی یوجد منها الحجج فی تبیین ان المضافات انما وجودها مضافة بالقوة مادامت غیر ملحوظة من المضیف؛ حدود المحمول و الموضوع و الضحک و النسب التی للاسماء الی الحدود و حد العلم و طبیعة المضافات و حمل المحمول علی الموضوع و اسماء الاعیان و الاسماء المشتقة و جزء الجسم؛ برهان مستقیم علی وجود زاویتین مع وضع خطیین مستقمین خارجین من مخرجی خطین آخر مستقیمین ملتقیین علی نقطة و فی جهتهما ملتقیین علی غیر تلک النقطه؛ مسئلة فی وجود الاستطاعة؛ المحمولات بالذات علی ضربین؛ الدلیل علی وجود الجن، الهوی عذاب الفلسفة، الاختلاف بین الاشخاص، السبب فی وجود المقولات عشرا (قفطی)؛ من الاشیاء متناهی من جهة و المتناهی من جهة، کل ما یحتمل الزیادة علیه فی عدد و عظم فهو متناه؛ شک فی قاطیغوریاس؛ تعلیق علی المقالة الاولی فی الجزء الاول من تفسیر ابی بشر الفص الذی اوله الا انه ان کان السئوال القیاسی فی المقدمة الماخوذة بقول فقد یکون سئوال ما عملنا و هو الذی یکون منه القیاس؛ جدول اتفاقات المحمول و الموضوع و المباین للمحمول فی النتیجة مع المحمول و الموضوع و المباین للموضوع فیها التی باتفاق کل واحد منها مع الآخر یستخرج الحد الاوسط الذی تعلمناه ارسطوطالیس فی الفصل الثانی من المقالة الاولی من کتاب القیاس المرسوم بانو لولیطقی الاولی؛ تعلیق علی کتاب القیاس و القضایا فی مواضیع شتی.

[دنا ۲۴/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۳گ (۲۸پ-۵۰پ)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۴ - ۳۹۷۰]

● **التعالیق** / کیمیا / عربی

at-ta'ālīq

بغدادی، محمد بن تیم

baqdādī, mohammad ebn-e tīm

وابسته به: قصیدة نونیة؛ عراقی، عبدالعزیز بن تمام (-۷۶۲ق)

گزارشی است بر قصیده عبدالعزیز بن تمام العراقی در کیمیا.

[دنا ۲۴/۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۹۶/۱۵

آغاز: بسمله. حمد له و الصلاة علی محمد و آله اجمعین. قال اقل عبادالله محمد بن تیم البغدادی، الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه. اما بعد فهذا کتاب جمع فیه من التعالیق ما هو زبدة کل کتاب مما ظهر معناه و وافق اسمه مسماه؛

انجام: حتی یصبغ الذهب الخالص بعون الله و مشیته، و صلی الله علی محمد و اهل بیته الطاهرین المعصومین

خط: شکسته نستعلیق، کا: فضل الله بن آخوند ملازین العابدین بروجردی ملقب به شمس العلماء، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: قهوه‌ای، ۲۱گ (۵۷پ-۷۷پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۷سم [ف: ۹ - ۲۴۸]

← تعالیق المنطق ⟵ الاشارة الی علم المنطق

● **تعالیق بر مسائل** / طب / عربی

ta'ālīq bar masā'el

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

وابسته به: المسائل = المدخل الی الطب؛ حنین بن اسحاق (۱۹۴-۲۶۰ق)

تعلیقات شیخ است بر مسائل حنین بن اسحق.

آغاز: بسمله. قال حنین فی المسائل البلغم صار یحدث حمی ینوب کل یوم من طریق انه سهل الاجتماع بسبب کثرة مقداره و سهل التعفن بسبب رطوبته و التحلل و الاستفراغ بسبب لزوجته و المرة السوداء صارت (تحدث) حمی ینوب و ما و یوما ... و المرة الصفراء صارت تحدث حمی ینوب یوما و یوما ... قال الشیخ الجواب فیها ثلثة امور. اجتماع و تعفن و تحلل. فالاجتماع یعین علی سهولته ...

[دنا ۲۴/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰۸/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی البدن اضعف عارض هذا آخر ما وجدت من هذه المسائل و التعلیقات.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: حنایی آهاری، جلد: مقوا عطف چرم، ۵گ، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۹ - ۲۳۷]

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱
DİA 276246

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Ocak 20

İbn Sina
050637

۱۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۶۹/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳ - ۹۳]

← تفسیر المشکل من غریب القرآن ⋖ مشکل اعراب القرآن
← تفسیر مطاطافوسیقا ⋖ تفسیر الالف الصغری

● **تفسیر المعانی الظاهرة** / تفسیر / عربی
tafsīr-ul ma'ān-iẓ ẓāhira
[دنا ۱۸۷/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۵۴۰
خط: نسخ، کا: ابراهیم، تا: ۱۰۹۶ق [الفبائی: ۱۳۸]

● **تفسیر المعانی الظاهرة فی کنوز الدنیا و الآخرة** /
کلام و اعتقادات، اخلاق / عربی
tafsīr-ul ma'āi-ẓ ẓāhira fī kunūz-id dunyā wa-l āxira
مشتمل بر ۱۳۳ «فصل» در اصول دین، فضایل معصومین و ثواب زیارت ایشان، فضایل بعضی اذکار و صلوات، آداب و اخلاق و کیفیت معاشرت و سلوک در دنیا، بعضی اهوال دارالعقبی، که در آغاز نسخه فهرست ابواب ذکر شده است. شیخ احمد بن سلیمان بحرانی، در کتاب «عقد اللئالی فی مناقب النبی و الآل» از آن نقل کرده و شیخ آقا بزرگ نسخه‌هایی از آن در کربلا (کتابت ۱۱۲۱ق) و تهران دیده‌اند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۵۷
آغاز: بسمله، الحمدلله الاول بلا اول کان قبله و الآخر بلا آخر یکون بعده ... اما بعد فانی مذ کنت ابن عشرین حتی زرف سنی الی خمسین؛ **انجام:** فینظرون الی الله عزوجل فی کل بکرة و عشیة تمت.
خط: عربی نسخ و فارسی نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد جعفر، تا: صفر ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۸۶ص، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۷سم [ف: ۴۵ - ۲۴۹]

● **تفسیر معانی و آیات گلستان** / ادبیات / فارسی
tafsīr-e ma'ānī va āyāt-e golestān
وابسته به: گلستان سعدی؛ سعدی، مصلح بن عبدالله (-۶۹۱)
[دنا ۱۸۷/۳]

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۱۲/۳
خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، ۴ص (۳۱۷-۳۲۰)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰/۵سم [تراثنا: س۶ش۴-۹۳]

● **تفسیر المعوذتین** / تفسیر / عربی
tafsīr-ul ma'ūḏatayn
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
تفسیر سوره مبارکه «قل اعوذ برب الناس» و سوره مبارکه «قل اعوذ برب الفلق» است. این تفسیر در حاشیه کتاب شرح هدایة ملاصدرا منطبعه تهران چاپ شده است.
[دنا ۱۸۷/۳؛ فهرست مصنفات ابن سینا ۶۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۳۸/۲
خط: نسخ، کا: محمد اکبر بن ابی الرضا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مغزی میشن، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۶سم [ف: ۷ - ۴۴۴]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۲۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۳گ (۱۴۸-۱۵۰)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: - ۱۴۷۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۳
آغاز: و به الهدایة و التوفیق قل اعوذ برب الفلق؛ **انجام:** «و الله تعالی اعلم بحقایق اسراره.
خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، ۶ص (۶۳-۶۸)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۴۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۳۶/۸
آغاز: اعوذ برب الفلق فالق ظلمة العدم بنور الوجود
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن حمید، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق؛ جلد: تیماج کرم، ۴ص (۱۰۸ - ۱۱۱)، ۱۴-۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۴۳ - ۱۴۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۶۷
آغاز: قوله جل جلاله قل اعوذ برب الفلق فالق ظلمه العدم؛ **انجام:** هذا هو الذی یبلغ الیه العقل فی هذه السورة و الله اعلم باسرارها
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد کریم طبیب سالیانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۶۳ق، جا: رشت، مدرسه مستوفی؛ واقف: فهرستی؛ ۲گ، ۱۹ سطر [ف: ۴ - ۴۲۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۲
آغاز: پس از تسمیه: قل اعوذ برب الناس قد ذکرنا ان الربوبیه عبارة عن التربیة؛ **انجام:** رزقنا الله تعالی التحرک التام و التاله الکامل
خط: نسخ، کا: ملا محمد رضا تونی، بی‌تا؛ واقف: قائم مقام؛ ۱۷گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴ - ۴۲۵]

● **تفسیر المعوذتین** / تفسیر / عربی
tafsīr-ul ma'ūḏatayn
غیر معلوم:

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.
DİA 276246

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2000

تفسیری است بر دو آیه «رب المشرقین و رب المغربین» و «فلا اقسم برب المشارق و المغارب»، در پایان پاسخی است به پرسش از برد العجوز گویا از همو در سه صفحه و نیم.
[دنا ۱۳۰/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۷۱

آغاز: بسمله. حمد له ... و بعد چنین گوید بنده خاطی عاصی محمد تقی بن محمد حسین کاشانی؛ **انجام:** و مانند این احادیث بسیار است تمام شد جواب از دو سؤالی که نموده بودند در روز دوازدهم شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹۷، اقل العلماء محمد تقی کاشانی.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۱۵گ، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم[ف:۱۳-۳۲۳۹]

● **التفسیر الرحمانی** / تفسیر / عربی

at-tafsīr-ur raḥmān]

تفسیر مختصری است با عنوان «قوله - قوله» که ملتزم به سجع در عبادت می‌باشد و مباحث تفسیری ندارد به‌جز مطالب عرفانی، و گویا نوشته یکی از بزرگان صوفیه و عرفا است و بعضی روی برگ اول کتاب احتمال داده‌اند که از غزالی باشد.
[دنا ۱۳۰/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۹

آغاز: فجأة و صادفه القصة بغتة کما قیل: اتانی هواها قبل ان أعرف الهوی ×× فصادف قلباً فارغاً فقال؛ **انجام:** و الخناس الذی یغیب و یخنس عند ذکر الله، و هو صفة الشیطان الذی یوسوس فی صدور الناس من الجنة و الناس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: عبدالله بن عیسی اصفهانی (میرزا عبدالله افندی صاحب کتاب ریاض العلماء) و مهر «الراجی لعفو الله عبدالله» (بیضی)، محمد شریف الکرمانی و مهر «اللهم بلغنی الکرامة شریف» (مربع)، غوثی حسن الشطاری به تاریخ ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۵۲گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲ - ۸]

● **تفسیر «الرفیق ثم الطریق»** / شرح حدیث / فارسی

tafsīr-e «ar-rafīq somma-t tarīq»

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۲۶/۱۹

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم بن میرزا زمان، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سبز، ۲۱ سطر [ف: ۳۰ - ۷۴]

● **تفسیر الرؤیا = تعبیر الرؤیا** / خوابگزاری / عربی

tafsīr-ur ru'yā = ta'bīr-ur ru'yā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

گزیده‌ای است در یازده «باب» برگرفته از نوشته ابن سینا : ۱. العلویات من السماء و ما فیها؛ ۲. الارض و المیاه و ما فیها؛ ۳. الشجر و الزرع؛ ۴. المعادن؛ ۵. الطهارة و اللبس و الاکل و الصلاة؛ ۶. رویة اعضاء الانسان و النکاح؛ ۷. الکرسی و التجارة و ضرب العبد و الطیران؛ ۸. البکاء و الضحک و اللعب؛ ۹. الوحش و حشرات الارض و الدواب؛ ۱۰. السلاح و اللباس و الحرب؛ ۱۱. الضرب و القتل و المرض و الموت و القبر. (احمد منزوی)

آغاز: کتاب تفسیر الرؤیا منسوب لابن سینا و هو علی احد عشر بابا الباب الاول فی العلویات من السما و ما فیها و الرعد و البرق. ضوء السماء خیر و رزق و من ارتفع الیها راد رزقه ...

انجام: و الخلاص من الحبس خلاص من شدة. و الله اعلم بالصواب هذا آخر هذه الرسالة و الحمدلله رب العالمین.
[دنا ۱۳۰/۳ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۳/۱۰

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به استناد فهرست مصنفات ابن سینا ۵۹ ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن علینقی باکی، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳گ (۸۹پ-۹۱پ)، ۴۸ سطر (۹×۲۳)، اندازه: ۱۴/۵×۳۰سم [ف: ۱۴ - ۱۲۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۷/۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** الباب التاسع - فی الوحش و الحشرات ... و الوقوع عنه موت عاجل و سوق الجمل اقتضاء حاجة من قوة ذی حشمة

۹ باب از ابواب رساله را دربردارد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: شهاب الدین حسین بن ناصرالدین حسین حسنی حسینی جعفری دیباجی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۲گ (۶۵-۶۶)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۰، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۳ - ۲۷۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۱۰

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۱۸ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳ - ۲۰۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.
DİA 276246

01 Ocak 20[illegible]
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
050637

به نقل از خلاصة المنهج کاشانی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر اراسنجی قزوینی، تا: شعبان ۱۱۰۸ق؛ ۱ص (۵) [مختصر ف: ۱۸۵]

● **تفسیر آیة التوحید = تفسیر آیة «لو کان فیهما آلهة ...»** / تفسیر / عربی

tafsīr-u āyat-it tawḥīd = tafsīr-u āyat-i «law kān-a fī-himā ālihat-un ...»

حسینی، ابوالصفا بن یونس

hoseynī, ab-os-safā ebn-e yūnos

اهداء به: ابوالغازی عبیدالله بهادر خان

این رساله در تفسیر آیه «لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا» نخست از نظر ادبی و سپس از نظر معنوی و کلامی بحث کرده و ملازمه را به هفت «وجه» بیان می‌دارد. مؤلف در ذیل وجه ۷ به تقریر برهان تمانع پرداخته و بر برهان مزبور هفت اعتراض (بحث) وارد می‌سازد. افندی در ریاض العلما از دانشمندی با نام ابوالصفاء با اختصار یاد می‌کند.

[دنا ۱۰۲/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۰۲/۳

آغاز: بسمله الحمدلله المنزه من الشریک بلاخفا الدال علی وحدانیه. و بعد فیقول العبد المفتقر ... کثیر اما کان یخطر ببالی ان اجمع ما قیل فی قوله تعالی لو کان فیهما آلهة ... من الفوائد و اضیف الیها ما خالج قلبی من الزواید لکونه حاویا لاساس اصول الدین محتویا علی حقائق استنجها امائل المحققین و لما وفقت جعلته وسیلة الی خدمة من ایده الله علی السلطنة العظمی ... ابوالغازی عبیدالله بهادر خان؛ **انجام:** السابع (من الابحاث الوارده علی برهان التمانع) انه لایستلزم علی تقدیر تسلیم المقدمات الاعدم امکان الهین صانعین قادر بن علی الکمال لاحتمال ان یکون احد الواجبین صانعا قادر او الاخر بخلافه و یمکن دفعه بان یقال التعطیل و کذا الایجاب نقصان و لا یکون المعطل و الموجب واجبا هذا آخر ما قصد ناایراده فی تفسیر هذه الایه و نسال الله التوفیق والهدایه.

خط: نستعلیق ترک، کا: فرج یا فرخ، تا: ۱۰۰۵ق؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی عطف تیماج یشمی، ۵ص (۲۷-۳۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۱۷۹۱]

● **تفسیر آیة التوحید = تفسیر آیة «لو کان فیهما آلهة ...»** / تفسیر / عربی

tafsīr-u āyat-it tawḥīd = tafsīr-u āyat-i «law kān-a fī-himā ālihat-un ...»

رساله‌ای است در تفسیر آیه «لو کانت فیهما الهة الا الله لفسدتا» در دو مبحث: ۱. فیما یتعلق بنظم الایه؛ ۲. فیما یتعلق بتفسیرها المحتوی المحتوی علی الدرر المنثوره. در این رساله نیز مانند رساله ابوالصفاء حسینی نخست مباحث ادبی و سپس وجوهی که در بیان ملازمه گفته شده آمده و شیوه بیان وجوه ملازمه و خرده‌گیری‌ها و بحث‌هایی که بر آن وجوه شده در هر دو رساله نزدیک به یکدیگر است جز اینکه در رساله حاضر ده وجه یاد شده و در رساله ابوالصفا هفت وجه و وجه ۱، ۲، ۳، ۵، ۶ و ۷ رساله ابوالصفا به ترتیب با وجه ۱، ۲، ۶، ۸، ۹، ۱۰ رساله دوم عیناً مطابقت دارد مگر اینکه در رساله دوم تفصیل بیشتر در نقض و ابرامات دیده می‌شود و تنها در وجه دوم کار بر عکس شده و در رساله دوم در غایت اجمال است و پس از بیان وجه دهم (که همان وجه ۷ رساله سابق است) مؤلف به نقل برهان تمانع و مباحث و اعتراضات وارد بر آن پرداخته است. مؤلف رساله حاضر می‌گوید: «ذکر برهان تمانع و ابحاث و اعتراضات و جواب‌های مفصل آن در حد کتاب‌های کلامی است و من نیز در رساله‌ای جداگانه درباره آن خواهم نوشت». مؤلف از تفتازانی، دوانی و غیاث الدین منصور یاد می‌کند.

[دنا ۱۰۲/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۰۲/۵

آغاز: هذه نبذة من المباحث الشریفه ... المتعلقه بآیة التوحید ... و بتفسیرها من کتاب انوار التنزیل ... نقلتها من السواد الی البیاض ... وها انا اوردها فی مبحثین ... المبحث الاول اعلم ان المشهور بین الجمهور من النحاة ان کلمه لو لامتناع الثانی لامتناع الاول؛ **انجام:** و ههنا برهانان آخران یسمی احدهما برهان التوارد و الاخر برهان التمانع و الکلام فی تقریرهما و تقریر ما یتعلق بهما من الابحاث و الاجوبه طوی الذیل و قد کفت مؤنة ذلک الکتب الکلامیه و ان ساعدنا التوفیق جمعنا هامع ما سنح للنظر الکلیل و الخاطر العلیل فی رسالة مفرده و الحمدلله علی ما انعم.

خط: نستعلیق ترک، کا: محمد بن نظر مدعو به ملازاده، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: آهار مهره شکری، جلد: تیماج مشکی، ۲۹ص (۳۳-۶۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰ - ۱۷۹۲]

● **تفسیر آیة «ثم استوی الی السماء»** / تفسیر / عربی

tafsīr-u āyat-i «ṯumma-stawā ila-s samā'»

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

این گفتار از شیخ رئیس دانسته شده و به روش تأویل فلسفی نگاشته شده و از خردهای آسمانی در آن یاد گردید.

آغاز: قوله تعالی ثم استوی الی السماء و هی دخان، اشارة بالدخان الی الی مادة السماء فان الدخان

انجام: و ما تخفی الصدور، یعلم السر و اخفی، فقد تبین ان علمه تعالی قد احاط بجمیع الاشیاء الکلیة و الجزئیة

چاپ: در هامش «شرح الهدایة»، ص ۸-۲۹۶ چاپ شده است.

[الذریعة ۳۲۶/۴؛ فهرست مصنفات مهدوی: ۶۶؛ قنواتی شماره ۲۰۷؛ دنا

DİA 276246

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2013

← تفسیر آیة المودة فی ذوی القربی ⋟ المودة فی القربی

● **تفسیر آیة النفر** / اصول فقه / عربی

tafsīr-u āyat-in nafar

اعرجی، محسن بن حسن، ۱۱۳۰ - ۱۲۲۷ قمری

a'rajī, mohsen ebn-e hasan (1718 - 1812)

آیه مبارکه را از دیدگاه اصولی در چهار «مسأله» مختصراً بررسی کرده است. در این رساله مؤلف به کتاب خودش به عنوان «المحصول فی علم الاصول» اشاره کرده است.

[دنا ۱۱۰/۳]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۲۵/۱۳

آغاز: قوله تعالی فی اواخر سورة التوبه و ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلو لانفر من کل فرقة طائفة لیتفقهوا فی الدین و لینذروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون؛ **انجام:** وکل من تفقه و تعلم لهذا الفرض کان علی المنهج القویم و الصراط المستقیم و من عدل عنه و طلب الدنیا بالدین کان من الاخسرین اعما لاالذین ضل سعیهم فی الحیاة الدینا یحسبون انهم یحسنون صنعاً

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ فائده‌ای در اصل الصحة با عنوان «قاعدة»؛ جلد: تیماج زرشکی، مجدول، ۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم

[ف مخ: ۱ - ۴۶۵]

← تفسیر آیة النور ⋟ مجالس وعظ

← تفسیر آیة النور ⋟ مشکاة الانوار و مصفاة الاسرار

← تفسیر آیه نور ⋟ لوایح

← تفسیر آیه نور ⋟ حدیقة الانوار

← تفسیر آیه نور ⋟ نوریه

● **تفسیر آیة النور** / تفسیر / عربی

tafsīr-u āyat-in nūr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

فایده‌ای است بسیار کوتاه، در تفسیر آیه نور که به ابن سینا نسبت داده شده است.

آغاز: الحمد لله فائض الانوار و فاتح الابصار و کاشف الاسرار و رافع الاستار.. اما بعد فقد سالتنی ایها الاخ الکریم ... ان ابث الیک اسرار الانوار الالهیه مقرونه بتأویل ما یشیر اله ظواهر الایات المتلوة و الاخبار المرویة ...

[دنا ۱۱۰/۳ (۴ نسخه)؛ ره آورد ۱۰۹ با عنوان تاویل بعضی آیات قرآنی از نظر تصوف]

۱. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۷۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و القرآن و الادویة ؟ القلوب خاتمه

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ ۳۱ص (۳۹۴-۴۲۴)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۰/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نشریه: ۳ - ۳۵۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۴۵

آغاز: فصل فیما ذکره الشیخ الرئیس فی تفسیر هذه و هی قوله تعالی (الله نور السموات و الأرض) الآیة، اعلم انه قد جعل المشکاة شاملاً للقوة الاستعدادیة التی للنفس نحو المعقولات المسماة عندهم بالعقل الهیولایی تشبیهاً ایاها بالهیولی الاولی الخیالیة؛ **انجام:** اذا المصابیح یشتعل منه و الحق ان هذا التفسیر فی غایة الحسن و اللطافة.

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش (۸۲۰۱) M 140؛ بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۱۱؛ ۱ص (۱۳۹) [عکسی ف: ۳ - ۴۲۲]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۶/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و استشفاف انوارها من وراء حجب البشریة عسیر غیر یسیر و الله اعلم

مؤلف با توجه به آغاز و کتاب‌شناسی معین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قرمز، ۲۸گ (۹۵پ-۱۲۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۲ - ۵۸]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۲/۳ ـ ب

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انما یکمل تجرده عن هذه (ننوشته مانده)

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۶۸ر-۷۰ر) [ف: ۱ - ۱۳۱]

● **تفسیر آیة النور** / تفسیر / عربی

tafsīr-u āyat-in nūr

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، - ۷۳۶ ؟ قمری

'abd-or-razzāq-e kāšī, 'abd-or-razzāq ebn-e ahmad (-1336)

تفسیر عرفانی مزجی بسیار مختصری است بر آیه «الله نور السماوات و الارض » (سوره نور، ۳۵). کاشانی در این رساله کوچک آیه نور را با اختصار و به شیوه عرفانی تفسیر کرده است. مؤلف این رساله را به درخواست کسی نوشته که از او بدین‌گونه یاد کند: «من وجب علی من طریق المروة اجابته اذ حتمت عندی فی طلب التحقیق اصابته».

آغاز: بسمله، و به نستعلیق. الحمدلله الذی اودع اسراره مطاوی التنزیل و الم عباده فحاوی التأویل سدف علی الحقایق سجوف التمثیل فاوهم العوام ... فقد سالنی من وجب علی من طریق المروة اجابته ... تأویل قوله تعالی الله نور السموات و الارض الایة فعلقت له بعض ما سنح فی الخاطر ... فقال الله تعالی الله نور السموات و الارض فالله اسم للذات مع جمیع الصفات و النور اسم لما له ظهور فی ذاته و به ظهور لغیره و ینقسم

انجام: لکن لایکون علی التمام و الکمال الا فی صورة الانسان الکامل، و الله الموفق للهدایة و بیده أزمة العنایة.

[دنا ۱۱۰/۳ (۷ نسخه)]

فهرستگان : نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران : سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.
DİA 276246

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 20

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد = شرح تجرید العقاید = شرح جدید تجرید = شرح تجرید الکلام = شرح التجرید؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)
[دنا ۵۴/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۵/۱۹
آغاز: قال الشارح و بعد تمهید تلک المقدمات الخ قال امحشی اعلم؛ **انجام:** موجود: ای لا یتحقق فی الخارج بدونه
کا: اسماعیل بن حاجی محمد کریم شیرازی، تا: ۱۲۱۶ق، جا: سجاس؛ ۶ برگ حل شبهه مشهور به جذر اصم ناقص ضمیمه می‌باشد؛ جلد: تیماج [ف: ۱۰ - ۲۲۴]

● **تعلیقات بهجة المرضیة** / نحو / عربی
ta'līqāt-u bahjat-il marḍīyya
وابسته به: البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = شرح الفیة ابن مالک = شرح الخلاصة فی النحو؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)
تعلیقه‌ای است ناقص ولی مفید بر چند ورق از اوایل شرح موسوم به بهجة المرضیه بر الفیه ابن مالک.
[دنا ۵۴/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۱۱
آغاز: بسمله قوله بسم الله الرحمن الرحیم البا اما للمصاحبة و هی التی یصلح فی موضعها؛ **انجام:** علی مقدر قبلها و التقدیر ان لم یضف و ان اضیف.
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ به دنبال آن مباحث و مطالب مشروحه زیر است و هیچ کدام از آنها کامل و تمام نیست: ۱. بحثی در باب اضافه اسم به الله مطابق رأی معتزله و اشاعره در یک صفحه، ۲. بابی منقول از شرح تصریح خالد ازهری در خصوص ماهیت کلام و شرح ماهیت موجبات تألیف کلام، ۳. قصیده یزید بن معاویه به خط نستعلیق خوش با ترجمه کلمات بفارسی در یک ورق به مطلع: اراک طروبا ذاشجا و ترنم، ۴. شرح و حواشی بر تلخیص در دوازده ورق؛ محشی، مجدول مذهب، کمند کشی شده؛ واقف: حاج آقا محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ کاغذ: فستقی و حنایی، جلد: مقوا، ۳۵گ، مختلف السطر (۹/۲×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲ - ۵۴]

● **التعلیقات (ترجمه)** / فلسفه / فارسی
at-ta'līqāt (t.)
وابسته به: التعلیقات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)
ترجمه‌ای است قدیمی و نیکو بر مطالب و فصولی در حکمت طبیعی منسوب به ابن سینا.
[دنا ۵۳/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۰۰/۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۳۳
آغاز: مردم حقیقت چیز را نمی‌داند زیرا کی مبدا معرفت او بر چیزها را
نسخه اصل: کتابخانه توبینگن - برلین ۳۳۶۴؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ خط خوردگی دارد؛ ۳۰۴ص [عکسی ف: ۳ - ۴۱۵]
تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۳۶بخش۲
همان نسخه بالا [ف: ۶۹]

● **تعلیقات تهذیب الوصول** / اصول فقه / عربی
ta'līqāt-u tahḏīb-il wuṣūl
شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری
šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)
وابسته به: تهذیب الوصول الی علم الاصول = تهذیب طریق الوصول = تهذیب الاصول؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۴۹
برگ اول نسخه به خط مهدی بن ابوذر نراقی - پدر ملا احمد - است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [د.ث. مجلس]

● **تعلیقات التیسیر** / تجوید / عربی
ta'līqāt-ut taysīr
وابسته به: التیسیر فی القراآت السبع = التیسیر لحفظ مذاهب القراء السبعة فی القراآت؛ دانی، عثمان بن سعید (۳۷۱-۴۴۴)
توضیحات و اضافاتی است بر مطالب رساله التیسیر ابو عمرو دانی و نویسنده تعلیقات در چند جا از استاد خویش یاد می‌کند. در این تعلیقات دو دائره ترسیم شده، یکی دائره تشخیص استعاذه و دیگری دائره تشخیص ۵۴ وجه قانون در همزه.
[دنا ۵۵/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۰/۲-طباطبائی
آغاز: ذکر الاستعاذه ... اللفظ المختار فیها لکل القراء ... فهذه سبعه اوجه تقرأ فی المجموع ... و فی الافراد یکتفی لنافع ... و ابی بکر باللفظ المشهور **انجام:** (در ص ۳۳۵): هکذا اختار الاستاد قدس الله سره و للبزی اربعه عشر وجها ... و فی ثلثه اوجه ابن عامر من قالون
قسمتی از این تعلیقات بر ۳ صفحه ۳۳۳ و ۳۳۴ و ۳۳۵ اواخر دفتر نوشته شده و شاید در صحافی جابه جا شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: بغدادی، جلد: مقوایی چرکین عطف چرمی قرمز، ۶ص (۵۹-۶۴)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 20

است به عربی از «شفیع بن اسماعیل محمد فسوی» که نسخه را نویسانیده و از مؤلف پس از تجلیل چنین یاد کرده «مولانا مسیحا محمداء فسوی مد ظله السامی»، زیر همین یادداشت این نوشته دیده می‌شود «من الفقیر الی عفو ربه الباری ابن جمال الدین محمد طاب ثراه محمد انیس الخوانساری» روی همین برگ رباعی از محمد قلی سلیم؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۴۴ص، ۱۴ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۵ - ۹۹]

۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۳۹/۱

آغاز: برابر

کا: رق، بی تا [ف: ۳۱۴]

۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ فاقد جلد، ۵۵گ (۱پ-۵۵ر)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۰×۲۵سم [ف: ۲ - ۲۷۶]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶۱۰

آغاز: بسمله، قال المص ان المقصد الثالث فی اثبات الصانع اقول انما عنونه به دون اثبات الواجب کما هو الشایع لان البرهان انما یقام علی وجوده تعالی؛ **انجام:** برابر

این حواشی از آغاز مقصد سوم (الهیات) تا اواخر مبحث قدرت (نخستین مساله از فصل دوم) را در بر دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای «منه، منه مد ظله»؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی، ۷۴گ، ۲۱ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۹ - ۲۵۴]

● تعلیقات (... حوادث السفلیة و ارتباطها بالکواکب السیارة) / هیئت / عربی

ta'līqāt (... ḥawādiṯ-us suflīya wa irtibāṭ-i-hā bi-l-kawākib-is sayyāra)

[دنا ۵۵/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۴۴۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: - ۱۳۱]

● تعلیقات الحواشی / فلسفه / عربی

ta'līqāt-ul ḥawāšī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

گویا از ابن سینا با عنوان «بخطه و قوله، و مسئلة بخط عبدالملک، و الجواب، و الشکوک التی لنا خارجة عن ذلک».

[دنا ۵۵/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۰/۷-ف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۹۲-۱۹۳) [فیلمها ف: ۱ - ۴۶۳]

● تعلیقات دیوان عنصری / ادبیات / فارسی

ta'līqāt-e dīvan-e 'onsorī

امیرخیزی، اسماعیل بن محمد تقی، ۱۲۵۵ - ۱۳۴۴ شمسی

amīr-xīzī, esmā'īl ebn-e mohammad taqī (1876 - 1965)

وابسته به: دیوان عنصری؛ عنصری، حسن بن احمد (۳۵۰-۴۳۱ق)

دفتری است که در آن از امیرخیزی تعلیقاتش بر دیوان عنصری و مطالبی درباره عنصری را به صورت پراکنده نوشته است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۸۳۳

آغاز: تعلیقات قصیده ۱ ص ۱ بیت ۱: در کلیه نسخ (مشک بوی سلب) بوده، در مجمع الفصحا؛ **انجام:** اغلب فرهنگها کلمه مرغزن هم آمده است

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ متن خط خوردگی دارد؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، ۷۳گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۱ - ۱۰۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۸۳۴

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، ۲۹گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۱ - ۱۰۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۸۹۴

آغاز: جلد دوم ۱: از آن سپس که نبودم زخویشتن آگاه ×× بجاه تو زمن آگاه شد جهان بنشان

این نسخه از مجموعه اسماعیل امیرخیزی است و او کار مفصلی درباره دیوان عنصری انجام داده است ولی در صفحه عنوان دو بار نام دهخدا درج شده، بدین جهت برخی تعلیقات مندرج در این دفتر را از دهخدا قلمداد کرده اند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج فرنگی مشکی، ۱۲گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۱ - ۱۲۳]

● تعلیقات روض الاخیار المنتخب من ربیع الابرار / تراجم / عربی

ta'līqāt-u rawz-il axyār al-mn. min rabī'-il abrār

حسینی اردستانی، محمد ربیع بن شرفجهان، ق۱۱ قمری

hoseynī ardestānī, mohammad rabī' ebn-e šaraf-jahān (- 17c)

وابسته به: روض الاخیار (الاخبار) المنتخب من ربیع الابرار؛ اماسی، محمد بن قاسم (۸۶۴-۹۴۰ق)

مؤلف نسخه‌ای از کتاب «روض الاخیار المنتخب من ربیع الابرار» تألیف محمد بن قاسم آماسی در اختیار داشت که به خط مؤلف بود. مؤلف در این نسخه شرح حال اعلام ذکر شده در کتاب را در هامش صفحات به خط خود افزوده بود. از آن

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۱.

DİA 276246

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 20[illegible]

● **تفسیر قول النبی «اعرفکم بنفسه اعرفکم بربه»و «لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا»** / شرح حدیث / عربی

tafsīr-u qawl-in nabī «a'rafa-kum bi-nafs-i-hī a'rafa-kum bi-rabb-i-h»wa «law kušifa-l ġiṭā'-u ma-zdadtu yaqīn-ā»

آمدی، عبدالواحد بن محمد، - ۵۱۰ ؟ قمری

āmedī, 'abdolvāhed ebn-e mohammad (- 1117)

رساله قاضی آمد ناصح الدین الی نور الهدی سلمان بن عمر اسکندری در تفسیر قول پیامبر (ص) «اعرفکم بنفسه اعرفکم بربه» و قول حضرت علی (ع) «لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا».

[دنا ۱۸۳/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۳/۲۷-ف

خط:نستعلیق،بی کا،بی تا؛۴گ(۱۴۹پ-۱۵۲پ)[فیلمها ف: ۱ - ۵۱۹]

← تفسیر قوله تعالی (لیغفرالله ما تقدم من ذنبک و ما تأخر) (رسالة فی ...) ⪕ المحرر فی قوله تعالی (لیغفر لک الله ما تقدم من ذنبک و ما تأخر)

● **تفسیر قوله علیه السلام انک یا الهی وحدانیة العدد** / شرح دعا / عربی

tafsīr-u qawl-i-hī 'alay-hi-s-salām inna-ka yā ilāhī waḥdānīyat-ul 'adad

تونی، عبدالواسع بن علامی، ق۱۲ قمری

tūnī, 'abd-ol-vāse' ebn-e 'allāmī (- 18c)

از کتاب «المواهب السنیة فی شرح الصحیفة الکاملة» خود او.

[دنا ۱۸۳/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۱۷/۱۰

خط: نستعلیق، کا: عبدالواسع بن علامی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، عطف پارچه، نیم ص (۲۷ پ)، ۱۸ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۲۲۰]

● **تفسیر قونوی** / تفسیر / عربی

tafsīr-e qūnavī

صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق، ۶۰۷ - ۶۷۳ قمری

sadr-od-dīn qūnīyavī, mohammad ebn-e eshāq (1211 - 1275)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۴۲۱

کامل؛ بی کا، بی تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۲۱۰گ، اندازه: ۱۶/۱×۲۰/۶سم [رایانه]

← تفسیر القیاس ⪕ شرح القیاس

● **تفسیر کاشانی (ترجمه)** / تفسیر / فارسی

tafsīr-e kāšānī (t.)

یزدی، محمد بن خالق، ق۸ قمری

yazdī, mohammad ebn-e xāleq (- 14c)

تاریخ تألیف: ۷۸۴ق

مترجم می‌گوید: چون مرا قصد ترجمه تفسیر کاشانی به سر افتاد بر آن شدم آن را به نام شاهی کنم که محور عالم است در آن روزگار به ارزالروم بودم و بر این نیت کار خود را آغاز کردم. متاسفانه در صفحات بعد نام پادشاه بر اثر افتادگی صفات به دست نیامد. خود تفسیر هم در این نسخه از اواسط سوره بقره شروع می‌شود و قسمت‌های ما قبل آن ظاهراً بر اثر افتادگی صفحات در این نسخه موجود نیست. کار مترجم در این تفسیر آن است که هر آیه را جداگانه معنی و سپس تفسیر و بعد تأویل می‌کند. (عبدالله انوار)

[دنا ۱۸۳/۳]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۱

آغاز: بسمله رب تمم بالخیر یا کریم. حمد بی حد و ثنای بی عد خالقی را که بظهور آورد حقایق معانی؛ **انجام:** اگر دریای هیولی ... و از برای کتابت مداد خلاص کرد و بکلمات نای ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۸۸۴ق، جا: ارز روم؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۲۸۹گ، ۲۷ سطر (۱۰/۵×۲۸/۹)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳ - ۵۱۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۳۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ - ۳۵]

← تفسیر کاشفی ⪕ مواهب علیه

← تفسیر کبیر ⪕ مفاتیح الغیب فی تفسیر القرآن

● **تفسیر کتاب اثولوجیا من الانصاف** / فلسفه / عربی

tafsīr-u k.-i uṯulujīyā min-al inṣāf

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

وابسته به: اثولوجیا = تئولوجیا = میامر فلوطین (۲۰۴-۲۷۰)

ابن سینا، تئولوژی (اثولوجیا) را که منسوب به ارسطو کرده‌اند و در حقیقت ترجمه قسمتی از تاسوعات افلوطین است، تفسیر کرده و گویا این تفسیر قسمتی از الانصاف تألیف از دست رفته اوست. عبدالرحمان بدوی، شرح اثولوجیا را با شرح کتاب اللام و تعلیقات حواشی کتاب النفس ارسطو که آنها نیز بقایای کتاب الانصاف شیخ الرئیس اند در جلد اول «ارسطو عند العرب» چاپ

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱\۲۰۱۳.
DİA 276246

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Ocak 2020

Ibn Sina
090637

(۱۳۸پ-۱۶۷پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۴۶۸]

۲۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۷

خط: نسخ، کا: علی نقی بن حاج محمد جعفر مجذوب، بی‌تا؛ مقابله شده، محشی؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۲۹۷]

● **تفسیر سوره طه** / تفسیر / فارسی

tafsīr-e sūre-ye tāhā

هروی، محمد تقی بن حسینعلی، ۱۲۱۷ - ۱۲۹۹ قمری

heravī, mohammad taqī ebn-e hoseyn-'alī (1803 - 1882)

[دنا ۱۵۰/۳]

اصفهان؛ دانشگاه اصفهان؛ شماره نسخه:۱۴۶/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: فرنگی [نشریه: ۱۱ - ۹۲۹]

● **تفسیر سورة العادیات** / تفسیر / فارسی

tafsīr-u sūrat-il 'ādīyāt

[دنا ۱۵۰/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۸۰/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۳۳۳-۳۳۹)، ۱۵ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶ - ۵۸۶]

● **تفسیر سورة العلق** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il 'alaq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۶

خط:نسخ،کا:اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی،تا:قرن ۱۱ [ف: ۳۵۸]

● **تفسیر سورة العلق** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il 'alaq

اسیوطی، محمد بن اسد، قرن ۱۰ ؟ قمری

osyūtī, mohammad ebn-e asad (-16c)

[دنا ۱۵۰/۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۰۵/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین، تفسیر سورة العلق نظماً. قال محمد الفقیر ابن الاسد الحمدلله هو القول الاسد؛ **انجام:** عملت هذا الشأن بعد الظهر و تم لی قبل متلاة العصر

به نظم؛ خط: نسخ، کا: محمد ابن ابی المکارم السیوطی الشافعی، تا: اواخر محرم ۱۰۵۸ق؛ مقابله شده با عنبارت: «بلغ المقابلة علی نسخة الاصل ... علی یدکاتبه ... محمد بن اب المکارم السیوطی ... ابن بنت ابن المصنف ...»؛ کاغذ: فستقی، جلد: رویه میشن قرمز، ۷گ (۱۲پ-۱۸پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۷ - ۲۶۵]

● **تفسیر سوره علق** / تفسیر / فارسی

tafsīr-e sūre-ye 'alaq

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۰۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ خریداری از رضا شیخان [رایانه]

← تفسیر سورة الفاتحة ⋖ اعجاز البیان فی کشف بعض اسرار أم القرآن

← تفسیر سورة الفاتحة ⋖ مرآة العارفین و مظهر الکاملین و ملتمس زین العابدین

← تفسیر سوره فاتحه ⋖ الواضحة فی تفسیر سورة الفاتحة

← تفسیر سوره فاتحه ⋖ تفسیر سوره فاتحه

← تفسیر سوره فاتحه ⋖ تحفه جهان فانی

● **تفسیر سورة فاتحة الکتاب** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-i fātiḥat-il kitāb

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

رساله‌ای کوتاه در تفسیر و تاویل اسرار سوره فاتحه الکتاب است که در آن پس از ذکر هر فقره از آیات سوره توضیح مختصری بر اساس مشرب عرفا و صوفیه آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۵۵/۲

آغاز: استعنت بالله کلمة الله بناء عن الذات و قوله تعالی الرحمن الرحیم بناء عن صفة الصفات خاصة؛ **انجام:** فسبحان من اختفی عن بصائر الخلق بنوره و احتجب عنهم لشدة ظهوره تعالی و تقدس.

خط:نسخ کهن،بی‌کا،تا:رجب ۱۰۳۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سیاه، ۶گ (۱۴پ-۱۹پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۳۶]

● **تفسیر سورة الفاتحة** / تفسیر / عربی

tafsīr-u sūrat-il fātiḥa

خوئی، احمد بن خلیل، ۵۸۳؟ - ۶۳۷ ؟ قمری

xū'ī, ahmad ebn-e xalīl (1188 - 1240)

اصفهان؛ تویسرکانی؛ شماره نسخه:۱/۷

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱\۲۰۱۳.
DİA 276246

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

اسناد / فارسی

aqzīye-ye masrūfe-ye safar-e dovvom-e farang-e mozaffar-ed-dīn šāh

در آغاز آمده: «بر حسب اراده ملوکانه بندگان اعلی حضرت اقدس شاهنشاه جم جاه روحی و ارواح العالمین له الفداء خانه زاد محمد اسماعیل بن لسان الدین به ترجمه کتاب اغذیه مصروفه ذات اقدس شهریاری ادام الله سلطنه و صحته که در سفر دویم فرنگ صرف فرموده‌اند پرداخته و مایه مزید افتخار خود نمود».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۷۶-ف

نسخه اصل: خارجه ۲۴۷۶. نسخه از ۱ صفر ۱۳۲۰ (۲۶ آوریل ۱۹۰۲) (بادکوبه نمره ۲) آغاز می‌شود تا می‌رسد به شب آدینه پایان جمادی الثانی ۱۳۲۰ در پاریس و عبارت از برنامه‌های خوراک menu مهمانخانه‌های فرنگستان و دعوت‌نامه‌های این سفر و همه چاپی است و ترجمه‌های فارسی کلمات در کنار آنها به خط مترجم نوشته شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۲گ [فیلمها ف: ۲-۲۲۴]

● **الاغذیة و الادویة** / طب / عربی

al-aġḏīya wa-l adwīya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

آغاز: بسمله. مقالة للشیخ ... فی الکلام علی الاغذیة و الادویة. قال الاغذیة و الادویة موقوفان علی الاجسام المرکبة من دون البسائط و علة ذلک

انجام: فهذه یعوق ان یکون المختلف مخلفا علی حقه و صدقه

[مجمع علمی ۲۴۸/۳؛ مهدوی، فهرست مصنفات ۴۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۱۹۰/۱-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده در ۶۹۷ق؛ ۲گ (۱۳۱پ-۱۳۲پ) [فیلمها ف: ۱-۵۷۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۲۵-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۲]

● **اغذیه و ادویه** / طب / فارسی

aqzīye va advīye

متطبب هروی، ابوالمظفر بن مستنصر

motatabbeb-e heravī, ab-ol-mozaffar-e bn-e mostanser

در دیباچه می‌گوید: ارغون (شاید ارغون پسر اباقا پسر هلاکو که در ۶۸۳ق به حکومت رسید) خلد الله ملکه از من خواسته مختصری سازم در طبیعت و منفعت و مضرت طعام‌ها و شراب‌ها و بوییدنی‌ها و پوشیدنی‌ها و من این را از سخنان بقراط و جالینوس و محمد زکریا و دیگر حکما در ۲۵ «باب» ساختم. باب‌ها: ۱. نان‌ها؛ ۲. آب‌ها؛ ۳. دانه‌ها؛ ۴. گوشت‌ها؛ ۵. ماهی‌ها؛ ۶. اندام جانوران؛ ۷. آش‌ها؛ ۸. کوماج (ترشی)ها؛ ۹. لبنیات؛ ۱۰. بیضه‌ها؛ ۱۱. سبزی‌ها؛ ۱۲. دیگ ابرازها (ادویه خوراکی)؛ ۱۳. میوه‌ها؛ ۱۴. میوه‌های خشک؛ ۱۵. شیرینی‌ها؛ ۱۶. حلواها؛ ۱۷. شراب‌ها؛ ۱۸. شربت‌ها؛ ۱۹. روغن‌ها؛ ۲۰. عطرها؛ ۲۱. معجون‌ها؛ ۲۲. جامه‌ها و پوشیدنی‌ها؛ ۲۳. هوا (فصول، مناطق)؛ ۲۴. ریاحین و گل‌ها؛ ۲۵- آداب طبخ.

آغاز: ستایش و سپاس خدای را جل جلاله که آفریدگار جهان و جهانیان ... بعده حکم منیع پادشاه ربع مسکون

[فهرستواره منزوی ۳۸۴۳/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۶/۴۹-ف و ۱۳۳۸/۴۹-ف

نسخه اصل: بادلیان add. ۶۹ اوزلی (ش ۱۲۴۱)؛ بی‌کا، تا: ۱۲۰۳ق؛ در دنبال آن خاصیت مندی و ستاء مکی و نسخه‌های بنارس است که رساله‌های کوتاهی است [فیلمها ف: ۱-۵۸۷]

● **اغذیه و ادویه** / طب / فارسی

aqzīye va advīye

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۲۰/۶

آغاز: فصل پنجم در معرفت اشیاء مشتمله از اغذیه و ادویه و اشربه و غیرآن از قبیل گندم و نخود و لوبیا؛ **انجام:** صلیحه نوعی از دارچین و فانید نوعی از قند است اسپند و مرار هر دو نشت است و نان خوها زنیان است فرفیون صمغ قرنی سرخ و قاقله هل است

فصل پنجم یک کتاب طبی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، ۲گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۱۹۰]

● **الاغذیة و الاشربة** / طب / عربی

al-aġḏīya wa-l ašriba

سمرقندی، محمد بن علی، -۶۱۹ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e ʻalī (-1223)

کتابی است در شرح خواص مواد غذایی و تأثیرات مخصوص آنها در بیماران و تندرستان. یکایک مواد غذائی و خوراکی‌ها را عنوان کرده و به شرح خواص ویژه و مشترک آنها پرداخته است. در مقدمه کتاب گوید: «و قد جمعت کلام جالینوس و اقاویل شارحی کلامه فی الاغذیه و جمیع ما یتناوله الانسان فی طبایعها و منافعها و خواص کل واحد منها و ما وجدت منها شیئا الا اثبته فی هذه المجلده لیکون الناظر منها مطلعا علی کنه ما قاله الاولون ...». تألیفات دیگر او عبارت است از کتاب الادویة

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/ ۱۳۹۰.
DİA 276241

ibn Sina
090637
01 Aralık 2013

خط: نسخ، کا: حبیب الله بن حاجی کمال فطروهی، تا: ۱۴ رجب ۱۲۷۵ق، به فرمایش سید محمد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۱۳۸گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، قطع: ربعی، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۶۶]

● **الاصیلی فی علم الانساب** / انساب / عربی

al-aṣīlī fī ʻilm-il-ansāb

ابن طقطقی، محمد بن علی، ۶۶۰-۷۰۹ قمری

ebn-e teqtaqī, mohammad ebn-e ʻalī (1262-1310)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۵۱-ف

نسخه اصل: تیموریه ۹۳۰ تاریخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در ص ع نسخه از آن و نهایة الاختصار فی انساب الطالبین للسید محمد بن محمد بن علی الخراز (نیز در پایان) و کتاب فی اسماء القبائل من قریش و من کان معها من العرب له و عمدة الطالب فی نسب آل ابی طالب للعلامة احمد بن علی المتوفی سنة ۸۲۸ (کله مشجر) یاد شده است و پیداست که در آن از همه اینها هست؛ در فهرس معهد المخطوطات، التاریخ، ش ۴۲ تنها از نسخه ۹۳۰ تاریخ تیموریة مورخ ۹۰۶ یاد شده است و این فیلم از همانجا است [فیلمها- ف: ۳-۳۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۵۹

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی خلق من الماء بشرا فجعله نسبا و صهرا و الشکر لقایل یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس واحد؛ **انجام:** و علی اهل بیته الطاهرین الی یوم الدین آمین رب العالمین. تم الکتاب ... شمس الدین الرحمی العیسوی الزیدی الحسنی فی رابع عشر من شهر ذیقعده سنة ثلاثین و الف.

خط: نسخ، کا: شمس الدین رحمی عیسوی زیدی، تا: ۱۴ ذیقعده ۱۰۳۰ق؛ در صفحه عنوان آمده که وقف شاه سلیمان از در آمد حمام وقفی واقع در نقش جهان اصفهان استنساخ شده است؛ مهر: «محمد باقر العلوم»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد یک لایی، ۷۲گ، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۲-۱۳۷]

● **اضافه جمع ... مالیات مملکت آذربایجان در سالهای ۱۳۱۶ تا ۱۳۲۴هـ** / اسناد / فارسی

ezāfe-ye jamʻ-e ... mālīyāt-e mamlekat-e āzarbāyjān dar sāl-hā-ye 1316 ta 1324 h

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸۵۸

خط:سیاق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۴ق؛ کاغذ: فرنگی، ۱۰۶گ [ف: ۳۴-۷۸]

● **اضائة الدجنة فی عقائد اهل السنة** / کلام و اعتقادات / عربی

iḍā'at-ud-dujna fī ʻaqā'id-i ahl-is-sunna

مقری، احمد بن محمد، ۹۹۲-۱۰۴۱ قمری

maqarrī, ahmad ebn-e mohammad (1584-1632)

ارجوزه‌ای در اعتقادات أهل سنت طبق مذهب اشعری که نزد مالکی‌ها اعتبار بسیار دارد. این ارجوزه نظم «العقیدة» سنوسی است.

آغاز: یقول احمد الفقیر المقری ×× المغربی المالکی الاشعری / الحمدلله الذی توحیده ×× أجل ما اعتنی به عبیده

چاپ: در حاشیه هدایة المرید لعقیدة اهل التوحید لمحمد علیش، مطبوعات محمد مصطفی، ۲۹۵ص، ۱۳۰۶ق

[ذیل بروکلمان ۲: ۴۰۸/۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۵۲/۳-عکس

بی‌کا، تا: شنبه ۱۶ رجب ۱۱۱۸ق [فیلمها- ف: ۳-۲۶۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۷۹

آغاز: برابر

در نسخه تا مقداری از مباحث نبوت را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۷۶]

● **إضائة النور فی الامام المستور (عج)** / کلام و اعتقادات / عربی

'iḍā'at-un-nūr fi-l-imām-il-mastūr (ʻaj)

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷-۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1861-1915)

گویا فردی از مخالفان امامیه، پس از اقرار به وجود مبارک حضرت مهدی (ع) سمت آن بزرگوار را به عنوان امام دوازدهم شیعیان، انکار نموده و آن حضرت را از نسل امام «مجتبی» دانسته، آن‌گاه مؤلف، از طریق اهل سنت به پاسخ او برخاسته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۴۶/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و القانی امواج المحن الی مسقط راسی بهمدان و رزقت فیه زیارة الوالد و الاقارب و الاخوان؛ **انجام:** و له (ع) فی کل زمان من یجدد ذکره من اشتباه السائل و الله یتم نوره فلتکتف بذلک و فیه غنی لمن جانب العصبیة و الهوی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اوایل شعبان ۱۳۱۷ق، جا: روستای بهار همدان؛ محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۴۲گ (۱-۴۲)، ۱۶ سطر، اندازه: ۶×۱۱/۵سم [ف: ۳۱-۲۳۵]

● **الاضحویة = المعاد** / فلسفه / عربی

al-aḍḥuwīyya = al-maʻād

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/ ۱۳۹۰.
DİA 276241

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019
İbn Sina
090637

معاصی وگناهان نیز تعلق گیرد. در این بحث پاسخ به آنان می‌گوید که به پیروی ازمعتزله چنین مشیتی را محال می‌دانند.
آغاز: الحمدلله الذی لایکون فی ملکه ألا ما یشاء و تنزه عن القبائح و الفحشاء و صلی الله علی خاتم المرسلین و سید الانبیاء ... و بعد فیقول ... ابن محمد ابراهیم حسین القزوینی

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸/۳۶۳۰-۱۸/۱۵۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الملتمس ممن نظر فیها أن ینظر بعین الانصاف خالیاً عن الاعتساف و أن ینظر إلی ما قال و لاینظر إلی من قال
خط:نستعلیق،کاتب=مؤلف، تا: ۱۳رجب۱۱۳۵ق؛ مصحح، محشی با امضای «منه»؛ جلد: تیماج، ۳۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۳۳۱]

● **مشیت (رساله)** / کلام و اعتقادات / فارسی
mašīyat (r.)
محمد حسین بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری
mohammad hoseyn ebn-e mohammad kāzem (- 19c)
اهدا به: سپهسالار
نویسنده می‌گوید روزی در محضر سپهسالار سخن از مشیت و اراده الهی رفت و در بیان معنی حدیث «خلق الله الاشیاء بالمشیه و المشیه نفسها» و نیز در کلام معصوم «نحن مشیة الله» سخن زیادی گفته شد بر اثر آن سپهسالار به این‌جانب تاکید کرد که رساله‌ای درباب مشیت بپردازم و من این رساله را در آن باره پرداختم.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۲۸
آغاز: بسمله، سبحانک لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک؛ **انجام:** اول عین ذات و قدیم بوده باشد و ثانی صفة فعل و حادث.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۸گ، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۴۸۸]

● **المشیئة و الارادة الالهیة = اختیار انفاذ** / کلام و اعتقادات / عربی
al-mašī'a wa-l irādat-il ilāhīyya = extīyār-e enfāz
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۰۲/۱۰-ف
نسخه اصل:از کتابخانه مجلس؛ کا: نوح بن یوسف بن علی سیرافی، تا: ۵۷۰ق؛ در نه سطر [فیلمها ف: ۳-۲]

● **المشیئة و الارادة (عرس) (فائدة فی)** / فلسفه / عربی
al-mašī'a wa-l irāda ('aras) (fā'idat-un fī)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۲/۱۵-عکس
نسخه اصل: آستان رضوی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۵۴]

● **المشیئة و اول ما خلق منها** / فلسفه / عربی
al-mašī'a wa awwal-u mā xuliq-a min-hā
حسینی شیرازی، زین العابدین بن حسین، ق۱۳ قمری
hoseynī šīrāzī, zayn-ol-'ābedīn ebn-e hoseyn (- 19c)
بحثی است درباره مشیت الهی و گفتار استاد مؤلف در کتابش «لب اللباب» که گاهی اولین خلق پس از مشیت را عقل دانسته و گاهی کلیه اللهی. برای حل این اختلاف دو وجه به نظر مؤلف رسیده و با احترام فراوان به استاد خود (که نام او را ذکر نکرده) تقدیم می‌دارد و از او نظرخواهی می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان الحکیم الالهی و العالم الربانی و العارف الصمدانی أغلوطة الکون و أعجوبة الزمان؛ **انجام:** فانی محتاج الی حل الاشکال و لیس لی فی عرصة الاستغناء عنه مجال و الصلاة علی محمد و آله خیر آل
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ(۱۲۷ر-۱۳۱پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۰-۲۱]

● **مشیت و خلقت (تقریر درسی)** / کلام و اعتقادات / فارسی
mašīyat va xelqat (taqrīr-e darsī)
اصفهانی، محمود بن غلامعلی، ق۱۴ قمری
esfahānī, mahmūd ebn-e qolām 'alī (- 20c)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۰ ربیع الثانی ۱۳۰۱ق
تقریر درسی است در کیفیت مشیت الهی و خلقت خلایق به بیانی مبسوط.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۸/۵
آغاز: از برای بیان مطالبی که در این عبارت ثانی فرمایش شده است مقدمه خواستم عرض کنم و عرض کردم که خداوند عالم جل شأنه ذاتی است؛ **انجام:** یعنی در اینجا شئ است ودر آنجا مثلا ممتنع است.
خط: نستعلیق شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۱ق؛ احتمال می‌رود که بقیه مجموعه نیز به خط محمود بن غلام علی اصفهانی باشد و تاریخ‌های مذکور تاریخ تألیف باشد نه کتابت، در آغاز رساله چند شعر و یادداشت متفرقه درج شده، نیز قطعاتی در مدح مولای متقیان حضرت علی علیه السلام با خاتمه‌ای در توسل به حضرت ولی عصر علیه السلام به تحریر محمد اسماعیل

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و نه؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۳\۱۳۹۰
DİA 276267

MADDE YAYIM...
SONRA GELEN DOKUMA...
01 Aralık 2013
İbn Sina
090637

وصل الیه النظر با التوسل الی الوسائل ... و الله تعالی هو العالم بحقائق احکامه ...

خط:نستعلیق تحریری،کاتب=مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۳گ (۳۷-۳۹)، ۲۴سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۸-۵۲۵]

● **مسئلة فیما یزول به احتمال الاشتراک** / اصول فقه / عربی

mas'alat-un fīmā yazūl bi-hī iḥtimāl-ul ištirāk

ابن میثم، میثم بن علی، ۶۳۶ - ۶۸۹ قمری

ebn-e meysam, meysam ebn-e 'alī (1239 - 1291)

می‌باید بخشی از کتاب‌های ابن هیثم باشد.

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ در آخر رساله هشت سطر هم با عنوان «من فوایده رضی الله عنه» در تقابل مفردین به سلب و ایجاب افزوده شده؛ کاغذ: اصفهانی، ۲گ (۲۰۶-۲۰۷پ)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۷۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۳/۴

آغاز: مسئلة فیما یزول به احتمال الاشتراک من کلام العلامة کمال الدین میثم یابن (کذا:بابن) علی البحرانی قال المشترک اما ان یدعی عن القرینة المعتلة للمراد منه فیکون محملاً بقوله تعالی و المطقات یتربصن ... قال الامام یبقی المشترک مجملاً و فیه نظر لانه انما یکون مجنلاً من حیث انه لا یدری المراد من مفهوماته؛ **انجام:** الصلوة و الجنون قول بالاشتراک و عدم امکان الاثبات بهما علی وجه الجمع ظاهر.تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: باتاریخ۱۱۸۳ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۴۵پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۰/۷×۱۶/۴سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۴]

● **مسئلة فی النفس** / فلسفه / عربی

mas'alat-un fi-n nafs

رساله کوتاهی است در مورد حقیقت نفس که آیا جسم است یا مجرد و در آن به اندیشه‌ها و تفکرات فلاسفه و متکلمان پرداخته است چنانکه از آغاز رساله دانسته می‌شود اینرساله املاء محقق حلی می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱۷/۴

آغاز: املا الشیخ السعید ابوالقاسم جعفر بن سعید قدس روحه قال رحمة الله تحقیق ما اوما الیه ایده الله تفتقر الی مقدمات یطول قصصها و الذی ینبغی ان یقال؛ **انجام:** فهذا قدر یکفی من اراد معرفة ما یفتی به فی هذه المسئلة ان شاء الله.

خط: نسخ، کا:زین الدین علی بن فضل بن هیکل حلی، تا: غره ذیحجه۸۴۶ق؛ از روی نسخه مورخ ۶۷۶ق یعنی همان سال رحلت محقق حلی نقل شده است؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۱گ (۲۰ر-۲۰پ)، ۳۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۵-۶۶۶]

● **مسالة فی وجوه استدلال علی نفی صحة ان یطلق الولد** / فقه / عربی

masala-tun fī wujūh-i istidlāl 'alā nafy-i ṣiḥat-i an yuṭlaq-il walad

آل عصفور، محمد بن علی

āl-e 'osfūr،mohammad ebn-e 'ali

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۵۹

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین کثیرا و الصلوه علی خیر من ارسله بالق؛ **انجام:** معروف غیر منکور و الحمدلله رب العالمین و الالف من الهجره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **مسئله قدرت** / فلسفه / عربی

mas'ale-ye qodrat

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۶۶/۷

آغاز: بسمله، اعلم ان مسئلة القدرة فی الافعال الاختیاریة من الغوامض التی کسرت فیها الافهام و اضطربت فیها اراء الامام؛ **انجام:** له الا ان یری رمزا کساثر الرموزه و اذ قد بلغنا هذا المبلغ فلنختم الرساله بعون الله تعالی تمت الرساله الشریفة.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۳۸پ-۵۱پ)، ۲۰سطر(۵/۵×۱۴)،اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۵۴]

← مسألة القدر و افعال العباد ⟩ خلق الاسماء
← مسألة القدر و افعال العباد ⟩ خلق الاعمال

● **مسألة قوله تعالی «قل للمخلفین من الاعراب ستدعون الی قوم ... "** /- عربی

mas'ale-tu qawl-i-hī ta'ālā «qul lil-muxallafīn-a min-al a'rāb satud'awn-a ilā qawm ... "

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۵۱عکسی

نسخه اصل: کتابخانه آستانقدس رضوی، شماره ۲۱۵۰۹ض؛ خط: نسخ، کا:سید احمد بن محمد رضا حسینی صفایی خوانساری، تا: ۱۳۲۹ق، مصحح، محشی از کاتب و غیر او، رکابه‌دار؛ ۲۲سطر [عکسی ف: ۴-۳۹۴]

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و نه؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰\۲۰۱۳ DİA 276267

İbn Sina
050637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2013

● **مسألة کتاب النفس = الصورة المعقولة = جواب ابی سعید ابی الخیر** / فلسفه / عربی

mas'ale-tu k.-in nafs = a-ṣūrat-ul ma'qūla = jawāb-u abi sa'īd-i abi-l xayr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

این سؤال و جواب که مربوط است به مطلبی از کتاب نفس شفا در ضمن المباحثات آمده است بدون این‌که اشاره‌ای به شیخ ابوسعید ابوالخیر شده باشد. اما در نسخه‌های متعدد نقل شده است که سائل ابوسعید ابوالخیر است. در آن سائل در این باره می‌پرسد که در کتاب نفس گفته‌اند که صورت معقول اگر در جسمی باشد بخش‌پذیر خواهد بود چه می‌خواهند.

آغاز: و کتب ایضاً ... اسال سیدنا و مولانا الشیخ الرئیس ... عن شرح قوله فی کتاب النفس ان کان محل الصورة المعقولة جسمافانها تنقسم بانقسامه ... فاجاب و قال الصورة المعقولة انما هی معقولة علی ما فی الجوهر العاقل ...

انجام: و ینقسم الی غیر متشابهین و لایشابهان الکل فی المعنی لیس فی القدر و الشکل و العدد و لیس ککک و هو اعلم.

[مصنفات ابن سینا (مهدوی) ص ۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا:شاه مراد بن نقد علی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲گ (۳۵ر-۳۶پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۱۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۱۵

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد علی، بی‌تا؛ این نسخه شماره ۱۵ دفتری استکه در دنبال (بقاء نفس طوسی) شناسانده شده و به‌خط محمد علی می‌باشد [ف: ۳-۱۷۴]

● **مسئلة کتب الی کمال الدین ابی المعالی موسی بن یونس** / نامه نگاری / عربی

mas'alat-un kutib-a ilā kamāl-ud-dīn abi-l-ma'ālī mūsā ibn-i yūnis

قرطبی، موسی بن میمون، ۵۲۹ - ۶۰۱ قمری

qortobī,mūsā ben maymūn (1135 - 1205)

مسأله‌ای که به مولی کمال الدین ابی المعالی موسی بن یونس ابن منعه موصلی از اندلس در سال ۵۸۴ق نگاشته شده است و جواب او به آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۰/۷-ف

نسخه اصل: مانیسا گنل ش ۱۷۰۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۹۹ق، جا: تبریز؛ ۲گ (۱۸۳ر-۱۸۴پ)، ۱۸سطر [فیلمها ف: ۱-۵۲۱]

● **مسألة الکسر** / ریاضیات / عربی

mas'alat-ul kasr

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۱/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی:آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۲۸ص (۱۴۶-۱۷۳)، اندازه: ۹×۱۷سم [سنا: ف:۱-۱۱۵]

● **مسالة من جملة کتاب العمد** /- عربی

masala-tun min jumla-ti k.-il 'amd

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۱۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۹۸]

● **مسئلة من کتاب ارشمیدس** / هندسه / عربی

mas'alat-un min k.-i arašmīdus

ارشمیدس، ۲۸۷؟ - ۲۱۲ قبل میلاد

aršemīdes (-287 - -212)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۵۱/۵

آغاز: مسئلة من کتاب ارشمیدس و البرهان علیها غیر ما اورده هو: قدس ا ب د وقع فیها خط منحنی و هو ا ب ر و نصف القوس علی نقطه د و اخرج عمود هـ علی ا ب، اقول: ان ا ه یساوی مجموع ه ب ب د، البرهان علیه لمحمد بن احمد البیرونی: نتم الدائرة و نصل؛ **انجام:** اعنی مثلثی: ب ج د، راد، و یؤل الامر الی ما آل الیه.

خط: نسخ، کا:محمد بن اباتراب ابن احمد، تا: ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۶۵روپ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۲۷۵]

● **مسألة من کلام لعلی (ع) یتبرأ من الظلم** /- عربی

mas'ale-tun min kalām-in li-'alī yatabarta'-u min-aẓẓulm

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۴۲عکسی

نسخه اصل: کتابخانه آستانقدس رضوی، شماره ۲۱۵۰۹ض؛ خط: نسخ، کا:سید احمد بن محمد رضا حسینی صفایی خوانساری، تا:

DİA 276267

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA
01 Aralık 2013

← المسائل الحکمیة ← الاجوبة عن المسائل الحکمیة

● **مسائل حنین = شرح مسائل حنین بن اسحق = تعالیق مسائل حنین** / فلسفه / عربی

masā'il-u ḥunayn = š.-u masā'il-i ḥunayn-i bn-i isḥāq = ta'ālīq-u masā'il-i ḥunayn

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

حاجی خلیفه شیخ را جزو شارحان مسائل حنین نام نبرده است لکن در فهرست آثار شیخ (نسخه‌های اونیورسیته و ایاصوفیه) و عیون الانباء «تعالیق علی مسائل حنین» ثبت شده است. (مهدوی)

آغاز: قال حنین فی المسائل ان البلغم یحدث حمی تمیت کل یوم من طریق انه سهل الاجتماع بسبب کثرة مقداره و سهل التعفن بسبب رطوبته ...

انجام: و الخریف بخلاف ذلک لأن الصیف یحلل الرطوبات و الآرواح ... و الرطوبات فتحلله فیقوی علی البدن أضعف عارض.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۹۹(آ)-۴۶۳/۹۹(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۶ق؛ مجدول؛ ۷گ (۳۲۷ر-۳۳۳پ) [فیلمها ف: ۱-۴۸۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۹۹ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۴ص (۴-۲۷)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۶]

● **مسائل حنین بن اسحاق (مختصر)** / طب / عربی

masā'il-u ḥunayn-i bn-i isḥāq (mx.)

نیلی، سعید بن عبدالعزیز، ۳۵۳ - ۴۲۰ قمری

nīlī, sa'īd ebn-e 'abd-ol-'azīz (965 - 1030)

حنین بن اسحاق عبادی پزشک مسیحی نسطوری (۸۰۹-۸۷۷م) که از فارغ التحصیلان مدرسه گنبد شاپور بود و ریاست یکی از مشهورترین مدارس علمی اسلامی را داشت، دو تألیف عربی به نام «المسائل» دارد به صورت سؤال و جواب:یکی المسائل للمعلمین در سه بخش درباره چشم‌پزشکی که (به نوشته الدومیلی) مایرهوف و سباط آنرا در ۱۰۳۴ درقاهره چاپ کرده‌اند؛دیگر کتابی است در برخی از مسائل پزشکی که (به نوشته ابن ابی صادق در مقدمه شرح خود بر آن) برخی از آنرا حنین خود به بیاض برده و پس از درگذشت حنین، حبیش بن حسن خواهرزاده و شاگرد او بقیه کتاب را مرتب ساخته است و از این روگاه این مسائل را با عنوان «مسائل حنین بزیادات حبیش اعسم (یا اعمش)» نیز خوانده‌اند.ابن ابی صادق مسائل حنین را در ده فصل مرتب و مشکلات آنرا روشن ساخت و چیزهایی بر آن افزوده است.سعد بن عبدالعزیز نیلی نیز مسائل حنین را به‌صورت رساله‌ای دارای سه فصل (کتاب حاضر) درآورده و عناوین سؤال و جواب را از آن حذف کرده است.اینک فهرست فصل‌ها (که مؤلف خود در مقدمه آورده و حاج خلیفه در کشف الظنون نقل می‌کند):فصل ۱. فی تعرف الامور الطبیعیه الجاری علی مجراها الطبیعی؛ فصل ۲. فی قوانین قوی الادویه و کیفیه استعمالها؛ فصل ۳. فی تعرف النبض و التفسره و الحمیات و الاورام. (عبدالحسین حائری)

چاپ: قاهره، دار الجامعات المصریة، محققک محمد علی ابو ریان و مرسی محمد عزب و جلال محمد موسی، چاپ اول، ۵۰۴ص، ۱۳۹۷ق.

[بروکلمان ذیل ۱ ص ۳۶؛ سزگین ۲۵۱/۳ و ۳۳۴؛ چلبی ۴۲۵/۲؛ مجمع النفائس و حجلة العرائس ۱۸۹/۱؛ تاریخ الحکماء ابن القفطی:۱۷۳ ابن ندیم چاپ مصر:۲۹۴؛ عیون الانباء ۱۹۷/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۴۵/۷-ف

نسخه اصل: دانشگاه پرینستن ش ۳۵۵۹؛ بی‌کا، تا: ۶۹۰ق؛ در ص ع آمده: «فیها خط الطوسی». [فیلمها ف: ۳-۴۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛شماره نسخه:۵۱۵۶

آغاز: بسمله قال الشیخ الامام ابوسهل بن سعد بن عبدالعزیز النیلی رحمه الله شکا الی جماعة من اخوانی صعوبة تحفظ المسایل المنسوبة الی حنین بن اسحق؛ **انجام:** المرکبان من ان یکونا متساویین او احدیهما اغلب والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب تم الکتاب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶ ربیع الاول۷۳۰ق، جا: شیراز؛ با ترجمه فارسی در حاشیه قرن ۱۳؛ دارای یک سرلوح کوچک، مجدول مذهب؛ تملک: ابو اسحق محمد بن محمد بن محمد بن احمد المتطبب، سلمان بن علی بن حسن بن اینال بن مظفر، احتشام الدوله در ۱۲۷۶؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۷۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۵۰/۳

آغاز: قال سعد بن عبدالعزیز النیلی رحمه الله شکاالی جماعة من اصحابی صعوبة تحفظ المسائل المنسوبه الی حنین بن اسحاق معتذرین ان سببها ترتیب معانی الکتاب علی طریق السؤال و الجواب و سالونی تلخیص معانی هذا الکتاب معراه عن الاسؤله و الاجوبه ... فاسعفتهم بذلک و جمعت معانی الکتاب فی ثلثة فصول؛ **انجام:** و لا یخلو الخلطان المرکبان من ان یکونا متساویین اواحد هما اغلب و الله اعلم بالصواب ... قد تمت المقدمة المسماة بالنیلی کاتبه حسین بن عارف بن عارف الحسینی ... فی شهر ربیع الثانی سنه ستین و تسعمائه.

خط: نسخ، کا:حسین بن عارف حسینی، تا: ۹۶۰ق؛ کاغذ: دولت

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد بیست و نه؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰\۲۰۱۳
DİA 276267

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina 090637
01 Aralık 2019

آغاز: اعلم ان حساب الخطائین کالجبر و المقابلة
خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد، تا: ۱۲۷۵ق؛ ۶گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳ - ۱۶۰]

← شرح حصن الحصین ⊲ مفتاح حصن الحصین
← شرح حصن الحصین ⊲ فتح مبین

● **شرح الحصن الحصین** / شرح دعا / عربی
š.-ul-ḥiṣn-il-ḥaṣīn

حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق ۱۰ قمری
hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad (- 16c)

وابسته به: الحصن الحصین من کلام سید المرسلین؛ ابن جزری، محمد بن محمد (۷۵۱-۸۳۳)
شرحی است بر کتاب الحصن الحصین محمد بن محمد جزری(د:۸۳۳ق). با عنوان «قوله -قوله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۱۷
آغاز: بسمله قال علامة عصره و وحید دهره ... اللهم صلی علی سید الخلق محمد معناه عظه فی الدنیا باعلاء ذکره و اظهار دعوته و ابقاء شریعته؛ **انجام:** فقوله علی نبیک من قبل وضع المظهر ... علی ان منشا الحکم المذکور هو وصف النبوة.
نسخه نادر؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم، تا: احتمالاً قرن ۱۰، جا: بیجاپور؛ مجدول، یادداشت مقابله با تاریخ ۱۱۰۳ق، مصحح، محشی با نشان «منه»، با این یادداشت: «این خط حضرت خواجه عبدالقیوم است که جد اعلی راقم آثم محمد هاشم حسن مجددی هستند و مزار اقدس ایشان در قندهار است و سال گذشته بزیارت آن مشرف و مستفیض شده ام ...»؛ تملک: عبدالقیوم سرهندی فاروقی مجددی معصومی به تاریخ ۱۲۶۰ق؛ تاریخ وقف: ۱۱۰۳ق؛ جلد: مقوایی با روکش کاغذی آبی، ۶۳۵ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵۰ - ۱۹]

● **شرح الحصن الحصین = شرح أسماء الحسنی** / اسماء الله / عربی
š.-ul-ḥiṣn-il ḥaṣīn = š.-u asmā'-il ḥusnā

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۶۵
آغاز: الحمدلله الذی علم آدم الاسماء کلها ثم عرضهم علی الملائکة ... اما بعد فلما تشوق بعض اعزتی الی علم الحدیث؛ **انجام:** الحمد لله الذی معانی اسمائه علی ما الهمنی، ربنا اتمم لنا نورنا و اغفر لنا
مشتمل بر شرح اسماء حسنی از کتاب الحصن الحصین می‌باشد و به بخش‌های دیگر نپرداخته است؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: سید محمد هدایت الحسن، رضوی موهانی حنفی، تا: سه‌شنبه ۲۰ محرم ۱۳۱۴ق، جا: هندوستان؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مشمعی مشکی، ۲۶گ، ۱۴ سطر (۱۴×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۸ - ۹۱]

● **شرح الحصن الحصین** / شرح دعا / عربی
š.-ul-ḥiṣn-il-ḥaṣīn

وابسته به: الحصن الحصین من کلام سید المرسلین؛ ابن جزری، محمد بن محمد (۷۵۱-۸۳۳)

غیر همانند:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۰۰
آغاز: قال علامة عصره و وحید دهره تغده الله بغفرانه و اسکنه بحبوحة جنانه اللهم صل علی سید الخلق محمد و آله و صحبه و سلم معناه عظمه فی الدنیا باعلاء ذکره و ابقاء شریعته و فی الاخرة بتشفیعة فی امته و تضعیف اجره و مثوبته؛ **انجام:** فقوله علی نبیک من قبیل وضع المظهر موضع المضمر تبینا علی أن منشأ الحکم المذکور هو وصف النبوة.
شرحی است بر کتاب «الحصن الحصین» محمد بن محمد جزری، این شرح با عنوان «قوله - قوله» برگزار شده و در روز شنبه اوائل ربیع الاول ۹۸۰ق به پایان رسیده است؛ در آخر نسخه، نام آن «مدخل الحسن» ذکر شده؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای، ۸۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۵ - ۴۴۹]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۴۲
آغاز: اللهم اصله یا الله حذف حرف النداء و عوض عنه المیمان؛ **انجام:** قد انتهی تقریر بیان المرام الکتاب ... عند الخواص و العوام ارجوا ان یقبل عند الکرام و لو مر علی مقاساتی یوم القیمة و لایوخذ ... اظن الملک العلام و کان ذلک بسنة ثمان و اربعین و تسعمائة من الهجرة سید المرسلین علیه افضل الصلوة من السابقین باقضل الله تعالی علی احد من المخلوقین.
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۱۲۹گ، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۵۱-۱۲۷]

● **شرح حفظ الصحة** / طب / فارسی
š.-e hefz-os-sehha

قزوینی، عبدالکریم بن محمد یحیی، ق۱۲ قمری
qazvīnī, 'abd-ol-karīm ebn-e mohammad yahyā (- 18c)

وابسته به: حفظ الصحة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)
اهدا به: رستم خان سپهسالار
تاریخ تألیف: ۱۱۰۵ق
ترجمه و شرح بر رساله حفظ الصحه ابن سینا که او خود آن را «الدر النفیس للشیخ الرئیس» می‌خواند. او در دیباچه ملتزم شده که باب ۹ رساله شیخ را که در باب آداب باده‌نوشی است، برای رعایت تقید فراوان رستم خان به متابعت شرع ترجمه نکند:

DİA 276257

ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

● **شرح خطبة** / شرح حدیث / فارسی

š.-e xotba

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۲۱/۴

شرح خطبه «اما بعد حمدالله الذی جعل الحمد ثمنا لنعمائه» از آغاز نهج البلاغه به فارسی با عنوان ۲۸ و ۲۹ و چنین می‌انجامد: «غرض از تألیف این احادیث شریفه آن بود که کافه خلایق ازو انتفاع یابند»؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳ گ (۴۱پ-۴۳پ)، ۱۸ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۷ - ۳۹۲]

● **شرح خطبه آدم** / دعا / فارسی

š.-e xotbe-ye ādam

دراین شرح کیفیت و فضیلت دعایی که به خطبه آدم علیه السلام شهرت یافته بیان شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۹۸/۴

آغاز: منقول است به نقل صحیح از حضرت رسول خدا محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله که آن حضرت فرمود که هر که این خطبه آدم علیه السلام را پیش از طلوع آفتاب سه مرتبه بخواند؛ **انجام:** و اگر با روزه باشد بهتر اثر کند و به اعتقاد درست بخواند که خواننده هرگز محتاج نشود ان شاء الله دعای خطبه آدم علیه السلام الحمد ثنائی و الکبریاء ردائی و العظمة ازاری

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۵گ، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ - ۳ - ۱۱۸۸]

● **شرح خطبه آدم (ع)** / دعا / فارسی

š.-e xotbe-ye ādam

شرح خواص و متن خطبه آدم است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۸۰/۱۸

آغاز: چنین روایت کرده اند که چون کسی خواهد که دم او گیرا باشد باید که هزار و یک نوبت این خطبه بخواند؛ **انجام:** و لاتقربا شجرتی سلام علیکما و رحمتی و برکتی برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، کا: محمد مهدی ابن محمد صالح رضوی، تا: با تاریخ ۱۰۹۶ق؛ جلد: میشن تریاکی، مذهب، ۳ص (۷۳-۷۵ حاشیه)، اندازه: ۱۳/۹×۲۳/۷سم [ف: ۲۹/۱ - ۲۱۷]

● **شرح خطبة الاستعارات** / ادبیات / عربی

š.-u xuṭbat-il isti'ārāt

محمد بن عرب

mohammad ebn-e 'arab

وابسته به: الاستعارات؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۸۸۴۷

کا: فرج الله، بی‌تا [الفبائی: - ۳۳۵]

● **شرح خطبة الالهیة** / کلام و اعتقادات / عربی

š.-u xuṭbat-il-ilāhīyya

تبریزی، محمد بن عبدالواحد

tabrīzī, mohammad ebn-e 'abd-ol-vāhed

وابسته به: الخطبة التوحیدیة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

به درخواست: صفی الدین محمد بن شیخ اوحدالدین علی بن احمد بلخی

خطبه الهیة از ابن سینا (سبحان الملک الجبار) گزارش از محمد بن عبدالواحد تبریزی. در دیباچه می‌نویسد که در این کار از مباحث و الملخص استاد خود الداعی الی الله محمد بن عمر رازی (رض) بهره برده‌ام. آن‌گاه متن خطبه را می‌آورد و سپس در چهار «فصل» به گزارش آن می‌پردازد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۲۸/۴

آغاز: بسمله. و به نستعین. اسبح الله غایة سبحانه، و احمده علی درایة احسانه ... هذا و ان عبدالله الفقیر الی رحمة الله محمد بن عبدالواحد التبریزی یقول قدرای بعض الافاضل من احبای و الاکابر ... و هو الامام الاجل صفی الدین محمد بن الشیخ الامام السعید اوحد الدین علی بن احمد البلخی رحمه الله افسر الخطبة الهیة للشیخ الرئیس ابی علی بن سینا؛ **انجام:** و انت المبداء الاول، اسألک التوفیق و العصمة ... انک ذلک و مبداه و مسئول کل سائل و انت اهله. و الحمدلله اولاً و آخراً و هو حسبنا و نعم الوکیل و لاحول و لاقوة الا بالله ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵۲ص (۱۱۷-۱۶۸)، ۱۷ - ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۳ - ۲۴۳]

● **شرح خطبه امیرالمؤمنین** / شرح حدیث / فارسی

š.-e xotba-ye amīr-al-mo'menīn

خلخالی، محمد قاسم، ق۱۴ قمری

xalxālī, mohammad qāsem (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۶۵۶

بی‌کا، بی‌تا [د. . مجلس]

● **شرح خطبه امیرالمومنین «اول الدیانة به معرفته و کمال معرفته»** / شرح حدیث / فارسی

DİA 276257

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
Ibn Sina 090637
01 Aralık 2019

عبدالله بن عبدالرحمن (۳۱۰-۳۸۶)
شرحی با عناوین «قوله، قوله» بر رساله ابومحمد عبدالله بن ابی زید مالکی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۲۷
آغاز: بسمله ... الحمدلله علی قسمین مطلق و مقید و المطلق لاینقسم و المقید علی قسمین مقید بالنفی و مقید بالاثبات؛ **انجام:** قوله و من اسلم الی ثلاثة ایام بقبضه او فی البلد الذی اسلم فیه ...
خط: مغربی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱۰گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۵ - ۴۰۷]

● **شرح رساله ابن زیدون** / ادبیات / عربی
š.-u r.-i ibn-i zaydūn

نامعلوم:
۱. **اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۱۶**
خط:نستعلیق،کا:علی انصاری، تا: رمضان ۱۲۸۷ق [نشریه: ۶ - ۵۹۵]
۲. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۸۶**
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از بانو فرانک علی آبادی [رایانه]

● **شرح رسالة ابن سینا** / فلسفه / عربی
š.-u r.-i ibn-i sīnā

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

رساله‌ای است در پاسخ به امین الدوله که ظاهراً از خواجه درخواست کرده شرحی بر رساله ابن سینا بنویسد که درباره آن است که برای حیوان و نبات اصل ثابتی است. خواجه در این رساله نسبتاً کوتاه با عنوان «اقول» شرحی بر قسمتی از کلمات ابن سینا در این باره دارد. در آغاز رساله چنین به نظر می‌رسد که ابن سینا در این باره رساله‌ای مجزا دارد و هنوز بر من معلوم نشده که آیا او را چنین رساله‌ای است و یا قسمتی از نظرات او در کتاب‌های دیگر است.
چاپ: این رساله در آخر تلخیص المحصل همراه با چند رساله کوتاه دیگر از روی همین نسخه به چاپ رسیده است.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۵۷
آغاز: اتفق فی شهور سنة احدی و سبعین و ستمائة ان التمس الاخ العزیز امین الدولة ... هذه الرسالة و کشف قناع ما استعضل من مسائلها فکتب بخطه ادام الله ایامه: یقول کاتب هذه الاسطر احوج خلق الله تعالی محمد بن محمد بن الحسن الطوسی: المسالة التی اشار الیها الشیخ الرئیس فی هذه الرسالة بقوله: و اما المسائل التی سالها فهی مسائل علمیة جلیلة لا سیما هذه المسائل ... اقول: المسالة التی یشیر الیها هی ان اجزاء اجسام النباتات و الحیوانات التی هی بمنزلة موادها انما تتبدل بالغذاء؛ **انجام:** و الدلیل الذی استدلو علی تبدل الصور بتبدل محالها لم یدل الا علی السارية منها دون غیرها فهذا ما عندی و الله ملهم الحق و الصواب ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی نازک، ۴گ (پ۲۵۸-۲۶۱)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: - ۱۴۷۷]

● **شرح رسالة ابن سینا الی ابی سعید** / فلسفه / عربی
š.-u r.-i ibn-i sīnā ilā abi sa'īd

قسطمونی، قاسم بن قاضی
qastamūnī, qāsem ebn-e qāzī

شرح رساله شیخ الرئیس به ابی سعید ابی الخیر در الارشاد.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۶۶۱/۴
آغاز: الحمد لله الذی عجز الساکنون فی روضة قدسه عن ادراک کنه جهده؛ **انجام:** و لا نقد لک من جلة الوجودین ای من الوجود الحقیقی للحق لان ذلک الوجود لیس للسالک بل للحق.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۳۴]

← شرح رسالة اثبات الجوهر المفارق ⊲ شرح رسالة نفس الامر

● **شرح رسالة الاثیریة** / منطق / عربی
š.-u r.-il aṯīrīyya

گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی، - ۱۲۰۵ قمری
golnabavī, esmā'īl-e bn-e mostafā (- 1791)

وابسته به: ایساغوجی = الکلیات الخمس = المدخل الی علم المنطق؛ اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر (-۶۶۰ق)
رساله اثیریه در منطق و از کتب مشهور ابهری است آن رساله را گلنبوی شرح کرده آن شرح مزج است.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۲۵/۱
آغاز: بسمله - الحمدلله الذی خصص نوع الانسان من جنس الحیوان؛ **انجام:** قد کمل هذا الشرح اللطیف للرسالة الاثیریة المیزانیة للفاضل ... النحریر المشهور بالکلنبوی علیه رحمة ربه القوی.
خط: نسخ، کا: محمد التیلکوی (از طایفه دونار)، تا: ۱۳۳۰ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوایی، ۱۳۱ص (۱-۱۳۱)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: - ۱۹۹]

● **شرح رسالة الاثیریه** / منطق / عربی
š.-u r.-il aṯīrīyya

وابسته به: ایساغوجی = الکلیات الخمس = المدخل الی علم

İbn Sinâ
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۱۷۰ق؛ مصحح، محشی با عبارت «منه دام ظله تعالی»؛ تملک: محمد علی خوانساری امامی با مهر «محمد علی» (بیضی)؛ مهر: «محمد حسن» (مربع)؛ جلد: پلاستیکی، ۸۷گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱ - ۱۳۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۵

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱ - ۳۱۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۵۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن علی شوشتر، تا: ۱۱۷۲-۱۱۷۵ق، جا: کربلا؛ از روی خط مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۶گ (۴۹پ-۱۵۴ر)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۹ - ۲۴۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۱۴

خط: نسخ، کا: مال الله بن خلف بن طه بن احمد، تا: ۲۹ ذیقعده ۱۱۸۵ق؛ مصحح؛ مهر: «حسین منی و انا من حسین» (بیضی)، «سلطان العلما جعفر بن محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۲ - ۱۳]

۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن ابراهیم درازی بحرانی قطیفی، تا: ۱۱۹۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۲۶ص (۲۳۴-۲۵۹)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲ - ۱۳۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲؛ مصحح؛ با قلم‌خوردگی؛ کاغذ: فرنگی، ۱۳۷گ (۱-۱۳۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۰ - ۵۹۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ تملک: محمد بن اسماعیل به تاریخ ۱۲۴۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۲ - ۱۷۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۰۹

آغاز و انجام: برابر

تاریخ تألیف در نسخه موجود، ۱۷ ربیع الثانی ۱۱۷۵ق در کربلای معلا؛ خط: نسخ، کا: عباس بن علی کرزکانی [بحرانی]، تا: ۱۲۵۶ق؛ مصحح، محشی، کاتب نسخه نیز ظاهراً از عالمان و بزرگان بحرین بوده است. مطالبی پیرامون کتاب، مؤلف و کاتب، در آغاز آورده، یادآوری می‌شود: علی بن عباس بن علی کرزکانی بحرانی که چند نسخه از همین جلد فهرست به خط اوست به احتمال بسیار فرزند همین عباس بن علی می‌باشد؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲۸گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۰ - ۱۹۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۶۷/۶

خط: نسخ، کا: حسن بن علی بن محمد توبلی بحرانی، تا: ۱۳۱۴-۱۳۱۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۸گ (۲۶۲پ-۳۰۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲ - ۳۰۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۱۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ جلد: تیماج سبز؛ تاریخ وقف: جمادی الثانی ۱۳۱۶ق؛ ۱۷۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۳ - ۱۶۸]

۱۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۱۴]

← شرح رسالة الطیر ← الطیر (ترجمه و شرح)

● شرح رسالة الطیر / فلسفه / عربی

š.-u r.-iṭ-ṭayr

هاشمی بغدادی، بشر بن ناصر

hāšemī baqdādī, bašar ebn-e nāser

وابسته به: الطیر = الرسالة المرموزة فی وصف ... = الشبکة و الطیر؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

متن از شیخ الرئیس بوعلی سینا. شرح از بشر بن ناصر الهاشمی بغدادی. تمایز میان شرح و متن با کلمات: «فص»، «التفسیر»، «تفسیره».

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۷/۳-ف

نسخه اصل: احمد ۳ ش ۳۲۶۸؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عیسی بن علی بن هیاج طبیب، تا: ذیحجه ۵۸۰ق [فیلمها ف: ۱ - ۵۵۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۸۳/۶

آغاز: رسالة الطیر المرموزه عملها قبل حصوله بالحبل (کذ) فسرها الشریف بشر بن ناصر الهاشمی فص هل لاحد من اخوانی ان یهب لی من سمعه قدر ما القی الیه طرفا من اشجانی

خط: نسخ، کا: عیسی بن ابی نصر بن سعد بن جریر متطبب مسیحی، تا: ۱۵ رمضان ۶۲۷ق؛ کاغذ: حنایی، جلد: مقوا، مذهب، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۱ - ۲۹۸]

● شرح رسالة الطیر / عرفان و تصوف / فارسی

š.-e r.-et-tayr

وابسته به: الطیر = الرسالة المرموزة فی وصف ... = الشبکة و الطیر؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

ترجمه و شرح رسالة الطیر شیخ الرئیس است، شارح و مترجم شناخته نشد. رسالة الطیر داستان کوچک عربی است در عرفان و تهذیب و تکمیل نفس که آغازش این است: «هل لاحد من اخوانی فی ان یحب لی من سمعه قدر ما القی الیه من اشجانی عساه یحتمل عنی».

آغاز: کثرت التماس دوستان از من مرا دلیر گردانید بر شرح

DİA 276257

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۸ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه:۱۷/۵×۲۲/۸سم [رایانه]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۴۲

آغاز: رایت عبدالله و اکرمته دون و اکرمت عبدالله و یجوز ان یکپن بمعنی مع قاله ابن جماعة؛ **انجام:** وه یاء التنیث و نون الاعراب فقل فی اخرجن ...

شرحی مزجی است بر کتابی در نحو؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۵سم [رایانه]

← شرح رسالة فی نفس الامر ← روضة الناظر
← شرح رسالة فی وحدة الوجود ← شرح العقائد الصوفیة
← شرح رسالة فی الوضع ← شرح الرسالة الوضعیة العضدیة

● شرح رسالة قبس القابس فی تدبیر هرمس الهرامس / کیمیا / عربی

š.-u r.-i qabas-ul-qābis fī tadbir-i hirmis-il-harāmis

جلدکی، علی بن ایدمر، - ۷۶۲ قمری

jeldakī, ʻalī ebn-e aydamor (- 1361)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۸۶/۴

آغاز: بسمله، الحمدلله مکون الاکوان و مقدار الزمان و مولی الثقلان ... و بعد فهذه رسالة لطیفة سمیتها برسالة قبس القابس فی تدبیر هرمس الهرامس ... اعلم یا اخی وفقک الله تعالی الی سبیله و هداک الی رشده ان هرمس هو اخنوج و هو ادریس النبی علیه السلام و هرمس سریانیة؛ **انجام:** و اطبخ الی ان تقطع رطوبته و دهنه ثم اکسر القدرة و اجعله آلة التصعید، و السلام خیر ختام بمحمد و آله خیر الانام

خط: نستعلیق، کا: محمد علی طهرانی، تا: ۱۳۰۳ق؛ کاغذ: فرنگی آبی فلفل نمکی، جلد: میشن، ۱۱ص (۳۹-۴۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۷سم [ف: ۶ - ۲۷۲]

← شرح رسالة القدر ← القدر فی افعال العباد

● شرح رسالة القدر ابن سینا / فلسفه / عربی

š.-u r.-il-qadr-i ibn-i sīnā

جوزجانی، عبدالواحد بن محمد، - ۴۳۸ قمری

jawzjānī, ʻabd-ol-vāhed ebn-e mohammad (- 1047)

گویا از ابوعبدالله عبدالواحد بن محمد جوزجانی همان‌که شرح فارسی حی بن یقظان نیز باید از او باشد. سبک این دو شرح یکی است. متن را ابن سینا در پایان محرم ۴۲۴ق در راه اصفهان نگاشته و شرح باید از ۴۲۴ تا ۴۳۸ ساخته شده باشد. (دانش پژوه)

[دنا ۷۴۳/۶؛ پورسینا از نفیسی ص ۱۴ و ۱۲۶ و ۱۲۷؛ ابن سینا و تمثیلات عرفانی ۷/۱ دیباچه و ۱۵۱/۲؛ فهرست مصنفات ابن سینا از مهدوی ص ۱۹۷؛ فهرست قنواتی ص ۲۴۹؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی ص ۷۶۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۱-ف

نسخه اصل: احمد ثالث ش ۱۸۵۴/۲۴؛ مقابله شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۲گ (۱۸۶ر-۲۳۷ر) [فیلمها ف: ۲ - ۴۵]

● شرح رسالة القطب ارسلان / عرفان و تصوف / عربی

š.-u r.-il-quṭb arsalān

کردی بانی، حسن بن موسی، - ۱۱۴۸ قمری

kordī bānī, hasan ebn-e mūsā (- 1736)

وابسته به: توحید (رساله)؛ جعبری، ارسلان بن یعقوب (-۶۹۹ق)

شرح مزجی است بر «رسالة التوحید» شیخ ارسلان بن یعقوب جعبری دمشقی. شارح در این شرح به بیان مبانی وحدت وجود و شرافت و جایگاه علم توحید پرداخته است. وی در ابتدا از شرح مفصل دیگر خویش بر رساله شیخ ارسلان و شرح قاضی زکریا انصاری (-۹۱۰ق) یاد کرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۱۴

آغاز: بسمله. قال سیدنا و مولانا مهبط الانوار الحسیه ... بسمله الحمدلله الذی توحیده توحیده ایاه و ما جعل لاجد طریقاً الی معرفته سواه؛ **انجام:** و المقصود من هذا کلهت ان تمشی فی کل شیء بالتوحید مع التمسک بالشرع المجید ... ان الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: احمد کردی ژاژلیتی، تا: ۱۱۹۲ق، به نام شیخ طه بن یحیی کردی خوشناوی؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۵۰گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۵ - ۱۱۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۶/۷

همان نسخه بالا [مؤید: ۳ - ۵۶۶]

● شرح الرسالة القیاسیة / منطق / عربی

š.-ur-r.-il-qīyāsīyya

ارضرومی، محمد بن مصطفی، ق۱۳ قمری

arzrūmī, mohammad ebn-e mostafā (- 19c)

وابسته به: الرسالة القیاسیة؛ پهلوانی، موسی

شرح مزجی مختصری است بر رساله قیاسیه موسی کلیم پهلوانی، که شارح به درخواست بعضی از طلاب نوشته و فقط خواسته است دقایق آن را بیان کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۰/۴

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ نوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱ / ۲۰۱۳
DİA 276257

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina 090637
01 Aralık 2019

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹۳/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... آغاز معما گفته بودند که ما چهار برادر بودیم از نه ده یکی برهنه بود و سه جامه نداشت و آن برادر برهنه دو سه زر در آستین داشت ... آغاز جواب: ایها الاخوان آنچه گفت ما چهار برادر بودیم از نه ده اعلم العقل و الهیولا و النفس و الطبع یعنی ما چهار نور بودیم اول روح نامیه نباتی؛ **انجام:** و در روضه نشستیم و بتی مسافرانه گفتیم: شاه ما را به عشق می‌سازد ×× اهبطوا را بار حق درماند

خط: نستعلیق، کا: صنیع الله، تا: ۱۰۶۹ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۲گ (۶۳پ-۷۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۸ - ۲۶۹]

● شرح داستان مرموز / داستان / فارسی

š.-e dāstān-e marmūz

حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان، ق ۱۱ قمری

hakīm mo'men, mohammad mo'men ebn-e mohammad zamān (- 17c)

شرحی فلسفی بر داستانی رمزی که (به نوشته او) از هندوستان به خراسان فرستاده شده و میر قوام الدین سنجانی خوافی نخست شرحی با تکلف و ناتمام بر آن نوشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۶۴/۷

آغاز: بسمله حکایت مرموزی که بر سبیل امتحان از هندوستان بخراسان فرستاده بودند و میر قوام الملة و الدین سنجانی که از اکابر خواف بوده شرحی بر آن نوشته و ظاهراً تکلف بسیار در این شرح واقع شده و تطبیق تمام نداشته و بخاطر فاتر حقیر محمد مؤمن الحسینی طبیب تنکابنی رسید که آنچه او فق بداند بتحریر آورد و اگر فی الواقع اصلی نداشته باشد ثمره فکر بی اصلی نیست. حکایت ما چهار برادر بودیم از نه پدر سه برهنه بودند؛ **انجام:** و بسلامت روان شدن کنایه از عدم موانع راهزنان و عقبات عالم بقاست نه تعلقات عالم حسی تمت بعون الله الحکیم

خط:نستعلیق،بی کا،تا:قرن ۱۱؛کاغذ:اصفهانی شکری، جلد: مقوایی بنفش، ۵ص (۱۰۶-۱۱۰)، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۱۱۹۸]

● شرح دانشنامه علائی / فلسفه / فارسی

š.-e dāneš nāma-ye 'alā'ī

وابسته به: دانشنامه علائی = حکمت علائی؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

کتاب دانش‌نامه علائی که به زبان فارسی است از تألیفات شیخ الرئیس ابوعلی سینا است، اما این کتاب شرحی ' ست بر دانشنامه که نویسنده آن ذکر نشده است. شارح در مقدمه آن چنین نوشته است: «هیچ کتابی نیافتم که آنچه در - کمت به کار آید از ریاضی و منطقی و طبیعی و الهی جمله در وی باشد مگر دانشنامه و آن لفظی است سخت مشکل و بیشتر اشارت است و بعضی رمز و در آن حشو بسیار است ... پس رای مجلس سامی اجل بهاء الدین سیف الملوک شجاع الملک شمس الخواص تیمور گور کان الدام اله عمره چنان اتفاق افتاد که انی ضعیف آن کتاب را به پارسی دری نقل کند و هر چه حشو است از او دور کند و هر آنچه مرموز است آشکارا کند و از حد رمز تصریح کند ...».

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۰

آغاز: حرکت سکون کرد تا حرکت فاعل حرارت شد و سکون عافل برودت شد؛ **انجام:** و فعل بعد چون در نفس ناطقه صورت پذیرفت هرگز آن صورت از او جدا نشود و هر نفس که نقش صورت او باشد هرگز بسوات نرسد

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی، ۱۲۵گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱ - ۹۵]

← شرح دوازده خانه رمل ← شرح مفتاح الکنوز

● شرح دائرة الارتفاع / هیئت / عربی

š.-u dā'irat-il irtifā'

جوانی، سعید بن عبدالرحیم

javānī, sa'īd ebn-e 'abd-or-rahīm

وابسته به: الملکیة فی تحقیق الدائرة الارتفاع؛ الغ بیک، محمد بن شاهرخ (۷۹۶-۸۵۳)

محل تألیف: سمرقند

شرح مزجی مختصر توضیحی است بر مقاله «دائرة الارتفاع» الغ بیک گورکانی، که شارح حل مشکلات آن را از قاضی زاده رومی بهره می‌برده و این شرح را پرداخته است تا هنگام احتیاج بدان رجوع کند.

کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۲۷/۳

آغاز: الحمدلله الذی جعل درجات العالمین فی دائرة الارتفاع مختلفة المراتب و صیرهم لمسیر العالمین فی ممر الاستقامة کالنجوم و الکواکب؛ **انجام:** وهو اول ما اشتغلت بتألیفه بعون الله و توفیقه

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن نعمة الله طبیب، تا: رجب ۱۰۷۳ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۱گ (۱۴۱-۱۷۱)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: - ۳۷]

● شرح دایرة ارسطاطالیس الحکیم / علوم غریبه / عربی

š.-u dāyirat-i arisṭāṭālīs-il ḥakīm

بونی، احمد بن علی، -۶۲۲ قمری

būnī, ahmad ebn-e 'alī (-1225)

DİA 276257

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
Ibn Sinâ
090637
01 Aralık 2019

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۱ - ۱۳۹]

۲۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۷۹

خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۳۴]

● شرح خطبة التطنجية / شرح حديث -

š.-u xuṭbat-it-taṭanjīyya

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۵۷/۲

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمود ارموی، تا: ۱۲۹۱-۱۲۹۹ق، جا: کربلا؛ همراه آن یک رساله از زین العابدین بن محمد حسین کرمانی است که در ۱۴ ذیحجه ۱۲۹۱ نوشته شده است، پس از این رساله عرفانی یک فائده است و پس از شرح خطبه تطنجیه پاسخ سید حسن است و فائده‌ای از آقا علی؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵ - ۴۵]

← شرح خطبه تمجیدیه > شرح خطبة التوحيد

● شرح خطبة التوحيد = ترجمه خطبة الغراء / فلسفه / فارسی

š.-e xotbat-ot-tovhīd = t.-ye xotbat-ol-qarrā'

خیام، عمر بن ابراهیم، - ۵۱۷ ؟ قمری

xayyām, 'omar ebn-e ebrāhīm (- 1124)

وابسته به: الخطبة التوحيدية = الخطبة الغراء = التمجيد = العطية الالهية = التسبيحية = الكلمة الالهية؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

تاریخ تألیف: ۴۷۲ق؛ محل تألیف: اصفهان

متن از ابوعلی سیناست، ترجمه منسوب به عمر خیام است و در سرآغاز نسخه شماره ۱۰۴۶ دانشگاه تهران آمده که آن را به سال ۴۷۲ق به خواهش مردم اصفهان ترجمه کرده است.

آغاز: خطبه و مناجات: سبحانك الجبار الا له القهار، لاتدركه الابصار اولا يمثله الافكار ... شرح: قال الشيخ نادرة الفلك ابو الفتح عمر بن ابراهيم الخيام: لقد استدعى منى جماعة من الاخوان باصفهان فى سنة اثنين و سبعين و اربعمائة ترجمه الخطبة التى انشاها الشيخ الرئيس ابو على ابن سينا، فاجبتهم الى ذلك و اقول: پاکا پادشاه کامکار و ایزد کامکار خداوند که آغاز همه چیزها از اوست و انجام همه چیزها بدوست و ایزد جل جلاله جوهر نیست.

انجام: شرح: خداوند ما و آفریدگار ما وخداوند و افریدگار مبادی، ما ترا جوئیم و ترا پرستیم و از تو خواهیم و توکل بر تو کنیم، که آغاز همه چیزها از توست و بازگشت همه چیزها بتو است.

چاپ: به کوشش سعید نفیسی، شرق، ۱: ۴۴۹-۴۶۲.

[دنا ۶۵۲/۶ (۱۳ نسخه)؛ نسخه‌های منزوی ۸۰۷/۲؛ الذریعة ۲۰۲/۷ و ۲۱۲/۱۳؛ ریحانة الادب: ۱۹۸/۲؛ فهرست مصنفات ابن سینا: ۹۹؛ معجم المؤلفین: ۲۶۹/۷؛ فهرستواره منزوی ۱۰۱/۶]

شرح و حواشی:

۱- تفسیر «سبحان الملك القهار»؛ خیام، عمر بن ابراهیم (-۵۱۷)

۲- شرح خطبة الغراء

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۷۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: شنبه ۲۶ صفر ۷۲۳ق؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای، ۲ص (۳۲۳-۳۲۴)، ۴۱ سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱ - ۸۵]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۱۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵گ (۱پ-۵ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۳ - ۹۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۲

آغاز: فصل ... پاک پادشاه دادار ایزد کامیاب، خود هست که آغاز چیزها ازوست، و انجام و بازگشت همه چیزها بدوست؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱گ (۹۴ر-۹۴پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸ - ۴۱]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱گ (۳۳ر)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: - ۱۴۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۴۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی مشکی، ۳گ (۱۵۹-۱۶۱)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۲ - ۴۰۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۶/۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رجبعلی بن جواد علی، تا: ۱۰۶۲ق؛ در میان خطبه این عبارت آمده: «صور عارية عن المواد عالية عن القوة و الاستعداد تجلى لها فاشرقت و طالعها فتلئلت. فالقى فى هويتها مثاله فاظهر عنها امثالها. و پس از چند سطر: و خلق الانسان ذا نفس ناطقة ان زكيها بالعلم و العمل فقد شابه جواهر لوائل العلل. اذا اعتدل مزاجه و عدم الاضداد شاكل بها السبع الشداد ...» اتفاقا در برگ ۵۶پ مجموعه شماره ۴۰۲ این کتابخانه این دو عبارت را

DİA 276257

Ibn Sinâ 090637 MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Aralık 2019

اول (-۴۰ق)

شرح خطبه معروف به «عجماء» منسوب به حضرت علی (ع) است از حضرت محمد باقر (ع).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۷/۳/۳

آغاز: تفسیر الخطبة العجماء. بسمله. ما نظمته الخطبة من الفاظ مولانا امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه و هی العجماء ذات البیان و عجائب ما ذکر فیها صلوات الله علیه. قال مولانا محمد الباقر ان هذا الامر یصیر الی من یلوی به اعنة الخیل فی الآفاق و هو المظهر علی الدین کله و مالک آیاتها و کافاتها و دلالاتها علیه. هذا الامام الباقر علیه. قال الحسین بن علی بن المرزبان بحذف الاسناد عن جابر بن عبدالله الانصاری عن مولانا محمد بن علی الباقر فقلت مولای اخبرنی عن کلام مولانا امیرالمؤمنین فی الخطبة العجماء ؟ فقال مولانا الباقر علیه ان جماعة دخلوا علی علی علیه و هو یخطب علی منبر الکوفة فقالوا ان معاویة یقول انه اولی بهذا الامر منک فصعب علی علی علیه فقال کیف یکون ما قاله صحیحا (صحیح - نسخه) و انا دحوت ارضها و ارسیت جبالها و فجرت عیونها و شققت انهارها و غرست اشجارها ... انا الاول و الآخر و الظاهر و الباطن (در اینجا حضرت باقر (ع) به درخواست جابر همه این عبارت‌ها را آن‌چنان تفسیر می‌کند که غلوی در آنها نباشد)؛ **انجام:** قوله انا الاول و الآخر و الظاهر و الباطن یقول انا اول من صدق بمحمد ... و آخر الناس عهدا به لانه آخر من لحده ورقا قبره و الظاهر علی المنافقین لان علیا علیه ظهر علیهم و اطفاهم و الباطن یقول ابطنت دین محمد ... علمنی علمه دقیقه و جلیله. و هذا (ما) وجد من تفسیر هذه الخطبة. بحمدالله و حسن توفیقه.

خط: نسخ درشت، کا: محمد بن حسن حر عاملی (ظاهراً)، بی‌تا؛ در درون جلد از سوی راست نوشته است: «عده اوراق فیها خطب و اخبار بخط شیخنا محمد بن الحسن الحر صاحب صاحب الوسائل رضوان الله علیه ظاهرا»؛ شرح این خطبه با سه خطبه منسوب به حضرت علی (ع) همراه است بدین قرار: ۱. خطبه بیان = خطبه عجماء (گ۶۷-۷۸)، ۲. خطبه تطنجیه (گ۷۸-۸۴)، ۳. خطبه نهروان که گفتگویی است میان حضرت علی (ع) و دهقان ایرانی درباره پیش بینی و ستاره شماری او (۸۵پ-۸۶پ)؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳گ (۸۳ب-۸۵ب)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵ - ۱۲۹۹]

● **شرح خطبة الغراء** / کلام و اعتقادات / عربی

š.-u xuṭbat-il-ġarrā'

مسعودی غزنوی، محمد بن مسعود، ق۶ قمری

mas'ūdī qaznavī, mohammad ebn-e mas'ūd (- 12c)

وابسته به: الخطبة التوحیدیة = الخطبة الغراء = التمجید = العطیة الالهیة = التسبیحیة = الکلمة الالهیة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

در آن از حدوث دهری جهان بحث شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۹-ف

نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۸۳۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۹گ [فیلمها ف: ۱ - ۳۴۱]

● **شرح خطبة الغراء** / فلسفه / عربی

š.-u xuṭbat-il-ġarrā'

وابسته به: الخطبة التوحیدیة = الخطبة الغراء = التمجید = العطیة الالهیة = التسبیحیة = الکلمة الالهیة ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

ظاهرا غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۰/۱۵

شرح خطبه شیخ الرئیس ابن سینا در بعض معانی حکمیة؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲ - ۳۹۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۷/۲۰

آغاز: لحمد لواهب العقل حمدا یلیق بخصائص اوصافه الازلیة ... و بعد فان الخطبة المشهورة شیخ الرئیس ابی علی سینا ... خطبة بلیغة مشتملة علی الرموز و الاشارات؛ **انجام:** و ان یتطرق الیها درایة ذوی الافهام اسئلک یا ذاالجلال والاکرام انا یوفقنی بمتابعة سید انبیائک محمد (ص س)ختم بالخیر و السعادة

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۳۱گ (۱۷۹پ-۲۰۹ر)، اندازه: ۱۳/۶×۱۷/۳سم [ف: ۵ - ۱۹۱]

۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۷ ابخش۳

نسخه اصل: ایاصوفیا ۲۴۲۵ (فیلمها ۱۳۰/۱)؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۰۸]

● **شرح خطبة الغراء** / فلسفه / فارسی

š.-e xotbat-ol-qarrā'

وابسته به: الخطبة التوحیدیة = الخطبة الغراء = التمجید = العطیة الالهیة = التسبیحیة = الکلمة الالهیة؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

اهدا به: شهاب الدوله و الدین صاحب نصاب الحکمة

در پانزده مبحث به فارسی. محمد بن عبدالواحد تبریزی شاگرد امام رازی شرحی بر آن به عربی دارد در چهار فصل، همچنین شرف الدین محمد مسعودی مروزی بخاری شرحی به عربی بر آن نوشته است.

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد و سپاس بی قیاس ... و بعد چون عنایت ازل وجود اول آثار خرد ...

[نسخه‌های منزوی ۸۰۸؛ فهرست مهدوی ش ۷۰؛ ذریعه ۳۱۵/۱۳؛ فهرستواره منزوی ۱۰۲/۶]

DİA 276257

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ibn Sina
090637

01 Aralık 2019

أحادیث فی ...؛ بی‌کا، بی‌تا؛ شاید مؤلف کاتب باشد [تراثنا: س۶ش۴ - ۹۸]

● **فضیلة الحکمة و الحکماء = فوائد حکمیة** / فلسفه / عربی

faḍīla-ul ḥikma wa-l ḥukamā' = fawā'id-un ḥikamīya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای بسیار کوتاه در فضیلت حکمت و حکماء.

آغاز: الحکمة اعز علی اهلها من الدنیا بما فیها لانهم بالحکمة عرفوهها فاستقذروها و استنکفوا عنها

انجام: بعد ان عرفت المولی و ما اشتغلت باکساب حطامها و لاتصدیت الی جمع ثمارها و کمامها و الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین.

[ریحانة الادب: ۵۸۲/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم غلامعلی طبیب، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۱گ (۱۸۹-۱۸۹)، ۲۴ سطر مورب، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۲ - ۱۶۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۳/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد بن عبدالحسین نخعی جزائری نجفی، تا: ۱۰۸۴ق؛ جلد: چرم، ۴ص(۶۶-۶۹)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴۵ - ۱۹۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۷/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بهجت رئیس الاطباء سلطانی، تا: قرن ۱۳، رکابه دار؛ ۱ص (۳۹)، ۲۹ سطر [میراث شهاب: س۱۸ش۱ - ۶۲]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۰۱/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۵۱پ-۱۵۲ر)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: - ۳۴۰]

۵. تهران؛ ؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۱۹/۱۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به نام: نامه ابن سینا آمده که به قرینه آغاز تصحیح شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۴۵ر) [ف: ۵ - ۶۹۸]

● **فضیلت دعا** / دعا / عربی

fazīlat-e do'ā

شیروانی، حیدر علی بن محمد، ق۱۲ قمری

Šīrvānī, heydar 'alī ebn-e mohammad (- 18c)

نقل روایتی در فضیلت دعا.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۱۸/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، اندازه: ۷×۱۱سم [فهرست عراقی: ۱- ۳۳۲]

● **فضیلت ذکر الله** / متفرقه

fazīlat-e zekr-ol-lāh

تهران؛ انجمن اسلامی؛ شماره نسخه:۱۵/۸

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱ - ۱۰۲۶]

● **فضیلت زیارت حضرت رضا علیه السلام** / زیارات / فارسی

fazīlat-e zīyārat-e hazrat-e rezā 'alīyh-es-salām

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۹۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲ص، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: - ۱۷۸]

● **فضیلت زیارت سید الشهداء و آداب زیارت** / فضایل و مناقب / فارسی و عربی

fazīlat-e zīyārat-e sayyed-oš šohadā' va ādāb-e zīyārat

در فضیلت زیارت سید الشهداء علیه السلام و آداب زیارت و بعضی ادعیه وارده. منقول از وسائل و تحفة الزائر و تهذیب و زادالمعاد و غیره؛ در نسخه عنوان مقصد دوم و شش باب آن مشهود است: باب ۱. فضیلت ارض مقدس کربلا؛ ۲. فضیلت آب فرات؛ ۳. فضیلت حایر مقدس آن حضرت و تحدید آن؛ ۴. فضیلت و فوائد تربت آن سرور؛ ۵. مکان برداشتن تربت مقدس و تحدید آن و آداب و شرایط و ادعه وارده؛ ۶. در اینکه خوردن همه خاک‌ها حرام است مگر خاک قبر ان سرور؛ مقصد سیم از خاتمه کتاب: در بیان مجملی از احوال عباس بن عبدالمطلب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۵۱

آغاز: ... که آن سرور فرمودند من زار قبر الحسین (ع) فی النصف من شعبان؛ **انجام:** و تبعد الماء عن مرقده باثنین و عشرین ذراعا و وقف و لعنة الله علی بنی امیة و [بنی] العباس الی یوم ینفخ فی الصور کالبحر المسجور

در فهرست مختصر مجلس این نسخه با عنوان «فضیلت کربلا» آمده و از آن عبدالغفور مشهدی دانسته شده که نامبرده در فهرست تفصیلی کاتب دانسته شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالغفور، تا: ۵ جمادی الاول ۱۲۷۶ق، جا: مشهد رضوی مدرسه دودر؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم، ۳۰گ، ۱۶ سطر، اندازه:

DİA 276262

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۹۲/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: قهوه‌ای، ۲۰گ (۱۳۰پ-۱۴۹ر)، اندازه: ۸/۶×۱۶/۹سم [ف: ۵ - ۱۵۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸/۱۱
اندکی از باب ۹ و همه باب ۱۰ را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج زرد، ۲ص (۱۶۱-۱۶۲)، ۲۲ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۱ - ۱۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۸۷/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد باقر طبیب، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۹۰ر-۹۷ر)، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۸ - ۵۹۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸
آغاز: مقالة انشأها محمد بن زکریا الرازی فی الفصد قال القیفال ینبغی ان ینزل عن العضله نحو اللحم و لایفصد صیفا فانه یروم و لا یمکن تثنیته؛ **انجام:** بل اما ان یترکه فلاباس و اما ان یحل ما قد جمد فی فم الصربة من الدم بشعرة المبضع فان ذلک اصلح من لیه و سطعه.
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴ - ۲۵۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۷۳/۵
آغاز و انجام: برابر
در ده باب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۵۳پ-۵۶پ)، اندازه: ۲۳×۳۹/۵سم [ف: ۷ - ۴۲۴]

● الفصد = رگ شناسی / طب / فارسی

al-faṣd = rag šenāsī

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

رساله کوتاهی در شناسایی رگ‌ها و فصد آنهاست و شامل هفده رگ می‌باشد. نام رگ‌های هفده‌گانه عبارتند از: قیفال، باسلیق، اکحل، حبل، حبل الزارع، اسلیم، صافن، رگ زیر زانو، عرق النسا، عرق الجبهة، صدغ، ماقین، ارنبه، دواج، رگ زیر زبان، چهار رگ لبها، رگ میان سر و رگ پس گوش. مترجم، در این ترجمه کتاب را به محمد بن زکریای رازی نسبت داده که چنان‌که صحیح باشد بایستی ترجمه فارسی باب چهارم از الفصد وی از سوی مترجمی ناشناس باشد.
[نسخه‌های منزوی: ۵۴۴/۱؛ فهرستواره منزوی: ۳۴۸۷/۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۰/۳
آغاز: چنین گوید فاضل محمد زکریا الزاری رحمه الله که خواستم پیدا کنم منفعت رگ زدن را که کرا بیشتر باید زدن و کرا کمتر؛ **انجام:** تا آماس نگیرد وریش نشود
خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حسین بن محمد شوشتری، تا: قرن ۱۳، جا: اصفهان مدرسه جده؛ جلد: مقوا، ۸ص (۱۵-۲۲) [ف: ۱۰ - ۱۶۶۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۵/۲
آغاز: در شناسایی رگها مضروب بدن چنین گوید محمد بن زکریای رازی آنچه رگی که بیشتر باید زد و آنچه را که باید کمتر زد چندین رگ است اول قیفال و جایگاه او بر میان بازوست؛ **انجام:** هفدهم رگ پس گوش است گوش را نیک باید مالید تا رگ پدید آید و این هم کودکان را زنند از بهر درد چشم و خارش سر نیک منفعت دارد.
خط: شکسته نستعلیق، کا: سید یحیی ملقب به سیدالحکما ء، تا: ۲۵ رمضان ۱۳۳۱ق، جا: تهران؛ مصحح؛ ۲گ (۷ پ- ۸ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۵ - ۲۶]

● الفصد = العروق المفصودة / طب / عربی

al-faṣd = al-ʻurūq-ul mafṣūda

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

در ده «باب».
آغاز: البسملة. حمدله ... العروق المفصودة علی ما أشار إلیه الأطباء فی کتبهم نوعان نوع هو الاوردة ...
انجام: فهذا ما یجب ضرورة ان یکون الفصاد عارفا به. تمت رسالة الفصد للرئیس ...
[فهرست مهدوی:۱۸۶؛ قنواتی:۱۹۰]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۳-عکسی
آغاز: حمدله. صلاة. العروق المفصدة علی ما اشار الیه الاطباء فی کتبهم نوعان: نوع هو الاوردة؛ **انجام:** فهذا ما یجب ضرورة ان یکون الفصاد عارفاً به. تمت رسالة الفصد للرئیس ...
اصل نسخه: ایاصوفیه، ۴۸۴۹ ؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: مقابله شده ۶۹۷ق؛ ۴گ (۱۴۴-۱۴۷) [عکسی ف: ۲ - ۲۰۴]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۵-ف و ۲۲۶۴/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷ و ۶۶۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۰۱/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۷ص (۲-۱۸)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹ - ۱۸۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲/۲-عکس
نسخه اصل: نور عثمانی ۲۷۴۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۳۹-۴۰)، ۳۷ سطر [فیلمها ف: ۳ - ۲۱۹]

● الفصد / طب / عربی

al-faṣd

شیرازی، حسین بن محمد، ق ۱۰ قمری

Šīrāzī, hoseyn ebn-e mohammad (- 16c)

DİA 276262

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

01 Aralık 2019

● **فصول طبية مستفادة من مجلس النظر = فصول الطبيات = فن الطب = الروح** / طب / عربی

fuṣūl-un ṭibbīya mustafāda min majles-in naẓar = fuṣūl-ut ṭibīyyāt = fann-uṭ ṭibb = ar-rūḥ

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

در فهرست مصنفات آمده که پایان این رساله بخشی است از رسالة الحدود و نیز احتمال داده است این رساله التقاطی باشد از آثار گوناگون ابن سینا. فهرست دانشگاه این رساله را به گمان از گفته‌های مجلس درس پور سینا دانسته است. این رساله به نام‌های فی فن الطب، فی الروح، فصول طبیات نیز خوانده شده است.

[فهرست مصنفات – مهدوی: ۱۸۷ ش ۹۶؛ قنواتی ۱۳۷–۱۳۸]

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۴۲**

آغاز: بسمله. علیک اعتمادی یا کریم. اما بعد حمد ولیه و الصلوة علی نبیه. قال خلق القلب و ما ینبعث منه من العروق الضوارب وعاء الروح و مکان تولدها؛ **انجام:** حد الماء جرم بسیط طباعه ان یکون بارداً یبسا متحرکا الی الوسط نازلا فیه (تمت الفصول من املاء شیخ الرئیس و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و علی آله و اصحابه الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما کثیرا. تم.)

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۹۵پ–۳۰۳پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف:۶–۲۴۱۷]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶۰/۲**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۳۶ص (۴۹–۸۴)، ۲۱ سطر [ف: ۱۰ – ۱۸۹۰]

۳. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۵۲/۱۰**

آغاز: بسمله. حمدله. حمد الشاکرین و صلواته علی خیر الخلایق ... فصل فی منفعة التنفس و النبض. قال خلق القلب و ما ینبعث

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳گ (۸۶پ–۱۰۸ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۷سم [ف: ۷ – ۴۰۴]

۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۳**

آغاز: فصل قال خلق القلب و ما ینبعث من العروق الضوارب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۷پ)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸ – ۶۲۰]

۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۱۷**

آغاز: رسالة الفصول الطبیه، بسمله، فصل قال خلق القلب و ما ینبعث منه من العروق الصوارب و عاء الروح؛ **انجام:** ان یکون باردا یابسا متحرکا الی الوسط زلافیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۵۴ص (۳۴۷–۴۰۰)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۹ – ۴۰۱]

۶. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۴۰/۴–۱۶/۱۵۰**

آغاز: بسمله فصل مستفاد من مجلس الشیخ الرئیس ابن علی الحسینی عبدالله سینا رحمه الله تعالی فصل فی منفعة النبض و النفس قال خلق القلب و ما ینبعث منه من العروق؛ **انجام:** فصل الورد فیه قوة قابضة تعصر و قوة حارة تحلل و المحللة تولد البخارات و القابضة تدفع و اندفاع البخارات علی هذا الوجه هو العطاس و هذا لایکن الامع الادمغة الرطبة. قد تمت

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۶ – ۳۰۶۰]

۷. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۷۳/۱۲**

آغاز: بسمله. فصل. قال خلق القلب و ما ینبعث منه من العروق الضوارب؛ **انجام:** یکون بارداً یابساً متحرکا الی الوسط نازلا فیه. و السلام و الحمدلله رب العالمین ...

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۶گ (۷۳ر–۷۸ر)، اندازه: ۲۳×۳۹/۵سم [ف: ۷ – ۴۲۶]

۸. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۳/۳**

آغاز: بسمله، قال خلق القلب و ما ینبت منه العروق الضوارب وعاء الروح و مکان تولدها و الشیء الذی یسمیه الاطبا روحا هو جسم لطیف؛ **انجام:** حد النار هی جرم بسیطة ... طباعه ان یکون باردا یابسا متحرکا الی الوسط ما لافیه آخر الموجود من هذا عندی. تمت بعون الله تعالی الوهاب

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز به دست آمد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰گ (۹۱پ–۱۱۰پ)، ۲۱ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۳ – ۲۱۲]

← الفصول العزیة فی اصول البریة > الفصول الفخریة فی اصول البریة

● **الفصول العشرة = المسائل العشر فی الغیبة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-fuṣūl-ul ʻašara = masā'il-ul ʻašar fi-l ġayba

مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ – ۴۱۳ قمری

mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

این رساله در بیان و رد شبهه‌ای است که به اعتقاد امامیه اثنا عشریه به غیبت امام ثانی عشر وارد گردیده است. در دیباچه می‌گوید: «پس از این که مباحث فراوان در امامت و درباره خصوص امام غائب نوشتم یکی از کسانی که مقامی والا و حقی بزرگ بر من دارد از من خواست تا به شبهاتی چند که درباره غیبت امام (ع) بر خاطرش می‌گذرد جواب گویم». شیخ مفید نخست شبهات را در ده فصل نقل کرده و سپس به یکایک آنها به تفصیل پاسخ گفته است: فصل ۱. القول فیما یدعیه الامامیه من وجود خلف لابی محمد الحسن ... (ع) ولد فی حیاته مع خفاء

DİA 276262

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637

01 Aralık 2019

۱۵ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۵ - ۳۴۲]

← الفصول فی الاصول ← الفصول النصیریة فی الاصول الدینیة

● **الفصول فی الاصول** / اصول فقه / عربی

al-fuṣūl fi-l uṣūl

رازی، عبدالرحیم بن معروف، ق۹ قمری

rāzī, ʻabd-or-rahīm ebn-e maʻrūf (- 15c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۸۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

● **الفصول فی الاصول** / اصول فقه / عربی

al-fuṣūl fi-l uṣūl

در این رساله مسائل اصول فقه فهرست‌وار آمده است.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۳ ـ د

آغاز: بسمله. احمد الله علی احسانه و اصلی علی نبیه محمد الداعی الی رضوانه و بعد فقد التمس منی بعض اخوانی ... ان اجمع عیون مسائل اصول الفقه ... فاجبت الی ملتمسهم و سمیته بالفصول فی الاصول؛ **انجام:** و القیاس حجة ... الحمد لله الذی وفق رسول رسوله و الله اعلم (تم المختصر و الحمد الواهب العقل بلاغایة و الشکر بلانهایة علی ید محمودبن کرم بن محیی بن شیخ ابی بکر الشبستری)

کا: محمود بن کرم بن محیی بن شیخ ابی بکر شبستری، تا: قرن ۸؛ ۳گ (۱۹پ-۲۱ر) [ف: ۱ - ۳۷۲]

● **فصول فی الالهی = فصول من الحکمة** / فلسفه / عربی

fuṣūl-un fi-l ilāhī = fuṣūl-un man-l ḥikma

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

دکتر مهدوی آن را به نام «فصول من الحکمة» آورده و می‌گوید این رساله بخشی از تعلیقات است.

آغاز: بسمله، و صلواته علی نبیه خیر الخلایق محمد و آله الطاهرین وجود کل موجود هو الاول لانه فایض عنه و وجوه هوله فوجوده ...

انجام: و لواهب العقل الحمد بلانهایة و صلی الله علی خیر الخلایق محمد آله الطاهرین و الحمد لله رب العالمین

[مصنفات ابن سینا، مهدوی ۲۸۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۱۰۱(آ)-۴۶۳/۱۰۱(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۶ق؛ در هامش، مجدول؛ ۱گ (۳۴۳پ-ر)، ۳۳ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۸۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۱۰۱عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱ - ۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۳/۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲۰ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۸ - ۶۲۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۷/۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۳۲ص (۴۴۶-۴۷۷)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۹ - ۴۰۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۶/۷

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان تعلیقات ابن سینا آمده؛ خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۳۰۶ق؛ ۱۹گ (۵۲پ-۷۰ر) [ف: ۳ - ۲۰۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۲۴/۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «تعلیقات فارابی» آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۹۰ق؛ ۲۱ص (۳۸-۵۸)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۹ - ۶۲۲]

● **الفصول فی ترتیب مباحث الاصول** / اصول فقه / عربی

al-fuṣūl fī tartīb-i mabaḥiṯ-il uṣūl

چاپلقی، علی اصغر بن محمد شفیع، - ۱۳۱۳ قمری

Čāpalaqī, ʻalī asqar ebn-e mohammad šafīʻ (- 1896)

کتاب استدلالی است در قواعد اصول فقه بدونِ اطناب و اختصار مخل ـ بنا به گفته مؤلف در سرآغاز کتاب ـ مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «باب» و یک «خاتمه». پاره‌ای از بحث‌های این کتاب ناتمام مانده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... انی ارید أن أدون مختصراً فی الاصول جامعاً لجمیع المطالب حاویاً لتمام المآرب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۶۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** حتی یؤل الکلام الی التمسک بمفهوم الموافقة ففساده ظاهر، البحث العاشر ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ (۱ر-۲۱۹پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۱ - ۳۶۹]

● **الفصول فی تیسیر المسئول** / دعا / عربی

al-fuṣūl fī taysīr-il mas'ūl

مؤلف شناخته نشد. وی صاحب کتاب «الجنة و السیف» است، در مقدمه آورده است: «انی لما فرغت من تألیف الرسالة المسماة بالجنة و السیف احببت ان اضیف الیها فصولاً یتضمن ما یحتاج

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
01 Aralık 2019

ترکیب آنها در سه باب به این شرح: ۱. بیان طریق استخراج درجه مرکب؛ ۲. بیان طریق ترکیب بر وجهی که مفید درجه مطلوب یا اعتدال باشد (دو فصل)؛ ۳. بیان طریق استخراج شربت هر مرکب و طریق ترکیب شربت یک‌روزه (دو فصل). این رساله دارای برخی کاستی‌ها و نادرستی‌هایی بوده که باعث شده بعدا «حکیم احمد الله هندی» در سال ۱۲۱۲ق رساله‌ای با عنوان «سلم الدرجات» بنگارد و اقوال شاه ولی محمد را نقد و تصحیح نماید.

آغاز: بسمله. الحمدالله رفیع الدرجات خالق الارکانو جاعلها ملزوم الکیفیات و الثناء لرسوله محمد

انجام: و چون امر درجه و شربت بتوفیق الله سبحانه چنانکه باید و چندانکه شاید بتفصیل پیوست ... الحمدالله علی ذلک

شروح و حواشی:

۱- سلم الدرجات؛ مدارسی دهلوی، احمد الله خان (-۱۲۱۸ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۵۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید جهاندار شاه، تا: جمعه ۱۲ شوال ۱۲۷۶ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: مقوا، ۳۱گ، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۳۶۴]

● قانون العلاج / طب / فارسی

qānūn-ol ʻelāj

تبریزی، علی بن محمد، ۱۲۰۲ - ۱۳۱۶ قمری

tabrīzī, ʻalī ebn-e mohammad (1788 - 1899)

اهدا به: ناصرالدین شاه (۱۲۴۶-۱۳۱۳ ق) و حمزه میرزا حشمت الدوله (-۱۲۹۷ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۹ق

رساله کوتاهی است در ذکر برخی بیماری‌ها و طریق علاج آنها، در یک مقدمه و شش «باب»: باب ۱. تعریف طاعون و وبا؛ ۲. اسباب آن؛ ۳. علامات داله بر حدوث وبا؛ ۴. حفظ صحت؛ ۵. علامات این مرض؛ ۶. علاج آن.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان من ماء مهین و جعلهم فی قرار مکین. ثم صیرهم متبائنین فی الخلق و الاخلاق و قدر لهم

انجام: بر هم زنند تا خوب ممزوج گردد و بعد استعمال نمایند. ... بعد از اتمام کتابی در علاج ×× کو شود قانون اصلاح مزاج / مشورت کردم شبی با پیر عقل ×× کای تواند رظلمت حیرت سراج / سال و نامش را بگو در مصرعی ×× گفت نامش گوی قانون العلاج ...

چاپ: در سال ۱۲۷۰ق چاپ شده

[نسخه‌های منزوی ۵۷۹/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۶۲۷/۵؛ دنا ۳۵/۸ (۴ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۱۵

خط: نسخ، کا: حاجی آقا عبدالله تبریزی، تا: ۱۲۶۹ق؛ از روی نسخه مؤلف، جدول زر و شنگرف و لاجورد؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۲ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۰۹۳]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۸۰-۳۵/۱۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عسکر بن حسین اردوبادی، تا: صفر ۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ ۳۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۳۱۶۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۸۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۹۹]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۵۱/۷-۱۴/۲۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر هم زنند تا خوب ممزوج گردد وبعد استعمال نمایند. تمت الرسالة المسماة بقانون العلاج ... المحتاج الی رحمة خالق الارکان والمراح والحمدلله رب ... محمد وآله اجمعین

خط: نستعلیق، کا: محمود بن میرزا جعفر آشتیانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۷۴ق؛ ۳۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶-۳۱۶۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۱۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تریاکی، ۲۷ سطر [ف: ۵-۴۶۴]

● قانون فارسی / قانون / فارسی ...

qānūn-e fārsī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۴/۲۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ سنگی؛ جلد: مقوا، ۲۳گ (۱۷۰ر-۱۹۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۳۶۹]

● القانون فی الطب / طب / عربی

al-qānūn fi-ṭ ṭibb

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تاریخ و محل تألیف: قسمت اول این کتاب را شیخ در حوالی سال ۴۰۳ق در جرجان و قسمت دیگر را در حدود ۴۰۵ق در ری و بقیه را ما بین ۴۰۵ تا ۴۱۴ق در همدان تصنیف کرده

این کتاب که از حیث بسط و جامعیت و شمول بر قوانین کلی و جزوی جمیع شعب و اجزاء و مباحث و فنون علم پزشکی و از آن طرف از لحاظ حسن ترتیب و تنسیق مطالب و رعایت و حفظ ترتیب منطقی موضوعات از امهات کتب در علم طب به شمار می‌رود. شامل پنج «کتاب» است: ۱. الأمور الکلیة، شامل چهار فن؛ ۲. الادویة المفردة، شامل دو مقاله؛ ۳. الأمراض الجزئیة الواقعة باعضاء الانسان، شامل بیست و دو فن؛ ۴. الحمیات، شامل هفت فن؛ ۵. الادویة المرکبة، شامل یک مقاله و

DİA 276262

MADDE YAYIMLANDIK...
SONRA GELEN DOKÜMAN
ibn Sina
050637
01 Aralık 2019

● **فیض** / دعا / فارسی

feyz

علی نقی

ʻalī naqī

رساله کوتاهی است در آداب نماز شب در پنج مطلب

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۰۱/۳-۵۶/۱۵۱

آغاز: بسمله حمد بی نهایت و ثنای بی غایت سزاوار معبودی است تبارک و تعالی که عباد در معابد ایجاد با کمال خلوص و اعتقاد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۳گ (۵۶-۷۸)، ۱۵-۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶ - ۳۱۵۰]

← فیض الهی ⋗ الفیض الالهی

● **الفیض الالهی = الافعال و الانفعالات = الفعل و الانفعال = البر و الاثم** / فلسفه / عربی

al-fayḍ-ul ilāhī = al-afʻāl wa-l infiʻālāt = al-fiʻl wa-l infiʻāl = al-birr wa-l iṯm

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

منسوب به شیخ الرئیس است. درباره اقسام فعل و انفعالات و تأثیراتی است که موجودات در یکدیگر دارند. در مقدمه رساله می‌گوید مؤثرات از این چهار قسم بیرون نیست: تأثیر موجود نفسانی در نفسانی، جسمانی در جسمانی، نفسانی در جسمانی، جسمانی در نفسانی؛ و بدین ترتیب فهرست کلی و اجمالی مطالب کتاب را بیان کرده است. شیخ در نجات (ف ۳۷ م ۲ الهی) و شفا (ف ۱م ۱۰ الهی) از آن یاد کرده است.

آغاز: بسمله. و قد تفاوت الافعال و الانفعالات بحسب تفاوت الامور العقلیة النفسانیة منها و الجسمانیة و ذلک انه کلما یکون الشیء اقوی قوة و اتم منه کان التاثیر الصادر عنه املح و اظهر

انجام: و لکن القدر فی الامساک عن تفاصیلها و اضح و عند هذا نختم الرسالة و الحمد لواهب العقل. تمت.

چاپ: در مجموعه رسائل (حیدرآباد: ۱۳۵۳ق)؛ در رسائل (قم، انتشارات بیدار: ۱۴۰۰ق)؛ ترجمه به فارسی به وسیله آقای ضیاءالدین دری در رسائل ابن سینا (تهران، انتشارات مرکزی: ۱۳۶۰ (چاپ دوم))

[دکتر مهدوی ۱۸۷؛ دنا ۱۲۶۶/۷ (۳۴ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰/۱۰-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ۴۷۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۵۷۶ق؛ مقابله شده؛ ۲۴ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۳۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷/۲۸-ف

نسخه اصل: روان کوشکو، ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ربیع الاول و الثانی ۸۸۸ق، جا: شیراز [فیلمها ف: ۱ - ۴۳۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۲۸-ف

نسخه اصل:ایاصوفیا ش۴۸۲۹؛بی‌کا،تا:قرن ۱۰ [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۳۱-۳۵/۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کل میسر لما خلق له و عند هذا الموضع خاتمة قولنا هذا و الحمدلله واهب العقل ولی الحکمة و الفضل و صلوته علی محمد و آله الابرار.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۳۱۵۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۵۰-۶۵)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱- ۳۷۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۶۳

آغاز: بسمله و من ای الافعال هی تلک فمتوسطات الافعال فان الافعال متی کانت متوسطة کسب الخلق المحمود و متی فعلت بعد حصول الخلق المحمود حفظته علی حاله؛ **انجام:** و اصناف الالحان و الاغانی تابعة للاشعار و اقسامها و عاملة فی مواضعها تأثیرات ابلغ من اعمال الاشعار و تأثیراتها (تمت و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و علی آله و اصحابه الطیبین الطاهرین)

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴گ (۳۶۰ر-۳۶۳پ)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۳۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۵/۵

آغاز و انجام: برابر

در حاشیه این رساله آمده است: «رسالة شریفة و مقالة لطیفة للشیخ الرئیس ابن سینا فی تحقیق خوارق العادات من المعجزات و الکرامات و ما یشبهها من البرکات و الطلسمات و ما یحذو حذوها و یجری مجراها»؛ خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین مشهور به صاعد، تا: با تاریخ ۹۷۲ق؛ ۷ص (۱۵۱- ۱۵۷)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۲ - ۱۳۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۵ص (۸۹-۱۰۳)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱ - ۷]

۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۲۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح؛ کاغذ: اصفهانی، ۴گ (۱۱۸پ-۱۲۲ر)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: - ۱۴۷۰]

۱۰. تهران؛ ؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۹۵/۱۲

DİA 276262

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜM
01 Aralık 2019

● **نیچریه (مختصر)** / فلسفه / فارسی

neyčerīye (mx.)

آقابزرگ طهرانی، محمد محسن، ۱۲۹۳ - ۱۳۸۹ قمری

āqā-bozorg-e tehrānī, mohammad mohsen (1876 - 1969)

وابسته به: نیچریه؛ جمال الدین اسدآبادی (۱۲۵۴-۱۳۱۴ق)

«رساله نیچریه» رساله‌ای است اثر سید جمال الدین اسدآبادی که در آن نظرات متألهین و مادیین را بررسی و آنرا رد نموده و اختصارکننده کتاب گزیده‌ای از آنرا در این مجموعه آورده و ناتمام مانده است.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۶۱/۴

آغاز: آنچه از تواریخ ظاهر می‌شود قبل از میلاد مسیح سه یا چهارسده حکماء یونان دو طایفه بودند یکی را متألهین گویند؛

نسخه اصل: کتابخانه علینقی منزوی، فرزند مؤلف ـتهران؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۳ص (۱۱۵-۱۱۷) [عکسی ف: ۳-۳۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۸/۴

آغاز: بسمله. ملخص رساله نیچریه لمولانا السید جمال الدین افغانی طبع ۱۳۰۰ این است، آنچه از تواریخ ظاه می‌شود قبل از میلاد مسیح ... ؛ **انجام:** باین در کلام شریف اکتفا خواهم کرد ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بأنفسهم، انتهی.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۷ و۱۳۲۸ق؛ ۴گ (۸۰پ-۸۳پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۴-۸۱]

● **نیر اعظم** / عرفان و تصوف / فارسی

nayyer-e a'zam

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۹۱

نسخه منحصر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **نیرنجات** / علوم غریبه / فارسی

neyarnjāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

در پنج «باب». سپس بابی است که گویا جداگانه است: الباب فی خطاب الکواکب. سپس فصل‌ها و بندهایی در طلسمات.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۳/۲×۱۹/۶سم [ف: ۷-۴۴۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۲۰/۵

آغاز: حمد و سپاس خدای را جل جلاله که آفریدگار جهان است. و پدید آرنده زمین و آسمان است ... اما بعد چنین گوید ... ابوعلی سینا (ره) که جماعت دوستان و عزیزان در علم نار نجات (!)؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۱۲گ (۱۱۲ر-۱۲۳پ)، ۳سطر، اندازه: ۲۲/۳×۳۵سم [ف: ۹-۳۲۶]

● **نیرنجات (ترجمه)** / علوم غریبه/ فارسی

neyarnjāt (t.)

وابسته به: نیرنجات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۷/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد حمد و سپاس و درود بلا قیاس نموده می‌شود که این رساله ایست در علم نیر نجات از قول رئیس الحکما و أفضل؛ **انجام:** بر یک روی صفیحه یا صفیحه و مربع طبیعی بر دیگری روی بیگارد و مربع اینست

ترجمه رساله نیرنجات منسوب به «ابو علی سینا» است در ۱۰«فصل»، لیکن در نسخه موجود برخی از فصل‌ها، افتاده است، شایان ذکر است که در این رساله، از متأخران مانند «محیی الدین عربی» و «ابوالعباس بونی» یاد شده که نسبت این رساله به «شیخ الرئیس» رامنتفی می‌سازد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۵گ (۱۶-۲۰)، ۱۶سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۳۶-]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۲/۷

آغاز: بدانکه این مقاله ایست در علم نیر نجاب و طلسمات و رقیه و آنچه بدین امور تعلق دارد منقول از ملک الحکماء ابو علی سینا مرتب بر فصول سبعه؛ **انجام:** در خانه خلوت باشد و جامعه پاکیزه و از نجاست و حرام اجتناب نمایر تا عمل راست آید و الله الهادی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ این رساله، همانند نسخه شماره ۱۶۱۵/۵ کتابخانه ملک و همچنین شماره ۱۱۵۸/۱ همان کتابخانه می‌باشد، لیکن گمان می‌رود، از حیث ترجمه، یکسانباشند، همنین با رساله کنور المعزمین [الذریعه: ۱۷۴/۱۸] همخوانی بسیار دارد، ترجمه رساله نیر نجات، منسوب به «ابو علی سینا» است در هفت فصل به ترتیب زیر: ۱. درمؤامرة أعمال و ما یبعلق به، ۲. در منسوبات کواکب، ۳. فی عداوت الکواکب، ۴. فی دخنة الکواکب، ۵. فی حروف السبعة ض الأبجد، ۶. خواص الحروف و تأثیرات آنها در اجسام و نفوس، ۷. فی ترکیب الاسماء؛ ۲گ (۳۲-۳۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۶-۱۸۹]

● **نیرنجات** / علوم غریبه / فارسی

neyarnjāt

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

رساله‌ای است در نیرنجات و طلسمات از امام محمد غزالی، در منابع موجود تنها یک کتاب چاپی با عنوان «اسرار المخزونه فی

DİA 276272

01 Aralık 2019
İbn Sina
090637
...DE YAYIMLANDIKTAN
...A GELEN DOKÜMAN

تا: ۱۳۰۳ق، جا: کرمانشاه؛ ۷ص (۲۷۵-۲۸۱)، ۱۰سطر، اندازه: ۲۲×۱۷سم [ف: -۱۴۱]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۸/۴

همان نسخه بالا [ف: ۱-۳۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۰/۴ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۸۵]

۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۵/۱۰مشهد

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالکریم بن محمد اسماعیل بروجردی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳ص (۳۱۰-۳۱۲)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: -۱۳۶]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۵/۱۰

همان نسخه بالا [ف: ۱-۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳۷/۱۰ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۷۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۸۵/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه اغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: ظاهر به خط مؤلف، بی‌تا؛ ۴گ (۲۹پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۶۷]

● النیروزیة فی معانی الحروف الهجائیة = اسرار الحروف = فواتح السور / علوم قرآن / عربی

an-nayrūzīya fī ma'āni-l ḥurūf-il hijā'īya = asrār-ul ḥurūf = fawātiḥ-us suwar

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

اهدا به: امیر شیخ ابوبکر محمد بن عبدالله یا «عبدالرحیم»

مختصری است در کشف اسرار و حل غوامض حروف هجائیه واقع در فواتح سور قرآن و مرتب است بر سه «فصل»: ۱. فی ترتیب الموجودات و الدلالة علی خاصیة کل مرتبة من مراتبها؛ ۲. فی الدلالة علی کیفیة دلالة الحروف علیها؛ ۳. فی الغرض. به نامهای:«فواتح السور» و «اسرار الحروف» نیز خوانده شده است.

آغاز:بسمله کل ینزع همته الی خدمة نیروز مولانا الشیخ الامیر السید ادام الله عزته بتحفة یجود بهاذات یده و لما رغبت فی ان اکون واحد القوم ...

انجام:یجعلنی ممن یوفق لقضاء ایادیه بمنه و سعة جوده و الحمدلله رب العالمین

چاپ: رساله در ضمن تسع رسائل چاپ شده است. در تهران، ۱۳۲۰ق، سنگی، شیراز، ۱۳۴۴ق، سنگی؛ قاهرة، ۱۹۵۴م، مطبعة لجنة التالیف و الترجمة، با تحقیق عبد السلام هارون؛ این رساله در ضمن رساله انسان و قرآن استاد حسن زاده آملی به چاپ رسیده و ترجمه فارسی آن در میراث اسلامی دفتر چهارم به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۴۳۵/۲۴؛ فهرست مصنفات: ۲۵۱؛ دنا ۹۱۴/۱۰-۹۱۶ (۴۸ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۱۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۳؛ بی‌کا، تا: شاید اوایلقرن۷؛ ۵گ (۹۸-۱۰۲) [فیلمها ف: ۱-۴۷۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۶-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۲گ (۱۱۶-۱۱۷)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲/۷-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۵۴ (فهرست آقای دکتر مهدوی ص ۳۳۵)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی۷۰۲ق؛ ۷گ (۶۲-۶۸)، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطاندر ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳گ (۳۸۱پ-۳۸۳ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۸۰

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۲۱۱پ-۲۱۲پ) [ف: ۱۶-۲۰۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۷۷-۸۱)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۵۰]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۸۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قاسم بن بهزاد، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۲گ (۱۴ر-۱۵ر) (متن)، اندازه: ۱۶/۶×۲۵/۲سم [ف: ۸-۲۴]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۴۹ب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۱۵ر-۲۱۶پ)، ۲۴-۳۳سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۷ص (۲۳۱-۲۳۷)، ۱۷سطر (۴×۹)، اندازه: ۹×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۲۸۰]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۲۱-۱۲۶)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۷]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۵/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع حسینی مشهدی، تا: قرن ۱۱؛ ۶ص (۳۵-۴۰)، ۱۸سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۸۵]

:فهرستگان :نسخه های خطی ایران (فنخا)؛)؛ جلد سی و چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
.سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۴\۱۳۹۳ DİA 276272

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۷۹/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۷گ(۱۲۶-۱۳۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴۰-۱۲۵]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۷/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۱گ (۹۴-۱۰۴)، ۱۹سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۵]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۶/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**و امکان النقیض لایبطله لان الظاهر ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۸۰]

۱۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۰/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۸گ (۸۳پ-۹۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۸۷]

۱۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۳/۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۱۳۲پ-۱۳۷پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۵۴]

۱۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۶/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [رشت و همدان: ف:۱۵۹۳]

● وسط الحیاة / شعر / فارسی

vasat-ol hayāt

امیر خسرو، خسرو بن محمود، ۶۵۱ - ۷۲۵ قمری
amīr xosrow, xosrow ebn-e mahmūd (1254 - 1326)

این دیوان اشعار دوم شاعر بوده، دیباچه، قصاید، غزلیات، ترجیع‌بند، قطعات، رباعیات، مرثیه‌ها و بعضی مثنوی‌های کوچک را فرامی‌گیرد که قسمی از آنها به سلطان غیاث الدین یلین و پسرش محمد قاآن، نظام الدین اولیاو ... بخشیده شده است.

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۹۲/۱
خط: نستعلیق، کا: قطب شیرازی، تا: ۸۹۴ق؛ مجدول، با ۶ سرلوح و ۹ سر فصل مذهب؛ مهر: مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن مذهب، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۴۱]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۹۲/۱۱
خط: نستعلیق، کا: قطب شیرازی، تا: ۸۹۴ق [ف: ۳-۴۱]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۰۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۴ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مربوط به دوران پادشاهان صفوی است و جمع دار کتابخانه آقا مشفق نامی بوده، مهر: «عبده احمد - علی بن ابیطالب - محمود»، حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، مشیر السلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار؛ اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۳-۵۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۱۰/۲
آغاز:آغاز دیباچه: بفضل الله قد سطرت هذه الصفحات و جعلتها واسطة؛ آغاز دیوان: شایدار هنگام نقش این ثنای کبریا×× جای خاک ارواح جان سوده ریزند از هوا؛ **انجام:**انجام دیباچه: خداوندا قبول خویش کن یار ×× ز چشم ناقبولانش نگهدار؛ انجام دیوان: یک صدر نه بل هزار گیرم او را×× گیرم که هزار نیست، صد باری بود
خط: نستعلیق بسیار مغلوط هند، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نابینی؛ ابعاد متن: ۸/۱۰×۲۲ [ف: ۷-۶۷۴]

● وسط کتاب مهیار المجوسی / کیمیا / عربی

wasaṭ-u k.-i mahyār al-majūsī

مهیار دیلمی، مهیار بن مرزویه، - ۴۲۸ قمری
mahyār-e deylamī, mahyār ebn-e marzavayh(- 1038)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۱۱۰]

● الوسعة = الفضاء = کتاب بعض المتکلمین الی الشیخ و جوابه / فلسفه / عربی

al-wus'a = al-faḍā' = k.-u ba'ḍ-il mutikallimīn ila-š šayx wa jawāb-u-h

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

شیخ در این رساله از پیروان فیثاغورث که خلاء را محیط بالکل می‌دانند و از اسبودس شاعر که (در شعری منسوب به او) می‌گوید:«خداوند نخست فضا را آفرید و سپس زمین را» یاد می‌کند و می‌گوید اینها تنها سخنانی است درباره فضا که از قدماء یونان به ما رسیده و بیش از این و بالاتر از این درباره فضا سخن نگفته‌اند.(عبدالحسین حائری)

آغاز:آغاز پرسش: رایت اطال الله بقاء الشیخ الرئیس شرف الملک فخر الکفاة و ادام تمکنه رجلا فی ایام شبابی سألنی فقال ما هذه الواسعة التی تسع کل شیء التی سماها بعض الاوائل الها فعبده و بعضهم فضاء و بعضهم مکانا و مراکز او المتکلمون سموه جهة و حیزا و المعتزلة سموه محاذاة و کلهم یشیرون الیه بحیث و این.

آغاز پاسخ: تاملته اطال الله بقاء الشیخ العالم و ادام الله توفیقه و عصمته فاما ما نسبه صاحب هذه الشبهة الی الاوائل انه کان بعد الفضاء و الخلاء فلم یبلغنا ذلک بل الذی بلغنا فی تعظیم امر الفضاء عن الاوائل خبر ان عن شیعة فیثاغورس اصحاب الرموز و الالغاز.

انجام:پاسخ: و لیس هذا اول آ،ظ جرها الوهم علیالعقل بل ههنا

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

● **وصایا و مواعظ** / اخلاق / فارسی

vasāyā va mavā'ez

مجموعه مختصری است شامل پند و آداب و حکم و فوائد منسوب به جمله از حکماء: وصیت ارسطو به اسکندر، پندنامه ابوزید حکیم، گفتار بزرگمهر و بقراط، گنج نامه شاپور و گفتار سقراط و افلاطون و صوفیه و غیرها.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۰۷

آغاز:این فضیلت در وصایایت ارسطا طالیس حکیم که پادشاه اسکندر را در وقت وداع کردن فرموده است؛ **انجام:**و چهار چیز را خوردن گند دهان آورد: ۱-نخود خام ۲-و گل سرشوی ۳- و سیر خام ۴- کند ناتمام شد رساله در باب فواید از قول حکما واله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۲گ، ۱۸سطر [ف: ۶-۴۸۴]

● **الوصایا و المواعظ المرتضویة** / حدیث / عربی

al-waṣāyā wa-l mawā'iẓ-il murtaḍawīya

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

'alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۲۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Or. 5321؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۰۱ق [فیلمها ف: ۱-۵۲۷]

● **وصایای ابن سینا به پزشکان** / طب / عربی و فارسی

vasāyā-ye ebn-e sīnā be pezeškān

منتخب وصایای ابن سینا به پزشکان و ترجمه سخن شارح قانون در آداب و اخلاق پزشک. از محمد امن غباری.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۸/۱ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۲ص (۳۱۱-۳۲۲-اضافاتی در نسخه خلاصه التجارب) [ف: ۲۳-۱۳۰؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۸۶]

● **وصایای ابوموسی رماوی** / کیمیا / عربی

vasāyā-ye abū-mūsā ramāvī

چهار وصیت است و در سی قسمت تحت عنوان کلمه در علم کیمیا.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۰/۲۰

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و اماطین قراع العقد و التقطیر ... قیل کل شیء ... الله عزوجل وحده ...

بی‌کا،بی‌تا؛۴گ(۲۱۴ر-۲۱۷پ)،اندازه:۱۷/۵×۲۲/۵سم[ف:۸-۴۸۸]

● **وصایای ارسطو به اسکندر** / اخلاق / عربی

vasāyā-ye arastū be eskandar

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۴۲/۴

آغاز:قال ارسطو اعلم یا اسکندر ان اول شیء اخترعه الباری

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱گ (۳۷ر-۳۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۸۰]

● **وصایای ارسطو به اسکندر** / اخلاق / فارسی

vasāyā-ye arastū be eskandar

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

مترجم این وصایا را برای یکی از پادشاهان ترجمه نموده است تا راهنمای وی باشد در کشورداری. نسخه‌ها گوناگون است.

چاپ: مجلة المشرق، السنة العاشرة، عدد۶و۷،محقق:لویس شیخو.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۱/۳۱

آغاز:بسمله چنین آورده اند که چون اسکندر را که زمین یونان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۲ص (۲۷۰-۲۷۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱۸/۴

آغاز:این فصلیست در وصایای ارسطاطالیس حکیم که پادشاه اسکندر را در وقت وداع کردن فرموده است؛ **انجام:**و چهار چیز را خوردن گند دهان آورد اول نخود خام دوم گل سرشوری سیم سیر خام و کندنا. تمام شد رساله در باب فواید از قول حکما. و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، کا: ساوه‌ای، محمد نظام بن علیخان، تا: قرن ۱۱؛ ۲۹ص (۵۸۶-۶۱۴)، ۱۹سطر(۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۸/۳۱

آغاز:در وصایای ارسطاطالیس. مترجم کتاب سر الاسرار که به امر مأمون از لغت یونانی به عربی نقل و در صدر ترجمه چنین می‌گوید که چون سلطان ارطاطالیس که وزیر اسکندر واستاد او بود؛ **انجام:**محسوس و مشاهده گردد و زبده این کتاب و خلاصه مطالب آن این دایره است و اگر به غیر از من چیزی به تو فرستادمی کافی نبودی (پس از آن شکل دایره با شش خانه آمده است.)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۵ص (۲۸۶-۲۹۰)، سطور چلیپا (۶×۲۰)، اندازه: ۹×۲۴/۵سم [ف: ۲۹/۱-۲۹۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۱/۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۱ص (۵۱پ)، ۲۳سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۲×۲۶/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۰۴]

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سی و چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۴\۱۳۹۳
DİA 276272

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۲۳۸]

● **اللفظ المحرر فی معرفة العمل بالربع المستر** / هیئت / عربی

lafẓ-ul muḥarrir fī ma'rifat-il 'amal-i bi-r-rub'-il mustar

در هیئت و در سی «باب».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۷۱/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله حق حمده و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد خیر خلقه، اما بعد فهذه موسومة باللفظ المحرر فی معرفة العمل بالربع المستر و هی مرتبة علی ۳۰ باباً متوالیه الباب الاول فی تسمیة رسومه؛ **انجام:** و اقسامه علی ذلک الظل فما کان فهو عمق ذلک المنخفض و النجعل ذلک آخر الرسالة و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم

خط: نسخ، کا: ابوالصلاح محمد قطری قاضی، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: استانبولی، جلد: میشن، ۴گ (۲پ-۵پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۹۸]

← لفظ الملفوظ > لطائف اشرفی فی بیان طوایف صوفی

● **اللفظ الواحد علی اشیاء کثیرة بمفهومات متخالفة متشابهة او غیر متشابهة فهو متفق** / فلسفه / عربی

al-lafẓ-ul wāḥid 'alā ašyā'-in kaṯīra bi-mafhūmāt-in mutaxālafat-in mutašābiha aw ġayr-a mutašābiha fa-huwa mutafiq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۷/۳۰-ف

نسخه اصل: روان کوشکو ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ربیع الاول و ربیع الثانی۸۸۸ق، جا: شیراز [فیلمها ف: ۱-۴۳۸]

● **لقاء الله** / عرفان و تصوف / عربی و فارسی

leqā'-ul lāh

ملکی تبریزی، جواد بن شفیع، - ۱۳۴۳ قمری

malekī tabrīzī, javād ebn-e šafī'(- 1925)

رساله عرفانی مختصر ومشهوری است دربیان لقاء الله وسلوک الی الله تعالی که مورد توجه سالکان قرار دارد.

آغاز: بسمله حمدله و بعد درقرآن مجید زیاده از بیست جا عبارت لقاء الله و نظر بر خداوند وارد شده و هکذا درتعبیرات انبیاء و ائمه علیهم السلام

انجام: و نوع منها لازم بجهة نفسه و ماهیته فهو الذی یجب تنزیه موجده عنه و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً

چاپ: توسط انتشارات مصطفوی قم به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۳۷۷/۱۸؛ نسخه‌های منزوی ۱۳۴۴/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۹۲/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فما یوجد فیه من صفات الواجب فهو لیس من صفاته من حیث الامکان.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالحمید متطبب ملقب به ملک الاطبا، تا: ۱۴ جمادی الثانی۱۳۳۷ق؛ مصحح؛ تملک: حسین بن اسحاق رضوی فاطمی قمی؛ جلد: مقوایی، ۳۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۰۸]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۰/۱-۳/۱۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن بن محمدمهدی گلپایگانی، تا: ۲۰رمضان ۱۳۵۰ق، جا: کنجد جان من قری گلپایگان؛ ۴۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۶-۳۴۵۴]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۹-۷/۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بن علی رضوی قمی، تا: جمادی الاول۱۳۵۶ق؛ ۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۶-۳۴۵۴]

● **لقط المرجان فی اخبار الجان** / کلام و اعتقادات / عربی

luqaṭ-ul marjān fī axbār-il jān

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

وابسته به: آکام المرجان فی احکام الجان؛ شبلی، محمد بن عبدالله (۷۱۲-۷۶۹)

نویسنده می‌گوید این کتاب مختصری است از کتاب «اکام المرجان فی احکام الجان» قاضی بدرالدین سبکی.اصل کتاب درباره جن و ذکر وجود آنها و خلقت آنهاست و نیز اعمالی که آنها می‌کنند و بالاخره یک سلسله امور غریبه دیگر. سیوطی از آن کتاب پس از اختصار و حشو و زاید این کتاب را فراهم آورده است با فهرست: ۱. ذکر وجودهم؛ ۲. ذکر ابتداء خلقهم؛ ۳. ذکر اکلهم و شربهم؛ ۴. ذکر مساکنهم؛ ۵. ذکر تکلیفهم؛ ۶. ذکر روایتهم للحدیث؛ ۷. ذکر عقابهم و ثوابهم؛ ۸. ذکر موتهم؛ ۹. ذکر القرین؛ ۱۰. ذکر الوسوسه؛ ۱۱. ذکر صرعهم للانس؛ ۱۲. ذکر اختطافهم الانس؛ ۱۳. ذکر طعنهم للانس؛ ۱۴. ذکر اصابتهم الانس بالعین؛ ۱۵. ذکر ما یعتصم به منهم؛ ۱۶. ذکر ایذانهم؛ ۱۷. ذکر استراقهم للسمع؛ ۱۸. ذکر تصفیدهم فی رمضان؛ ۱۹. جامع من اخبار الجن؛ ۲۰. جامع من اخبار الشیطان

چاپ: بیروت، محقق: مصطفی عبد القادر عطا، دار الکتب

DİA 276265

İbn Sinâ
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

1031)

حاوی سه «مقاله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۴/۳۰

آغاز: و بعد فانی ارید ان ادل فی هذه المقالة علی حقیقة ما عند المسائین المحصلین من حال المبدء و المعاد تقربا به الی الشیخ الجلیل ابی احمد محمد بن ابراهیم الفارسی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۹]

المبدأ و المعاد / کلام و اعتقادات، فلسفه / عربی

al-mabda' wa-l ma'ād

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

اهدا به: ابواحمد محمد بن ابراهیم فارسی

محل تألیف: گرگان

شیخ این کتاب را بر اساس فلسفه مشاء در سه «مقاله» و در هر مقاله چند «فصل»تألیف کرده است و اینک فهرست برخی فصول مقاله اولی ذکر می‌شود تا نمونه مباحث موجود در رساله باشد (فهرست تمام فصل‌ها در فهرست دکتر مهدوی دیده شود): المقالة الاولی فی اثبات المبداء الاولی للکل و وحدانیته و تعدید الصفات التی تلیق به، دارای پنجاه و دو«فصل»: ۱. تعریف واجب الوجود، ۲. واجب الوجود لایکون بذاته بغیره ممکن الوجود بذاته و بغیره، ۳. واجب الوجود، ۴. ممکن الوجود بذاته انما یوجد بان یجب وجوده، ۵. فی انه لایجوز ان یکون اثنان یحدث منهما واجب وجود واحد، ... ۱۰. واجب الوجود نوع لایقال علی کثیرین، ... ۱۵. فی اثبات واجب الوجود، ... ۲۰. فی انتهاء مبادی الکائنات الی العلل المحرکه که مستدیره، ... ۲۵. فیاثبات المحرم لکل حرکه و انه غیر المتحرک، ... ۳۰. مطلب آخر نافع، ...۳۵. فی حل مغالطاتهم فی تناهی الازل، ...۴۰. فی ان حرکة السماء مع انها نفسانیه کیف یقال انها طبیعیه، ... ۴۵. فی ان لکل فلک جزوی محرکا، ... ۵۰. فی ان النار کیف یتبع الفلک فی الحرکه، ۵۱. اجسام الفلک مختلفه الانواع، ۵۲. تعریف جرم الکل و نفس الکل؛ المقالة الثانیه فی الدلالة علی ترتیب فیض الوجود عن وجوده مبتدئا عن اول موجود عنه، در یازده «فصل»؛ المقالة الثالثه فی بقاء النفس الانسانیه والسعادة الحقیقیة الاخرویه، در بیست «فصل».

البته رساله مختصر دیگری که مشتمل بر چهار سؤال و جواب است به این نام خوانده شده که در صحت انتساب آن به شیخ تردید است و نباید آن را با کتاب معروف و مفصل شیخ با این نام اشتباه گرفت.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فانی أرید أن أدل فی هذه المقالة علی حقیقة ما عند المشائین المحصلین من حال المبدأ و المعاد اقرباً به الی الشیخ الجلیل ابی احمد بن ابراهیم الفارسی.

انجام: و نسأل الله أن ینجینا الزیغ و الزلل و الاستبداد بالرأی الباطل و اعتقاد العجب فیما یری و یفعل

چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی (تهران، موسسه مطالعات اسلامی: ۱۳۶۳ش؛ قاهره، ۱۳۲۸ق، در مجموعه ۷ رساله او، شماره ۶

[مهدوی ش ۱۰۶؛ الذریعة ۴۹/۱۹؛ قنواتی ش ۱۹۵ ص ۲۵۲-۲۵۳؛ مکتبة امیر المومنین ۲۰۳/۴]

شرح و حواشی:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۷/۷-ف

نسخه اصل: احمد ۳ ش ۳۲۶۸؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عیسی بن علی بن هیاج طبیب، تا: ذیحجه ۵۸۰ق [فیلمها ف: ۱-۵۵۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶ و ۷؛ واقف: عضدالملک؛ ۶۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۴-۲۳۳]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۴۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالفتاح بن محمود بن مستان بن مراد، تا: ۹۲۵ق؛ جلد: چرم، ۵۲گ (۱پ-۵۲پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [مؤید: ۱-۳۹۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۶گ (۲۴۲پ-۲۶۷پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۱۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بدیع الزمان قهپائی هرندی، تا: اوایل قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: علی اکبر بن عبدالله بن علی اکبر بن محمد باقر به سال ۱۲۶۹ق؛ کاغذ: شرقی، ۴۹گ (۱۱۱-۱۵۸)، ۲۲-۲۵سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۲-۴۰۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۰۶/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹۳گ (۳۷پ-۱۲۹ر)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۸-۷۴۱]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: فریدالدین، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۲گ (۶پ-۲۷ر)، ۲۴-۳۳سطر(۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۳]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۶۳

DİA 276265

İbn Sina
090637
01 Aralık 2019

بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۶گ (۴۹پ-۵۴پ) [ف: -۴۵۱]

← ما ینبغی ان یقدم قبل تعلم الفلسفة ← ما ینبغی لمن اراد الشروع فی الحکمة

● **ما ینبغی لمن اراد الشروع فی الحکمة** / فلسفه / عربی

mā yanbaqī le-man arād-aš šurū‘ fi-l hekma

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ - ۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875 - 951)

فارابی در این رساله وظایفی که دوستدار دانش را شایسته است، نشان می‌دهد. گویا این رساله همان باشد که ابن ابی اصیبعه از آن با عنوان الکلام فی لوازم الفلسفه نام می‌برد.

چاپ: قاهره، بی نا، ۱۳۲۳ق/۱۹۰۵م؛ لیدن ۱۸۹۰

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۱۰/۵-عکس

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۳۶]

● **ما یؤخذ من أموال الکفار فی حال الغیبة** / فقه / عربی

mā yu’xaḏ min ’amwāl-il kuffār fī ḥāl-il ġayba

شاه میر، اسدالله، ق ۱۰ قمری

šāh mīr, asad-ol-lāh (- 16c)

رساله مختصر استدلالی است در این که: اگر مسلمانی با اجازه امام علیه السلام باکافر حربی بجنگد و او را مغلوب سازد اموال او از آن امام است و اگر در زمان غیبت باشد مال متعلق به غازی خواهد بود.

آغاز: بعد الحمد لولیه و افضل الصلاة و اکمل السلام علی نبیه و آله الکرام ... فهذه تبیان مسألة مهمة فی بیان یؤخذه من اموال الکفار فی حال الغیبة

انجام: و لایحتاج مع ذلک الی ارتکاب التکلف فی استحلال مالهم زایداً علی ذلک و مزید القیود ... التی ذکرناها حسب ما استطعنا کافیه فی المرام ...

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:** ض۲۰۶۴۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تذکر: شماره بازیابی تصحیح شد؛ ۴ص[اهدائی ف: -۳۷۶]

۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:** ۲۰۷۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن زرشکی۳گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۹۰]

۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:** ۲۰۷۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ختم الکلام ان شاء الله شافیه تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

● **ما یؤنث من جسد الانسان و لا یجوز تذکیره** / نحو / عربی

mā yu’annaṯ min jasad-il insān wa lā yajūz-u taḏkīruh

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۴۸/۲

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۷۳۱-۷۳۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱ص (۳۱پ)، ۱۶ سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۲۶]

← مایه دانش علایی ← دانشنامه علائی

● **المباحثات = اجوبة مسائل فلسفیة** / فلسفه / عربی

al-mubāḥiṯāt = ajwibat-u masā’il-un falsafīya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

شیخ رئیس از هنگامی که که در ری می‌زیست و گاهی که به کار وزارت می‌پرداخت تا پایان زندگی با شاگردان خویش مانند بهمنیار مرزبان آذربایگانی و ابن زیلای سپاهانی و شیخ ابوالقاسم کرمانی گفتگوها می‌کرد و به پرسش‌های آنان پاسخ می‌داد. از همین سخنان است که گردآوری شده و نام مباحثات گرفته است. گرچه در برخی از نسخه‌های آن از بهمنیار (- ۴۳۰ق) و ابن زیلا (- ۴۴۰ق) به‌مانند درگذشته یاد می‌شود ولی خود شیخ در پاسخ پرسش دوم میهنی او را بدین کتاب بازگشت می‌دهد و میهنی در پرسش سوم می‌گوید من هنوز مباحثات را ندیده‌ام و همین می‌رساند که نسخه‌ای از مباحثات در روزگار خود شیخ به نگارش درآمده بود. شیخ در مباحثات از اشارات خویش که آخرین کتاب او است یاد می‌کند و نیز از شفا و طریق عرشی و اصول مشرقی و مشرقیان و برهان عرشی و مشرقی و مسائل مشرقی و حکمت عرشی و کتاب انصاف و یکی از مسائل عشر نام می‌برد و باز می‌گوید «همین‌گونه مباحثات» و «مباحثات صدیقی یا صدیق» گاهی هم از بودن در ری و گرفتاری خود یاد می‌کند و نیز از دربار علائی و تاراج رفتن نگارش‌های او (در ۴۲۵) و ربودن انصاف و بیماری سخت و ننوشتن یکی دو سال چیزی به دست خود؛ و همه اینها می‌رساند که این گفتگوها میان ۴۰۳ و ۴۰۵ تا نزدیک به پایان زندگی شیخ میان استاد و شاگردان می‌شده و نسخه یا نسخه‌هایی از آنها هم به ساخت کتابی درآمده بود. پیداست که شاگردان آنها را فراهم می‌آوردند چه در برخی از جاها «الجواب بخطه» دارد و در برخی جاها هم «الجواب من الشیخ ابی منصور بن زیله رحمه الله و چنین برمی‌آید که پاسخ‌ها گاهی به خط شیخ و گاهی به خط ابن زیلا بوده و از روی آنها نوشته می‌شده است. می‌توان گفت که مباحثات در چندین نسخه گوناگونی که هست بهتر از نگارش‌های دیگر شیخ رأی‌ها و اندیشه‌های خود او را می‌رساند و سرگذشت گفتگوهای او با شاگردانش از آن

DİA 276265

İbn Sina
050637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2019

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۲۵/۸

آغاز و انجام: برابر

در این فهرست نام مؤلف نیامده است و به استناد فهرست عبدالعظم ۵۸/۱ تعیین گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، ۶ص (۱۲۹-۱۳۴) [ف: ۳-۱۶۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۹/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۶۸ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج، ۱۵ و ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۳۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۱۳/۱

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف دراین فهرست ذکر نشده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: حنایی آهار مهره، جلد: پارچه‌ای، ۱۶ص (۱-۱۶)، ۱۷ سطر (۵/۳×۱۳/۷)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۶سم[ف:۸-۳۹۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۶۷/۱-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۱]

۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد مهدی، تا: رمضان ۱۲۸۳ق، جا: اصفهان، مدرسه جده صغیر؛ ۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۵۸]

● اعمال اهل السنة / کلام و اعتقادات / عربی

a'māl-u ahl-is sunna

رساله‌ای است مختصر در بیان افعال عامه و اهل ضلالت و نیز بدعت‌های که در دین گذاشته‌اند و دیگر آن‌که بناهایی که مانند مساجد و غیره می‌سازند آیا اجر و ثوابی متوجه آنان می‌شود یا خیر؟

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۱۸/۳

آغاز: الحمد لله علی جزیل نواله و الصلاة و السلام علی رسوله محمد و آله و عترته الطاهرین اما بعد فهذه رسالة و جیزة فی تحقیق اعمال اهل السنة

نسخه اصل: کتابخانه سید عزالدین حسینی ـ زنجان؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۶۶ق؛ ۱۳ص (۲۸۴-۲۹۶) [عکسی ف: ۳-۴۰۰]

● اعمال البرانیة دون الجوانی (الرسالة المختصر من) / کیمیا / عربی

a'māl-ul barrānīya dūn-al jawwānī (ar-r.-ul muxtaṣar min)

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۷۶۴

آغاز: بسمله، هذه رسالة اعملها الشیخ ابوعلی عبدالله بن سینا رحمة للشیخ ابی الحسن سهل بن محمد بن السهل فی؛ **انجام:** و الابیض یتم بثلاثة اشیاء ما عدا النار و الاصفر بالاربعة کلها و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۱۱۰۳۰؛ قطع: رقعی [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵۰

آغاز: بسمله. هذه رسالة اعملها الشیخ ابوعلی عبدالله بن سینا رحمة الله للشیخ ابی الحسن سهل؛ **انجام:** و الابیض یتم بثلاثة اشیاء و الاصفر بالاربعة کلها و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [رایانه]

● اعمال پرکار متناسبه / هندسه / فارسی

a'māl-e parkār-e motanāsebe

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۶۶

آغاز: پرکار متناسبه ۱ ح ف ۱ ک ل آلتی است مشتمل بر دو ستاره ... باب در عمل پرکار متناسبه (در ۳۴ عمل) ... باب [در زیج جیوب] (در ۲۳ فصل)؛ **انجام:** دوازده عدد و ابن مطلوب است (سپس «در بیان دعاوی شکل مغنی و ظلی و فروع این دو» است و در تضعیف و شکل قسم دویم و چهارم و در افق مایله و نسبت ستین الی جیب مابین الطولین).

جز تشریح در پرکار متناسبه نسخه مجلس (۲۲۴/۲) در دو باب دومی درسته جبریه به عمل پرکار متناسبه به دلیل و برهان؛ خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد هاشم یزدی، تا: جمعه شوال ۱۲۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ وقف خاص و عام؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایی، ۸۸گ، ۲۱ سطر (۶×۱۲/۵)، قطع: بغلی، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۱]

● اعمال تبدیل سطوح / هندسه / اردو

a'māl-e tabdīl-e sotūh

فیض، میر شمس الدین

mīr šams-od dīn feyz

رساله‌ای در بیان اعمال تبدیل سطوح تالیف محمد رفیع الدین خان بهادر ملقب به عمدة الدولة بهادر فرزند شمس الامراء بهادر امیرکبیر به دست مترجم رسیده که در آن مطالب به خوبی بیان شده بود. از این رو به درخواست دوستان آن را به اردو ترجمه و تلخیص نموده است. رساله به سبک پرسش و پاسخ بین استاد و شاگرد تنظیم شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۰۷

آغاز: حمد اور شکر اوس صانع کامل قدرت کو سزاوار هی که

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/۱۳۹۰.
DİA 276241

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2013

● **اقسام عروض** / عروض و قافیه / فارسی

aqsām-e ʻarūz

؟ رشید وطواط، محمد بن محمد، -۵۷۳ قمری

rašīd-e vatvāt, mohammad ebn-e mohammad (-1178)

در اقسام عروض در شعر فارسی که ظاهراً بخشی از «حدائق السحر» او باشد.

آغاز: بسمله. و بعد فهذه رسالة فی فن العروض، من تصانیف مولانا رشید الملة و الدین الوطواط، رحمة الله علیه، ... بحر هزج مثمن سالم

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۸۲/۶

آغاز: حمد بیحد ذات احدی را که عروض خیام وجود ... (پس از یک صفحه) بحر هزج المسدس عروض و ضرب محذوف. چو از بحر هزج خرم شود دل×× شود آسایش جهان حاصل؛ **انجام:** بحر کامل بمسدس سالم: چو به بحر کاملت افتد. متفاعلن متفاعلن متفاعلن ×× می‌شود از دولت تو تازه مرا رخ کهن

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد:میشن لایی قهوه‌ای،۴گ(۶۹پ-۷۲پ)،۱۷ سطر [ف: ۵-۴۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۵۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** چو ببحر کامل میفتد طرف سخن ×× همه وزن ادیکه عروض چنین کن / متفاعلن متفاعلن متفاعلن ×× مناد دولت تازه چهره تو کهن. کاتب سپس افزوده «تمام شد آنچه منظور بود تحریر آن در علم عروض و بدیع بعون الله الملک الوهاب و کاتبه اقل الطلاب غلامرضا المتخلص به حیران و کان الفراغ سنه ۱۲۷۸».

این رساله بخشی عروض از حدائق السحر وطواط است که غلامرضا حیران یزدی جدا کرده و به این نام در این دفتر آورده است؛ کا: غلامرضا متخلص به حیران، تا: ۱۲۷۸ق؛ کاغذ: فرنگی آهاردار، جلد: تیماج عنابی یک‌لا، ۷ص (۱۲۶-۱۳۲)، ۱۵ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۲×۱۹/سم [ف: ۱۰-۸۴۷]

۳. اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه: ۲/۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بکناد دولت تازه چهره توکین.

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۱۷۳-۱۷۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [نشریه: ۵-۱۳۹]

● **اقسام علماء** / اخلاق / عربی

aqsām-e ʻolamā'

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱۹۱

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف (با تعبیر عبد عبید صاحب مجموعه)، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۴۰۴) [مختصر ف:-۷۷]

● **اقسام العلوم** / متفرقه / عربی

aqsām-ul ʻulūm

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۵۹/۱۲

آغاز: بسمله. الاول فی بیان علم الادب و هو علم یعرف به التفاهم عما فی الضمائر بادلة الالفاظ و الکتابة؛ **انجام:** علم الحساب یعرف منه انواع کیفیة الاعداد ... و قضاء الدیون و قسمته (حرره علی اکبر)

خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۸۹)، ۲۳ سطر (۴×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۴۶۸]

● **اقسام العلوم** / متفرقه / عربی

aqsām-ul ʻulūm

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۵۹/۵

آغاز: قال الحکمة استکمال نفس الانسان فی جانبی العلم و العمل بحسب طاقتها؛ **انجام:** و بعد ذلک بالطب و تدبیر المنزل و المدینة و الله اعلم بالصواب.

با عنوان «فوائد منقولة بخط السید الشریف»؛ خط: نسخ، کا: شریف محمد شریف بن باباجان حسینی، بی‌تا، جا: روستای رامجین ساوجبلاغ؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲گ (۵۰-۵۱)، ۲۳ سطر (۴×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۴۶۶]

● **اقسام العلوم** / فلسفه / فارسی

aqsām-ul ʻulūm

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۳۵/۲

آغاز: حکمت عملی و آن سه قسم است قسم اول علم اعلا، نظر صاحب این علم در اموریست که وجود و حدود آن به هیچیک؛ **انجام:** قسم هشتم در تعریف اقلیه خطابیه که در مخاطبات جمهور نافع است و طریق مدح یا ذم یا مخاطبه یا غیرها ... تا ... و او را قیاس شعری خوانند

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ برخی از سطور به طور چلیپا، فارسی و عربی، نظم و نثر؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی لایه‌ای، ۴گ، ۱۳-۱۷ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۴۶]

● **اقسام العلوم العقلیة = اقسام الحکمة = تقاسیم الحکمة و العلوم** / فلسفه / عربی

aqsām-ul ʻulūm-il ʻaqlīya = aqsām-ul ḥikma = taqāsīm-ul ḥikma wa-l ʻulūm

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

رساله‌ای است از ابن سینا که در نسخه‌های مختلف و

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/۱۳۹۰.
DİA 276241

İbn Sina
090637
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2017

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)
اهدا به: حسین علی خان پسر عماد الدوله شیخ علی خان زنگنه اعتماد الدوله صدر اعظم زنگنه
تاریخ تألیف: شنبه ۸ صفر ۱۰۸۸ق
شرح فارسی است بر رساله «الفصول النصیریة» خواجه نصیر طوسی که به دستور شیخ علیخان نگاشته است. «آیات الاحکام الفقهیة» از همین مؤلف در الذریعة (۴۴/۱) معرفی شده است.
آغاز: بسمله خوشترین فصلی از فصول که شجره طیبه ارباب عقول در وی شاخ و برگ نشو و نما بر خود چیند و غنچه مامول و امن شکفتن گیرد ... و بعد در مرایای صافیه ارباب
انجام: لتعلیقة علی الرسالة الشریفة الموسومة بالفصول النصیریة فلنختم الکلام حامدین لله شاکرین لا لائه ... فرغ من تألیفه مؤلفه الفقیر الی لطف اللطیف الخفی ابن محمد شفیع علاء الدین الشهیر بملک علی التونی ... فی غداه السبت ثامن من شهر صفر. ... ۱۰۸۸
[الذریعة ۳۸۵/۱۴؛ دنا ۳۳۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۳۷۱/۹ «شرح باب حادی عشر» که خطای فهرست‌نگار مرعشی به آن منتقل شده]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** بلطفه و کرمه لإتمام مانتصبنا لتعلیقه علی الرسالة الشریفة الموسومة ... ناتمام.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «بسم ا ...» (مربع)، «أفوض أمری الی الله عبده عبدالرحیم» (مربع)، «عبد الرحیم» (بیضی) که گویا مربوط یک شخص می‌باشد، همراه با تملک وی با تاریخ ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم مشکی ضربی با ترنج، ۱۱۹گ، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۶-۱۷۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۰۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با سر لوح زرین؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی ضربی زرکوب مقوایی، ۲۱۰گ، ۱۱ سطر (۷×۱۶/۵)، قطع: ربعی، اندازه: ۷×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۲۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۴۹
آغاز و انجام: برابر
در فهرست این نسخه به نام شرح باب الحادی عشر معرفی شده که به قرینه آغاز و انجام تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ شوال ۱۰۹۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۸گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۸-۴۲]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۵۹/۱-۳۳/۱۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ مصحح، با علامت بلاغ در ۱۲۵۳؛ جلد: تیماج مشکی با ترنج وسرترنج، ۱۱۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۲۶۲۷]

● ایضاح الایضاح = شرح الایضاح فی المعانی و البیان / معانی بیان / عربی

īḍāḥ-ul īzāh = š.-ul īzāh fi-l ma'ānī wa-l bayān
آقسرائی، محمد بن محمد، -۷۷۱؟ قمری
āqsarāī, mohammad ebn-e mohammad (- 1370)
وابسته به: الایضاح فی المعانی و البیان؛ خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن (۶۶۶-۷۳۹)
شرحی است بر «الایضاح» محمد بن عبد الرحمن خطیب دمشق. در این شرح مطالب پیچیده و مشکل توضیح داده شده و اشکالاتی که شارحان مفتاح العلوم بر آن وارد کرده‌اند پاسخ داده است. مؤلف ابتدا بخشی از متن را ذکر کرده سپس به توضیح مبهمات پرداخته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۶۷
آغاز: بسمله، الحمد لله علی نواله و الصلاة علی سیدنا محمد و آله و بعد فلما صعب علی کثیر من الطلبة فهم کثیر من مقاصد الایضاح و استخراج کنوز اشاراته من معادن عباراته الفصاح الفت هذا الکتاب؛ **انجام:** و لماتم انصبابه من القلم بعون الله الفتاح سمیناه بایضاح الایضاح و الذی نرجوه من الناظرین فیه تدارک خلله بالاصلاح رزقنا الله و ایاهم الخیر و الفلاح.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۴ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده در ۹۸۷؛ تملک: محمد هادی حسینی در ۱۰۹۷ در اکبرآباد؛ خط مهرگونه مالکیت با رقم «عبدالاحد الصمد عفی عنه ۱۳۲۳»؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوا، رویه پارچه مشکی، ۹۷گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۲۵-۱۹]

● الایضاح باستار غموض قواعد الاسلام / فقه / عربی

al-īḍāh bi-astār-i ġumūḍ-i qawā'id-il islām
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸-۷۲۶ قمری
'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251-1326)

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۲۰۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص است؛ ۲۲۴گ، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۲۷]

● ایضاح براهین مستنبطة فی مسائل عویصة = المسائل العویصة / فلسفه / عربی

īḍāḥ-u barāhīn-in mustanbiṭa fī masā'il-in 'awīṣa = al-masā'il-ul 'awīṣa
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)
رساله کوتاهی مشتمل بر سه «فصل»: ۱. برهان وجود خدا؛ ۲. برهان بر جوهر بودن نفس؛ ۳. برهان بر بقاء نفس.

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2013

← باه ⟵ لذة النساء منظوم
← باه ⟵ معالجات امراض قوه باه
← باه ⟵ قوه باه

● **الباه** / طب / عربی

al-bāh

کندی، یعقوب بن اسحاق، ۱۸۵؟-۲۵۲ ؟ قمری
kendī, ya'qūb ebn-e eshāq (802-867)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۶۰-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۳گ (۲۰۸-۲۱۰) [فیلمها ف: ۱-۴۷۱]

● **الباه (رسالة فی)** / طب / عربی

al-bāh (r.-un fī)

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱-۳۱۳ قمری
rāzī, mohammad ebn-e zakaryīā (866-926)

این کتاب همان است که در «عیون الانباء» به نام محمد بن زکریا رازی مسطور است و مشتمل است بر ۱۳ (دو نسخه مجلس ۱۰) «فصل»: فی ذکر المضار المتولدة عن الاسراف فی الباه؛ فی تلاحق الضرر الحادث عن الافراط فی الجماع قبل ان یعظم و یغلظ؛ فی الاوقات التی یستحب و یکره الجماع و المدة التی ینبغی ان یکون فیها؛ فی المنافع الکلیة و استعمال الجماع؛ فی الدلایل علی الاسباب و العلل التی من اجلها ینقص الباه او یبطل و علاج ذلک؛ فی تولید المنی و تکثیره و ترقیقه و مبلغ الانتفاع به فی القوة علی الجماع؛ فی ذکر الاغذیة و الاشربة المفردة المکثرة للمنی و فی المحرکة و فی الذی یجمده و ینقص منه؛ فی الادویة المرکبة النافعة فی تولید المنی و تهییجه و تفصیل و تمییز تلحق بها؛ فی الحقن و الحمولات المهیجة للباه؛ فی المسوحات المنعظه و المشدة؛ فی الاطعمة المعینة علی الباه؛ فی الاستعمال التی یستجب و التی یکره و فی افعالها؛ فی الاشیاء الملذذة و المضیقة و المسخنة و المطیبة ...
آغاز: بسمله قال محمد بن زکریا ره انه و ان کانت الکتب المؤلفة فی الباه کثیرة عزیزة موجودة فانی لم ار منها الی هذه الغایة کتابا

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۲/۱۲-طباطبائی
آغاز: الحمد لله خالق الشهوات ... کانت شهوة الباه قد وصلها الله بقلوب الناس؛ **انجام:** و یوخذ منه ثلثه در هم فانه کاف فی ذلک و الله الموفق.
این رساله دارای ده فصل است؛ خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمود دستجردانی، تا: ۹۹۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی زرد رنگ، ۴گ (۷۳-۷۶)، ۲۵ سطر، قطع: وزیری، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۰۱/۱۰
آغاز: الحمدلله خالق السموات ... کانت شهوة الباه قد وصلها الله بقلوب الناس؛ **انجام:** و یؤخذ منه ثلثة درهم فانه کاف فی ذلک و الله الموفق.
این رساله دارای ده فصل است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: دولت آبادی ضخیم، جلد: مقوا با روکش کاغذ زرد وعطف تیماج قرمز، ۱۱ص (۱۰۴-۱۱۴)، ۲۳ سطر، قطع: رقعی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹-۱۹۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۹۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** لمن یحتاج الی علاج هذا العضو من النظر.
۱۳ فصل. نسخه ناقص؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: رضاخان نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: نخودی آهاری، جلد: مقوا با رویه پارچه، ۴۸گ، ۳۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۳سم [ف: ۱۹-۴۶۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۷۳/۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و به الحول و القوة. تمت ... علی ید اضعف عبادالله محمد منصور ابن ولی الله فی سنة ۱۰۸۶
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن زرد سیر، ۴گ (۸۹ر-۹۲پ)، اندازه: ۲۳×۳۹/۵سم [ف: ۷-۴۲۶]

● **الباه = تقویة الباه** / طب / عربی

al-bāh = taqwīyat-ul bāh

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

این رساله در بیشتر فهرست‌ها به ابن سینا نسبت داده و نوشته شده که برای ابوسهل حمدوی نوشته ولی به‌طوری‌که در فهرست ادبیات آمده گویا نخست این مسئله (الباه) از محمد بن احمد بن فرجه پرسیده شده سپس ابن سینا پاسخ داده است.
آغاز: بسمله. الحمدلله حمداً یکون کفا لنعمة الظاهرة و الباطنة و الصلوة علی انبیائه و اولیائه الطاهرین و خصوصا علی خیر الخلائق محمد و آله و عترته. مسئلة طبیة سئل عنها الشیخ الرئیس اعلی الله درجته لیعتنی بموجبها سأله عنها بعض الاکابر و ذلک انه قال: یضعف الباه عند علو السن و بلوغه اثنین و ستین سنة بعد ان اولد فی شبابه ... و یبطل لذاته، الجواب و بالله التوفیق انه لابد لمن آثر تصور علم من العلوم من مقدمة کلام یکون فیها ارشاد علی سبیل غرضه و تمهید لنیل مرامه لیحیط علمه بالجواب من غیر تقلید و یثق نفسه بما یسمع منه لایشوبها ریب فیکون الجواب شافیا غیر مختوم و الکلام تاما غیر مختزل ...
انجام: فیما قلت سارعت الی الزیادة انشاء الله تعالی تمت الرسالة شیخ الرئیس روح الله رمسه و قدس نفسه فی الباه الحمد لله تم
[فهرست مصنفات مهدوی ۵۲؛ فهرستواره منزوی ۳۳۰۷/۵ «باه‌نامه منظوم»، ۳۹۹۶-۳۹۹۷]

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۲۰۱۲\۱۳۹۱.
DİA 276242

İbn Sina
090637
01 Aralık 2017

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۴۴۶/۳
کا: محمد علی گلپایگانی، تا: ۱۱۱۷ق [ف: ۳-۱۵۳]

● **امر مستور الصنعة = الکیمیا = الاکسیر** / کیمیا / عربی
amr-u mastūr-iṣ ṣan'a = al-kīmyā = al-iksīr
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

اهداء به: شیخ ابوالحسن احمد بن محمد سهیلی وزیر خوارزم دستوراتی است که ابن‌سینا به فکر خود بدانها رسیده بدون کمک گرفتن از گفته‌های کیمیاگران، نگاشته و دارای نه «فصل» می‌باشد: ۱. الامر الکلی لهذه الصناعة؛ ۲. طلب الصنع؛ ۳. الجوهر المختلط؛ ۴. الجوهر الملحم؛ ۵. الجوهر المثبت؛ ۶. الترکیب؛ ۷. غیر المعدنیات؛ ۸. التدبیر للتصعید؛ ۹. اتمام العمل. به نام «رسالة فی امر مستور الصنعة» نیز خوانده می‌شود و ترجمه فارسی هم دارد.

آغاز: بسمله هذه رسالة عملها الشیخ ابوعلی سینا رحمة الله بن عبدالله للشیخ ابی الحسن سهل بن محمد السهلی فی الحکمة المستورة. قال جری بینی و بین الشیخ الموفق العالم ابی الحسن سهل بن محمد (السهلی) ادام الله توفیقه و عزه فیما یعرفه مفاوضة فی امر مستور الصنعة و التمس منی تقریر ذلک فی جزء لیکون تذکرة منی له و ان ادله علیه من الوجه الذی توصلت الیه انا فیما فکرت و تأملت و قد ذکرت فی فصول تسعة (الفصل الاول فی الامر الکلی لهذه الصناعة) کنت ادام الله عز الشیخ الرئیس السیداد قق النظر فی الامور الکلی لهذه الصناعة) کنت ادام الله عز الشیخ الرئیس السیدادقق النظر فی الامور الطبیعیة ...

انجام: یتم بثلاثة اشیاء ما عد النار و الاصفر بالاربعة کلها

چاپ: به کوشش احمد آتش (استانبول، مطبعه سی: ۱۹۵۳م)

[نسخه‌های منزوی ۶۳۵؛ مجمع العلمی العراقی ۲۴۸/۳ و ۲۵۳/۳ و ۲۵۷/۳؛ فهرست مصنفات ابن سینا، مهدوی، ص ۴۲]

شرح و حواشی:

۱- امر مستور الصنعة (ترجمه) = الاکسیر (ترجمه)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۸-ف
نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۴گ (۶۶-۶۳)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۳۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۴۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰-۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قهوه‌ای، ۹گ (۱۲۱پ-۱۲۹پ)، ۴/۲۰ سطر، اندازه: ۱۳×۳۱/۹سم [ف: ۷-۸]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۷۸]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق؛ ۶گ (۴۵ر-۵۰پ) [ف: ۱-۲۱۰]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹/۸
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد نصیر، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قرمز، یک لائی ۱۰۰×۱۴۵، ۲۰ص (۱۵۲-۱۷۲)، ۱۴سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۷-۱۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی [رایانه]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۷۷/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مثال الدهن الهوا و مثال الزیبق الماء مثال و الابیض یتم بثلثه لیس فیها الناری و الاصفر بالاو
در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، کا: محمدرضا حاجی محمود اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج سرخ، ۹ص (۱۹۸-۲۰۶)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۴۴-۱۱۱]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۸۶/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۹ صفر ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ (۱۸۶ر-۱۹۱ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۹-۱۶۸]

۱۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۹۸/۳ ـ د
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲گ (۱۰۸ر-۱۲۹ر) [ف: ۱-۳۵۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۱۳/۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۴۹]

۱۱. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ [نشریه: ۵-۳۳۶]

۱۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۳۸/۱۸
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۶]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی ضربی مقوایی، ۴گ (۳۶۵ر-۳۶۸ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۳۲]

۱۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۹۹۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۲۶۴]

● **امر مستور الصنعة (ترجمه) = الاکسیر (ترجمه)** / کیمیا / فارسی
amr-o mastūr-es san'a (t.) = al-iksīr (t.)
وابسته به: امر مستور الصنعة = الکیمیا = الاکسیر؛ ابن سینا، حسین

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/ ۱۳۹۰
DİA 276241

01 Aralık 2013
İbn Sina
090637

سنة ثلاث و ثمانين و ستمائه يكون نزول عيسى (ع) و تظهر قبلى ذلك من احوال المهدى ما شاءالله ... و اما زمان ظهور المهدى على اليقين فمعلوم؛ لكن لايمكن التصريح به، لكن فى سنة ست و ستين تظهر آيه عظيمه تكون سببا لايمان اكثرا المنكرين لاحوال القيامة و ما ذكرنا من امر المهدى فى سنة ست و ستين و ستماية ايضاً تشاهد الخلق من الآيات ... المنبة عليها بلسان النبوة و التحقيق. و الله ولى التوفيق وله الحمد و على رسوله محمد الصلوة و السلام

نسخه اصل: ایاصوفیه ۴۸۴۹؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ ضمن مجموعه رساله‌های ابن‌سینا، مقابله شده، این یکی به خامه دیگری ست و تازه‌تر؛ ۱۲گ (۱۶۹-۱۸۱) [عکسی ف: ۲-۲۷۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰/۴۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۱-۵۷۸]

● **امر المهدی (ع)** / کلام و اعتقادات / عربی

amr-ul mahdī

رساله‌ای است درباره حضرت صاحب الزمان (عج) به رمز، مؤلف گوید: «شیخ ما شیخ موسی بن محمد صائع با مردی از اهل خلاف درباره امام زمان بحثی نمود و از من خواست که در این مسأله به صورت رمز کتابی بنویسم».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۳/۲-۶/۱۳۳

آغاز: بسمله اقول كان فى زماننا رجل من اهل الخلاف يدعى معرفة الحقيقة و الرمز فاجتمع بيعض اخواننا المعاصرين لنا و هو شيخنا الشيخ موسى بن محمد الصائع ... و هى بسم الله الرحمن الرحيم اقول اروى انه بعد انقضاء؛ **انجام:** و هو نحن و نحن نحن و هو هو اى نحن هو وجوداً و اثباتاً و عياناً و نحن غيره كلاً و جمعاً و احاطه الى الله تصير الامور انا لله و انا اليه راجعون.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ ربیع الاول ۱۲۹۶ق، جا: همدان؛ مصحح؛ ۱۷گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف:۴-۲۰۴۵]

● **امر النفس = رسالة كتبها الشيخ الرئيس الى تلميذه الجوزجانى** / فلسفه / عربی

amr-un nafs = r.-un kataba-hā šayx-ur-ra'īs ilā tilmīḏ-ih al-jawzjānī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

ابوعلی سینا آن را برای ابوعبید جوزجانی نوشته است.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۱-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۴گ (۱-۴)، ۱۹ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۳۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۲/۲۰

خط: نستعلیق تحریری، کا: شاه مراد فراهانی، تا: ؟۱۰۷۵ق؛ ۱گ (۱۳۶) [مختصر ف:-۴۰۳]

← امر النفس و امر العقل ← اختلاف الناس فى امر النفس و العقل

● **الامر بالشی هل يقتضى النهى عن ضده** / اصول فقه / عربی

al-amr bi-š-šay hal yaqtaḍi-n nahy 'an ḍidd-ih

روزدری، علی، -۱۲۹۰ قمری

rūzdarī, 'alī (- 1873)

آغاز: بسمله، و هو حسبى و نعم الوكيل، اصل اختلفوا فى ان الامر بالشى هل يقتضى النهى عن ضده اولا على اقوال ياتى تفصيلها و قيل

انجام: قصدها اجمالا و لو بعنوان كونها هى الداعيه للامر لو لا المانع منه تمت المسئلة و الحمدلله اولا و اخرا

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۵۹/۸

آغازو انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: سفید فرنگی آهاردار، جلد: تیماج سرخ ترنج‌دار دور منگنه، ۱۴ص (۱۶۱-۱۷۵)، ۲۶ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۸۵۵]

۲. اراک؛ دهگان، ابراهیم؛ شماره نسخه: ۲۲/۲

آغاز: برابر

خط: تحریری نازیبا، کا: آخوند ملا محمد علی گواری، تا: ۱۳۰۱ق؛ کاغذ: نخودی، جلد: مقوایی با رویه پارچه گلدار، ۵۲گ (۱ر-۵۲پ)، قطع: وزیری، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۳۶]

● **الامر بالشی هل يقتضى النهى عن ضده** / اصول فقه / عربی

al-amr bi-š-šay hal yaqtaḍi-n nahy 'an ḍidd-ih

مجتهد کرمانشاهی، محمد هادی بن عبدالرحیم، ۱۲۵۰-۱۳۳۶ قمری

mojtahed-e kermānšāhī, mohammad hādī ebn-e 'abd-or-rahīm (1835-1918)

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۵۳/۵

آغاز: بسمله حمدله اما بعد الكلام فى ان الامر بالشى

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه ۱۳۳۰ق؛ کاغذ: نخودی فرنگی کاهی، جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج مشکی، ۱۹ص (۳۹۳-۴۱۱)، اندازه: ۱۴×۳۰سم [ف:-۱۳۶]

● **الامر بالشی هل يقتضى النهى عن ضده** / اصول فقه / عربی

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/۱۳۹۰
DİA 276241

İbn Sina
090637
01 Aralık 2013

ناتمام: و تقرر عادات برگزیده آن ارسطوی فلاطون فطنت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سر لوح رنگین؛ جلد: تیماج قرمز ضربی، ۱۷گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹-۲۶۵]

← انتظام لشکر و مجلس انتظامات ← تنظیم لشکر و مجلس اداره

● **انتفاء المرکب بانتفاء بعض أجزائه** / اصول فقه / عربی
intifā'-ul murakkab bi-intifā'-i ba'ḍ-i ajzā'-ih
بهبهانی، عبدالحسین بن محمد باقر، -۱۲۴۰ قمری
behbahānī, 'abd-ol-hoseyn ebn-e mohammad bāqer (-1825)
رساله استدلالی ضمن چند «تنبیه» بر این‌که اگر جزء عبادت از ارکان باشد با از بین رفتن آن جزء، عبادت نیز باطل خواهد بود و اگر از ارکان نباشد صحیح است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۶۸۲/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... تنبیه الأصل فی کل جزء من اجزاء المرکب أن یکون رکناً ینتفی بانتفائه المرکب؛ **انجام:** و هو متجه لو ثبت المطلوب بدلیل غیر العموم المذکور و الا فللتأمل فیه مجال
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن ابوالحسن، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۷گ (۳۶ر-۴۲پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۵-۵۱]

● **الانتفاء عما نسب الیه من معارضه القرآن** / کلام و اعتقادات / عربی
al-intifā' 'ammā nusib-a ilayh min mu'āriḍat-il qur'ān
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)
رساله خطاب به‌شیخ فقیه (؟) ابوعبید جوزجانی است که می‌خواست با او به سپاهان برود و در پاسخ نامه او از دشمنان خویش که از آنها به نام «حمقی همدان» یاد می‌کند و از کسی‌که بسیار با او ستیزه کرد می‌نالد و می‌گوید که دیگران او را بر این گستاخی برانگیخته‌اند (گویا این کار هم در همدان شده بود). او در اینجا از خطبه‌های خود که در خدا و پیامبرشناسی ساخته و در آنها از صابئیان و مجوس و نصارا و جبریان و کسانی‌که قدر را نمی‌پذیرند خرده گرفته است ــ و گویا همینها بود که دستاویز همان دشمنان در کافر و معارض قرآن خواندن او شده بود ــ یاد می‌کند و می‌گوید که نسخه‌های آنها از میان رفت ولی برخی از شاگردان نسخه‌ای از آنها دارند و شایسته است نسخه آنها را به ری بری تا بزرگان آنجا بدانها بنگرند و بدانند که با خرد و دین ناسازگار نیست. باز می‌گوید که این دشمنان چون این خطبه‌ها را بدیدند گفته‌اند که سجع فراوان در آنها هست ولی معانی آنها پاکیزه است و نمی‌توان از آنها خرده گرفت مگر این‌که با چیزهای دیگری از آن چیزها که یکی از بی‌خردترین آنها ساخته و در آن به برخی از صابئیان و ترسایان تاخته است بیامیخت و به او بست تا مایه رسوایی او گردد. چنین هم کردند و پاره از این خطبه‌های ساختگی را در همدان من بدیدم و بسیار زشت و ناپسند یافتم و ساختگی بودن آنها هم آشکار و هویدا بوده است. آن بی‌خردترین مرد را هم من و هم تو دیده‌ایم. آن دشمن مرا هم من بیزارم که زبانم را به دشنام او بیالایم و سودی هم نخواهد داشت ــ می‌دانیم که شیخ از این‌گونه خطبه‌ها بسیار دارد و چندتایی را هم شناخته‌ایم و گویا همینها بود که بهانه بدست دشمنان او داده و او ناگزیر شده بود در پاسخ جوزجانی این گفتار را بسازد. (دانش پژوه)
آغاز: رسالة الشیخ ابی عبید الجوجانی (کذا و ظاهراً الی ابی عبید الجوزجانی) جوابا عما کتب الی الشیخ الرئیس روح الله رمسه فی الانتفاء عما نسب الیه من معارضته القرآن بسمله عونک یا لطیف وصل خطاب الشیخ و وقف علی مضمونه و استجمست حظ الانس بما بشرنی فی من خبر سلامته و ماصمم علیه من مرا فقة الصحه الی اصفهان ... و اما ذلک الحدیث الذی بلغه من الانسان الذی ذکر فلا تلفتن ... فان من عرف قدری و وزنی زاد امثال هذا الفن عنی.
انجام: : ولی من مثله شغل شاغل و لیس فی الاشتغال به طائل و الشیخ یتامل هذا و یعرفه ... و لیعلم ان البری، جری و ان الکذب لاجریه و ان الباطل لانهار لیله و العقول قاعدة للتمییز بمرصد و السلام.
چاپ: در رسائل ابن سینا (استانبول: ۱۹۵۳م)
[فهرست دکتر مهدوی: ۴۴-۴۵؛ قنواتی ص ۲۵۹ و ۳۱۰]

۱. تهران؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی؛ شماره نسخه: ۳۵۹/۵-عکسی و ۳۷۱/۵-عکسی و ۴۳۷/۵-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** برابر
نسخه اصل: ایاصوفیا، ش ۴۸۴۹؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: مقابله شده۶۹۷ق، در کناره پایان نسخه آمده که نامه خطاب به ابوعبید جوزجانی است؛ ۴ص (۵۳-۵۶) [عکسی: ۲-۳۵]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰/۵-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا. در فهرست با عنوان «کتاب الی بعض الفقهاء فی تبرئة نفسه» [فیلمها ف: ۱-۵۷۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۳/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماجی مشکی، ۳ص (۱۷۸-۱۸۰)، ۱۹ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۸۱]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۱۳۶-ف
نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷. رساله ابن سینا الی صدیق فی ابطال ما نسب الیه فی الخطب؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۵ق؛ در هامش

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰/۲۰۱۲
DİA 276241

Ibn Sina
090637
MEDAD YAYINLARI DIŞINA ÇIKMAMAK ÜZERE GELEN DOKÜMAN
01 Aralık 2013

● **انگشت شماری = حساب عقود انامل** / متفرقه / فارسی
angošt-šomārī = hesāb-e ʻoqūd-e anāmel

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲/۲۱
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن ولی محمد طبیب مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، ۲ص (۱۴۰-۱۴۱) [نشریه: ۲-۱۰۶]

● **انگشت شماری** / متفرقه / فارسی
angošt-šomārī

غیرهمانند:
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۵/۲۴-ف و ۹۱۶/۲۴-ف
نسخه اصل: پاریس P. 169 (بلوشه ۷۲۲)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۳۹ و ۵۴۹]

● **انگلستان** / سفرنامه / فارسی

قراگزلو، مسعود، ق۱۴ قمری
qarāgozlū, mas'ūd (- 20c)

یادداشت‌های سفر مسعود فرید به ۱۲ کشور دنیاست. خود او در مقدمه نسخه شماره ۱۰۸۰۹ ــ که اولین مجلد کتاب است ولی آخرین شماره ثبت را خورده ــ علت سفرها و جمع‌آوری یادداشت‌هایش را چنین نوشته است: «تاکنون برای نگارنده دو بار فرصت مسافرت به قاره اروپا دست داده است: اواخر خرداد ۱۳۲۶ در اجرای تصویب‌نامه دولت از طرف راه آهن دولتی ایران مأموریت یافتم عده‌ای از مأموران راه آهن را که می‌بایستی برای کارآموزی به اروپا بروند سرپرستی نمایم و بار دیگر در اواسط سال ۱۳۴۵ به منظور معاینه پزشکی. در این دو سفر مجموعاً از دوازده کشور دیدن کردم. در مراجعت از سفر اول یادداشت‌های ادواری خود را در مجله راه‌آهن منتشر کردم، منتها برای آن که زیاد خشک و کسل‌کننده نباشد شمه‌ای از مشهودات خود را بدان افزودم ... پس از آن که سلسله مقالات در متجاوز از بیست شماره مجله منتشر شد (موقعی که از شورای عالی راه آهن به سازمان برنامه منتقل شده بودم) نفهمیدم اولیاء وقت روی چه ملاحظات و مصالحی چاپ بقیه یادداشت‌ها را که می‌رفت وارد مرحله حساسی شود متوقف نمودند و بدین ترتیب انتشار مشاهدات و مطالعات ناقص ماند. از آن تاریخ به بعد پیوسته در صدد بودم راهی برای تکمیل آنچه قبلاً منتشر شده بود منتها با خصوصیات بیشتر به صورت سفرنامه بنگارم ولی پیش‌آمدهای گوناگون مانع از انجام این نظر شد. به علاوه تصور می‌کردم پس از گذشت مدت طولانی نوشتن شرح مسافرتی که نزدیک بیست سال از تاریخ آن گذشته بی مورد و خالی از فایده خواهد بود ... در بازگشت از سفر دوم در صدد برآمدم یادداشت‌های سفر گذشته را با یادداشت‌های سفر اخیر توأم نمایم و بدین ترتیب شرح یک مسافرت دو راهی را که مشتمل بر دوازده کشور است (لبنان، مصر، ایتالیا، سویس، بلژیک، فرانسه، انگلستان، از یک طرف و ترکیه، یونان، یوگسلاوی، اتریش، آلمان از طرف دیگر) با هم تلفیق می‌شود.» پس از آن می‌نویسد که قسمت مهمی از اطلاعات از راهنماها و کتب و منابع مختلف اقتباس و استخراج شده، زیرا در سفر اول به واسطه اشتغال به مأموریت و در سفر دوم به علت ضیق وقت موفق نشده تمام جاهای دیدنی مسیر خود را ببینند. از تاریخ‌هایی که در این مجلد و مجلدات دیگر آمده دانسته می‌شود وی در سال‌های ۱۳۴۶ و ۱۳۴۷ش به تدوین این سفرنامه‌ها اشتغال داشته است. در شماره ۱۰۸۰۲ص ۱۲۰-۱۲۱ از سفرنامه پدرش به اروپا یاد می‌کند که ۴۰ سال پیش در ۱۳۲۵ق نوشته شده بود و گفته که وی گزارش روزانه و وقایع ایام خود را از اوایل عمر تا آخرین روز زندگی نوشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۰۸
آغاز: انگلستان. در نظر داشتم ضمن مسافرت به اروپا اطلاعاتی راجع به راه آهن انگلستان کسب کنم ولی سفر به آن کشور جزو برنامه نبود»؛ **انجام:** که به وسیله قطار، اتوبوس با کشتیهای مجهز در ایام تعطیل از آنها استفاده کند
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوای ساده، با روکش پلاستیکی، فنری، ۷۷گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۰ - ۳۴۰]

● **انگیزیسیون در ایران** / فارسی
angīzīsīyūn dar īrān

کسروی، احمد، ۱۲۶۹-۱۳۲۴ شمسی
kasravī, ahmad (1890-1945)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲/۷-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی تا [فیلمها ف: ۳-۹۹]

● **ان لکل حیوان و نبات ثباتاً** / فلسفه / عربی
inn-a li-kull-i ḥaywān-in wa nabāt-in ṯubātā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

سؤال و جوابی است بین ابوسعید ابوالخیر و ابن سینا. می‌پرسد آیا در گیاهان و جانوران جسمی هست که پایدار باشد.
آغاز: و کتب ایضاً قدس الله روحه العزیز سرمدالله تعالی فی بقائه لیرتع الخدم فی ریاض فضائله و یکرع الحشم فی حیاض منائحه و فواضله ماالبرهان علی ان (فی) کل حیوان و ثبات ثباتا و ان ذلک الثبات جسم و ان فی اجزاء الجسم ماهو اولی بالثبات من

DİA 276242

İbn Sina
090637
01 Aralık 2013

۴. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: ۳۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۰گ، ۲۴ سطر (۱۰/۵×۲۶)، قطع: خشتی، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: ۱۷۸۲]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی رضا بن ازهیر (زهیر؟) قمی، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: فرنگی فستقی، جلد: تیماج مشکی مقوایی، ۴۱گ (۶۹پ-۱۰۹پ)، متغیر بین ۲۰-۲۵ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۲۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۱۶/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آله الهادین الی الرشاد، و فرغ عنه مؤلفه الفقیر الی الله الغنی ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای، ۳۴گ (۱۹۴پ-۲۲۷پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱۳-۱۰۲]

۷. قزوین؛ مدرسه امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه سوخت با ترنج با سر، ۱۲گ [ف: ۱-۴۰۰]

۸. دامغان؛ قمر بنی هاشم (ع)؛ شماره نسخه: ۱۱۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مشکی ضربی، ۳۶گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰]

● انفساخ الصورة الموجودة فی النفس = الصورة المعقولة المخالفة للحق / فلسفه / عربی

infisāx-uṣ ṣūrat-il mawjūda fi-n nafs = aṣ-ṣūrat-ul ma'qūlat-ul muxālifa li-l-ḥaqq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981-1038)

فایده فلسفی کوتاهی است از ابن‌سینا در پاسخ به سؤال کسی درباره «انفساخ الصور الموجودة فی النفس المخالفة للحق فی النفوس البشریة بعد الموت». موضوع در آن است که آنچه در نفس صورت می‌بندد و نادرست می‌باشد پس از مرگ تباه می‌گردد یا نه؟ شیخ آن را برای بزرگی که «سیدنا الاستاد الرئیس الاجل» می‌خواند نوشته است و می‌گوید که چون خیال و پندار با مرگ از میان می‌رود از صورت‌های ذهن آنچه نادرست و بد باشد نخواهد ماند، تنها آنچه درست و نیکو باشد چون از روان می‌تراود پایدار می‌ماند.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... قدما تفق النظر فیما امر به سیدنا الاستاد الرئیس الاجل ... و هو انفساخ الصور الموجوده فی النفس المخالفه للحق عن النفوس البشریه بعد الموت ان فی الصور الموجوده فی النفس المخالفظ للحق رایین احدهما انها تکون مخلیه و لا یکون معقوله البته و الثانی انها تکون متخیله و معقوله.

انجام: فقد صح ان الصور المعقولة المخالفة للحق تنفسح عن النفس البشریة بعد مفارقة التخیل ... هذا ما حضرنی ادام الله علو سیدنا الاستاد و امتعنا بطول بقائه من تفضله علی عبده ان یبسط عذره فی هذا الاسترسال و یسدد خلله و یصلح فاسده و الحمد للمتمم الامال فی الغدو و الاصال و صلی الله علی خیر الانبیاء و المرسلین محمد و آله الطاهرین.

[دنا ۲۰۷/۲ (۱۵ نسخه)؛ فهرست مصنفات ابن سینا مهدوی ۵۰؛ مجمع علمی عراقی ۱۲۵/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۳/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی ضخیم، جلد: تیماجی مشکی، ۵ص (۱۸۵-۱۸۹)، ۱۹ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۸۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۶/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: شرقی، ۳گ(۱۹۱ر-۹۳ر)، ۱۹ سطر، اندازه: ۷/۵×۱۵سم [ف: ۳۶-۶۲۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای علامت «وقفاً عاماً»؛ کاغذ: شرقی، ۱گ (۹۶پ)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۴/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۱-۷۰۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰۱/۵۶

خط: نستعلیق، کا: رضا بن موسی کشمیری، تا: قرن ۱۱؛ در این نسخه دارد: «مقالة بعض الحکماء»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی ضربی زرکوب مقوایی درون سرخ، ۲ص (۴۰۴-۴۰۵)، ۲۸ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۲۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۵۲/۱۴

آغاز و انجام: برابر

نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: شهاب الدین علی حسنی حسینی طباطبائی شولستانی، تا: شنبه ۲۷ ذیقعده ۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ ضمیمه: گفتاری مختصر در چگونگی صدور کثرات از مبدأ واحد، منسوب به خواجه نصیرالدین طوسی، سوادنامه شیخ صدرالدین قونوی بشیخ سعدالدین حموی در مبحث صدور عالم. آغاز آن: «مسئلة کلیه فی الحقائق الذی یمکن ان یبین و یعبر من کیفیة صدور العالم عن الله و ترتیب الموجودات معنی و صورة»؛ کاغذ: آهاری نخودی،

DİA 276242

İbn Sina
090637
01 Aralık 2013

مقوایی، ۱۵گ (۷۷پ-۹۱پ)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف:-۲۰۰]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۵/۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** برحمتک یا ارحم الراحمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

خط:نستعلیق،کا:کرمعلی خراسانی،بی‌تا؛کاغذ:فستقی آبی، ۱۵گ (۲۶۴ر-۲۷۸ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۶]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۹/۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ارض بالجود الاعم علی العالمین منان.

بی‌کا، بی‌تا؛ پراکنده‌ها نوشته شده است؛ ۱۴گ (۱۲۶ر-۱۳۵ر و سپس تا ۱۴۰پ) [ف: ۳-۱۸۷]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۵۳/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا تجعل الینا أمر کمالنا ارحمنا و أرضنا عنک انک بالجود الاعم علی العالم مفیض.

کا: محمد مهدی بن علینقی حسینی قمی مشهور به توحید، بی‌تا؛ جلد: دو رو تیماج بدون مقوا رو قهوه‌ای پشت قرمز، ۱۱گ (۶۶ر-۷۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱۱-۳۴۱]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۵/۵-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۴۹۶]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۵۲/۵

کا: مرتضی موسوی خوانساری، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی، ۵۱گ (۵۱-۱۰۲)، ۱۹ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۰۸]

← الالواح المبارکة ⟨ الواح

● **الواح مقابر غزنین** / اسناد / فارسی

alvāh-e maqāber-e qazneyn

در هفت «روضه».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۲۵-ف

نسخه اصل: موزه کابل؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۵ص (۵۶-۲۰۱) [فیلمها ف: ۱-۱۶]

← الالوان ⟨ معرفة الالوان

● **الوان** / فلسفه / عربی

alwān

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟-۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981-1038)

درباره ماهیت رنگ‌ها و تبدیل رنگ سفید به دیگر رنگ‌ها در فهرست مصنفات ابن سینا رساله‌ای به نام «بیان بیاض و حمرة» به فارسی از فهرست بادلیان نقل کرده است.

آغاز: بسمله، هذه رسالة لابی علی سینا قدس سره اعلم ان البحث المقتضی قد یتشکل فی امر الصور الذی یری ان الاجسام المسلوبة بصلة هل هو بنی غیر البیاض الذی یحصل بالفعل، او الحمرة التی بالفعل

انجام: هو الامر المسمی به فی ذلک عن امر آخر یحدب فیه الاستضاءة فأمر لایحتاج الی ان اشرحه فیه فقد فی العتافیه فی موضع. تمت الرسالة.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۷۹/۲-عکسی

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کم نقطه و پر لغزش؛ ۵ص (۸۷-۹۱) [عکسی ف: ۱-۱۷۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۵/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۵۳-۵۴) [ف: ۱۰-۵۲۴]

← الوان (رسالة فی ...) ⟨ الوان

● **الوان الریاحین** / شعر / فارسی

alvān-or rīyāhīn

فرومند، میرزا علی اکبر، ق۱۴ قمری

forūmand, mīrzā ʻalī akbar (- 20c)

رساله‌ای در توحید و ثنای معصومین (ع) و مراثی آنان و قصائدی عرفانی، بدون ترتیب مخصوص و از شاعرانی گوناگون.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۱۹

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی عطف پارچه، ۸۱گ، مختلف السطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۳۲۴]

● **الوان النعم = شرح حال شاه نعمت الله ولی** / تراجم / فارسی

alvān-on neʻam = š.-e hāl-e šāh neʻmat-ol-lāh-e valī

هدایت، رضا قلی بن محمد هادی، ۱۲۱۵-۱۲۸۸ قمری

hedāyat, rezā qolī ebn-e mohammad hādī (1801-1871)

رساله‌ای است در شرح احوال شاه نعمة الله ولی کرمانی. نام این رساله که در هیچ یک از منابع رجالی و تاریخی عصر مؤلف و غیر آن یافت نشد. پیش از شروع رساله به همان خط متن آمده است: «رساله موسوم بالوان النعم در ذکر حال سید نعمة الله و بعضی از اولاد و احفاد او رحمهم الله تعالی». از مؤلف ــ که به دلایل متعدد آتی، همان رضا قلی هدایت است ــ به دلیل آنکه احوال سید نعمة الله در نفحات الانس جامی ثبت نشده بوده درخواست می‌شود تا نسب و حسب او را از کتب و تواریخ و

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۱۲/ ۱۳۹۰.

DİA 276241

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Kasım 2013

CONCLUSION

In light of the reassuring symmetry and systematic coherence of al-Fārābī's defence of hierarchical cardiocentrism, one cannot help but think that for him the reason Galen misses the mark so thoroughly in the debate over the *hēgemonikón* is his inability to grasp the larger theoretical implications of his physiological arguments. To put it differently, Galen fails to think through the issue as a philosopher; he considers it simply from the point of view of a doctor. From this perspective, the rejection of Galenic encephalocentrism subtly nudges the balance of power in Baghdad's intellectual milieu in favour of philosophy and away from medicine. Concomitantly, it seems that al-Fārābī ushers in an era where a more confidant, and at times polemical, form of Aristotelianism is on the offensive. Indeed, Silvia Fazzo suggests, I think quite correctly, that a number of classical anti-Galenic tropes can be traced back to the Baghdad School and more particularly to al-Fārābī.[49]

In fact, the scathing character of certain remarks was heightened and read back into the Greek sources, notably in the Arabic adaptation of works attributed to Alexander of Aphrodisias. Often the critiques found in the sources identified by Fazzo resulted in a belittling of Galen's philosophical abilities and were characterized by vicious *ad hominem* attacks on his pretentious and unwarranted competence outside the field of medicine. These sorts of observations and the perspective they defend are well exemplified by a famous jibe reported in al-ʿĀmirī's *Kitāb al-Amad ʿalā l-Abād* (*On the Afterlife*). In this text, Galen is admonished to go back to his ointments, laxatives, and to treating sores and fevers rather than dabbling in important philosophical questions concerning the eternity of the world or the nature of the soul.[50]

This more circumscribed and chastened view of Galenism initiated by al-Fārābī in his *Epistle on the Parts of Animals* is eventually crystalized in the introduction of Avicenna's hugely influential *Canon*, a work that resolutely and convincingly brings medicine under the direct tutelage of the more eminent and authoritative power of Aristotelian philosophy.[51] This magisterial *Summa* is in fact an acknowledgment of the deep influence of 'the second teacher', who tellingly called Galen a mere physician (Ǧālīnūs al-Ṭabīb).

49. See. S. Fazzo, 'Alexandre d'Aphrodise contre Galien: La naissance d'une légende', *Philosophie Antique*, 2, 2002, pp. 109–144.

50 See S. Stroumsa, 'Al-Fārābī and Maimonides on Medicine as a Science', *Arabic Sciences and Philosophy*, 3, 1993, pp. 235–49. For al-ʿĀmirī's text quoted by Stroumsa see E. K. Rowson, *A Muslim Philosopher on the Soul and its Fate: Al-ʿĀmirī's Kitāb al-Amad ʿalā l-Abad*, New Haven, 1988, pp. 74–5.

51. For an illuminating analysis of the classification of medicine in Arabic philosophy and its dependence on the higher philosophical discipline of physics to establish its basic principles see D. Gutas, 'Medical Theory and Scientific Method in the Age of Avicenna', in *Before and After Avicenna*, ed. D. Reisman, Leiden, 2003, pp. 145–62, reprinted in *Islamic Medical and Scientific Tradition: Critical Concepts in Islamic Studies*, ed. P. E. Pormann, London, 2011. In a recent article Emma Gannagé highlights the attempts made by later physicians to free themselves from this methodological subordination; see E. Gannagé, 'Médecine et philosophie à Damas à l'aube du XIIème siècle: Un tournant post-avicennien?', *Oriens*, 39, 2011, pp. 227–56.

İbn Sinâ
090637

The *Smaller Canon of Medicine* (*al-Qānūn al-ṣaġīr fī l-ṭibb*) Ascribed to Avicenna*

Raphaela Veit

The *Smaller Canon of Medicine* (*al-Qānūn al-ṣaġīr fī l-ṭibb*) is a text related to Avicenna's famous encyclopaedic work, *The Canon of Medicine* (*al-Qānūn fī l-ṭibb*).[1] The *Smaller Canon* is not just a summary of the larger *Canon* as the title suggests. A closer look at it leads beyond Avicenna's work into the world of *Canon* reception, raising a number of issues concerning the continuation and modification of Avicenna's systematic approaches and arguments.

Although the opposite is often claimed, there is, at least in the Western world, a broad consensus that the genius of Avicenna's *Canon* lies less in the presentation of new ideas than in the author's compilation and structuring of contemporary medical knowledge.[2] The subject of medicine is for him part of his speculative philosophy: he seeks not to bring medicine as a discipline forward through experience and practical experimentation. Rather, he aims to produce a coherent, logical system or frame for the medical teaching known in his time. The structure of the *Canon* can be described as follows. The compendium is divided into five books (*kutub*), which are in turn divided into scientific disciplines (*funūn*). One *fann* consists of instructions (*taʿālīm*), summaries (*ǧumal*), sections or treatises (*fuṣūl* or *maqālāt*) and also portions (*aqsām*). This structuring of the content into branches is reminiscent of a tree with its many boughs and twigs, as a 1608 Latin edition of the *Canon* demonstrates, using the example of Book IV.[3] The tree image does show, however, that despite all the efforts at creating a clear structure, the overall results are not entirely satisfactory. In fact the diagram is so complicated that it shows the structure to be quite confusing.

*I am very grateful to the Max Weber Stiftung – Deutsche Geisteswissenschaftliche Institute im Ausland for allowing me to conduct manuscript studies in the Süleymaniye Library Istanbul in May 2008. I would also like to thank the very helpful staff of the Orient-Institut Istanbul and of the Süleymaniye Library.

1. Ibn Sīnā, *al-Qānūn al-ṣaġīr fī l-ṭibb*, ed. A. F. al-Mazīdī, Beirut, 2003.

2. See M. Ullmann, *Die Medizin im Islam*, Leiden, 1970, p. 154: 'So groß die Wirkung des *Qānūn* im Morgenland und Abendland auch gewesen ist, so liegt doch die Bedeutung des Werkes nicht etwa in neuen Erkenntnissen, die es vermitteln könnte, sondern in der Systematisierung und umfassenden Darstellung des damaligen medizinischen Wissens. Der *Qānūn* bildet den Höhepunkt der scholastischen Fixierung der arabischen Medizin.' But even the pedagogical composition of the *Canon* has been questioned by favouring al-Maǧūsī's medical encyclopaedia *The Complete Book on the Medical Art* (*Kāmil al-Ṣināʿa al-ṭibbīya*), see on this work P. Diepgen, *Frau und Frauenheilkunde in der Kultur des Mittelalters*, Stuttgart, 1963, p. 33: 'Die klarste Gesamtübersicht über die mittelalterliche Medizin, die wir besitzen.'

3. This image of a tree structure is part of the Venice 1608 edition of Avicenna's *Canon Medicinae*; there is a reprint in G. Vercellin, *Il Canone di Avicenna fra Europa e Oriente nel primo Cinquecento*, Turin, 1991, pp. 42–3.

Philosophy and Medicine in the Formative Period of Islam, edit. Peter Adamson, Peter E. Pormann, London: The Warburg Institute, 2017. **İSAM DN. 273974**

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasım 2013

İbn Sinâ
090637

war (*harb*, not *jihad*) as part of a *mission civilisatrice*: "conquering the nations and cities that do not submit to doing what will procure them that happiness for whose acquisition man is made.... the art of war that pursues this purpose is the just and virtuous art of war."[46] To give a final example, when Farabi writes that a "virtuous person is forbidden to reside in the corrupt regimes, and it is obligatory for him to emigrate to the virtuous cities if any exist in actuality at his time,"[47] this invites comparison to the Islamic notion of *hijra* and the view (particularly in the Maliki school) that all Muslims are obliged to migrate from non-Muslim lands to the *dar al-Islam*.

III. Ibn Sina

Farabi's successor Ibn Sina (Avicenna, d. 428/1037) was the greatest philosopher in the Islamic tradition.[48] Ibn Sina devoted much less attention to political issues than did Farabi.[49] Apart from a brief, but suggestive, discussion on practical philosophy in his *Epistle on the Divisions of the Rational Sciences* (*Risala fi aqsam al-'ulum al-'aqliyya*), the major source for Ibn Sina's political views is Book 10 of the section (*jumla*) on Metaphysics, or Theology (*Ilahiyyat*), of his massive philosophical *summa*, *al-Shifa'* (*The Healing*).[50] In the relatively brief treatment to be found in the *Shifa'* there are both clear debts to Farabi as well as intriguing differences where

[46] On the place of *jihad* in the philosophical tradition, see Joel L. Kraemer, "The *Jihād* of the *Falāsifa*," *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 10 (1987): 288–324. Kraemer does not see Farabi's discussions here as amounting to providing a philosophical underpinning to Islamic *jihad* doctrines. My claim is only that Farabi's views can plausibly be read as philosophical *analogues* to the theological and juridical treatments, not that they are full-fledged philosophical *allegories* (as I will suggest later with regard to Ibn Sina).

[47] *Aphorisms*, §93, 60–61.

[48] For general studies of Avicenna's philosophy, see Dimitri Gutas, *Avicenna and the Aristotelian Tradition: Introduction to Reading Avicenna's Philosophical Works* (Leiden: Brill, 1988); Jon McGinnis, *Avicenna* (Oxford: Oxford University Press, 2010); and Robert Wisnovsky, "Avicenna and the Avicennan Tradition," in Adamson and Taylor, *The Cambridge Companion to Arabic Philosophy*, 91–136.

[49] Accordingly, literature on Avicenna's political philosophy is quite sparse. But see Miriam Galston, "Realism and Idealism in Avicenna's Political Philosophy," *The Review of Politics* 41, no. 4 (1979): 561–577, James W. Morris, "The Philosopher–Prophet in Avicenna's Political Philosophy," in *The Political Aspects of Islamic Philosophy*, ed. Charles E. Butterworth, "The Political Teaching of Avicenna," *Topoi* 19 (2000): 35–44. For a study of Avicenna's impact on later political, ethical, and legal philosophy, see M. Cüneyt Kaya, "In the Shadow of 'Prophetic Legislation': The Venture of Practical Philosophy after Avicenna," *Arabic Sciences and Philosophy* 24, no. 2 (September 2014): 269–296.

[50] Avicenna, *The Metaphysics of* The Healing, trans. Michael E. Marmura (Provo, UT: Brigham Young University Press, 2005) (henceforth: *Metaphysics*).

s. 158–163

Andrew F. March, "Falsafa and Law",
The Oxford Handbook of Islamic Law, edit. Anver M. Emon, Rumee Ahmed, Oxford: Oxford University Press, 2017. İSAM DN. 273954.

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasim 2013

این بنده می گذشت
انجام: آنانکه بالطبع صدیق و امینند از ممنوعیت اکراهی نخواهند داشت که آنرا حساب پاک است از محتسب چه باک است
چاپ: تهران، ۱۳۸۰ش، به کوشش غلام حسین زرگری نژاد، در «رسائل سیاسی عصر قاجار»، صص ۴۹۱-۵۹۹
[دنا ۲۷۰/۶؛ فهرستواره منزوی ۴۶۴/۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ صفر ۱۳۱۴ق، جا: تهران (احتمالا)؛ مجدول؛ کاغذ: فلفل نمکی، جلد: ابره، پارچه قرمز، ۱۲۶گ، ۱۱ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۳۷۲]

سیاست / حکومت و سیاست / فارسی
sīyāsat

غیر همانند:
۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۷۰/۲
در سه باب: مسکوکات و اشیاء رایحه، مالیات در ده فصل. اجتماع خلق (نیمه کاره مانده)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: میشن قرمز، ۱۷ سطر [ف: ۵ - ۲۴۲]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۲۷/۲
آغاز: دیده بر این فرو نیارد ... پند: عامل مردم آزار را حکم و عمل ندید؛ **انجام:** حکمت پادشاه صاحب نظر باید که در استحقاق همگنان نظر فرماید ... بلکه خداوندان عزت را.
با عنوان‌های حکایت و نصیحت و پند و تنبیه و حکمت و تربیت و دستور است به فرمانروا؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: فرنگی نخودی، ۸ص (۲۰-۲۷)، ۱۴ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۴ - ۴۰۴۵]
۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۸۵/۱ ـ ج
آغاز: بتوچه ترا از کجا باین شدت ناظم ایران قرار داده اند پاسال دولت نمسه در وقت جنگ؛ **انجام:** یا از حالا خود را غرق ومدفن سیل فرنگ بدانیم
در نسخه ما به نام «ایران نظم ندارد»خوانده شده و شاید از ملکم خان باشد ولی در مجموعه آثار او چاپ ۱۳۲۵ ق و ۱۳۲۷ش دیده نشده است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: اسماعیل تبریزی، تا: ۱۲۹۸ق، جا: تهران؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سرخ، ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵) سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱ - ۲۱۹]
۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۰۱/۲ ـ د
آغاز: بسمله. در جهان شاهدی و ما غافل ×× در قدح جرعه ای وما هشیار. سرمایه عمر عزیز را بسی بتلف دادیم و زمان فرصت را بسیاری به تیر؛ **انجام:** من آنچه باید بگویم گفتم و حال وقت تحقیق شماست.و السلام خیر ختام(حرر فی شهر رجب المرجب ۱۳۰۰)
در این رساله که در نسخه ما از مؤتمن الملک دانسته شده است از وضع زمان و سیاست استبدادی عصر خرده گیری شده و رنگ انقلابی دارد؛بی کا،تا:۱۳۰۰ق؛۸۵گ(۸۶پ-۱۷۰پ)[ف: ۱ - ۳۲۰]

سیاسة البدن و فضائل الشراب = المجدول = الخمریة / طب / عربی
siyāsat-ul badan wa faḍā'il-uš šarāb = al-mujadwal = al-xamrīyya
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
رساله فلسفی و طبی است در چگونگی نگاه داشتن بدن و آنچه از لذت‌ها منفعت دارند یا ضرر و آسیب می‌رسانند، و علی الخصوص نوشیدن شراب .
آغاز: بسمله حمدله قال الشیخ الرئیس اعلی الله درجته هذا کتاب سیاسة البدن و فضائل الشراب و منافعه و مضاره
انجام: و مسموعه ما کان علی الطبل و الدف تمت الرسالة.
[دنا ۲۷۰/۶]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۷/۳۷-عکسی
آغاز و انجام: برابر
اصل نسخه: ایاصوفیه، ش ۴۸۴۹؛ خط: نسخ پخته، بی کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۳گ (۱۶۳پ-۱۶۵پ) [عکسی ف: ۲ - ۱۶۳]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۳۹-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱ - ۵۷۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۵۰/۲۷
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمود متطبب تولمی گیلانی، تا: ۸۶۶ق؛ جلد: مخمل قرمز، ۲گ (۲۱۷ر-۲۱۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۲ - ۲۳۲]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی کا، تا: با تاریخ ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵ق، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی کلفت، جلد: تیماج تریاکی، ۲گ (۲۷۴پ-۲۷۵ر)، ۳۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶ - ۲۴۱۶]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶۰/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: کاهی، جلد: تیماج زرد، ۵ص (۱۱۵-۱۱۹)، ۲۱ سطر [ف: ۱۰ - ۱۸۹۱]

DİA 276256

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
01 Kasım 2013

۱۰ص (۱۱۷–۱۲۶)، ۱۹ سطر، [عکسی ف: ۳ – ۳۳۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من ذلک ان یقدم للامر مقدمات تصیر توطئة لها و منه ان یلقی الامر بشان غیره.

خط: شکسته نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ پس از این در دو برگ رساله «در حقیقت دعاء و کیفیت تاثیر زیارت در نفوس» از شیخ الرئیس است که در پاسخ شیخ ابوسعید ابوالخیر تصنیف فرموده؛ واقف: حاج قائم مقام؛ ۱۲گ، ۱۴ سطر جلیپایی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶ – ۴۲۴]

● **السیاسة = السیاسات المدنیة** / فلسفه، اخلاق / عربی

as-sīyāsa = as-sīyāsāt-ul-madanīyya

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای در چگونگی زندگی شخص و معاشرتش با زن و فرزند و زیردستانش، و اینکه چه راهی را به پیماید تا زندگی را به آسودگی به سر برد. گزیده‌ای از آن در مقاله سوم اخلاق ناصری و اخلاق جلالی و توضیح الاخلاق سلطان العلما و ترضیح الاخلاق عبدالله شاهی خاتون آبادی وتحفة الائمة العلمیة آمده است. در یک «مقدمه» و پنج «باب»: ۱. سیاسة الرجل نفسه؛ ۲. ... دخله و خرجه؛ ۳. ... اهله؛ ۴. ... ولده؛ ۵. ... خدمه.

آغاز: الحمدلله الذی نهج لعباده بما دلهم علیه من حمده سبیل شکره و أشرع لهم ماهیأهم له من شکره أبواب مزیده.

چاپ: به کوشش لویس معلوم (بیروت، مجله المشرق، جلد نهم (۱۹۶۰م)؛ مقالات فلسفیة قدیمیة (بیروت: ۱۹۱۱م)

[دنا ۲۷۰/۶ (۶ نسخه)؛ الذریعه ج۱۲ش ۱۸۰۰ و مهدی ص۱۲۳ش ۸۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۱۵عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** من کثیر و صغیر أتم من کبیر و من الله التوفیق و کل میسر لما خلق له. تمت السیاسة للرئیس أبی علی ابن سینا.

نسخه اصل: گویا در کتابخانه دانشگاه پرینستون آمریکا؛ بی‌کا، تا: ۶۷۷ق؛ ۷ص(۱۴۸–۱۵۴) [عکسی ف: ۴ – ۳۰۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۶۷–ف

نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۵ق؛ در هامش [فیلمها ف: ۱ – ۴۲۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بن سینا البخاری ... و قدس نفسه بمنه و لطفه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: نخودی [رایانه]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۴

خط: نستعلیق، کا: عبد الرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی مذهب، ۱۱ص (۷۶–۸۶)، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹ – ۱۱۱۵]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۸۲۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** من کبیر و الله ولی التوفیق و التیسیر.

بی‌کا، تا: شعبان ۱۰۶۱ق؛ ۱۷گ (۱۲۳پ–۱۳۹ر) [ف: ۵ – ۱۲۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فآثرنا التخفیف علی القارىء و التسهیل علی الناظر و لرب قلیل أربع من کثیر و صغیر أتم من کبیر و من الله التوفیق و کل میسر لما خلق له؛ تمت السیاسة.

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ در فهرست (۱: ۳۲۳) با شماره ۲۸۶/۲۸ آمده است؛ کاغذ: شرقی نخودی، جلد: تیماج، ۶گ (۲۶۱ر–۲۶۶ر)، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲ – ۱۴۱]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الا لفسد علیه سایر الخدم. فقد انقضت الابواب التی مثلنا فیها ما یحق علی الرجل فعله فی تدبیر نفسه ... و لو شرحنا کل باب بما یشاکله ... لکان الکتاب احسن و اکمل ... و لرب قلیل ارتفع من کثیر و صغیر اتم من کبیر و من الله التوفیق و کل میسر لما خلق له. تمت الرسالة السیاسیة (کذا) للرئیس ابی علی بن سینا البخاری روح ... نفسه.

بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق؛ کاغذ: فرنگی زرد، ۹گ(۱ر–۹ر)، ۱۷ سطر، [ف: ۱۱ – ۵۷۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۱۱/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ رجب ۱۳۳۴ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی ابر و باد، ۶گ(۱۷پ–۲۲پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۰– ۸۷]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵/۲ ـ ج

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ(۴ر–۱۱ر) [ف: ۱ – ۳۱۸]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸۴/۵–ف

نسخه اصل: لیدن Cod 1020a Warn ۱۴۶۴–۲۴۷۹؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱ – ۶۱۳]

● **سیاست** / حکومت و سیاست / فارسی

sīyāsat

خان خانان، ق۱۴ قمری

xān xānān (- 20c)

اهدا به: مظفر الدین شاه (۱۳۱۳–۱۳۲۴ق)

تاریخ تألیف: ۱۰ صفر ۱۳۱۴ق

نویسنده، که گویا از نزدیکان مظفرالدین شاه بوده و به رمز کشورداری فرنگان نیز آشنایی داشته است، چون اوضاع کشور ایران را پریشان می‌بیند در این رساله از ملت و قدرت ملی و شاه و آداب مملکت‌داری و حفظ خزانه ملت و طرز نگاهداری اعضاء دولت و اینکه چه بایست کرد تا کشوری وی صلاح ببیند به تفصیل سخن می‌گوید و در صدر کتاب از خوابی که در این باره دیده در حدود یک صفحه مطالبی ذکر می‌کند.

آغاز: بسمه تبارک و تعالی. پس از سیاحت اقطار فرنگ و اطلاع از اوضاع عالم و سیر کتب تواریخ و عبر همواره در خاطر قاصر

İbn Sina
090637
01 Kasım 2013

للثانی و اقتصرنا منه علی ذکر هذین الکوکبین. (و الیه المرجع و المآب) (تمت الکتاب)

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ -۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه ایست مشوش؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۲گ (۷۸ر-۱۱۹ر)، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱۲ - ۲۰۶]

● **سر الغامض** / علوم غریبه / عربی

sirr-ul ġāmiḍ

کنطویس الرومی

kontovīs ar-rūmī

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۱۷

آغاز: بسمله و به نستعین قد تعرضت فی هذا الکتاب مع قله؛ **انجام:** و هو سمیع الدعا والحمدلله رب العالمین

فی غسل الرماد المستخرج من الرماد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۶۴

آغاز: بسمله. قد تعرضت فی هذا الکتاب مع قلة و ایجاز نظمه لکشف الاسرار ... و العلماء و حزنها؛ **انجام:** فذلک بکلمة من یشاء و هو سمیع الدعاء

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق [الفبائی: - ۳۰۵]

● **سر غیبت و حضور امام زمان** / حدیث / فارسی

serr-e qaybat va hozūr-e emām-e zamān

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۹

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی؛ **انجام:** و بمکارم اخلاق شیعه دوازده امامی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]

● **السر فی عظمة سورة الفاتحة = تحقیق سبب کون سورة الحمد عظیم الشأن جلیل القدر (مقالة فی) = رسالة فی فضل الحمد** / تفسیر / عربی

as-sirr fī ʻaẓamat-i sūrat-il fātiḥa = taḥqīq-u sabab-i kawn-i sūrat-il ḥamd ʻaẓīm-aš ša'n jalīl-al qadr (mq.-un fī = r.-un fī faḍl-il ḥamd

نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق ۱۱ قمری

nezām-od-dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e ʻalī (- 17c)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۰۵۴ق

نگارنده این رساله، مدعی است که سر عظمت سوره حمد به او الهام شده و شناخت این سر از خصایص وی می‌باشد، و آن این است که «حمد» در ماده با «محمد» مشترک است و حضرتش منشأ کل خیرات و برکات می‌باشد.

آغاز: الحمدلله الذی وفقنا بادراک نکتة لطیفة من عظم شأن الحمد و میزنا من بین العلماء المتحصلین من أصحاب الکد و الجد ...

انجام: الحمدلله الذی قد خصنا به بین المعظمین المفسرین مع عدم البضاعة و قلة الاستطاعة و الصلاة علی محمد و آله اجمعین.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۲۳/۱۲

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: آغاز قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی آراسته، ۲گ (۹۹-۱۰۰)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۲۱۸۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، ۳گ (۲۱پ-۲۳ر)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳ - ۲۰۱]

← سرقات ابی الطیب المتنبی فیما نظمه من الشعر ≻ الابانة عن سرقات المتنبی

● **سرقات الشعراء** / ادبیات / عربی

saraqāt-uš šuʻarā'

ابن سکیت، یعقوب بن اسحاق، ۱۸۶ - ۲۴۶ ؟ قمری

ebn-e sekkīt, yaʻqūb ebn-e eshāq (803 - 861)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۷۱

آغاز: منه بغیتها ورأت أن ما سواه فضل لایلتفت الیه و نافله لایعول مع عدم التشبیه علیه؛ **انجام:** و قوله فاصبحت بسلا ای حزاما و الکاعب و الکعاب

خط: نسخ، کا: عبدالقادر بن عمر، تا: ۱۲۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: چرمی، ۱۷۶گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵ سم [ف: ۲ - ۸۲۳]

● **سر القدر = معنی قول الصوفیة: «من عرف سر القدر فقد الحد»** / فلسفه / عربی

sirr-ul qadar = maʻna qawl-iṣ ṣūfīyya: «man ʻarafa sirr -al qadar faqad alḥada»

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله‌ای است در گزارش حدیث «القدر سر الله فلا تظهروا سر الله»؛ این پاسخ بر ۳ مقدمه استوار است: نظام عالم، سر ثواب و عقاب و اثبات بازگشت انسانها (معاد). در برخی نسخه‌ها پرسنده این سؤال ابوسعید ابوالخیر معرفی شده است.

آغاز: و سأل أیضاً، قدس الله روحه، عن معنی قول الصوفیة: «من عرف سر القدر فقد ألحد»؛ فقال فی جوابه: إن هذه المسئلة فیها

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد هجدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱ / ۲۰۱۳.

DİA 276256

Ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasim 201

sekezoldūz (jadval)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۷/۹

این جدول نیز بگونه دائره است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۵ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج، ۳۹۱ص، ۱۷ سطر، اندازه:۴ × ۱۹/۵سم [ف: ۱۹ - ۴۴۴]

● السکنجبین = منافع السکنجبین = منافع الشراب المسمی سکنجبین / طب / عربی

as-sikanjabīn = manāfi'-us sikanjabīn = manāfi'-uš šarāb-il musammā sikanjabīn

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

میان ابوسعید و پزشکی دیگر درباره سرکنگبین گفتگو شده و ابوسعید از شیخ رئیس درخواست کرده که درباره سودهای آن چیزی بنویسد. شیخ این نامه را نوشته و در آغاز آن از نام یونانی آن اکسومالی (Oxumeli یا Oxymel گرفته از اکسوس یا سرکه و ملی یا انکبین) یاد نموده است. سپس ساختن و مواد و سودهای آن را یاد کرده و از گفتار جالینوس در «تدبیر الاصحاء» و دیسقوریدوس آورده است. در دو «باب»: ۱. در تعریف سکنجبین و خواص آن؛ ۲. در منافع و مضار سکنجبین. این نامه با نام Tractatus de Syrupo Acetoso در قرن دوازدهم میلادی به لاتینی درآمده است.

آغاز: الحمد لله وحده و صلواته علی نبیه ... سألت اباسعید ... ان ارسم لک جمل منافع الشراب المسمی سکنجبین و اعلمک الحق.

انجام: فقد ذکرنا ما سألنا ذکره واردتنا علیه مافیه کفایة و بلاغ و لله الحمد و المنة و الصلاة علی النبی محمد و آله اجمعین.

[فهرست نسخه‌های مصنفات ابن سینا: ص ۱۲۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۲/۱۵-طباطبائی

خط: نستعلیق، کا: سالک الدین حموی، تا: ۹۹۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی زرد، ۲گ (۸۱-۸۳)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲ - ۱۲۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۹/۲۸

انجام: و الحمدلله کثیرا علی نعمه الکثیرة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵ ص(۱۷۲-۱۷۶) [ف: ۴ - ۷۶۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن غلامعلی طبیب، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۵۸-۱۶۰)، ۲۸ سطر مورب، اندازه: ۵×۸سم [ف: ۳۲ - ۱۵۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۰۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا با روکش کاغذ زرد، ۹ص (۲۰-۲۸)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹ - ۱۸۸]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۷۸/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن شیخ عزالدین محمد انصاری استرآبادی، تا: ۹ ربیع الاول ۱۰۲۴ق؛ ۱۴ص، ۱۲ و ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲ - ۲۸۸]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۵۲/۱۴

آغاز: من عظیم منفعة الشراب امداده للحرارة الغریزیة؛ **انجام:** و مضغ الکرفس و التمضمض بالماءورد. و شر السکنجبین الکثیر. و الله اعلم.

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳گ (۱۳۰ر-۱۳۲پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۷سم [ف: ۷-۴۰۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۶/۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رجبعلی بن جواد علی، تا: دهه دوم جمادی الثانی ۱۰۷۱ق؛ ۳گ (۱۶۹پ-۱۷۱ر) [ف: ۴ - ۷۶۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: عنایت الله کافی، تا: شوال ۱۱۰۴ق، جا: کشمیر؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: حنایی، جلد: تیماج عنابی مذهب، ۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۹ - ۲۹۸]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۹۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۲۹۸ر-۳۰۱ر) [ف: ۵ - ۱۱۲]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۱پ-۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۳۷ - ۱۸۸]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۵۶/۳

خط:نستعلیق،بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۸ص (۱۳۴-۱۴۱)، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۴ - ۳۶۰۱]

● سکنجینه / ادبیات / فارسی

sekanjine

فرهنگ شیرازی، ابوالقاسم بن محمد شفیع، ۱۲۴۲ - ۱۳۰۹ قمری

farhang-e šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad šafi' (1827 - 1892)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۴۹

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** یکی مثلث مخروط

DİA 276256

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasım 2013
Ibn Sina
090637

● **السلام** / فقه / عربی

as-salām

مجتهد کرمانشاهی، محمد هادی بن عبدالرحیم، ۱۲۵۰ - ۱۳۳۶ قمری

mojtahed-e kermānšāhī, mohammad hādī ebn-e ʻabd-or-rahīm (1835 - 1918)

رساله‌ای است مختصر در احکام سلام مرتب بر سه مقصد و یک خاتمه: ۱. استحبابه؛ ۲. صیغه؛ ۳. حکم الجواب؛ خاتمه ففی حکم ما لو سلم جماعة علی واحد و بالعکس.

آغاز: بسمله حمدله و بعد هذه رسالة مختصرة فی بیان السلام و ما یترتب علیه من الاستحباب و غیره من الاحکام

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۵۳/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۶ق؛ نسخه مسوده اصلی است؛ کاغذ: نخودی فرنگی کاهی، جلد: مقوا، ۹ص (۲۲۳-۲۳۱)، اندازه: ۱۴×۳۰سم [ف: - ۱۳۵]

۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۰/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و بعد یقول الحقیر الفانی و الاثیم؛ **انجام:** مع الخلوص المرام بمحمد و آله الطاهرین المعصومین علیه و علیهم الصلوة و السلام و قد وقع الفراق لمؤلفه القاصر ... آلاف التحیة و الثناء

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با تفریظ شیخ عبدالله مازندرانی بر رساله؛ کاغذ: نخودی فرنگی، جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: - ۲۲۳]

● **السلام آدابه و احکامه = نبذة من الکلام فی السلام** / اخلاق / عربی

as-salām ādāb-u-h wa aḥkām-u-h = nubḏat-un min-al kalām fi-s-salām

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

رساله‌ای است کوتاه در آداب و احکام سلام، با استفاده از آیات و روایات. این رساله، ظاهراً بخشی از یکی از آثار شهید ثانی باشد.

[ریحانة الادب ۲۸۰/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۳۱/۳

آغاز: نبذة من الکلام فی السلام ابتداءاً و جواباً ... قال امیرالمؤمنین علیه السلام فی السلام سبعون حسنة، تسعة و ستون للمبتدی و واحدة للراد؛ **انجام:** و کذا من دخل مسجداً او ... فیقول السلام علینا و علی عبادالله الصالحین

خط: نسخ، کا: مرتضی بن شاه مرتضی بن شاه محمود کاشانی، تا: ۱۰۲۶ق؛ محشی با نشان «تفسیر کبیر»؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ(۳۵-۳۸)، ۱۳ سطر (۴×۸)، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۳۴ - ۸۸]

● **سلامان و ابسال** / داستان / عربی

salāmān va absāl

حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری

honayn ebn-e eshāq (811 - 875)

ترجمه حنین بن اسحاق عبادی از یونانی به عربی.

چاپ: این ترجمه در تسع رسائل در مصر به سال ۱۹۰۸ و در آستانه با روایت ابن خلکان از سلامان و ابسال شیخ به سال ۱۲۹۸ به چاپ رسیده

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲/۸-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۵۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۷۰۲ق؛ ۱۴گ (۷۳-۸۶)، ۱۵ سطر، [فیلمها ف: ۱ - ۴۴۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۲۰/۲-ف

نسخه اصل: متعلق به آقای کاظم مدیر شانه چی استاد دانشکده الهیات مشهد که خود او در نشریه (۶۰۶/۵) آن را شناسانده است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲ - ۸۱]

● **سلامان و ابسال** / فلسفه / عربی

salāmān va absāl

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

داستانی است فلسفی که اشاره به نفس ناطقه و عقل فطری دارد و می‌گویند حنین بن اسحاق آن را از یونانی به عربی برگردانده و ابن سینا گزارش داده است. داستان پسر پادشاهی به نام سلمان که عاشق ابسال می‌شود و پادشاه اطلاع یافته و آنها می‌گریزند. مراد از سلامان نفس ناطقه و ابسال عقل فطری است.

آغاز: بسمله، قوله و اذا قرع سمعک فیما یقرعه و سرد علیک فیما تسمعه قصه لسلامان و ابسال

انجام: وجه امراة سلامان حتی اعرض عنها فهذا ما تضح لنا من امر هذه القصه و ما اوردت القصه بعبارة الشیخ لئلا یطول الکتاب

چاپ: معجم المطبوعات ۱۲۹/۱؛ به کوشش عباس احمد العصفور، الکاتب المصری، مجلد ۵، ش۱۷ (فبرایر ۱۹۴۷)

[الذریعة ۹۴/۱۷ و ۹۵؛ معجم المطبوعات ۱۲۹/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۶۴/۱۰

آغاز: ایها الانسان انی اباریک لم ازل فرداً و لقد خلقتک فی دونک فرداً و سأجدک مما یلیک فرداً؛ **انجام:** و حلی لک کنه الحق فی کل مطلع منک علیه و هدانی الیه و ایدک کل تأیید.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۰۷ق؛ مصحح، محشی، علامت بلاغ؛ جلد:

DİA 276256

İbn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasim 2013

as-sulūk (r.)

ابوطالب مکی، محمد بن علی، - ۳۸۶ قمری

abo-tāleb-e makkī, mohammad ebn-e ʻalī (- 997)

رساله مختصری است در آداب سیر و سلوک و طریق مجاهده و بیان اصطلاحات صوفیه که مؤلف به خواهش گروهی از یارانش فراهم کرده است. مؤلف در این رساله ابتدا به توضیح مختصری درباره شریعت، طریقت و حقیقت می‌پردازد و سپس حدود ۵۵ اصطلاح از اصطلاحات صفویه را تعریف کرده و در آخر هم ۴۲ باب در تعریف مقامات و منازل سالکین ذکر می‌کند و در این میان گاه به سخنانی از بزرگان صوفیه از قبیل ابراهیم ادهم، ابوعلی دقاق، بایزید، ابوعبدالله رودباری و ... تمسک می‌جوید. در این رساله نامی از مؤلف نیامده ولی در خاتمه رساله، این اثر به ابوطالب مکی نسبت داده شده که در منابع چنین اثری را جزو آثار ابوطالب مکی نیافتیم و با «قوت القلوب» اثر معروف ابوطالب مکی نیز تطبیق نمی‌کرد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۱

آغاز: بسمله و الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدینا الله ... اما بعد فقد التمس منی جماعة اصدقائی و زمرة اخلائی ان اجمع لهم مختصراً فی بیان مذهب ارباب السلوک؛ **انجام:** و من سلک هذه الطرق الثلاث استحق السجاده و لا یسمع ... مصنف هذا الرساله و الله اعلم بالصواب ابوطالب محمد بن علی بن عطیه الیمنی المکی رضی الله تعالی عنه.

خط: نسخ ریز متوسط، کا: عبدالکریم بن محمد هاشم، تا: ۱۰۹۴ق؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی، ۲۷گ (۹پ-۳۵پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲ [ف: ۱۴ - ۲۶۶]

● **السلوک = جواب ابی سعید ابی الخیر** / عرفان و تصوف / عربی

as-sulūk = jawāb-u abī saʻīd ab-il-xayr

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

ابوسعید در این نامه پرسش‌هایی را مطرح ساخته و در ضمن آن به شیخ الرئیس می‌گوید: «بیابان‌های ظن در راه وصول به راه متشعب (گوناگون) هستند و من از هر راهرو، از راهش سؤال می‌کنم تا ...» و شیخ به آنها پاسخ می‌گوید. در برخی از نسخه‌ها قید شده که این نامه را شیخ در پاسخ ابن ژیلا نوشته (مانند نسخه ۲۹۳۸/۱۱ کتابخانه مجلس) اما ملاحظه متن سؤال و همین جواب مسلم می‌دارد که مخاطب شیخ الرئیس مردی بزرگ و مورد احترام فراوان شیخ بوده است و این شخص بدون تردید کسی به‌جز ابن ژیلا است. این سؤال و جواب در مورد حصول علم و حکمت است.

[دنا ۱۹۱/۶؛ فهرست مصنفات شیخ از دکتر مهدوی ص ۸ (شماره ۴/ و)؛ فهرست قنواتی شماره های: ۲۶۰- ۲۶۶ و ۲۶۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۴۲/۲

خط: نستعلیق، کا: حسام الدین محمد صالح بن احمد مازندرانی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲۴ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۸ - ۴۳۹]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲ - ۱۵۲]

● **السلوک** / عرفان و تصوف / عربی

as-sulūk

نجم الدین کبری، احمد بن عمر، ۵۴۰ - ۶۱۸؟ قمری

najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e ʻomar (1146 - 1222)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۳/۱۹-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۰۰پ-۱۰۶پ) [فیلمها ف: ۱ - ۵۱۸]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۱۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: - ۱۳۹۵]

● **السلوک** / عرفان و تصوف / عربی

as-sulūk

سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ - ۶۲۲؟ قمری

sohravardī, ʻomar ebn-e mohammad (1148 - 1226)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۸۰/۶

آغاز: بسمله سبحانه و من مفاداته ایضا قدس الله روحه العزیز ایها العبد الصالح المتطلع الی احوال الصالحین المتشوق الی سلوک طریقهم؛ **انجام:** فی ادنی ساعتک و الله تعالی الموفق المعین.

خط: نسخ، کا: محمد بن الحسن بن محمد، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۲۴۱ر)، ۲۲ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸ - ۴۸۶]

● **سلوک** / عرفان و تصوف / فارسی

solūk

ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹ - ۶۶۴ قمری

ebn-e tāvūs, ʻalī ebn-e mūsā (1194 - 1266)

از ابن طاوس دانسته شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۲۸/۴

خط: نستعلیق، کا: محمدرضای گیلانی، تا: شوال ۱۲۹۹ق؛ کاغذ:

DİA 276256

273970

More information about this series at http://www.springer.com/series/10082

İbn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Kasım 20'9

Hassan Tahiri

Mathematics and the Mind

An Introduction into Ibn Sīnā's Theory of Knowledge

Türkiye Diyanet Vakfı
İslam Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi

Dem. No:	273970
Tas. No:	121 TAH-M

London
Springer
2016.

İbn Sina
090637

● **نامه‌ها** / نامه‌نگاری / عربی

nāme-hā

صابی، ابراهیم بن هلال، ۳۱۳؟ - ۳۸۴ قمری

sābī, ebrāhīm ebn-e helāl (926 - 995)

نامه ابواسحق الصابی «عن الطائع الله»به ولات نواحی و اطراف.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۵۷/۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: نائینی؛ جلد: تیماج، ۵ص (۱۳۷-۱۴۱)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۹]

● **نامه ها** / نامه‌نگاری / عربی

nāme-hā

صاحب بن عباد، اسماعیل بن عباد، ۳۲۶ - ۳۸۵ قمری

sāheb ebn-e ʻabbād, esmāʻīl ebn-e ʻabbād (939 - 996)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۰۲/۱۶

نامه به یکی از یاران خود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۷ق، ۱ص (۳۳۶)[ف: ۱۴-۳۵۳۳]

● **نامه‌ها** / نامه نگاری / عربی

nāme-hā

بدیع الزمان همدانی، احمد بن حسین، ۳۵۸-۳۹۸ قمری

badīʻ-oz-zamān-e hamedānī, ahmad ebn-e hoseyn (970 - 1008)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲/۳-طباطبائی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق[ف: ۲۲-۲۲؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۴۲]

● **نامه ها** / نامه‌نگاری / عربی

nāme-hā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۶-عکسی

آغاز:۱: للعلق باحشائی ترح، ولنیران الافکار فی قلبی قرح، و لکل ... ۲: وصل خطاب الشیخ مبنیا بجمیل صنع الله سبوغ نعم الله.۳: و قد قرب الالتقاء لتقضی اربآ و یشفی صدورآ؛ **انجام:**۱: علی اوامره و نواهیة ان شاء الله وحده.۲: و اتوب الیه و استکفیة و اسئلة ان یقربنی الیه انه سمیع مجیب قریب.۳: بذلک مشکور الرای ان شاء الله وحده و صلواته علی نبیه محمد و آله الطاهرین. در کناره این یکی آمده که برای ابو سعید ابی الخیر نوشته شده است.

اصل نسخه: ایاصوفیا، ش ۴۸۴۹ و فیلم آن دانشگاه، ش ۱۱۹۰(فیلم‌ها، ۵۷۶/۱)؛ ۳ نامه است: در نسخه نام کسان نیامده است مهدوی نامه یکم را به سوی علاء الدوله پسر کاکویه یاد کرده است و کناره سومین آمده که برای ابوسعید ابوالخیر نوشته است؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: مقابله شده در ۶۹۷ق؛ ۶ص(۵۶-۶۱)[عکسی ف: ۲-۱۴۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۷۱/۶-عکسی و ۴۳۷/۶-عکسی

همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۱۴۵]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۱۵

نامه به ابن زیله، قنواتی در شماره ۲۶۸ می‌گوید این رساله نامه‌ای است که شیخ در جواب ابن زیلای مجوسی شاگرد خود هنگام گوشه گیری وی بدو نوشته و باز در شماره ۲۶۶ می‌گوید این رساله نامه‌ای است که شیخ به شیخ ابو الحسن بن محمد بن مرزیله نوشته، ولی آقای دانش پژوه در جلد سوم بخش ۱، ص ۱۷۶، ج ۳ فهرست اهدایی در ص ۱۷۶ شماره ۱۱ و ص ۳۷۹ شماره ۳۸۰ این نامه را همان پاسخی می‌داندکه شیخ به ابو سعید ابو الخیر میهنی نوشته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۲گ (۹۸-۹۹)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۶۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱/۱۰۳۵/۱

آغاز:رسالة للشیخ ابی علی الی بعض اصدقائه، اکل من ینشیء للسلطان و یتصدر فی الدیوان یتکبر علی الاخوان؛ **انجام:**بل اهش من طلعة النیروز. قال بلی و لاتقل نعم. مل الی الطبع یا ابن عم. کن من الناس لاالنعم. دمت فی العز و النعم.

این نامه دوستانه را شیخ به ابوجعفر کاشانی نوشته است، قنواتی در ش ۲۶۷و ۲۷۰ آغاز آنرا چنین یاد نموده: «ایها الباز الاشهب بل القوم المصعب بل الطود الاکهب اکل من جلس فی الایوان و تصدر فی الدیوان»، شیخ نامه دیگر دوستانه‌ای هم به ابن طاهر بن حسول نوشته است (قنواتی ش ۲۶۲ و ۲۷۰)؛ خط: تعلیق، کا: کرمانی، ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد، تا: با تاریخ۱۰۹۹ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۲۶۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۳۸۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹/۵

آغاز:اعتراض علی فیما وجده الشیخ ابو الفرج من اختلاف و الاختلاط ... ؛ **انجام:**فیکون التفاوض علی کتمان انشاءالله تعالی و صل علی سیدنا محمد و آله.

در این نامه شیخ الرئیس به ابوالفرج بن ابی سعد یمانی جواب می‌گوید و به او خاطر نشان کرده می‌گوید که حق آن بود که ابوالفرج در نامه من دقت می‌کرد و بیهوده راه اعتراض نمی‌پوئید، چه او می‌گوید من در یکی از نوشته‌های خود اطباء را از به کار بردن مسهل رقیق دون غلیظ بر حذر کرده‌ام ولی در نوشته دیگر در ادویه و شربت‌های خود به شربت‌ها و قرص‌هایی اجازت داده‌ام که مخالف قول نخست است، شیخ پس از بیان اعتراض ابوالفرج به او جواب می‌دهد و می‌گوید نظر من از قسمت‌های مختلف نامه چه بوده و قصد از مسهل رقیق و غلیظ چیست؛ کا: محمد نصیر، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶ص (۱۱-۱۲۶)، ۱۴سطر، اندازه: ۶/۵×۱۰/۵سم [ف: ۷-۱۲]

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN 01 Kasım 2013

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سی و دوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛
.تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۳۴ / ۲۰۱۳

DİA 276270

ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasım 2013

←الموسيقى ← المدخل الموسيقى
←الموسيقى ← علم الموسيقي (مختصر)
←موسيقى ← اسلام و موسيقى
←موسيقى ← اعلام الأحباء فى حرمة الغناء فى القرآن و الدعاء
←موسيقى ← الادوار فى معرفة النغم و الاوتار (ترجمه)
←موسيقى ← الغناء
←موسيقى ← الغناء (رسالة فى تحريم ...)
←موسيقى ← الغناء و اللهو
←موسيقى ← المدخل الكبير
←موسيقى ← الموسيقيات و نقدها
←موسيقى ← الوجيزة الحقية على مفاسد الغناء و تحريمه
←موسيقى ← آرمونى موسيقى ايران
←موسيقى ← پيدايش موسيقى
←موسيقى ← تقسيم تار
←موسيقى ← ذريعة الاستغناء فى تحقيق مسألة الغناء
←موسيقى ← روضة الغناء فى تحقيق معنى الغناء
←موسيقى ← غناء
←موسيقى ← كشف الغطا عن وخامة الغنا
←موسيقى ← كشف الغطاء عن حال الغناء
←موسيقى ← كشف الغطاء عن حكم الغناء
←موسيقى ← كمال الادب فى الغناء
←موسيقى ← معرفة النغم (مختصر)
←موسيقى ← مقامات موسيقى

● **الموسيقى (مسئلة فى)** / موسيقى / عربى

al-mūsīqī (mas'alat-un fī)

ثابت بن قره، ۲۲۱ - ۲۸۸ قمرى

sābet ebn-e qorre (837 - 902)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲/۱۲-ف

نسخه اصل: مانيسا گنل ش ۱۷۰۵؛ خط: نسخ، كا: ابن الغلام القونى، بى‌تا؛ ۳گ (۱۳۸-۱۴۰)، ۱۶سطر[فيلمها ف: ۱-۴۴۵]

● **الموسيقى** / موسيقى / عربى

al-mūsīqī

ابن سينا، حسين بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمرى

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

مقالة فى الموسيقى از كتاب الشفا.

چاپ: در مجموعه رسائل (حيدرآباد: ۱۳۵۳ق)؛ در رسائل، جلد اول (قم، انتشارات بيدار: ۱۴۰۰)

۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۵۶۱۸/۴

آغاز:بسمله، حمدله، و قدحان لنا ان نختم الجزء الرياضى من الفلسفة ما يراد جوامع علم الموسيقى؛ **انجام:**و لنقتصر على هذا المبلغ من علم الموسيقى و ستجد فى كتب اللواحق تعريفات و زيادات كثيرة ان شاء الله تعالى وحده

خط: نسخ، كا: فضل الله بن حسن نايينى، تا: ۱۰۸۲ق؛ مجدول؛ كاغذ: دولت آبادى، جلد: چرمى، ۴۷ص (۲۵۱-۲۹۷)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۷×۳۵سم [ف: ۸-۳۵۱]

۲. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۱۲۱۸۴

آغاز:بسمله، قال الشيخ الرئيس ابوعلى بن سينا رحمه الله عليه؛ **انجام:**المختلفات و المتضادات احسن ... در مدت پنج ساعت تمام العيد سيد جلال الدين طهرانى

خط: نستعليق تحريرى، كا: سيد جلال تهرانى، تا: ۱۳۱۱ق، جا: تهران؛ واقف: جلال الدين تهرانى، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: ترمه، ۱۱ص، ۱۴سطر[الفبائى: -۵۷۰]

● **الموسيقى** / موسيقى / عربى

al-mūsīqī

خيام، عمر بن ابراهيم، - ۵۱۷ ؟ قمرى

xayyām, 'omar ebn-e ebrāhīm(- 1124)

رساله‌اى از كلام عمر خيام در موسيقى.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲/۸-ف

نسخه اصل: مانيسا گنل ش ۱۷۰۵؛ خط: نسخ، بى‌كا، بى‌تا؛ ۳گ (۹۷-۹۹)، ۱۶سطر[فيلمها ف: ۱-۴۴۵]

● **الموسيقى = النسبة الموسيقية** / موسيقى / عربى

al-mūsīqī = an-nisbat-ul mūsīqīya

خجندى، محمد بن عبداللطيف، - ۵۵۲ قمرى

xojandī, mohammad ebn-e 'abd-ol-latīf(- 1158)

وابسته به: القانون فى الطب؛ ابن سينا، حسين بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸)

حاشيه و تفسيرى است از فخرالدين خجندى بر اين سخن ابن سينا در رساله نبض: «ان فى النبض طبيعة موسيقارية». خجندى نخست مقدمه اى دارد در بيان انواع نسب و توضيح نسب بين نغمات و نقرات در موسيقى و سپس به نقل عبارت شيخ الرئيس (باعنوان «قوله») و تعليق بر آن مى‌پردازد.(عبدالحسين حائرى)

آغاز:بعد الحمد و الصلوة على نبيه محمد و آله؛ اقول لما كانت النسبة الموسيقية نوعاً مخصوصاً من النسب، و الطبيعة النوعية لايحصل فى الاعيان و الاذهان، دون تحصل ما يقومها من الاجناس و الفصول، اوردنا فى هذا الموضع ما هواهم و اقرب الى عرضنا ليكون كالمقدمة لما قصدناه من تفسير المتن. فاقول النسبة انية احد مقدار بن متجانسين عند الآخر.

انجام:و اعتبر ذلك بالطبيب الماهر فى علمه و عمله فانه مما يظهر له بتوسط استكماله فى قسمى القلب ملكات حدسية توقفه بالسرعة على احوال غامضه يتعسر على الحذاق ادراكها و لنقتصر

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد سی و دوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛
تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۳۴ / ۲۰۱۳.
DİA 276270

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
İbn Sina
090637
01 Kasım 2013

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۰/۵
آغاز:قال الشیخ الامام حجة العرب و قبلة الادب ... و بعد فانی اودعت فی هذا المختصر من اصول علم القافیة نبذا؛ **انجام:**والذی علیه الجمهور والمذهب المشهور انه عیب
خط: نستعلیق، کا: ابرقویی، محمد بن حسین، تا: ۸۵۱ق؛ ۷ص (۱۴۴-۱۵۰)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۹×۱۷/۶سم [ف: ۵-۳۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۱۷/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۱۸ر-۱۱۹پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۸۳]

● **الموجز فی القرائة** / قرائت / عربی
al-mūjaz fi-l qirā'a
اهوازی، حسن بن ابراهیم، - ۴۴۶ قمری
ahvāzī, hasan ebn-e ebrāhīm(- 1055)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵۱
از آغاز تا مرسلات، بسیار نادر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن ۶ و۷ [د.ث. مجلس]

● **الموجز فی المنطق = المنطق الموجز** / منطق / عربی
al-mūjaz fi-l manṭiq = al-manṭiq-ul mūjaz
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)
در سه «مقاله»: ۱. فی مقدمات المنطق؛ ۲. فی الافصاح بالغرض المطلوب فی علم المنطق؛ ۳. تمام المنطق. این جز «نکت فی المنطق» اوست.
آغاز:البسملة ... و بعد: فان من أقدم علی تعلم العلوم الفکریة التی لا یتوصل إلیها إلا بالرویةو هو یعلم ان ذهنه یعرض الغلط و الخطا و جائز علیه ان یروی و یستدل فی شی.
[مجمع علمی ۲۶۰/۳؛ دبا ۱/۴ ابن سینا؛ مهدوی، فهرست مصنفات ۲۲۱ «منطق الموجز»]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۲۲-ف
آغاز:برابر؛ **انجام:**حساس متحرک الاراده، او شیء آخر ان کان له فصول. تم المنطق الموجز للشیخ ...
نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ مقابله شده؛ بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ ۲۱گ (۸۸ر-۱۰۸ر)[فیلمها ف: ۱-۵۷۷]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۲۰-عکسی و ۳۷۱/۲۰-عکسی و ۴۳۷/۲۰-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۶۸ و ۲۶۹]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۶۹
آغاز:بسمله. کل لفظ لا ترید أن یدل بجزء منه (الجزء منه) فهو لفظ مفرد کقولک؛ **انجام:**منابع القیاسات الشعریة قریبة من منابع القیاسات الخطابیة فانهما [انما] یستعان بهما فی الجزئیات من الامور دون الکلیات و العلوم انقضی و الحمدلله حق حمده
خط: نسخ، کا: محمد هاشم نونهروی، تا: ۱۳۰۴ق، جهت سید مرتضی نونهروی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۹×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۴۰۱]

● **الموجز فی المنطق** / منطق / عربی
al-mūjaz fi-l manṭiq
خونجی، محمد بن ناماور، ۵۹۰ - ۶۴۶ قمری
xūnajī, mohammad ebn-e nāmāvar (1195 - 1249)
دارای یازده «فصل»: ۱. العلم اما تصور ...؛ ۲. الدلالة اللفظیة اما علی ...؛ ۳. فی الکلیات الخمس الکلی اما ...؛ ۴. فی التعریفات تعریف الماهیة بنفسها ...؛ ۵. فی معرفة القضایا البسیطة اعلم ان القضیة ...؛ ۶. فی التناقض و هو اختلاف ...؛ ۷. فی العکس المستوی و هو تبدیل ...؛ ۸. فی القیاس و هو قول مؤلف ...؛ ۹. فی المختلطات و الضابط فی جهة ...؛ ۱۰. فی الشرطیات و الشرطیة ...؛ ۱۱. فی القیاسات الشرطیة الاقترانیة و قد عرف انها ... . در فهرست دارالکتب یک نسخه از این کتاب یاد شده اما فهرست‌نگار، مؤلف آنرا نشناخته است. (عبدالحسین حائری)
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... قال امام العصر اوحد الزمان ملک الائمه افضل الملة و الدین ابو المحامد محمد بن ناماور بن عبدالملک خونجی قدس الله روحه هذا مختصر فی علم المنطق لخصته لبعض خلص اصحابی ... و سمیته بالموجز و رتبته علی فصول الفصل الاول العلم اما تصور ...
انجام:ینتج رفع کل واحد من طرفیها وضع الآخر لاستحالة الخلو دون العکس لا مکان الجمع و لما قد وفینا بما قصدنا ذکره فی هذا المختصر فلنختم الکتاب حامدین لله وحده ... و المسلمین اجمعین
[آثار و احوال خواجه از مدرس رضوی ۱۲۱-۱۲۲؛ معجم المؤلفین عمر رضا کحاله ۷۳/۱۲؛ فهرست دارالکتب چاپ ۱۹۲۴ ذیل ج ۲۹/۱]
شرح و حواشی:
۱- شرح الموجز فی المنطق؛ بندی، علی بن محمد

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۸۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: ثلث، بی‌کا، تا: ۶۸۷ق؛ کاغذ: خان بالغ، جلد: تیماج، ۸۹ص (۴-۹۲)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۴۸۳]

● **الموجز فی المنطق** / منطق / عربی
al-mūjaz fi-l manṭiq
زین الدین کیشی، محمد بن شمس الدین، ق۸ قمری
zayn-od-dīn kīšī, mohammad ebn-e šams-od-dīn(- 14c)
رساله مختصری است در علم منطق شامل چند «فصل».
شرح و حواشی:
۱- شرح المقدمة فی المنطق؛ بندی، علی بن محمد

DİA 276270

Ibn Sinâ
090637

axbārī, mohammad ebn-e ʻabd-on-nabī (1765 - 1817)
گویا از میرزا محمد اخباری است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۱
آغاز: اتحاد است ثانی صیرورت شی است بشی دیگر بطریق استحاله؛ **انجام:** بانوار الحکمة و الیقین بحق محمد و آله الطاهرین سلام الله علیهم اجمعین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، ۴۶ص (۱-۴۶) [ف: ۱۰ - ۱۶۸۵]

← رد عقاید مسیحیان و جواب به اشکالات پادری ⟵ رد پادری

● **رد عقیده فاسده مولوی سمیع صوفی** / کلام و اعتقادات / فارسی
radd-e ʻaqīde-ye fāsede-ye mowlavī samīʻ-e sūfī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۱۱
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اظهر الحق و ازاج الباطل ... اما بعد بباید دانست که در این ایام؛ **انجام:** و ایاک ممن یذکر فتنفعه الذکری. تمت بالخیر.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، [رایانه]

← الرد علی الآصفیة ⟵ جواب الشبهتین

● **الرد علی ابن المقفع** / کلام و اعتقادات / عربی
ar-radd ʻalā ibn-il muqaffaʻ
حسنی، قاسم بن ابراهیم، ۱۶۹ - ۲۴۶ قمری
hasanī, qāsem ebn-e ebrāhīm (786 - 861)
ردی است بر بعضی عقاید کلامی این مقفع و بیشتر به مسأله اعتقاد به نور و ظلمت که از معتقدات مجوس می‌باشد، پرداخته است. این پاسخ بر رساله‌ای نوشته شده منسوب به ابن المقفع.
چاپ: روما، مطبعة اکادیمة لینجای، ۲۱۱ص، ۱۹۲۷م.
[دنا ۵۸۶/۵؛ مولفات الزیدیة ۱۴/۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۱/۴
آغاز: الحمد لله خالق کل معبود المتسوجب اللحمد فی کل موجود الذی لا یقصر عنه
نسخه اصل: کتابخانه‌ای در یمن؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲ رجب ۱۰۶۴ق؛ ۵۸ص (۱۰۶-۱۶۳) [عکسی ف: ۱ - ۸۵]

← الرد علی ابن حجر العسقلانی ⟵ القصیدة السردابیة

● **الرد علی ابی الفرج الطیب فی رسالته فی القوی الطبیعیة** / طب / عربی
ar-radd ʻalā abi-l-faraj aṭ-ṭayyib fī r.-i-h fi-l quwa-ṭ ṭabīʻīyya
ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
وابسته به: القوی الطبیعیة؛ عراقی، عبدالله بن طیب (-۴۳۴)
این رساله رد کتاب «القوی الاربعة» ابن الطیب است که به نام‌های «الرد علی الرسالة المتقدمة» و «فی نقض رسالة ابن الطیب» نیز ثبت شده است، که قنواتی آن را به شماره ۱۴۱ و دکتر مهدوی به شماره ۷۶ شناسانده‌اند. در آغاز می‌گوید: «از نگارش‌های ابوالفرج بن الطیب که خدای شکوهش را پاینده دارد آنچه که در پزشکی پرداخته است درست و استوار و به دلخواه ما است مگر اینکه نگارش‌های منطقی و طبیعی وی و مانند آن چنین نیست. سخنانی از وی درباره نیروهای طبیعی بما رسیده که نه آنچه خواست در آن ثابت کند در خور پزشکان است و نه دلیل‌هایی که بر آن آورد درست می‌باشد. مانا این سخنان را پیش از اینکه پزشکی فرا بگیرد فراهم آورده است». آنگاه شیخ رئیس به رد گفته‌های ابوالفرج می‌پردازد و در این گفتار از شفای خود یاد می‌کند. ابوالفرج گفتار خویش را برای شیخ نگاشته و او هم این رد را در پاسخ وی نگاشته است. شیخ می‌گوید: «ما دلیل‌های او را سست نشان داده‌ایم گویا وی پزشکی نخوانده و اینها را گفته یا اینکه اینها از سخنان زشت پزشکی او است و هیچ کاوش و بررسی در آنها نکرده است. وی در این گفتار با اصول علمی ناسازگاری نمود.
آغاز: بسمله، انه قد کان یقع الینا کتب یعملها الشیخ ابوالفرج بن الطیب فی الطب و نجدها صحیحة مرضیة خلاف تصانیفه التی فی المنطق و الطبیعیات و ما یجری معها ثمرة معها قد وقع الینا کلام فی القوی الطبیعیة
انجام: قد صارت فی هذا الفصل عجیبا جدا کانه لایعرف الحار بواحد لسوء مزاج حارة و بعض حاره و ما لم فلیذکر هذا القدر تستریح و من الله التوفیق و له الحمد و العلی
چاپ: در رسائل ابن سینا شماره ۱ چاپ ۱۳۵۳ آنکارا
[دنا ۵۸۶/۵ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۳۸-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۱۴۹پ-۱۵۰پ) [فیلمها ف: ۱ - ۶۶۳]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۶۶/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن کمال الدین حسین، تا: یکشنبه ۲۱ صفر ۹۴۴ق، جا: قم؛ جلد: مقوا، ۶ص (۲۹۱-۲۹۶)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۹ - ۳۵۴]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶۰/۵

01 Kasim 2013

DİA 276254

İbn Sina
090637

افادات میرزا محمد هندی می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۲۳/۲

آغاز: و العدة انه لا امکان للامرة ایضا فی الاحکام الشرعیة و کلما حسبوه ظنا فهو اعتقاد؛ **انجام:** فما لهؤلاء القوم لا یکادون یفقهون حدیثا و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم

خط: نسخ، کا: یاد علی بن ممتاز علی حسنی باره‌ای، تا: چهارشنبه ۱۰ رجب ۱۲۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۳۷ر-۴۰پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۷ - ۱۹۲]

● الرد علی المحقق الحلی فی اثبات المعدوم / کلام و اعتقادات / عربی

ar-radd ʻala-l muḥaqqiq al-ḥillī fī iṯbāt-il maʻdūm

عودی، حسین بن ابی القاسم، ق۸ قمری

ʻūdī, hoseyn ebn-e abe-l-qāsem (- 14c)

وابسته به: اثبات المعدوم؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶)

ردیه‌ای است بر رساله جوابیه محقق حلی در مسأله اثبات المعدوم.

آغاز: بسمله. قال الشیخ الامام العالم الفاضل الکامل المتقن المحقق المفنن العلامة شرف الدین ابو عبدالله الحسین بن ابی القاسم بن الحسین بن محمد العودی الأسدی الحلی عفا الله عنه: وقفت علی الجواب الذی أجاب به ابوالقاسم جعفر بن سعید رحمه الله عن معتقد الاثبات هل هن کافر أو مؤمن، فرأیت قد تخطی الصواب و تعداه و تعاما عن الحق و تناساه، فأحببت ان ابین فیه غلطه و اکشف للناظرین سقطه ... قوله فی حکایة مذهبهم و تقریر اعتقادهم القدر و العلوم.

انجام: و هذا النقض أوردناه علی جهة الاختصار، و ان کان قد خرج عن والدی متع الله الکافة بطول بقائه مسألة کبیرة فی المعنی فمن أرادها وقف علیها هناک ذکر فیها جمیع ذلک ... النهایات.

چاپ: این ردیه همراه با متن رساله در میراث اسلامی ایران، دفتر اول، ص ۱۵۷-۱۷۴ به چاپ رسیده

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴/۹

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه بادلیان در آکسفورد انگلستان F64 عربی (E. 157)؛خط:نسخ،کا:احمد بن حسین بن ابی القاسم بن عودی اسدی حلی،تا:۷۴۱ق؛۵ص(۱۰۰-۱۰۴)،۱۷سطر[عکسی ف:۳- ۲۱۴]

● الرد علی المعترض / کلام و اعتقادات / عربی

ar-radd ʻala-l muʻtariḍ

بحرانی، علی بن عبدالله، - ۱۳۱۹ قمری

Bahrānī, ʻalī-ye-bn-e ʻabd-ol-lāh (- 1902)

تاریخ تألیف: ۶ شوال ۱۳۰۶ق

یکی از شیعیان مقیم هند نامه‌ای به بحرانی نوشته و در آن پیرامون شبیه‌سازی که در عزاداری‌ها مرسوم است و همچنین بیان مقام شیخین، چنان‌که در نوشته‌های وی دیده می‌شود، اعتراض کرده او را با استدلال پاسخ می‌گوید.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۶/۱۶ و ۷۱۲/۱۶ عکسی

آغاز: الحمدلله کما هو اهله ... و بعد فقد اتانی کتاب من بعض اخواننا الامامیة القاطنین فی بلاد الهند؛ **انجام:** و لکنی لذلک اکتفیت بما ذکرت من البیان فقیه کفایة لاهل العقول و الاذهان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مولف؛ جلد: مخمل نیلی، ۵گ (۱۰۷پ-۱۱۱ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱ - ۲۰۶] و [عکسی ف: ۲ - ۳۶۰]

● الرد علی مقالة ابی الفرج الیمامی = رسالة الی ابی الفرج الیمامی / طب / عربی

ar-radd ʻalā mq.-i abi-l-faraj al-yamāmī = r.-un ilā abi-l-faraj al-yamāmī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

جواب ابن سیناست به اعتراض ابوالفرج ابن ابی سعید الیمامی بر رساله جوابیه او در خصوص چند مسأله طبی در موضوع داروهای مسهل و ابن سینا در این رساله بر ابوالفرج سخت برآشفته و مدعی شده است که اصولاً مطالبی را که ابی الفرج به وی نسبت داده شایسته کودکی نیز نیست. وی چندین بار در اثناء رساله تألیف چنان رساله و نگاشتن چنان دستورات را انکار و آرزو کرده است که با ابوالفرج ملاقات می‌کرد و پرده از این معما برمی‌داشت.

آغاز: بسمله اعترض علی فیما وجده الشیخ ابو الفرج من الاخلال و الاختلاط فی مقالة لی کتبها مجیبا فیما وسطت فیه و ان کان ایضا قد امعن فی القول و الثناء الجمیل کما یلیق بحر مثله مخلوطا بغمزات و لمزات فیما ضرب ممالم یزل اهل الفضل یصون عنه فی المشافهات و الحکایات و لو کان القائل غیره و المقول غیری و قد حکی عنی ما لم اقله و لا اقوله ...

انجام: فیکون التفاوض علی کتمان انشاءالله وحده

چاپ: در رسائل ابن سینا شماره ۱ چاپ ۱۳۵۳ آنکارا

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰/۱۲-ف

نسخه اصل: اونیو سیته ۴۷۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۵۷۶ق؛ مقابله شده؛ ۲گ (۸۰-۸۱)، ۲۴ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۳۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۶۶/۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** یکون رقیقة یحتاج ان یقوم. (ناقص)

خط: نستعلیق، کا: محمد بن کمال الدین حسین، تا: یک‌شنبه ۲۱

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasım 2013

DİA 276254

İbn Sina
090637

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵۶ص (۲۱۶-۲۷۱)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۵۰ - ۵۳]

← رسالة البرهان ⋗ البرهان فی کیفیة تسطیح الکری

● **رسالة البرهان** / ریاضیات / عربی

r.-ul burhān

مقاله اول از رسالة البرهان است در بیان اوسعیت شکل مستدیر و مؤلف آن معلوم نیست.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۳۳

آغاز: بسمله، هذه مقالة الاولی فی بیان اوسع الاشکال شکل المستدیر فنقول کل اشکال المتساویة الاضلاع؛ **انجام:** تمت المقالة الاولی من تسطیح بسیط الکرة و هی رسالة البرهان

خط: نستعلیق، کا: حسین موسوی دزفولی همدانی مسکن، تا: ۱۴ شعبان ۱۲۸۷ق؛ مباحث این مقاله با عبارت: «اقول، برهان، فاقول، مثال» آغاز می‌شود و کاتب آن را از روی نسخه‌ای که به خط قاضی زاده رومی (صلاح الدین موسی) (-۸۴۵ق) بوده نوشته، در صفحه هشتم حاشیه‌ای است به خط و امضای محمد علی القاینی؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: شکری فرنگی، جلد: پارچه‌ای، ۸گ، ۱۷ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳/۷×۲۰/۲سم [ف: ۸ - ۱۵۸]

← الرسالة البرهانیة ⋗ علم الواجب

● **الرسالة البسیطة فی نفس الانسانیة** / فلسفه / عربی

ar-r.-ul basīṭa fī nafs-il insānīyya

قمی، اسدالله، ق۱۴ قمری

qomī, asad-ol-lāh (- 20c)

مشتمل بر چند «مقام» و «خاتمه»: مقام اول در ماء شارحه اسمیه است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۸۱

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی جعل النفس الانسانیة مجردة لتکون دلیلا علی تجرده؛ **انجام:** مثلا حرکت منشاء حرارت بدن است لکن خودش متصف باین کیفیت نیست.

ان التصورات للامور ×× تنشاء کحرار عن الحرور. انجامه:قد فرغت عن تصنیف الرسالة البسیطیة فی العشر الثانی من الربیع الاول و مضی من الهجرة المحمدیة ص ۱۳۴۴ من الاحقر اسد الله الحسینی سبط علامة القمی.

نسخه بسیار نادر؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الاول ۱۳۴۴ق؛ بر روی دو برگ اول صورت اجازه روایت حدیث از شیخ عبدالنبی نوری برای مؤلف (سید اسد الله قمی) در نیمه جمادی الثانی ۱۳۴۱؛ جلد: مقوایی، ۸۲گ، ۹ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵۱ - ۱۴۴]

● **رسالة بعض الافاضل الی علماء مدینة السلام** / فلسفه / عربی

r.-u ba'ḍ-il afāḍil ilā 'ulamā'-i madīnat-is salām

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

نامه‌ای است که ابن سینا به دانشمندان بغداد نوشته است. استاد محمد تقی دانش پژوه در توصیف آن آورده: در فهرست نگارش‌های شیخ رئیس که ابن ابی اصیبعه در عیون الابناء فی طبقات الاطباء آورده است (در ج ۲ص ۲۰س ۴-۶) دو رساله از شیخ بدین دو نام: «رسالة الی علماء بغداد یسألهم الانصاف بینه و بین رجل همدانی یدعی الحکمة» و «رساله‌ای صدیق یسأله الانصاف بینه و بین الهمدانی الذی یدعی الحکمة» آمده است و در نامه دانشوران (ج ۱ص۸-۸۲) در سرگذشت شیخ الرئیس این رساله یاد گردیده: «جواب مسائل علماء بغداد که سئوال کرده بودند از کسی که در همدان مدعی حکمت بود». پس پیدا شد که ابن سینا چنین نگارشی دارد گر چه در برخی نسخه‌ها این رساله چنین نامیده شده: «رسالة بعض الافاضل الی علماء مدینة السلام فی مقولات الشیخ» و گویا شیخ نخواسته است نشان دهد که این نگارش از اوست و از خود به نام «مردی از بخارا» در دیباچه یاد کرده است و در نامه دانشوران می‌نویسد که این رساله را شیخ در سپاهان نوشت. رساله دیگری هم در تاریخ حکماء قفطی (ص ۲۷۲) و بیهقی (ص ۱۸۸) و ابن ابی اصیبعه (ج ۲ ص ۱۹ س ۳۰) از شیخ دانسته شده بدین نام: «رسالة فی ان علم زید غیر علم عمر» و در این نسخه ما هم این عبارت آمده است: «انسانیة کانت فی خیال زید و اخری کانت فی خیال عمر» ولی بسیار دور است که این دو رساله یکی باشند زیرا مسئله علم خود در فلسفه و کلام طرح می‌شده و بر سر آن گفتگوها بوده است گرچه دو مبحث وجود و علم در مورد کلی طبیعی با یکدیگر بستگی دارند.

باری در دیباچه این رساله می‌گوید: «درود بر خواجگان دانشمند بغداد بدانید که مردی بخاری دانش را دوست داشته و آنچه می‌توانست در اندوختن آن کوشید تا این‌که گذارش به این شهرها افتاد و به پیروان شما برخورد و آنان وی را از دانشمندان به شمار آوردند و او از آنها چیزهایی می‌شنید که به گفته‌های استادانش مانند بود تا اینکه به شهر همدان رسید. خواجه‌ای بزرگوار و نیکمرد و فرزانه و دانای همه دانش‌های فلسفی و دینی در آنجا بدید که دانسته‌های وی با دانش پیشینان همانند نبود و می‌گفت که آن را از شما فرا گرفته است و من گفتار او و سخن خودم را در خرده‌گیری‌ها که از او کرده‌ام برای شما فرستادم. وی می‌گوید که در جهان هستی یک «مردمی» جداگانه‌ای هست که گاهی بریخت این و گاهی به ساخت آن

01 Kasım 2013
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنخا)؛ جلد شانزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱\۲۰۱۲.

DİA 276254

ibn Sina
090637
MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasım 20

ظاهراً ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیحجه۱۲۷۱ق؛ ۹گ (۴۶پ-۵۴پ) [ف: ۵-۳۷۶]

۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۳۴۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اشغل بیتک فی عبادة الله عزوجل و متابعة النبی (ص) و هو خیر الدنیا و الآخرة و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه.
خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: مکه مکرمه؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۶۸]

● **مکین الاساس فی احوال ابی الفضل العباس** / تاریخ / فارسی

mokayen-ol asās fī ahvāl-e abe-l fazl-el ʻabbās

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶ - ۱۳۵۲ قمری

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan (1860 - 1934)

در حالات حضرت ابی الفضل العباس و زندگانی‌نامه وی، دارای پنج «مجلس» و هر مجلس در چند «فصل». این رساله جزء سوم کتاب «کبریت الاحمر» مؤلف است که مکرر چاپ شده و در این جابا دگرگونی‌های مختصری نوشته شده است
آغاز: الحمدلله الخبیر بأصناف ما صمت و نطق البصیر بأنواع ما اختلف منها و ما افترق العلیم بحقائق الخلائق الا یعلم من خلق

۱. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف-۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** تیغ و دست از خون دشمن در حنا ×× آنچنان کندر منام آمد مرالقد تم هذا الکتاب.
خط: نسخ، کا: موسی بن کربلائی میرزا عبدالجواد چهکندوکی، تا: ۱۳۳۰ق؛ در ظهر آخر کتاب اشعاری به مطلع «آنکه در شرع مطهر جای پیغمبر گرفت» در مرثیه فوت مولف کتاب مکین الاساس منسوب به ملا محمد ابراهیم قدسی است که در آخر صفحه ضیاء الدین محمد حسین آیتی ولد مؤلف می‌نویسد این اشعار اشتباها بمرحوم قدس نسبت داده شده و سروده مرحوم میرزا محمد حسن سالک بیرجندی است؛ واقف: محمد حسین آیتی بیرجندی خراسانی؛ جلد: چرمی، ۲۸۸ص، ۱۸سطر(۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۱۰۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۱۷/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ چند برگی از کتاب در نسخه آمده و ناتمام است، به خط مؤلف تصحیح و اضافه شده؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱پ-۱۱پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۰۲]

←الملأ الاعلی > العلم الالهی

←الملائکة > ماهیة الملائکة
←ملائکه > احوال ملائکه

● **الملائکة** / کلام و اعتقادات / عربی

malā'eka

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

این رساله درباره فرشتگان نگاشته شده و نیایش‌مانند است و گویا از همان خطبه‌هایی است که مایه نکوهش دشمنان شیخگشته است.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی انشأ نوراً محجوبا الاح له جلیته قبلا فلما اشرقت فیه استعجل جلایا من کل شیء الی امدالحق؛
انجام: من الله غیره فقدسه و کبره و توکل علیه و استسلم له استسلاما (تمت رسالة الملئکة. و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا و آله اجمعین الطیبین الطاهرین)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۱۰-ف
نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۳گ (۷۶-۷۸)، ۱۹سطر[فیلمها ف: ۱-۴۴۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۲/۱۸(آ)-۴۶۳/۱۸(ب)-ف
نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹. خطبه است به عربی؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۳ق؛ مجدول، ۱گ (۳۱۲پ-۳۱۲ر)[فیلمها ف: ۱-۴۸۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۶/۱۸ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا[میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطاندر ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲گ (۳۵۳پ-۳۵۴پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۳۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۹/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۲۱-۲۳) [ف: ۳-۳۷۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴/۱۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴ص (۸۵-۸۸)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۷/۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: مصطفی بهجت رئیس الاطباء سلطانی، تا: قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ ۲ص (۱۷-۱۸)، ۲۹سطر[میراث شهاب: س۱۸ش۱-۶۱]

DİA 276269

Ibn Sina
090637

CHAPTER 14

Mind the Gap: The Reception of Avicenna's New Argument against Actually Infinite Space*

Jon McGinnis

Professor Hossein Ziai is almost certainly best known for his research and publications on Illuminationist philosophy and its founder, Shihāb al-Dīn Suhrawardī (d. 549/1191). In this vein, Professor Ziai made available to the world critical editions and translations of some key texts of the late classical and post-classical Islamic intellectual world. Perhaps less known is Professor Ziai's early interest in physics and mathematics. In his spirit of making available the riches of later Islamic philosophical thought combined with an interest in the history of physics and mathematics, I offer here as tribute to Professor Ziai a set of (working) translations with brief commentaries.

The texts translated herein relate to a novel argument by Avicenna for the finitude of the cosmos and that argument's ultimate reception in the late classical and post-classical world of Islam.[1] The translations include selections from Avicenna himself (d. 427/1037), Abū'l-Barakāt al-Baghdādī (d. c. 560/1165), Naṣīr al-Dīn al-Ṭūsī (d. 672/1274) Athīr al-Dīn al-Abharī (d. 663/1264), Najm al-Dīn al-Qazwīnī al-Kātibī (d. 675/1277), Mullā Ṣadrā (d. 1050/1640) and Faḍl-i Ḥaqq al-Khayrābādī (d. 1861). In my accompanying explanatory notes, I occasionally supplement the discussion with comments from other post-classical Muslim philosophers. These philosophers include Sharaf al-Dīn Muḥammad al-Mas'ūdī (d. c. before 600/1204), Fakhr al-Dīn al-Rāzī (d. 606/1210), Quṭb al-Dīn al-Rāzī al-Taḥtānī (d. 766/1364) and Qaḍī Mir Ḥusayn Maybudī (d. 909/1504). While I offer brief commentary on the texts and indicate potentially interesting and/or novel moves, I do not pretend to provide a detailed study of the subsequent history of Avicenna's new argument. Instead I let the texts speak for themselves for the most part.

* I am extremely grateful to Sajjad Rizvi, who provided me with a copy of an Indian lithograph of Mullā Ṣadrā's *Sharḥ al-Hidāya* as well as the relevant pages from a new edition of Mullā Ṣadrā's *Sharḥ*, which as far as I can discern is not yet available anywhere in the US. I also want to thank Taleb Tabatabai and an anonymous reader for valuable material and organizational suggestions.

1 For a discussion of the argument and its historical background see McGinnis (forthcoming).

272-305

© KONINKLIJKE BRILL NV, LEIDEN, 2018 | DOI 10.1163/9789004358393_015

1 Avicenna's New Proof for the Finitude of Spatial Magnitudes

At III.8 [esp., 5–7] of the *Physics* of the *Cure*, Avicenna criticizes Aristotle's arguments for the finitude of the cosmos.[2] The Sheik's general complaint against the First Teacher's arguments is that they rely on questionable premises or at least premises that not everyone would accept, particularly certain medieval Islamic mathematicians.[3] In the process of trying to amend Aristotle's argument so as to eliminate the questionable premises, Avicenna in fact hits upon a new argument, an argument that appeals only to premises that Aristotle's detractors themselves employ. The argument, as we shall see, became widely popular appearing in virtually all of the post-classical textbooks treating physics and metaphysics (*ḥikma*). Part of the lure of the argument is no doubt its seeming simplicity and yet forcefulness.

While I present a complete translation of Avicenna's own version of the proof from his *Ishārāt* in section 3, for now I let al-Qazwīnī al-Kātibī provide his summation of the argument as it appears in his popular handbook of philosophy and science, *Ḥikmat al-'ayn* (*Wisdom of the Font*):

⟨Text 1⟩[4]

<63> (Spatial) intervals are finite. If not, it would be possible for the estimative faculty to imagine two lines [ab and ac] emerging from a single point [a]. Also, the two grow farther apart in such a way that [if] the initial interval is a cubit, the second is double [the first], the third is three of those similar units and so on infinitely. Now if that were possible, then between [ab and ac] there could be an interval that contains the infinite units similar to the first interval. In that case, what is infinite is bounded between the two boundaries [ab and ac].

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN
01 Kasım 20

2 Aristotle's argument with which Avicenna finds fault can be found at Aristotle, *De caelo*, 1.2–7, esp. 1.5.

3 I am thinking specifically of certain mathematicians such as Thābit ibn Qurra (288/901) and Abū Sahl al-Qūhī (ca. 390/1000). Relevant studies include Sabra, A.I. (1977), Rashed, R. (1999), Rashed, M. (2009) and McGinnis, J. (forthcoming).

4 Al-Qazwīnī al-Kātibī, *Ḥikmat al-'ayn*, *Maqāla*, 3.7.3, "Investigations of quantity," p. 63. The translation is based upon 'A. Ṣadrī's edition.

Illuminationist texts and textual studies: essays in memory of Hossein Ziai, edit. Ali Gheissari, Ahmed Alwishah, John Walbridge, Leiden : Brill, 2018. İSAM DN. 273143

KARIMULLAH, Kamran I. Avicenna and Galén, philosophy and medicine: contextualising discussions of medical experience in medieval Islamic physicians and philosophers. *Oriens*, 45 i-ii (2017) pp. 105-149.

Ibn Sina 090637
Galenus 030064

SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sina
090637
Galinus
030 064

2039 KARIMULLAH, Kamran I. Avicenna and Galen, philosophy and medicine: contextualising discussions of medical experience in medieval Islamic physicians and philosophers. *Oriens*, 45 i-ii (2017) pp. 105-149.

09 Eylül 2019

FONTAINE, Resianne. The early reception of Aristotle through Averroes in medieval Jewish philosophy: the case of the *Midrash ha-Ḥokhmah*. *The letter before the spirit: the importance of text editions for the study of the reception of Aristotle.* Ed. Aafke M.I. van Oppenraay with the collaboration of Resianne Fontaine. Leiden: Brill, 2012, (Aristoteles Semitico-Latinus, 22), pp. 211-225. *Midrash ha-Ḥokhmah* "sheds light on the earliest stage of the Hebrew reception of Averroes' interpretation of Aristotle and its subsequent dissemination, a process that was to determine the course of Jewish philosophy for at least 150 years".

İbn Rüşd
030606
İbn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2013

SALIBA, George. Avicenna's *Shifā'* (*Sufficientia*): in defense of medieval Latin translators. *Der Islam*, 94 ii (2017) pp. 423-433. Explores the reasons why medieval Latin translators used the term *Sufficientia* to translate the title of Avicenna's philosophical *magnum opus* and demonstrates that those translators "may after all have had a better understanding of classical Arabic linguistic sources than they are usually credited for".

ibn Sina
090637
eş-şifa
180752

09 Eylül 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

0 9 Eylül 2019

İbn Sina
090637
Farabi
060050

2022 CHATTI, Saloua. The semantics and pragmatics of the conditional in al-Fārābī's and Avicenna's theories. *Studia Humana*, 6 i (2017) pp. 5-17.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2096 ZOUGGAR, Nadjet. Contribution à l'étude de la tradition de commentaires sur le *Poème de l'âme* (*al-Qaṣīda al-ʿayniyya*) d'Avicenne. *Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO)*, 32 (2017) pp. 63-79. Abstract(s): Arabic & English.

Ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

BOS, Gerrit. Medical terminology in the Hebrew tradition: Nathan Ben Eliezer ha-Me'ati, glossary to the Hebrew translation of Ibn Sīnā's *Kitāb al-Qānūn fī al-ṭibb*. *Revue des Etudes Juives*, 172 iii-iv (2013) pp. 305-321. Ben Eliezer ha-Me'ati was active as a translator of scientific, above all medical works from Arabic into Hebrew in Rome in the last decennia of the thirteenth century. Abstract(s): French.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2013

2062 MOUSAVIAN, Seyed N. & MOSTAFAVI, Seyed Hasan Saadat. Avicenna on the origination of the human soul. *Oxford Studies in Medieval Philosophy*, 5 (2017) pp. 41-86. The focus is on one aspect of Avicenna's view on the nature of the human soul, namely its temporal origination.

ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA

09 Eylül 2019

2206 McGINNIS, Jon. New light on Avicenna: optics and its role in Avicennan theories of vision, cognition and emanation. *Philosophical psychology in Arabic thought and the Latin Aristotelianism of the 13th century.* Ed. Luis Xavier López-Farjeat, Jörg Alejandro Tellkamp. Paris: Vrin, 2013, pp. 41-57.

İbn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA

09 Eylül 2013

Ibn Sina
030637

2094 YALDIR, Hulya. Ibn Sinā's formulation of divine knowledge: "the necessary existent apprehends intellectually all things in a universal way". *The science and education at the beginning of the 21st century in Turkey. Volume 2.* Ed. Recep Efe ... [et al.]. Sofia: St Kliment Ohridski University Press, 2013, pp. 459-483.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

İbn Sina
030637

2016 : BENEVICH, Fedor. The essence-existence distinction: four elements of the post-Avicennian metaphysical dispute (11-13th centuries). *Oriens*, 45 iii-iv (2017) pp. 203-258.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

2021 BRENET, Jean-Baptiste. Acquisition de la pensée et acquisition de l'acte chez Averroès. Une lecture croisée du *Grand Commentaire* au *De anima* et du *Kitāb al-Kašf 'an manāhiǧ al-adilla*. *Philosophical psychology in Arabic thought and the Latin Aristotelianism of the 13th century*. Ed. Luis Xavier López-Farjeat, Jörg Alejandro Tellkamp. Paris: Vrin, 2013, pp. 111-139.

Ibn Sina
030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMA

09 Eylül 2019

İbn Sina 1962
030637

MEISAMI, Sayeh. Ibn Sīnā's philosophical interpretation of *sūrat al-Falaq*. *Al-Bayan: Journal of Qur'ān and Hadith Studies*, 15 i (2017) pp. 1-19.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

ibn Sina 731
080637

MEISAMI, Sayeh. Ibn Sīnā's philosophical interpretation of *sūrat al-Falaq*. *Al-Bayan: Journal of Qur'ān and Hadith Studies*, 15 i (2017) pp. 1-19.

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

İbn Sina
090.637

2239 DEHDARI, Sahar & others. Scientific evaluation of the prescribed herbs by Avicenna for the management of post hemorrhoidectomy complications. *Galen Medical Journal*, 6 iii (2017) pp. 166-184. Avicenna's view compared to new scientic evidence.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

CHANDELIER, Joël. Le Canon d'Avicenne et son enseignement. *Lumières de la sagesse: écoles médiévales d'Orient et d'Occident.* Sous la dir. d'Éric Vallet, Sandra Aube et Thierry Kouamé. Paris: Institut du Monde Arabe; Paris: Publications de la Sorbonne, 2013, pp. 360. With reference to the use of the book in pre-modern higher education.

Ibn Sina 030637

AZMAND, Sajad & HEYDARI, Mojtaba. Medical ethics according to Avicenna's stance: a synopsis. *Galen Medical Journal,* 6 iv (2017) pp. 261-267.

Ibn Sina 030637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

2086 TELLKAMP, Jörg Alejandro. Albert the Great on perception and non-conceptual content. *Philosophical psychology in Arabic thought and the Latin Aristotelianism of the 13th century.* Ed. Luis Xavier López-Farjeat, Jörg Alejandro Tellkamp. Paris: Vrin, 2013, pp. 205-221. Incl. references to the influence of Avicenna.

ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2013

DAS, Aileen R. Adaptation in medieval Islamicate medical compilations: the example of arrow extractions. *Journal of Semitic Studies*, 62 i (2017) pp. 153-180. Examines the reception of Paul of Aegina's (7th century CE) chapter on the extraction of arrows in the compilations of al-Rāzī, al-Mağūsī, al-Zahrāwī, and Ibn Sīnā.

İbn Sina
090637
Zehravi
230110
Rez: Ebu Bekir
170195
Bilek Abbas Alecusi
011390

MAQUE YAYIMLANDIK
SONRA GELEN DOKÜM

09 Eylül 2019

KARIMULLAH, Kamran I. Assessing Avicenna's (d. 428/1037) medical influence in prolegomena to post-classical (1100-1900 CE) medical commentaries: Ibn Abī Ṣādiq (d. after 460/1067), 'Abd al-Laṭīf al-Baġdādī (d. 629/1231), Faḫr al-Dīn al-Rāzī (d. 606/1210). *Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO)*, 32 (2017) pp. 93-134. Abstract(s): Arabic & French.

ibn Sina
D30637
Fahreddin a-Razi
060018

...RA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

09 Eylül 2017

Yahya b. Adi
220.30
Ibn Sina
090637

2015 BENEVICH, Fedor. Fire and heat: Yaḥyā b. ʿAdī and Avicenna on the essentiality of being substance or accident. *Arabic Sciences and Philosophy*, 27 ii (2017) pp. 237-267. Shows that key components of Avicenna's analysis of the definitions of substance (*jawhar*) and accident (*ʿaraḍ*) are developed in an argument against an opposite standpoint championed by representatives of the mainstream Baghdad Peripatetic school (Ibn Suwār, Ibn al-Ṭayyib) which was based on the Late Antique rule that "parts of substances are substances". Avicenna's counter-position was developed on the basis of a heterodox position put forward by Yaḥyā b. ʿAdī, a fact which corroborates the somewhat underappreciated influence of Ibn ʿAdī on Avicenna.

AYIMLANDIKTA
FN DOKÜMAN

Ser
181776 1984
Ibn Sina
030637

INATI, Shams C. *The problem of evil: Ibn Sina's theodicy.* 2nd edition. Piscataway: Gorgias Press, 2017 (Gorgias Islamic Studies, 8). 201 pp. 1st ed. Binghamton: Global Publications, 2000.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

İbn Sînâ
030637
İbnü'l-İbrî
030888

1909 SCHMITT, Jens O. Barhebraeus's *Analytics*: medical *Analytics*. *The letter before the spirit: the importance of text editions for the study of the reception of Aristotle*. Ed. Aafke M.I. van Oppenraay with the collaboration of Resianne Fontaine. Leiden: Brill, 2012, (Aristoteles Semitico-Latinus, 22), pp. 131-157. Examines the presence of medical material and possible Galenic sources in the *Prior* and *Posterior Analytics* of Barhebraeus's *Cream of Wisdom* and concludes that most of this material is taken from Avicenna.

09 Eylül 2013

Ibn Sina
090637
el-Kanun fi'l-Tib
110322

1924 BOS, Gerrit. Medical terminology in the Hebrew tradition: Nathan Ben Eliezer ha-Me'ati, glossary to the Hebrew translation of Ibn Sīnā's *Kitāb al-Qānūn fī al-ṭibb*. *Revue des Etudes Juives*, 172 iii-iv (2013) pp. 305-321. Ben Eliezer ha-Me'ati was active as a translator of scientific, above all medical works from Arabic into Hebrew in Rome in the last decennia of the thirteenth century. Abstract(s): French.

09 Eylül 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

VEIT, Raphaela. The *Smaller Canon of medicine* (*al-Qānūn al-ṣaġīr fī l-ṭibb*) ascribed to Avicenna. *Philosophy and medicine in the formative period of Islam.* Ed. Peter Adamson and Peter E. Pormann. London: The Warburg Institute, 2017, (Warburg Institute Colloquia, 31), pp. 269-280. Concludes that the *Smaller Canon* does not directly depend on Avicenna's *Qānūn*.

Ibn Sina
030637
el-Kanun fi't-Tıb
110322

09 Eylül 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMA

İbn Sînâ
090637
eş-Şifa
180752

2017 BERTOLACCI, Amos. A hidden *hapax legomenon* in Avicenna's Metaphysics: considerations on the use of *anniyya* and *ayyiyya* in the *Ilāhiyyāt* of the *Kitāb al-Šifā'*. *The letter before the spirit: the importance of text editions for the study of the reception of Aristotle.* Ed. Aafke M.I. van Oppenraay with the collaboration of Resianne Fontaine. Leiden: Brill, 2012, (Aristoteles Semitico-Latinus, 22), pp. 289-309.

09 Eylül 2019

2020 BLACK, Deborah L. Rational imagination: Avicenna on the cogitative power. *Philosophical psychology in Arabic thought and the Latin Aristotelianism of the 13th century.* Ed. Luis Xavier López-Farjeat, Jörg Alejandro Tellkamp. Paris: Vrin, 2013, pp. 59-81. "The cogitative faculty, as simultaneously both intellect and imagination, allows Avicenna to uphold his conviction that the human soul is essentially a subsistent intellect, whose sojourn in the body nonetheless circumscribes the methods by which it is able to gain access to the intelligible realm."

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

LÓPEZ-FARJEAT, Luis Xavier. Avicenna on musical perception. *Philosophical psychology in Arabic thought and the Latin Aristotelianism of the 13th century.* Ed. Luis Xavier López-Farjeat, Jörg Alejandro Tellkamp. Paris: Vrin, 2013, pp. 93-110.

Ibn Sina
090637

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

DRUART, Thérèse-Anne. Avicenna's metaphysics and Duns Scotus' *Quaestiones super secundum et tertium De anima*. *Philosophical psychology in Arabic thought and the Latin Aristotelianism of the 13th century*. Ed. Luis Xavier López-Farjeat, Jörg Alejandro Tellkamp. Paris: Vrin, 2013, pp. 185-204.

İbn Sina
030637

EHRET, Charles. The flow of powers: emanation in the psychologies of Avicenna, Albert the Great, and Aquinas. *Oxford Studies in Medieval Philosophy*, 5 (2017) pp. 87-121. Addresses the perennial question of how and in what respect the soul can be said to be one, "despite the many and multifarious activities that take place in various parts of the body, and despite the fact that intellectual operations, at least in some sense, do not take place in any particular organ."

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

888 JANOS, Damien. Menschliche Gotteserkenntnis nach Avicenna. *Gottesgedanken: Erkenntnis, Eschatologie und Ethik In Religionen der Spätantike und des frühen Mittelalters.* Hg. Reinhard Feldmeier, Monika Winet. Tübingen: Mohr Siebeck, 2016, pp. 43-50.

ibn Sina
090637

DAHA ÖNCE YAYIMLANDIKTAN
GELEN DOKÜMAN

09 Eylül 2019

LÁNCZKY, István. Avicenna on individuality: some considerations on its antecedents. *Contacts and interaction: proceedings of the 27th Congress of the Union Europeenne des Arabisants et Islamisants Helsinki 2014.* Ed. Jaakko Hämeen-Anttila, Petteri Koskikallio and Ilkka Lindstedt. Leuven: Peeters, 2017, (Orientalia Lovaniensia Analecta, 254), pp. 273-284.

Ibn Sina
030637

09 Eylül 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜM

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN.

EHRET, Charles. The flow of powers: emanation in the psychologies of Avicenna, Albert the Great, and Aquinas. *Oxford Studies in Medieval Philosophy*, (2017) pp. 87-121. Addresses the perennial question of how and in what respect the soul can be said to be one, "despite the many and multifarious activities that take place in various parts of the body, and despite the fact that intellectual operations, at least in some sense, do not take place in any particular organ."

Ibn Sina
509063 7

09 Eylül 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

2082 SHAYEGAN, Yegane, ZAKIPOUR, Bahman & GACHPAZIAN, Samaneh. The accidentality of existence in Avicenna and its critique by Averroes. *Journal of Persianate Studies*, 10 ii (2017) pp. 218-239. Ibn Sina 090637

2064 POAGE, Nathan M. Avicenna on the subordination of the sciences. *Maghreb Review*, 42 i (2017) pp. 3-29. Ibn Sina 090637

09 Eylül 2019

090637		DİA

İBN SÎNÂ

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Dunlop, D. M.
A note on Colcodea in renderings from the Arabic .-- 1948-49 ISSN: 0021-6682 DOI: 10. 2307/1453262 ISSN: 00216682 : Jewish Quarterly Review, vol. 39 pp. 403-408, (1948-49)

Greek writings (ancient) | Prosopography

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

McGinnis, Jon
A penetrating question in the history of ideas: space, dimensionality and interpretation in the thought of Avicenna .-- 2006 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 16 i pp. 3-4;6-7;47-69, (2006)

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Shihadeh, Ayman
A post-Ghazalian critic of Avicenna: Ibn Ghaylan al-Balkhi on the material medica of the Canon of medicine .-- 2013 ISSN: 0955-2340 : Journal of Islamic Studies, vol. 24 ii pp. 135-174, (2013)

Philosophy; Ibn Ghaylan al-Balkhi, Umar; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Dondaine, H. D.
A propos d'Avicenne et de Saint Thomas .-- 1951 : Revue Thomiste, vol. 59 pp. 441-453, (1951)

Philosophy | Europe (general) - medieval ; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Dondaine, H. -D.
A propos d'Avicenne et de saint Thomas. De la causalité dispositive a la causalité instrumentale .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 109-121,

Philosophy | Europe (general) - medieval ; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint ; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Morewedge, P.
A third version of the ontological argument in the Ibn Sinian metaphysics .-- State University of New York Press, Albany, 1979 : Islamic philosophical theology, Edit. Parviz Morewedge , pp. 188-222,

Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Akhtar, Ahmedmian;
A tract of Avicenna translated by Umar Khayyâm .-- 1935 ISSN: 0021-1834 : Islamic Culture, vol. 9 pp. 218-233, (1935)

Philosophy | Saints | Sufism (mysticism) | South Asia - 11th century Ibn Sina / Avicenna; Umar Khayyam / Omar Khayyam

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Brown, Keven
A translation of Nasir al-Dīn Tūsī's commentary upon Ibn Sīnā's al-Ishārāt wa'l-tanbīhāt, al-namat al-tāsi' fī Maqāmāt al-'ārifīn: Namat nine on the stations of the mystics .-- 2007 ISSN: 1544-1326 : International Journal of Shī'ī Studies, vol. 5 i pp. 185-238, (2007)

; Nasīr al-Dīn Tūsī; Tūsī, Nasīr al-Dīn; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

[Ibn Sīnā]; Avicenna
A treatise on love .-- Macmillan, in association with the Institute of Jewish Affairs, Basingstoke, 1988 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, II. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 314-334,
Trans. Fackenheim, Emil L.
Israel - general | Palestine | Arab-Israeli conflict - general

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Fackenheim, E. L.
A treatise on love by Ibn Sina .-- 1945 : Medieval Studies, vol. 7 pp. 208-228, (1945)

Ibn al-Sina; Avicenna Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ma'sumi, Saghir Hasan al-
A treatise on the soul ascribed to Ibn-i-Sina .-- Lang, Berne, 1995 : Professor Muhammad Shafi' presentation volume
Edit. S. M. Abdullah on behalf of the Majlis-e-Armughān-e-'Ilmi , pp. 131-144,
Greek writings (ancient) | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Asmous, V.
Abou Ali Ibn Sina (Avicenne) .-- 1952 : Europe, vol. 30 (no. 81) pp. 115-127, (1952)

Art - general ; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Pini, Giorgio
Absoluta consideratio naturae: Tommaso d'Aquino e la dottrina avicenniana dell'essenza .-- 2004 ISSN: 1122-5750 : Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale, vol. 15 pp. 387-438, (2004)

Philosophy | Europe (general) - medieval; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Madzhidov, N. M.
Abū 'Alī Ibn Sīnā and his influence on the medical science of the world .-- 1981 ISSN: 0044-5975 : Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, vol. 29 pp. 57-64, (1981)

Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, I. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, II. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, IV. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, V. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hamarneh, Sami K.
Abu Ali al-Husayn bin Abdallah bin Sina (Avicenna) (980-1037) .-- Eurabia, London, 1983 : The genius of Arab civilization: source of renaissance. J. R. Hayes, ed. 2nd ed. , pp. 196-197,

Alchemy ; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Shamukhamedov, Sh.
Abu Ali Ibn Sina - poet-gumanist .-- 1981 : Zvezda Vostoka, vol. 1981 iii pp. 114-117, (1981)

; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Avicenna; Ibn Sina
Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, I. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Avicenna; Ibn Sina
Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, II. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Avicenna; Ibn Sina
Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, III. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Avicenna; Ibn Sina
Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, IV. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Yakubovsky, A. Y.
Abu Ali ibn Sina i ego vremya (K 1000-letiyu so dnya rozhdeniya po khidzhremusul'manskoi lunnoi era) .-- 1952 ISSN: 0042-8779 : Voprosy Istorii, vol. 1952 (9) pp. 87-100, (1952)

; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alonso Alonso, Manuel
Accidente, accidental y número, según Avicena .-- 1963 ISSN: 0304-4335 : Al-Andalus, vol. 28 pp. 117-154, (1963)

Philosophy | Europe (general) - medieval; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Nusseibeh, Sari
Al-Aql al-Qudsi: Avicenna's subjective theory of knowledge .-- 1989 ISSN: 0585-5292 : Studia Islamica, vol. 69 pp. 39-54, (1989)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Taylor, Richard C. ; Fakhry, Majid; Wisnovsky, Robert
Al-Fârâbî and Avicenna: two recent contributions .-- 2005 ISSN: 0026-3184 : Middle East Studies Association Bulletin, vol. 39 ii pp. 180-182, (2005)

Philosophy; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sebti, Meryem
Al-Fârâbî et Avicenne: une impulsion pour la pensée médiévale .-- Albin Michel, Paris, 2006 : Histoire de l'islam et des musulmans en France du Moyen Âge à nos jours. Sous la dir. de Mohammed Arkoun , pp. 214-222,

Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn Sīnā / Avicenna; Fārābī, Abū Nasr Muhammad al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Griffel, Frank
Al-Ġazālī's concept of prophecy: the introduction of Avicennan psychology into aš'arite theology. (Résumé: Le concept de prophétie chez al-Ġazālī: l'introduction de la psychologie avicennienne dans la théologie aš'arite.) .-- 2004 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 14 i pp. 4;6;101-144, (2004)

Philosophy; Ghazali, Abu Hamid al-; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Janssens, Jules
Al-Ġazzālī, and his use of Avicennian texts .-- Avicenna Institute of Middle Eastern Studies, Piliscsaba, 2003 : Problems in Arabic philosophy. Redigit Miklós Maróth , pp. 37-49,

Philosophy | Theology

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Griffel, Frank
Al-Ghazālī's use of original human disposition (fitra) and its background in the teachings of al-Fārābī and Avicenna .-- 2012 ISSN: 0027-4909 : Muslim World: a Journal Devoted to the Study of Islam and Christian-Muslim Relations, vol. 102 i pp. 1-32, (2012)

Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Janssens, Jules
Al-Ghazzali's Miyar al-ilm fi fann al-maniq: sources avicenniennes et farabiennes .-- 2002 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 69 pp. 39-66, (2002)

Attitudes to Islam & Muslims | Attitudes to non-Muslims | Philosophy | Christianity & Christians | Judaism & Jews; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Ibn Sina / Avicenna; Gazali / Gazzali, Abu Hamid al-; Ghazali / Ghazzali, Abu Hamid al-; Gazali / Gazzali, Abu Hamid al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, Yahya
Al-Nukat wa-l-fawa'id: an important summa of Avicennian falsafa .-- Warburg Institute, London & Turin, 2007 : Classical Arabic philosophy: sources and reception, Edit. Peter Adamson , pp. 90-124,

Philosophy | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Jolivet, Jean;
Al-Šahrastani critique d'Avicenne dans La lutte contre les philosophes (quelques aspects). (Abstract: Al-Šahrastani critic of Avicenna in The struggle against the philosophers (some aspects).) .-- 2000 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 10 ii pp. 154-155;275-292, (2000)

Philosophy | Cosmology Avicenna; Ibn Sina; Shahrastani, Muhammad b. Abd al-Karim al-; Šahrastani, Muhammad b. Abd al-Karim al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Davidson, Herbert A.
Alfarabi and Avicenna on the active intellect .-- Routledge, London & New York, 2008 : Islamic philosophy and theology: critical concepts in Islamic thought. Vol. III: Aristotelianism and Neoplatonism
Edit. Ian Richard Netton , pp. 107-173,
; Ibn Sīnā / Avicenna; Fārābī, Abū Nasr Muhammad al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, M.
Algunos aspectos de la existencia de Dios en la filosofía de Avicena .-- 1947 ISSN: 0304-4335 : Al-Andalus, vol. 12 pp. 97-122, (1947)

; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Heath, Peter
Allegory and philosophy in Avicenna .-- Philadelphia, 1992 :

Arabic literature: classical - prose | Adab; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Heath, Peter
Allegory and philosophy in Avicenna (Ibn Sînâ) with a translation of the Book of the Prophet Muhammad's ascent to heaven .-- University of Pennsylvania Press, Philadelphia (USA), 1992 :

Sufism (mysticism) | Theology; Avicenna; Ibn Sina; Muhammad, the Prophet

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kaya, Veysel
An example of the mystical Avicennism in Ottoman thought: Jamal al-Khalwati's interpretation of Ibn Sina's Risala ila Abi Said ibn Abi l-Khayr .-- 2012 ISSN: 1309-1786 : Ilahiyat Studies: a Journal on Islamic and Religious Studies, vol. 3 ii pp. 173-196, (2012)

Philosophy | Theology; Khalwati, Shaykh Jamal al-; Cemal Halveti; Ibn Sina / Avicenna; Abu Said b. Abi 'l-Khayr; Ibn Abi 'l-Khayr, Abu Said

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ormos, I.
An unknown poem by Avicenna .-- Eötvös Loránd University, Chair of Arabic Studies & Csoma de Kőrös Society, Section of Islamic Studies, Budapest, 1988 : The Arabist, pp. 134-141,

Arabic literature: classical - poetry | Genizah | Judeo-Arabic

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Steel, Carlos; Guldentops, Guy
An unknown treatise of Averroes against the Avicennians on the First Cause - edition and translation .-- 1997 ISSN: 1370-7493 : Recherches de Théologie et Philosophie Médiévales. Forschungen zur Theologie und Philosophie des Mittelalters, vol. 64 i pp. 86-135, (1997)

Latin | Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn Rushd; Averroes; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zedler, B. M.
Another look at Avicenna .-- 1976 ISSN: 0028-6621 : New Scholasticism, vol. 50 pp. 504-521, (1976)

; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

López-Farjeat, Luis Xavier
Antecedentes de la interpretación aviceniana de la Poética de Aristóteles .-- 2005 ISSN: 1665-1324 : Signos Filosóficos, vol. 7/14 pp. 35-44, (2005)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna; Aristoteles

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Galindo-Aguilar, E.
Anthropologie et cosmogonie chez Avicenne .-- 1959 ISSN: 0018-862X : IBLA, vol. 22 pp. 287-323, (1959)

; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ünver, A. Süheyl
Aphorisms of Avicenna .-- 1959 : Journal of the History of Medicine, vol. 14 pp. 197-201, (1959)

; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kruk, R.
Aristoteles, Avicenna, Albertus, en de locusta maris .-- Hes Uitgevers, Utrecht, 1985 : Tussentijds: bundel studies aangeboden aan W. P. Gerritsen ter gelegenheid van zijn viftigste verjaardag. onder redactie van A. M. J. van Buren, H. van Dijk, O. S. H. Lie, F. P. van Oostrom , pp. 147-156,

; Aristōtelēs; Avicenna; Ibn Sīnā; Albertus Magnus, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Madelung, W. ;
Aš-Šahrastanis Streitschrift gegen Avicenna und ihre Widerlegung durch Nasir ad-Din at-Tusi .-- Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1976 : Akten des VII. Kongresses für Arabistik und Islamwissenschaft, Göttingen . . . 1974. Hrsg. Albert Dietrich , pp. 250-259,

Ethics | Philosophy | Shiism & Shiis/Shiah | Sufism (mysticism) Ibn Sina; Avicenna; Tusi, Nasir al-Din; Nasir al-Din Tusi; Shahrastani, Muhammad b. Abd al-Karim al-; Šahrastani, Muhammad b. Abd al-Karim al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Avicenna
Aspects of Avicenna .-- Wiener, Princeton, 2001 :
Edit. Hamori, AndrasEdit. Lewis, Bernard
Ethics | Philosophy | Shiism & Shiis/Shiah | Sufism (mysticism)

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bouyges, M.
Autour de la philosophie arabe: Théry, Avicenne, Nallino .-- 1927 : Archives de Philosophie, vol. 5 iii pp. 174-191, (1927)

Philosophy; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
Averroes against Avicenna on human spontaneous generation: the starting-point of a lasting debate .-- Springer, Dordrecht, 2013 : Renaissance Averroism and its aftermath: Arabic philosophy in early modern Europe / Anna Akasoy, Guido Giglioni, eds. , pp. 37-54,

Philosophy; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Puig Montada, Josep
Averroes, y la crítica de Avicena .-- 2003 ISSN: 1133-0902 : Revista Española de Filosofía Medieval, vol. 10 pp. 127-138, (2003)

Philosophy; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ramón Guerrero, R.
Avicena (ca. 980 - 1037) .-- Ediciones del Orto, Madrid, 1994 :

Philosophy | Shiism & Shiis/Shiah ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Naqib, 'Abdel-Rahman al-
Avicena (Ibn Sina) (370 H/980- 428 H/1037) .-- 1993 ISSN: 0304-3053 : Perspectivas: Revista Trimestral de Educación (UNESCO), vol. 23 / 85-86 pp. 55-71, (1993)

Philosophy | Shiism & Shiis/Shiah ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Paniagua, S.
Avicena latino y la cuestion teleológica en la fenomenologia de Husserl .-- 1979 : Stromata, vol. 35 pp. 101-104, (1979)

Philosophy | Shiism & Shiis/Shiah ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Corbin, Henry
Avicena y el relato visionario: estudio sobre el ciclo de los relatos avicenianos .-- Paidos Iberica, Barcelona, 1995 :
Trans. López Tobajas, Agustín
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Poncela González, Ángel; Coullaut Cordero, Jaime
Avicena: El libro de las definiciones (Kitab al-Hudud). 1ª parte. Traducción española, anotaciones y comentarios de Ángel Poncela González y Jaime Coullaut Cordero .-- 2010 ISSN: 1133-0902 : Revista Española de Filosofía Medieval, vol. 17 pp. 181-194, (2010)

Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Poncela González, Ángel; Coullaut Cordero, Jaime
Avicena: El libro de las definiciones (Kitab al-Hudud). 2. ª parte. Traducción española, anotaciones y comentarios de Jaime Coullaut Cordero y Ángel Poncela González .-- 2013 ISSN: 1133-0902 : Revista Española de Filosofía Medieval, vol. 20 pp. 195-205, (2013)

Philosophy | Latin | Europe (general) - medieval | Translation, translating & interpreting | Arabic language

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ramón Guerrero, Rafael
Avicena: sobre el amor .-- 2008 ISSN: 0211-2337 : Anales del Seminario de Historia de la Filosofía, vol. 25 pp. 243-259, (2008)

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Goodman, L. E
Avicenna .-- London, 1992 :

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Troilo, Erminio
Avicenna - filosofo; e la sua influenza su la filosofia e la cultura europea del Medio Evo (e anche d'oltre M. E.) .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 257-322,

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Badawi, Abdurrahman
Avicenna (985-1036) .-- 1981 : Iranzamin, vol. 1 i pp. 45-48, (1981)

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lucchetta, F.
Avicenna (Al-Risala al-adhawiyya) e Averroè (Fasl al-maqal) di fronte alle scritture .-- Pontificio Istituto di Studi Arabi e d'Islamistica, Rome, 1996 : Recueil d'articles offert à Maurice Borrmans par ses collègues et amis, pp. 149-153,

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aminrazavi, Mehdi
Avicenna (Ibn Sina) .-- Harper Collins, New York:, 1995 : Great thinkers of the Eastern world: the major thinkers and the philosophical and religious classics of China, India, Japan, Korea, and the world of Islam Edit. I. P. McGreal , pp. 449-452,
Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Naqib, Abd al-Rahman al-; Avicenna; Ibn Sina
Avicenna (Ibn Sina) (A. D. 980-1037 / A. H. 370-428) .-- 1994 : Prospects: Quarterly Review of Education, vol. 23 i-ii / 85-86 / 1993 pp. 53-69, (1994)

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bielawski, J.
Avicenna (Ibn Sina)--czlowiek i dzielo. [Avicenna (Ibn Sina) l'homme et l'oeuvre.] .-- 1952 ISSN: 0033-2283 : Przeglad Orientalistyczny, vol. 4 pp. 70-88, (1952)

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Mayer, Toby
Avicenna against time beginning: the debate between the commentators on the Isharat .-- Warburg Institute, London & Turin, 2007 : Classical Arabic philosophy: sources and reception, Edit. Peter Adamson , pp. 125-149,

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Freudenthal, Gad; Zonta, Mauro
Avicenna among medieval Jews. The reception of Avicenna's philosophical scientific and medical writings in Jewish cultures, East and West .-- 2012 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 22 ii pp. 217-287, (2012)

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Akdoğan, Cemil
Avicenna and Albert's refutation of the extramission theory of vision .-- 1984 ISSN: 0578-8072 : Islamic Studies, vol. 23 iii pp. 151-157, (1984)

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Richardson, Kara
Avicenna and Aquinas on form and generation .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics, Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 251-274,

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
Avicenna and Averroes on the proof of God's existence and the subject-matter of metaphysics .-- 2007 ISSN: 0391-2566 : Medioevo: Rivista di Storia della Filosofia Medievale, vol. 32 pp. 61-97, (2007)

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bizri, Nader el-
Avicenna and essentialism .-- 2001 ISSN: 0034-6632 : Review of Metaphysics: a Philosophical Quarterly, vol. 54 iv / 216 pp. 753-778, (2001)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Adamson, Peter
Avicenna and his commentators on human and divine self-intellection .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics, Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 97-122,

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Janssens, Jules; Smet, Daniel de
Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999, Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 :

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Law, B. C.
Avicenna and his theory of soul .-- Iran Society, Calcutta, 1956 : Avicenna commemoration volume, pp. 179-186,

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Parvin, Manoucher
Avicenna and I: the journey of spirits: a novel .-- Blind Owl Press, Costa Mesa, 1996 :

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Schwartz, D.
Avicenna and Maimonides on immortality: a comparative study .-- Harwood Academic Publishers, in cooperation with the Oxford Centre for Postgraduate Hebrew Studies, Luxembourg, 1995 : Medieval and modern perspectives on Muslim-Jewish relations,
Edit. R. L. Nettler , pp. 185-197,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sina; Maimonides, Moses; Musá b. Maymun; Mosheh ben Maymon; Mosheh ben Maimon; Ibn Maymun, Musa

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Said, Hakim Mohammed
Avicenna and medical ethics .-- Academy of the Socialist Republic of Romania, [Bucharest:], 1981 : 16th International Congress of the History of Science. . . Bucharest. . . 1981: proceedings. C. Meetings on specialized topics; D. Commemorations , pp. 373-378,

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abu Shanab, R. E.
Avicenna and Ockham on the problem of universals .-- 1973 : Pakistan Philosophical Journal, vol. 11 pp. 1-14, (1973)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, D.
Avicenna and the Aristotelian tradition: introduction to reading Avicenna's philosophical works .-- Brill, Leiden, 1988 :

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Arisṭōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wisnovsky, Robert
Avicenna and the Avicennian tradition .-- Cambridge University Press, Cambridge, 2005 : The Cambridge companion to Arabic philosophy
Edit. Peter Adamson and Richard Taylor , pp. 92-136,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Arisṭōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Brown, H. V. B.
Avicenna and the Christian philosophers in Baghdad .-- University of South Carolina Press, Columbia, 1972 : Islamic philosophy and the classical tradition. Essays presented by his friends and pupils to Richard Walzer on his seventieth birthday
Edit. S. M. Stern, Albert Hourani and Vivian Brown , pp. 35-48,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Arisṭōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

D'Ancona Costa, Cristina; Ancona Costa, Cristina d'
Avicenna and the Liber de Causis: a contribution to the dossier .-- 2000 ISSN: 1133-0902 : Revista Española de Filosofía Medieval, vol. 7 pp. 95-114, (2000)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Arisṭōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abadani, Farhad S.
Avicenna and the Persian language .-- 1973 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 26 iv pp. 27-30, (1973)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Arisṭōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Smith, Gerard; Avicenna
Avicenna and the possibles .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, III. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 318-335,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Ibn Sīnā; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna and the problem of the infinite number of souls .-- 1960 ISSN: 0076-5872 : Mediaeval Studies, vol. 22 pp. 232-239, (1960)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Steel, Carlos
Avicenna and Thomas Aquinas on evil .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999, Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 171-196,

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Ibn Sīnā; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Az, Mehmet Ata
Avicenna and Thomas Aquinas on the possibility of talking about God .-- 2013 ISSN: 1309-1786 : Ilahiyat Studies: a Journal on Islamic and Religious Studies, vol. 4 ii pp. 149-181, (2013)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Ibn Sīnā; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, Michael E.
Avicenna and traditional Islamic belief .-- Hungarian National Museum, Budapest, 2003 : The Judeo-Christian-Islamic heritage: philosophical & theological perspectives
Edit. Richard C. Taylor, Irfan A. Omar , pp. 173-192,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Street, Tony
Avicenna and Tusi on the contradiction and conversion of the absolute .-- 2000 ISSN: 0144-5340 : History and Philosophy of Logic, vol. 21 i pp. 45-56, (2000)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

F[oster], K[enelm]
Avicenna and Western thought in the 13th century .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV.
ollected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 160-175,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Reisman, David C.
Avicenna at the ARCE .-- 2001 : Princeton Papers, vol. 9 pp. 131-182, (2001)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Furlani, G[iuseppe]
Avicenna e il Cogito, ergo sum di Cartesio .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, II.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 79-98,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Babinger, F.
Avicenna e l'Italia .-- 1952-3 : Annali della Accademia del Mediterraneo, vol. 1 pp. 19-24, (1952-3)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cerulli, E.
Avicenna et Laurent de Médicis à propos d'un passage de l' 'Altercazione' .-- 1959 ISSN: 0585-5292 : Studia Islamica, vol. 11 pp. 5-27, (1959)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ünver, A. Süheyl
Avicenna explains why stars are visible at night and not during the day .-- 1946 : Journal of the History of Medicine, vol. 1 pp. 330-334, (1946)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Verbeke, G.
Avicenna im Westen: eine historische Begegnung .-- 1981 ISSN: 0044-5975 : Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, vol. 29 pp. 1-12, (1981)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zonta, Mauro
Avicenna in medieval Jewish philosophy .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999, Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 267-279,

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bäck, A.
Avicenna in the age of Columbus .-- Lang, New York, 1998 : Columbus and the New World, Edit. J. C. Schnaubelt & F. Van Fleteren , pp. 19-37,

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Riet, S. van
Avicenna Latinus: Liber de Philosophia Prima sive Scientia Divina I-X .-- Peeters; Leiden: Brill, Louvain, 1983 :
Editor: Van Riet, S.
Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'; Riet, Simone van; Jodogne, Pierre
Avicenna latinus. Codices descripsit M-T. d'Alverny, addenda collegerunt S. van Riet et P. Jodogne .-- Peeters; Leiden: Brill, Louvain-la-Neuve, 1994 :

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, M-T. d'; D'Alverny, M-T; Van Riet, S; Jodogne, P; Riet, S. van
Avicenna Latinus. Codices descripsit M-T. d'Alverny, addenda colligerunt S. van Riet et P. Jodogne .--
Louvain-la-Neuve & Leiden, 1994 :

Philosophy | Greek writings (ancient) | Europe (general); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristōtelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. I .-- 1961 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 28 pp. 281-316, (1961)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. II .-- 1962 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 29 pp. 217-233, (1962)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. III .-- 1963 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 30 pp. 221-272, (1963)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. IV .-- 1964 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 31 pp. 271-286, (1964)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. IX .-- 1969 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 36 pp. 243-280, (1969)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Riet, S. van; Verbeke, G.
Avicenna latinus. Liber primus naturalium: tractatus primus de causis et principiis naturalium. .-- Peeters; Leiden: Brill, Louvain-la-Neuve, 1992 : Éd. critique de la traduction latine médiévale par S. van Riet; introduction doctrinale par G. Verbeke

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Riet, S. van; Janssens, J. ; Allard, A. ; Verbeke, G.
Avicenna latinus. Liber primus Naturalium: tractatus secundus, De motu et de consimilibus. .-- Académie Royale de Belgique, Brussels, 2006 :
Éd. critique par S. van Riet, J. Janssens, A. Allard; introduction doctrinale par G. Verbeke
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Riet, S. van; Janssens, J. ; Allard, A. ; Verbeke, G.
Avicenna latinus. Liber quartus Naturalium: De actionibus et passionibus qualitatum primarum. .-- Peeters; Leiden: Brill, Louvain-la-Neuve, 1989 :
Éd. critique de la traduction latine médiévale et lexiques par S. van Riet; introduction doctrinale par G. Verbeke
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Riet, S. van; Verbeke, G.
Avicenna Latinus. Liber tertius naturalium de generatione et corruptione. .-- Peeters, Leuven, 1988 :
Édition critique de la traduction latine médiévale et lexiques par S. van Riet. Introduction doctrinale par G. Verbeke
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. V .-- 1965 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 32 pp. 257-302, (1965)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. VI .-- 1966 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 33 pp. 305-327, (1966)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. VII .-- 1967 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 34 pp. 315-343, (1967)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. VIII .-- 1968 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 35 pp. 301-335, (1968)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. X .-- 1970 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 37 pp. 327-361, (1970)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenna latinus. XI .-- 1972 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 39 pp. 321-341, (1972)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ibn al-Sina; Avicenna
Avicenna Millenary celebrations in Iran .-- 1954 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 7 i pp. 44-46, (1954)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ishaque, M.
Avicenna Millenary commemorative stamps explained .-- 1952-53 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 6 iii pp. 59-60, (1952-53)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hasse, Dag Nikolaus
Avicenna on abstraction .-- 2001 : Princeton Papers, vol. 9 pp. 39-72, (2001)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna on causal priority .-- Caravan, Delmar, 1981 : Islamic philosophy and mysticism, Edit. Parviz Morewedge , pp. 65-83,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sadiq, 'isa
Avicenna on education .-- 1956 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 9 iv pp. 71-77, (1956)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bäck, Allan
Avicenna on existence .-- 1987 ISSN: 0022-5053 : Journal of the History of Philosophy, vol. 25 iii pp. 351-367, (1987)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Black, Deborah L.
Avicenna on individuation, self-awareness, and God's knowledge of particulars .-- Hungarian National Museum, Budapest, 2003 : The Judeo-Christian-Islamic heritage: philosophical & theological perspectives
Edit. Richard C. Taylor, Irfan A. Omar , pp. 255-281,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rundgren, Fr.
Avicenna on love. Studies in the 'Risala fi mahiyat al 'išq', I .-- 1979 ISSN: 0078-6578 : Orientalia Suecana, vol. 27-8 pp. 42-62, (1979)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, Michael E.
Avicenna on Meno's paradox: on "apprehending" unknown things through known things .-- 2010 ISSN: 0076-5872 : Mediaeval Studies, vol. 71 / 2009 pp. 47-62, (2010)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna on primary concepts in the Metaphysics of his al-Shifa' .-- Pontifical Institute of Mediaeval Studies, Toronto, 1984 : Logos Islamikos: Studia Islamica in honorem Georgii Michaelis Wickens, Edit. R. M. Savory & D. A. Agius , pp. 219-239,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Black, Deborah L.
Avicenna on self-awareness and knowing that one knows .-- University of South Carolina Press, Columbia, 2003 : The unity of science in the Arabic tradition: science, logic, epistemology and their interactions Edit. Shahid Rahman, Tony Street, Hassan Tahiri , pp. 63-87,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Haddawy, Husain
Avicenna on style .-- 1981 ISSN: 1110-8673 : Alif: Journal of Comparative Poetics, vol. 1 pp. 21-37, (1981)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna on the division of the sciences in the Isagoge of his Shifa' .-- 1980 : Journal of the History of Arab Science, vol. 4 pp. 239-251, (1980)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Fatoorchi, Pirooz
Avicenna on the human self-consciousness .-- Kültür A. Ş. , Istanbul, 2008 : Uluslararasi İbn Sînâ Sempozyumu. Bildiriler: 22-24 mayıs 2008, İstanbul, II. International Ibn Sina Symposium. Papers: May 22-24, 2008, Istanbul, II. Editörler: Mehmet Mazak, Nevzat Özkaya , pp. 13-21,
Trans. Mehdiyev, Nebi; Edit. Mehmet Mazak, Nevzat Özkaya , pp. 13-21,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Black, D. L.
Avicenna on the ontological and epistemic status of fictional beings .-- 1997 ISSN: 1122-5750 : Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale, vol. 8 pp. 425-453, (1997)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alper, Ömer Mahir
Avicenna on the ontological nature of knowledge and its categorical status .-- 2006 ISSN: 1536-4569 : Journal of Islamic Philosophy, vol. 2 pp. 25-35, (2006)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hasnawi, Ahmad
Avicenna on the quantification of the predicate (with an appendix on [Ibn Zur'a]) .-- University of South Carolina Press, Columbia, 2003 : The unity of science in the Arabic tradition: science, logic, epistemology and their interactions
Edit. Shahid Rahman, Tony Street, Hassan Tahiri , pp. 295-328,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Zur'a

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sabra, A. I.
Avicenna on theSubject: matter of logic .-- 1980 ISSN: 0022-362X : Journal of Philosophy, vol. 77 pp. 746-764, (1980)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Graham, Terry
Avicenna or Ibn Sina: Persian Sufi founder of Islamic science .-- 2000 : Sufi (London), vol. 45 pp. 22-29, (2000)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bäck, Allan
Avicenna the commentator .-- Brill, Leiden, 2008 : Medieval commentaries on Aristotle's Categories, Edit. Lloyd A. Newton , pp. 31-72,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna; Aristoteles

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Spencer, H(arold)
Avicenna to Ghazipuri: studies in eastern Islamic logic / by H. Spencer .-- Excalibur, London, 1988 :

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Terzioğlu, Arslan
Avicenna und Alchemie .-- I. T. Ü. (Mimarlık Fakültesi Baski Atölyesi), Istanbul, 1981 : Bildiriler, I. Uluslararası Türk-Islam Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresi . . . 1981. Proceedings, I. International Congress on the History of Turkish-Islamic Science and Technology . . . 1981. II: Tip-diş hekimliği-eczacilik tarihi. History of medicine-pharmacy, dental medicine, pp. 133-142,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lindgren, U. ; Von A. Zimmermann
Avicenna und die Grund prinzipien des Gemeinwesens in Francese Eiximenis' Regiment de la cosa publica (Valencia 1383) .-- 1980 : Soziale Ordnungen im Selbstverständis des Mittelalters, vol. 2. Halfband. Berlin &c. pp. 449-459, (1980)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Weisweiler, M.
Avicenna und die iranischen Fürstenbibliotheken seiner Zeit .-- Iran Society, Calcutta, 1956 : Avicenna commemoration volume, pp. 47-63,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Levy, R.
Avicenna--his life and times .-- 1957 ISSN: 0025-7273 : Medical History, vol. 1 pp. 249-261, (1957)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Vansteenkiste, C.
Avicenna-Citaten bij S. Thomas .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 177-227,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna ; Thomas Aquinas,

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wolfson, H. A.
Avicenna, Algazali, and Averroes on divine attributes .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 177-203,

Theology | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā; Ghazālī, Abū Hāmid al-; Averroes; Ibn Rushd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Furlani, Giuseppe
Avicenna, Barhebreo, Cartesio .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, II. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 99-108,

Philosophy | Christianity & Christians; Ibn Sīnā / Avicenna; Bar Hebraeus / Barhebraeus / Abū 'l-Faraj Ibn al-'Ibrī; Descartes, René

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hussaini, Mohammed El-
Avicenna, filosofo umanista .-- 1953 ISSN: 0024-1504 : Levante / Al-Mashriq (Rome), vol. 1i pp. 41-46, (1953)

Theology | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Courtois, V.
Avicenna, the Prince of the Learned .-- 1952-53 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 6 iii pp. 46-53, (1952-53)

Theology | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hau, F. R.
Avicenna: ein "zweiter Galen" .-- 1981 : Iranzamin, vol. 1 i pp. 39-44, (1981)

Theology | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Arberry, A. J.
Avicenna: his life and times .-- Luzac, London, 1952 : Avicenna: scientist and philosopher. A millenary symposium, Edit. G. M. Wickens , pp. 9-28,

Philosophy | Iran - 10th century | Iran - 11th century; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Yusuf, K. M.
Avicenna: his life and works .-- 1972 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 25 iii-iv pp. 158-170, (1972)

Philosophy | Iran - 10th century | Iran - 11th century; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kaur, M.
Avicenna: his life, works and impact .-- 1983 ISSN: 0379-3915 : Studies in History of Medicine, vol. 7 pp. 216-235, (1983)

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Nasr, Seyyed Hossein
Avicenna: prince of science and philosophy .-- 1979 : Ur, vol. Jan. -Feb. pp. 32-35, (1979)

Theology | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Avicenna: scientist and philosopher. A millenary symposium .-- Sage, London, 2010 :
Edit. G. M. Wickens
Theology | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wickens, G. M.
Avicenna: scientist and philosopher. A millenary symposium, Edit. G. M. Wickens .-- Luzac, London, 1952 :

; Avicenna; Ibn Sina Philosophy | Science - general

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, Dimitri
Avicenna: the metaphysics of the rational soul .-- 2012 ISSN: 0027-4909 : Muslim World: a Journal Devoted to the Study of Islam and Christian-Muslim Relations, vol. 102 iii-iv pp. 417-425, (2012)

Philosophy | Ontology; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gabrieli, G.
Avicenna. (Biografie e bibliografie da scienzati arabi.) .-- 1923 : Archivio di storia della scienza, vol. 4 pp. 258-279, (1923)

Philosophy; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Opítz, K.
Avicenna. Das Lehrgedicht über die Heilkunde (Canticum de Medicina). Aus dem Arabischen übersetzt .-- 1940 : Quellen und Studien zur Geschichte der Naturwissenschaften und der Medizin, vol. 7 pp. 304-374, (1940)

Philosophy; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hasse, Dag Nikolaus
Avicenna's 'giver of forms' in Latin philosophy, especially in the works of Albertus Magnus .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics
Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 225-249,
Classification: Pre-modern philosophy & philosophers; Ibn Sina / Avicenna; Albertus Magnus

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J.
Avicenna's 'Letter on the disappearance of the vain intelligible forms after death': presentation and translation .-- 1985 ISSN: 0068-4023 : Bulletin de Philosophie Médiévale, vol. 27 pp. 94-103, (1985)

Philosophy | Eschatology | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Judy, A.
Avicenna's 'Metaphysics' in the Summa contra Gentiles .-- 1975 : Angelicum, vol. 52 pp. 340-384, 541-586, (1975)

Philosophy | Eschatology | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aminrazavi, Mehdi
Avicenna's (Ibn Sina) phenomenological analysis of how the soul (nafs) knows itself (ilm al-huduri) .-- Kluwer Academic, Dordrecht, 2003 : The passions of the soul in the metamorphosis of becoming, Edit. Anna-Teresa Tymieniecka , pp. 91-98,

Philosophy; Razavi, Mehdi Amin; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, Yahya; Sandys, George
Avicenna's Almahad in 17th century England: Sandys, Pococke, Digby, Baron, Cudworth et alii . . . .-- Kültür A. Ş. , Istanbul, 2008 : Uluslararasi İbn Sînâ Sempozyumu. Bildiriler: 22-24 mayıs 2008, İstanbul, II. International Ibn Sina Symposium. Papers: May 22-24, 2008, Istanbul, II. Editörler: Mehmet Mazak, Nevzat Özkaya , pp. 299-318,
Trans. Baş, Osman; Edit. Mehmet Mazak, Nevzat Özkaya , pp. 299-318,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ali, Mohammed Iqbal
Avicenna's approach to cardiac diseases .-- 1993 ISSN: 0304-9558 : Bulletin of the Indian Institute of History of Medicine, vol. 23 ii pp. 137-140, (1993)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna's chapter 'On the relative', in the Metaphysics of the Shifa' .-- State University of New York Press, Albany (USA), 1975 : Essays on Islamic philosophy and science, Edit. George F. Hourani , pp. 83-99,

Medicine | Science - general | Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna's chapter on universals in the Isagoge of his Shifā' .-- : Islam: past influence and present challenge Edit. Alford T. Welch and Pierre Cachia , pp. 34-56,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Yassin, Jafar Al-
Avicenna's concept of physics .-- 1964 : Bulletin of the College of Arts (Baghdad), vol. 7 pp. 55-62, (1964)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Younesie, Mostafa
Avicenna's conception of problematic identity .-- 2010 ISSN: 1740-7125 : Comparative Islamic Studies, vol. 4 i-ii / 2008 pp. 147-155, (2010)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lameer, Joep; Ibn Sina / Avicenna
Avicenna's concupiscence .-- 2013 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 23 ii pp. 277-289, (2013)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gammal, Samir Yahia el-
Avicenna's contribution to the development and progress of medical sciences .-- 1994 ISSN: 0304-9558 : Bulletin of the Indian Institute of History of Medicine, vol. 24 i pp. 15-26, (1994)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Witkam, Jan Just
Avicenna's copyists at work: codicological features of the two Leiden manuscripts of the Kitab al-Shifa' .-- 2012 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 40 ii pp. 223-255, (2012)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Shihadeh, Ayman
Avicenna's corporeal form and proof of prime matter in twelfth-century critical philosophy: Abu l-Barakat, al-Masudi and al-Razi .-- 2014 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 42 iii-iv pp. 364-396, (2014)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina; Razi, Fakhr al-Din al-; Far al-Din al-Razi; Masudi, Sharaf al-Din Muammad; Ibn Sina / Avicenna; Abu 'l-Barakat Hibat Allah al-Baghdadi

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, Michael E.
Avicenna's critique of Platonists in Book VII, Chapter 2 of the Metaphysics of his Healing .-- Peeters en Departement Oosterse Studies, Leuven, 2006 : Arabic theology, Arabic philosophy. From the many to the one: essays in clebration of Richard M. Frank
ed. James E. Montgomery , pp. 355-369,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Medicine; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hasse, Dag Nikolaus
Avicenna's De anima in the Latin West: the formation of a peripatetic philosophy of the soul 1160-1300 .-- Warburg Institute, London, 2000 :

Philosophy | Greek writings (ancient) | Medicine; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bizri, Nader el-
Avicenna's De anima: between Aristotle and Husserl .-- Kluwer Academic, Dordrecht, 2003 : The passions of the soul in the metamorphosis of becoming, Edit. Anna-Teresa Tymieniecka , pp. 67-89,

Philosophy | Geometry; Avicenna; Ibn Sina; Aristoteles; Husserl, Edmund

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ahmed, Asad Q. ; Street, Tony
Avicenna's Deliverance: logic. .-- Oxford University Press, Karachi, 2011 :
Translation and notes by Asad Q. Ahmed; introd. by Tony Street
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Tawara, Akihiro
Avicenna's denial of life in plants .-- 2014 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 24 i pp. 127-138, (2014)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aertsen, Jan A.
Avicenna's doctrine of the primary notions and its impact on medieval philosophy .-- : Islamic thought in the Middle Ages: studies in text, transmission and translation in honour of Hans Daiber
Edit. Anna Akasoy and Wim Raven , pp. 21-42,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, Dimitri
Avicenna's eastern ("Oriental") philosophy. Nature, contents, transmission. (Résumé: La philosophie "orientale" d'Avicenne: nature, contenu, transmission.) .-- 2000 ISSN: 0957-4239 DOI: 10.1017/S0957423900000072 ISSN: 09574239 e-ISSN: 14740524 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 10 ii pp. 155;159-180, (2000)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Reisman, David C.
Avicenna's enthymeme: a pointer .-- 2009 ISSN: 0570-5398 : Arabica: Journal of Arabic and Islamic Studies, vol. 56 vi pp. 529-542, (2009)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bäck, Allan
Avicenna's hermeneutics .-- 2011 ISSN: 0042-7543 : Vivarium, vol. 49 i-iii pp. 9-25, (2011)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Di Vincenzo, Silvia
Avicenna's Isagoge, chap. I, 12, De Universalibus: some observations on the Latin translation .-- 2012 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 40 ii pp. 437-476, (2012)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Druart, Thérèse-Anne;
Avicenna's influence on Duns Scotus' proof for the existence of God in the Lectura .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999
Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 253-266,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rosenthal, E. I. J.
Avicenna's influence on Jewish thought .-- Luzac, London, 1952 : Avicenna: scientist and philosopher. A millenary symposium
Edit. G. M. Wickens , pp. 66-83,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Antoine, R.
Avicenna's influence on mediaeval thought .-- 1956 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 9 ii pp. 21-31, (1956)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Crombie, A. C.
Avicenna's influence on the mediaeval scientific tradition .-- : Avicenna: scientist and philosopher. A millenary symposium
Edit. G. M. Wickens , pp. 84-107,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

C[rombie], A[listair] C.
Avicenna's influence on the medieval scientific tradition .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 136-159,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, D.
Avicenna's mad_hab, with an appendix on the question of his date of birth .-- 1988 ISSN: 1121-2306 : Quaderni di Studi Arabi, vol. 5-6, 1987-88 pp. 323-336, (1988)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, D. ;
Avicenna's madhab, with an appendix on the question of his date of birth .-- 1988 ISSN: 1121-2306 : Quaderni di Studi Arabi, vol. 5-6, 1987-88 pp. 323-336, (1988)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wisnovsky, Robert
Avicenna's metaphysics in context .-- London & Ithaca (USA), 2003 :

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zonta, Mauro
Avicenna's metaphysics in the medieval Hebrew philosophical tradition .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics, Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 153-158,
Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 153-158,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gabrieli, F.
Avicenna's millenary .-- 1950 ISSN: 0012-8376 : East and West, vol. 1 pp. 87-92, (1950)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

McGinnis, Jon
Avicenna's naturalized epistemology and scientific method .-- Ashgate, Farnham, 2013 : The unity of science in the Arabic tradition: science, logic, epistemology and their interactions
Edit. Shahid Rahman, Tony Street, Hassan Tahiri , pp. 129-152,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Treiger, Alexander
Avicenna's notion of transcendental modulation of existence (Taškīk al-wudjūd, analogia entis) and its Greek and Arabic sources .-- Bloomsbury, London, 2010 : Islamic philosophy, science, culture, and religion: studies in honor of Dimitri Gutas
Edit. Felicitas Opwis and David Reisman , pp. 327-363,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Decorte, Jos
Avicenna's ontology of relation: a source of inspiration to Henry of Ghent .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999, Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 197-224,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna; Henricus de Gandavo / Henri de Gand / Henry of Ghent

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Stroumsa, S.
Avicenna's philosophical stories: Aristotle's Poetics reinterpreted .-- 1992 ISSN: 0570-5398 : Arabica, vol. 39 pp. 183-206, (1992)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna; ; Aristōtelēs;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

González Ginocchio, David
Avicenna's philosophy of the animal soul in context .-- 2009 ISSN: 1461-5363 : Animals and otherness in the Middle Ages: perspectives across disciplines
Edit. Francisco de Asís García García, Mónica Ann Walker Vadillo, María Victoria Chico Picaza , pp. 63-73,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Teicher, J[acob] L[eon]
Avicenna's place in Arabic philosophy .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, V. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 1-20,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ünver, A. Süheyl
Avicenna's praise of Euclid .-- 1947 : Journal of the History of Medicine, vol. 2 pp. 198-200, (1947)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna's proof from contingency for God's existence in the Metaphysics of the Shifa' .-- 1980 : Medieval Studies, vol. 42 pp. 337-352, (1980)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Davidson, H. A.
Avicenna's proof of the existence of God as necessary existent being .-- Satura, Naples, 2010 : Islamic philosophical theology
Edit. Parviz Morewedge , pp. 165-187,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna's psychological proof of prophecy .-- 1963 ISSN: 0022-2968 DOI: 10. 1086/371710 ISSN: 00222968 e-ISSN: 15456978 : Journal of Near Eastern Studies, vol. 22 pp. 49-56, (1963)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Fazlur Rahman
Avicenna's psychology. An English translation of Kitāb al-Najāt, book II, chapter VI, with historico-philosophical notes and textual improvements on the Cairo edition .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, V.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 39-175,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ahmed, Asad Q.
Avicenna's reception of Aristotelian modal syllogistics: a study based on conversion rules and the Barbara problematic .-- : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 3-24,
Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Aristotelēs; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kohler, Josef
Avicenna's Rechtsphilosophie .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, I.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 103-108,
Philosophy | Law - theory; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Finnegan, J.
Avicenna's refutation of Porphyrius .-- Iran Society, Calcutta, 1956 : Avicenna commemoration volume, pp. 187-203,

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina; Porphurios / Porphyry / Porphyrius

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Grunebaum, G. E. von
Avicenna's Risâla fī l-'išq and courtly love .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, V. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 177-182,
Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Grunebaum, G. E. von
Avicenna's Risâla fī'l-'išq and courtly love .-- 1952 ISSN: 0022-2968 DOI: 10. 1086/371098 ISSN: 00222968 e-ISSN: 15456978 : Journal of Near Eastern Studies, vol. 11 pp. 233-238, (1952)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Colish, M. L.
Avicenna's theory of efficient causation and its influence on St. Thomas Aquinas .-- Ed. Domenicane Italiane, Naples, 1975 : Atti del Congresso internazionale (Roma-Napoli . . . 1974) Tommaso d'Aquino nel suo settimo centenario I, pp. 296-306,

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Stone, Abraham D.
Avicenna's theory of primary mixture .-- 2008 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 18 i pp. 99-119, (2008)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Avicenna's theory of prophecy in the light of Ash'arite theology .-- Passport, in conjunction with Serpent's Tail, London, Wistow, 1993 : The seed of wisdom: essays in honour of T. J. Meek
Edit. W. S. McCullough , pp. 159-178,
Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bäck, Allan
Avicenna's theory of supposition .-- 2013 ISSN: 0042-7543 : Vivarium, vol. 51 i-iv pp. 81-115, (2013)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Avicenna; Ibn Sīnā
Avicenna's tract on cardiac drugs and essays on Arab cardiotherapy / Institute of History of Medicine and Medical Research, New Delhi, India, and Institute of Health and Tibbi (Medical) Research, Karachi, Pakistan .-- Hamdard Foundation Press, Karachi, 1983 :
Editor: [Abdul Hameed, Hakeem]
Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bell, J. N.
Avicenna's Treatise on love and the nonphilosophical Muslim tradition .-- 1986 ISSN: 0021-1818 : Der Islam, vol. 63 pp. 73-89, (1986)

Ethics | Philosophy | Theology; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Strobino, Riccardo
Avicenna's use of the Arabic translations of the Posterior analytics and the ancient commentary tradition .-- 2012 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 40 ii pp. 355-389, (2012)

Ethics | Philosophy | Theology; Avicenna; Ibn Sīnā; Aristoteles / Aristotle

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Holmyard, E[ric] J[ohn]; Mandeville, D[esmond] C[ameron]
Avicennae De congelatione et conglutinatione lapidum. Being sections of the Kitâb al-Shifâ'. The Latin and Arabic texts edited with an English translation of the latter and with critical notes .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2001 : Chemistry and alchemy: texts and studies, VI.
Studies collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer, Farid Benfeghoul , pp. 147-240,
Chemistry; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gastgeber, C.
Avicennas Brief an Augustinus: zur "Christianisierung" heidnischer Literatur .-- 1995 ISSN: 0006-2022 : Biblos (Vienna), vol. 44 i pp. 13-31, (1995)

Philosophy | Europe (general) - 11th century; Ibn Sīnā / Avicenna; Augustinus / Augustine, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Horten, M[ax]; Wiedemann, E[ilhard]
Avicennas Lehre vom Regenbogen nach seinem Werk al Schifâ. Mit Bemerkungen von E. Wiedemann .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2001 : Optics: texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer, Farid Benfeghoul , pp. 101-112,
Philosophy | Europe (general) - 11th century; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Maróth, Miklós; Avicenna
Avicennas politische Philosophie .-- Peeters, Leuven, 2002 : Studies in Arabic and Islam: proceedings of the 19th congress, Union Européenne des Arabisants et Islamisants, Halle 1998.
Edit. S. Leder with H. Kilpatrick, B. Martel-Thoumian, H. Schönig, pp. 13-22,
Political theory & ideology | Philosophy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wiedemann, E. ; Juynboll, Th. W.
Avicennas Schrift über ein von ihm ersonnenes Beobachtungs-instrument .-- 1927 : Acta Orientalia (Copenhagen), vol. 5 pp. 81-167, (1927)

Political theory & ideology | Philosophy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Schaerer, Patric O.
Avicennas Traktat Hayy ibn Yaqzan und dessen Parallelen mit dem Corpus Hermeticum .-- 2008 ISSN: 0004-4717 : Asiatische Studien. Etudes Asiatiques, vol. 62 i pp. 387-402, (2008)

Arabic literature: classical - prose | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ruska, Julius; Avicenna
Avicennas Verhältnis zur Alchemie .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2001 : Chemistry and alchemy: texts and studies, VI. Studies collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer, Farid Benfeghoul , pp. 242-243,

Alchemy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Birkenmajer, Alexander
Avicennas Vorrede zum "Liber Sufficientiae" und Roger Bacon .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 222-234,
Philosophy | Europe (general) - 13th century; Ibn Sīnā / Avicenna; Bacon, Roger

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Birkenmajer, A.
Avicennas Vorrede zum Liber sufficientiae und Roger Bacon .-- 1934 : Revue Néo-scholastique de Philosophie, vol. 36 pp. 308-320, (1934)

Philosophy | Europe (general) - 12th century; Ibn Sina / Avicenna; Bacon, Roger

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alper, Ömer Mahir
Avicennas's conception of the scope of metaphysics: did he really misunderstand Aristotle .-- 2007 ISSN: 1303-5746 : İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, vol. 16 pp. 85-103, (2007)

Philosophy: modern | Ottoman Empire - 19th century | Ottoman Empire - 20th century | Turkey - 1922-2000; Ibn Sina / Avicenna; Aristoteles / Aristotle

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ibn Sina; Avicenna
Avicenne / La métaphysique du Shifa, Livres de VI à X. .-- Vrin, Paris, 1985 : Traduction française du texte arabe de l'édition du Caire, notes et commentaires par G. C. Anawati

Philosophy | Eschatology

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Mazliak, Paul
Avicenne & Averroès: médecine et biologie dans la civilisation de l'Islam .-- Vuibert: ADAPT, Paris, 2004 :

Biology | Medicine; Avicenna; Ibn Sīnā; Averroes; Ibn Rushd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Büttgen, Philippe
Avicenne à Ratisbonne. Introduction à la théologie comparative .-- Fayard, Paris, 2009 : Les Grecs, les Arabes et nous. Enquête sur l'islamophobie savante. Sous la dir. de Philippe Büttgen, Alain de Libera, Marwan Rashed, Irène Rosier-Catach , pp. 235-257,

Europe (general) - medieval | Christianity & Christians | Theology

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cortabarría-Beitia, A.
Avicenne dans le "Pugio fidel" de Raymond Martin .-- 1989 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 19 pp. 9-16, (1989)

Science - general | Philosophy | Theology ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Badawi, Abdurrahman
Avicenne en Espagne musulmane. Pénétration et polémique .-- Instituto Hispano-Árabe de Cultura, Madrid, 1981 : Milenario de Avicena, pp. 9-25,

Theology | Philosophy | Political theory & ideology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gilson, E.
Avicenne en Occident au Moyen Age .-- 1969 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 36 pp. 83-121, (1969)

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicenne en Occident: réunis en hommage à l'auteur. Recueil d'articles .-- Vrin, Paris, 1993 :

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Madkour, Ibrahim
Avicenne en Orient et en Occident .-- 1982 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 15 pp. 223-230, (1982)

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Debout, M.
Avicenne et Ibn Tufayl. Quelques aspects de deux allégories philosophiques arabes: le récit de 'Hayy ben Yaqsan', 'Le Vivant, fils du Vigilant' .-- Institut du Monde Arabe, Paris, [1989]1989 : Actes MELCOM 10e . . . (Middle East Libraries Committee) . . . 1988, pp. 104-107,

Philosophy | Latin | Translation, translating & interpreting; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Tufayl, Abū Bakr Muhammad

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J.
Avicenne et le Kitab al-Madnun d'al-Ghazali .-- 1976 ISSN: 0068-4023 : Bulletin de Philosophie Médiévale, vol. 18 pp. 51-59, (1976)

Science - general | Philosophy; Ghazali, Abu Hamid al-; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Strohmaier, Gotthard
Avicenne et le phénomène des écrits pseudépigraphiques .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999, Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 37-46,

Philosophy | Judaism & Jews | Greek writings (ancient) | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

[Gilson, Étienne]
Avicenne et le point de départ de Duns Scot .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, III. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 125-185,

Philosophy | Europe (general) - medieval; Avicenna; Ibn Sīnā; Duns Scotus, John

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardet, Louis
Avicenne et le problème de sa "philosophie (ou sagesse) orientale" .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, IV. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 189-198,

Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Corbin, Henry
Avicenne et le récit visionnaire .-- Istituto Italiano per il Medio ed Estremo Oriente, Rome, 1955 : Conferenze tenute all' Is. M. E. O. da H. Corbin . . . . II, pp. 1-39,

Philosophy | Sufism (mysticism); Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lory, P.
Avicenne et le soufisme: à propos de la Risāla Nayrūziyya .-- 1996 ISSN: 0253-1623 : Bulletin d'Études Orientales, vol. 48 pp. 137-144, (1996)

Sufism (mysticism) | Qur'ān & Quranic studies / Koran / Kuran / Qoran / Coran ; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Janssens, J[ules]
Avicenne et sa "paraphrase-commentaire" du livre Lambda (Kitab al-insaf) .-- 2003 ISSN: 1370-7493 : Recherches de Théologie et Philosophie Médiévales. Forschungen zur Theologie und Philosophie des Mittelalters, vol. 70 ii pp. 401-416, (2003)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Counet, Jean-Michel
Avicenne et son influence sur la pensée de Jean Duns Scot .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999, Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 225-252,

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Brătescu, G.
Avicenne le médecin .-- Academy of the Socialist Republic of Romania, [Bucharest:], 1981 : 16th International Congress of the History of Science. . . Bucharest. . . 1981: proceedings. C. Meetings on specialized topics; D. Commemorations , pp. 367-372,

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ben Yahia, B.
Avicenne médecin: sa vie, son oeuvre .-- 1952 : Revue de l'Histoire des Sciences, vol. 5 pp. 350-358, (1952)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sabri, T.
Avicenne philosophe et mystique dans le miroir de trois récits: Hayy b. Yaqzan, l'Oiseau, Salaman et Absal .-- 1980 ISSN: 0570-5398 : Arabica, vol. 27 pp. 257-274, (1980)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Fouchécour, C-H. de; De Fouchécour, C-H.
Avicenne, al-Qošeyri et le récit de l'échelle de Mahomet .-- Peeters, Leuven, 1996 : Le voyage initiatique en terre d'islam. Ascensions célestes et itinéraires spirituels / sous la dir. de Mohammad Ali Amir-Moezzi , pp. 173-198,

Prophet Muhammad | Mi'rāj & Isrā'; Avicenna; Ibn Sīnā; Qushayrī, Abū 'l-Qāsim al-; Muhammad, the Prophet

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J. R.
Avicenne, La définition de l'âme. Section I de l'Epître des états de lâme. Traduction critique et lexique .-- Vrin, Paris, 1997 : Langages et philosophie: hommage à Jean Jolivet,
Edit. A. de Libera, Abdelali Elamrani-Jamal, A. Galonnier , pp. 239-256,
Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sinoué, G.
Avicenne, ou, La route d'Ispahan .-- Denoël, Paris, 1989 :

Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

[Ibn Sīnā]; Avicenna;
Avicenne. Le livre de science (Dānesh-nāmeh), I-II. .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 :
Trad. Mohammed Achena et Henri Massé
Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ibn Sīnā; Avicenna
Avicenne. Le Livre de Science. I (Logique, métaphysique). II (Science naturelle, mathématiques) .-- University Press of Florida, Gainesville, 2011 :
Trans. Achena, Mohammad; Massé, H.
Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wisnovsky, Robert
Avicennism and exegetical practice in the early commentaries on the Isharat .-- 2013 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 41 iii-iv pp. 349-378, (2013)

Philosophy Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alverny, Marie-Thérèse d'
Avicennisme en Italie .-- Accademia Nazionale dei Lincei, Rome, 1971 : Convegno internazionale . . . 1969. Tema: Oriente e Occidente nel medioevo: filosofia e scienze, pp. 117-144,

Philosophy | Translation, translating & interpreting | Latin; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Contenson, P. M. De
Avicennisme latin et vision de Dieu au debut du XIIIe siècle .-- 1959 ISSN: 0373-5478 : Archives d'Histoire Doctrinale et Littéraire du Moyen Age, vol. 26 pp. 29-97, (1959)

Philosophy | Translation, translating & interpreting | Latin; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Worek, Jose; Gregorius de Arimino (Rimini);
Avicennismus et Averroismus in gnoseologia Gregorii Ariminensis, O. S. A. (+1358) .-- Nacional, Madrid, 1979 : Actas del V Congreso Internacional de Filosofía Medieval. II, pp. 1359-1370,

Theology | Cosmogony | Philosophy Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Khoury, Raif Georges
Avicennismus, Neuplatonismus und Weltbürgertum im Werke des Djubrān (=Gibran) Khalīl Djubrān (1883-1931) .-- Winter, Heidelberg, 2005 : Platonismus im Orient und Okzident: neuplatonische Denkstrukturen im Judentum, Christentum und Islam.
Hrsg. Raif Georges Khoury, Jens Halfwassen , pp. 265-280,
Theology | Cosmogony | Philosophy / Averroes; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Berthels, E. E.
Avitsenna i persidskaya literatura. (Avicenne et la littérature persane) .-- 1938 : Bulletin de l'Académie des Sciences de St Pétersbourg/Izvestiya Akademii Nauk pp. 75-94, (1938)

Theology | Cosmogony | Philosophy / Averroes; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Borisov, A. Ya.
Avitsenna kak vrach i filosof (Avicenne, médecin et philosophe.) .-- 1938 : Bulletin de l'Académie des Sciences de St Pétersbourg/Izvestiya Akademii Nauk, vol. 1938 i-ii pp. 51-74, (1938)

Greek writings (ancient) | Philosophy | Translation, translating & interpreting | Arabic language | Latin; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

McGinnis, Jon
Avoiding the void: Avicenna on the impossibility of circular motion in a void .-- Warburg Institute, London & Turin, 2007 : Classical Arabic philosophy: sources and reception
Edit. Peter Adamson , pp. 74-89,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group .-- Warburg Institute; Turin: Nino Aragno, London, 2011 :
Editor: Reisman, David C; Rahim, Ahmed H. al-Added
Philosophy | Judaism & Jews ; AvicennaAdded ; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Reisman, David C. ; Rahim, Ahmed H. al-
Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group, .-- Brill, Leiden, 2003 :
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim
Philosophy | Judaism & Jews ; AvicennaAdded ; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Dibaj, Mousa
Being and its differentiation from essence in Avicenna and Thomas Aquinas .-- 1992 : International Journal of Humanities of the Islamic Republic of Iran, vol. 3 iii-iv pp. 3-7, (1992)

Philosophy | Judaism & Jews ; AvicennaAdded ; Ibn Sīnā; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bizri, Nader el-
Being and necessity: a phenomenological investigation of Avicenna's metaphysics and cosmology .-- Springer, Dordrecht, 2006 : Islamic philosophy and Occidental phenomenology on the perennial issue of microcosm and macrocosm,
Edit. Anna-Teresa Tymieniecka , pp. 243-261,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Plessner, M.
Beiträge zur islamischen Literaturgeschichte. II. Über einige Schriften Avicennas und al-Farabis zur Psychologie und Ethik .-- Mass, Jerusalem, 1958 : Ignace Goldziher memorial volume. II,
Edit. Samuel Löwinger, Alexander Scheiber, Joseph Somogyi , pp. 71-82,
Philosophy; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Jaffer, Tariq
Bodies, souls and resurrection in Avicenna's ar-Risāla al-adhawīya fī amr al-ma'ād .-- 1996 : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 163-174,
Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Belo, Catarina
Chance and determinism in Avicenna and Averroes .-- Brill, Leiden, 2007 :

Philosophy; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Anawati, G. C.
Chronique avicenienne 1951-1960 .-- 1960 : Revue Thomiste, vol. 60 pp. 614-634, (1960)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Virk, H. S.
Concept of Wajib al wujud in Avicenna's philosophy .-- 1990 ISSN: 0975-086X : Journal of Central Asian Studies (University of Kashmir), vol. 1 i pp. 28-32, (1990)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Tlili, Abderrahman
Contribution à l'étude de la psychologie à travers la philosophie avicennienne .-- Université de Tunis I, Tunis, 1995 :

Philosophy | Animals (in Islamic arts, literatures, folklore, traditions, cultures, law) | Brethren of Purity / Ikhwan al-Safa'; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Frank, Richard M.
Creation and the cosmic system: al-Ghazâlî and Avicenna .-- Winter, Heidelberg, 1992 :

Mu'tazilah | Cosmogony | Cosmology | Theology; Avicenna; Ibn Sīnā; Ghazālī, Abū Hāmid al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Banu, I.
Créativité humaine - créativité prophétique chez Ibn-Sina .-- Academy of the Socialist Republic of Romania, [Bucharest:], 1981 : 16th International Congress of the History of Science. . . Bucharest. . . 1981: proceedings. C. Meetings on specialized topics; D. Commemorations , pp. 361-366,

; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ahmad, Rasheed Uddin
Critical appreciation of Avicenna's theories and terminology of drugs for general and cardiac ailments in Kitābul-adviyah- qalbiyah .-- 1977 ISSN: 0304-9558 : Bulletin of the Indian Institute of History of Medicine, vol. 7 pp. 138-143, (1977)

Mu'tazilah | Cosmogony | Cosmology | Theology; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rubio, L.
Cuatro pensadores musulmanes: Alkindi, Alfarabi, Avicena (ibn Sina) y Algazzali (Algazel), a los dos lados de la frontera cristiano-islámica en el siglo XII y parte del XIII .-- 1988 ISSN: 0009-7756 : Ciudad de Dios, vol. 201 pp. 324-339, (1988)

Mu'tazilah | Cosmogony | Cosmology | Theology; Kindī, Ya'qūb b. Ishāq al-; Fārābī, Abū Nasr Muhammad al-; Ghazālī / Ghazzālī, Abū Hāmid al-; Gazālī / Gazzālī, Abū Hāmid al-; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Segovia, Carlos A.
Cuestiones divinas. (Ilahiyyat): textos escogidos / Avicena (Abu Ali b. Sina) .-- Biblioteca Nueva, Madrid, 2006 :

edición y traducción de Carlos A. Segovia
Philosophy; Ibn Sina / Avicenna;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, Jean
Cultes, magie et intellection: l'homme et sa corporéité selon Avicenne .-- Eds de l'Institut supérieur de Philosophie, Louvain-la-Neuve, 1986 : L'homme et son univers au moyen âge. Actes du septième congrès international de philosophie médiéval 1982,
Edit. Christian Wenin. Vol. I , pp. 220-233,
Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

De Libéra, A. ; Libéra, A. de
D'Avicenna à Averroès, et retour. Sur les sources arabes de la théorie scolastique de l'un transcendantal. (Abstract: From Avicenna to Averroes and back: concerning the Arabic sources of the scholastic theory of the transcendental One.) .-- 1994 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 4 i pp. 4;141-179, (1994)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna; Ibn Rushd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardinali, Mariella
Da Avicenna ad Averroè: Questiones super librum de anima, Oxford 1250 c. a. (ms. Siena Com. L. III. 21) .-- 1992 : Rivista di Storia della Filosofia, vol. 47 ii pp. 375-407, (1992)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna; Ibn Rushd; Aristoteles

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Stone, Gregory B.
Dante as celestial soul: the final verses of Paradiso in the light of Avicenna's metaphysics .-- 2012 ISSN: 0026-7910 : MLN, vol. 127 i (Supplement) pp. S99-S109, (2012)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna ; Dante Alighieri

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Eichner, Heidrun
Das Avicennische Corpus Aristotelicum: zur Virtualisierung des Aristotelestextes in der Postavicennischen Tradition .-- Fondation Hardt pour l'Étude de l'Antiquité Classique, Geneva, 2011 : Entre Orient et Occident: la philosophie et la science gréco-romaines dans le monde arabe.
Huit exposés suivis de discussions: entretiens préparés par Richard Goulet et Ulrich Rudolph, présidés par Christoph Riedweg et édités par Pascale Derron, Vandœuvres - Genève, 22-27 août 2010 , pp. 197-239,
Greek writings (ancient) | Philosophy; Aristotelēs / Aristotle; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Brentjes, B.
Das Tausendjahrjubileum Avicennas in der USSR .-- 1982 ISSN: 0079-0893 : Persica, vol. 10 pp. 297-299, (1982)

Greek writings (ancient) | Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Roland-Gosselin, M. D.
De distinctione inter essentiam et esse apud Avicennam et D. Thomam .-- 1925 : Xenia Thomistica, vol. 111 pp. 281-288, (1925)

Greek writings (ancient) | Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Roland-Gosselin, Mar[ie] Dom[inique]
De distinctione inter essentiam et esse apud Avicennam et D. Thomam .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, I. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 249-256,

Philosophy | Europe (general) - medieval; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint ; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Saranyana, José Ignacio
De la teología a la mística pasando por la filosofía. Sobre el itinerario intelectual de Avicena .-- 1988 ISSN: 0066-5215 : Anuario Filosófico, vol. 21 i pp. 85-96, (1988)

Philosophy - medieval; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Riet, S. van
De Latijnse vertaling van Avicenna's Kitab al-Nafs. Inleidende studie .-- 1964 : Orientalia Gandensia, vol. 1 pp. 203-216, (1964)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Segovia, Carlos A.
Del entendimiento al ángel: en torno al lugar de la gnosis aviceniana .-- Brepols, [Turnhout], 2006 : Intellect et imagination dans la philosophie médievale. Intellect and imagination in medieval philosophy. Intelecto e imaginaçao na filosofia medieval: Actes du XIe congrès international de philosophie médiévale . . . . Porto . . . 2002. Vol. I.
Éd. Maria Cândida Pacheco, José F. Meirinhos , pp. 563-569,
Philosophy | Ontology; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Elaut, L.
Der Avicenna-Kommentar des Chirurgen Leonardo de Bertapaglia .-- 1957 : Archiv für Geschichte der Medizin (Südhoffs), vol. 41 pp. 18-26, (1957)

Philosophy | Ontology; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Spies, O.
Der deutsche Beitrag zur Erforschung Avicennas .-- Iran Society, Calcutta, 1956 : Avicenna commemoration volume, pp. 93-103,

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ivry, A. L.
Destiny revisited: Avicenna's concept of determinism .-- Editorial Enterprises, Delhi, 1982 : Islamic theology and philosophy: studies in honor of G. F. Hourani
Edit. M. E. Marmura , pp. 160-171;302-304,
Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ruska, Julius
Die Alchemie des Avicenna .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2001 : Chemistry and alchemy: texts and studies, VI.
Studies collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer, Farid Benfeghoul , pp. 244-281,
Alchemy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kurdzialek, Marian
Die ersten Auswirkungen Avicennas 'Liber de anima seu sextus de naturalibus' und Averroes' 'Metaphysik' auf die Lateiner .-- Nacional, Madrid, 1979 : Actas del V Congreso Internacional de Filosofía Medieval. II, pp. 897-903,

Philosophy; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Danesh Pazhuh, Mohammad Taqi
Die philosophische Terminologie Avicennas und ihr Äquivalent im Lateinischen .-- 1989 ISSN: 0934-358X : Spektrum Iran, vol. 2 i pp. 15-21, (1989)

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kleine, Wilhelm
Die Substanzlehre Avicennas bei Thomas von Aquin auf Grund der ihm zugänglichen lateinischen Übersetzung .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, II.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 1-221,
Philosophy | Arabic language | Translation, translating & interpreting | Latin; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint ; Avicenna; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Maróth, M.
Die Topik Avicennas und ihre Rolle in den arabischen Wissenschaften .-- 1981 ISSN: 0044-5975 : Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, vol. 29 pp. 33-41, (1981)

Philosophy | Arabic language | Translation, translating & interpreting | Latin; Avicenna; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Borruso, A.
Dieta e igiene nel "Poema della medicina" di Avicenna .-- 1985 ISSN: 0393-246X : Islàm: Storia e Civiltà, vol. 4 pp. 42-55, (1985)

Philosophy | Arabic language | Translation, translating & interpreting | Latin; Avicenna; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Schöck, Cornelia
Discussions on conditional sentences from the year AH17/AD638 to Avicenna (d. AH 428/AD1037) .-- Warburg Institute, London & Turin, 2007 : Classical Arabic philosophy: sources and reception, Edit. Peter Adamson , pp. 55-73,

Philosophy | Arabic language | Translation, translating & interpreting | Latin; Avicenna; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Madkour, Ibrahim;
Duns Scot entre Avicenne et Averroes .-- 1967 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 9 pp. 119-132, (1967)

Science - modern | Philosophy Ibn Sina; Avicenna; Duns Scotus, John; Averroes; Ibn Rushd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Osman, Hussein E. ; AboHassan, Atalla A.
Effect of NPK fertilization on growth and dry matter accumulation in mangrove [Avicennia marina (Forssk) vierh] grown in western Saudi Arabia .-- 2010 ISSN: 1319-1039 : Journal of King Abdulaziz University: Meteorology, Environment and Arid Land Agriculture Sciences, vol. 21 ii pp. 57-70, (2010)

Science - modern | Philosophy Ibn Sina; Avicenna; Duns Scotus, John; Averroes; Ibn Rushd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lüling, Günter
Ein anderer Avicenna. Kritik seiner Autobiographie und ihrer bisherigen Behandlung .-- Steiner, Wiesbaden, 1977 : XIX. Deutscher Orientalistentag . . . 1975 in Freiburg im Breisgau: Vorträge. Hrsg. Wolfgang Voigt , pp. 496-513,

Science - modern | Philosophy Ibn Sina; Avicenna; Duns Scotus, John; Averroes; Ibn Rushd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kutsch, Wilhelm
Ein neuer Text zur Seelenlehre Avicennas .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, V. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 259-290,
Philosophy | Psychology; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kraus, P.
Eine arabische Biographie Avicennas .-- 1932 DOI: 10. 1007/BF01765479 ISSN: 00232173 e-ISSN: 14321440 : Klinische Wochenschrift, vol. 11 pp. 1880-1884, (1932)

Philosophy | Psychology; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, Miguel
El concepto de metafísica de Avicena .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999
Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 47-56,
Philosophy | Psychology; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Vázquez de Benito, María de la Concepción
El inicio de la enseñanza del árabe en Salamanca y la Cátedra de Avicena .-- Ediciones Universidad de Salamanca, Salamanca, 2012 : Septimo centenario de los estudios orientales en Salamanca. A. Agud . . . [et al.] (eds.) , pp. 321-329,

Philosophy | Psychology; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

[Jabiri, Muhammad Abid al-]; Jabri, Mohammed Abed al-; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-
El legado filosófico árabe: Alfarabi, Avicena, Avempace, Averroes, Abenjaldún. Lecturas contemporáneas / Mohamed Ábed Yabri; trad. del árabe, notas e índice de Manuel C. Feria García .-- Trotta, Madrid, 2001 :

Political theory & ideology | Philosophy: modern; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Bajja / Avempace / Ibn Bajah; Ibn Khaldun; Ibn aldun; Feria García, Manuel C.

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Puig Montada, Josep
El pensamiento en Irán después de Avicena. El ejemplo de Nasîr ad-Dîn at-Tûsî .-- 2011 ISSN: 1133-0902 : Revista Española de Filosofía Medieval, vol. 18 pp. 23-36, (2011)

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Nasir al-Din Tusi; Tusi, Nasir al-Din

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, M.
El poema de Avicena sobre el alma .-- 1952 : Miscelánea de Estudios Árabes y Hebraicos, vol. 1 pp. 67-83, (1952)

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Panzeca, Ivana
El simbolismo geográfico en Avicena y Suhrawardi .-- Ediciones Universidad de Salamanca, Salamanca, 2012 : Septimo centenario de los estudios orientales en Salamanca. A. Agud . . . [et al.] (eds.) , pp. 303-311,

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Suhrawardi al-Maqtul, Yahyá b. Habash al-; Suhravardi, Shihab al-Din Yahyá

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Janssens, Jules
Éléments avicenniens dans le livre Al-maqṣad d'al-Ghazālī .-- 2014 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 30 pp. 91-103, (2014)

Philosophy; Ghazālī / Ghazzālī, Abū Hāmid al-; Ġazālī / Ġazzālī, Abū Hāmid al-; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ramón Guerrero, Rafael; Alexandros of Aphrodisias ; Gilson, Etienne
En el centenario de E. Gilson: Las fuentes árabes del agustinismo avicenizante y el "Perì noû" de Alejandro de Afrodisia. Estado de la cuestión .-- 1984 ISSN: 0211-2337 : Anales del Seminario de Historia de la Filosofía, vol. 4 pp. 83-106, (1984)

Ethics | Greek writings (ancient) | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Anawati, G. C.
En marge d'un millénaire: Avicenna à Bagdad .-- 1952 : Mardis de Dar El-Salem pp. 225-243, (1952)

Greek writings (ancient) | Philosophy | Aetiology / Etiology ; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Craemer-Ruegenberg, I.
'Ens est quod primum cadit in intellectu' - Avicenna und Thomas von Aquin .-- Böhlau, Cologne, 1991 : Gottes ist der Orient, Gottes ist der Okzident: Festschrift für Abdoldjavad Falaturi zum 65. Geburtstag. Hrsg. U. Tworuschka , pp. 133-142,

Philosophy | Christianity & Christians | Theology ; Avicenna; Ibn Sīnā; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Craemer-Ruegenberg, I.
Ens est quod primum cadit in intellectu' - Avicenna und Thomas von Aquin .-- Böhlau, Cologne, 1991 : Gottes ist der Orient, Gottes ist der Okzident: Festschrift für Abdoldjavad Falaturi zum 65. Geburtstag.
Hrsg. U. Tworuschka , pp. 133-142,
Philosophy | Europe (general) - 11th century; Ibn Sīnā / Avicenna; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Udina i Cobo, Josep Manuel; Bloch, Ernest
Ernest Bloch y el averroísmo de su Avicena y la izquierda aristotélica .-- Sociedad de Filosofía Medieval, Zaragoza, 1999 : Averroes y los averroísmos: actas del III Congreso Nacional de Filosofía Medieval. (Coord. Jorge M. Ayala Martínez) , pp. 371-385,

Philosophy | Theology | Judaism & Jews | Greek writings (ancient); Ibn Rushd; Averroes

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Belo, Catarina
Essence and existence in Avicenna and Averroes .-- 2009 ISSN: 0211-3589 : Al-Qantara: Revista de Estudios Árabes, vol. 30 ii pp. 403-426, (2009)

Philosophy | Theology | Judaism & Jews | Greek writings (ancient); Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abdul, M. O. A.
'Essence and existence in relation to God': a comparative note between Avicenna and St. Thomas Aquinas .-- 1981 : Orita, vol. 13 ii pp. 50-57, (1981)

Philosophy | Christianity & Christians | Theology ; Avicenna; Ibn Sīnā; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abdul, M. O. A.
Essence and existence in relation to God': a comparative note between Avicenna and St. Thomas Aquinas .-- 1981 : Orita, vol. 13 ii pp. 50-57, (1981)

Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Burrell, D. B.
Essence and existence: Avicenna and Greek philosophy .-- 1986 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 17 pp. 53-66, (1986)

Theology | Philosophy | Judaism & Jews | Christianity & Christians; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Eichner, Heidrun
Essence and existence. Thirteenth-century perspective in Arabic-Islamic philosophy and theology. Fahr al-Dīn al-Rāzī's al-Mulahhas fi al-hikma and the Arabic reception of Avicennian philosophy .-- 1986 ISSN: 1762-3162 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics
Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 123-151,
Theology | Philosophy | Judaism & Jews | Christianity & Christians; Ibn Sīnā / Avicenna; Rāzī, Fakhr al-Dīn al-; Fahr al-Dīn al-Rāzī; Fahr al-Dīn al-Rāzī

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Eichner, Heidrun
Essence and existence. Thirteenth-century perspective in Arabic-Islamic philosophy and theology. Far al-Din al-Razi's al-Mulaas fi al-hikma and the Arabic reception of Avicennian philosophy .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics, Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 123-151,

Theology | Philosophy | Judaism & Jews | Christianity & Christians; Ibn Sīnā / Avicenna; Rāzī, Fakhr al-Dīn al-; Fahr al-Dīn al-Rāzī; Fahr al-Dīn al-Rāzī

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gabrieli, Francesco
Estetica e poesia araba nell'interpretazione della Poetica Aristotelica presso Avicenna e Averroé .-- 1929-30 ISSN: 0392-4866 : Rivista degli Studi Orientali, vol. 12 pp. 291-331, (1929-30)

Theology | Philosophy | Judaism & Jews | Christianity & Christians; Ibn Rushd; Averroes; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gabrieli, F[rancesco]
Estetica e poesia araba nell'interpretazione della poetica aristotelica presso Avicenna e Averroè .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, II. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 37-77,

Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sina; Aristoteles

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Black, D. L.
Estimation (wahm) in Avicenna: the logical and psychological dimensions .-- 1993 : Dialogue: Canadian Philosophical Review / Revue Canadienne de Philosophie, vol. 32 ii pp. 219-258, (1993)

Philosophy | Ontology | Epistemology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Anawati, G. C.
Études avicenniennes .-- 1961 : Revue Thomiste, vol. 61 pp. 109-135, (1961)

Philosophy | Ontology | Epistemology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Şahin, Eyüp
Existentialism and Ibn Sînâ (Avicenna) .-- 2009 ISSN: 1876-3855 : İslam Araştırmaları. Journal of Islamic Research (Islamitische Universiteit van Europa), vol. 2 ii pp. 101-114, (2009)

Philosophy | Existentialism; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Menn, Stephen
Farabi in the reception of Avicenna's metaphysics: Averroes against Avicenna on being and unity .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics, Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 51-96,

Philosophy | Christianity & Christians; Ibn Sina / Avicenna; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Street, Tony
Faraddin ar-Razi's critique of Avicennan logic .-- Brill, Leiden, 2005 : Logik und Theologie. Das Organon im arabischen und im lateinischen Mittelalter. Hrsg. Dominik Perler & Ulrich Rudolph , pp. 99-116,

Philosophy | Logic; Avicenna; Ibn Sina; Fakhr al-Din al-Razi; Razi, Fakhr al-Din al-; Far al-Din al-Razi

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Coccio, Agostino
Filosofia e religione secondo Avicenna .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, III. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 243-254,

Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ramón Guerrero, Rafael
Filosofía y mística en el Islam: Avicena e Ibn Tufayl .-- [Universidad de El Cairo], Cairo, 1998 : Ponencias IV Congreso Internacional de Civilización Andalusí. Homenaje al ilustre arabista D. Emilio García Gómez, 3-5 marzo 1998, pp. 313-326,

Philosophy | Sufism (mysticism); Avicenna; Ibn Sīnā; Ibn Tufayl, Abū Bakr Muhammad

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cillis, Maria de
Free will and predestination in Islamic thought: theoretical compromises in the works of Avicenna, Ghazālī and Ibn 'Arabī .-- Routledge, Abingdon & New York, 2014 :

Theology | Philosophy | Sufism (mysticism)

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abid, Syed Abid Ali
Fresh light on Avicenna. An annotated translation of the autobiographical fragment .-- 1958 : Iqbal, vol. 7i pp. 18-35, (1958)

Theology | Philosophy | Sufism (mysticism)

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
From al-Kindi to al-Farabi: Avicenna's progressive knowledge of Aristotle's Metaphysics according to his autobiography. (Résumé: D'al-Kindi à al-Farabi: la connaissance progressive de la Métaphysique d'Aristote par Avicenne, d'après l'Autobiographie d'Avicenne.) .-- 2001 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 11 ii pp. 155;257-295, (2001)

Theology | Philosophy | Sufism (mysticism); Kindi, Yaqub b. Ishaq al-; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Aristoteles / Aristotle; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, Yahya
From al-Ma'mūn to Ibn Sab'īn via Avicenna: Ibn Taymīya's historiography of falsafa .-- Brill, Leiden, 2012 : Islamic philosophy, science, culture, and religion: studies in honor of Dimitri Gutas
Edit. Felicitas Opwis and David Reisman , pp. 453-475,
Theology | Philosophy | Sufism (mysticism); Ibn Sīnā / Avicenna; Ma'mūn, al-, 'Abbasid Caliph ; Ibn Taymīya, Taqī al-Dīn Ahmad; Ibn Sab'īn 'Abd al-Haqq

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Eggermont, P. H. L.
Further notes on Avicenna's millenary .-- 1982 ISSN: 0079-0893 : Persica, vol. 10 pp. 300-301, (1982)

Theology | Philosophy | Sufism (mysticism); Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gätje, H.
Gedächtnis und Erinnerung bei Avicenna und Averroes .-- 1988 : Acta Orientalia (Copenhagen), vol. 49 pp. 7-36, (1988)

Philosophy | Logic ; Ibn Sina; Avicenna; Ibn Rushd; Averroes

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Baffioni, C.
Gnoseologia e mistica nell'interpretazione avicenniana dell'intelletto agente .-- 1981 : Annali, Istituto Universitario Orientale di Napoli, vol. 41 pp. 597-622, (1981)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Conferences, congresses, symposia, etc. ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wolfson, H. A. ; Goichon, Amélie-Marie
Goichon's three books on Avicenna's philosophy .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 167-176,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Macúch, Rudolf
Greek and Oriental sources of Avicenna's and Sohrawardi's theosophies .-- 1983 ISSN: 1108-4103 : Graeco-Arabica, vol. 2 pp. 9-22, (1983)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna; Suhrawardī al-Maqtūl, Yahyá b. Habash al-; Suhravardī, Shihāb al-Dīn Yahyá

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Teicher, Jacob
Gundissalino e l'agostinismo avicennizzante .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 236-242,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Augustinus / Augustine, Saint ; Ibn Sīnā / Avicenna; Gundissalinus, Dominicus; Dominicus Gundissalinus

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Husain, S. A.
Hakeem Ali Gilani a commentator of canon of Avicenna .-- 1997 ISSN: 0304-9558 : Bulletin of the Indian Institute of History of Medicine, vol. 27 i pp. 47-51, (1997)

Philosophy | Europe (general) - medieval ; Gīlānī, Hakīm 'Alī; 'Alī Gīlānī, Hakīm ; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Fontaine, Resianne
Happy is he whose children are boys': Abraham ibn Daud and Avicenna on evil .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics, Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 159-175,

Philosophy | Europe (general) - medieval ; Abraham b. Dawud; Ibn Dawud, Abraham; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aminrazavi, Mehdi; Razavi, Mehdi Amin; Razavi, Mehdi Amin
He who knows himself knows his Lord: reflections on Avicenna's suspended man argument .-- Hungarian National Museum, Budapest, 2003 : The Judeo-Christian-Islamic heritage: philosophical & theological perspectives
Edit. Richard C. Taylor, Irfan A. Omar , pp. 243-254,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Brown, Jerome V.
Henry's theory of knowledge: Henry of Ghent on Avicenna and Augustine .-- Leuven University Press, Leuven, 1996 : Henry of Ghent: proceedings of the International Colloquium on the occasion of the 700th anniversary of his death (1293)
Edit. W. Vanhamel , pp. 19-42,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn Sina / Avicenna; Henricus de Gandavo / Henri de Gand / Henry of Ghent; Augustinus / Augustine, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alonso, M. A. ; Ibn al-Sīnā; Avicenna
Homenaje a Avicena en su milenario: las traducciones de Juan González de Burgos y Salomon .-- 1949 ISSN: 0304-4335 : Al-Andalus, vol. 14 pp. 291-319, (1949)

Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alonso Alonso, Manuel
Homenaje a Avicena en su milenario. Las traducciones de Juan González de Burgos y Salomón .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 57-85,
Philosophy | Europe (general) - medieval | Translation, translating & interpreting | Arabic language | Spain - 13th century | Latin; Ibn Sīnā / Avicenna; González, Juan; Salomon, mediæval translator from Arabic

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Afshar, Ahmadreza
Honoring Avicenna, the great Persian physician on the world's postage stamps .-- 2010 ISSN: 1029-2977 : Archives of Iranian Medicine, vol. 13 v pp. 447-453, (2010)

Philosophy | Europe (general) - medieval | Translation, translating & interpreting | Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Tadjbakhsh, Hasan
Hôpitaux et médecins avicenniens en Iran à l'époque safavide .-- 2009-2010 : Hospitals in Iran and India, 1500-1950s
Edit. Fabrizio Speziale , pp. 27-36,
Philosophy | Europe (general) - medieval | Translation, translating & interpreting | Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aminrazavi, Mehdi
How Avicennian was Suhrawardi's theory of knowledge .-- 2011 : Ishrak / : . Ishraq: Islamic Philosophy Yearbook. Ishraq, vol. 2 pp. 119-130, (2011)

Philosophy | Europe (general) - medieval | Translation, translating & interpreting | Ibn Sīnā / Avicenna; Razavi, Mehdi Amin; Suhrawardi al-Maqtul, Yahyá b. Habash al-; Suhravardi, Shihab al-Din Yahyá

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
How many recensions of Avicenna's Kitab al-Šifa' .-- 2012 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 40 ii pp. 275-303, (2012)

Philosophy | Europe (general) - 13th century; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Filippani-Ronconi, P.
I concetti di 'quiddità' ed esistenza' in Al-Farabi et Avicenna .-- Università di Roma "La Sapienza", Dipartimento di Studi Orientali, Rome, 1984 : Studi in onore di Francesco Gabrieli nel suo ottantesimo compleanno. A cura di R. Traini , pp. 315-321,

Philosophy | Persian literature: classical | Ismailism & Ismailis | Shiism & Shiis/Shiah; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ley, H.
Ibn Sina (Avicenna, 980-1037): Gründe für 1000 Jahre Rückerinnerung .-- 1980 : Deutsche Zeitschrift für Philosophie, vol. 28 pp. 1309-1323, (1980)

Philosophy | Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Yaldir, Hulya
Ibn Sînâ (Avicenna) and René Descartes on the faculty of imagination .-- 2009 ISSN: 0960-8788 : British Journal for the History of Philosophy, vol. 17 ii pp. 247-278, (2009)

Philosophy | Ibn Sina / Avicenna; Descartes, René

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Monteil, V. M.
Ibn Sina and Avicennism .-- 1980 : Cultures, vol. 7 iv pp. 186-199, (1980)

Philosophy | Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Asimov, M. S.
Ibn Sina i mirovaya tsivilizatsiya .-- Academy of the Socialist Republic of Romania, [Bucharest:], 1981 : 16th International Congress of the History of Science. . . Bucharest. . . 1981: proceedings. C. Meetings on specialized topics; D. Commemorations , pp. 357-360,

; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Petrov, B. D.
Ibn Szina: Avicenna, 980-1037 .-- Medicina, Budapest, 1982 :
Trans. Kovács, Z.
Philosophy | Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hoover, Jon
Ibn Taymiyya as an Avicennan theologian: a Muslim approach to God's self-sufficiency .-- 2006 ISSN: 0379-9557 : Near East School of Theology Theological Review, vol. 27 i pp. 34-46, (2006)

Philosophy |Ibn Taymīya, Taqī al-Dīn Ahmad; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Tamani, G.
Il commento di Yeda'yah Bederši al Canone di Avicenna .-- 1974 : Annali della Facoltà di Lingue e Letterature Straniere di Cà Foscari, vol. 5 pp. 1-17, (1974)

Philosophy | Judaism & Jews | Latin | Hebrew ; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rossi, E.
Il millenario di Avicenna a Teheran e Hamadan (21-30 aprile 1954) .-- 1954 ISSN: 0030-5472 : Oriente Moderno, vol. 34 pp. 214-224, (1954)

Philosophy | Judaism & Jews | Latin | Hebrew ; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
Il pensiero filosofico di Avicenna .-- Einaudi, Torino, 2005 : Storia della filosofia nell'Islam medievale: volume secondo. A cura di Cristina d'Ancona , pp. 522-626,

Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Tognolo, Antonio
Il problema della struttura metafisica dell'uomo in Avicenna e Tommaso d'Aquino .-- Nacional, Madrid, 1979 : Actas del V Congreso Internacional de Filosofía Medieval. II, pp. 1283-1289,

Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Druart, Thérèse-Anne
Imagination and intellect in Avicenna and Averroes .-- 2007 ISSN: 0068-4023 : Bulletin de Philosophie Médiévale, vol. 49 pp. 321-325, (2007)

Philosophy; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, Dimitri
Imagination and transcendental knowledge in Avicenna .-- Peeters en Departement Oosterse Studies, Leuven, 2006 : Arabic theology, Arabic philosophy. From the many to the one: essays in clebration of Richard M. Frank / ed. James E. Montgomery , pp. 337-354,

Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Porro, Pasquale
Immateriality and separation in Avicenna and Thomas Aquinas .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics
Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 275-307,
Philosophy | Greek writings (ancient); Ibn Sina / Avicenna; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kaya, M. Cüneyt
In the shadow of "prophetic legislation": the venture of practical philosophy after Avicenna .-- 2014 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 24 ii pp. 269-296, (2014)

Philosophy | Greek writings (ancient); Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Treiger, Alexander
Inspired knowledge in Islamic thought: al-Ghazali's theory of mystical cognition and its Avicennian foundation .-- Routledge, London & New York, 2012 :

Greek writings (ancient) | Philosophy; Ghazali / Ghazzali, Abu Hamid al-; Gazali / Gazzali, Abu Hamid al-; Gazali / Gazzali, Abu Hamid al-; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Mertz, D. W.
Instance ontology and Avicenna's arguments .-- 1993 ISSN: 0026-8402 : Modern Schoolman, vol. 70 iii pp. 189-199, (1993)

Philosophy | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Acar, Rahim
Intellect versus active intellect: Plotinus and Avicenna .-- : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 69-87,
Philosophy | Theology; Avicenna; Ibn Sina; Plōtinos

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, Dimitri
Intellect without limits: the absence of mysticism in Avicenna .-- Brepols, [Turnhout], 2006 : Intellect et imagination dans la philosophie médievale. Intellect and imagination in medieval philosophy. Intelecto e imaginaçao na filosofia medieval: Actes du XIe congrès international de philosophie médiévale . . . . Porto . . . 2002. Vol. I.
Éd. Maria Cândida Pacheco, José F. Meirinhos , pp. 351-372,
Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Adamson, Peter
Interpreting Avicenna: critical essays .-- Cambridge University Press, Cambridge & New York, 2013 :
Edit. Peter Adamson
Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam .-- Routledge, London, 2008 :
Editor: McGinnis, Jon
Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group .-- Anglo-Egyptian Bookshop, Cairo, 1982 :
Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman
Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

McGinnis, Jon; Reisman, David C. ; Avicenna
Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group, Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman .-- Brill, Leiden, 2004 :

Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Eran, Amira; Halevi, Yehuda; Yehuda ha-Levi; Judah ha-Levi
Intuition and inspiration - the causes of Jewish thinkers' objection to Avicenna's intellectual prophecy (hads) .-- 2007 ISSN: 0944-5706 DOI: 10. 1628/094457007780494165 ISSN: 09445706 : Jewish Studies Quarterly, vol. 14 i pp. 39-71, (2007)

Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna; Ibn Dawud, Abraham; Maimonides, Moses; Musá b. Maymun; Mosheh ben Maymon; Mosheh ben Maimon; Ibn Maymun, Musa; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, Dmitri
Intuition and thinking: the evolving structure of Avicenna's epistemology .-- 2001 : Princeton Papers, vol. 9 pp. 1-38, (2001)

Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rosheger, John P. ; Guillaume d'Auvergne / Gulielmus Alvernus / William of Auvergne
Is God a "what" Avicenna, William of Auvergne, and Aquinas on the divine essence .-- Curzon, Richmond, 2002 : Medieval philosophy and the classical tradition in Islam, Judaism and Christianity, Edit. John Inglis , pp. 277-296,

Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aini, Lyutfiya
Iskusstvo Srednei Azii epokhi Avicenny. The Central Asian art of Avicenna epoch .-- Irfon, Dushanbe, 1980 : Trans. Schwartz, L. A.
Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Leaman, O.
Islamic philosophy since Avicenna .-- Routledge, London, 1997 : Companion encyclopedia of Asian philosophy, Edit. B. Carr & I. Mahalingam , pp. 901-917,

Philosophy | Theology | Asharis; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Tamer, Georges; Strauß, Leo
Islamische Philosophie und die Krise der Moderne: das Verhältnis von Leo Strauss zu Alfarabi, Avicenna und Averroes .-- 2001 :

Philosophy | United States of America (USA) - Islamic studies; Fārābī, Abū Nasr Muhammad al-; Ibn Sīnā / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Terzi·oğlu, Arslan
İbn Sina (Avicenna) im Lichte der jüngsten Forschung .-- 1999 ISSN: 0177-5227 : Würzburger Medizinhistorische Mitteilungen, vol. 18 pp. 111-131, (1999)

Philosophy | United States of America (USA) - Islamic studies; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Fontaine, Resianne; Harvey, Steven
Jewish philosophy on the eve of the age of Averroism: Ibn Daud's necessary existent and his use of Avicennian science .-- Perthes, Gotha, 1996 : In the age of Averroes: Arabic philosophy in the sixth/twelfth century
Edit. Peter Adamson , pp. 215-227,
Painting - book illustration & albums | Orientalism | Italy | Germany | Iconography | Representations of Islam by non-Muslims; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd; Ibn Dāwud, Abraham; Abraham b. Dawud; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hasse, Dag Nikolaus
King Avicenna: the iconographic consequences of a mistranslation .-- 1996 ISSN: 0075-4390 : Journal of the Warburg and Courtauld Institutes, vol. 59 pp. 230-243, (1996)

Philosophy | Theology | Angels; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aini, Lyutfiya
Közép-Ázsia muvészete Avicenna korában .-- Képzomuvészeti Kiadó, Budapest, 1983 :
Trans. Kovanecz, I.
Philosophy | Theology | Angels; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lizzini, Olga
L'angelologia filosofica di Avicenna .-- Pozza, Vicenza, 2009 : Angeli: ebraismo, cristianesimo, Islam. A cura di Giorgio Agamben e Emanuele Coccia , pp. 1845-1963,

Philosophy | Theology | Angels; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Steigerwald, D.
L'apport avicennien à la cosmologie à la lumière de la critique d'al-Shahrastani et d'Averroès .-- 1996 ISSN: 0023-9054 : Laval Théologique et Philosophique, vol. 52 iii pp. 735-759, (1996)

Philosophy | Theology | Angels; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wulf, M. de
L'augustinisme "avicennisant" .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, III. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 193-221,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn Sīnā / Avicenna; Augustinus / Augustine, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wulf, M. de
L'augustinisme avicennisant .-- 1931 : Revue Néo-scholastique de Philosophie, vol. 33 pp. 11-39, (1931)

Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn Sīnā / Avicenna; Augustinus / Augustine, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J.
L'épître sur la connaissance de l'âme rationnelle et de ses états' attribuée à Avicenne: présentation et essai de traduction .-- 1984 ISSN: 0035-3841 : Revue Philosophique de Louvain, vol. 82 pp. 479-499, (1984)

Philosophy | Divination | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J.
L'Épître sur la genèse et le retour attribuée à Avicenne: présentation et essai de traduction critique .-- 1984 ISSN: 0068-4023 : Bulletin de Philosophie Médiévale, vol. 26 pp. 104-118, (1984)

Philosophy | Eschatology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Raeymaeker, L. de
L'être selon Avicenne et selon S. Thomas d'Aquin .-- Iran Society, Calcutta, 1956 : Avicenna commemoration volume, pp. 119-131,

Philosophy | Eschatology; Avicenna; Ibn Sina; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Raeymaeker, L. de; De Raeymaeker, L.
L'être selon Avicenne et selon S. Thomas d'Aquin .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 229-241,
Philosophy | Eschatology; Avicenna; Ibn Sina; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

[Gardet, Louis]
L'expérience mystique selon Avicenne. Mystique et philosophie .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 165-188,
Sufism (mysticism) | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardet, Louis
L'humanisme gréco-arabe: Avicenne .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 290-312,

Philosophy | Humanism | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardet, L.
L'humanisme grécoarabe: Avicenne .-- 1954-55 ISSN: 1045-6007 : Journal of World History, vol. 2 pp. 812-834, (1954-55)

Philosophy | Humanism | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bonmariage, Cécile
L'intellection comme identification. Mulla Sadra vs. Avicenne .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999,
Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 99-112,
Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Sadr al-Din Shirazi / Mulla Sadra; Sadr al-Din Širazi

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Goichon, A-M.
L'unité de la pensée avicennienne .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 74-92,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
La citazioni implicite testuali della Philosophia prima di Avicenna nel Commento alla Metafisica di Alberto Magno: analisi tipologica .-- 2001 ISSN: 1122-5750 : Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale, vol. 12 pp. 179-274, (2001)

Philosophy | Latin | Europe (general) - medieval; Ibn Sina / Avicenna; Albertus Magnus

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Pines, S[hlomo]
La conception de la conscience de soi chez Avicenne et chez Abu'l-Barakat al-Baghdadi .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 289-366,
Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna; Abū 'l-Barakāt Hibat Allāh al-Baghdādī

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zghal, Hatem
La connaissance des singuliers chez Avicenne .-- Peeters, Louvain - Paris, 2004 : De Zénon d'Élée à Poincaré: recueil d'études en hommages à Roshdi Rashed.
Éd. Régis Morelin et Ahmad Hasnawi , pp. 685-718,
Philosophy | Political theory & ideology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardet, Louis
La connaissance suprême de Dieu (ma'rifat Allah) selon Avicenne .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 199-206,
Philosophy | Political theory & ideology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardet, L.
La connaissance suprême de Dieu (ma'rifat Allâh) selon Avicenne .-- 1951 ISSN: 0018-862X : IBLA, vol. 14 pp. 387-394, (1951)

Philosophy | Political theory & ideology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardet, Louis
La connaissance suprême de Dieu (marifat Allah) selon Avicenne .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 199-206,
Sufism (mysticism) | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hasnawi, Ahmad
La conscience de soi chez Avicenne et Descartes .-- Vrin, Paris, 1997 : Descartes et le Moyen Age. Actes du colloque organisé à la Sorbonne . . . 1996,
Edit. J. Biard & Roshdi Rashed , pp. 283-291,
Logic | Philosophy; Ibn Sina; Avicenna; Descartes, R.

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lucchetta, Francesca
La cosidetta 'teoria della doppia verita' nella Risala adhawiyya di Avicenna e la sua trasmissione all'Occidente .-- Accademia Nazionale dei Lincei, Rome, 1971 : Convegno internazionale . . . 1969. Tema: Oriente e Occidente nel medioevo: filosofia e scienze, pp. 97-116,

Science - general | Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Jolivet, Jean; Avicenna
La cosmologie anti-Avicennienne de Šahrastani d'après La lutte contre les philosophes (Musaraat al-falasifa) .-- 1997 ISSN: 0391-2566 : Medioevo: Rivista di Storia della Filosofia Medievale, vol. 23 pp. 441-452, (1997)

Europe (general) - medieval | Philosophy | Greek writings (ancient) | Science - general; Ibn Sina; Shahrastani, Muhammad b. Abd al-Karim al-; Šahrastani, Muhammad b. Abd al-Karim al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hasnawi, Ahmad
La définition du mouvement dans la Physique du Šifa' d'Avicenne. (Abstract: The definition of motion in Avicenna's physics.) .-- 2001 ISSN: 0957-4239 DOI: 10. 1017/S0957423901001102 ISSN: 09574239 e-ISSN: 14740524 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 11 ii pp. 153-154;219-255, (2001)

Philosophy | Logic | Taxonomy | Judaism & Jews; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J. R.
La destinée de l'homme selon Avicenne: le retour à Dieu (ma'ād) et l'imagination .-- Peeters, Louvain, 1986 :

Philosophy | Eschatology | Theology; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J. R.
La destinée de l'homme selon Avicenne: le retour à Dieu (maad) et l'imagination .-- Peeters, Louvain, 1986 :

Philosophy | Manuscripts ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, M.
La distinción aviceniana de la esencia y la existencia y su interpretación en la filosofia occidental .-- Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Barcelona, 1954 : Homenaje a Millás-Vallicrosa. I, pp. 351-374,

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Giacon, Carlo
La distinzione tra l'essenza e l'esistenza è logica in Avicenna ed è antologica in S. Tommaso .-- Nacional, Madrid, 1979 : Actas del V Congreso Internacional de Filosofía Medieval. II, pp. 775-784,

Greek writings (ancient) | Philosophy | Physics | Manuscripts; Ibn Sina; Avicenna; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernánde[z], Miguel
La doctrina del entendimiento en Avicena .-- 2002 ISSN: 1133-0902 : Revista Española de Filosofía Medieval, vol. 9 pp. 11-17, (2002)

Philosophy | Ethics | Spain - post-Umayyad; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Smet, Daniel de
La doctrine avicennienne des deux faces de l'âme et ses racines ismaéliennes .-- 2002 ISSN: 0585-5292 : Studia Islamica, vol. 93 / 2001 pp. 77-89, (2002)

Philosophy | Fatimids | Ismailism & Ismailis | Shiism & Shiis/Shiah; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Muñoz, R.
La existencia de Dios en Avicena .-- Instituto Hispano-Árabe de Cultura, Madrid, 1981 : Milenario de Avicena, pp. 89-99,

Philosophy | Theology ; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Pérez Estévez, Antonio
La materia, de Avicena a la Escuela Franciscana: Avicena, Averroes, Tomás de Aquino, Buenaventura, Pecham, Marston, Olivo, Mediavilla, Duns (Escoto) .-- Ediluz, Maracaibo, 1998 :

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina; Averroes; Ibn Rushd; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint ; Duns Scotus, John; Olivi, Petrus Joannis; Bonaventura, Saint ; Pecham, Johannis; Peckham, John; Ricardus of Mediavilla ; Richard of Middleton ; Roger of Marston ; Marston, Roger

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, M
La metafisica de Avicena .-- 1949 : Boletín de la Universidad de Granada, vol. 21 pp. 3-127, (1949)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, M.
La metafísica de Avicena .-- 1948 : Boletín de la Universidad de Granada, vol. 20 pp. 191-279, (1948)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ramón Guerrero, R.
La metafísica de Avicena en la Edad Media latina .-- 1979 : Fragua, vol. 2 vii-viii pp. 29-32, (1979)

Greek writings (ancient) | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ramón Guerrero, R.
La Metafísica de Avicena en la Edad Media latina. A propósito de dos recientes publicaciones .-- 1979 ISSN: 0571-3692 : Boletín de la Asociación Española de Orientalistas, vol. 15 pp. 243-248, (1979)

Greek writings (ancient) | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lizzini, O.
La metafisica del Libro della Guida: presentazione e traduzione della terza parte (bâb) del Kitâb al-Hidâya di Avicenna .-- 1995 ISSN: 0771-6494 : Le Muséon, vol. 108 iii-iv pp. 367-424, (1995)

Philosophy | Theology | Angels ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertola, E.
La noetica di Avicenna .-- 1972 ISSN: 0035-6247 : Rivista di Filosofia Neo-Scolastica, vol. 64 pp. 169-212, (1972)

Judaism & Jews | Spain - post-Umayyad | Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, Miguel
La obra escrita de Avicena y las constantes y diferencias en su pensamiento .-- 2000 ISSN: 1130-3964 : Anaquel de Estudios Árabes, vol. 11 pp. 191-223, (2000)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J. R.
La pendémie avicennienne au VIe/XIIe siècle. Présentation, editio princeps et traduction de l'introduction du Livre de l'advenue du monde (Kitab huduth al-alam) d'Ibn Ghaylan al-Balkhi .-- 1993 ISSN: 0570-5398 : Arabica, vol. 40 iii pp. 287-344, (1993)

Eschatology | Philosophy; Ibn Ghaylan al-Balkhi, Umar; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

García-Marqués, Alfonso
La polémica sobre el ser en el Avicena y Averroes latinos .-- 1987 ISSN: 0066-5215 : Anuario Filosófico, vol. 20 i pp. 73-104, (1987)

Eschatology | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rudolph, U.
La preuve de l'existence de Dieu chez Avicenne et dans la théologie musulmane .-- : Langages et philosophie: hommage à Jean Jolivet
Edit. A. de Libera, Abdelali Elamrani-Jamal, A. Galonnier , pp. 339-346,
Philosophy ; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ghannouchi, Abdelmajid el
La problématique de l'haecceïté et de l'altérité chez Avicenne et Averroès .-- Belles Lettres, Paris, 1978 : Multiple Averroès: actes du Colloque international organisé à l'occasion du 850e anniversaire de la naissance d'Averroès . . . 1976, pp. 175-188,

Philosophy; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zghal, Hatem
La relation chez Avicenne .-- 2006 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 16 ii pp. 172;174;237-286, (2006)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, Miguel
La significación del pensamiento de Avicena y su interpretación por la filosofía occidental .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 243-256,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernandez, M.
La significación del pensamiento de Avicenna y su interpretación por la filosofia occidental .-- Iran Society, Calcutta, 1956 : Avicenna commemoration volume, pp. 133-146,

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sebti, Meryem
La signification de la définition avicennienne de l'âme comme "perfection première d'un corps naturel organique" dans le livre I du Traité de l'âme du Šifa' .-- 2000 ISSN: 0253-1623 : Bulletin d'Etudes Orientales, vol. 51 / 1999 pp. 299-312;324-325, (2000)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertola, E.
La teoria della luce in Avicenna .-- 1974 : Studi tomistici, vol. Rome I pp. 30-61, (1974)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Goichon, Amélie-Marie
La théorie des formes chez Avicenne .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 149-156,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kuhne B. , [Rosa]
La Urŷūza latīfa fī qadāyā Ibuqrāt al-jams wa-l-išrīn de Avicena .-- Universidad de Granada, Granada, 1987 : Homenaje al Prof. Darío Cabanelas Rodríguez, O. F. M. , con motivo de su LXX aniversario, II, pp. 343-366,

Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Furlani, Giuseppe
La versione siriaca del Kitab al-išarat wat-tanbihat di Avicenna .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, II.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 109-121,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, Miguel
La vida de Avicena como introducción a su pensamiento .-- Universidad de Salamanca, Facultad de Filosofía: Anthema Ediciones, Salamanca, 1997 :

Philosophy | Europe (general) - medieval; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Karam, Yusuf
La vie spirituelle d'après Avicenne .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 238-249,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Mieli, A.
Las teorias de Ibn Sînâ (Avicenna) sobre la formación de las montañas .-- 1940 : Archeion, vol. 22 pp. 332-333, (1940)

Philosophy | Europe (general) - medieval; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J.
Le commentaire avicennien du verset: "Puis il se tourna vers le ciel". Édition, traduction, notes .-- 1980 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 14 pp. 317-328, (1980)

Philosophy | Europe (general) - medieval; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lucchetta, Francesca; Avicenna; Ibn Sina
Le dieci questioni di Avicenna .-- 2001 ISSN: 1121-2306 : Quaderni di Studi Arabi, vol. 19 pp. 101-134, (2001)

Translation, translating & interpreting | Latin | Europe (general) - medieval | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Anawati, G. C.
Le manuscrit Nour Osmaniyye 4894. (Avicenniana.) .-- 1956 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 3 pp. 381-386, (1956)

Translation, translating & interpreting | Latin | Europe (general) - medieval | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ayada, Souâd
Le modèle avicennien de la subjectivité .-- 1999 ISSN: 0035-2209 : Revue des Sciences Philosophiques et Théologiques, vol. 83 pp. 491-526, (1999)

Translation, translating & interpreting | Latin | Europe (general) - medieval | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ushida, Noriko
Le problème de l'unité de la forme substantielle chez saint Thomas d'Aquin et Avicenne .-- Nacional, Madrid, 1979 : Actas del V Congreso Internacional de Filosofía Medieval. II, pp. 1325-1329,

Translation, translating & interpreting | Latin | Europe (general) - medieval | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Jabre, Farid
Le sens de l'abstraction chez Avicenne .-- 1984 : Mélanges de l'Université Saint-Joseph, vol. 50 i pp. 279-310, (1984)

Translation, translating & interpreting | Latin | Europe (general) - medieval | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Goichon, A. M.
Le sirr l'intime du coeur dans la doctrine Avicennienne de la connaissance .-- Vydavatel'stvo Slovenskej Akadémie Vied, Bratislava, 1965 : Studia Semitica philologica necnon philosophica Ioanni Bakoš dicata. Edenda curavit Stanislaus Segert , pp. 119-126,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sebti, Meryem
Le statut ontologique de l'image dans la doctrine avicennienne de la perception .-- 2005 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 15 i pp. 4;6;109-140, (2005)

Philosophy | Epistolography; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wéber, E-H.
Le thème avicennien du triple universel chez quelques maîtres du XIIIe siècle latin .-- Vrin, Paris, 1997 :
Langages et philosophie: hommage à Jean Jolivet
Edit. A. de Libera, Abdelali Elamrani-Jamal, A. Galonnier , pp. 257-280,
Philosophy | Epistolography; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

[Gilson, Etienne]
Les sources gréco-arabes de l'augustinisme avicennisant .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū Nasr Muhammad ibn Muhammad al-Fārābī (d. 339/950): texts and studies, II.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 209-354,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Fārābī, Abū Nasr Muhammad al-; Ibn Sīnā / Avicenna; Augustinus / Augustine, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gilson, Etienne; Massignon, Louis
Les sources gréco-arabes de l'Augustinisme avicennisant; Suivi de, Notes sur le texte original arabe du "De intellectu" d'al-Farabi .-- Vrin, Paris, 1986 :

Philosophy | Europe (general) - medieval; Fārābī, Abū Nasr Muhammad al-; Ibn Sīnā / Avicenna; Augustinus / Augustine, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aristoteles; Avicenna; Ibn Sina;
Liber Celi et mundi / Pseudo-Avicenna. A critical edition with introduction by Oliver Gutman .-- Brill, Leiden, 2003 :
A critical edition with introduction by Oliver Gutman
Philosophy; Aristoteles; Avicenna; Ibn Sina;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Troilo, Erminio
Lineamento e interpretazione del Sistema filosofico di Avicenna .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 323-372,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Thom, Paul
Logic and metaphysics in Avicenna's modal syllogistic .-- University of South Carolina Press, Columbia, 2003 : The unity of science in the Arabic tradition: science, logic, epistemology and their interactions
Edit. Shahid Rahman, Tony Street, Hassan Tahiri , pp. 361-376,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Germann, Nadja
Logik zwischen 'Kunst' und 'Wissenschaft': Avicenna zum Status der Logik in seiner Isagoge .-- 2008 ISSN: 1370-7493 : Recherches de Théologie et Philosophie Médiévales. Forschungen zur Theologie und Philosophie des Mittelalters, vol. 75 i pp. 1-32, (2008)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Davidson, Herbert A.
Maimonides, Aristotle, and Avicenna .-- Peeters, Louvain - Paris, 2004 : De Zénon d'Élée à Poincaré: recueil d'études en hommages à Roshdi Rashed.
Éd. Régis Morelin et Ahmad Hasnawi , pp. 719-734,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sina; Aristoteles; Maimonides, Moses; Musá b. Maymun; Mosheh ben Maymon; Mosheh ben Maimon; Ibn Maymun, Musa

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zonta, Mauro
Maimonides' knowledge of Avicenna: some tentative conclusions about a debated question .-- Walter de Gruyter, Berlin & New York, 2006 : The trias of Maimonides - Die Trias des Maimonides: Jewish, Arabic and ancient culture of knowledge - Jüdische, arabische und antike Wissenskultur,
Edit. Georges Tamer , pp. 211-222,
Philosophy | Judaism & Jews; Maimonides, Moses; Musá b. Maymun; Mosheh ben Maymon; Mosheh ben Maimon; Ibn Maymun, Musa; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Girs, G. F.
Main results of research in the scientific heritage of Abū 'Alī Ibn Sībnā (Avicenna) in the Soviet Union .-- 1981 ISSN: 0044-5975 : Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, vol. 29 pp. 43-48, (1981)

Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Girs, G. F.
Main results of research in the scientific heritage of Abu Ali Ibn Sibna (Avicenna) in the Soviet Union .-- 1981
ISSN: 0044-5975 : Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, vol. 29 pp. 43-48, (1981)

Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Reisman, David C.
Making of the Avicennan tradition: the transmission, contents, and structure of Ibn Sīnā's al-Mubāhatāt (The Discussions) .-- Leiden, 2002 :

Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gannagé, Emma
Médecine et philosophie à Damas à l'aube du XIIIème siècle: un tournant post-avicennien .-- 2011 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 39 ii pp. 227-256, (2011)

Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, Dmitri
Medical theory and scientific method in the age of Avicenna .-- 1989 : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 145-162,
Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Street, Tony
Medieval and modern interpretations of Avicenna's modal syllogistic .-- Yeni Türkiye, Ankara, 2002 : Islamic philosophy, science, culture, and religion: studies in honor of Dimitri Gutas
Edit. Felicitas Opwis and David Reisman , pp. 233-255,
Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Munk, S[alomon]
Mélanges de philosophie juive et arabe: renfermant des extraits méthodiques de la Source de vie de Salomon ibn-Gebirol (dit Avicebron), traduits en français sur la version hébraïque de Schem-Tob ibn-Falaquéra, et accompagnés de notes critiques et explicatives; - un Mémoire sur la vie, les écrits et la philosophie d'Ibn-Gebirol,- des Notices sur les principaux philosophes arabes et leurs doctrines, - et une Esquisse historique de la philosophie chez les Juifs .-- A. Franck, Paris, 1859 :

Philosophy | Judaism & Jews; Ibn Gabirol; Avicebron; Shelomoh ibn Gabirol; Ibn Falaquera, Shem Tob; Shem

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Black, Deborah L.
Mental existence in Thomas Aquinas and Avicenna .-- 1996 ISSN: 0076-5872 : Mediaeval Studies, vol. 58 pp. 45-79, (1996)

Epistemology | Philosophy, Saint ; Avicenna; Ibn Sina ; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

[Ibn Sina]; Avicenna
Metafisica: la "Scienza delle cose divine" ("Al-Ilahiyyat") dal "Libro della Guarigione" ("Kitab al-Šifa'") / Avicenna (Ibn Sina) .-- Bompiani, Milan, 2002 :
trad. dall'arabo, introd. , note e apparati di Olga Lizzini; pref. , revisione del testo latino e cura editoriale di Pasquale Porr
Philosophy

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rashed, Roshdi
Metaphysics and mathematics in classical Islamic culture: Avicena and his successors .-- Routledge, London & New York, 2011 : Islamic medical and scientific tradition. Volume I,
Edit. Peter E. Pormann , pp. 92-106,
Science - general | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rashed, Roshdi
Metaphysics and mathematics in classical Islamic culture: Avicenna and his successors .-- Ashgate, Aldershot, 2002 : God, life, and the cosmos: Christian and Islamic perspectives,
Edit. Ted Peters, Muzaffar Iqbal and Syed Nomanul Haq , pp. 173-193,
Mathematics | Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hughes, Aaron W.
Miraj and the language of legitimation in the medieval Islamic and Jewish philosophical traditions: a case study of Avicenna and Abraham ibn Ezra .-- Indiana University Press, Bloomington, 2010 : The Prophet's ascension: cross-cultural encounters with the Islamic miraj tales,
Edit. Christiane Gruber and Frederick Colby , pp. 172-191,
Spain - Muslim (general) | Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Ezra, Abraham

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sarton, G.
Mlle. Goichon's studies on Avicennian metaphysics .-- 1941 ISSN: 0021-1753 DOI: 10. 1086/358585 ISSN: 00211753 e-ISSN: 15456994 : Isis, vol. 33 pp. 326-329, (1941)

Spain - Muslim (general) | Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Ezra, Abraham

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gabrieli, F.
Nel millenario di Avicenna .-- 1950 ISSN: 0030-5472 : Oriente Moderno, vol. 30 pp. 149-160, (1950)

Spain - Muslim (general) | Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Ezra, Abraham

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Langermann, Y. Tzvi
No reagent, no reaction: the barren transmission of Avicennan dynamics to Hasdai Crescas .-- 2012 ISSN: 1565-1525 : Aleph: Historical Studies in Science & Judaism, vol. 12 i pp. 161-188, (2012)

Spain - Muslim (general) | Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Ezra, Abraham

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Adamson, Peter
Non-discursive thought in Avicenna's commentary on the Theology of Aristotle .-- Tauris, London, 2001 : Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group
Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman , pp. 87-111,
Spain - Muslim (general) | Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Ezra, Abraham; Aristotelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Puig Montada, J.
Nota sobre Avicena en al-Andalus .-- 1995 : Anaquel de Estudios Arabes, vol. 6 pp. 141-148, (1995)

Spain - Muslim (general) | Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Vasoli, Cesare; Ficino, Marsilio
Note sulle citazioni ficiniane di Avicenna .-- Istituto Universitario Orientale, Naples, 2002 : Europa e Islam tra i secoli XIV e XVI. Europe and Islam between 14th and 16th centuries.
A cura di Michele Bernardini, Clara Borrelli, Anna Cerbo, Encarnación Sánchez García , pp. 113-177,
Spain - Muslim (general) | Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cissé, Alphousseyni
Note sur la réfutation de l'atomisme chez Avicenne (Ibn Sina ob. 1037) .-- 1996 : Université Cheikh Anta Diop de Dakar, Annales de la Faculté des Lettres et Sciences Humaines, vol. 26 pp. 49-54, (1996)

Spain - Muslim (general) | Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, D. ; Sighnakhi, Abd al-Razzaq al-
Notes and texts from Cairo manuscripts, II: Texts from Avicenna's library in a copy by Abd-ar-Razzaq as-Signai .-- 1987 ISSN: 0920-0401 : Manuscripts of the Middle East, vol. 2 pp. 8-17, (1987)

Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wisnovsky, Robert
Notes on Avicenna's concept of thingness (šay'iyya). (Résumé: Notes sur le concept avicennien de šay'iyya (choséité).) .-- 2000 ISSN: 0957-4239 DOI: 10. 1017/S0957423900000084 ISSN: 09574239 e-ISSN: 14740524 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 10 ii pp. 155-156;181-221, (2000)

Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Mitra, P. N.
On some episodes of Avicenna's life .-- 1956 ISSN: 0378-0856 : Indo-Iranica, vol. 9 iii pp. 47-52, (1956)

Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutman, Oliver
On the fringes of the Corpus Aristotelicum: the pseudo-Avicenna Liber celi et mundi .-- 1997 ISSN: 1383-7427 : Early Science and Medicine, vol. 2 ii pp. 109-128, (1997)

Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
On the Latin reception of Avicenna's metaphysics before Albertus Magnus: an attempt to periodization .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics,
Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 197-223,
Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Pickavé, Martin
On the Latin reception of Avicenna's theory of individuation .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics
Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 339-363,
Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
On the manuscripts of the ilahiyyat of Avicenna's Kitab al-shifa' .-- Brill, Leiden & Boston, 2008 : Islamic thought in the Middle Ages: studies in text, transmission and translation in honour of Hans Daiber,
Edit. Anna Akasoy and Wim Raven , pp. 59-75,
Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wisnovsky, Robert
One aspect of the Avicennian turn in sunni theology. (Résumé: Un aspect du tournant avicennien de la théologie sunnite.) .-- 2004 ISSN: 0957-4239 DOI: 10. 1017/S0957423904000050 ISSN: 09574239 e-ISSN: 14740524 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 14 i pp. 3;5;65-100, (2004)

Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Filho, Miguel Attie
Os sentidos internos em Ibn Sina (Avicena) .-- EDIPUCRS, Porto Alegre, 2000 :

Philosophy | Noetics; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hughes, Aaron W.
Parallelism between Avicenna's Hayy ibn Yaqzan and Ibn Ezra's Hay ben Meqitz .-- : A history of Jewish-Muslim relations: from the origins to the present day
Edit. Abdelwahab Meddeb and Benjamin Stora , pp. 853-855,
Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna; Ibn 'Ezra, Abraham

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bergh, Simon van den
Pascal, Montaigne et Avicenne .-- Imprimerie Misr, Cairo, 1952 : Millénaire d'Avicenne. Congrès de Bagdad, 20-28 Mars 1952. al-Kitab al-dhahabi lil-mahrajan al-alfi li-dhikrá Ibn Sina, pp. 36-38,

Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Khan, Fida Ali
Persecution of Avicenna by Sultan-i-Mahmud, a myth .-- 1930 : Proceedings of the 5th All-India Oriental Conference. II pp. 1227-1240, (1930)

Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, D.
Philoponos and Avicenna on the separability of the intellect: a case of Orthodox Christian - Muslim agreement .-- 1986 : Greek Orthodox Theological Review, vol. 31 pp. 121-129, (1986)

Greek writings (ancient) | Philosophy; ; Ibn Sina / Avicenna ; Philoponos / John Philoponus

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Caspar, R.
Philosophie et révélation selon Avicenne .-- 1970 ISSN: 0018-862X : IBLA, vol. 33 pp. 103-121, (1970)

Philosophy ; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Plotting the course of Avicenna's thought .-- 1991 ISSN: 0003-0279 DOI: 10. 2307/604023 ISSN: 00030279 : Journal of the American Oriental Society, vol. 111 pp. 333-342, (1991)

Philosophy ; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

[Ibn Sīnā]; Avicenna
Poesía de la medicina. 'Urǧūza fī 't-tibb / Avicena, al-Husayn ibn 'Abd Allāh Ibn Sīnā. Ed. , introd. , trad. , y notas Najaty S. Jabary & Pilar Salamanca .-- Junta de Castilla y León, Consejería de Cultura y Turismo, Valladolid, 1999 :
Ed. , introd. , trad. , y notas Najaty S. Jabary & Pilar Salamanca
Philosophy ; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Saranyana, José Ignacio
Posibilidad y necesidad de Avicena .-- 1985 ISSN: 0211-2337 : Anales del Seminario de Historia de la Filosofía, vol. 5 pp. 239-248, (1985)

Philosophy | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zonta, Mauro
Possible Hebrew quotations of the metaphysical section of Avicenna's Oriental Philosophy and their historical meaning .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics
Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 177-195,
Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Nasr, Seyyed Hossein
Post-Avicennan Islamic philosophy and the study of being .-- 1979 : Reason, action and experience. Essays in honor of R. Klibansky, vol. Hamburg pp. 87-93, (1979)

Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rouayheb, Khaled el-
Post-Avicennan logicians on theSubject: matter of logic: some thirteenth- and fourteenth-century discussions .-- 2012 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 22 i pp. 69-90, (2012)

Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sanagustin, Floréal
Pour une lecture epistémologique de la médecine avicennienne .-- 2001 ISSN: 0379-2927 : Journal for the History of Arabic Science / Majallat Tārīkh al-'Ulūm al-'Arabīya, vol. 12 i-ii pp. 23-30, (2001)

Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sanagustin, Floréal
Pour une lecture épistémologique de la médecine avicennienne .-- Aleppo University Publications, Institute for the History of Arabic Science, Aleppo, 2003 : Proceedings of the Sixth International Symposium for the History of Arabic Science. Under [supervision of] Aladine Lolah, ed. Moustafa Mawaldi , pp. 85-93,

Judaism & Jews | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rizvi, Sajjad H.
Process metaphysics in Islam Avicenna and Mulla Sadra on intensification of being .-- Brill, Leiden, 2003 : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 233-247,
Ontology | Philosophy ; Ibn Sina / Avicenna; Sadr al-Din Shirazi / Mulla Sadra

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Pessin, Sarah; Avicenna
Proclean 'remaining' and Avicenna on existence as acccident. Neoplatonic methodology and a defense of 'pre-existing' essences .-- Oxford University, London, 1962 : Medieval philosophy and the classical tradition in Islam, Judaism and Christianity
Edit. John Inglis , pp. 151-168,
Ontology | Philosophy ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Colosio, I.
Profilo dell'uomo "mistico" in un'opera del filosofo Avicenna (980-1037) .-- 1978 : Palestra del Clero, vol. 57 pp. 198-213, (1978)

Ontology | Philosophy ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J.
Prophétie et divination selon Avicenne: présentation, essai de traduction critique et index de l'"Épître de l'âme de la sphère" .-- 1985 ISSN: 0035-3841 DOI: 10. 2143/RPL. 83. 4. 2013599 e-ISSN: 00353841 : Revue Philosophique de Louvain, vol. 83 pp. 507-535, (1985)

Ontology | Philosophy ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Loewenthal, A[lbert]
Pseudo-Aristoteles über die Seele. Eine psychologische Schrift des 11. Jahrhunderts und ihre Beziehungen zu Salomo ibn Gabirol (Avicebron) .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2000 : Pseudo-Aristotelica preserved in Arabic translation: texts and studies I. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 61-212,

Greek writings (ancient) | Judaism & Jews | Philosophy | Psychology; Aristotelēs; Ibn Gabirol; Avicebron;

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Anawati, G. C.
Psychologie avicennienne et psychologie de S. Thomas: étude comparée .-- 1981 ISSN: 0044-5975 : Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, vol. 29 pp. 13-32, (1981)

Philosophy; Thomas Aquinas, Saint ; Aquinas, Saint Thomas; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardet, Louis
Quelques aspects de la pensée avicennienne dans ses rapports avec l'orthodoxie musulmane .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, IV. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 1-90,

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ershadifar, Tabassom; Minaei, Mohammad Bagher; Shahkarami, Effat
Quran and heart: arrhythmia from the viewpoint of Avicenna .-- 2013 ISSN: 2251-6158 : Quran & Medicine, vol. 2 i pp. 33-34, (2013)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Shahidi, Munira
Re-evaluating the Avicennian tradition .-- 2006 ISSN: 1560-182X : Trans: Internet-Zeitschrift für Kulturwissenschaften, vol. 16 (2006)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Endress, Gerhard
Reading Avicenna in the Madrasa. Intellectual genealogies and chains of transmission of philosophy and the sciences in the Islamic East .-- Peeters en Departement Oosterse Studies, Leuven, 2006 : Arabic theology, Arabic philosophy. From the many to the one: essays in clebration of Richard M. Frank
ed. James E. Montgomery , pp. 371-422,
Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Galston, Miriam
Realism and idealism in Avicenna's political philosophy .-- 1979 ISSN: 0034-6705 : Review of Politics, vol. 41 iv pp. 561-577, (1979)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Vajda, Georges
Récentes études avicenniennes .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 93-104,
Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
Reception of Aristotle's Metaphysics in Avicenna's Kitāb al-Šifā': a milestone of Western metaphysical thought .-- Leiden, 2006 :

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna; Aristotelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Acar, Rahim
Reconsidering Avicenna's position on God's knowledge of particulars .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2013 : Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group
Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman , pp. 142-156,
Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gardet, L.
Réflexions sur un theme avicennien .-- Imprimerie de l'Université, Teheran, 1963 : Mélanges d'Orientalisme offerts à Henri Massé, pp. 151-159,

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Siraisi, N. G.
Renaissance commentaries on Avicenna's Canon, Book I, Part I, and the teaching of medical theoria in the Italian universities .-- 1984 : History of Universities, vol. 4 pp. 47-97, (1984)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Goichon, A. M.
Réponse aux 'Récentes études avicenniennes' de M. Georges Vajda .-- 1952 ISSN: 0021-762X : Journal Asiatique, vol. 240 pp. 497-511, (1952)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Goichon, A-M. ; Vajda, Georges
Réponse aux "Récentes études avicenniennes" de M. Georges Vajda .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 105-119,
Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marcotte, Roxanne D.
Resurrection (ma'ād) in the Persian Hayāt an-nufūs of Ismā'īl ibn Muhammad Rīzī: the Avicennan background .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2013 : Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group
Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman , pp. 213-235,
Sufism (mysticism) | Theology; Ibn Sīnā / Avicenna. ; Rīzī, Ismā'īl b. Muhammad

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Horten, M[ax]; Sauter, Constantin
[Review of] Sauter, Constantin: Avicennas Bearbeitung der aristotelischen Metaphysik. Freiburg, Herder 1912. S. 114 .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, I.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 233-239,
Greek writings (ancient) | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā; Aristotelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Muehlethaler, Lukas
Revising Avicenna's ontology of the soul: Ibn Kammūna on the soul's eternity a Parte Ante .-- 2012 ISSN: 0027-4909 : Muslim World: a Journal Devoted to the Study of Islam and Christian-Muslim Relations, vol. 102 iii-iv pp. 597-616, (2012)

Philosophy | Ontology

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cárdenas Arenas, Julio César
Revisión de la filosofía oriental de Avicena .-- 2005 ISSN: 1666-7050 : Transoxiana, vol. 10 (2005)

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gilson, Étienne; Marston, Roger
Roger Marston: un cas d'augustinisme avicennisant .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 187-192,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Ibn Sīnā / Avicenna; Augustinus / Augustine, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Yaroshevskiĭ, M. G.
Rol' Ibn-Siny v razvitii mirovoĭ psikhofiziologii .-- Academy of the Socialist Republic of Romania, [Bucharest:], 1981 : 16th International Congress of the History of Science. . . Bucharest. . . 1981: proceedings. C. Meetings on specialized topics; D. Commemorations , pp. 379-381,

; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rizvi, Sajjad H.
Roots of an aporia in later Islamic philosophy: the existence-essence distinction in the metaphysics of Avicenna and Suhrawardi .-- 2000 ISSN: 0221-5004 DOI: 10. 2143/SI. 29. 1. 565533 e-ISSN: 02215004 : Studia Iranica, vol. 29 i pp. 61-108, (2000)

Philosophy | Iran - 17th century | South Asia - 17th century ; Ibn Sina / Avicenna; Suhrawardi al-Maqtul, Yahyá b. Habash al-; Suhravardi, Shihab al-Din Yahyá

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zedler, Beatrice H.
Saint Thomas and Avicenna in the "De potentia Dei" .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, IV.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 1-55,
Philosophy | Europe (general) - medieval | Christianity & Christians ; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint ; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Freudenthal, Gad
Samuel Ibn Tibbon's Avicennian theory of an eternal world .-- 2008 ISSN: 1565-1525 : Aleph: Historical Studies in Science & Judaism, vol. 8 pp. 41-129, (2008)

Sufism (mysticism) | Philosophy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Pini, Giorgio; Duns Scotus, John
Scotus and Avicenna on what is to be a thing .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics,
Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 365-387,
Sufism (mysticism) | Philosophy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Martini Bonadeo, Cecilia
Seguaci e critici di Avicenna .-- Einaudi, Torino, 2005 : Storia della filosofia nell'Islam medievale: volume secondo. A cura di Cristina d'Ancona , pp. 627-668,

Sufism (mysticism) | Philosophy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Goichon, Amélie-Marie
Selon Avicenne, l'âme humaine est-elle créatrice de son corps .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abu Ali ibn Sina (d. 428/1037): texts and studies, III.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 157-166,
Sufism (mysticism) | Philosophy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cruz Hernández, M.
Sentido y naturaleza de la prueba aviceniana de la existencia de Dios .-- North-Holland, Amsterdam, 1953 : Actes du XIème Congrès international de philosophie, Bruxelles . . . 1953. Vol. 14, pp. 292-296,

Sufism (mysticism) | Philosophy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Druart, Thérèse-Anne
Shay' or Res as concomitant of 'Being' in Avicenna .-- 2001 ISSN: 1122-5750 : Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale, vol. 12 pp. 125-142, (2001)

Sufism (mysticism) | Philosophy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bastait's, Marc M.
Similitudo sensibilis chez Aristote, Avicenne et S. Thomas .-- Eds de l'Institut supérieur de Philosophie, Louvain-la-Neuve, 1986 : L'homme et son univers au moyen âge.
Actes du septième congrès international de philosophie médiéval . . . 1982, Edit. Christian Wenin. II , pp. 555-559,
Europe (general) | Representations of Islam by non-Muslims ; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint ; Aristoteles / Aristotle; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Stone, Abraham D.
Simplicius and Avicenna on the essential corporeity of material stubstance .-- 2001 : Princeton Papers, vol. 9 pp. 73-130, (2001)

Science - general | Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina; Simplicius of Cilicia

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ahmed, Rasheeduddin
Single drugs mentioned by Avicenna for cardiac ailments in his Canon and Kitab-ul-adwiyyah qalbiyyah .-- 1979 ISSN: 0304-9558 : Bulletin of the Indian Institute of History of Medicine, vol. 9 pp. 46-66, (1979)

Science - general | Philosophy, Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
Some aspects of Avicenna's theory of God's knowledge of particulars .-- 1962 ISSN: 0003-0279 DOI: 10.2307/597641 ISSN: 00030279 : Journal of the American Oriental Society, vol. 82 pp. 299-312, (1962)

Science - general | Philosophy, Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wickens, G. M.
Some aspects of Avicenna's work .-- : Avicenna: scientist and philosopher. A millenary symposium
Edit. G. M. Wickens , pp. 49-65,
Science - general | Philosophy, Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alavi, Mohd Badruddin
Some aspects of the literary and political activities of Avicenna .-- Iran Society, Calcutta, 1956 : Avicenna commemoration volume, pp. 65-72,

Science - general | Philosophy, Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Listfeldt, H. G.
Some concepts of matter of Avicenna, Averroes, St. Thomas and Heisenberg .-- 1974 : Aquinas, vol. 17 pp. 310-321, (1974)

Theology | Philosophy | Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Aquinas, Saint Thomas; Heisenberg, W. K. ; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Janssens, J.
Some elements of Avicennian influence on Henry of Ghent's psychology .-- Leuven University Press, Leuven, 1996 : Henry of Ghent: proceedings of the International Colloquium on the occasion of the 700th anniversary of his death (1293),
Edit. W. Vanhamel , pp. 155-169,
Theology | Sufism (mysticism) | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Henricus de Gandavo / Henri de Gand / Henry of Ghent

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Celli, Gaia
Some observations about Hermannus Alemannus' citations of Avicenna's Book of the Rhetoric .-- 2012 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 40 ii pp. 477-513, (2012)

Theology | Sufism (mysticism) | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Aristoteles / Aristotle; Hermannus Alemannus/Dalmatia/De Carinthia/Teutonicus

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, Michael E.
Some questions regarding Avicenna's theory of the temporal origination of the human rational soul .-- 2008 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 18 i pp. 121-138, (2008)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Medicine; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
Some texts of Aristotle's Metaphysics in the Ilāhīyāt of Avicenna's Kitāb aš-Šifā' .-- : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 25-47,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Medicine; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sohrabi, Yazdan; Noroozian, Ashraf
Soul incorporeity from the look of Avicena, Sheikh-el-Eshragh & Mullah-Sadra .-- 2013 ISSN: 2250-1665 : Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities, vol. 3 viii pp. 24-31, (2013)

Philosophy | Ethics | Judaism & Jews; Ibn Sina / Avicenna; Sadr al-Din Shirazi / Mulla Sadra; Suhrawardi al-Maqtul, Yahyá b. Habash al-; Suhravardi, Shihab al-Din Yahyá

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lee, P.
St. Thomas and Avicenna on the agent intellect .-- 1981 : Thomist, vol. 45 pp. 41-61, (1981)

Philosophy | Ethics | Judaism & Jews; Thomas Aquinas, Saint ; Aquinas, Saint Thomas; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Flynn, J. G.
St. Thomas and Avicenna on the nature of God .-- 1974 ISSN: 0065-0382 : Abr Nahrain, vol. 14 pp. 53-65, (1974)

Philosophy | Ethics | Judaism & Jews; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

O'Shaughnessy, T.
St. Thomas and Avicenna on the nature of the one .-- 1960 : Gregorianum, vol. 41 pp. 665-679, (1960)

Philosophy | Ethics | Judaism & Jews; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Chisaka, Y.
St. Thomas d'Aquin et Avicenne (sur les interprétations de l'être et de l'essence) .-- Ed. Domenicane Italiane, Naples, 1975 : Atti del Congresso internazionale (Roma-Napoli . . . 1974) Tommaso d'Aquino nel suo settimo centenario I, pp. 284-295,

Philosophy | Ethics | Judaism & Jews; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Reisman, David C.
Stealing Avicenna's books: a study of the historical sources for the life and times of Avicenna .-- 1985 : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 91-126,
Philosophy | Ethics | Judaism & Jews; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Reisman, David C.
Stealing Avicenna's books. A study of the historical sources for the life and times of Avicenna .-- Red Sea Press, Lawrenceville, 1995 : Islamic philosophy and theology: critical concepts in Islamic thought. Vol. III: Aristotelianism and Neoplatonism
Edit. Ian Richard Netton , pp. 182-213,
Philosophy | Ethics | Judaism & Jews; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Shahrastani, Muammad b. Abd al-Karim al-
Struggling with the philosopher: a refutation of Avicenna's metaphysics / Mohammed al-Shahrastani; .-- London, 2001 :
ed. & tr. by Wilferd Madelung & Toby Mayer
Comparative religion | Attitudes to non-Muslims | Judaism & Jews | Philosophy; Madelung, Wilferd; Mayer, Toby; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, A. ; Albertus Magnus
Subtilius speculando: le citazioni della Philosophia prima di Avicenna nel Commento alla Metafisica di Alberto Magno .-- 1998 ISSN: 1122-5750 : Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale, vol. 9 pp. 261-339, (1998)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Renaud, H. P. J.
Sur les noms de serpents dans Avicenne .-- 1937 ISSN: 0399-0052 : Hespéris, vol. 24 pp. 216-220, (1937)

Philosophy | Greek writings (ancient) | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Roland-Gosselin, M[arie]-D[ominique]
Sur les relations de l'âme et du corps d'après Avicenne .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, I.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 257-264,
Philosophy | Greek writings (ancient) | Theology; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Acar, Rahim
Talking about God and talking about creation: Avicenna's and Thomas Aquinas' positions .-- Brill, Leiden, 2005 :

Philosophy | Theology | Cosmogony; Ibn Sīnā / Avicenna; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Horten, M[ax]
Texte zu dem Streite zwischen Glauben und Wissen im Islam. Die Lehre vom Propheten und der Offenbarung bei den islamischen Philosophen Farabi, Avicenna und Averroes .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū Nasr Muhammad ibn Muhammad al-Fārābī (d. 339/950): texts and studies, I.
Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 379-421,
Philosophy | Prophet Muhammad; Fārābī, Abū Nasr Muhammad al-; Ibn Sīnā / Avicenna; Ibn Rushd /

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Portelli, J. P.
The "myth" that Avicenna reproduced Aristotle's "concept of imagination" in De anima .-- 1982 : Scripta Mediterranea, vol. 3 pp. 122-134, (1982)

Philosophy | ; Avicenna; Ibn Sina; Aristoteles

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Arberry, A. J.
The achievement of Avicenna .-- 1950 : Journal of the Iran Society, vol. 1 pp. 119-124, (1950)

Philosophy | ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hasse, Dag Nikolaus; Bertolacci, Amos
The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci

Philosophy | ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Tribuzio, Laura
The Avicenian tradition and sound. A treatise on musical science from Jāmi' al-'ulūm by Fahr al-Dīn al-Rāzī .-- 2004 ISSN: 1722-0750 : Eurasian Studies (Journal for Balkan, Eastern Mediterranean, Anatolian, Middle Eastern, Iranian and Central Asian Studies), vol. 3 ii pp. 265-298, (2004)

Philosophy | ; Avicenna; Ibn Sina; Fahr al-Dīn al-Rāzī; Rāzī, Fakhr al-Dīn al-; Fahr al-Dīn al-Rāzī

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ishaque, M.
The Avicenna Commemoration Stamps .-- Iran Society, Calcutta, 1956 : Avicenna commemoration volume, pp. 311-324,

Philosophy | ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Emrich, D. B. M.
The Avicenna legend .-- 1942 ISSN: 0362-4641 DOI: 10. 1111/j. 1478-1913. 1942. tb02012. x ISSN: 00274909 e-ISSN: 14781913 : Moslem World, vol. 32 pp. 298-323, (1942)

Philosophy | Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Baffioni, Carmela
The causes and features of earthquakes in Avicenna and Fakhr al-Dīn al-Rāzī .-- 2011 ISSN: 1062-7987 : European Review, vol. 19 iii pp. 355-366, (2011)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina | Fakhr al-Dīn al-Rāzī

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Aini, Lyutfiya
The Central Asian art of Avicenna epoch. .-- "Irfon", Dushanbe, 1980 :

Philosophy | Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Afnan, Soheil
The commentary of Avicenna on Aristotle's poetics .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Abū 'Alī ibn Sīnā (d. 428/1037): texts and studies, II. Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 336-338,

Arabic literature: classical - poetry | Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristotelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gaskill, Thomas E.
The complementarity of reason and mysticism in Avicenna (Ibn Sînâ) .-- Leuven University Press, Leuven, 1997 : The perennial tradition of Neoplatonism, Edit. J. J. Cleary , pp. 443-457,

Arabic literature: classical - poetry | Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hadjistephanou, Costas E.
The concept of μ in Avicenna's commentary on Aristotle's poetics .-- 2000 ISSN: 1108-4103 : Graeco-Arabica, vol. 7-8 / 1999-2000 pp. 185-194, (2000)

Arabic literature: classical - poetry | Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristotelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rahim, Ahmed H. al-
The creation of philosophical tradition: biography and the reception of Avicenna's philosophy from the eleventh to the fourteenth centuries C. E. .-- Harrassowitz, Wiesbaden, 2015 :

Arabic literature: classical - poetry | Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Jolivet, J.
The development of philosophical thought in its relationship with Islam up to Avicenna .-- UNESCO Press, Paris, 1981 : Islam, philosophy and science: four public lectures organized by UNESCO, June 1980, pp. ,

Arabic literature: classical - poetry | Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Caster, K. J. ; Boethius, Anicius Manlius Severinus
The distinction between being and essence according to Boethius, Avicenna, and William of Auvergne .-- 1996 ISSN: 0026-8402 : Modern Schoolman, vol. 73 iv pp. 309-332, (1996)

Philosophy | France - 13th century | Judaism & Jews | Theology; Guillaume d'Auvergne / Gulielmus Alvernus / William of Auvergne; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos; Ibn Sīnā / Avicenna
The distinction of essence and existence in Avicenna's metaphysics: the text and its context .-- (Yeni Türkiye), Ankara, 2002 : Islamic philosophy, science, culture, and religion: studies in honor of Dimitri Gutas
Edit. Felicitas Opwis and David Reisman , pp. 257-288,
Central Asia (general) - ancient | Turkic peoples - early & medieval | Migration

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Baffioni, Carmela; Rāzī, Fakhr al-Dīn al-; Fahr al-Dīn al-Rāzī; Ibn Sīnā / Avicenna
The elaboration of ancient theories on earthquakes. Avicenna and Fahr al-Dīn al-Rāzī in relation to their Greek and Arabic sources .-- : Islam and globalisation: historical and contemporary perspectives. Proceedings of the 25th Congress of L'Union Européenne des Arabisants et Islamisants
Edit. Agostino Cilardo , pp. 435-462,
Arabic literature: classical - poetry | Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā; Rāzī, Fakhr al-Dīn al-; Fahr al-Dīn al-Rāzī

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Street, Tony
The eminent later scholar in Avicenna's Book of the syllogism. (Résumé: "L'éminent érudit tardif" dans le Livre du syllogisme d'Avicenne.) .-- 2001 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 11 ii pp. 155;205-218, (2001)

Philosophy; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, Dimitri
The empiricism of Avicenna .-- 2012 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 40 ii pp. 391-436, (2012)

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rahman, Fazlur
The eternity of the world and the heavenly bodies in post-Avicennan philosophy .-- Ithaca Press, for the Faculty of Oriental Studies, Oxford University, Reading, 1991 : Essays on Islamic philosophy and science
Edit. George F. Hourani , pp. 222-237,
Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, Yahya
The greatest Muslim philosopher: a new light on Avicenna's life .-- 2005 : Hadīth al-Dār / Hadeeth ad-Dar: the Journal of Dar al-Athar al-Islamiyyah, vol. 19 pp. 14-17, (2005)

Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gutas, Dimitri
The heritage of Avicenna: the golden age of Arabic philosophy, 1000 - ca. 1350 .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999
Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 81-97,
Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Druart, Thérèse-Anne
The human soul's individuation and its survival after the death: Avicenna on the causal relation between body and soul. (Résumé: L'individuation de l'âme humaine et sa survie après la mort: Avicenne et la relation causale entre le corps et l'âme.) .-- 2000 ISSN: 0957-4239 DOI: 10. 1017/S0957423900000102 ISSN: 09574239 e-ISSN: 14740524 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 10 ii pp. 156;259-273, (2000)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gruner, O. C.
The interpretation of Avicenna .-- 1921 : Annals of Medical History, vol. 3 pp. 354-360, (1921)

Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Griffel, Frank
The introduction of Avicennian psychology into the Muslim theological discourse: the case of al-Ghazālī (d. 1111) .-- Brepols, [Turnhout], 2006 : Intellect et imagination dans la philosophie médievale. Intellect and imagination in medieval philosophy. Intelecto e imaginação na filosofia medieval: Actes du XIe congrès international de philosophie médiévale . . . . Porto . . . 2002. Vol. I.
Edit. Maria Cândida Pacheco, José F. Meirinhos , pp. 571-582,
Theology | Philosophy | Psychology

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lindberg, D. C.
The intromission-extramission controversy in Islamic visual theory: Alkindi versus Avicenna .-- Published for the Arctic Institute of North America by University of Toronto Press, [Toronto], [1962] : Studies in perception: interrelations in the history of philosophy and science
Edit. Peter K. Machamer and Robert G. Turnbull , pp. 137-159,
Theology | Philosophy | Psychology; Ibn Sīnā; Avicenna; Kindī, Ya'qūb b. Ishāq al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ahmed, Asad Q.
The jiha/tropos-mādda/hūlē distinction in Arabic logic and its significance for Avicenna's modals .-- Yale University Press, New Haven & London, 2011 : The unity of science in the Arabic tradition: science, logic, epistemology and their interactions
Edit. Shahid Rahman, Tony Street, Hassan Tahiri , pp. 229-253,
Theology | Philosophy | Psychology; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sanaullah, Mohd
The Latin school of Avicenna .-- 2005 ISSN: 0021-1826 : Islam and the Modern Age, vol. 36 ii pp. 61-77, (2005)

Philosophy | Europe (general) - medieval | Latin; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Morewedge, Parviz
The logic of emanationism and Sufism in the philosophy of Ibn Sina (Avicenna) .-- 1971 ISSN: 0003-0279 DOI: 10. 2307/598443 ISSN: 00030279 : Journal of the American Oriental Society, vol. 91 pp. 467-476, (1971)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Reisman, David C.
The making of the Avicennan tradition: the transmission, contents, and structure of Ibn Sīnā's al-Mubāhatāt (The Discussions) .-- Brill, Leiden, 2002 :

Philosophy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
The manuscript tradition of Avicenna's Kitab al-Šifa': the current state of research and future prospects. Introduction .-- 2012 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 40 ii pp. 195-198, (2012)

Bibliography | Textual bibliography & criticism | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Marmura, M. E.
The metaphysics of efficient causality in Avicenna (Ibn Sina) .-- Editorial Enterprises, Delhi, 1982 : Islamic theology and philosophy: studies in honor of G. F. Hourani
Edit. M. E. Marmura , pp. 172-187;304-305,
Bibliography | Textual bibliography & criticism | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gacek, Adam
The Osler Codex of Nasir al-Din al-Tusi's Commentary on Avicenna's al-Isharat wa-al-tanbihat .-- 2010 ISSN: 1878-4631 : Journal of Islamic Manuscripts, vol. 1 pp. 3-17;143, (2010)

Philosophy | Ontology; Tusi, Nasir al-Din Muammad b. Muammad; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bizri, Nader el-
The phenomenological quest: between Avicenna and Heidegger .-- Global Publications, New York, 2000 :

Philosophy | Ontology; Ibn Sina / Avicenna; Heidegger, Martin

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kemal, Salim
The philosophical poetics of Alfarabi, Avicenna and Averroës: the Aristotelian reception .-- RoutledgeCurzon, London, 2003 :

Logic | Philosophy | Arabic language; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Aristoteles / Aristotle

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Blumberg, H.
The problem of immortality in Avicenna, Maimonides and St. Thomas Aquinas .-- Brill, Leiden & Boston, 2007 : Eschatology in Maimonidean thought
Edit. J. I. Dienstag , pp. 76-96,
Logic | Philosophy | Arabic language; Ibn Sīnā; Avicenna; Maimonides, Moses; Mūsá b. Maymūn; Mosheh ben Maymon; Mosheh ben Maimon; Ibn Maymūn, Mūsā; Thomas Aquinas, Saint ; Aquinas, Saint Thomas

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Reisman, David C.
The Pseudo-Avicennan Corpus, I: methodological considerations .-- Syracuse University Press, Syracuse (USA), 2004 : Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group
Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman , pp. 3-21,
Logic | Philosophy | Arabic language; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
The reception of Aristotle's Metaphysics in Avicenna's Kitāb al-Šifā': a milestone of Western metaphysical thought .-- Brill, Leiden, 2006 :

Logic | Philosophy | Arabic language; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Janssens, Jules
The reception of Avicenna's Physics in the Latin Middle Ages .-- : O ye gentlemen: Arabic studies on science and literary culture: in honour of Remke Kruk
Edit. by Arnoud Vrolijk and Jan P. Hogendijk , pp. 55-64,
Logic | Philosophy | Arabic language; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
The reception of book B (beta) of Aristotle's Metaphysics in the Ilāhīyāt of Avicenna's Kitāb aš-šifā' .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2013 : Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group
Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman , pp. 157-174,
Logic | Philosophy | Arabic language; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
The reception of book B (beta) of Aristotle's Metaphysics in the Ilahiyat of Avicenna's Kitab aš-šifa' .-- Brill, Leiden, 2004 : Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group
Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman , pp. 157-174,
Logic | Philosophy | Arabic language; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Owens, Joseph
The relevance of Avicennian Neoplatonism .-- Hacettepe University and Friedrich-Naumann-Foundation in Turkey, Ankara, 1994 : Islamic philosophy and theology: critical concepts in Islamic thought. Vol. III: Aristotelianism and Neoplatonism
Edit. Ian Richard Netton , pp. 174-181,
Logic | Philosophy | Arabic language; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Zonta, Mauro
The role of Avicenna and of Islamic Avicennism' in the 14th-century Jewish debate around philosophy and religion .-- 2001 ISSN: 0030-5472 : Oriente Moderno, vol. 19 / 80 iii / 2000 pp. 647-660, (2001)

Translation, translating & interpreting | Philosophy | Hebrew | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Abdel-Halim, Rabie el-Said
The role of Ibn Sina (Avicenna)'s medical poem in the transmission of medical knowledge to medieval Europe .-- Foundation for Science, Technology and Civilisation (FSTC), Manchester, 2014 : Muslim heritage: discover the golden age of Muslim civilisation,

Translation, translating & interpreting | Philosophy | Hebrew | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Hatami, Hossein; Hatami, Maryam; Hatami, Neda
The socio-political situation of Avicenna's time and his spiritual messages: on the occasion of 1031st birth anniversary of Avicenna (23 August 980) .-- 2013 ISSN: 0022-4197 : Journal of Religion and Health, vol. 52 ii pp. 589-596, (2013)

Translation, translating & interpreting | Philosophy | Hebrew | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bertolacci, Amos
The structure of metaphysical science in the Ilahiyyat (Divine Science) of Avicenna's Kitab al-Šifa' (Book of the Cure) .-- 2002 ISSN: 1122-5750 : Documenti e Studi sulla Tradizione Filosofica Medievale, vol. 13 pp. 1-69, (2002)

Translation, translating & interpreting | Philosophy | Hebrew | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Fakhry, Majid
The subject-matter of metaphysics: Aristotle and Ibn Sina (Avicenna) .-- Editorial Enterprises, Delhi, 1982 : Islamic theology and philosophy: studies in honor of G. F. Hourani
Edit. M. E. Marmura , pp. 137-147;299-300,
Translation, translating & interpreting | Philosophy | Hebrew | Greek writings (ancient); Aristotelēs / Aristotle; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ormos, I.
The theory of humours in Islam (Avicenna) .-- 1988 ISSN: 1121-2306 : Quaderni di Studi Arabi, vol. 5-6, 1987-88 pp. 601-607, (1988)

Medicine; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Akiti, M. Afifi al-
The three properties of prophethood in certain works of Avicenna and al-Gazali .-- Brill, Leiden, 2004 : Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group,
Edit. Jon McGinnis with the assistance of David C. Reisman , pp. 189-212,
Classification: Islamic Theology | Pre-modern philosophy & philosophers; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Teule, Herman G. B.
The transmission of Islamic culture to the world of Syriac Christianity: Barhebraeus' translation of Avicenna's Kitab al-išarat wa l-tanbihat. First soundings .-- Peeters & Departement Oosterse Studies, Leuven, 2005 : Redefining Christian identity: cultural interaction in the Middle East since the rise of Islam,
Edit. J. J. Van Ginkel, H. L. Murre-van den Berg and T. M. Van Lint , pp. 167-184,
Classification: Islamic Theology | Pre-modern philosophy & philosophers; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rahim, Ahmed H. al-
The Twelver-Šī'ī reception of Avicenna in the Mongol period .-- Visión Libros, Barcelona, 1984 : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 219-231,
Persian literature: classical | Sufism (mysticism); Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rahim, Ahmed H. al-
The Twelver-Šii reception of Avicenna in the Mongol period .-- Brill, Leiden, 2003 : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group, Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 219-231,

Persian literature: classical | Sufism (mysticism); Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rashed, Marwan
Théodicée et approximation: Avicenne. (Résumé: Théodicée et approximation: Avicenne.) .-- 2000 ISSN: 0957-4239 : Arabic Sciences and Philosophy, vol. 10 ii pp. 156;223-257, (2000)

Persian literature: classical | Sufism (mysticism); Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Street, T.
Toward a history of syllogistic after Avicenna: notes on Rescher's studies on Arabic modal logic .-- 2000 ISSN: 0955-2340 DOI: 10. 1093/jis/11. 2. 209 ISSN: 09552340 e-ISSN: 14716917 : Journal of Islamic Studies, vol. 11 ii pp. 209-228, (2000)

Persian literature: classical | Sufism (mysticism); Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wisnovsky, Robert;
Towards a genealogy of Avicennism .-- 2014 ISSN: 0078-6527 : Oriens, vol. 42 iii-iv pp. 323-363, (2014)

Arabic language | Manuscripts - in Arabic | Philosophy Razi, Fakhr al-Din al-; Far al-Din al-Razi; Tusi, Nasir al-Din Muammad b. Muammad; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wisnovsky, Robert
Towards a history of Avicenna's distinction between immanent and transcendent causes .-- : Before and after Avicenna. Proceedings of the First Conference of the Avicenna Study Group
Edit. David C. Reisman, with the assistance of Ahmed H. al-Rahim , pp. 49-68,
Arabic language | Manuscripts - in Arabic | Philosophy ; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Lameer, Joep
Towards a new edition of Avicenna's Kitab al-Isharat wa-l-tanbihat .-- 2013 ISSN: 1878-4631 : Journal of Islamic Manuscripts, vol. 4 ii pp. 199-248; 264, (2013)

Manuscripts - in Arabic | Philosophy | Textual bibliography & criticism | Bibliography | Libraries; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ivry, Alfred
Triangulating the imagination: Avicenna, Maimonides and Averroes .-- Brepols, [Turnhout], 2006 : Intellect et imagination dans la philosophie médievale. Intellect and imagination in medieval philosophy. Intelecto e imaginaçao na filosofia medieval: Actes du XIe congrès international de philosophie médiévale . . . . Porto . . . 2002. Vol. I.
Éd. Maria Cândida Pacheco, José F. Meirinhos , pp. 667-676,
Judaism & Jews | Judeo-Arabic | Philosophy | Astronomy | Cosmology; Ibn Rushd; Averroes; Ibn Sina; Avicenna; Maimonides, Moses; Musá b. Maymun; Mosheh ben Maymon; Mosheh ben Maimon; Ibn Maymun,

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Stroumsa, S. ; Avicenna; Ibn Sina; Maimonides, Moses; Musá b. Maymun; Mosheh ben Maymon; Mosheh ben Maimon; Ibn Maymun, Musa
True felicity: paradise in the thought of Avicenna and Maimonides .-- 1998 : Medieval Encounters, vol. 4 i pp. 51-77, (1998)

Judaism & Jews | Judeo-Arabic | Philosophy | Astronomy | Cosmology; Ibn Rushd; Averroes; Ibn Sina; Avicenna; Maimonides, Moses; Musá b. Maymun; Mosheh ben Maymon; Mosheh ben Maimon; Ibn Maymun, Musa

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Street, T.
Tusi on Avicenna's logical connectives .-- 1995 ISSN: 0144-5340 DOI: 10. 1080/01445349508837252 ISSN: 01445340 e-ISSN: 14645149 : History and Philosophy of Logic, vol. 16 ii pp. 257-268, (1995)

Logic ; Tusi, Nasir al-Din Muammad b. Muammad; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Stapleton, H. E. ; others
Two alchemical treatises attributed to Avicenna .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2001 : Chemistry and alchemy: texts and studies, VI. Studies collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer, Farid Benfeghoul , pp. 351-392,
Alchemy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Galluzzo, Gabriele
Two senses of 'common'. Avicenna's doctrine of essence and Aquinas's view on individuation .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2012 : The Arabic, Hebrew and Latin reception of Avicenna's metaphysics, Edit. Dag Nikolaus Hasse and Amos Bertolacci , pp. 309-337,

; Ibn Sina / Avicenna; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Wiedemann, E.
Ueber ein von Ibn Sînâ (Avicenna) hergestelltes Beobachtungsinstrument .-- 1925 : Zeitschrift fur Instrumentenkunde, vol. 45 pp. 269-275, (1925)

; Ibn al-Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, J. R.
Un important recueil avicennien du VIIe/XIIIe S. : la Majmûa Hüseyin Çelebi 1194 de Brousse .-- 1991 ISSN: 0068-4023 : Bulletin de Philosophie Médiévale, vol. 33 pp. 121-129, (1991)

Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Arnaldez, Roger
Un précédent avicennien du cogito cartésien .-- 1972 ISSN: 0570-1716 : Annales Islamologiques, vol. 11 pp. 341-349, (1972)

Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Janssens, H. F.
Un sens peu commun d'ijmā' chez Avicenne .-- 1952 ISSN: 0041-977x : Bulletin of the School of Oriental and African Studies, vol. 14 pp. 378-380, (1952)

Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kritzeck, J.
Une majmu'à philosophique à Princeton. (Avicenniana.) .-- 1956 ISSN: 0575-1330 : Institut Dominicain d'Études Orientales du Caire: Mélanges (MIDEO), vol. 3 pp. 375-380, (1956)

Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Michot, Jean R.
Une nouvelle oeuvre du jeune Avicenne. Note complémentaire à propos du ms. Hüseyin Çelebi 1194 de Brousse .-- 1992 ISSN: 0068-4023 : Bulletin de Philosophie Médiévale, vol. 34 pp. 138-154, (1992)

Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ruska, Julius
Über die dem Avicenna zugeschriebenen alchemistischen Abhandlungen .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2001 : Chemistry and alchemy: texts and studies, VI.
Studies collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer, Farid Benfeghoul , pp. 241,
Alchemy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Sultana, Arshiya
Views of Ibn Sina (Avicenna) on ifraat haiz (menorrhagia) .-- 2011-12 ISSN: 1303-667X : Journal of the International Society for the History of Islamic Medicine, vol. 10-11 / 19-20-21-22 pp. 105-109, (2011-12)

Alchemy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Teske, Roland
William of Auvergne's debt to Avicenna .-- Leuven University Press, Leuven, 2002 : Avicenna and his heritage. Acts of the International Colloquium, Leuven - Louvain-la-Neuve September 8 - September 11, 1999, Edit. Jules Janssens and Daniel de Smet , pp. 153-170,

Latin | Philosophy | France - 13th century; Guillaume d'Auvergne / Gulielmus Alvernus / William of Auvergne; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Teske, R. J.
William of Auvergne's use of Avicenna's principle: "Ex uno, secundum quod unum, non nisi unum" .-- 1993
ISSN: 0026-8402 : Modern Schoolman, vol. 71 i pp. 1-15, (1993)

Latin | Philosophy | France - 13th century; Guillaume d'Auvergne / Gulielmus Alvernus / William of Auvergne; Ibn Sina / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ruska, J.
Zum Avicenna-Text des Cod. Vadianus 300 .-- 1937 : Archiv für Geschichte der Medizin, vol. 27 pp. 499-510, (1937)

Sufism (mysticism) | Philosophy | Theology; Ibn al-Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ruska, J[ulius]
Zum Avicennatext des Cod. Vadianus 300 .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2001 : Chemistry and alchemy: texts and studies, VI. Studies collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer, Farid Benfeghoul , pp. 283-294,
Manuscripts - in Latin | Translation, translating & interpreting | Alchemy; Ibn Sīnā / Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ehrig-Eggert, C.
Zur Analyse von Modalaussagen bei Avicenna und Averroes .-- Steiner, Stuttgart, 1985 : XXII. Deutscher Orientalistentag . . . 1983 in Tübingen: ausgewählte Vorträge.
Hrsg. W. Röllig , pp. 195-199,
Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Gätje, H.
Zur Lehre von den Voraussetzungsschlüssen bei Avicenna .-- 1985 : Zeitschrift für Geschichte der Arabisch-Islamischen Wissenschaften / Majallat Tarikh al-Ulum al-Arabiya wa 'l-Islamiya, vol. 2 pp. 140-204, (1985)

Philosophy ; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Siebeck, H[ermann]
Zur Psychologie der Scholastik. 4. Avicenna .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 1999 : Ibn Sīnā in the Western tradition: texts and studies, I.

Collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Mazen Amawi, Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer , pp. 96-102,
Philosophy | Europe (general) - medieval; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Schipperges, H.
Zur Typologie eines 'Avicenna Hispanus' .-- 1973 : Archiv für Geschichte der Medizin (Südhoffs), vol. 57 pp. 99-101, (1973)

Arabic literature: classical ; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Alper, Ömer Mahir
Avicenna's argument for the existence of God: was he really influenced by the mutakallimūn? .-- De Gruyter, Berlin & Boston, 2013 : Interpreting Avicenna: science and philosophy in medieval Islam. Proceedings of the Second Conference of the Avicenna Study Group
Edit. Jon McGinnis with the assistence of David C. Reisman , pp. 129-141,
Philosophy; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Bela, Zbigniew
Who invented 'Avicenna's gilded pills'? .-- 2006 ISSN: 1383-7427 : Early science and Medicine, vol. 11 i pp. 1-10, (2006)

Alchemy; Avicenna; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Joosse, N. Peter; Pormann, Peter E.
Decline and decadence in Iraq and Syria after the age of Avicenna? 'Abû al-Latīf al-Baghdādī (1162-1231) between myth and history .-- 2010 ISSN: 0007-5140 : Bulletin of the History of Medicine, vol. 84 i pp. 1-29, (2010)

Philosophy; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rosheger, John P.
Is God a "what"? Avicenna, William of Auvergne, and Aquinas on the divine essence .-- Oxford University, London, 1962 : Medieval philosophy and the classical tradition in Islam, Judaism and Christianity
Edit. John Inglis , pp. 277-296,
Philosophy | Medicine; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Frank, R.
Al-Ghazâlî's use of Avicenna's philosophy .-- 1992 ISSN: 0336-156X : Revue des Études Islamiques, vol. 55-57 i / 1987-1989 pp. 271-285, (1992)

Philosophy | Theology; Ibn Sīnā; Avicenna; Ghazālī, Abū Hāmid al-

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Davidson, H. A
Alfarabi, Avicenna and Averroes on intellect .-- New York, 1992 :

; Fārābī, Abū Nasr Muhammad al-; Ibn Sīnā; Avicenna; Ibn Rushd; Averroes

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Maróth, M.
Aristotelésztol Avicennáig .-- Akadémiai Kiadó, Budapest, 1983 :

Historiography (Muslim) | Philosophy | Greek writings (ancient) ; Aristoteles; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kabadayı, Talip
Aristotle and Avicenna (Ibn Sina) in terms of the theory of intellects .-- 2006 ISSN: 1302-2423 : Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. The Social Sciences Review of the Faculty of Sciences and Letters, Unversity of Uludağ, vol. 10 pp. 15-27, (2006)

Philosophy: modern | Epistemology Aristoteles; Avicenna; Ibn Sina

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Cunningham, F. A. ; Ibn Rushd; Averroes; Ibn Sina; Avicenna
Averroes vs. Avicenna on being .-- 1974 ISSN: 0028-6621 : New Scholasticism, vol. 48 pp. 185-218, (1974)

Ibn Rushd; Averroes; Ibn Sina; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Rousseau, M. F.
Avicenna and Aquinas on incorruptibility .-- 1977 ISSN: 0028-6621 : New Scholasticism, vol. 51 pp. 524-536, (1977)

Philosophy | Theology | Prophethood & prophecy; Avicenna; Ibn Sina, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Würsch, R; Avicenna;
Avicennas Bearbeitungen der aristotelischen Rhetorik .-- Berlin, 1991 :

Greek writings (ancient) | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā; Aristotelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Würsch, R.
Avicennas Bearbeitungen der aristotelischen Rhetorik: ein Beitrag zum Fortleben antiken Bildungsgutes in der islamischen Welt .-- Schwarz, Berlin, 1991 :

Greek writings (ancient) | Philosophy; Avicenna; Ibn Sīnā; Aristotelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Ruska, Julius
Avicennas Verhältnis zur Alchemie .-- Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University, Frankfurt am Main, 2001 : Chemistry and alchemy: texts and studies, VI. Studies collected and reprinted by Fuat Sezgin, in collaboration with Carl Ehrig-Eggert, Eckhard Neubauer, Farid Benfeghoul , pp. 242-243,

Alchemy; Ibn Sīnā

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Steigerwald, D.
L'apport avicennien à la cosmologie à la lumière de la critique d'al-Shahrastani et d'Averroès .-- 1996 ISSN: 0023-9054 : Laval Théologique et Philosophique, vol. 52 iii pp. 735-759, (1996)

Philosophy | Theology | Angels; Ibn Sīnā; Avicenna

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Giacon, C.
La distinzione tra l'essenza e l'esistenza in Avicenna e in S. Tommaso .-- 1974 : Doctor Communis, vol. 27 iii pp. 30-45, (1974)

Philosophy | Italy - 14th century; Avicenna; Ibn Sina; Aquinas, Saint Thomas; Thomas Aquinas, Saint

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

García-Marqués, Alfonso
La polémica sobre el ser en el Avicena y Averroes latinos .-- 1987 ISSN: 0066-5215 : Anuario Filosófico, vol. 20 i pp. 73-104, (1987)

Eschatology | Philosophy; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Ibn Rušd

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Fakhry, Majid
The contemplative ideal in Islamic philosophy: Aristotle and Avicenna .-- 1976 ISSN: 0022-5053 : Journal of the History of Philosophy, vol. 14 pp. 137-145, (1976)

Arabic literature: classical - poetry | Philosophy | Greek writings (ancient); Avicenna; Ibn Sīnā; Aristotelēs

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman **20.08.2019**

Kemal, Salim
The philosophical poetics of Alfarabi, Avicenna and Averroës: the Aristotelian reception .-- RoutledgeCurzon, London, 2003 :

Logic | Philosophy | Arabic language; Farabi, Abu Nasr Muhammad al-; Ibn Sina / Avicenna; Ibn Rushd / Averroes; Ibn Rušd / Averroes; Aristoteles / Aristotle